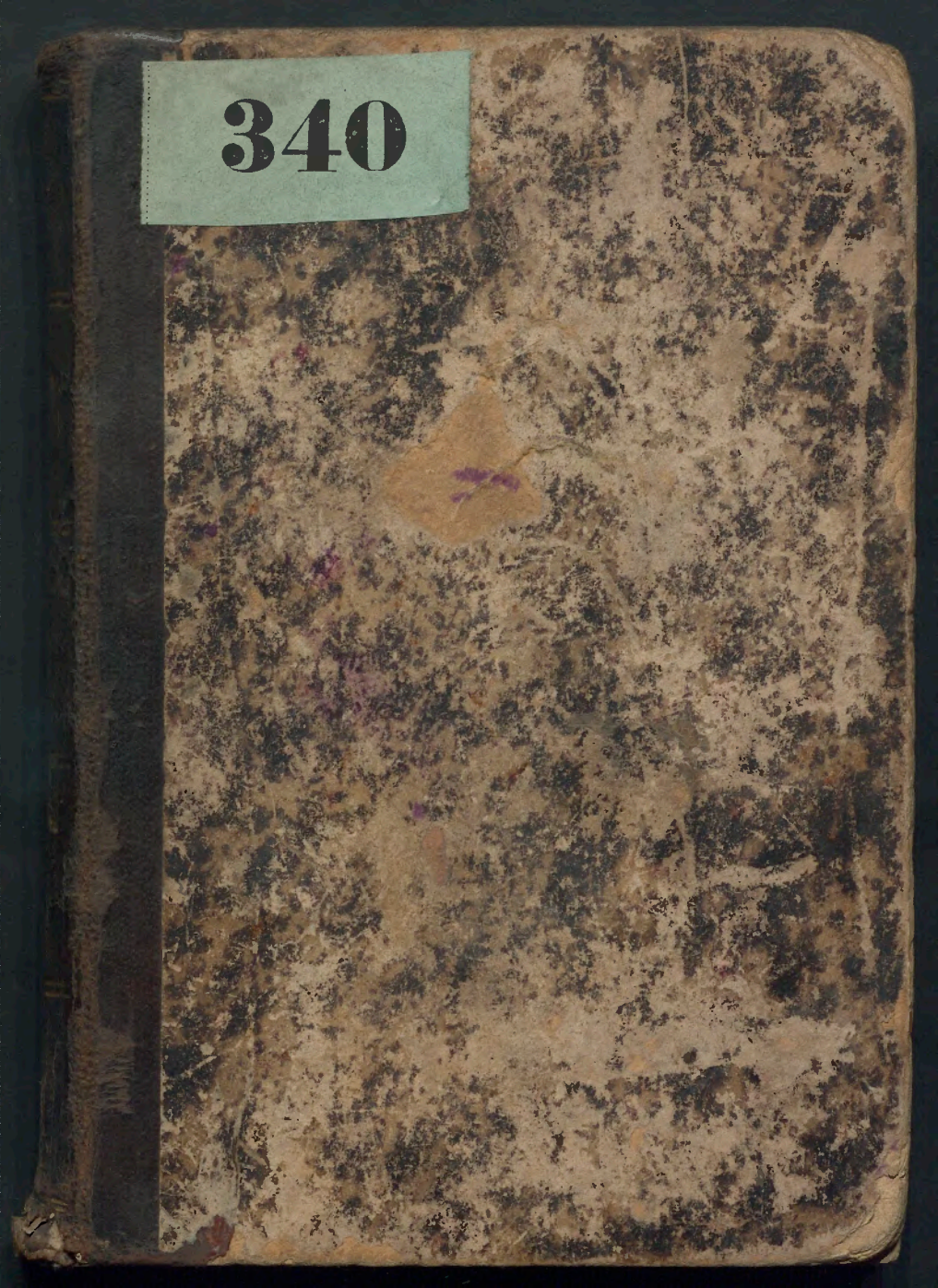

340

The image shows the front cover of an old, worn book. The cover is decorated with marbled paper, featuring a complex pattern of dark brown, black, and tan spots and streaks. The paper is heavily aged and shows significant wear, including scuffs, scratches, and areas where the surface has been rubbed away, revealing a lighter, fibrous material underneath. A small, irregular piece of yellowish paper is stuck to the cover near the center. The spine of the book, visible on the left, is bound in dark brown leather that is also worn and cracked. A small, light green rectangular label is affixed to the top left corner of the cover, displaying the number '340' in a bold, black, serif font.

m. 340.

1 ~~7/11~~ ~~with~~ ~~the~~ ~~for~~ ~~up~~ ~~the~~
7

ՏԻՒՐՊԻՆԻ ԱՇԳ

ՎԵ

ՄԱՀՊՈՒՊԵՒ ՄԻԼԵԼ

ԹԹՈՒՋ ՊՈՐ ԿԻՒՆԷ ԹԱԳՍԻՄ ՕԼՈՒՆԱՌՈՒՇ ՏԵՐ

ՄՈՒՀԱՐԲԻՐԻ ՎԻՉԷՆ ԹԻԼՔԻՆԱՆ

ԵԱՀԻՊ ՎԷ ՄԻՒՆԹԵՇԻՐ Ա. Գ. Թ

ԱՍԻԹԱՆԷ

ՄԱԹՊՈՒԱՅԸ Տ. Գ. ԹՕՁԼԵԱՆՑ

—
(1872) (

SPRINGER U.S.

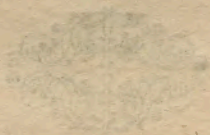
6

U.S. SPRINGER

U.S. SPRINGER

U.S. SPRINGER

U.S. SPRINGER

LIBRARY

U.S. SPRINGER

U.S. SPRINGER

ՄՈՒԳՍՏՏԻՄԷ

Իշ պու քիթափնըբ հիքեայէ վասըթասըլըա թերպլէյէի տխազ վէ տիւնեանըն պաղը հաղէրի հագկընան քէսպը մալիւմաթ իթտիրիթ :

Խըլլաթը ճիհանտէ պու անէ գատար հէր միլլէթտէ աղ չօգ պու ուսուլ ճարի սիր . վէ պունուն պէօլլէ օլմարը տախի դայէթլէ հլզէմլէթտէն տիր : Պէնիի ատէմ նաթն . րասը իգթիզասընճա տայիմա ֆէնալղա մէյեալ օլուպ , իֆադաթը ախաթ իչիւն քէնտույէ վէրիլէն մուալիճէ եաւընըղ օլտուղու հալտէ անը գապուլ իթմէքտէն իմթինա իտէր . ֆադաթ պիր հիքեայէ վէ պախուսուս ալեագայա տայիր հիքեայէլէր իլէ գարըլըբ օլտուղու իւղը մուալիճէնին աճըլըղը պիրաղ թէսքին օլուպ հէրքէս անը սուհուլէթլէ գապուլ իտէր . վէ պունտան մաատէ հիքեայէ տէնիլէն շէյ րուի զէմինտէ հէր կիւն վէ հէր սահաթ վուգու սուլան շէյլէրին պիր այնի տիմէք օլտուղունտան պէնիի ատէմին հալ վէ հլյէթինի կէօսթէրէն պիր փարլաք այնէ տիր :

Մալիւմ տիր քի , պիր ատամա , հէր նէ գատար սէն շու եախօտ պու հէյյէթտէսին տէնիլէ տէ , պիր այնէտէն պազմատըգճա , սէօղ իլէ հէյյէթը ասլլէթինէ քէմալը վազըֆ օլմայաճաղը միսիլլու , ինսանտաքի մէրկիւղ օլան թիւրլիւ նէֆիպլէր վէ պէտ խուլլար տախի իտանըն մէշրէպլինին չէհրէսինի դայէթլէ պօղուք վէ չիրքինլէթտիրիպ օ միսիլլու ատամա սալթ սէօղ իլէ նասիհաթ իթմէք քեար իթմէյուպ , քէնտինին միւպթէլա օլտուղու պէտ խուլլուն քէնտուսինի նէ գատար չիրքինլէթտիկինի կէօրէմէտիյի իչիւն , քէնտի մէշրէպլինի կէօսթէրէն պիր այնէ լաղըմ տըրու իլթէ հիքեայէ տէնիլէն շէյ , հէր պիր դարէղ վէ նէվ-

ճանկէթտէն արի էմըը պասիրէթ վէ նէզաբէթլէ, վէ
սատէճէ տօղրուուղու զահրիէ չըգարմագ էմէլ ու արգու-
սու իլէ գ ալէմէ ալընմըջ օլտուղու հալտէ ինսանըն մէշրէ-
պինին այնէսի տիր: Անտէն պագմատրղոճա քիմսէ քէնտի
մէշղուլ օլտուղու ֆէնսալըղը կէօրիւպ պիլէմէզ:

Ինչպիւհ պիղիմ պու թէէլիֆաթըմըղ էհալթ Թարա-
ֆընտան զապուլիլէթ պուլտուղու հալտէ, տիկէր պունա
էմսալ Թէրպիլէյի յալէսաք իտիճի հիքեայէլէր Թէէլիֆինէ
միւպաշէրէթ իտէպիլէճէյիզ տիր:

1872

ՎԻՉԵՂ ԹԻՂԻԻՍՆ
ԿԻՐԵՂ ԹԻՂԻՍՆ

ապշու

Մ. Վիչէն Թիւրքեան էֆէնտինին, մէհարէթը քիթաւ պէթտէ օլտուգճա շէօհրէթի օլտուգունու պիւտիկիմիգտէն, քէնտուսինէ օլունան թէքիֆիմիգ իւզրէ, իշ պու հիքեայէյի, միւմայիլէյհ էֆէնտի թարաֆընտան գալէմէ պլընտը :

Անիզլէրի հէրնէ գաստար պու միւֆիտ հիքեայէնին լիսանըմըզ հուրուֆաթըյլա թապ ու նէշրինի արզուլէր իտիք իտէ տէ, պաղը սէպէպլէրէ մէպնի իլք էվվէլ հուրուֆաթը Թիւրքիյէ իլէ թապ ու նէշրի ճայիզ կէօրիւլտիւ :

Մատամ քի շիմտի Թիւրքճէսինին թապլընն խիթամընա եազաշըլմը տըր, պիզիմ վէ օայըր պաղը գաթլարըն շարզուսու իւզրէ, արթըզ շու եապու թէֆէքիւրլէրլէ պէքէմէյէրէք, նասըլ քի Թիւրքճէնին, էօյլէ տէ պունուն, պիզիմ մէսարիֆաթըմըզլա թապլընա իպթիտար գըլընտը :

Իմտի, ումարըզ քի, էհալիմիզ թարաֆընտան գապուլիյէթ վէ թէշվիդաթ կէօսթէրիլէրէք, սայըր միւֆիտ էլ եազըլարըն թապ ու նէշրինէ պիր կէօնէ վասըթա օլմուշ օլուբլար :

Ա. Դ. Թ.

1847
 1848
 1849
 1850
 1851
 1852
 1853
 1854
 1855
 1856
 1857
 1858
 1859
 1860
 1861
 1862
 1863
 1864
 1865
 1866
 1867
 1868
 1869
 1870
 1871
 1872
 1873
 1874
 1875
 1876
 1877
 1878
 1879
 1880
 1881
 1882
 1883
 1884
 1885
 1886
 1887
 1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900
 1901
 1902
 1903
 1904
 1905
 1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301

ՊԻՐԻՆՃԻ ԿԻՒՆ

ՉԵՐՔԷՍ ԿԻՒՋԷԼԻ

Ասիթանէի ալիյետէ Խաւքէոյ իլէ Թաթազլա
արասընտա Օդ մէյտանը թապիր օլունան թէբէ-
ճիքտէն կէչէր իքէն՝ մահալի մէղքիւրիւն ալիքիւ-
չա սէյրի մէրազըմը թահրիգ իտիպ՝ ուզազտան
կէօղիւմէ կէօրիւնէն տէրեայը վէ տէրէ թէփէլէ-
րի, Էնվաի էչնար ու շիւքիւֆէլէրլէ միւզէյյէն
պահճէլէրի տաղլարը գաբաթմըչ սէվիլիքլէրի,
միւքէյլէֆ սարայլարը սէյր իտիպ՝ իչէրիմտէն պիր
ախ կէչէրէք, նէ՞ մութլու իտի պանա տէտիմ
ֆիքրիմտէն, շիմտի պիր քէսկէն տիւրպին օլայտը
էլիմտէ տէ, չու սէյր իթտիյիմ շէյլէրի Գազքնա
կէթիլէյտիմ: Մութլուլու սաաթ, մէյէր տիլէք
տիլէյէճէք սաաթ ըմըչ, վէ պէնխմ սորգիւ Պթտի-
յիմտէն չօդ պիտատէ ուզազը կէօրիւր վէ տահա
նիլէ հաստէլէրէ մալիք պիր մէչհուր վէ ասլա միս-
լի կէօրիւլմէտիք պիր տիւրպինէ թէսատիւֆ ի-
տէճէք իմիչիմ: Չիւն պէն պու թէֆէքքիւր իլէ
Էօթէ պէրի կէզինիպ սուրուր իքէն, քրահըղ սա

պիր տէրովիչէ ըստ կէլտիմ. Մէղքիւր տէրովիչին
գօլթուղունտա գօճաման պիր տիւրպին պուլուն.
մագտա խտի : Այն մատամքի պիր ազ ինքրիսի
պու տիւրպին միւհաղասը ինչ մէշղուլ խտիմ.
մէղքիւրիւ կէօրտիւքտէ տէրաղապ եանընա վա-
րըպ՝ չօդ շիւքիւր տէրովիչ պապա տէտիմ. պէն
նիչէ շէյլէր իչին սէնէլէրճէ արզ ու նիաղ խտէր ի-
տիմ տէ գաթտար թալէհիմ գուլաղընը սաղըր
խտէր իչիթմէզ խտի . շիմտի նասըլ ըսա պիր մէր-
համէթլի սասթընա ըսաթ կէլտի . տահա աղղըմը
աչմատան սաթթ ֆիքրիմտէն կէշմէյիլէ նիաղըմը
ղապուլ իթտի . չօլ դօլթուղունուն ալթընաաքի
տիւրպիւնիւ պանա պիր եարըմ սասթճըդ հիմ-
մէթ էթ տէ շու թէիէճիքտէն էթրաֆը պիր աղ
սէյր իաէյիմ տէտիմ : Փէք էյի օղլում տէտի . ֆա-
ղաթ օ տիւրպիւնի սանա վիրմէտէն սանա պիր
նասիհաթըմ վար աըր . սէն սէն օլ, թալէհին չօդ-
լուդ իսթիւնէ տիւշմէ . ծնու քէնտի հալինէ պը-
րադ . չիւն թալէհ տէտիյին ինսանըն կէօլկէսինէ
պէնպէր տիր . քի սէն արդտսընա տիւշտիքճէզ օ
սէնտէն գաչար . վէ պու տիւրպին քէյֆիյէթի
սանա պիր նասիհաթ օլտուն քի թալէհ էյէր մէ-
րամ իտէճէք օլտու իտէ , սէն հիչ ծնտան տիլէմէ-
տէն սէնին արզու իտէպիլէճէյինտէն չօդ զիւտտէ-
սինի սանա վերիր : Այլէլիմ շիմտի պու տիւրպի-
նէ . պու տիւրպին շիմտիյէտէլին ինտան հիւնէ-
րինին իճասա իտէպիլտիյի տէւրպիլէրէ դըյապ

օլմայըպ՝ պու պիր հիքմէթլի տիւրպին տիւր.
չիւն պու տիւրպին նիչէ հիսապսըզ էպնիյէլէրին
վէ ուլու տաղլարըն արգասընտաքի օլան շէյլէրի
տախի կէօսթէրիր. պու տիւրպիւնին էօնիւնտէ
տաղլար պիր ճամ կիպի տիր: Վէ պու հիքմէթ
պու տիւրպին իլէ տիկէր հէր պազան ատէմէ
տախի վադը օլուր. Անճադ պու տիւրպինըն տի-
կէր էն պէօյիւք պիր քէրամէթի տահա վար տըր
քի օ եալընըզ պանա վադը օլուր. եանի պէն պու
տիւրպին իլէ պիր ատէմէ պազաճադ օլուր իսէմ
օ ատէմին պաշընտան նէ վուգուաթլար կէշմիշ վէ
կէշմէքոէ օլտուղունու տախի կէօրթէրիր պանա:
Տէտիլին սահիհ իմիշ տէրվիշ պապա տէտիմ օլ
վադըթ. մէյեր թալէհին կէօյնիւ օլաճադ օլուր
իսէ հիշ իսթէմէտէն տախի վէրիր իմիշ. հէր նէ
հալ իսէ շու հիքմէթլի տիւրպինի վէր պանա
կէօղիւմէ գօյուպ պիր պազայըմ տէտիմ իսէ,
տէրվիշ տիւրպինի վէրտի. տիւրպինի կէօղիւ-
մէ գօյուպ Իւսկիւտար թարաֆընա պազաըմ ըսա,
նէ պազայըմ Իւսկիւտար տաղլարընըն էօթէսինաէ
իքի տաղ արասընտա պիր կիւզէլ ըրմադ ճէրէյան
իտիյօր կէօրտիւմ: Ըրմաղըն պիր գըյըսընտա պիք
էմնալըզ կիւզէլ գըզ օթուրմուշ օլուպ ըրմաղըն
օ պիր գըյըսընտա օթուրմադտա օլան պիր չօպան
իլէ գօնուշմադտա իտիլէր: Պու խուսուս ղայէթլէ
մէրազըմը մուճիպ օլտու. զիրա պիլիր իտիմ քի
էօյլէ տիւպէր վէ նէվճիվան գըզլար իսթիւ պաշը

պիշիմսիզ վէ փէսիփայէ քիմսէլէրտէն նէֆրէթ
կէթիրիւզ թէմիզ կիլինսիշ գուշանմըշ տէրիգան-
լըլարա միւսթէլա օլտուգլարը եէրտէ, օ տիւր-
պինտէքի կէօրտիւլիւմ կիպի հէման ճիհանտէ
նատիր իւլ էմուսլ պիր գըզ նասըլ օլտըր տա էօյլէ
պիր չօպան փարչասընը դարչըսընա ալըպ օ թէրէ-
ճէ իւլֆէթ վէ հիւսիյէթ իթմէքտէ իտի, Շիմսի
պունլարը կէօրտիւն եա տէտի տէրլիշ. վէր ար-
թըդ տիւրպինիւ պանա քի ծնլարա պիրտէ պէն
նաղար իտիպ ծնլարըն քիմ օլտուգլարընը, վէ նէ
լազըլտըլ իթտիքլէրլինի սանա սէօյլէյիմ: Վէ պա-
տէհու տիւրպինի էլիմտէն ալըպ տէրվիշ մէր-
դումանէ նաղար էյլէտի, վէ հը աղնատըմ տէ-
յուպ տիւրպինի աշաղը տըրը, վէ քէլամէ ա-
ղազ պիլըէ պէօյլէ սէօյլէտի:

Եվվէլա օլլում օ Իւսկիւտար տաղլարընըն օ
պիր թարաֆընտա զանն իթտիյին եէր՝ Բուսիա-
տան հիճրէթ իտէն Չէրքէս դապիլէլէրլինին չիմ-
տի Անատօլուտա իզամէթ իթտիքլէրի Ագ տաղ
թէմիյէ օլլունան տաղլարըն էթէյի տիր: Օ կէօր-
տիւլիւն չօպան տաըլ չօպան օլմայուպ չօպան գը-
յաֆէթլինէ կիրմիշ պիր պէյզատէ տիր: Մէդըլըր
չօպան գըյաֆէթինտէքի տէլիգանլընըն իամի
Մէֆթումն օլլուպ հալա Աֆրիգատա զանէթլէ զէն-
կին վէ նուֆուսլա տէրէպէյինին իւք էվլատը տըր:
Հալ պուրի Մէֆթումնուն փէտէրլի՝ տահա Մէֆ-
թուն փէտէրլինին դօնաղընտա իւքէն, օ մէմլէքէ-

Թին ֆալ պաղըճըլարընըն իսթիխրաճընա իսթի-
նատէն իւք էվլատը էվլէնտիյի հալտէ քէնտի պէյ-
լիյինէ բէք պէօյիւք ֆէնալըգլար իսապէթ իտէր
իթիդաթընա զահիպ օլմուշ օլարագ Մէթֆունու
էվլէնտիրմէմէյէ եէմին իթմիշ իտի . հաթտա
Մէթթուն քէնտիսինին իգն ու մալիւմաթը օլմայա-
րագ պիր գըզա ալեագա իտիպ էվլէնմէյէ գալ-
գըշաճագ տախի օլուր իսէ , էվլատըգ մուհապ-
պէթինի պէր թարաֆ իտիպ ծնուն պօյնունու քէն-
տի էլի իլէ քէսմէյէ եէմին իլէ պօրճու օլմուշու-
տու : Չօպան զանն իթտիյին քիմնէնին հազկընա
պու գատարճըգ չիմտիքի հալ պիր մալիւմաթ վիր-
տիքտէն սօնրա կէլէլիմ գըզա : Օ պիմանէնտ գըզ
տախի օ ըրմաղըն իւսթիւնտէ քէյիշ տաղը միւ-
սիւլլիւ էֆլաքէ սէր չէքէն տաղլարտա իսքեան ի-
տէն Չէրքէսլէրին պէյլինին գըզը տըր . վէ իսմի
Չիպա տըր : Զիպա նասըլ քի կէօրտիւն , գար
կիպի պէյաղ վէ այ կիպի տէյիրմի սուրաթլը , ալեա
կէօզլիւ հիլալ գաչլը , որմա սաչլը , ինճէ պէլլի ,
ֆիտան պօյլու պիր նէվրէսթէի ճիհան վէ սէրվի-
րագը ճէնան օլուպ՝ միսլ ու մանէնտի ճիհանը կէզ-
մէյիլէ պուլունմալ . թավր ու աթվարը թարիֆ իլէ
թապիր օլունմաղ . չիվէ ու նաղընա տայանըմաղ
ճիվէ ու թարզընա տօյուլմալ պիր պաղըշտա
գան գայնար ճան տիտրէր , աղըլ պաշտան կիտէր
իտի : Խայլը միւտտէթ սօնրա մէրգուլմէ գըզ Սֆրի-
գա պէյլինին օղլու Մէթթունուն հիյէթի ապիյէսի

բլէ անպարպէրնի միւթադըպ իլէ իւր անպարպէրնի
տա կէօրիւնմէյէ պաշլաւոր: Մէֆթուն իսէ փէտէրի
թարաֆընտան կիւղէլ սէվմէք՝ դաթլ ճէղասը թախ-
տընտա եասագ օլմուշ օլտուղու հալտէ, պէօյլէ պիր
ճիհան կիւղէլի պիր գըղըն իւշ կիճէ վէ այնի ա-
յըգըրգտա կիպի ըիւսարնա կէլմէսի՝ պիշարէյի
մէճնուն հիյյէթի քէսպ իթտիրտի. շէօյլէ քի
Մէֆթուն աղ կիւն զարֆընտա սարարըպ սօղուպ՝
եիւղիւնիւն քէմիքէրի կէօրիւնմէյէ պաշլաւոր,
քէնտիսինէ վաղը օլան շու հալի օ մէմէքէթտէ
պիր տէրվիշէ էարարէն իֆատէ իյլէտիքտէ, տէրվիշ
ըիւյատա կէօրիւնէն գըղըն իսմի Ձիպա օլուպ՝
Ասիայը սաղիրտէ մէգքիւր տաղտա իսքեան
իտէն Ձէրքէս պէյինին գըղը օլտուղունու. վէ է-
կէր Մէֆթուն քէնտի փէտէրինին սարայընը, հու-
ղուր ու իսթիրահաթընը, վէ քէնտիսինէ իսապէթ
իտէճէք օլան թախթ ու թաճընը քիւշիւք գար-
տաշընա թէրք իտիւպտէ՝ եօլ ըէվան օլարագ կիտիպ
մէգքիւրէ գըղը պուլուպ՝ թէն կէօղէրի իլէ պին-
նէֆս անըն հիւսնիւ ճէմալինին սէյրի իլէ կէօյ-
նիւնիւ շատ իյլէմէզ իսէ, կիւնպէկիւն էրիյիպ պապը
մէզարէ եաղըն կիտէճէյինի, վէ պունուն մուղայիրի
Ձիպայը պուլունտուղու հալտէ ծնուն տախի քէնտի-
սինէ մաշուգէ օլաճաղընը Մէֆթունա պէյան իյլէ-
տի: Տէրվիշին իսթարըյա Մէֆթուն տախի իգ-
նա օլուպ՝ փէտէրինտէն կիղլի թէպտիլ գըյաֆէթ
իլէ Աֆրիգտտան ֆիրար էտիպ՝ Անաոօլու տաղ-

լարընա միւթեղէն ճճիւհէն հարեքեթլէ կիտիպ Չեր-
քէս պէյնին իգամէթ իթմէքտէ օլտուղու մէզ-
քիւր պու տաղլարըն էթէյինտէ տաւար պէսլէ-
մէքտէ օլան չօպանլարըն իյինէ գարըչլպ՝ վէ օն-
լար կիպի չօպան էսվապը կիյինիպ՝ տաւար կիւթ-
մէքլէ մէշղուլ օլուրուտու : Պէր մինվալը մուհար-
րէր պիր դաչ մահ միւրուր իտիպ նէ քէնտիսի
տաղըն եօղարըսընա չըգմայա ճէսարէթ վէ նէ
տախի քիմնէյէ պու պապտէ պիր սըր աչմաղա
գարար վէրէպիլիր իտի : Չիւն օլապիլիր քի աղըզ-
տան աղըզա , վէ մէմէքէթտէն մէմէքէթէ էօյլէ
պիր աշք ու սէվտա սէպէպի իլէ օ տիեարէ տիւշ-
միւշ օլմասը էվլատընը զայպ իթմիշ օլան փէտէ-
րինին կիւշինէ վասլ օլտուգտա՝ հէր հալտէ օ նէվ-
ճիւլան չաղընտա փէտէրինին հիտտէթլու դագա-
պընա ուղրտը իտի : Հալ պու քի քիմնէյէ տէ պիր
սըր աչմասա Չիպայը կէօրէպիլմէյէ ասլա ումու-
տի օլմայուպ հասրէթի ճէնան իլէ փէնչէյի էճէլէ
օղրայաճաղընտան էճէլ պիչարէյի իքի թարաֆ-
տան տախի սարմըշ օլուպ՝ ֆագաթ իւմիտսիզ պիր
հալ իլէ քէնտիսինի գատէրին հիւքմիւնէ հէվալէ
վէ թէսլիմ իյլէյուպ՝ գօրգու վէ ալեագա տէր-
եասընըն տէհէթլու տալկալարընտա չալգանըր
տուրուր իտի :

Անճագ գատէր էմը իթտիյի հալտէ տաղլար
տիւշ եօլ օլուր : Էքսէրի Չերքէս գըղլարընըն ա-
տէթի իւղրէ օ կիւնլէրտէ պիր կիւն պէյին գըզը

Զիպա տախի եաննա պիր գաչ ճարիւն արւայ՝ թէ-
 ֆէրրիւն իշին տաղտան աշաղը ինէր . վէ տաղըն
 էթէյինտէ շիմտիքի կէօրտիւլիւն իքի թարաֆը
 սըրայըլա սըգ վէ եէշիլ եափրագլը աղաճլար , վէ
 էնվայի ըէնկտէ վէ ըաիհատէ չիչէքէր իէ միւ-
 զէյէն ըրմաղըն քէնարընա վասլ օլուր , եուճագ-
 չայըրլարըն իւթիւնէ զիյգըյմէթ Աճէմ խարլա-
 ըր աթըլըր . վէ էթրաֆընտա տուրան ճարիյէ-
 լէրտէն հիւսնիւ վէ տիւպէրլիյի նէ գատար ստհա
 զիեատէ իսէ պօյճա տախի զիեատէ օլսն պի մա-
 նէնտ Զիպա ինճէ սէլլի ֆիտանլարը միսիւլիւ
 շիյվէ ու էտա ըիւզկեարըլա իքի թարաֆա սա-
 լընարագ պիր էյյամ աղաճլարըն ալթընտա իքի
 թարաֆա վօլթա վուրուր . վէ կէլիպ իբէք հալի-
 լէրին իւզէրինէ եան կէլաիքտէ՝ իւզէրինտէքի ա-
 ղաճլարըն եաիրագլարը՝ չէմը թապանըն զիեա-
 լէրինի կեան թուլթուպ կեան Զիպանըն հուպ ճէ-
 մալինէ սիւշիւրտիւքճէ՝ միւմայիլէյհանըն կիւզէլլիյի
 պիր գաթ տահա ըէվնագ պուլուպ՝ վէ պատէհու-
 մէլէք պագըլը կէօլլէրինի տէօրթ թէրաֆա չէ-
 վիրիպ նազարէնտաղ օլտուղու հալտէ , Մէֆթոււն
 տախի տափարլարը սուլամագ իշին ըրմաղըն գար-
 չը գըյըսընա կէլիր : Մէֆթոււն հէր նէ գատար
 չօպան գըյաֆէթինտէ օլուպ սըրթընտա էսկի բիւս-
 կի տայաղընտա չարըգ , պաշընտա քէչէ բիւլահ , վէ
 էլինտէ պիր պէօյիւք սօփա պուլունմագտա իտի
 իսէ տէ , Զիպա քէնտուսինի կէօրիւր կէօրմէզ գալ-

սկինտէ թարիֆի միւմքինսիւ պիր ակէշի աշգ տ-
լէվկիր օլմայա պաշլատը : Կէրշի Մէֆթունուն օլ
չօպան գըյաֆէթի աթընտա տախի մալիք պու-
լունտուղու տիւպէրլիք՝ չէօիլիւքտէ փարլայան էլ-
մաս միսիւլլիւ փարլար իտի իսէ տէ , անըն պիր
պէյ էվլատը օլմուշ օլտուղունու քիմսէ ֆարք ի-
տէմէզ իտի : Զիպա պու խուտուտու տախի Մէֆ-
թունուն թավը ու աթվարընտան էփէյիճէ ֆարդ
իթտի իսէ տէ , հալ պու քի պուլունտուղու մա-
հալ ու մէվգըտէ անըն իլէ միւլադաթ իտիպ ա-
նըն հալ ու ահվալը հազգընտա քէսպը մալիւմաթ
իթմէյէ իճթիսար իտէմէզ իտի . չիւնքի էվվէլա էօյ-
լէ պիր պէյ դըզը պիր չօպան իլէ լաղըրտը էտիպ
դօնուշտուղունու տիլէր օլ մահալտէ քէշթ ու կիւ-
ղար իտէնլէրին կէօրմէսինի իտթէմէզ իտի . սալիսէն
ալէսսէվիյէ դըզ գըսմընտա պիր ախլադ տա-
հա վար տըր քի , պունլար պիր տէլիգանլըյա
կէօնիւլ վէրտիքլէրինի վէ օլ պապտէ չիւպհէ տա-
վէթ իտէն ճիւղի նիշանէլէրի պիլէ քէնտի էմսալ-
լէրի օլան դըզլարտան վէ հաթթա քէնտի խըղ-
մէթլէրինտէ գուլլանտըլլարը ճարիյէլէրտէն պիլէ
սէթը իթմէք խթէր . պախտուտս քի կէօնիւլ վէր-
տիքլէրի քիմսէ եապիր աղ եաշըճա , վէ եախտ
տէլիգանլը օլտպ տա ֆուգարա վէ իւթիւ պաշը
փէսիփայէ , վէ եախտ պանաղը առէմ էվլատը
վէ եա աա պոյազը պիր սանաթ ու մէշուլիյէթ-
տէ իսէ , զանն իտէրսինքի ուշ ու սէվտա եալընըզ

զենկինսկէ մափստուս պիր սէվտա ալըր Խշթէ պէօյէ
 թայիֆէի նիսանըն սէվտասը զայէթ կիզլիսէ վէ
 մահրէմ սիր . հալ պուքի թաիֆէի նիսատէ պու-
 նա նիսպէթլէ տախի ալեագալարընը պէյան խտիպ
 վէ հէմ ուճունտան գըյըսընտան էփէյիճէ օլ-
 տուդու գատար կէճնիլլէրինի խօշ խտիպ հէփ-
 սինին իւզէրինէ տախի պիրէր տէսիսէ փէրատէսի
 չէքիպ էքինի պէլլիսիզ իթմէյէ պին տիւրլիւ ուս-
 լթալըգլարը տախի վար տըր : Զիպա տախի պու
 էճիլտէն օլարագ գալպինտէ նակեահան զուհր ի-
 տէն ալեագա փուրթունասընը եիւզտէն ասլա
 պէլլի էթմէյէրէք պիլա ֆիթուր եանընտաքի ճա-
 ըիյէլէրէ տէճնիւպ պիլիլմիսինիզ գըզլար շու գար-
 չը եագատա տալարլարա սու վէրմէք իչին կէլմիշ
 ոչիր չօպան վար եա , իշիտիրիմ քի էքսէրի պէօյ-
 լէ չօպանլար գալալ տէյու պիր չէյ չալարլար իմիշ-
 պունուն իւզէրինէ ճարիյէլէրտէն պիրի , էվվէթ ,
 տէտի , սուլթանըմ , պիզ տախի էօյլէ իշիտիրիզ .
 հաթթա չօպանլարըն էօյլէ գալալ չալարլարընը
 պէն տախի վագթըյլա տիյնէմիշիմ . ֆագաթ , է-
 ֆէնտիմ , օ փէք գապա պիր չարկը տըրքի տիյնէ-
 յէնին գալպինէ օտանճ վէ դուլաղընա տէհէթ
 վէրիւր տէյու ճէվապ վէրտի :

Պունա ճէվապէն Զիպա տախի , էյու աւ-
 մա , ինսանտա պիր հալ տահա վար տըր ,
 ծնուտա ծնու տա պիլիլմիսինիզ . չէօյլէ քի պի-
 ղիմ մէշհուր քէօշկիւրիմիլտէ տիյնէտիլմիզ

տիւրիւ մէջնուր չարղըլարտան վէ խանէնտէլէրտէն
ղիեատէ՛ պէօյլէ պիր ըրմագ գըլըսընտա եօգար-
տան անտիիպլէրին հուպ ավազ նիտատընա վէ
աշաղտան դուրպաղըլարըն պաղըրըշմաշնա դարը-
շարադ չալընան դավօլը տիյնլէմէք տահա խօշ
կէլիր . միւմբին օլսատա շու չօպան հէր քիմ
խէ , չարմայը պիլիր , շու ըրմաղըն գար-
շը եագասընտա օթուրուպ՝ պիլէ պիր աղ չօպան
մագամլարը չարսա տա տիյնլէսէք . հէմ պիր աղ
էյլէնիրիղ , վէ վագըլթ կէչէր . վէ հէմ պապլէն
պէօյլէ չօպանլարտա տախի ազլէ վէ գալպէ թէ-
էսիր իտիճի սէօլլէր պուլունուր տէրլէր . իշտէ անլէ-
րի տախի իշիտիպ քէսպը մալիւմաթ էտէրիղ : Զի-
պա տէյան օլունտուղու վէճհ իւզրէ օլլթիւն շու
ուսթալըղըլը տիւղմէլէրի գուլլանտըղընըն սէպլէպի
չայէթ եանընտօրի ճարիլլէր քէնտիսինին չօպա-
նա մէյլ վէրոէսի հաղղընտա զէրրէ գատար չիւք-
հէյէ դահիպէ օլմասընլար տէյու իտի . եօխա օնուն
տաըլ ֆիքրի պու վէսիլէ լլէ եավաշ եավաշ միւ-
լաղաթէ գաբու աշմագ խտի : Պագաթ չի ֆախտէ
քի ալեագանըն տիւշմէնի բէք չաբուք եէթիշտի .
չիւն Զիպա պու միւքեալէմէտէ իքէն , աղպատան
պիր արապա տոր կէլտի եէթիշտի : Ալէլէն արապա
պէյին արապալարընտան պիրի խտի , իտպիք արա-
պատան էնիպ Զիպայը կէթէքլէտիքտէն սմիկրա , ալֆ
էտէրոլնիղ Սուլթանըմ տէտի . հէր նէ գատար սուլ-
թանըմըն թէֆէրրիւ ճինէ մանի օլտու խտէ տէ , հալ

պուրի պէյ փէտերինիղի պունտան պաշդա պիր
եօլ իէ պերհայաթ օլտուղունուզ հազդընտա էմին
խտէմէտիք . չիմտի պու արապայա րաքիպէն գօ-
նաղա թէշրիֆ էթմէնիղի ուէյ հաղընթէրի էմր
իյլէտի տէտիղինտէ , նէ՞ վար տըր , խայըր օլա ,
տէտի Ձիպա : Իսպիր տախի Սուլթանըմ սիդ-
լէր պուրայա թէշրիֆ իթտիյինիղտէ՝ պէյ փէ-
տէրինիղ սէլամըդ տայիրէսինտէ ույումագտա
իմիշ . ույդուսունտա պիր բիւյա կէօրիւպ՝
բիւյասընտա , մաաղ Ալլահ , սիդ Սուլթանըմըզա
էմրը Հադ վադը օլուպ տարը պադայէ ավ-
տէթ իթմիշ կէօրմիշ . ույանտըդտա տէրագադ
հարէմէ գօշուպ՝ Սուլթանըմըդը օտալարընըզտա
կէօրմէմիշ իտէ , վայ պաշըմա բիւամ չըդտը տէյու-
սաշընը պաշընը եօլուպ աղլամայա վէ ֆէրեաա ու
ֆիղան իթմէյէ պաշլամըշ . վալիտէնիզ հէր նէ
դատար պիր աղ թէֆէրրիւճ իչին տիշարը չըգմըշ
օլտուղունուզու խապէր վէրիպ՝ գալպինի րահաթ
իթմէյէ չալըշտը իտէ տէ , մումայիլէյհանըն պու
իթթարընը տախի քէնտի կէօյնիւնիւ էյլէնտիրիպ
վուդուի հալին սըհհէթինի սէթը իտիճի պիր եա-
լան առտ իտէրէք խայըր օլմաղ , իլլա սէվիլիւիւ
զըզըմը կէօլլէրիմ իլէ կէօրմէտիքճէզ հէր նէ տէ-
սէնիզ ինանմամ տէյու պաղըրտը . պունուն իւ-
ղերինէ կէլիպ սիզի պուրաւտան աճէլէ ցօնաղա
կէօթիւրմէմ իչին պու գալլանուզա էմր վէրիլտի
տէտի :

Տէրվիչ սլուրաճըգտա սէօղիւ դաթ իյէյուպ ,
օղլում վադըթ ախշամ օլտու , հիքեայէ պու-
րաճըգտա գալսըն աա եարըն կինէ սլուրայա
կէլ. պէն պունտա պուլունսլում. օլ վադըթ պա-
դիյէսինի տախի սանա նագլ ու հիքեայէ իտէրիմ
տէտի :

ԻՔԻՆՃԻ ԿԻՒՆ

ՄԱՇՈՒՔԷ ՕԼԱՆ ԳԸԶԸՆ ՀԱՆԻ

Տիւնքի նագլիյէթիմտէն մաշուգէ օլան պիր
դըզըն քէնտի իֆտատէսինէ գալպինի աչըպ իֆա-
տէի մէրամ իթմէսի նէ տերէճէ կիւճ վէ հայլու
տիրայէթ վէ հիւնէր վէ ութալըղա սանաթա
միւհթամ օլտուղունա տայիր պազը կէճնէ մախ-
մաթ քէսպ իտիպ հէր էյլիկին ատուի էքպէրի
պուլունտուղու միւսիլու աչըդ իլէ մաշուգլարա
տախի ադսի ֆէլէկին տիւլմէն օլուպ անլէր հէ-
նուզ մուհապպէթին տերեասընա իլք չըդըլլարոն-
տանիչէ մէմուլին ղայրի վէ նակէհան վէ տէհչէթ-
լու ֆուրթունալար զուհուր իթտիլինին պէր նու-

մունէսինի կէօրտին , շիմտի տիյնէ չիւնքի պու-
նուն տահա զարայիպի կէրիտէ տիր :

Զիպա քէնտի կէօյնիւնտէքի աշգ պինասընըն
հէնուզ էասը գավիյէ իւզրէ թէէսիւ իտէր իթ-
մէզ նակեահան զուհուր իտէն պօրատան երզը-
լըպ խտրապ օլտուզունու կէօրիւպ զայէթլէ ճանը
սըզըլտը իսէ տէ , էզճիւմլէ օլ էիւզաէն օլան
թէէսիւֆի վէ քէտէրինի ճարիյէլէրտէն սէթր ի-
տիպ՝ կիւլէրէք , աճայիպ . անճագ պու քէյֆիյէթ
փէտէրիմին պանա օլան մուհապպէթինէ պիր նի-
շանէ օլմուշ օլտու : Քալգընըզ , դըզլար , կիտէ-
լիւմ , փէտէրիմին գալգի պիր ան էվվէլ ըա-
հաթ օլտուն տէյուպ այաղա գալգտը , վէ եէշիլ
չիմէնլէր իւզէրինտէ սիւրիւլէն սարը ճանֆէո էն-
թարիսինին էթէքլէրինի թօփայըպ արապայա կիր-
տի իսէ տէ , ֆիքրինտէն աթիտէքի սէօլլէրի կէչէր
իտի : Ամմատա կիւզէլ գավալ տիյնէտիք տէյուպ
արա սըրա արգանա տէճնիւպ կէրիյէ գօշուշան
օլ տիւքիւշա ըրմալըն դըյըլարընա վէ տավարլա-
րըն սիւրիւսինէ նաղար իտէր իտի : Ճարիյէլէր
տաիտի պու կիւն զէֆրիմիզ եարըմ գալտը
պիր պաշգա կիւն կէլիքիզ տիմէքտէ իտիլէր իսէ
տէ , Զիպա քիւմ պիլիք պիր պաշգա կիւն պուրա-
եա կէլինտիքտէ եինէ օլ չօպան շու ըրմալըն
գարշուտունտա պուլտունումս , հիչ մէմուլ օլտուն-
մազ տէյու միւլահաղա իտէր իտի . — վէլ հասըլ գօ-
նաղա վառըլ օլտուգտա փէտէրի Զիպայը կէօր-

տիւկիւ կիսի պոյնունա սարըլըպ, ա'խ, գըզըմ
տէն պունտան պէօյլէ Էօմրինն օլտուղ ճա հէր նէ
սըզու իտէր իսէն մագպուլ օլունաճագ տըր, Տիյ-
նէ պէնի Զիպա, սէնին պու կիւն պէնտէն ետըրմ
սահաթ գատար մէֆարիգաթըն սէնսիզ իսլոհ
վէ ըահաթ օլամայաճաղըմա պիր տէրիլի գավի օլ-
տու : Իմտի պէն, սէնին ուղրունա ճանըմը տա-
խի ֆէտա իթմէկէ հազըր իսէմ տէ սէնին քիմնէ
իլէ ագտը իզտիվաճ իթմէքլիկինէ ըագի օլամամ
չիւնքի օլ վագըթ սուրէթի տայիրէմտէ մէֆարի-
գաթըմըզ լազըմ կէլէճէկինտէն պէնիմ հայիմ
սէնսիզ փէք եամանն օլաճագ տըր տէյէրէք թէք-
րարէն Զիպաեա սարըլտը, Զիպա տախի պու
թէքլիֆէ ճէվապէն փէք էյու փէտէրիմ պու էմ-
րինիզի տախի մէմնունէն գաղուլ իտէրիմ տէաի :

Կէլէլիմ քի Զիպա տահա հէնուզ փէնչէյի
աչղա տիւչար օլան պիր գըզճըզազա պէօյլէ պիր
թէքլիֆին նէ տէրէճէ ազըրճա կէլտիկի անկլաչը-
լապիլիր :

Շիմտի Զիպայը պուրաճըզտա թէրք իլէ պիր
աղտա Մէֆթունուն եանընա կէլէլիմ :

Պէր վէճհի մուհարրէր Մէֆթուն տտվարչա-
րը սուլամագ իչիւն օլ թարաֆլարա կէլտիքտէ
ըրմաղըն գարչու գըյըսընտա օթուրմագտա օլան
գըզլարը վէ խուսուսի իլէ ճիւմլէսինին օթմասըն-
տա հիւրիւմէլէք կիպի Զիպայը կէօրտիւքտէ, պէլ-
քի քէնաուսինէ մէմլէքէթինտէքի տէրվիլին խա-

պէր վերտիկի Զիպա պու օլմասուն տէյու շիւմէ-
յէ վարուպ միւմայիլէյհին հիւսնի ճէմալինէ օլ-
տէրէճէ հայրան օլտուկինէ մէստ վէ մէտղուշ օլ-
մաղլէ ըրմաղըն սու օլտուղունու ունուտուպ գար-
շը գըյընա կէշմէք իշին իլէրույէ վարտըղընտա
անճադ աեաղընըն ըսլանմասընտան նէրէտէ օլ-
տուղունուն ֆէրքինէ վարապիլտի :

Կէլէլիմ քի գարշըսընտա օլան հիւրիւմէլէք-
լէրին քիմէր օլտուղունու պիլմէտիկինտէն պու պիր
աշդ օլունու տուր տէյու քէնտուսինին ալտան-
մագտա օլտուղունու տախի տիւշիւնիւր , վէ պու
պէօյլէճէ նէ եափաճաղըն պիլմէզ պիր հալտէ
գալմըշ խի :

Պատէհու Մէֆթուն օրալարտա կէղինմէքտէ
օլան տէլիգանլընըն եանընա վարըպ, շիմտի չու ա-
րապայա ըագիպէն կիտէն գըզլար քիմ իտի պիլիր-
միսինիզ տէյու սիւալ իյլէտիքտէ , մէրգում տախի
իհթիհսա եօլունտա , չօգ շիւքիւրլէր օլտուն աեա-
յը չարըդը պիր չօպան պիր պէյ գըզընա աշդ-
օլտուղունու կէօրիւպ տէ կիւլմէմէք միւմքինսիզ
տիր տէտի . Մէֆթուն տախի պու սէօլլէրի իշիտիր
իշիտմէզ արթըգ մէրգումանըն պէյ գըզը օլտու-
ղունա շէք վէ շիւպհէ գալմայուպ , ֆագաթ քէն-
տուսի պիր պէյ էվլատը օլուպ էօյլէ չօպան գըյա-
ֆէթինէ կիրմէկէ մէճպուր օլտուղու հալտէ քէն-
տու կիպի պիր տէլիգանլըտան էօյլէ իսթիհզահ
կէօրիւպ ճէվապա պիլէ լայըգ օլմատըղընը կէօր-

տիւկիւնտէ գալստի պիղայէթ մահզուն օլուպ հիտ-
տէթինի թէսքին իշին ըրմաղըն պաշընա վարըպ վէ
գալալընը չըգարուպ աթիտէքի պէյիթլէրի սէօյ-
լէտի :

Եան կէլիրքէն վաթանըմաա դէֆդ վէ սէֆատա .

Ղարիպ գուշ կիպի տէրպէտէր իթտի պէնի .

Կէյուպչուչափութ տաղլար պաշընաա սէտճէտէ սէրտիմ
Միսլի մէճնունտուն պէսպէթէր իթտի պու սէփտա պէնի
Մէյվի լաքին պէն կէօրմիւշիւմ եարի դարըը եագատա,
Էվէ կիտտի պիլտիմ միւքէտտէր իթտի պու սէփտա պէնի
Ճէփապ վէրէն եօգ պիր սիւալ իթսէմ եախօտ իֆատէ
Բէգիւ վէ բուսլա չօգ պէթէր իթտի պու սէփտա պէնի .

Խշթէ պու վէճհլէ պիր ան Էվվէլ օրատան այ-
րըլան հիւրիւմէլէք Զիպա քէնսիւսի օլտուղունա
աշնա օլտու իսէ տէ , Զիպա կէօրտիւկի չօպանըն
քիմ օլտուղընը անկրայամատը . Խշթէ օլ կիւնտէն
պէրու Մէֆթուճ « ահ , աճապա պիր տահա Զի-
պա նէ զէման պուրալարա կէլէճէք » տէյու
ճանաթուպ հէր կիւն մէգքիւր ըրմաղըն դըյըլա-
րընտան այրըլարըը կիպի Զիպանըն տախի ագլը
ֆիքրի հէր կիւն մէգքիւր ըրմաղըն պաշընաա իտի
չէօյլէ քի հէման հէր կիճէ բիւյաորնտա Մէֆթու-
նու օլ ըրմաղըն պաշընաա կէօրիւպ ույանաղըլն-
տա պուլընաուղու օտա քէնսիւսինէ պիր դարան-
լըգ դընտան կիպի կէօրիւնիւր իտի :

Հէրնէ հալ իսէ եինէ պիր կիւն ճարիյէլէրի
այուպ տաղտան աշագա ինտի վէ կէլիպ Էվվէլքի
մահապէ օթուրուպ չօպանըն կէլմէսինէ պէքլէմէր-

տէ խտի չօսան խտ խալլու միւստէթտէն պէտու
տաւարլարը մէգքիւր ըրմաղա կէօթիւրիւս սուլա-
մաղա քէմալ տէրէճէ տէվամ իթմէքտէ օլտու-
ղունտան , օլ կիւն տախի գօյունլարը օլ թարաֆա
կէլտիկինի ճարիյէլէր ուզադտան կէօրիւս , ճանրմ
էֆէնտի շու կէլէն չօսանը կէօրիւս օլտուսուսուսուզ .
ղալիւս կէլէն տէֆա քէնտիսինէ գալլալ չալտըր .
մադ արդու իյլէտիլիմիլ չօսան տըր . իլթէ պու
տէֆա քէնտուսինէ պիր շէյ չալտըրապիլիւսինիլ
տիմէլէրի իւզէրինէ Զիպա հա' , գըղար էյու տէ-
տիլիլ ֆադաթ օլմայաքի պու տէֆա տա վալի-
տէմ պիր բիւյա կէօրէ տէ պիլի տէրադապ պու-
րատան գօնաղա չաղըրա տէտի . իլթէ պունսուն
իւզէրինէ ճարիյէլէր տախի ճիւղի իսթիհզա իլէ
պու սէօլ նէտէ՞ն նէլէթ իթտի նէ' տիմէք չօսա-
նըն չալտըրը գալլալն էօյլէ պիր կիւզէլ նամէտի
վար տըրքի տիյնէյէնին ուզուսու կէլիւ տէտիլէր ,
պունա ճէվապէն Զիպա էօյլէ խտ գըղար , պու
կիւն սիլ շու չօսանըն գալլալնը իսթէտիկինիլ
կիպի ըրմաղըն պալընտա ուզուսու վարաճադսը-
նըլ : Սմմա օլմաւա քի ուղու արասընտա քէն-
տունիլի ըրմաղըն իլինտէ պուլասընըլ տէյուս վէ
եինէ ճարիյէլէր հանըմը էյլէնտիլմէք իլիւն ճիւ-
վէլի սէօլլէր սէօյլմէքտէ իքէն չօսան տաւարլա-
րըլա գարշու եադսյա վասլ օլտու : Հանրմ է-
ֆէնտի վէ ճարիյէլէր չօսանըն եիւզիւնէ պադար
պադմալ կէլէն տէֆա թէսատիւֆ իթմիլ օլտուգ

լարը չօղան օլտուղունու անլատըլար : Մէֆթուն
տախի պիր միւտոնէթտէն պէրու տիւչէյը իշթիյադ .
լէ արայուպ պուլամաւըզը հիւրիւմէլէկի դարչը-
սընտա կէօրիւր կէօրմէզ , սէվինճինտէն շաչըրուպ
նէ եափաճաղընը պիւմէզ պիր հալ քէսպ խոխպ
արթըզ կէօյլէրինի դարչը եազատան այըրմազ
վէ պուլունտուղու մահալին նէրէսի օլտուղու-
նու պիւմէզճէսինէ եիւրիւյիւպ : կէզմէքտէ իքէն
էօնիւնտէ օլան պիր չուգուրա տիւչտիւ : Պի-
չարէ , մէզքիւր չուգուրտան հէրնէ գատար « ճան
գուրթարան եօգ մու » տէյուչաղըրըպ պաղըրմազ-
տա խի իսէ տէ , քիմսէ իչիթմէտի . պուլուն սէ-
պէպի տախի , Մէֆթունուն փէտէրի , ֆիրար իտէն
էվլատընը արաթտըրըպ պուլմազ իչիւն հէր թա-
րաֆտա առամլար կէօնտէրտիյի կիպի օլ թարաֆ-
լարա տախի պիր դաչ թաթար կէօնտէրմիշ օլուպ
մէրգուման տախի ըրմազըն թարաֆլարընա վաւը
օլտուգտա , թէֆէրրիւճէ չըզանլար , քէնտուլէրինի
սէյը իթմէք իչիւն եանլարընա կիթմիլլէր խոի .
թաթարլար իսէ քիմի կէօրսէլէր Մէֆթուն հազ-
զընտա պաղը սիւալլար իթմէքտէ օլտուղլարըն-
տան , եկէր Մէֆթուն օլ տաղըգա մէզքիւր չու-
գուրա տիւչմէմիշ օլտա , հէր հալտէ եազայը ելէ
վէրէճէք իտի : Քէնտուսի իսէ սամուչտուրտուղու
պէրստան խապչերի օլմայուպ « եէթիլին , ճան գուր-
թարան « եօգ մու » պաղըրմազտա օլտուն , պէրիտէ
զըզլար տալարլարը բէրուչան պիր հալան վէ չօ-

սլանը զայս օլմուշ կէօրտիւրէրինսէ շոգայը էլէ
ալըս թաթարլարըն արատըղը պէյղատէ սաղըն
պու չօպան օլմասըն տէյուս կիւլիւշմէյէ պաշլատը-
թար : Հալ պու քի Զիպա, օլմայա քի չօպանըն պա-
շքնա էօյէ պիր հալ կէլսին շիւպհէյէ վարըս շու
շիւպհէսի չօպանըն կէլիս մէյտանա չըգմատըղըն-
տան պիր գաթ տահա քէսպի գուվլէթ իթմէքտէ
վէ քէնտիսի իսէ պու եիւզտէն էնտիշէյի աղիմէյէ
տիւշար օլմագտա վէ հէրնէ գատար մայէթինտէ
պուլունան ճարիյէլէրին չօպանը էօյէ իսթիհզա
իթտիւրէրինի տախի աչըրը մէրթէպէ ճանը սը-
ղըլմագտա իտի իսէ տէ , գալպինտէ օլան էնտիշէ
վէ սըգընթըյը ապա պէլի իթմէյուս , քէնտիսի
տախի ճարիյէլէրի իլէ պէրապէր կիւլիւշմէքտէ իտի
իշթէ տիւշարը աչգ օլանըն հալի պու տուր : Էօ-
թէտէ հալաշ հալաշ հէրքէս տաղըլըս եէրլէրինէ
կիթմէքտէ օլտուգլարը հալտէ Մէֆթունուն սէ-
սի պիրինին գուլաղընա գատար եէթիշիս նէ օլտու
աճէպա տէյու չուգուրա տօղրու կէլտիկինտէ պի-
շարէ չօպանը թութուս մէգքիւր չուգուրտան չը-
գարտը : Մէֆթուն օլայա չըգար չըգմաղ նէ տա-
վարլարը վէ նէ տէ պաշգա պիր շէյինէ պաղըս
հէման ըրմաղըն գըբըսընա վարտը վէ օթուրուս
Զիպանըն մահ ճէմալքնա նաղար իթմէկէ պաշլա-
տը , պէրիտէ գըղլար տախի չօպանը կէօրիւր կէօր-
մէզ իշթէ կէլտի տէյուս , սլատհու Զիպանըն էմ-
րի իւղէ պիր աղ գալալ չալսանա տէյու էմր իտէք

իթմէղ, չօպան պէլինտէն դավալընը չըգարըղ ա-
թիտէքի պէյլիթէրի օգույարադ չալմաղա պաշլաուղ:

Էյ կիւզէլ ճէնտն պէն պիր պէյլատէյիմ

Սէվտա իլէ օլտում պէն պէօյլէ չօպան .

Խամի տէյնիմիղէ պէն իֆթատէյիմ

Հիւնհիւնէ վուրուլուպ օլմուշէմ չապան .

Մէֆթուն հանըմըն իսմինի պիլիր իտի իսէտէ
Զիպանըն քէնտի աչգ վէ սէվտաւընը ճարիյէլէր-
տէն սէթր իթմէք իսթէտիկինի բանա պիլտիկին-
տէն իսմինի պէլլի իթմէտի : Զիպա տախի Մէֆ-
թունուն չու թէտպիրինի պէյէնուպ պու կիւնդիւր
տէ պու գատար քեաֆի տիր տէյերէք մէն իթ-
տիրտի : Վադաա չօպան սէօյլէտիկի պէյլիթտէն
քէնտիսինին պիր պէյլատէ օլտուղունու ալնաթտը
խսէ տէ , ճարիյէլէր ապա պունուն ֆարգընտա օ-
լամատըլար . զիրա մալիւմեա , տիւնեատէ պիր ա-
տէմ էտնա պիր հալտէ պուլունուպ տա բէք
տօղրու պիր սէօղ պիլէ սէօյլէսէ քիմսէ տիյնէմէզ
վէ գատրի տախի պիլլինմէզ :

Պու սուրէթլէ Զիպա չօպան հադկընտա ճիւղի-
ճէ մալիւմաթ քէսպիթտիքտէն սօնկրա մալիւմաթըն
թաֆսիլլիճասընը եալընըղ պաշընա չըդաճաղը պիր
կէօնէ թալիք իթտիրէրէք , հայտէյին , դըզլար , կի-
տէլիմ տէյուպ վէ ալաղա գալգըպ ճարիյէլէրի իլէ
գօնաղա կիթտիլէր :

Ուզաթմայալըմ , պիր դաչ կիւնտէն սօնկրա ,
հէր նասըլ իսէ մէնֆուրտսին տրամադ պաշընա

կէրիւ հէրան վիրաւորնէ միւնթաղըր օլան չօպա-
նը կէօրիւ պէ արթըք էթրափընտան ինթիրադ
խտէնէքընի քիմնէ պուլունմատըղընտան դալսլէ-
րինի պիրպիրէրինէ աշմաղա պաշլատըրըր :

Եվմէլա Զիպա չօպանա չէօյլէ սէօյլէտի :

Էյ պէնիմ տիւփէսէնտիմ չօպան, իշթէ պու-
տաղըգայը պիգիմ իշին ֆէլէյին միւսաատէ իյ-
լէտիյի պիր սաղըգա աըր. արթըք տայանմամ,
սէնին քիմ օլտուղունա տայիր սէնտէն մալիւմաթ
իստէրիմ : — Էյ տիւլէրլէր սէրֆիրաղը տէտի Մէֆ-
թուն պէն տախի սէն կիպի փէտէրիմին սէրայ-
լարընտա քէմալը հուղուր վէ իսթիրահաթը հալ
հալ իլէ կիւնլէրիմի կէշիրմէքտէ իքէն, սէն կիպի
պիր մէլէկէ սիրպիրինէ միւթաաղըղ օլմագ իւզ-
րէ, իւշ կիճէ կէօրմէքլէ օլ անտէ աղլըմ պա-
շըմտան կիաիւղ ատէթա պիր մէճնուն հիլէթի
քէսալ իյլէտիկիմտէն ահ, էֆէնտիմ, աշղ վէ սէվ-
տանըն երւզիւնտէն մէզարէ դատար վարմադտան
իսէ տաղլորա տիւշմէյի տահա գիւտտէ միւրատնահ
ատտ իյլէտիմ տէաիքտէն սօնկըա, եինէ ահ ճիւ-
կէրփարէմ էֆէնտիմ, միւղթէլա օլտուղում շու-
իլլէթի աշղ, պէնիմ իշին չարէսիղ տէրտ օլմուշ
տուր, քի անը էն հազիդ վէ մէշուր թապիւղ պի-
լէ չիֆայապ իտէմէղ իտի : Զիւնքի փէտէրիմ պէյ
էֆէնտի, պանա հէր քիմ իլէ օլուր իսէ օլտուն աշղ
վէ մուհապպէթէ տայըղ նիհայէթ պիր գըղ իլէ
ագտըր իզտիվաճ իյլէմէյէ սուրէթի դաթիլէտէ մէն

իյլեմիշ խոր : Հալ պու քի Սուլթանըմըն իգամէթ .
կեահը շու տաղլարտա օլտուղու վէ սիղ հանըմ
էֆէնտիմէ պուրալարտա թէսատիւֆ իտէճէկիմի
վէ սիղին տախի պէնտէնիղի սիղէ մաշուգ իյլեմէ-
կէ թէնէղղիւլ պուլուրաճաղընը պիր տէրվիշտէն
սօրմուշ աղնամըշ օլտուղումուման իշթէ դալգըս
վաթանըմուման պուրալարտա գատար կէլիս նիհայէթ
սուլթանըմիս պու կիւն միւլագաթ իյլեմէկէ նայիլ օլ-
տում . անճագ տէվլէթ խանէնիղէ գատար կէլիս սիղի
թաճիկ իյլեմէկէ ճէսարէթ իտէմէյիս պազէն թէ-
ֆէրրիւճէ կէլտիկինիղ շու տաղլարըն էթէկինտէ չօ-
պանըք իլէմէշղուլ օլուս , հիշ տէյիլ իսէ արա սըրա
մահ ճէմալընըղը կէօրմէկէ ֆըրսաթ պուլմագըղը
վէ պէօյէճէ տաղլարտա էմիարը վաղըթ իյլեմէկէ
քէտէրիմ պանա իրսէն իսապէա իտէճէք պէյիկին-
տէն տահա էյի վէ ֆէրահ պիր էօմի ատտ իյլէտիւմ .
Եշթէ սուլթանըմ , սիղին իշին պու ախնեատէ հէրպիր
շէյ պիր քէյֆ եէտի իլէ տէվլէթի վէ սէրվէթինտէն
բուճու իյլէտիքտէն սօնկրա հէր նէվի միհնէթ վէ մէ-
շագգաթա տախի միւհթէմէլ պուլունան վէ անճագ-
պիր էմը վէ իշարընըղա մանթաղըր պուլունան պու
իֆտատէնիղ հագըլնտա դալչի նաղըքեանէնիղ-
աէ ճիւղի պիր սըտգ վէ մերհամէթ հուսուլէ կէլ-
մէմէսի միւմըլիւն մի տիր :

Զիպա շու սէօղլէրի տիյնէտիքտէն սօնկրա ,
տէրունինտէն պիր ահ չէքէրէք էօմրիւմիւն վարի ,
տիւլէշմիմ նուրի , կէօյիւմ սէվլէրի , պաշըմըն

Թաճը, կէօյնիւմին իլաճը էֆէնտիմ մէֆթունում, էկէր պէնիմ տախի գալպ վէ էֆքեարըմ սէնինէ մութապըք տէյիլ իսէ գանըմ շու նէմճիվան չաղըմոա շուրաճըգտան ագըպ ճէրէյան իտէն ըրմագ կիպի ագսըն . ա՛հ , էֆէնտիմ Մէֆթունում, պիլ միջ օլ քի պէն տախի սիզ էֆէնտիմէ գավուչտուս զում հալտէ , փէտէրիմին էլինտէ պանա պէքէ մէքտէ օլան էճէլ էօմրիւմի գաթ իտէպիլիւր . հալ պու քի , եինէ պէօյլէճէ պիլմիջ օլասըն քի , պէն ճարիյէնիզի սիզ էֆէնտիմտէն էճէլ պիլէ այըրա . մայաճագ տըր :

Մէֆթուն տախի, էֆէնտիմ, չիմտի աղնատըմ քի պիւր աշըգ . մայուղընը քէնտիսինէ հէմէֆքեար պուլմագ նէ տէրէճէ կիւղէլ պիւր չէյ իմիշ տէյիպ, սուլթանըմ էֆէնտիմ, սիզ կիպի գալպինին տույ զուլարընը պիլա նագ ու իսթինա քէնտի քէնտիյէ մէյտանա չըգան պիւր հիւրիւմէլէյէ նէ տէրէճէլէրտէ թէչէքքիւր իթմէք շազըմ կէլիւր, ահ, պէն տէ պիլմէմ, էֆէնտիմ՝ պանա գալըր իսէ հէր թիւրլիւ հիյլէքեար վէ միւրթէքիպտէն զիյատէ աշգ վէ մուհապպէթէ հիյլէ սըղտըրմագ իսթէյէնլէր տա . հա զիյատէ չայանը թայիպ տիրլէր . իշթէ պունուն իչին գալպինտէ ճէվէլան իտէն տույղուլարա լիտա . նէն սէօյլէտիլի սէօղլէր իլէ կէօսթէրտիկի թավը վէ հարաքիւթ իթմէյէն պիւր գըզ իլէ միւտտէ . թի էօմրիւնիւ պիւր ինսան սարայլտըտա վէ քէօլկէրտէ կէչիւրմէքտէն իսէ , սիզ կիպի պիւր ստտըզմ :

հար իլէ մէկարլըդ արալարընտա գօնուշուպ սէօյ-
լէշմէք տահա էյի տիր :

Մէֆթուն շու սէօղէրի տախի սէօյլէտիք-
տէն սօնկրա, էօմիլւմին վարի էֆէնտիմ Զիպա
հանըմ, արթըդ պուրաճըգտա միւլադաթը գաթ
իտէլիմ, չիւնքի սէօղէր արթուրդնա մուհապպէթ
տախի զիյատէլէշմէքտէ վէ սիզին նուր ճէմալինիզ
իսէ արամըգտա պէօյլէ պիր ըրմադ օլտուղու հալ-
տէ սէյր իթմէք մուհապպէթէ մէյտան վիրմէմէք
տիմէք տիր : Իշթէ պուրաճըգտա սիզ սուլթա-
նըմտան ըէճա իտէճէյիմ շէյ շու տուրքի գուլա-
նուզ պու եէրէրին հէնուզ միւլաթէտիտի պու-
լունտըրմոտան իլէրուտէ պիրպիրիմիզէ գաւուշա-
պիլմէք իչին նէ թէտպիր իթթիխազ իտէճէկինիզ
տիր : Մէֆթունուն շու ըէճասընա ճէվապէն, Զի-
պա տախի, օլ պապտէ իթթիխազ իտէճէկիմիզ
թէտպիր շու օլապիլիրքի, պէն շիմոի եօզարը
չըգտըղըմտա սանա կիզլիճէ պիր գաթ Զերքէս
էսվապը կէօնաէրիիմ, սէն անը կիլինիպ վէ եօ-
գարը չըգըպ քէնտինի չէրքէպէր իլէ տիւշիւպ
գալգմաղա զայէթլէ արզուքէշ պիր Փագըր կիպի
կէօթէրտիքտէն սօնկրա փէտէրիմէ տախի պիր,
արզուհալ թագտիմ իտէրսին, թագտիմ իտէճէ-
կին արզուհալի պէն սանա կէօնաէրէճէյիմ, էսվա-
պըն իչինտէ պուլաճագսըն : Փէտէրիմ արզուհալի
պլըպ օգուտուղու սըրատա պէն տախի տայիրէ-
րինտէ պուլունմաղա քայ իտիւպ, հագկընտը

լուծֆ ու ինայեթին պիտի իղ պուլլու լմանա զայ-
րեթ վէ շէֆաաթ իտէրիմ. ու մարբում քի օլ վաղ ըթ
փէտէրիմ էքսէրի պէզիմ ուսուլիմիզ իւզէրէ սանա
պիր չիֆթ էօքիւզ վէ էմրը դիրաաթ իչին լազրում
օլան էչեա վէ էտէվաթը վէրիս սէն տախի իչին
իլէ մէշղուլ օլսըր իսէն պունտան մաատասընը ի-
լէրուտէ տիւշիւնիւզ սէօյլէշմէք գօլայ օլուր :

Վագաա սէնիզ կիպի պիր պէյ էվատը աօլա
ալըշմամըշ օլտուղու դիրաաթ կիպի պիր սանաթը
իճրա իթմէք իալթիտա պիր ազ զահմէթ չէքէր
իսէ տէ անճագ սէնին պանա օլան մուհապպէթին
ուղրունա չօպանըզը պիլ իֆթիտար գապուլ իյլէ-
տիքտէն սօնկրա, պանա նայիլ օլտուղուն հալտէ
հանկը միհնէթ ու մէշաղգաթը գապուլ իթմէզ-
սին. սանիլէն էֆէնտիմ չիմտի սանա պիր ազ
կիւճճէ կէլէճէք օլան շու դիրաաթա տէվամ իթ-
տիկին հալտէ չիւնքի էմրի դիրաաթըն վիճուտ
սաղլըղընա ֆայիտէսի օլտուղունտան, պունտն մու-
հասէնաթը իլէրուտէ պիլ թէճրիւպէ միւշահատէ
իտէպլիիր սիզին ալըշմըշ օլտուղընըզ էօմրիւն վի-
ճուտա նէ տէրէճէ վարարը օլտուղունու աղնայըպ
պու պապտէ տախի պէնիմ աշղ վէ սէվտամը սի-
զի մուսիպէթլու վէ պիւս պիւթիւն եումուրճագ
իլէմիւլէմմա շէհիրաէնչըզարըպ պախչը հայաթիտէն
մատէրիմիզ թօփրաղըն մէմէլէրինտէն սիւթլէր
էմմէմէյէ նէ գատար սահրա վէ էվլէրտէ մէլէքլէր
կիպի պիւթիւն էօմրիւն զէֆգ վէ սէֆալէր իլէ կէ-

չիրտիկին իշին պննէրճէ շիւքը իտեճէքսին աէտի :

Պու միւքեալէմէտէն սօնրա , պիրսլիրլէրին տէն այրըլըպ Զիպա տաղտան եօգարը չըգըպ ան տէն խանէսինէ վէ Մէֆթուն տախի գուլիպէսինէ ափտէթ իյլէտիլէր . իրթէսի կիւն Մէֆթուն վէրիլէն գարար իւզրէ , տաղտան եօգարը չըգըպ վէ Չէրքէսլէրին եանընսր վարարադ , ալֆի իտէրսինիզ ազալար , պէն պիր գարիպ վէ եապանճը քիմնէ օլլալ՝ պուրաճըգտա սիզին իլէ պէրապէր էմըր զըրաաթլա մէշղուլ օլլապ կէչինմէք իսթէրիմ տէտիլինտէ , չէրքէսլէր մէրգումը ինսանիյէթփէրվէրիքլէ գապուլ իյլէյիպ , վէ իյլէրինտէն պիրիսի տախի քէնստի խանէսինէ միսաֆիր իթտի : Արատան պիր գաշ կիւն միւրուր իթտիքտէն սօնրա , Զիպա մէրգումուն միսաֆիր օլտուլու խանէնին նէրէտէ օլտուղունտան խապէր ալարադ խըտմէթքեարըն պիրիսինին վասըթասըյլա վատ իթտիլի պիր գաթ էլպիսէյի Մէֆթունա եօլլատը : Մէֆթուն չօպան զըյաֆէթինի չըգարարադ չէրքէս էլպիսէսինի կիյտի , վէ էլպիսէնին իշինտէն չըգան արզուհալի ալոըլընտա տօղրու պէյին սարայընա կիտիպ օնա թագտիմ իյլէտի : Սըզուհալին իշինտէ , կէրչի պիր թագըմ գիրաաթա լալըմ օլան հայվանաթ վէ ալաթըն քէնտույէ հիմմէթ օլունմասը պապընտա ըիճա ու նիյազ օլունմուշ խտի իսէ տէ , պէյ սըղը սըգը Մէֆթունուն եիւլինէ պագըպ , վէ օնուն թաւը ու էթվարընտան զա-

յէթլէ խօշանտըղընտան օնու քէնտի եանընա ու
շաղըղա գապուլ էյլէտի . հալպու քի Մէֆթու-
նուն կէրէք թապի մալիք օլտուղու էհլիյէթ վէ
տիրայէթ վէ կէրէք Զիպանըն աշղընա տահա զի-
ետտէ իճրա իթտիյի ճահթ ու զայրէթլէ կիթտիք-
ճէ պէյին հիւսնիւ թէվէճճիւհինի գազանարագ ,
պէյ մէրգումու քէնտի խանէսինին իտարէսինէ
քեահեա իթտի : Պիր էյետամ տախի պէօյլէճէ կէչ-
տիքտէն սօնրա, պէյէ էմրի հագ վագը օլուպ տարը
պագայէ ալտէթ իթտիքտէ օ վագըթ պու իքի աշղ-
մաշուգլարը պիրպիրէրիյլէ ագտը էգտիվաճիտիպ
միւրատլարընա վաալ օլտուլար :

Տերվիշ պուրաճըգտա հէքեայէյի գաթ իտիպ
«իշթէ օլլում պու տիւրպին իլէ շիմոիքի սէյր իթ-
տիկին ըրմաղըն գըյըննտաքի պիրպիրէրի իլէ
գօնուշմաղտա օլան գըզ իլէ չօպանըն պաշլարըն-
տան կէչէն վուգուաթ վէ իթտիքէրի սէօպէրտա-
խի պունլար տըր » պէն տախի տէրվիշէ խիթապէն
էկէր սէնտէն պաշղա տիկէր առէմէր տախի պու
տիւրպին իլէ պագտըգլարը հալտէ տիւնեանըն հէր
թարաֆընտտ օլան շէյլէրի սէնին կիպի կէօրիւպ վէ
անկլայուպ իթմէքտէ օլտուգլարը սէօզլէրի անկլա-
սալարիտի օլ վագըթ պու տիւրպինէ պահա եէթիշ-
տիրմէք միւնքինտիզ օլուր իտի տէտիմ : Վէ պատէհու
վագըթ ախշամ օլտուղունտան տէրվիշ իլէ վէտա-
լաշուպ էրթէսի կիւն եինէ օրատա պուլուշմագ իւզ-
րէ սէօյլէշտիքտէն սօնրա խանէմէ ալտէթ էյլէտիմ :

ԻԻՋԻԻՆՃԻԻ ԿԻԻՆ

ԳԱՍՓԷՄՈՒՆԻ ԿԻԻՋԵԼԻ

Իրթէսի կիւն կիթաիկիմոտէ եինէ տէրվիչին
էլինոտէն տիւրպինի ալըպ Ս.յասօֆիյա ճամիյի շէ-
րիֆի թարաֆընա մօղըս պաղտըղմոտա զանն ի-
տէրսին քի Ս.յասօֆիա ճիվարընտաքի էվլէրի էօ-
նիւմոտէ կիպի կէօրտիւմ, էթըրաֆա տիղգաթ իթ-
տիկիմ սըրատա, էվլէրին պիւրինին գաֆէսի ար-
գասընտա օթուրմագտա օլան պիր լտինեա կիւ-
զէլի կէօրտիւմ: Մէրգումանըն կէօղլէրի օլ դա-
ֆէսին արգասընտան օլ տէրէճէ էյի վէ սէչլին
կէօրիւնմէքտէ իտի քի տիւրպինին եաղըն կէօս-
թէրմէսի խաթըրմտան չըղըպ մէրգումէյի պիր
էյիճէ սէյր իտէյիմ տէյու գաֆէսի կէրիյէ ալմագ-
իչին էյիմի տիւրպինին ուճունա ուղատըպ համլայը
կէրույէ տիւրթմէքտէ իքէն էկէր օլ տագըգատա
տէրվիչ «նէ եաթըյօրսուն օղլում» տէմէսէ իտի
աղլըմ պաշըմա կէլէճէք տէյիլ իտի: Պունուն իւ-
ղէրինէ տիւրպինի կէօղիւմաէն աշաղը ալտըղմոտա
ուղագտան Ս.յասօֆիյա ճամիյի շէրիֆին գուպպէ-
սի իլէ մինարէլէրի կէօրիւնիւր իտի: Տէֆա կէօ-

գիւմէ տօղրու չըզարուպ էթրաֆա պազտըղըմտա
մէզքիւր փէնճէրէ երնէ եանըմա կէլտի : Աէ օլ
փէնճէրէնին եանընտաքի տիկէր պիր փէնճէրէտէ
քիպար պիր տէլիգանըլ օթուրմուշ օլուպ մէրգու-
մէ գըզ իլէ կէօրիւշմէքտէ խտի : Աէն մէրգու-
մանըն էլլէրինի վէ գօլարընը գալարըրպ օյնա-
տըրարադ գօնուշտուգլարընը վէ պազէն տախի
կէօղլէրինի գըրփտըզլարընը վէ հաթթա տուտաք-
լարընը տախի գըմըլտաթտըզլարընը թա եանըմ-
տա կիպի կէօրտիւմ խտէ տէ իթտիքլէրի սէօղլէրի
իլիթէմէզ խտիմ : Զանն իտէրսին քի մէրգումանլար
տիլտիզ օյունու օյնամագտա իտիլէր : Իշթէ պէն
պէօյլէ անլէրին շու հարէքէթինէ տըզգաթ իտէր-
քէն պիր թարաֆտան տախի սէօղլէրինի անկլա-
մադ իլին թիլքի կիպի գըւլաղլարըմը տիքէր
տուրուր իտիմ : Ամմա նաֆիլէ օլ արալըզ Օզ մէյ-
տանընտան կէշմէքտէ օլան սիմիթ ճինին թաղէ սի-
միթ, կէվրէք սիմիթ տէյու սէտասընտան պաշգա
պիր շէյ իշիտէմէտիմ, պունտան մատա տէրլիշին
արա սըրա եիւզիւնիւն ալթընտան կիւլմէքտէ օլ-
տուգունու ֆէրք իտէպիլլիր իտիմ : Նիհայէթ ճա-
շըմ սըզըրպ տլ տէրվիշ պապա տիւրպինի պիր-
տէ տէն պապ շունլարըն քիմ օլտուգլարընը վէ նէ
սէօղ սէօյլէշտիքլէրինի երնէ պանա սէօյլէ տէտիմ :
Տէրվիշ տախի տիւրպինի կէօղիւնէ գօյուպ վէ պիր
տանիյէ պազըրպ թէճէսսիւլ իթտիքտէն սօնկրա,
հա՛ անկլատըմ տէտիքտէ վէ տիւրպինի աշաղը ա-

ըստ ամօրիս վեճի իւզրէ հաղլի հիքեայէ իյլէտի :

Մէրդուման դըզըն իսմի Սաչը Սիւնպիւլ օլուստէմ վէ վալիտէսի պիւր իքտէ պունտան պէշ ալթը այ մուգատտէմ Գասթէմուննիտէն պուրայտ կէլիպ մէզքիւր խանէյի իօթիճար իթմիշլէր տիր : Սաչը Սիւնպիւլ հէր նէ գստար ճիւզի էսմէրճէ իսէ տէ էքսէր թաշըալըլարա մախսուս օլտուզու իւզրէ ասլա պոյա վէ տիկէր հիլէսի օլմաշարագ , տարը կիւզէլլէր կիւզէլի պէր դըշ տըր . շէօյլէ քի գաշարը իւշ կիւնիւք այ կիպի , ճէմալը տէյիրմի փարլաք երլարզ կիպի , սաշարը պէլինտէն աշաղը , քէնտիսի օրթա պոյլու , վէ դարար շիշման , եաշը ըն տէօրթ ըն պէշ , շիշմանճա գօլտու պիլէղիք թօնպաղաք փարմաղլարտա երւղիւք , ամմա պիր գուսուրու վար տրր քի շիմտիլի հալինտէ չօգլուք սէօյլէթմէյէ կէլմէզ : Յանընտաքի օթուրան տէլիգանլը պու մէմէքէթին էն քիպար վէ էն զէն . կինլէրտէն պիրիսինն էվլատը օլուս , իսմի Յանաղը Եիւլ թապիր օլունուր :

Յանաղը Կիւլ պունտան պիր գաշ այ մուգատտէմ զիքը օլունան Գասթամուդօլըլարըն գափուսունտուն էօնլանտէն կէշէր իքէն Սաչը Սիւնպիւլ սօշադ գաբուսունու աչըք պըրագմըշ օլարագ էվին հալլիտինի սիւփիւրմէքտէ իքէն տէլիգանլընն կէօղիւնէ իլիշիպ ատըմընը եավաշճա այլոյ գըզը էյիճէ սէյր իթմէյէ պաշտտը : Սաչը Սիւնպիւլ գաթէն կիւզէլ օլտուզու հալտէ հալլունուն սէրին :

ղիյի քէնտիսինի պիր դաթ տահա կիւղէլ կէօսթէր-
մէքտէ խտի. իշթէ օլ տագըգատա տէրիգանլընըն
ապլը պաշընտան կիտիպ հէման մէրգումէյի Ալլա-
հըն էֆրի վէ փէյլամպէրին դավլի իւզրէ քէնտինէ
ալմաղա դարար վէրտի :

Անճագ գըզըն պիմանէնտ կիւղէլլիկինէ պագ-
մաղլա աօյամայուպ պախուսուա էօյլէ պէօյիւք շէ-
հիրլէրտէ սաքին օլանլար միւտտէթի էօմիւրլէրին-
տէ էօյլէ հիլլէսիգ կիւղէլ կէօրմէկէ ալըշմամըշ
օլտուգլարը իշին մէրգումէ գըզըն սօլմաղ տիւ-
պէրիկի տէրիգանլըյա զիյատէսի իլէ թէէսիր ի-
տիպ զանն խտէրսին քի կէօղիւնիւ մէրգումէտէն
այըրուղընտա սուտան չըգմըշ պալըքլար կիպի
ճանընը թէսլիմ խտէճէք խտի : Գըզ իսէ խըտմէ-
թինին իգթիզասընտան ճիւզիճէ եէրէ տօղրու է-
յիլտիքտէ ինսանըն չօճուգլուղունտաքի նաֆագա-
սընըն եէնի պինալարը հէման եէրէ տիւշմէսի եա-
գըն կիպի աղաճտան սալլանան արմուտլար միսիլ-
լու քէսպ իթմիշ խտի :

Նիհայէթ տէրիգանլընըն քէնտի խանէսինէ
կիթմէկէ սապլը վէ թէհամիւլէ հալ վէ մէճալի
գալմայըպ, ճիւմէ իհթիրաղը պէր թարաֆ խտէ-
րէք տօղրու գափուտան իշերի կիրիպ, վէ գըզա
նէզաքէթիլ պիր սէլամ վէրտիքտէն սճնկրա, նէր-
տիվան սյաղընտա օթուրտու, վէ գըզա վալիտէ-
սինի աշողա չաղըրմագ իշին ըէճա իյլէտի : Գըզ
տախի «անա պախսանա պիր հէրիֆ կէլմիշ սէնի

խթեյո՝ տէյու վալիտէսինէ խապէր վէրսի : Տէլի-
գանլը իսէ գըզըն պէօյլէ գապա սէօյլէյիլինի ի-
շիթտիկինտէ աշգ վէ մուհապպէթի պիր ազ թէո-
քին օլտու իսէ տէ , ֆիքրլինտէն պուտա էյի պիր
խապէթ տիր , զիրա էկէր գըզըն շու սէօյլէյիլի օլ-
մազսա պիւս պիւթիւն ազլըմը զայ իտիպ վէ քէն-
տիմոնէ կէշիպ մէրգումա գըզա սարըլմաղա գալ-
գըշըր իտիմ տէր իտի . անճագ մէրգումէյի քէն-
տիսինէ զէվճէ իթտիղի հալտէ լիսանընըն գապա-
լըղը քէնտիսինին հիւսնիւ վէ լէթաֆէթինէ սէք-
թէ կէթիրէճէկինի ըանա պիլմէքտէ իտի իսէ տէ ,
մէրգումանը եավաշ եավաշ իսթանպօլ լիսանընա
ալըշթըրմաղը միւմքինսիզ պիր շէյ ատտ իթմէմէք
տէ իտի :

Պիր առալըգ վալիտէսի աշաղա ինիպ վէ տէ-
լիգանլըյա թէրպիյէսիզճէ «սէն քիմ սուն պանա
նէ տէյէճէքսուն» տէմէսի իւլէրինէ , տէլիգանլը
տախի , աֆ իտէրսինիզ էֆէնտիմ , պէնտէնիզ եա-
պանճը օլտուղում հալտէ , խանէնիզէ կէլտիյիմ
սիզ տախի պէնիմ չաղըմտան կէշմիշ օլտուղու-
նուզ հասէպի իլէ տէլիգանլըղըն նէ օլտուղունու
անկլայապիլիւրսինիզ . Սլլահ պաղըշլասըն շու սիզին
գըզընըզը հավլուտա կէօրիւպ կիւզէլիկինէ տայա-
նամատըղըմտան , վէ աճիզլէրի տախի պու մէմէ-
քէթին զէնկինլէրտէն պիրտի օլտուղում հալտէ ,
գըզընըղը Սլլահըն էմրի վէ փէյլամպէրին գավի
իւլէ սիզտէն իսթէյէճէյիմ տէտի , վալիտէսի իսէ

չու սէօղլէրի տարւոյն պիր հէյէթլէ տիյնէյիպ նիւ-
հայէթ տէյիդանլըյը տըշտըրյա գօվմայա տավրա
նաճադ իտի . ամմա , մէրդումանըն զէնկին պիր
տտէմ օլտուղունու իշիթտիկինտէ , վէ պիր տէ
քէնտիլէրի խըզմէթ արամաղա չըգըշմըշ օլտու-
ղունտան մուամէլէսինի պիր ազ կէվէթտի :

Պու կիսի շէյէր հէր նէ գատար Ալլահըն
էմրի վէ փէյլամպէրին դալլի իւզրէ իսէ տէ, Անա-
տօլուլարըն էֆքեարընա քեամիլէն մուղայիր օլ-
տուղունտան վալիտէսի պիր ազ էյլէնտիքաէն սօնկ-
րսայ օլուլ , էկէր գըզըմըզը իսթէր իսէն գափու-
մուզը չալ . (1) տէտի :

Տէյիդանլը իսէ ասլա պէօյլէ պիր թաղիր ի-
շիթմիշ օլմատըղընտան , պու սէօղլէրտէն հիչ
պիր շէյլանկլայամայուպ , վէ գըզըն խաթըր իչին
էօյլէ պիր էտնա ատամլարտան կէօյտիւկի մուա-
էլէյի շէտիտէյէ ասլա ճէվապ վէրմէյիպ տէֆա ,
աֆ իտէրսինիզ , էկէր պէնիմ թէրիֆիմի դապուլ
իտէրսէնիզ միւստէթի էօմրիւնիւլտէ Փազըրըք
եիւզիւ կէօրմէզլինիզ տէտիքտէն սօնրա , գօյնուն-
տան օն պին ղուրուշտըք պիր փըրլանթա եիւզիւք
չըգարըպ գըզըն փարմաղընա թազմասընը ըէճա
կլէյէրէք վալիտէսինէ իթա կլէտի . վէ պու եիւ-
զիւք գըզընըզը պանա վէրսէնիզտէ վէրմէսէնիզտէ

(1) Դասթէմունի թապիրաթընտա գսփումուղու չալ
տէմէք գըլաղուզ հօլլըյտրապ իսթէ տիմէր տիր :

քենտիսինն օլսուն տէտի, վալիտէսի իսէ՝ երեզիւք
թաշընըն ղեյատընը կէօրտիւքտէ, մուամէլէսինի
տահա ղեյատէ կէվէտիւպ, Սաշը Սիւմպիւլ իսէ
երեզիւ կիւլմէյէ պաշաւոր. չիւնքի փէտէրինէ պէշ
յուրուշուք օլսուն պիր երեզիւք ալմասը տէֆաթ.
լէ րէճա իլլէմիշ իտի իսէ տէ, մէրգումանըն ալ-
մաղա իգթիտարը եօդ իտի :

Նիհայէթ վալիտէսի « փէք էյի պիզէ զալսա,
հայտէ վէրէլում, էմմէ, պէնիմ խօճամ վարտու, ախ-
շամ կէլուղունտէ տանուշալում, օ իզին վէրուրսա
վէրէլում. սէն եարըն շու վախութըար կինէ կէլ
սանա խապէր վէրուրուզ » տէտի :

Տէրիգանըն պու դատարճըդ օլսուն պիր ու-
միւտ կէօրտիւկինտէ սէվինճինտէն նէ եափաճա-
յընը պիլմէզ պիր հալ քէսպ իտիւպ, պիր աղ
տահա գըզըն երեզիւնէ պաղտըդտան սօնկրա,
հէման չըգըպ էվինէ կիթտի :

Ախշամ օլուպ դըզըն փէտէրի կէլալքտէ վա-
քիտէսի « խըզըմըզա պիր խայուրլու խըսմէթ կէլ-
տիւ, շունու զաչըրմայալում պալսքի վէրտուղու
երեզիւկին նասըլ օնղաճճա տու » (կիւպէլ տիր)
տէտիքտէ դօճաս : Երեզիւյիւ էլինէ ալմասը իլէ
դալտըրըպ ալթմասը պիր օլտու : Մէրգում հիւ-
տէթէնէնէք « պէն պէշ փարալուխ երեզիւյէ խը-
զըմը վիյմէն » տէյու սէօղիւ դաթ իյլէտի : Պունուն
իւզէրինէ դարըսը աշուրի մէրթէպէ ճանը սըգըլըպ
Սաշը Սիւմպիւլ իսէ կիզլիճէ աղլամաղա պաշաւոր :

Պունլարն շու հալլերինի գօծասը կէօրտիւք-
տէ «չինտի խալխար իքինիդէտէ պիր տայախ ա-
թարուն կէօրիւրսունուզ» տէյու թէհտիտ իյէմէսի
իւզէրինէ սէսլէրինի քէսիպ եհրէրինէ եաթտըլար:

Իրթէսի կիւն Յանաղը Աիւլ կէլիպ պիր ճէ-
վապ խթէտիկինտէ իէտէրինին վէրտիկի ճէվապը
թէպլիզ իյէտիէր: Մէրգում շու ճէվապը իշի-
տիր իշիթմէզ գըզըն իէտէրինին նէ տէրէճէ գա-
պտ պիր առէմ օլտուղունու քէշֆ խաիպ, պու-
գըզ պէնիմ օլաճագ ամմա տէտի ֆիքրինտէն խայլու
ղահմէթէ տիւչար օլմալը, եօրուլմալը, հիւնէր վէ
զանահաթ գուլլանմալը տէյու միւլահաղա խտուպ
վէ պատէհու գարըյա խիթապէն սէնին գօճանըն
զանահաթը նէ տիր տէյու սիւալ իյէտիկինտէ,
«պէլլի պաշլու պիր սանաթը եօխտու, ֆախաթ
պիր էքմէք փարասը չըգարապիլմէք իշին ուղուն
չարշու պաշլնտաքի կէօղլէմէճիտէն կէօղլէմէ ալըպ
թանէտէ պիր փարա ալարադ սաթար» տէտի գա-
րը: Յանաղը Աիւլ պու սէօղլէրի տախի պիր ազ
թէահճիւպ իլէ տինկէյուպ, պէն եարըն կիճէ
պու վագըթլար կէլիրիմ տէտիկի սըրաուտ ճէպլին-
տէն էլլի առէտ լիրայի օսմանի չըգարըպ: Սաչը
Միւնպիլէ վէրիպ վէ պըրագըպ կիթտի:

Ախլամ օլուպ եինէ գարընըն գօճասը էվէ
կէրիքտէ մէրգում տէլիգանլընըն եինէ էվէ կէլ-
տիկինի սէօյէտիքլէրի կիպի հէրիֆ տիր թիւթիւն
չուպուղընու գալտըրըպ գըզ իլէ անաորնա ոյիր

իրի տէֆա եէրէշտիրտի . դարը իսէ օ արալըդ նէ
դատար սէսի վար իսէ աման աման պաղըրըր իտի :
Հէրիֆ իսէ «պէն սիղէ տէմատոււմ մուքի ծնու խօ-
վասուն» հա՛, տէյուպ պիր իքի տէֆա տահա եէր-
լէշտիրտի : Պարը նիհայէթ թէհամմուլլիւ թիւքէ-
նիպ , «ճանըմ խօճա պախ շու ալթուճարը տա
վէրտի տէյուպ կէօթէրտիկինտէ , հէրիֆ պիր ազ
եուումշայըպ «էյ սուս օլ , սուս օլ , հըրսըմա կէլտի
նէյիսէ , պաղալըմ դարը օլմասուն» տէյիպ էլինէ
պլըպ պաղալըգտա «փէք էյու , փէք էյու . հէմ դարը
տանա պիր շէյ սէօյլէյիմ մի պունտան պէօյլէ պու-
հուն խամնէ ալթուն տէմէյէլում տա զավղա տէֆ
խտէն տէյէլում , օլմա՞լ մը հա , տէյուպ» եիւղէ-
րի պիւս պիւթիւն կիւլնէկէ պաշատը :

Պատէհու «նաըլ զանճուխ շու հէրիֆ հէր
րիմ իսէ պիլիմ դըզը ծնա տաշայալէրէլում
էյու պիր ատամա պէնղէյօ հա , նէ տէրսին էմ-
մէ , պիր շէյ տահա սէօյլէյիմ օ հէրիֆ եալաղուզ
ղէնկին մի տու եօխտա պիր աղճա տա ուրֆանլու-
ղու վար մու տու , էկէր եալըմըղ զէնկին իսէ զը-
ղըմը ծնա վէրմէն հա պիլմիշ օլտուն» :

Պարըըր տախի «պիլմէն էմմէ չօխ դըրուլուպ
տէօքիւլիյէրէլի լախուրտու էտիյա» աէտիքտէ դօ-
ճասը տախի «էօյլէ իսէ շու խօիէյին օղլու
եարուն պիր տահա կէլիւսէ սէօյլէյիւն տէ ախ
չամ պէնիւմ կէլտիւղիւմ վախուտ կէլտուն պա-
խալում պիր տէ պէն կէօղլէրիւմ իլէ կէօրէիմ» .

Երթեօի կիւն Նանաղը կիւլ կէտիքատ դարը-
սը զօճաօընըն սէօղիւ անա պէյան իյլէտի վէ պու-
վէճհէ Նանաղը կիւլ իլէ Սաչը Սիւնպիւլ էյիճէ
պիրպիրէրինէ ալըշոր: Պախուսուքի դըղը էօյլէ
պիր քիպար էվլատը իլէ պիր դաչ տէֆա գօնու-
շուպ սէօղ սէօյլէշտիկինատ քէնտի վէտէրինին
պէտ ախշադ պիր ատամ օլտուղունու ֆէրքինէ
վարըպ Նանաղը կիւլին հէմ դէնկինկիկինէ հէմ
քիպաշըղընա կէօնիւլ վէրմէկէ պաշլատը:

Ելմէ պէօյլէ նիլէ ատամլար գապալըգ վէ
թէրպիլէտիլիկէ ալըշմըշ օլուպ քիպար վէ թէր-
պիլէլի ատամլարը ուղադտան կէօրտիւքէրինտէ
թօհաֆ պու եա անէրին քէնախլէրինտէն հիսս
իտէճէք նէֆրէթի քէնտուլէր անէրտէն հիսս
իթմէյէ պաշլարըար: ատհտը վար, օլու եօլտա
դապալըղա ալըմըշ հէրիֆէր քիպարըարը թալէպ
վէ իոթիհզադա տոխի դալըղըրըար: Եյ չիմտի
կիւլէր միսին աղլարմընըն: հէր նէ հալ իտէ ախշամ
Սաչը Սիւնպիւլին վէտէրի էվէ կէտիլի վաղըթ հէ
նուղ Նանաղը կիւլ կէլմէմիշ իտի: Հէրիֆ իլէրի կի-
րէր կիրմէշ զանճուլա պէ՝ պու օղընըն դէնկին օլ-
տուղունու աղնատուխ, եարըն տա պախալում ուր-
ֆանմուտու անը անդլայաճաղըմ, չիմտի կէլտու-
ղունտա օնա պէն պիր թաղըմ չէյլէր սօրուպ ա-
րարըմ պախալում պիլու միւ պիր քէրէ պիր թէճ-
ըիւպէ իտէմ: տէմէտի իւղէրինէ դարըսը էօթէտէն
նէյլէյէ վէրէն հէրիֆ օնլար Լատանըղըլ տու

սօնիրա առտօմը մէզէնհերէր խաղարուն վար մու
(խաթիհզահ խտերէր) տէմէսի իւզերինէ հերիֆ
տախի՝ մէզէնհերէր մը Բաթանդըլըն տիլի չօս
զուպաթ տու պախ հէլէ կէլուն տա պէն ծնա նէ-
լէրտէն կիրէմ նէլէրտէն չըխամ » :

Շու արալըք Եանալը կիւլ գափուտան իշէլի
կիրիպ զայէթլէ նապիք վէ թէրպիլէլի ուրէթտէ
ախշամը չէրիֆէր խայր օլտուն էֆէնտիմ տէյուպ
օթուրմադ իշին գայնաթմասընըն էմփինէ միւնթա-
ղըր իտի : Հերիֆ տախի օ , տխշամըն խայր պի-
ղիմ քէօյլիւ հէլէ շու հերիֆէ պախ ախշամըն տա
ուճունա նէլէր խաթըլօ . թապը կիպի նէ ափքիլի
վէրիլօն էօյլէ , Եէր տիպլինէ մի պաթայօ , օթու-
րուվէրտէնէ տէտի : Եանալը Կիւլ իսէ թէմէննա
խոխպ գայնաթմասընտան ճիւղի ուղաղա օթուրտու-
« նասուտուն էյումուտուն հա » տէտի հերիֆ :

— Զօք չիւքիւր էֆէնտիմ զաթընդա տու-
վաճըյըմ , պաթընը՞ղ , էֆէնտիմ :

— Զաթումուղ Աշաթմանպօլլու յուտուխ էմմէ
չիմսի Բատանդըլը օլտուխ :

— Փէր էլի էֆէնտիմ , Եանիչիւն տերլէր քի
լիւտան տօղտուղու Եէրէ պադմոյուպ տօյտուղու
Եէրէ պադմալը :

Պունտուն իւզերինէ հերիֆ հիտտէթլինիւպ
« իշթէ պէնիմ աէաիւղիւմ կէլուի չուխտու . Բա-
թանդըլը զըամը թէրպիլէսիւզաիւ հիշ պիւր առամ
Եէրէ պախարմա » :

— Եֆէնտիմ, պու թապիրոթ վաթան իշին
սէօյլէնմիշ տիր :

— Նէ պօշ լախուրտու , պէն զօղլէմէ սաթ-
տուղուն եհրտէ չօխ իշիտիրուն քի Վարդան րայա
ասը տու :

— Խայր էֆէնտիմ եանկըշ տաճատընըզ , պէն
տէնիզ քիշի տինեայա կէտիկի հալտէ , գանդի
մէմլէքէթ վէ գանդի իգլիմտէ տօղտու իսէ օրասը
իշին սէօյլէտիմ :

— Էմմա եափտուն հա , պիզ պու զատար
պէօյիլէս առամուզ տտ տինեանըն հէր պիւր թա-
րաֆընը կէօրէմէտիւխ տէ անասընըն սիւթիւնիւ
իշմիշ պիւր չօճուխ նա՞սըլ հէփիտի կէրէպլէպլիւլ :
Պատէհու գարըսընա տէօնիւզ , տէտիղիւմ կիպի
տէկիւլմիւս պախ զաշ սէօզ սէօյլէտիւ իսէ հէփսի-
նէ տէ տիւշտիւխ տիւ , էմմէ նէ իսէ , պէնում իլէ
զօնուշա զօնուշա պէն օնզա պիրազ շէյ էօյրէթ-
տիւմ » տէտիքտէն սօնիրա Նանաղը Վիւլէ տէօ-
նիւզ , օ տէկիլ էմմէ զաֆատար , սէն նէճիսին
պիղիմ զըզա սարըլտ րօուն էմմէ , պախալըմ կէ-
շինտիւրէճէի միսին :

— Էֆէնտիմ պիղիմ կիպի առամլար էքոն-
րիյա պիր սանաթը օլմայըպ վէ օլմապ իղթիղա
տա իթմէյիպ , օլտուգճա մալիք պուլունատուղու-
մուզ էմվալ միւթէսարրըֆ օլտուղումուզ աղա-
րէթէր իլէ իտարէ օլուրուզ :

— Իշթէ պու օլմատը եա , տխար էթլէր խօ .

խու վերիլսէ , ախար իլէ խօխարն եանունա վար-
մա տէմիլէր սէնին էթ տէտիւղիւն հէմ ախար վէ
հէմ խօխար պանկա պախ սիղ զասապ մօւսքնըզ :

— Եֆէնտիմ աղարէթ տէմէքլէ իճարէ վէ-
րիլէն էվլէրի , խանէլէրի , վէ օտալարը անկլամալը :

— Հա էօյլէ սէօյլէսէնէ էօյլէ իսէ սէն տահա
լախուրտու իթմէկ եօլու պիլմէյօն տա պէնիմ ախ-
լումու տօլաշտըրըյօն . էյ նասու էօյլէ պիր տիւ-
քեան խան մար վարմու :

— Եֆէնտիմ Սլահըն վերտիկինտէն պիր
դաշ փարչա վար տըր :

— Նէ չօխ վար պիր իքի պին փարչա :

Եւ արալըք տէլիգանլը էօյլէ տաղ առամը
կիպի պիր հէրիֆին իթտիկի չու միւլաղաթտան
օլ տէրէճէ սըզըլուր քի ազ դալուր քի սէնին զը-
զընտան տա վազ կէշտիմ տէյերէք ալըպ եիւրիւ-
յիւ վէրէճէք խտի : Իշթէ չու արալըք Սալը Սիւն
պիւլ դահվէ վէրմէք իշին դափուտան իշերի կի-
րիպ եիւղինէ պաղտըղընը կէօրիւր կէօրմէզազ-
լը պաշընտան կիտիպ ֆիքրինտէն խայըր խայըր զ-
մաղ չէօյլէ պիր կիւպէլին խաթըր իշին հէր պիր
չէյէ թէհամիւլ իթմէլի տէյու միւլահաղա խտէ-
րէք զըզըն եիւզիւնէ դազըպ ֆիքրինտէն ահ սէ-
նի իլէ պէնի պիր դարանլըք զընտանա աթսալար
պիլէ , օ զընտան պանա պիր եալուրղըր սէրայ
կէօրինիւր տէտի . զըզ իսէ տէլիգանլընըն եա-
նընտա տուրտուզճա օլ տէրէճէ հայրան օլուր

խոր քի, պիւթիւն վիճուտի տիթրեմէյէ պաշլայըպ
գահվէ ֆինճանընը անճագ էլինտէ թութապիլիպ
գահվէյի իւսթիւնէ պաշընա տէօքտիւ. Եանաղը
Կիւլին շու հալի Սաշը Սիւնպիւլ տըդդաթ իտիւպ
անկլամըշ վէ մէրդուսուն շու հալինին սէպէպի
քէնտիսի օլտուղունու պիլիպ երւզիւնիւ պիր արա
փէտէրինտէն չէվիրիպ, Եանաղը Կիւլին երւզիւնէ
պագարագ նիւմ պիր թէպէստիւմ իթաի քի սէնին
շու հալինին նէտէն նէշէթ իթտիկինի փէք էյի պի-
լիրիւմ տէմէք իտի :

Իշթէ գըզլար, պէօյլէ պին թիւրլիւ թաւր ու
հարէքէթլէ ֆիքիր վէ մէրամլարընը դարշուսուն.
տաքինէ անկլաթտրըրլար քի, պունլարըն շու հալի
ինտանը պին դաթ տահա զիյատէ եաղար :

Իշթէ պունուն իշիւն իսթէր պէօյիւք չէհիր
վէ եախօտ քէօյտէ տօղմուշ օլաա պու ուսթալըզը
փէք էյի էօյրէնիպ ուսթա օլուր. գըզլարա պու
ուսթալըզը էօյրէտէն ճիհանըն ուսթասը օլան
նաթուրա տըր քի, Էհէր ուսթատուն էյի էօնկ-
րէտիր :

48. 2
Յիւս. Կ. Երեւան
ՍԵՐՏԻՆՆԻ ԿԻՆ

ՄԱՇՈՒԳՐՆ ԽԱԹՐԸ ԻԶԻՆ ՆԵՒԷՐ ՕԼՈՒՐ

Իշխէ պու դատարնըգ սօհսէթտէն սօհրու
Եանաղը Կիւլ, էֆէնտիմ, պէնտէնիդէ րուխտաթ
վէրնիդ, պու կիւնիւ.ք պու դատար քեաֆի տիր.
դօնուչուպ պիրպիրիմիդի անկլաուրդ. եա, ինչալլահ
պուենտան պէօլլէ տահա չօդ. դօնուչուրուպ:

Հէրիֆ տախի պէօլլէ պիր նաղլիք սէօղէ ճէ-
վապէն «սէնին էլինի այաղընը պաղլամատուլն ա»
վար կիթ տէտի:

Հէր նէ հալ իսէ, Եանաղը Կիւլ էվէ կէլաի-
կինտէ վուդուի հալի վիէտէր վէ մաաէրինէ նաղլ
կլլէտի, մէրդ ումանէր տախի րուլի րիզա կէօլթէր-
տիլէր իսէ տէ, գըղչն, անաւընըն վէ պաղլաւընըն
պիր աղ թէրպիլէյէ միւհթամ Օլաուղլարընը խա-
պէր վէրտիլէր:

Իօթէտէ Եանաղը Կիւլ գաբուտան տըչարը
չըդար չըդմաղ, հէրիֆ դարըրնա նաար, էյու
տալրանտուլ մու, տահա եիւզիւմ թուլթմաար
եօխսա տահա պէն ծնու չօխ եօրաւր րուլմ, հէր նէ
հալ իսէ, պիր աղ ուրֆանըւղու գըլթհա տու էմմէ

վարասը չօր իմիշ, զըզը շունա տայայալում կիթ-
սիւն, տէյուպ զըզընը մէրդում տէլիգանլըյա
վէրմէյէ գարար վէրտի :

Նիմաի իշ Յանաղը Աիւլտէ գալորը եանի պու-
գապա վէ թէրպիյէսիզ հէրիֆլէրի նաօըլ թէրպի-
յէ իթմէք չարէսի, չիւքի քէնտիլէր քիպարտան
ատամլար օլտուգլարը իչիւն, հէր նէ գատար զը-
զըն վէտէրի վէ վալիտէսի իլէ նատիրէն կէօրի չէ-
սիլմէսի իհթիմալին խարիճինտէ տէյիլ խտի խտէ տէ,
հինէ հասպ էլ իճուպ ոլէրապէր պուլսնաճագ վա-
ղըթլար օլաճագ իտի :

Իմտի Յանաղը Աիւլ վէտէր վէ վալիտէսի իլէ
պիլ խթիչարէ տահա տիւլիւնիւնիւզ օլմապտան
էվվէլ մէրգումանըն էվինէ կիտիպ կէլմէքաէ օլան-
լարը Խոթանպօլսն ատէթ վէ ուսուլ վէ թէրի-
ֆաթլարընը էօլրէթմէյէ գարար վէրտիլէր :

Երթէսի կիւն Յանաղը Աիւլ էվինէ գալնաթա-
սընըն էվինէ կէրտիքտէ տիշամ խայրը, հալ վէ
խաթըր սօրտուգտան սօնկրա, պագ, էֆէնտիմ,
տէտի հէրիֆէ, մատամ քի զըզընըզը պանա վէր-
մէյէ ըաղը օլտունուզ, աղրուպա վէ աօսթլարըմըզ
փէք չօղ օլուպ, պիլիմ պէօլէ իրթիյաթ եէքտի-
կէրի իլէ փէյտար իլլէտիկիմիզ ճիհէթլէ սիզլէր
տախի հէլպէթտէ օ զաթլար իլէ գօնաշուպ սէօլ
սէօլլէչէճէք վէ օթուրուպ գալգաճագսընըզ, նէ
չարէ էֆէնտիմ հէր մահէլին պիր ուսուլու վար,
պուրատա տախի Գատթամօնուլն ատէթ վէ ուսուլ-

լարը թէրք իլէ Իսթանպօլ առէտ ու ուսուրինէ
ույմադ իճապ իտէր: Պու սէօղէ ճիւղէսինտէն
էվլէլ Սաչը Սիւնպիւլ ճէվապ վէրիպ վէք էյի է-
ֆէնտիմ մինասիւպ տիր տէտի:

Փէտէրի իսէ էօթէտէն հիատէթլէնիւպ «հէլէ
շու դըզա պախ պէնտէն էվլէլ ախըրա կիրիյօ. խօ-
ճա տէյու էօյլէ՞ մի էօլտիւն իտի», գըզ սէվկիւ-
լիսի էճնիւնտէ փէտէրինտէն էօյլէ պիր թէքսիր
իչիթաիկինտէ քէնտիսինի ղայէթլէ մահճուպ ի-
տուպ եիւղլէրի գըզարուր վէ իւսթիւնէ պիր մահ
ղունիյէթ չէօքտիւ:

Օլ վաղըթ Եանաղը Աիւլ տախի փէտէրինէ
խիթապէն նէ լազըմ էֆէնտիմ պօշ եէրէ գըզըն
կէօյնիւնի գըրմայըն, հէնուղ մուամէլէտէ պիր
դուտուր իթմէկէ ղայրէթի օլտուղունտան, «սէօ-
ղիւ սէօյլէտի սիզէ, պիր թէրպիյէսիզլիք օլտուն
տէյու տէյիլ. հէրիֆ տախի «նէ պօշ լախուրտու,
Ղասթամունիտէ էօքիւղ կիւթտիւկի ունութտումու:

Եանաղը Աիւլ տախի, էֆէնտիմ, ինսանըն հալ
վէ հիյէթի իլէ մուամէլէտի տախի թէպտիլ օլմա-
լը տըր. եօխսա պէն քիւչիւքլիկիմտէ, ֆիլսն
վաղաըն տէվրինտէ շունու չէօյլէ եարար իտիմ,
պունու պէօյլէ եարար իտիմ տէյէրէք, պու-
կիւն տախի «չէյի էօյլէ եարմաղա գալդըյմադ,
ինսանը եապանի պիր հալէ գօյմադ վէ քէնտիսինի
պաշգասընա իսթիհզահ իթտիրմէքտէն մատէ պիր
չէյէ ֆայիտէսի օլամադ:

Պունուն իւղէրինէ հերիֆ տախի ճնէ խէ, տօխ-
սանընտան սօղրա թէրպիյէ օլաճաղըզ ախլում
քէստի տէյուպ պատէհու դըզընա պաղ արազ պուն-
լար հէվի սէնին խաթըրն իչին օլուեա հա՛ եօխտ
պէնիմ նէմէ կէրէխ պու Լսթանղըրն առամը,
պապամ պիլիմ մէմէքէթին առամը կէօլլէմէճի
տիւ, չիմոի պի թախում ինճէլմէլու օլաճախ :

Թօհաֆը շու տուր քի, պիր թարաֆտա Եա-
նաղը Աիւլ տահա հէնուզ անառօլուտան կէլմիշ
վէ հիշ պիր շէյտէն խապէրտար օլմայան առամ-
լարը թէրպիյէ իտէճէյիմ տէյու ուղրաչքը, վէ տի-
կէր թարաֆտան դըզըն վախտէ վէ փէտերի Իս-
թանպօլուն նէզաքէթ վէ զաֆէթինէ նասըլ ալը-
շաճաղըզ տէյու տիւչիւնիւրէր վէ ճիւմէ պու
ղայլէ վէ էնտիշէլէր դըզըն խաթըր իչին մէյուա-
նէ կէլիւր, պաղըն աշգ վէ սէվտա նիճէ շէյլէրէ
թէհամմիւլ իթաիրիւր : Հէր նէ հալ իտէ Գասթա-
մանլու «պախալում սիլին առէթլէրինիլ նէ իմիշ
պիր ազ էօյրէնէլիմ» տէմէսի իւղէրինէ, տախի, է-
ֆէնտիմ, պիլիմ առէթլիմիլ վիշ չօղ օլուպ, չիմ-
ոի իտէ կիւնտէն կիւնէ արթմաղտա օլուուլուն-
տան անլէրին ճիւմէսի պիրտէն սիղէ թարիֆ խալպ
էօյրէթմէք միւմքիւնսիլ օլաուղու ճիհէթլէ չիմոի-
չիք լաղըմ օլանլարտան պիր դաշընը թարիֆ ի-
տէյիմ :

Մէսէլա Իսթանպօլտա պիր էվէ կէօլիւշմէյէ
կիտիլտիկի հալտէ եէրաէն սէլամ վէրիւմէլի. է-

Ֆէնտիմ սուլթանըմ տէմէլի, վէ խաթըր սիւալ խտէրլէր . վէ էլինի պաշա կէօթիւրէրէք էֆէնտիմ Սլլահ էօմիւրլէր վէրսին տիմէլի . մէճլիստէ սէն-
տէն պէօլի.ք պիր առէմ օլտուղու հալտէ պիր աղ
կէրուտէն վէ եիւղիւնիւ օլ զաթա չէվիրիպ վէ
սէթրէնին էթէ.քլէրինի դաւուչտուրուպ օթուրմա-
լը վէ նէ տէր խտէ, էվէտ էֆէնտիմ տիմէլի . էօյ-
լէ տիր էֆէնտիմ, մինաւիոյ տիր էֆէնտիմ, փէք
կիւղէլ պուլուրաունուղ տիմէլի . պիրտէ օ զաթըն
եանընտա չրպուք իչէր խէն չրպուղու տիկէր թա-
րաֆա թուլթմալը վէ տահա պունա պէնզէր ոլըր
թաղըմ թէշրիֆաթլար աա վար տըր .քի շիմոի ծն-
լարը սիզէ պիր թաֆսիլ թարիֆ իթմէքտէն խտէ,
պէրապէր պուլունաուղումուղ պիր մէճլիստէ տա-
հա էյու սիզէ աղնատուպ կէօթէրէպիլիրիմ :

Հէրիֆ պունլարը տիյնէյուպ «աաամ» սէնտէ
պունլար պիր շէյ տէկիլ պէն պունլարը շիմոիտէն
պէլլէտիմ կիթաի պանղա պալս սէն պէնի պէօլլէ
կէօրիւպ տէ եապանղա աթմա պէնիմ պէլլէտիւ-
ղիւմ չօխտու . պէն պու մէմլէքէթէ կէլտիմ խտէ
ուղուն չարչուտաքի կէօլլէմէճիյէ խափուլանաուր
պունլար պանղա տէտիլլէր.քի սէն կէօլլէմէ սաթմաղը
պիլիւնմիւ, պէնտէ տէտիւմ .քի էկէր էօյրէթսէնիզ
պիլիւրիմ, անլէր տէ շէօլլէ պաղըրաճախտուն տէյու
կէօլլէմէճի պապու կէօլլէմէ տէյու պաղըրտըլար .նէ
տէրսին պէն պու տէրսի ալթը այա վարուր վար-
մաղ պէլլէտիմ վէ ճիւմլէտի շաշտը դալտը տէտի :

Եանազը Կիւլ ֆիքրինտէն էկէր սէնին հէր
պէլլէտիկին պունուն կիպի իսէ վայ պէնիմ հա-
լիմէ տէմէք տիր քի պէնիմ իսթէտիկիմ հէյեէթ
վէ պիշիմտէ պիր սէլամ վէրմէկի սանա էօյրէ-
թինճէյէ դատար ալթը եիւզ սէնէ գատար սանա
էօրուլմալը . վէ պատէհու գըզըն եիւզիւնէ պա-
դըպ եինէ ֆիքրինտէն ա'հ Սաչը Սիւնպիւլիւմ նէր-
տէն իտի տէ սէն պէնիմ կէօղիւմէ իլիշտին , սէնին
խաթըրն իչին նէ տիւրիւ ատամլար իլէ ուզրաշ-
մաղա մէճպուր օլտում , վէ պիր աղ սիւքիւթ իթ-
տիքտէն սօնկրա գայնաթասշնա տէօնիւպ , եարըն
պիլիմ գօնաղտա պաղը տօսթ վէ աղբապա ճէմ
օլուպ պիր աղ էյլէնճէ օլաճադ տըր , մէգքիւր
տօսթլարըմըզտան պաղըլարը , պանա , սիզին իչիւն ,
օ տախի պուրատա պուլունտա հէմ պիր աղ կէօ-
րիւշիւպ սէօյլէշիլիզ վէ հէմ պու վառըթա իլէ
քէնտինի թանըմըշ օլուրուզ տէտիլէր :

Շիմոի պէն էվէ կիթտիկիմոն սանա պիր դաթ
էլպիտէ եանի սէթրէ վանթօլ կէթիլիլիմ , եարըն
սաաթ պէշ դարարլարընտա Ս.գսէրայ ճատտէսին .
տէ ֆիլան խանէյէ պույուրուն . անճադ սանա պիր
րէճամ վար տըր , չէօյլէ քի՝ էկէր սէնտէն էվէլ մէճ-
լիստէ տիկէր դաթլար կէլմիշ օթուրմուշ օլուպտա
սէն կէլտիկին հալտէ աեաղա դալդարլար իսէ , իս-
թաֆըրուլլահ , էֆէնտիմ պույուրուն օթուրուն
անլէրաէն աշաղը պիր կէրէ օթուրմաղա պադ .
էօդ էկէր էֆէնտիմ չէօյլէ պույուրուն տէյու սի-

վէ Եօդարտա պիր Եէր կէօթէրիրլէր խէ սէն տա-
խի պիր չօդ խթափըրուլլահտան սօնկրա Եօդարը
չըդ, Եօդ էկէր տիկէր զաթլար սէնտէն սօնկրա
մէճլիսէ կէլիրլէր խէ, սէն տախի տյազա գալլըդ
վէ քէմայը նէզաքէթ իլէ սէլամ վէրիպ սէլամ
ալմազա սայ իլլէ արթըդ էֆէնտիմ նէ չարէ պէօյ-
լէ շէյլէր Խաթանպօլտա առէթ հիւքմիւնէ կիրմիշ-
նէ՞ Եափմալը ույմադտան պաշգա չարէ Եօդ տուր:

Գաթթէմունկու պու սէօղլէլի տիյնէյիպ, «վէք
էյու, վիք էյու, սէն էօյլէ շէյլէր իշին ղէմ շէքմէ,
պէն օ մէճլիստէ սէնին Եիւղիւնիւ գարա չըդար-
մամ» աէտի, պատէհու Յանաղը Աիւլ տախի Եա-
րըն սահաթ պէշտէ սիպի պէքլէրիշ տէյիպ մէֆա-
րիգաթ իլլէտի:

Պէր վէճհի մուհարրէր իրթէսի կիւն Յանաղը
Աիւլին գօնաղընտա պէօյիւք պիր մէճլիս տիր դու-
րուլուպ, անճադ սաաթ պէշէ վարմըլ խէ տէ,
Յանաղը Աիւլին գայնաթատը հէնուղ կէլիպ չըդ-
մատը, նիհայէթ սաաթ ալթը Եէտի էլան կէլէն
կիտէն Եօդ, Յանաղը Աիւլ խապէր կէօնտէրմէք
խթէտի խէ տէ, պաղը միւլահաղալարա մէդիի
կէօնտէրմէտի. հէրնէ հալ խէ, սաաթ տօղուղ
օլտուգաա, մէճլիստէն պիր գաթ էֆէնտիմ, նէրէտէ
գայնաթտըղ կէլմէտի, սիւտլ իթտիքտէ, Եա-
նաղը Աիւլ, էֆէնտիմ, զայէթլէ իդթիզալը պիր իշ
զուհուր իթմիշ օլմալը տըր քի կէլմէտի, Եօդսա
միւճէրրէտ կէլէճէքտի տէյու ճէվապ վէրաի. էյ

ի թիմալ տըր Այլահ քէտէրսիդ ի թիմն տէ պաշգա
վազըթ կէօշիւ չիւրիւզ տէտիլէր, վէ պէօյլէճէ
մէճիս տաղըրտը :

Ախլամ օլուպ Յանաղը Աիւլ գօնաղընտա վա-
ղըթ կէչիւրալքաէն սօնկրա, հէր քէա եաթըպ ույ-
գուտա իքէն, պիրտէ գօնաղըն գափուսու սաաթ
պէշ գարաղըրընտա էլէ ալընտը, ուշագլար տա-
լի ույանըպ գափույաւ աչաղըլարընտա, հէրիֆ
տիր հիտտէթլէնէրէք «հէրիւֆլէր պէօյլէ ատէմ
տալլէթ իտիւպ տէ վափըյը գափարըլմը, չօլս չէյ» :

Ուշագլար մէրգուսու թանըմատըղլարընտան,
Յանաղը Աիւլէ խապէր վէրտիլէր, օ տալի աշաղա
լինուպ, հէր նէ գատար սէֆա կէլտինիզ էֆէն-
տիմ, պույուրուն, ֆիլան տէտի իտէ տէ, նէ եափ-
տընըլ էֆէնտիմ, պու կիւն սիզի վիք չօդ պէքլէ-
տիք, նէ սէպէպէ մէպի թէչրիֆ պույուրմատը-
նըլ տէմէտիմտէ, հէրիֆ, «չիմտի սաաթ զաչ տու»
տէյու սիւալ իյլէտի, Յանաղը Աիւլ տալի, սաա-
թա պաղըպ պէչի չէյրէք կէչիյօր տէմէտիմտէ,
«էյ իշթէ տէտիւզիւն վախըթ կէլտիւմ, տահա նէ
իսթէրտիւն» տէտի : Յանաղը Աիւլ պիրաղ ճանր
սըղըրպ, ամմա էյ էֆէնտիմ, պէն տանտ սաաթ
պէշտէ կէլ տէտիմ իտէ, կէճէնին սաաթ պէչիմտէ
կէլ տէմէտիմ եա, չօդ չէյ :

Հէրիֆ ելնէ գաֆայը տիքիպ, պաան պալս,
սէն կէճէնին վէ կիւնտիւզին սաաթ լախուրտու
իթմէտիւլի քի, պէն նէպիլէմ իշթէ սաաթ պէշտիւ :

Եանաղը Կիւլ իսէ , պու հէրիֆէ ուղրաշըս
սէօղ անկլաթմագ միւմքինսիղ օլտուղունու անկ-
լայըս , գապահաթը Եինէ քէնսի իւղէրինէ ալըս ,
աֆ իտէրսինիղ , հէր նէ գատար պէնսէնիլտէ տիր
Եանկլըլըգ իսէ , օլմուշ կիթմիշ , իսթէր իսէնիղ
պուլուրուն պու կիճէ պուրատա գալըն տէտիքտէ
« իսայր օլմաղ օլմաղ , պէն քէնտիւ Եաթաղումտա
օլմայունճա ուլխում կէօթիւրմէղ » տէյիսլ գա-
վուլու գափայուսլ էվինէ կիթտի :

Իրթէսի կիւն Եինէ Եանաղը Կիւլ տօսթ վէ
ադրապալարա խապէր կէօնտէրիսլ , ֆիլանճա կիւն
դօնաղա թէշրիֆ իյլէմէլէրինի ըէճա իթտի . վէ
Եինէ սիր մէնվալ սապըգ կէօղլէմէճինին էվինէ
կիտիսլ էրթէսի կիւն կիւնտիւղիւն սաաթ պէշտէ
միւճէրրէթ դօնաղա կէլմէսինի թէնպիհ իյլէյուսլ ,
մուգատտէմ քէնտիսինէ վէրմիշ օլտուղու տէրս-
լէրտէ հիշ դուսուր իթմէմէսինի արղու իյլէտի :

Հէրիֆ տախի « պու տէֆա սէն ղօխմա , պէն
սէնին տէտիւղիւնիւն էյիսինի Եափարուն » տէտի :

Գայնաթասը Եանաղը Կիւլէ հէր նէ գատար
պու պապտէ դուսուրսուղ տալրանաճաղընը վատ
իյլէտի իսէ տէ , կիճէ իլէ կիւնտիւղիւն սահաթը
պլլէյէճէք գատար աղլէ մալիք օլմայան սիր հէ-
րիֆին քէնտիսինի մէճլիստէ քիւչիւք պըրագա-
ճաղընա չիւբհէսի Եօդ իտի :

Եանաղը Կիւլ պունու էյիտէն էյի սիլիսլ անկ-
լամըլ իսէ տէ , ճանը կիպի սէվմէքտէ օլտուղու
Տ

պիր գրգճրղազըն փետէրինին օլ մէճլիստէ իտէ-
ճէկի գուսուրլարա տա հէրքէս պէլքի պիր թօ-
հաֆ մանէ վէրիր տէյուլ քէնտի քէնտիսինի ալուտ-
տըպ, էֆէնտիմ եարըն կիւնտիւզ սահաթ պէշտէ
մութլագ սիզի պէքլէրիզ տէյուպ, խանէսինէ ալ-
տէթ իլլէտի :

Իրթէսի կիւն վագըթ մուգարրէրինտէ, եինէ
մէճլիս գուրուլուպ, գայնաթասը իսէ միւսաֆիր-
լէրին ճիւմլէսինտէն սօնկրա մէճլիսէ տախիլ օլտու :

Օտա գափուստունտան իշէրույէ կիրէր կիրմէզ
ճիւմլէսի պիրտէն աեաղա դալգտը իսէ տէ, հէ-
րիֆ հիշ պիր սէօզ տախի սէօյլէմէյիպ, վէ օտա-
նըն օրթասընա կէլիպ, վէ ալաղընը եէրտէն օյ-
նաթուրըրպ, սէլամ ալէքիւմ հէփլինիզէ տէ.
տէտի : Մէճլիստէ օթուրանլար պէօյլէ հիշ կէօ-
րիւմէմիշ պիր հարէքէթէ թէհաճիւպ իտէրէք պիր-
պիրլէրինէ պագտըզլարը սըրատա, Եանաղը կիւլ
տէրագապ եանընա վարըպ, եաւաշճա նէ եաիր-
յօրսուն, ա'ն ճանըմ նէ եափըյօրսուն տէտիկին-
տէ, « պէ հէյ կահպէնին էնիկիւ, սէն պանա պիր-
տէն սէլամ վէր տէյուլ էօնկրէմէտիւնմիւ, տէտի :

Եանաղը կիւլ արթըզ հիշ պիր չարէ պու-
լամայուպ, մէճլիսէ տէօնիւպ, էֆէնտիմ, պիրաղ
պաշը տէօնմիւշ տիր տէ էօվիւր տիլէյօր տէտիք-
տէն սօնկրա, պոյուրուն էֆէնտիմ օթուրուն տէտի :

Պատէհու ատէթ օլտուղու վէճհ իւզըն մէճ-
լիստէն պիրիսի, էֆէնտիմ չէօյլէ պուլուրուն տէ-

յու հերիֆի եօդարըյա տալէթ իյլէտիքտէ , պի-
ղիմ կէօզլէմէնի ալտըղը տէրս իւզրէ , օլ զա-
թըն սէթրէսինին , զօլունտան , էթէյինտէն թու-
թուպ , օլմազ , օլմազ , սէն օթու պէն պունտա
օթուրուրում , տէյէրէք սէթրէնին զօլունու էօյլի
պիր չէքտի քի , սէթրէ երրթըլալը : Թալթիֆ ի-
տէն զաթ իսէ (ֆիքրինտէն) պու նէ թիւրլիւ հէ-
րիֆ տիր , վէ եինէ քէմալը նէզաքէթլէ պու տէ-
ֆաքի սէթրէմին չուխասը զայէթլէ ինճէ օրոու-
զունտան տօղունմազա կէլմէյօր , դաշ տէֆա թէ-
միզլէր իքէն պօյասըտա չըգտըղը վար տըր , վէ
պատէհու հերիֆէ խիթապէն , պույուրուն էֆէն-
տիմ , սիզտէ պիր գապահաթ եօգ տուր տէյուպ ,
քէնտիսի տախի օթուրուր :

Պուրաճըգտա տէրվիշ նագլիյէթինի պիր ազ
դաթ իտիպ , վէ պանա խիթապէն չիմոի ֆիքրին-
տէն չու Գասթէմունլունուն հագզընտա գապա
ատէմ իմիշ տէր իսէն , անճադ տիկէր քիպարըն
մուամէլէսինէ տիգզաթ իթմէզսին :

Քիպարըղը կէօրիւյօրմուսուն , քիպարըլք
տէյու չօդ փարասը օլանա տէնմէյուզ իլթէ պու-
նա տէրլէր . եանի տիկէր պիրիսի սէնին եանընտա
եա պիլմէտիկինտէն նաշի վէ եախօտ պիլէրէք
պիր եանկըչըդ իտէր իսէ , ոնը հիշ պիր վա-
դըթ եիւզէ վուրմամալը , հաթթա սըրաքնա
կէօրէ անըն իթտիկի գուսուրու գափաթմալը
իլթէ պունուն մուզայիրի օլսըադ , գապա վէ

թէրալկէսիդ ատամար, պիրպիրէրինտէն ճիւղի
պիր նոգսան կէօրսէլէր, իթմէաիքլէրի սէօլ դաւ-
մաղ տէտի :

Կէլէիմ հիքեայէյէ, մէրգում Գասթէմունլու-
յա մէճլիստէ պուլունան զէվաթ հալ խաթըր սի-
վալ իյլէտիքտէ մէրգում կէօնէյիսինին վէրտի-
կի տէրսի խաթըրնա կէթիրիպ «տուաճըյըմ է-
ֆէնտիմ, ալլահ էօմիւրլէր վէրսին տէտի խէ տէ,
անճադ. օ մէճլիստէ իքի իւչ դատէմ աչաղըտա,
զայէթլէ ուղուն պօյլու վէ շիչման պիր ատէմ օ-
թուրմուչ օլտուղունտան, վէ կիւնէյիսինին մէճ-
լիստէ սէնտէն պէօյիւք պիր ատէմ պուլունտուղու
հալտէ, եիւզիւնիւ օ զաթտան չէվիրմէլի սին» տէ-
յէրէք վէրտիկի տէրսի խաթըրնա կէթիրիպ, վէ
հէման եիւզիւնիւ քէմալը շիտտէթլէ օլ զաթա չէ-
վիրիպ թօհաֆ պիր հիյէթտէ օթուրտու :

Պու տէֆա Եանաղը Կիւլ հէրիֆին եանընա
կիտիպ, ճանըմ նիչին էօյլէ օթուրույօրսուն տէ-
տիկինտէ, «եա կօզիւմ սէն պանա տէմէտունմու-
մէճլիստէ պէօյիւս պիր ատամ պուլունտուղու
վախըթ եիւզիւնիւ օ ատամա չէվիրէրէս օթուր-
էմմէ ատէմ սուն հա՛ » տէյու ճէվապ վէրտի. ահ
էֆէնտիմ, պէն սանա վիճուտճա պէօյիւք օլան
հադգընտա տէմէյուպ, ըիւթպէճէ պէօյիւք օլան
հադգընտա տէտիմ :

Պունուն իւղէրինէ եինէ հէրիֆ եիւզիւնիւ օ
պիր թարսաֆա չէվիրտի : Մէճլիսին էն եօդարդ :

որստա քէօչէտէ պիր պէօյիւք, վէ քիպար, վէ
զէնկին պիր ատէ՛մ օթաւմագտա իտի . ֆագաթ
ադճէճէ զէնկին օլմաւը իլէ, տէվլէթ, վէ հիմա-
յէթ . վէ ազըլ, վէ ֆիքիրճէ տախի զայէթլէ
զէնկին պիր ատէ՛մ օլտուղունտան, մէճլիստէ պու-
լունանլար ճիւմլէսի պիրտէն օլ զաթա րայէթ վէ
իթիպար իտէր, վէ քէնտի սէօղիւնիւ քէմալը տըղ-
գաթ վէ ինայէթլէ տիյնէրլէր իտի : Միւմայիլէյ-
հին պիր գըղը օլուպ, օլ կիւնլէրտէ նամիզաճ իտի .
մէճլիստէ, իչլէրինտէն պիրիսի, քէրիմէյէրի հանըմ
էֆէնտինին քէյֆի նաւըլ, ինչալլահ քէսպի իֆա-
գաթ իթտիլէր տէյու սիվալ իթտիկինտէ, էֆէն-
տիմ, պու պապտէ օլան սիւալինիզ միւսթէրիհ օ-
լաճաղընըզ մէրթէպէտէ ճէվապ իտէմէմ, չիւնքի
մէրգոււմ կիւն պէ կիւն աղըրլաչմագտա տըր :

Պունուն իւզէրինէ կէօղլէմէճի, եինէ ալտըղը
տէրա իւզրէ, «փէք էյու էֆէնտիմ, մինասիպ է-
ֆէնտիմ» եինէ օ զաթ ահ էֆէնտիմ պիր գաչ
այլարտան պէրու, կիճէ կիւնտիւղ րահաթըմըղ
եօղ, հալեա մէրգումանըն վալիտէսի գալպինին
թէէսիրինտէն ահ վէ ֆիղանտան տուր օլմայօր
տէմէսինտէ, հէրիֆ տախի «փէք էյու էֆէնտիմ,
մինասիպ էֆէնտիմ», վէ տահա նէ սէօղ սէօլէ-
նէճէք օլսա, Եանաղը կիւլտէն էօյրէնտիկի փէք
էյու մինասիպ քէլամընը սէօլէր տուրուր իտի :

Նիհայէթ Եանաղը կիւլ տալանաւայուպ եինէ
գալգտը Եանընա կէլտի, վէ գ ուլաղընտան աչաղը

« Գանձում նէ՝ եափայօրսուն էօյլէ միւքտտէր »-
լաճագ սէօյլէրէ փէք էյի փէք մինասիպ տէնիլմէզ
տէտիկլինտէ , հէրիֆ , « հէլէ՛ պախ հէլէ , ուլան սէն
պանա տէմէտիւնմիւ հէր նէ սէօզ սէօյլէյէճէք »-
լուրլարսա փէք էյի փէք մինասիպ տէմէլի տէյու ,
թէնպիհ իթմէտի՛ն մի » տէյու ճէվապ վէրտի :

Եանադը Նիւլ , եօզ ա Գանձում եօզ , սէն պէօյլէ
« սէօյլէրէ ճէլապէն իտէճէկին սէօզլէրէ թէէսիւֆ-
տէն պաշգա պիր շէյէ ույմայօր տէտի . « էյ սէն
հայտէ կէթ տէ պէն պօզտուղումու տիւզէլտիրին ,
տէտի :

Պատէհու եինէ մէճլիստէ էվվէլքի մատտէյէ
տայիք սէօզ աշըլտըղլնտա , պիր տիկէրի էֆէն-
տիմ պէն մէրգումանըն նամիզաճըղը հազկլնտա
աթըպպայէ տէյօրլար աթըպպայէ պադըլըր իսէ ,
քիմի չու վէ հա պու իլլէթ տիր տէյօրլար , վէ քի-
միսի տախի ֆիլան իլլէթ տիր տէյօրլար տօղրու-
տու քէսպը իֆազաթ իտէճէկինտէն գաթի իւմիտ
իթտիրիյօրլար տէտիքտէ , հէրիֆ էօթէտէն ինչալ-
լահ էֆէնտիմ տէտի , վէ տիկէրի իսէ , քէմալը
թէէսսիւֆէ էֆէնտիմ , նիճէ տէֆալէր աթըպպա-
լէր էօյլէ սէօյլէմիշ օլտուգլարը սէօզլէրի պօշա
շըգաթըղըն կէօզիւմ իլէ կէօրտիւմ , ինչալլահ քէ-
րիմէնիզ հազկլնտա օլան չու սէօզլէր տախի պօշ
շըգարտա , քէմալը իֆազաթ վէ ըէֆաթ իւզըն ,
կէօրմէկէ նայիւ օլուրուզ էֆէնտիմ տէտի :

ՊԵՇԻՆՃԻ ԿԻՒՆ

ԷՎԱԼԵԻ ՄԵՆԳԸՊԵՆԻՆ ՊԱԳԸՈՐ

Պու արայլը Գասթէմունլու, պու մատտէ հագգընտա, քէնոտիսի պաշգալարտան նէ մէրթէ պէ տահա զիյատէ թէէսսիւֆի իզհար իթսէ օլ Կատար զիյատէ թէչրիֆաթ իճրա իթմիշ օլաճաղը, պաթէֆէքքիւր նակէհան աղնամաղա պաշլատը :

Մէճիստէ պուլունան զէվաթ իսէ, ճիւմլէսի տախի թէաճճիւպ իլէ մէրգումանըն եիւզիւնէ պագտըզլարընը Եանաղը Կիւլ կէօրիւպ, վէ եինէ հէրիֆին եանընա կիտիպ եավաշճաճըդ աղլամանըն սէպէպի սիւալ իյլէտի :

Հէրիֆ տախի, չու քէօշէտէ օթուրան զաթըն գըզը խասթա օլուպ, թապիպլէր մէրգումանըն քէսպի իֆագաթ իտէհէկինտէն իւմիւտի գաթ իթտիբլէրինի պիլտիկիմտէն, օ էֆէնտիյէ էն զիյատէ թէէսսիւֆի իզհար իտէն պէն օլամ տէյու, աղլամադտան պաշգա տահա նէ եափյին, տէյու ճէվապ վէրտի : Եանաղը Կիւլ, խալըր, ա պապամ թէչրիֆաթըն տախի պիր հուտուտու վար . ինսան

ի ճրայի թէչրիֆաթ իտէճէյիմ տէյերէք, օ հու-
տուտու թէճափուզ իտէր իսէ, եա գարչըսընտա-
քինէ իսթիհզա իթմիշ վէ եախօտ քէնտիսինէ տի-
մէյէ տէ տէրտ իթմիշ օլուր :

Պատէհու մէճ իսէ տէճիւս, էֆէնտիլէր, աֆ
իտէրսինիզ քէնտիսինին կէչէն տէֆա մէճ իտտէ
պուլունմամսընըն սէպէսի տախի էվինտէ հաս-
թասը օլտուղունտան նէչէթ իյլէմիշ օլուս, շիմոխ
իսէ պուրատա տախի հասթալըզա տայիր սէօզ
կէչտիկինտէն, էվտէքի հասթասը խաթրընա կէլիս
դալսինին թէէսիրինտէն կէօզլէրինի սէթր իտէմէ-
տի. պախուսուսքի ճնլար դուրպէթտէ պուլուն-
տուղունտան, էօղէ դուրպէթ էլտէ հասթա օլ-
տուղլարը հալտէ, տիւնետտէ միւթէէսսիր օլուր-
լար, ինչալահ Թաալա քէնտիլէրի իլէ խըսըմ օ-
լուր իսէք, դուրպէթտէ օլտուղլարընը խաթըր-
տան չըգարըրլար :

Պունուն իւզէրինէ պիրազ տահա շունտան
պունտան սէօշ սէօյլէչտիքտէն սօնկրա, թաամ
իթմէկէ կէլտիկի կիպի, Յանաղը կիւլ սօֆրայա
մախսուսէն, դայնաթասընըն գարչըսընա կէլիս օ-
թուրտու, քի նէ իտիս վէ նէ իթմէյէճէկինի է-
յիճէ կէօրսին :

Հէր նէ հալ իսէ, սօֆրայա օթուրուլտուգտա,
ճիւմէտէն էվվէլ պիգիմ կէօզլէմէճի էլինի ուզա-
թըս, վէ գարնը զիյատէ աճըգմիշ օլտուղու ճի-
հէթլէ, թըգամաղա պաշատըղը Յանաղը կիւլ

կէօրախնկի կիպի, գարշըտան իշարէս լըճ սուլա-
յիւր էտէպ պիր հալոտէ պուլունտուղու անկլաթ-
մադ իշին գաշարընը դըմըլտաւորը իտի, հէրիֆ
իսէ պու իշարէթի թապաղը եօգարըյա գալտըր
անկլայըս, տէրագապ եհտիկի շէյին թապաղը իլէ
պէրապէր իքի էլի իլէ թութուպ աղզընա կէօ-
թիւրտիւ, վէ տահա գիյատէ թէրպիյէսիզ եհմէ-
կէ պաշատը, արթըք պունլարըն իւզէրինէ Նա-
նաղը Աիւլ Նէ եափըպ Նէ եափաճաղընը շաշըր-
տըղընտան, հէրիֆի քէնտի հալինէ պըրսգտը իսէ
տէ, սօֆրատա պուլունան տիկէր միսաֆիրլէրտէն
ութանտըղընտան եիւզիւ դըղարըս պօզարմաղա
պաշտտը. անճադ միսաֆիրլէր քէմալը Նէզա-
քէթլէրինտէն, եինէ եիւզէ կէլմէյուպ հիշ պիր
շէյ անկլամաշ կիպի տուրտուլար: Թաամտան սօնկ-
րա դահվէ իշիւլիպ, վէ պիր ազ տահա սէօզ
սէօյլէշտիքտէն սօնկրա, հէրքէս խանէսինէ ալ-
տէթ իթտիլէ:

Գասթէնունլու տախի էվինէ կիտէր կիթմէզ,
Նանաղը Աիւլ տախի հէման արգասընտան կէլտի-
իլինտէ, շնէ տէրսուն թաւրալը օրոուղումու պէլ-
լիւ իթտիմ փւ» . Պու տէֆա արթըք սէօզ եօգ-
տէտի Նանաղը Աիւլ հաթթա, պիր մէճիստէ րասթ
կէյտիկիմիզ հալտէ, միսաֆիրլէրիմտէն պաղըլարը
քէնտիսի իլէ՛ն մուամէլէ իտէճէկիմիզի պիլմէյօրուղ
տէտիլէր. վ! պու իսէ սիզ իլէ անկէրին մուամէ-
լէսի տրասըլտա օլան պէօյիւք ֆէրքաէն Նէշէթ

խտէյօր . հերնէ հալ իսէ, պէն սանա պիր շէյ սէօյ-
լէյիօ մի, պունտան սոնկրա, սէն պիր տահա էօյլէ
պիր մէճիստէ պուլունուր իսէն, հիշ նասիհաթա
միւհթաճ օլմամադ իշին, ախէրլէրի նէ մուամէլէ-
տէ վէ նէ հալտէ պուլունուր իսէ, սէնտէ օ հալ
վէ մուամէլէ իւզրէ պուլունմալըսըն . իշթէ պու-
լատար քեաֆի օլուր, առկլատըն մը . չիւնքի սէ-
նին իշին զանն իտէրիօ քի պունտան պաշղա պիր
չարէ եօզ տուր . Քասթէմունլու տախի «ահ իշթէ
պունտան զիյատէ պիր շէյ օլմամադ . պալսասը նէ
եափաճադ օլուրսա պէնտէ թըպիսըսը եափարըն ,
շու տէմինքի տէտիւղիւն , չօխ էյի չօխ կէօզէլ է-
ֆէնտիօ, պունու պանա տահա էվէլ սէօյլէ-
միշ օլսան, կէօրիւշմէք արասընտա սէքսէն
պին տէֆա դալսուպ եանըմա կէլմէզոին վէ կէօզ
վէ դաշ իշարէթի իթմէղ իտին վէ տահա տօզ-
ըուսու պէնիտէ շաշրթմազ իտին, աղնատըն մը :

Իշթէ պու գատար օլսուն Եանալը Կիւլ դայ-
նաթասընըն պազը գուսուրլարընը եիւզիւնէ վուր-
տու իսէ տէ, օ տախի քէմալը նէզաքէթլէ օլտու ,
պատէհու միւմօյիլէյհ Սալը Սիւնպիւլ իլէ կէօ-
կէօրիւշտիւքտէ, փէտէրինին իճրա իթտիկի ույ-
զունսուզուգլարը վէ թէրպիյէսիզ հալէրինի պէ-
յան իտիպ, ա'հ ճանըմ պու սէնին գէտէրիննա-
սըլ աուամ սուր . պէնի հէր նէրտէ փուչիւք տիւ-
ջիւրտիւ . Սալը Սիւնպիւլ պու սէօզլէրի իիտիպ ,
փէտէրինէ հիտտէթլէնիպ քէնտիսինտէն եիւզ չէ-

վերեր գորդուսու իլէ, ահ էֆէնտիճիլիմ օ պիր
գապա վէ էսկի եօլտա ալըշմըշ պիր ատէմ տիր,
պէն քէնտիսինէ պիր շէյ սէօյլէյէճէք օլտամ, սէն
պանա ախըլ մը էօյէտէճէքսուն տէյու հիտտէթ-
լէնիւպ վէ պէլքի աէ սէօյիւպ սալըպ պէնիմ քէն-
տիսինէ վէրէճէյիմ նասիհաթ հիշ պիր վազըթ
ադճէ իթմէզ :

Վադաա էֆէնտիմ, հագգընըզ վար, օ պու
հալ վէ հայէքէթտէ տէվամ իտէր իտէ, սիզին նա-
մուսունուզա տա մօղունաճաղընա շիւպհէ եօգտըր,
Անճագ, էֆէնտիմ, սիզ պու հալէր իշիւն պանա
վէրտիյինիզ կէճնիւ կէրույէ՞ մի ալաճագսընըզ
տէյու ճարիլէնիլէ գօրգու օլույօր :

Կէօրիւյօրմուսուն պիր Գաւթէմունլու պիր
զըզըն իթտիլի սէօյլէրի, կէօրիւյօրմուսուն նէ
չափուք տիլի իսթանպօլ լիսանընա ալըշտը, վէ
հաթթա տիւրլիւ տիւրլիւ իսթիլլահլար տախի էօյ-
րէնիւպ, ատէթա իսթանպօլ գըզը կիպի սէօյլէմէ-
յէ պաշլատը. իշթէ աշգ վէ սէվտա ինսանա տա-
հա փէք չօգ շէյլէր ճէպրէն թահսիլ իթտիրիւ. նի-
ճէ նիճէ ատամլար վար տըր քի, պիր գըզըն աշգ
վէ մուհապպէթի իսթրը իշին, քիւշիւքիւքտէն
պէրու ալըշմըշ օլտուզու պէտ ախլագտան վազ
կէշիպ, վէ էվէնիւպ մուհապպէթ իսիպ, չօլուգ
վէ չօճուգ սահիպի օլուրլար :

Իշթէ պու հալլէրին ճիւմէսի տախի պու գը-
զա վէրիլէն մուհապպէթտէն նէշէթ իտէր. տիմէք

խթէրիմ քի, աչգ վէ մուհապպէթ օլունեա
գուլանդլուղը հալտէ, ինսանը փէք Ֆէնա խույ-
լարտան սարֆը նաղար իթտլիւ, խայլու Ֆէլա-
քէթտէն տախի գուրթարըր :

Պունտան մաատէ էքսէրի աչգ վէ մուհապ-
պէթ տույղուսու օյմայանլար, զայէթ դապա վէ
պէտ ախլար ատամլար օլուրլար . աչգ վէ մուհապ-
պէթ էօյլէ պիր սէվտա տըր քի, ինսանը տիւնեա-
յէ կէթիրմէկէ պիր վասըթա օլտուղու կիպի անըն
հիւնիւ ախլադ փէյտահ իթմէսինէ տախի սէպէպ
օլուր :

Հէրնէ հալ իսէ, Սաչը Սիւնպիւլ թաշրատան
կէլէլի հէնուզ փէք չօդ վաղըթ կէչմէյուպ, վէ
քէնտիսինտէ հէնուզ չօնուդ ախլաքը վար խտի խտ
տէ, տույտուղու աչգ վէ մուհապպէթ սէվտասընը
պէօյլէճէ քէնտի սէվիւլիւսինէ պէյան իթտիկին
տէ, Եանազը Կիւլ պու գըզըն շու սէրպէսթ-
իքտէն զայէթ խօչանըպ, աչգ վէ սէվտասը պիր
գաթ տահա ալէվիլիր օլտուլունտան, գըզըն դօ-
լունտան պիր աղ սըզըչտըրարադ վէ ատէթա եիւ-
զիւնիւ եիւզիւնէ կէօթիւրիւրէրէք ամիտէքի պէ-
յիթի սէօյլէտի :

Կէօնիւլ վէրուիմ
Կէօգիմէ կէօրիւնմէզ պէնիմ հիչ տիւնեա
Սէն քէնտի էլին իլէ չէք շու րէսմիմ,
Նարը աչըրմ սէօնմէզ էօյլէ պիր տէրեա :

Նէ մէլէք տօղուրմուշ սէնին մատերին
 Էօտիւրմիւշ մէկէր ֆէլէք սիր պոյա
 Մէն օլուրսա տա սէնին փետերին
 Գօրդմա սազըն կէօյնիւմ ալմամ կէրույէ :

Պունա ճէվապէն գըզ տախի շէօյլէ սէօյլէտի :

Տիլ մաշուդ կիպի չէնկէլ օլմուշուն ,
 Թազըլտըմ քէմէնտ աշգընա պէյիմ ,
 Գօրդարըմ փէտէրիմ մանի օլմասըն
 Տահա էյի սիր քի հէման էօլէյիմ :

Եանաղը Կիւլ իսէ քէնտիւսինին ղայէթլէ
 թէրպիյէյէ միւհթաճ զանն իթտիյի գըզըն , էօյլէ
 պիրտէն պիրէ շիր սէօյլէտիկինի իշիթտիքտէ ,
 արթըզ մէրգուսանըն ապա Խաթանպօլ թէրպիյէ-
 տինէ միւհթաճ օլմայաճաղընը տիւշիւնիւպ , աշգ-
 վէ մուհապպէթի պիր գաթ տահա զիյատէլէչմէ-
 կէ պաշլատը : Պիր գաշ կիւնտէն սանկրա , Եանա-
 ղը Կիւլ ագրապա վէ ահպաղլարընա եինէ պիր
 զիյաֆէթ վէրէճէք օլուր , ֆադաթ պու տէֆա
 մէճլիս էվտէ թէճէնմիւ իթմէյիպ , Եէտի դուլէ
 խարիճինտէ պիր պահճէտէ զիյաֆէթ քէշիտէ օլու-
 նաճադ տըր : Եանաղը Կիւլ զիյաֆէթէ պիր կիւն
 գարարագ եինէ գայնաթասընըն էվինէ կիտիւպ ,
 իրթէտի կիւն քէնտիւսինին օլ պախճէյէ թէշ-
 րիֆ պուլուրմասընը , ֆադաթ մուգաուտէմ սէօյ-
 լէտիյի կիպի , էննայի մէճլիստէ ույղունսուզ պիր
 հալտէ պուլունմամասը իշին ախէրլէր նէ եափար-
 լար իսէ , քէնտիւսի տէ օլ թավը վէ հաուր քէր -
 տուրմուշնա րէճա իյլէտի :

Հէրիֆ տախի, պէն պու տէֆա էօյլէ պիր եւ-
փարուն քի սէնտէ, ծնարտա պէկէնսունլար:

Էրթէսի կիւն տալէթիլէր մէզբիւր պախչէյէ
թօիլանրպ, Գասթէմունլու տախի վազթը վէ զէ-
ման իլէ պուլունտու:

Եանաղը Կիւլին պու տէֆաքի թէտպիրի էյի-
ճէ իշէ եարատը. չիւնքի կէօզլէմէճի պապա ա-
խէրլէր հէր նէ եափարլար իսէ, թըպզըսընը եափ-
մաղա, եանի պիրիսի քէնտուսինէ խօշ կէլտինիզ
տէր, վէ հէրքէս նէ տէլրիւ վէ նէ վազըթ եէմէք
եէր իսէ, քէնտիսի տախի օլ վազըթ վէ օլ թալը
վէ հարէքէթլէ եէմէք եէր իտի:

Նիհայէթ կէլէլիմ Եանաղը Կիւլին պու տէ-
ֆաքի թէտպիրինէ, հազըվաթէն ֆայիտէյէ մուճիզ
օլտու: Փագաթ թաամտան սօնկրա տալէթի-
լէրտէն պիրի, սանճը եազալայուպ, պիշարէ աման
եէտիկիմ եէմէկին պիրի պանա թօդունմուշ օլ-
մալը տըր քի, պէօյլէ ֆէնա հալտէ սանճը իտի-
յօրում, վէ աման էօիւյօրում տէյու պաղըրըր
իտի. մալում եա, Եանաղը Կիւլին թէնպիհի իւ-
զէրինէ, պիզիմ հէրիֆ տիր էօթէտէն. աման եէ-
տիկիմ եէմէկին պիրի պանա թօդունմուշ օլմալը
տըր քի, պէօյլէ ֆէնա հալտէ սանճը իտէյօրում,
վէ աման էօիւյօրում, տէյու նէ գատար սէսի
վար իսէ պաղըրմաղա պալատը:

Պիշարէ Եանաղը Կիւլ, գայնաթատընը տա-
լի սահիհէն օտնճըյա ուզըտմըշ օլտուզընա հիւ

չիւսկէ իթմէյերէք, հէման եանընա կիտիւ, մէճ-
լիստէ պուլունան տիկէր զէվաթտան պիր գաչ
քիշիէր տիկէր սանճուլանանա նէ իլտճ իթաիլէք
խօն, այնընդ տախի պու հերիֆէտէ իթմէկէ պաշլա-
տըլար, ամմա նաֆիլէ, չիւնքի, պու հերիֆ կէօ-
ղիւնիւ տիկէր սանճը իտէնէ չէվիրիւ, հէնուղ
սանճըսը կէչմէմիշ օլտուղունու կէօրիւնճէ, քէն-
տիսի տախի թէքրար աման էօիւյօրում, տէյու
պաղըրմաղա պաշլար, վէ հիչ ֆալիտէ իտէմէյօր-
սունուղ տէր իտի: Նիհայէթ պիր իքի սաաթ-
տան սօնկրա, մէգքիւր զաթըն սանճըսը կէչէր
կէչմէլ, հերիֆ տախի օհ րահաթյանուրմ կէչտի
կիթտի, տէմէկէ պաշլատը. հալ պսւ քի միւսա-
ֆիրլէր հերիֆին սանճըսընը սահիհ զանն իթտիք-
լէրինտէն, աշճըյը չըղըրչպ սէն պու կիւն եէ-
մէքլէրէ նէ՝ եափտըն քի էօյլէ իքի քիշիլի գըս-
գըվրադ իթտին տէյուկ կիւզէլճէ թէքտիր իյլէ-
տիկէր:

Աշճը իսէ, հէր զէմանքի թէրթիպի իւզրէ վէ
պէլքի տահա զիյատէ տըգդաթլը եէմէք փիշիր-
միշ օլտուղունու պէյան իյլէտի իսէ, քիմնէ պու
էօղիւրիւ մագպուլ թութմաուր:

Ալէլիմ շիմտի Գասթէմունլունուն տիկէք
հալլէրինէ, պունուն իւզէրինէ մէճլիստէ պուլու-
նանլար պիր աղ տահա էյլէնուկ, պիր աղ վաղըթ
կէչտիքտէն սօնրա, էյլէնիւկ վէ պիր աղ տահա զէֆք
իթմէք իչին չալղը չալընմասընը էմր իթաիլէր:

Ֆաղաթ պու արայլք մէճլիստէ պուլունանլար-
տան պիրի, «էֆէնտիմ» աֆվ իտէրսինիզ, շէհիր-
տէ փէք միւհիւմ պիր իշիմ վար իքէն պու կիւն
պուրայա կէլտիմ, ամմա վագըթ կէչմէքտէ օլուպ,
«իշ իսէ թէսլիյէսի իշիւն պէնտէնիզ պու կիւն
միւճէրրէտ շէհիրէ ինմէլիլիմ» տէյուպ, վէ թէք-
րարէն աֆվ տիլէյուպ աթընա պինպ կիթմէքտէ
իքէն, պիրլիմ հէրիֆ տախի «տէրագապ աթընք
չէօզիւպ, «աֆ էտէրսիւնիւզ պէնիւմտէ փէք միւ-
հիմ պիր իշիմ իւխաիւզա իթտի, իղին վէրինիզ
տէ կիտէմ» վէ թէքրարէն աֆվ էտէրսինիզ տէ-
յուպ, վէ աթընք չէքիպ եօլա ըհհիւն օլմաղա
գալգըջըր իքէն, կիւյեէյիսի եանընա վարըպ, «
պապամ, սէնին նէ» աճէլէ իշին զուհուր իթտի
կիթմէկէ գալգըջըյօրսուն տէմէսի իլէ, Գասթէ-
մունլու տախի, «աման ատամ, սէնտէ նէ տիւրլիւ
ատամ օլտուղունու անկլատում կիթտի. սէն տէկիլ
միսին պանղա տէյէն քի, մէճլիստէ սայիրէր նէ
եափարլար իսէ, սէնտէ տըգգաթ իթտէ, անլէրին
թավր վէ հարէքէթինէ տըխգաթ իթ. էյ իշթէ
պէնտէ տէտիկինին թըպղըսընը եափտըմ, ֆէնա
մը օլտու ճէվապընը վէրտի,

Եանազը կիւլ, հէրիֆին հալինի պու տէֆա
աահա զիյատէ անկլատը իսէ տէ, հիշ ալտըրմա-
յուպ, էֆէնտիմ, սիզին էօյլէ փէք աճէլէ իշինիզ
օլմամալը տըր. աֆ իտէրսինիզ պույուրուն օթու-
րուն տէյուպ օթուրթտու, պիր ազ վագըթ կէչ-

ախրաւն սօնորա , հերիֆ Եանաղը Կիւրիւն գուրա-
զընտան աշաղը եաւիտչճաճըզ անասըլ , շու ոանճը
խտէնին թըպկը թազլիտինի իթտիմ եա' , սէնտէ
պէյէնսիւմ եա , տօղրու սէօյլէ օ տէտիքտէ , Եանա-
ղը Կիւր օ սանճը քէյֆիյէթինին տախի քէնտի
թէնպիհաթընտան զուհուր իթմիշ օլտուղունուն
ֆերրինէ վարըպ , զահիրէն հիշ պիր շէյ պէլլի
իթմէյուպ , աֆէրին տայիմա իշթէ պէօյլէ օլմալը
տէտի իսէ տէ , ֆիքրինտէն պազ շու տիւնեաւտէ
նէ հալլեր վուգու պուլուր քի , շէօյլէ Դատան վէ
դապա քիմսէլէր իթտիքլէրի շէյլէրի թէսատիւֆ եար-
տըմը պիզիմ կէպի շէհրիլէբաէն սէթը իտէպիլիլըլէր :

Պատէհու պիր ազ տահա չայղը իլէ էյլէնիւպ օ
վազըթը կէչիրտիքտէն սօնկրա , պիր ազ տա թէ-
ֆերրիւմ իչին , տէնիզին տիկէր գըյըսընա կիթմէկէ
դարտը վէրտիլէր , հաւա զայէթլէ կիւզէլ օլտուղուն-
տան , տէնիզ իւզէրինտէ էն օւֆազ գայըզլար
հիշ չալլանմադորըլն վէ ահէսթէ ահէսթէ կի-
տիւպ կէլէն քիմսէլէր վէք չօշ կէօրիւնմէքտէ իտի .
պու արալըք , պէյլէրտէն պիրի ուզազ տան կէօրիւնէն
պիր կէմլիյ կէօսթէրիւպ , էֆէնտիմ պու սիզիմ
կէմի տիր Մարսիլեատան կէլիյօր տէմէսի իւզէրի-
նէ հերիֆ տախի օէվէթ պու պիզիմ կէմի տիր
Գաթթէմուհիտէն կէլիյօր տէտի : Պունուն իւզէ-
րինէ ճիւմէսի պիրաէն հերիֆին իւզէրինէ պազըպ
էֆէնտիմ , սիզ պու կէմիյէ շէրիքմիսինիզ . լապըր
ւսմա Գաթթէմուհիտէ Գարա տէնիգտէ տիր . էֆէն .

տիւրեւորէն պիտի, էֆէնտիմ, պու կէմի Ագ. աե.
նիզոէն կէլիյօր խապէրին վարմը տէյու սիւալ իթ-
տիկինտէ, «փէք էյու էմմա կէչէն ախչամ հէրիֆ
եանդուն վար պաղուրտու ըսա գափամը բէնճէրէ-
տէն չըդարձալ, նէրտէ եանդուն տէյու սիւալ իթ-
տիմ իսէ, Գասթէմունիտէ տէտի, իչթէ օլտու
Գասթէմունու պու թարաֆա կէչմիչ օլա, տէտիւ
էֆէնտիւր իսէ պունուն հալինէ հիչ պիր մա-
նեա վէրէմէտիւրէրինտէն, պու պիր մուգալլիս
օլմալը տէտիւր :

Պէօլէճէ տէնիզ գըյըսընտա կէզինիպ վա-
գըթ կէչիւրիւ իքէն էֆէնտիւրտէն պիրիսի բար-
մաղընա պագար քի եիւզիւկիւն թաչը տիւշմիւշ,
տէրագապ էֆէնտիւր եիւզիւկիւմիւն թաչը տիւշ-
տիւխտիւ, ամմա նէրտէ տիւշտիւխտիւ պէնտէ
պիւմէն : Պէյէր արթըզ պու տէֆա հագըգաթ
պու հէրիֆին հալինէ թէաճճիւպ իտիպ՝ նէ էճա-
յիպ պու կիւն նէ ֆէլաքէթ զուհուր իտիյօր իսէ
միւզէտտէր օլույօր. աճայիպ պունուն սէպէպի
նէ տիր տէյու պիրպիրէրինտէն սիւալ իթմէքտէ
իքէն, էֆէնտիմ, իւշ սէնէ էվվէլ Գասթանպօլ-
տա պիր աղըր թաչ զալտուրտում իտի չիմտի ագ-
լունմա կէլտի կէօպէյիմ տիւշտիւ, տէտի :

Պունուն իւզէրինէ պէյէր Եանաղը կիւլէ
«վահ պէյ սիզին զոյնաթանըզ փէք թօհաֆ պիր
զաթ տըր. չիւնքի պունուն պու հալի իլէ, պու
կիւն ուաչըմըզա կէլէն ույդունտուզ հալէն եւս :

Թրքոտան չըգարըյօրուզ • տէտիլէր :

Պուրտըգուտ տէրվիշ մէնգըպէյի պիր ազ ք աթ
խտիպ ւ տիւնեանըն հալինի տահա անկլա տըն մը, պիր
տտէմ հէր նէ գատար գապա վէ ազըլ վէ ֆըր-
տանթտան վէ լիյադաթ վէ մալիւմաթտան պէխա-
պէր տախի օլմուշ օլտա, եա մէմուլին զայրի պիր
սուրէթտէ իթտիկի, վէ պէօյիւք մէսնէտուտըլար
իլէ կէօրիւշիւպ գօնուշուպ պիլտիկի թազ տիրտէ,
անըն աչըգտան աչըգա մուղայիր օլան հարէքէթ-
լէրինէ նէ թօհաֆ չէյլէր, ամանէ թօհաֆ պիր զաթ
իմիշ, նէ լաթիֆ սէօզլէր սէօյլէյօր քի գապալըզը
ուսուտուլտուն, հալ պու քի, պու հէրիֆ իսթէսէ
պիլէ նէզաքէթ իտէմէզ վէ էօյրէնէմէզ, վէլ հա-
յըլ վազըթ ախշամ օլուպ, հէրքէս խանէյէ ափ-
տէթ իթմէք իլին երնէ մէզքիւր պաղչէյէ ճէմ
օլուպ, վէ սօնրա աթլարա ըաքիպէն եօլ ըէվան
օլտուլար :

Անհագ եօլտա պէյին պիրի հէր նտուրլ իսէ
աթըն այաղը գայըպ տիւշտիւ. Գասթէմուշու
պունու կէօրտիւկիւ կիպի, քէնտուսինի հէման
աթտան աչաղը աթտը, ամմա պու տէֆաքի թագ-
լիտի պիր ազ աղըրճա օթուրտու չիւնքի աթլար
աթլամազ պաչը թաշա կէլիպ, վէ գաֆասը եա-
րըրպ դան ագմաղա պաշլատը. հէր նէ հալ իսէ
պունուն պաշընը պիր ազ սարըպ ուրմալայուպ
էվինէ գատար կէօթիւրտիւլէր :

Գարըսը իսէ հէրիֆի պէօյլէ պան իլինտէ

կէօրտիւկինտէ չնէ օ ղօճաճըղըմ սէնին պաշտնա
նէ հալ կէտու խալըր օլա , տէտի :

Հէրիֆ տախի սուս օլ ղանճուխ սուս օլ սա-
յիղէրէ ույմախ իչին պու կին պաշումա տահա
չօխ ղազալար կէլիւր իտի էմմա , հէր նէ հալ իսէ
պու ղատարճուխլա կէչիւրտիւխ :

Սաչը Սիւմպիւլ տախի նիւմ կիւլէրէք վէ նիւմ
տղլայարաք պապատընըն պօյնունա սարըլտը վէ
«վահ , պապա , վահ , պու պաշ սէնտէ իքէն սանա
տահա փէք պէօյիւք գաղալար կէլէպիլիր» հէրիֆ
տախի «ղըզ տօնղուզըն տուզլատըղը , պէնիւր չիւմ-
տիքի գաֆամա պէյէնմէտին մի , սէն Գասթամնպօլ-
տա իքէն տէ , պէնիւմ գաֆա ելնէ պու գաֆա
տէյիլմի իտի» տէտի : Գըզ տախի «ամմա նէ չարէ
պապա , վաղըթ վէ հալ իլէ պէրապէր , պաշ տա
տէյիշտիրմէք լաղըմ կէլիր» :

Օլ կին էօյլէճէ կէչիւպ Գասթէմունլու իր-
թէտի կին իչինէ կիթտիկինտէ Եանաղը կիւլ էվէ
կէլիւպ վէ Սաչը Սիւնպիւլիւ եանընա ալըպ էվէլքի
կիւնքի պաղչէտէ փէտէրինին եափտըղը թօհաֆ
իչլէրի նազլ իթտի քի իլթէ շիւտի մէզքիւր էվին
փէնճէրէսինտէ կէօրտիւկիւն քիմէսնէլէր օ ատէմ-
լէր օլուպ , պիրպիրլէրի իլէ սէօյլէչիյօրլար :

Պիր աչըզ մաշուգ իլէ միւլաղաթ իչիւն , պու
կիպի թօհաֆ վէ տահա տօղրուսու եալան եանկ-
լըշ հալ վէ հարէքէթլէր վուգու պուլմաուր տախի
էլզէմիյէթտէն տիր :

Իշթէ Եանաղը կիւլ Գաթթէմունըւնուն իթ-
տիկի պին տիւրիւ մինասիպէթսիղ հալ վէ հա-
րէքէթ, ապա Փիքրինէ կէլմէյուպ, Սաչը Սին-
պիւին խաթրը իչիւն հիչ պիրինի եիւզէ տախի
կէլմէյուպ, եինէ փէտէրինէ կիւլէրէք մուամէլէ
կէօթէրմէքտէն վաղ կէլմէլ իտի :

Իշթէ աչդ վէ մուհապպէթ էօյլէ պիր շէյ
տիր քի, թէրպիյէսիղէրէ թէրպիյէ, թէպիյէլիլէ-
րէ տախի սապքը վէ թէհումիւլ էօնկրէտիր :

Եանաղը կիւլ պէօյէնէ պիր էյեւա՛ տահա
գայնաթասընըն գապալըղընը ճիւզի տէֆ իթտիք-
տէն սօնկրա, տիւլիւն դուրտուրարադ իւչ կիւն
վէ իւչ կիճէ էնվայի չալըլարէ տիւլիւն իտէրէք,
Սաչը Սինպիւլ իլէ ադաը իզտիվաճ իթտի :

ԱԼԹՈՆՃԸ ԿԻԻՆ

ԷԹ ՔԵՍԻՄԻ ԿԻԻՋԵԼԻ

Տիւրպիւնի կէօզիւմէ գօյուպ Պէյօղլունա տօղ-
րու եօլա նաղար իթտիկիմտէ, նէ՞ պագարսըն
մէզքիւր սօղագտա հէր պիրի պիր զըյաֆէթտէ
հէր միլլէթտէն վէ հէր էսնաֆտան պիւնլէրնէ քիչի
պիր պիրինին իւթիւնէ չըդաքճաքնա իսնճալընճ

պիր հալածէ , վէ ստէթա տիվանէ կիպի կէզինեայ
հիւրիւմէքտէ խոխլէր Յադաթ պունկարըն հէր հա-
լինտէն զիյատէ թէաճիւպէ շայեան հալլէրի , քիմի-
սինին եիւղիւնին զայէթլէ պէօյիւք , քիմիսին տախի
հիւղիւ կէօգիւ տճալաճայիւ օլմասը իտի քի , քէն-
տիլէրինի կէօրէնի միւճէրլէթ կիւլտիւրլէճէք իտի :

Պէն պունկարա պիր ազ վադըթ պազ տըգ տան
սօնկրա , « աման պու նէ » գատար տիվանէլէր կէօ-
րիւյօրում տէրվիշ պապա , պու նէ գատար տի-
վանէ տիր տէյու , պազըրաւում իսէ , տէրվիշ օլ-
լում շու տիւրպինի պանա վէր տէ շու տիվանէ տէ-
տիլլէրինէ պիրտէ պէն օլագայլում տէտի , պէն
տախի , տ ճանում պու տէնին սնկլայաճաղըն շէյ
տէյիլ տիր տէտիկիմատէ , տէրվիշ էյու ամմու ա գու-
լում հէր պիր միլլէթին քէնտիւմինէ մախսուս թի-
մարխանէլէրի օլուպ , պու գատար տիվանէլէրի
պիրտէն սօգաղտ սալը վէրմէք մահալ գապիլտէն
տիր տէյուպ , վէ տիւրպինի էլիմտէն ալըպ պիրաշ
պազտըգտան սօնկրա , օղլում , օ տէնին տիվանէ
գանն իթտիկին տտէմլէր տիվանէ տէյիլ տիր :

Պէն տախի Սլլահ , Սլլահ , նա՞սըլ օլուր քի ,
պու հալ վէ հիլէթտէ պուլունան ատէմլէր տիվա-
նէ օլմասընլար , տէրվիշ պաղա ետնկլըշ կէօրմէ-
յէսին : Տէրվիշ պու սըրաստա տիւրպինի օրթալա-
մա տօղրու թուլթուպ , վէ պանա ճէվապէն խա-
լըր օղլում , օնլար տիվանէ օլմայուպ , պիր սու-
լէթտէ սոմա ճէվապընը վէրիւրիմ :

«Պառնլար էթ քէսիմի էսնապընուս պիր ա-
աէթ վարտըր քի, հէրքէս կիւյա քէնտի սըֆաթ
վէ գըյաֆէթինաէն օսանմըչ կիպի, եււղ վէ կէօզ-
լէրինի տիւրլիւ տիւրլիւ եիւզլիւքէր իլէ գափա-
տըպ, իշթէ պէօյլէ շիմտի կէօրաիւկին կիպի կէ-
պինիպ տուրուրլար, վէ իչիպ չադարլար»

— Էյու աւմա տէրվիչ պապա պառնտան նէ
չըգաճագ տէսիմ»

— Նէ մի՛ չըգաճագ տէտի տէրվիչ. շու չը-
գաճագ քի, քէնտիլէրի ախէրլէրի թանըյըպ, տ-
իւրլէր քէնտիլէրինի թանըյամայաճագ տըր»

— Էյ պառնտան մագսէտ նէ օլապիլիւր,

— Պառնտան մագսէտ էթ քէսիմի կիւզէլի
օլաճագ տըր»

— Էյու աւմա պառնլարըն իչինտէ հիչ պիր
կիւզէլ կէօրէմէյօրոււմ»

— Խայըր օլլոււմ կիւզէլ տիմէքտէն միւրատ
հադըգաթը կիւզէլ տիմէք տէյիլ տիր, չիւնքի,
պու էթ քէսիմի կիւզէլի տիմէք, իշթէ պէօյլէ
կէօրտիւկին կիպի տիւրլիւպէտիւրլիւ գըյաֆէթ-
լէրէ կիրիպ, կէպիպ, վէ իչիպ, վէ չադըպ, եէյիպ
իչիպ, վէ չալըպ չալտըրըպ, պիրպիրլէրի իլէ էյլէ-
նիւպ վագըթ կէչիւմէքլէր, անճագ հէր կիւզէլին
պիր պէլասը վար տըր քի, շիմտի սանա պիր գա-
չընը նադլ իտէճէկիւմ»

Էվլին պիրինտէ գըզըն պիրիսի, պիր տէլիգ ան-
ըյու մուհուպպէթ վէրիւր, հուլպու քի գըզըն էօյլէ

սիր պնայրուցաւ տմեղունսս , վէ պայասայր , վէ
գըողանն , էրքէկ գարննաշարը վաք տըր քի ,
էվին իւսթիւնտէն դուշ պիլէ ուշուրմայուպ , գա-
փուսան իշէրի խօրօլ պիլէ սայրվէրմէղէր :

Գըղ քէնտի պիւրատէրլէրինին դըսգանն , վէ
մէտհուշ հալլէրինի կէօրնիւքտէ , վէ տէլիդաննըյա-
օլան աշղ վէ մաւհապլէթի տահա զիյատէ արթ-
մաղա պաշլար իսէ տէ , օ հէրիֆլէրին էվին իշինտէ
պուլունտուգնա , քէնտիսի իլէ հիշ օլմաղ իսէ
պէշ տադըգա գատար միւլադաթ իթմէք իմքէտ-
նը օլմատըղը անկլար :

Էյ օղլում , կէօրիյօրմուտուն շու դըզն քէն-
տի սէվտիկի տէլիդաննը իլէ կէօրիւյիւպ միւլա-
գաթ իտէպիլէծէք տիր . — ամմաննսը — իշթէ
էթ քէսիմի կիւղէլի գըյաֆէթէ կիրիւլ , քէնտի
սէվկիւլիւսի իլէ պէրապէր պիր մահէլտէ պուլուշ-
մաղ վասըթտօր իլէ :

Պէշարէ գըղ պու էթ քէսիմի կիւղէլի կէլին-
ծէյէ դաւաթ , սէնէնին հէր պիր կիւնիւ քէնտիսի
իշին սիր երլ օլուպ , տէլիդաննը տախի , սէնէնին
օլ կիւնլէրինէ պէքլէր իտի քի , գըղ ճըղաղ իլէ
գծնուշապիլթին . չիւնքի մալում եա , գըզն պիւա-
տէրլէրի տախի պու առէթէ սիւլիւք իտիւլ , էթ քէ-
սիմի կիւնլէրի քէնտիլէր տախի գըյաֆէթէ կիրէր-
լէր . վէ գըղ իսէ օ արալըդ քէնտի սէվկիւ-
լիւսինէ պիր խապէր իօլլայապիլիւլ , Էվէթ պէն
ֆիլմն կիւն ֆիլմն մահէլտէ պուլունտաղըմ ,

սենտէ օ մահելէ կէլ, էկեր օրասա եւ չիլ ֆիս-
աանլը վէ ճիւղունէ պիր մայմուն սըֆաթը թագ-
մըչ պիր գըզ կէօրիւր խեն, օ պէն օլտուղումա
հիչ չիւսհէ իթմէյուպ տէրադապ եանըմա կէլ-
աէր իտի :

Տէլիգանլը տախի օ կիւն օ սահաթ, քէնտի-
տի տախի պիր տիւրիւ գըյաֆէթէ կիրիպ, գըղըն
պօւլունաճաղը մահէլտէ հալըր պուլունաւր իտի .
իչթէ պէօյլէ պիր գաչ տէֆա պիրպիլլէրի իլէ կէօ-
րիւչմէք իչին, պու եօլտա թէրթիլ իլէ քիրպիլի
իլէ կէօրիւչտիւքլէրի դէման կիպի, պու տէֆա
տախի հէմ գըզ հէմ տէլիգանլը սէվինճէրինտէն
խոէճէրլէրինի պիլմէզ իտիլէր :

Իչթէ պուլգար մահապպէթ տէրնաօրնա-
ղարգ օլտուղլարընտան, կէճէլէրի իքիտի տէ բույա-
տա քէնտիլէրի օլ պէյինլէրինտէ գարար վէրաիք-
լէրի մահէլտէ կիրիպ, ալ գատէհ վէր գատէհ վէ
սարըպ սարըլըպ, աչգ վէ սէվտանըն մէտէրէթինէ
տահա իրմէտէն, գըղըն պիլատէրլէրի խէ քէնտի
գըզգարընտաչլարընըն պիր տէլիգանլըյա մահապ-
պէթ վէրիպ էօյլէ արա սրա դօնուչապիլտիկին-
տէն խապէրտար տէյիլլէր իտի խսէ տէ, թէսա-
տիւֆ պու եա մէրգում իլէ խօշնուլտուղլա գլար
օլուպ, հէման պըչադ պըչաղա կէլմէք տէրէճէլէ-
րէ գատար խասիմ օլմուչար իտի, գըղըն տախի
քէնտի պիրատէրլէրինին սէվտիկի տէլիգանլը իլէ
էօյլէ տիւչման օլտուղընտան խապէրի եօզ իտի :

Իշխէ պուրապուրնա էլիճէ տըզգաթ էթ քի,
պագասուն սօնլարը նէլէր չըզ աճագ :

Նիհայէթ գարար վէրիլէն կիւն կէլտիկինտէ,
դըզըն քէնտի գըյաֆէթի, վէ տէրիգանլը իսէ գը-
զա սէօզ վէրտիկի գըյաֆէթի կիլինիպ, գարար-
լաշտըզլարը մահալէ կիթմէքիւզրէ եօլա չըգտըլար :

Հաւպուքի, գըզըն գարընտաշարընտան պիրի
տախի, օ կիւն գըզըն դարընտաշընն աշըզը օլան
տէրիգանլընն թագտըզը օուրէթ, վէ կիլտիկի
գըյաֆէթի կիլինիպ, պիր մէյխանէյէ լուխուլ
օլտու. Իշխէ օրատա պիր ազ վագըթ կէլ-
սին րազը, կիթսին րազը, օլտուլ տան սօնկ-
լա, գըզգարընտաշլարը • արալըգ Իշէրի կի-
րէր, վէ ուզագտան օ սարը էլպիսէ վէ պէօյիք
պուրունլու սիֆաթ թագընան, գարտաշընը քէն-
տի սէվկիւլիւսի զանն իտիպ, հէման գօշուպ եա-
նընա օթուրուր, վէ էլինի թուլթուպ, ւաֆ իտէրսին
իքի կէօղիւմ • սէնի փէք չօգ պէքլէթտիրտիմ,
տէր • մախլւմ եա մէրգոււմ տէրիգանլը մէրգու-
ման քէնտի գըզգարընտաշը օլտուլտունու պիլմէտի-
կինտէն, էօյլէ քէյֆ հալտէ եանընա պիր գըզ կէ-
լիպ օթուրտուլտանտան, վէ էօյլէ պիւլա թէքիֆ
էլինի սըզըշտըրըպ գուլաղընտան ֆըսըլտաշըշտան
աշուրի տէրէճէ մէմնուն օլուպ, վէ քէնտիսինին
զաթէն ու կիճէ տիկէր հիշ պիր գըզ վէ եախօտ
գարը իլէ սէօզլէշմէմիշ օլտուլու. միւնասիպէթի
իլէ արթըգ մէրգոււմա գափուլանրը, քիսնէյէ

ալըրագմադ խթէմէզ, ըսողը ըսմարլար, գըզ տա-
խի սէվկիւլիւմին էլինտէն իշխօրում տէյու եու-
տուալ տուրուր, հաւպուքի իշկիյէ ալըշմամըշ օլ-
տուղունտան, չար չախուք ըսողը պաշա վուրուր,
վէ պիր իքի սաաթտան սօնկրա, արթըզ պիւս պիւ-
թիւն քէնտիսինի զայս իտէր :

Իշթէ օղլան քէնաի զըզղարընտաշընը խա-
րիճաէն պիր գըզ զանն իտիւպ, վէ գըզ տախի
դարընտաշը քէնտի սէվկիւլիւսի գըյաս իտէրէք,
խայլու չազըպ չազըշորտըդտան սօնրա, գըզըն
ուսըլ սէվկիւլիւսի օլան տէլիգանլը գալիուտան ի-
շէրի կիրէր. կէլէլիմ քի մէրդում տախի քէյֆ օլ-
տուղունտան, ուզագտան եէլիլ ֆիստանլը վէ մայ-
մուն եիւզ մասդարայը կէօրիւր կէօրմէզ պէրապէ-
րինտէ սէօղլէշէն գըզ օլտուղունա չիւպհէ պիլէ իթ-
մէյուպ, հէման տէրադապ կիտիւպ եանընաթուրուր :

Դըզ, պէօյլէ իքիսի պիրաէն պիր գըյաֆէթ-
տէ օլարսոգ, եանընտա օթուրմսդումա օլան տէլի-
գանլըլարըն պանզիսի տսըլ քէնտի սէվկիւլիւսիւ
օլտուղունը շաշըրըպ, պունտա միւհէրրէթ պիր
եանկըլըզդ օլտուղունու տէրխաթըր իտիւպ, պիր
ազ թէրէտոիւտէ վարըպ, վէ զոթէն դաֆասը
թու թղււն օլտուղունտան, չու պէլատէն նասըլ
եադայը դուրթարաճաղընը պիլմէտիկինտէն, սաման
Բապպիմ չու մասդարայըդտան պիր քէրէ գուր-
թուլայիտիմ, պաշղա հիշ պիր շէյ իսթէմէզ իտիմ
տէմէյէ պաշլուր :

Գրգըն դարձնաւ իսկ ասորիացիացի կէտն
եանի, գրգըն աշուղըն օրն տէրիքանընն եւ-
նընտա օթուրմագում վէ պիր իբի սաաթտան պե-
րու պերապեր ըագըն իշերէքաճօղ սէզլէյերէք գը-
զը, քէնաթի ալարթմագում օլաուղունու կէօրին-
նէ, ֆէնա հալտէ հիտէթլէնիպ, մերգում իլէ
զաւղայա թութուլմագ տէրէնէլէրինէ դատար կէ-
լէնէք իտի իսէ տէ, հէնուղ վաթլագ վերմէտի.
չիւնքի, մարաղայա մուծիպ, օրթատա հիչ պիր
շէյ եօգ իտի :

Պաւ արայըգ տէրիլիչ պանա խիթապէն օղ-
լում սէն պիր աղ եվէլ, Վէյօղլու տօղլու եօլտա
կէզէն շու հէրիֆլէրէ, տիվանէ իամի վէրիյօրաուն,
էյ չիմտի պունլարա պաշգա իտիմ պունլուր իսէն աշգ.
օլտուն սանա, պէն օ վագըթ պունլարա տիվանէ
տէտիկիմին սէպէպի, շու տիվանէ իամի իշթէ տարլ,
չիմտիքի հալլէրինէ սաղլամագ իտի :

Վագ շիմտի շու մէյխանէտէ օթուրան իւչ
քիչի տախի սէրխօշ օլուպ պիրպիրլէրինի եպլընըլ
զանն իլէ դօնուշուպ տուրույօրպար, հալ պու քի
հալ վէ հիլէթի սէթր իթմէք իչիւն, քէնտիլէրի-
նէ հիչ պիր խապեր վագը օլմաղպ, իխթիյարի
պիր հալլէրի վար աղը :

Կէլէլիմ պիպիմ սէրխօշարա, գըլ պիր աղ
տահա թէրէտախա իպիպ, նի հայէթ ղ իբի տէլի-
գանլըտան դանդիլինին աղը քէնտի օթվիլիլիւն
վէ գանդիլինին խարիճտէն օլաուղունու պիլմէլ

խախտեալ , ամենապատեհեցեալսն ալիւր աղ տաճար
պիտանեալ մահապառնակեալսն կէտեմէրմէյէ պաշտար ,

Սէվիլիւնսիւն իսէ եւէիլ ֆիստանիւր , վէ մայ-
մուն եւիւզիւ գըղըն , քէնտի սէվիլի իւսի օլտուղու
րանա պիւտիկինտէն , արա սըրա էլինի , գօլունու
սըգըշտըրըպ , ճիւլէլէնմէկէ պաշտար :

Պունուն պու հալտէ հարէքէթինի էվէլ կէ-
լիպ գըղըն եանընտա օթուրան տէլիգանիւր կէ-
րիւր կէօրմէզ , ֆէնա հալտէ հիտաէթլէնիպ , վէ
աեաղա գալըպ էլ իլէ պիւր իշարէթ իթտի քի ,
տիկէր տէլիգանիւրյա գալը օրտան տէֆ օլ տիմէք
լաթէր իտի . չիւնքի պու մասղարալմարտա սիւր ա-
տէթ տաճա վար , շու քի սէօզ սէօյլէրլէր իսէ ,
սէտալարընտան քիս օլտուղունու անկալըլմասըն
տէյու , էլ իլէ , գօլ իլէ , մէրամլարընը իֆատէ
իտէրլէր :

Ելէլիմ հիքեայէմիզէ , ամենապատեհեցեալսն
եանի ասըլ գըղըն ալըղլիսը օլան մասղարա , քէն-
տիսինէ էօյլէ գալը տէյն իշարէթ իտէն գըղըն
գալընտալը օլտուղունու պիւլմէյուպ , անճազ սէվ-
կիւլիւսինին եանընտա օթուրուր իքէն , էյլլէ պիւր
ազըպէթ թէհամմիւլ իտէմէյուպ , քէնտիսի տա-
լի պաղա գալը արազ , էլի իլէ գարչըսընտաքինէ
« խայրըր նիլին իտալաճապըմ , նէ հազդըն վար »
տէմէք իաթէր իտի :

Պունուն իւզէրփնէ իշ պիւր աղ գըղընպ , պի-
րիսի գալը օնտան , տիկէրի իտայր գալըմամ , նէ

հաշիւըն վար տէյերէք պիր շէյրէք գաւառը մա-
րապա իտիւպ , իշի ուզաթտըլար : Գըզ խէ պուն-
լարըն շու հաւինի կէօրտիւկինտէ , ֆէնա հալտէ
գօրգմաղա պաշլատը , վէ շու մարապանըն էօնիւ-
նիւ ալմազ , վէ տահա տօյրուսու օլաճաղը կէօզ
իլէ կէօրմէմէք իշին , ֆիրարա գարար վէրտի . վէ
պիր ազ տահա էնկլէնտիքտէն սօնկրա , այապա գաւ-
դըպ կիթմէք իւզրէ իքէն , տէլիգանլըլար իքիսի
պիրտէն նէրէյէ կիտէյօրսուն իշարէթի կէօսթէրէ-
րէք , գօլունտան թութուպ օթուրթմազ իսթէտի-
լէր . ամմա մալիւմ եա , իշ պու տէրէճէլէրէ վար-
մըշ օլտուղունտան , զաւլա կիթտիքճէ գըզըշլայ ,
տէլիգանլըլար էլ էլէ վէրմէք տէրէճէլէրինէ գա-
րար վէրմիշ իտի :

Ա՛հ օղլում պաղ նէ դարայիպ շէյ տիր պու ,
շիւնքի էկէր գըզըն գարընտաշը տիկէր տէլիգան-
լընըն առուի էքպէրի , վէ պէրապէրինտէ օթու-
րուպ զէվզ իթտիկի գըզըն գըզդարընտաշը օլտու-
ղունու , պիլմիշ օլսա վար ա՛ , աման Րապպիմ
գանկէր տգաճազ իտի , հէր նասըլ իսէ նիհայէթ
օտա օլաճազ ա , պիր ազ տահա սապը էթ քի կէօ-
րէսին :

Պու արայըզ տիւքեան սահիպի ճանըմ պըպ
տըր նէ եափըյօրսունուզ տէյերէք մարազայը մէն
իթմէք իսթէտի իսէ տէ , մասգադրալար իքիսի պիր-
տէն փարա քէսէլէրի չըդարըպ տիւքեանճըյա կէօս
թէրտիքտէն սօնկրա , սէնին սէօղիւն եալընըզ փա-

լայա կէշէր պաշտա շէյէնդ արընա տէյու իշարէթ
իտիպ , վէ պիրտէ վուրուպ հէրիֆի օրտան տէֆ
իթտիլէր , վէ երնէ մարաղա տէվամ իտէրքէն ,
արթըզ գաֆալարը փէք դըզարդը կիպի , իսկէմ-
րէլէրտէն պիր գաշընը դալտըրմաղա պաշաարլար ,
պու տայագէշ փաթըրթըր արասընտա գըզըն ասըլ
օնվկիւլիւսի օլան տէլիգանլը , էլինտէքի իսկէմրէ-
յի գարշըսընտաքլինին ելւղիւնէ ինտիրտիղի կիպի,
սուրէթի սիր եէրէ տիւշտիւ , օ տախի վայ պէնիմ
սուրէթիմի տիւշիւրիւպ քիմ օլտուղումու մէյտա-
նա չըգարտըն տէյէրէք , քէնտիսի տէ տիկէր տէ-
լիգանլընըն սուրէթինի փարշա փարշա իտէր իթ-
մէզ , նէ պագարսըն օ տէլիգանլընըն քէնտիսին
ատուի էքպէրի օլան ատէմ օլտուղումու մէյտանէ
չըգար :

Պագ չիմսի դըզըն հալինէ , պիչարէ մէրգում
տէլիգանլըրտըն եիւլէրի աշըլըր աշըլմազ , պի-
րիսինին քէնտի սէվկիւլիսի վէ տիկէրինին տախի
պիրատէրի օլտուղու կէօրիւր կէօրմէզ , պայըլմագ
տէրէճէլէրինէ կէլտի իսէ տէ , շայէթ պու արա-
լըզ քէնտիսինին տէ սուրէթի աշըլըպ քիմ օլտու-
ղումու մէյտանէ չըգար ֆէսֆէսէսի իլէ , իքի էլինի
պիրտէն եիւղիւնիւ գափայուպ , վէ աման քէնտի-
մի շունտան պիր քէրէ տըշարը աթմագ արզուսին-
տէ կէզինիպ , պիր արալըզ տըշարը ֆըրլայուպ ,
եռագայը էլէ վէրմէտէն ֆիրար իթմէք իսթէմիշ
իսէ տէ : պըրագան քիմ , չիւնքի նէ միււքին ,

ճնշորտան պիրի պիր էլի իլէ մէրդումու սըղը սըզը
թութուպ, տիկէր էլի իլէ պիրիպիրլէրինին
դաֆասընա իսկէմի դալորըմադտա, հաթտա դը-
զըն դարընտաչը, դարընսընտաքինին քէնտի տիւշ-
ման օլտուղունու տէրխաթրը իթտիքէ, իսկէմէյի
դաֆասընա կէօզիւնէ էօյլէ գուվվէթլի եէրլէշտիր-
մէքտէ իտի քի, ազ գալտը հէրիֆ օրատու սէրի-
լիպ եաթաճադտը :

Պու արայըք եինէ տիւքքէտն սոհիպի վէ պիր
գաչ քիմնէլէր կէլիպ, ա ճանըմ նէ իսթէրսինիզ
միւրատընը նէ տիր. այըպ տըր իթմէ, իյլէմէ
տէյէրէք, վէ ըէճա իտէրէք կիւճ իլէ պունկարը
եէրլէրինէ օթուրթտուլար :

Իշթէ պու արայըզ գըզճըզալ սէվինճինտէն
նէ եափաճազընը պիլմէզ, վէ ֆիքրինտէն շու պէ-
լալը կիճէյի հէլէ սապան իտէպիրտիք, պէնիմ սու-
րէթիմ աշըմատը եա, արթըզ նէ օլուր իսէ օլսուն
իշթէ էն թէհլիքէլի եէրինի կէլիրտիք տէր իտի .
ամմա պիշարէ իշին տահա իլէրուտէ նէ սուրէթ
կէօթէրէճէկինի պիլմէզ իտի :

Մալիւմնա, պու ծօլտա խօլարտալըզա տ-
լըյըշ օլան քիմնէլէր, պիրպիրլէրի իլէ զալզա ի-
տէրլէր իսէ տէ, վէք չափուք պարըշըպ, եինէ հիշ
պիր շէյ օլմամըշ կիպի մուհապալթ իտէրլէր, իշ-
թէ պունկար տախի պարըշտըզտան սօնկրա, իքի
պաշտան սօֆրայա օթուրուպ, ալ գատէհ վէրգա-
տէհ իյլէյէրէք սէրխօշ օլմաղա պաշլատըլար, գըզ

տախի եանլարընա օթուրուպ, արթըգ րահաթը
գալպ իլէ էյլէնիր իտի . շու մուհապպէթ արա-
սընտա, մէրգումանըն պիրատերի էլինի գըզըն եիւ-
զիւնէ զուգատըպ , վէ սէնի բօստալ սէնի , ազ գալ-
տը սէնին իչին պիրպիրիմիզին դաֆասընը կէօզիւ-
նիւ չըգարաճադտըգ . պարէ շու սուրէթինի չըգար
տա սէնին տախի քիմ օլտուղունու օրթայա չըգ-
աըն տէյերէք , սուրէթի աչաղաւ արմաղա չալըչըր
իտի . պիչարէ գըզըն դօրգտուղու պէլանըն պաշը-
նա կէլտիկինի կէօրիւնճէ , իքի էլի պիրտէն եիւ-
զիւնէ դափատըպ , օլ նազիք էլլէրի իլէ գարըն-
տաչընըն գուվլէթինէ գարշու գոյմաղա չալըչըր
իտի . ամմա նէ ֆայիտէ , չիւնքի , պիրատերի օլ-
մազ , միւնէրրէթ սէնինտէ պիգիմ իլէ սուրէթինի
չըգարըպ օթուրաճադսըն , եօխսա , եինէ գավդա
չըգար տէյերէք , քէմալը գուվլէթլէ գըզըն սու-
րէթինի եըրթըպ աչաղաւ ալտը . գըզ եիւզիւ օր-
թայա չըգար չըգմազ , հէման եերէ դափանտը քի
պարէ հիչ օլմազսա պիր տազըգա օլտուն քէնտի
դըզդարընտաչը օլտուղունու պիլմէսին , մէրգում
իսէ պունուն քէնտիսինի պէօյլէ եափմասընըն պիր
սէպէպի վար տըր տէյերէք , էյիլիւզ գըզը եէրտէն
գալտըրտըղընտա օլ սուրէթին ալթընտաքի սագ-
լանան , վէ ախշամտան պէրու պէրապէրինտէ
պուլունան գըզ , քէնտիսինի ճիհանտան սագլամագ
իսթէտիկի գըզգարընտաչը իտուկինի կէօրտիւքտէ
թարիֆի միւմքէնսիզ սուրէթտէ էլինի դաֆաար

նա վերուպ, ֆէնա պիր հիյէթլէ տիկէր տէլիգան
լընըն եիւզիւնէ պաղմաղու պաշլատը. մէրգում
խտ պաշա կէլէճէք պէլատան եագայը գուրթար-
մագ իչին, հէման գափույա տողրուլուու իտէ տէ,
գըզըն գարընտաշը պիր իսկէմրէ ալըպ հէրիֆին
դափասընա գափտըրմասը իլէ եէրէ տէվիլմէսի
պիր օլտու. պունուն իւզէրինէ տիւքեանճը ալթ
իւսթ օլուպ, հէրքէս պունլարըն պաշնա թօփլան-
տը, վէ ա ճանըմ եինէ սիզէ նէ օլտու, տէյու ոի-
վալ իթտիքլէրինտէ գըզըն գարընտաշը, նէ մի
օլտու, պու պէլանըն թուրչուսիւ պիր սէնէտէն
պէրու գուրուլույօր, պունուն իւզէրինէ հէր քէս
եէրտէ եաթանըն եանընա կիթտիլէր քի, նէ պա-
գարսըն պիշարէտէ նէֆէս եօգ. իշթէ օլ զէման
մէլխանէտէ պուլունանլար ճիւմլէսի պիրտէն գա-
փուտան տըշարը չըզըպ, տիւքեան սահիպի տա-
խի փէնճէրէ վէ գափուլարը գափամաղա պաշլա-
տը. զէվալը գըզ իտէ եիւզիւ կէօղիւ եաշ իչին-
տէ, էլպիսէսի եըրթըւըշ, էլլէրի չամուրու օլ-
տուղու հալտէ, իսկէմրէսին իւզէրինտէ օթուր-
մագտա, վէ պիր թարաֆտան գարընտաշընըն է-
լինտէն նասըլ գուրթուլաճաղընը, վէ տիկէր թա-
րաֆտան հէրքէսէ ըուսվայ օլտուղունու, տիւչիւնէ
տիւչիւնէ, նիհայէթ ֆըրլայըպ քէմալը քէտէրլէ
խանէսինէ տէճնաիւ. վէ տիկէրլէր տախի, նէտէն
սճնլրա հիւքիւմէթ թարաֆընտան իշտիլիպ տէր-
տէթ օլունուպ, պիր էյսում մահպէսէ թըզմնըպ.

պունուելա մէյհանէճիյէ ազ զիյանլարը օլմատը.
օնտան սօնկրա, գըզ էլէ գըզըն գըսգանճ գարըն-
տաշը միյանէսինտէ նէ վագը օլտուզունու ֆէրգ-
օլունապիլը:

Տէրվիշ շու հալլէրի պանա նազլ իսիպ պե-
թիրտիքտէն սօնկրա, էյ օղլում կէօրտիւնմիւ չիմ-
տի շու էթ քէսիմի կիւզէլինին իթտիրտիզի զէֆգ-
վէ սէֆայը. իշթէ օ սէնին տիվանէ զանն իթտի-
կին ատէմէր պէօյլէ հալլէրտէ պուլունուր քի,
վագաա շու հալլէրի իշին տիվանէ տէմէկէ լայըգ-
տըր. աւմա պէն օնլարը թիմարխանէտէ օլմա-
տըզլարը իշին, տիվանէ թէսմիյէ իթմէտիմ:

ԵԷՏԻՆՃԻ ԿԻԻՆ

ԲՈՒՄ ԿԻԻՋԷԼԻ

Տիւրպինի կէօղիւմէ գօյուպ Սուլթան Ահ-
մէտ թարաֆընա պագտըղըմաա, սարը պօյալը
ղայէթէ եիւքսէք խանէնին շահնիշիրին փէնճէրէ-
օինտէն պագմագտա օլան պիր գըզը կէօրտիւմ,
քի ֆիստանընտան վէ պաշընտա օլան չափգաօրն-
տան պիր խրրիսթիյան գըզը օլտուզունու անկլա-
շըլըր իտի. լանճաղ օլ ճիվարտա Միւսլիման իա-

նէսինտէն պայդա հիշ պիր խանէ օլմաթղընը պիլէ
տիկիմտէն , մէրգումանըն օրատա պուլունտուղու-
նու թէաճճիւզ իլլէտիմ . պատէհու տիւրպինի
տէրվիշ վէրիւ , շունա պիրտէ սէն պազ վէ քիմ
օլտուզլարընը պանա խապէր վէր տիմէմ իւզէրինէ ,
Տէրվիշ տախի տիւրպինի էլիմտէն ալըպ , պազար
պազմազ , անկլատըմ , տիյնէ քի նազլ իտէյիմ տէաի .

Օլ էվ , սէնին Սուլթան Ահմէտ ճիվարը զանն
իթտիյին մահէլ , իզմիրտէ իսկէլէնին իւչիւնճիւ
սօգաղընտա քեային պիր Բում խանէսի տիր .
փէնճէրէտէն պազմազտա օլան գըջ տախի զա-
յէթլէ զէնկին պիր թիւճճար գըզը տըր . քի փէ-
տէրի , եալընըզ նէֆսի իզմիրտէ ալթը եիւզ գա-
տար խանէ տիւքքեան , վէ խան վէ սայիրէ միւթէ-
ռարըրֆ օլտուգտան պաշգա : Այտընտա տախի
փէք չօգ չիֆթիլքլէրէ մալիք օլմուշ տուր :

Հալ պուքի , պու տէրէճէ զէնկին օլտուղու
հալտէ , թամահքեար վէ խըյըզ պիր ատէմ տիր .
մէրգումանըն հալի իլէրուտէ սանա թարիֆ իտէ-
ճէկիմտէն , չիմտիքի հալ գըզըն հալի ասնա պէ-
յան իտէյիմ :

Մէրգումանըն իօմի էլլէնա օլուպ , ինճէ պէլ-
լի ֆիտան պօյլու , եաշ օն իւշ օն տէօրթ , եիւզիւ
գար կիպի պէյազ , կէօզլէրի ալեա , գալլարը քէ-
մալ , պիր պազան պիր տահա պազմաղա փիւշման
տէյիլ . կէրթան պէյազ , իքի թարաֆտ գըրըլուր :
սալլարը արգայա աթմըշ , քէքիւլ փէրիշան տէ-

յիւ. սինէլէրի թուրուհի լէքէսիզ, արասը նիմ ա՛յ
չըք փէրտահորզ. ճանա սուսայան ինսաֆարզ,
ֆիտանը ալ ճանֆէստէն, պէլտէ գուշագ կիւ
միւշտէն, միսսու ինճէ թիւլ, իլէրու վարաճազ
զէման աէյիւ.

Մէրգուհանըն պիր վայիտէսի օլուպ, իսմի
Յանի տիր. մէրգուհա տախի պաղը հալլերտէն
տօլայը, պիր արալըք ագլընա խիֆֆէթ կէթըրտի
խէտէ, սօնկրա շու խասթէիլի էյուլէշիպ աճադ.
հասթէիկ սօնրատան հօտպիւիկէ թահվիլ օլտու.
իլթէ պունլար գարը գօճա զայէթլէ զէնկին օլ-
տուգլարը հալտէ, էօյէ պիր պէտ ախլեազաէ խախ
խէլէր տէ, գըզլարը իլէնանըն մէշրէպի պիւս պիւ-
թիւն պունուհ մաւզայիլի, եանի, մալիք պաւլուհ,
տուղու սէրճէթին զէֆզ վէ սէֆաարնը չըքարմադ
աէփտասընաա խտի : Թամահըքարլըզ ինսանա պիր
իլլէթ տիրքի, իլլէթ իլլէթի տալէթ իտէր. իլի-
նանըն վայիտէսի տախի, պիր վազաատուն տօլայը,
աիւշար օլտուզու իլլէթաէն սօնկրա, թամահըքար-
լըք իլլէթինէ օլգրամըշ տըր :

Իլթէ շու վադա մաֆէհ օլսն աիկէր պիր հա-
լի տախի սանա պէյան իտէյիմ :

Վազթի իլէ Սթինանըն պիր գարիյէսինտէ,
գըզըն ֆէտէրինին պիր տօսթու օլուպ, մէրգուհ
օրանըն էն էլէ կէլիլլէրտէն պիր զաթ օլուպ, վէ
հաթթա մալ վէ սէրվէթէէ տախի խալիլ չէյէ մա-
լիք պուլուհտուղունտան, օրալարաա լայըզը վէճհ

լուրէ կէշնկալ կիտէր խտի . աճագ ֆէլէք պու եա
քիմի էնտիրիւր , քիմի պինտիրիւր . մէրգում պիր
միւտտէթ տահա քէմալը ըէֆահ իլէ էմրարը վա-
դըթ իթտիքտէն սօնկրա , հէր նատըլ իսէ մալիք
պուլունտուղու սէրվէթի էլտէն գաչըպ , էվվէլքինէ
մինասիպէթլէ ֆագըր հալէ տիւչար օլուպ , հիչ
օլմազ իսէ , շու ղէմանը ֆագըրըլըղա պիր մէտար
պուլմագ իչին իսպիրօ իսմինտէ օլան եիկիրմի իքի
եաշնտա ղայէթլէ կիւղէլ պիր էվլասընը Իզմիրէ
եանի Էլէնանըն փէտէրինէ պիր մէքտիւպլէ պէ-
րապէր կէօնտէրիպ , քէնտիօլմին շու ֆագըր հա-
լինտէ հիչ օլմազ իսէ , օղլու եա մայէթինտէ պիր
իչ , վէ եախօտ պուտա օլմազ իսէ տիկէր պիր
թիւճճարըն եանընտա օղլունու գայրըմասընա սայ
էյլէմէսինի ըէճա էյլէտի :

Օլ վագըթ իսէ Էլէնանըն փէտէրի , հէնուղ
շիմտիքի բատտէտէ պէնկին օլմատըղը հասէպի իլէ ,
գալպինտէ մէրգիւզ պուլունան սէֆգաթ վէ մէր-
համէթ եիւղիւնտէն մէրգում տէլիգանըլը քէմալը
հիւրմէթ վէ մէմնունիլէթլէ գապուլ էյլէմիչ խտի .
Էլէնանըն վալիտէսի Ֆանի իսէ տէլիգանըլըն քէնտի
լսանէսինէ կէլտիկի վագըթլար տահա կէնճ վէ փէք
կիւղէլ վէ թագէ պիր գարը օլուպ , վէ պագըր գարը
լարտա օլտուղու կիպի մէրգումա տախի պիր կիւղէլ
տէլիգանը կէօրտիւկինտէ աղըլ պաշտան կիտիպ ,
հէման անըն իլէ մուհապպէթ իթմէքտէն պաշղա
պիր չէյէ թէֆէքքիւր իթմէզ խտի :

Իշխման պու գապիւտէն օլարադ, Փանի Իս-
փիրօ կիպի կիւզէլ պիր տէլիգանլընըն խանէսինէ
կէիւ պիսաաֆիր օլտուղունու կէօրտիւկիւնտէ, գալ-
պինտէ տուլտուղու միրուրիյէթ շէօյլէ տուրաուն,
առէթա Իսփիրօյա կէօզ վուրուպ, զօճատընտան
մէրդումը թագիւմ իտէր. վէ հէր վէճհ իլէ մէմ-
նուն օլուպ խանէսինտէ գալմաոր հավէս իտէր իտի.
Իսփիրօ իսէ էօյլէ թայիֆէյի նիսանըն հալլէրինէ
վէ տիւպարէլէրինէ աշնա օլմատըղը ճիհէթլէ մէր-
դումանըն քէնտի հագգընտա իպրազ իյլէտիկի
հիւրմէթ, վէ ինսանիյէթ մահզա թէրպիյէտէն նէ-
շէթ իթմիշ նաղարը իլէ պազրպ, տիյարը զուր-
պէթտէ էօյլէ պիր ինսանիյէթլի պիր մատամայա
թէսատիւֆ իյլէտիկի իշլան քէնտիսինի պաթթիյար
ատա իտիպ, պիշարէ տիկէր առէմլէրին կիճէ
կիւնտիւզ ահ վահ իտիպ տէ արզուլէտիքլէրինի
անճագ տիւշլէրինտէ կէօրէպիլմէքտէ օլտուգլարը
պիր կիւզէլէ մալիք օլտուղունուն ֆէրքինտէ պիլէ
տէյիլ իտի:

Թօհաֆը շուրասը տըր քի թայիֆէի նիսան
զաթէն պու հօլասա մէրամլարընըն հուսուլի իլին,
տիւշար օլտուգլարը միւշքիւլաթ շէօյլէ տուրաուն.
պու պապտէ Փանի օլ միւշքիւլաթը տա պիթա-
րաֆ իտէճէքտի իսէ տէ, Իսփիրօնուն պու հալլէ-
րէ հէնիւզ աշնա օլմատըղընը քէնտիւյի տէրէճէյի
նիհայէթտէ էնտիշէյէ տիւշար իտէյօր իտի:

Փանի կիւնտիւզլէրի եալընըղճա Իսփիրօ իլէ

կէօրիւշիւպ, սեօզ սէօյլէշտիկի քրաւարտա, քէն-
տիլէրէնին կէօյլէնլէրինտէ ահվալ վէ սայիր խու-
սուսաթա տայիր սիւալլարիտիպ վէ իթմէքտէ օլտու-
ղու սէօզլէր արասընտա, տէլիգանլըյա գաշ վէ
կէօզ իլէ գալպինտէքի մուհապպէթի պիշարէյէ
պէյան իթմէք իսթէր իտի իսէ տէ, մէրգում պու-
հալլէրին եհնէ մահգունիյէթտէն պաշգա պիրհալ-
տէն նէշէթ իթմէքտէ օլտուղունա, ասլա վէ գա-
թէն շիւփհէ իթմէգ իտի :

Պիշարէ Ֆանի քէնտիլէնին գալպինի եադըպ
թութուշտուրմագտա օլան աթէշ, մուհապպէթին
պիր գըզլէճմը պիլէ, իսպիրօնուն գալպինէ ինիպ
տէ անըն տաթի եիւրէկինտէ պիր մուհապպէթ ա-
թէշի ալէվլէնտիրմէք իշին, հէր նէվի թէտապիր
վէ չարէլէր տիւշիւնիւպ, իծրա իտէր իտի իսէ տէ,
հիշ պիր վէճհլէ նայիլի էմէլ օլամատըղը կէօ-
րիւնճէ արթըգ մուհապպէթ աթէշի պիր գաթ-
տահա ալէփկիր օլուր ուտու :

Իշթէ թայիֆէյի նիսատա պու հալ վար տըր,
Ֆանի պիր տէլիգանլը քէնտիլէրինին արգասընտան
տիւշիւպ, մուհապպէթլէրի պէյան իթմէք իսթէր
իսէ, քէնտիլէրի օլ գատար նադտան չէքէրլէր,
պունսն մուղայիրի օլարագ քէնտիլէրի պիր տէլի-
գանլընըն արգասընտան տիւշէճէք օլուպ տա, օ
տէլիգանլը տա հալինտէն անկլամազ օլուր իսէ,
տահա գիյատէ թութուշուրլար. հէր նէ հալ իսէ,
Ֆանի պու մուհապպէթ տէրեալընտա չալղանըպ

տուրուր իբէն պիրտէ գօծաւ կէլիպ Իսպիրոյա
պիր Թիւճճար Եանընտա վէքիլիարճլը խըտմէթի
պուլունուպ մէրգուսուն օրայա կիտէճէկինի խապէր
վէրտի, վէ էրթէսի կիւն տէլիգանլը Թիւճճարըն
Եանընա կիթտի: Պու իսէ Ֆանինին գալպինճէ
աշուրի մէրթէպէ Թէէսիր իտիպ, կիթտիքճէ մու-
հապպէթի ատէթա իլլէթի աշգա Թէպտիլ օլուպ,
հէր Թիւրլիւ զէֆգ վէ սէֆա, վէ Եէմէքտէն
պիլէ Ելինի չէքիպ, ույուգլամաղա պաշլատը. ամ-
մա հէրչի պատապատ չու իլլէթի աշգտան գուր-
թուլմագ իչին, պիր կիւն օտասընա չէքիլիպ Իս-
պիրոյա սուրէթի աթիտէ պիր մէքթուպ Եազար:

«Նուրի տիտէմ էֆէնտիմ Իսպիրոյ:»

«Թապէն մալիք պուլունտուղունուգ հիւսնիւ
ճէմալ իլէ պէրապէր, ախլեաղը համլտէնիզ սիզի
«իլք կէօրտիւկիւմ կիւնտէն պէրու, գալպի աճի-
«ղանէմէ Թէէսիր իտիւպ, սիզլէրէ օլան մուհապ-
«պէթ վէ աշգըմը անկլաթմագ իչին, պազը Թէա-
«պիրէ Թէչէպպիւն իթտիմ իսէ տէ, ա'հ, սիզ պէ-
«նիմ գալպիմին մուհապպէթինէ հիսսէտար օլմագ
«իսթէմէյուպ, վէ նիհայէթ պիր իշ իլլէ մէշղուլ
«օլմագ իչին խանէտէն չըգըպ, տիկէր պիր էֆէն-
«տի Եանընա կիթտիկլինիզտէն, սիզէ օլան աշգ-
«վէ մուհապպէթիմ պիր գաթ տահա ալէվլէնտի
«վէ սօնունտա տախի պէնի ատէթա պիր մէճուն
«հիլէթինէ վաղ իթտի. իմտի իշ պու մէքթուպի-
«մի ալտըղընըտա, պանա պիր ճէվապ իթտսընա

հիմնէթ պույուրմանըզը, վէ պու կիւնլէրոտէ է.
 « ֆէնտիմ (գօծասը) իշ զըմննաա Ս.յտըն թարա.
 « ֆընա կիտէճէկինտէն սիզէ խապէր վէրէճէյիմ.
 « պիր կիւնտէ պիղիմ ուշադլարտան կիղլիճէ ա.
 « շաղքի օտայա կէլիպ ճարիյէնիզլէ հիշ օլմազ իսէ
 « պիր ազաճըզ մուհասպէթ իթմէնիզէ մունթա.
 « զըր պուլունուրում էֆէնտիմ »:

« Հասրէթ քիշինիզ Ֆ-ի »

Մէրգում մէքտիւպի եազտըգտան սօնկրա,
 ուշաղը չաղըրըպ, շու մէքտիւպի ֆիլան գօնազա
 կէօթիւրիւպ, իսպիրօնուն էլինէ թէսլիմ իթմէսի,
 վէ պու իշին սըր գալմասը թէնպին իյլէտի:

Թէսատիւֆ պու եա, ուշադ մէքտիւպի ալըպ
 աճէլէ գօշա գօշա կէօթիւրմէքտէ իքէն, Ֆանի-
 նին գօծասը ուշաղըն գալըլընա չըզըպ նէրէյէ
 կիտէյօրսուն տէյու սիւալ իյէտիքտէ, ուշադ փու-
 սուլայը շաշըրըպ, « իշթէ... էֆէնտիմ ճիւն...
 ֆիլան իշ իշիւն... ֆիլան տէյու ուշաղըն շաշըր-
 մասը իւզէրինէ, աղասը շիւպհէյէ վարըպ, օ արա
 տալի ճէպինտէ պիր մէքտիւպ կէօրմէսի իլէ, մէք-
 տիւպի ճէպինտէն չէքիպ չըգարտը, վէ մէալինէ
 վազըֆ օլտու »:

Պունուն իւզէրինէ, աղասը պաղչիշ վէրտիք-
 տէն սօնկրա, եօլտա քէնտիսինէ թէսատիւֆ իյլէ-
 տիկինի քիմսէյէ սէօյլէմէմէսինի էքիսէն թէնպին
 իյլէյուպ, մէրգումու պէրապէլինճէ ալըպ տիւք-
 քետան կէօթիւրտիւքտէն սօնկրա « իր ազ տիւ-

չինհուպ գարըսընըն շու ֆիթնէլիկինէ գարըլըդ ,
քէնտիսի տէ պիր գուրնազըդ իթմէք իչին , մէք-
թուպի աթիյէ , կէօյա Իսպիրօնուն մէքթուպի կի-
պի գալէմէ ալար :

«Նուրի այնըմ ֆանիցա ,

«Մինդայըր մէմօւլ , պուքէրէ րէսիտէյի աէսթ
«աղիզ վէ թէքրիմ օլան մուհապպէթնամէյի
«հհասն ալեամէլէրի գուլունուզը թարիֆ գապուլ
«իթմէզ տէրէճէտէ մէմուն վէ մէսրուք , վէ շու
«իլթիֆաթ նազիքեանէլէրի մահզուզ , վէ մէշքիւր
«իթմիշ , վէ պու անտէն պէտ իլէ , եէվմի կիւնիւն
«վիրուտինէ տէկին , միրուր խտէճէք հէր պիր տա-
«գըգա , չաքիրլէրինէ պիր սէնէ կիպի կէօրիւն-
«մէքտէ պուլունմուշ տըր :

«Էյ վա՛հ , էկէրչի , եէվմի մագսուտ միւլա-
«գաթտա մուզմիրինիլի թէմամի իլէ գուլունուզա
«աշմըշ օլսա խտինիլ , չիմտիքի միւշքիւլաթա թէսա-
«տիւֆ օլունմազ խտի . պու մագուլէ միւշքիւլա-
«թըն մէպանիյի մուհապպէթէ թագվիլէթ վէրէ-
«ճէկի աշիքեար օլտուղունտան , պունա քէմալը
«իֆթիխար իլէ , սապր վէ թէհամմիւլ իթմէք լա-
զըմ տըր :

«Ա՛հ , իքի կէօղիւմ էֆէնտիմ , հասրէթի իշ-
«թիազընըղտան , պիթիւն վիճուտիմ տիթրէմէյէ
«պաշլայըպ , արթըգ խամէյի նաչիզանէմի էլտէ
«թուլթմաղա միւղթէտիր օլմատըղըմը , վէ եէվմի
«մայէնտէն , թի կիւն էվվէլ գուլունուզու խապէր :

«տար իթմէք, խթիրահընտա պուլունտուղումը
«առը վէ պէյան իլէ, թագաթմ ճէվապնամէյի
«չաքիրնամէ իճթիսար գըլընտը» :

Այբգ սատըգընըզ
ԻՍՊԻՐՕ

Իշպուլ մէքթուպի եազըզ պիթիրտիքտէն սօնկ-
բա, ուշաղա պիլթէսլիմ, մաշուգասընա կէօթիւր-
մէսինի, վէ Իսպիրոյա կէօնտէրիլէն մէքթուպին ճէ-
վապը տըր տէմէսինի, էքիտէն թէնպիհ էյլէտիք-
տէն, միւմայիլէյհա Ֆանիցա մէքթուպի ալըպ
օգուտուղունտա, հազըզաթէն սէվկիւլիւսիւ ճա-
նիպինտէն եազըլմըշ տըր զանն իլէ, լայէն գաթի եիւ-
ղիւնէ կէօղիւնէ սիւրէր, վէ պիլա սապր, զէվճէնին
պէր վէճհի մաթատ Այտընա կիթմէտինիպէքլէր իտի:

Միւմայիլէյհին զէվճի օկիւն աճէլէթէն Իս-
պիրօնուն էլպիսէսի կիպի պիր չուհա չալվար, վէ
պիր չէփկէն, վէ տիւյմէլէրի չօգ պիր եէլէք, եափ-
տըրարագ մաղազայա հըֆը էյլէտի :

Վէ օլ ախչամ խանէսինէ կէլէրէք, մաաա-
մասընա սէզտիրմէմէք իւզըէ սէօհպէթ էյլէտիքլէ-
րի սըրատա, Ֆանիցա տու Փըրսաթը զանիմէթ
ատտ իտէրէք, զէվճինէ խթապէն խայլի զէման
տըր Այտընա կիթմէտինիզ, պաղլէր պախչէլէր
չունուն պունուն եէտինսէ գալտըզընտան հէր-
քէս պիրէր տիւրլիւ հիլէ իթմէսինլէր տէմէսի-
նէ միւթէագըպ, զէվճի «էվվէթ, պէնիմ տէ
նիլէթիմ եաբըն կիթմէք տիր տէտի» :

Փանիցա պաշտօնը զեվճինտէն ի իթմէոի իլէ քէմալը տէրէճէ սէվինմիշ, վէ իրթէոի կիւն զեվճի թարաֆընթան կէօնտէրիլէն խապէր իւզէրինէ, Այտընա միւթէրահի օլաճաղընը, վէ օլ պիշամ կէլէմէյէճէկինի անկլամըշ օլմաղլէ, տէրազապ եազտըզը մէքթուպի Մահմուտ ուշաղըն եէտինէ թէպիմէն, Իսպիրոյա կէօթիւրմէսինի էմր էյլէմիշ իսէ տէ, մէքուլմ էֆէնտիսինին թէնպիհի վէճէ իլէ տէրազապ թէպիղ էյլէմիշ տիր:

Փանիցանըն եազտըզը մէքթուպին սուրէթի տիր:

• Աշըգ սատըզըմ Իսպիրաքի:

• Պու կիւն զեվճէմին Այտընա կիտէճէկի մուգարրէր օլուպ, շու խապէրի մէսէրէթ էսէրի թազտիմ մուհապէթնամէ իլէ, սիզէ պէյան ի տէպիրտիկիմտէն, տէրէճէսիզ մէմուլն օլտու, զումու զաթընըզ տախի հիսէտար օլուրսունուզ մէմուլունտայըմ: Անճադ հէր պիր շիւփհէտէն • ազատէ օլմագ իւզրէ, արթըզ եարըն կիճէ սա • աթ պէշտէ, պէհէ մահալ թէշրիֆինիզէ միւն • թազըրըմ էֆէնտիմ:

Հասրէթիլինիզ
Փանիցա

Ուշագ էվէ կէլիպ մէքթուպի մէզպուրուն գարշըրըղընը տախի Փանիցայա սէյլէմիշ տիր:

Զէվճի օլ կիճէ վազթընը մաղազատա կէշիւրէրէք, էրթէսի կիճէ գարարաշտըզլարը վազըթ

Աննի ետփորրաւոր էլսիսէյի, Իսպիրօ թալ-
զընտա կէյինիպ Ֆանիցանըն խանէսինէ կիտէր :

Ռէսառիւֆ պու եա, օ կիճէ մահիթապ օլ-
մատըզը կիռի, աշաղըտաքի օտատա գանտիլ տա-
խի եազըլմագ ույամայաճաղընտան, օրթալըգ
կէօղ կէօղիւ կէօրմէզ տէրէճէտէ իրէն, օ աբա-
լըգ գափուռնուն էօնիւնտէ պիր այագ սէսի իշիթ-
միշ օլմաղլէ, տէր հալ գօշուպ գափույու աշմասը
իլէ պէրապէր Իսփիրօ գըյաֆէթինտէ օլան զէվճի
խանէսինէ կիրմէսի իլէ պէրապէր, զընտան կիպի
գարանլըգ տա օտատան իշէրի կիրէր :

Մէրգումա Ֆանիցա ա'հ պէնիմ սէվկիւլիւմ
Իսփիրօ տէյու տարըլարագ, վէ թալը վէ հարէ-
քէթինէ ալտանարագ, օտանըն գարանլըզը կիճէ-
նին մահիթապը իլէ տէֆ վէ իզալէ օլաճաղը սը-
րատա, Իսպիրօ մէրգումայը կէրույէ իթիպ, էլինէ
պիր մէրթուպ սըզըշտըրմասը իլէ գուլաղընտան
աշաղըպէն պէշ տագըգատան սօնկրա կէլիրիմ,
տէյիւպ աճէլէթէն սօգադ գափուսունտան տըշա-
րըյա չըզըպ կիտէր :

Պիշարէ Ֆանիցա պէշ օն տագըգա, վէ պէլքի
պիր իքի սահալթ պէքլէյուպ, կէլէն կիտէն օլմա-
տըզընը կէօրմէքլէ Իսպիրօնուն վէրմիշ օլտուղու
մէրթուպին մէալինի անկլամագ իշին, հօգարըյա
չըզըպ, բահալթսըզըլըլա մէրթուպի մէղպուրու
օգումաղա պաշատը :

«Ֆանիցա»

Եվ վէլքի մէքթուպինիլէ, պէնտէնիլէ իթ.
«տիկինիդ թէքլիֆին օրհէթինէ առա ինանամա.
«տըմ. Չիւնքի պէն սէնին զէվճէնին սայէսինտէ
«նայիլի հիւրմէթ, վէ նամէթ օլտուղունման, սի.
«զին պանա պու եօլտա պիր թէքլիֆ իտէճէկինի.
«դի խաթըլմա պիլէ կէթլրէմէղ օլտուղում չէօյ.
«լէ տուրտուն, վուղու պուլմուշ օլտա տախի, դա.
«թան գապուլ իտէմէյէճէյիմ տէրքեար տըր. պէն
«պունա էվէլ էմիրտէ, պէնի էքմէյիմտէն իթմէք
«իւզրէ, պիր տիւշման օյունունա համլ իթտիմ
«իսէ տէ, իրինճի մէքթուպինիլին վիրուտի իւզրէ,
«եինէ չիւպհէմի իլալէ, վէ գալպիմի ըահաթ իթ.
«մէք էմէլի իլէ, շու հալը նահէմ վարէյի սիզտէն
«մէմուլ իթմէյէրէք, քէրայը թէճըլուպէ խանէ.
«նիլէ կէլմէկէ մէճպուր օլտում» :

«Անճադ, օիզի, գարանլըդ օտատա, պանա
«միւնթաղըր օլտուղունուղու կէօրոյիւկիւմտէն,
«պիր սէհվ նիյէթինիլ օլտուղունու անկլատըմ,
«եաղը՝ք չան վէ չէօհրէթինէ, խոլունտան պէօյլէ
«րուղի մահչէրէ գատար, պէտնամլըք սէնին աննըն.
«տա տամզա օլտուն» :

Գալըրըմ սատըգ վէ

միգատիրչինաս

ԻՍՊԻՐՈ

Ֆանիցա շու մէքթուպու օգուտուղունտա
հիտտէթլիտէն նէ եափաճաղընը պիլմէյէրէք, դը-
ղարտը, պօզարտը, վէ նիհայէթ, աչգ վէ մու.

հապաղէթի պիւտպիւթիւնատալէթէ թէպտիլ օլուպ,
չու հալ ֆէլաքէթ իհթիմալի քիմսէյէ իզհար իտէմէ-
մէսինտէն տօլայը, տիւշիւնէ տիւշիւնէ ազլընա ճիւզի-
ճէ զատֆ կէլտիկինտէն, օտասընտա եալընըզ դալ-
տըզճա, էօնիւնէ պիր եաստըզ ալարագ քէմալը հիտ-
տէթլէ, «տէլի Իսպիրօ, էշէք Իսպիրօ» տէյէրէք
իւթ իւթէ եաստըզ վուրմասընը, ուշագլար
գափուտան տիյնէյուպ, էֆէնտիսինէ խապէր վէ-
րիլէր իտի:

Իշթէ մէրգուսուն զէվճի շու ուոթալըզլա զէվ-
ճէգինին պաշընտան էսմէքտէ օլան ալեագա ըիւզկեա
ընը թէսքին իտէպիրտի, վէ մէրգուս ազ վագըթ
զարֆընտա շու մէրագտան խէլաս օլուպ իֆագաթ
պուլտու իսէ տէ, հէյ վահ քի, տիկէր էն պէօլիք
վէ չարէսի միւմքիւնսիզ օլան մալ թամահը իլլէթի-
նէ տիւշար, վէ շու իլլէթի մէքրուհա զէվճինի
տախը հիսսէտար իտէրէք, ազլ, վէ ֆէրասէթ,
վէ քէմալը ինսանիյէթլէ, շէօհրէթշուար օլան շու
զաթ, վէ հօշ պէյապանտէն տահա գատտար օլտու:

Էվվէլճէ պէյան իլլէտիկիմիզ կիպի, պունլա-
ըն էլէնա իսմինտէ պիր դըզլարը օլուպ, ազըլ
պալիզէ իրմիշ օլտուղու էսնատէ, փէտէր վէ մա-
տէրի իլլէթի մէզքիւրէյէ ուղրամըշ օլտուզլարըն-
տան, պիչարէ էլէնանըն կիյտիկի էսվապտան պաշ-
գա էլպիսէսի օլմատըլը կիպի, իւզէրինտէ էօլլէ
էլմաս վէ ինճույէ տայիր պիր շէյ կէօրիւնմէզ իտի:
Ձէվալը գըզճըզազ փէտէրի օլ տէրէճէ պա:

հիւպ սերպիւթ վէ սամէնտէն օլտուզու վէ քէրիմէսի
պաշտան աշաղա դառապա ելմասլար իյէ թէէզին իմէ
մէկէ միւթթէտար պուլունտուզու հալտէ , միւճէվ
հերաթը քէնտիսինէ հմալ պուլունան ախէր գրգ
լարըն իւզէրինտէ փէնճէրէտէն սէր վէ թէմաշս
իյլէր , վէ տտէթա հասրէթ չէքէր իտի՛ :

Մէրգուճա Էլէնա պիր կիւն րույասընտա ,
կէջա փէտէրի քէնտիսինէ պէշ օն պին զուրուշ
լուգ պիր ալթուն պիլէզիք վէրտիկինի պիր ախ
շամ սօֆրատա նազլ իթտիքտէ , փէտէրի տէր հալ
սօֆրատան կերույէ չէքիլիպ , պէտ չէհրէ իլէ «օֆ
գըզըմ շու րիւյանըզըն նազլինտէն տօլայը եէմէ
կէ պիլէ իշթահ պըրազմատընըզ , գըլըզլա թէք
տիր իթմէսի իւզէրինէ , Էլէնա փէտէրինին թա
մահքեարլըզըն պիլեր իսէ տէ , րիւյատա կէօրիւ
լէն պիր պիլէզիք նազլի տախի թամահա տօգու
նուր պիր չէյ օլտուզու պիլմէշուպ , շու րույանըն
նազլի պիր գուսուր տօտ իյլէմէտիկի ճիհէթլէ ,
«աման յիւտէրիմ պէն նէ եափտըմ վէ նէ գապա
հաթտա պուլունտուա , սիվալինէ «տահա նէ եա
փաճագսըն , տէտի , վալիտէսի էօթէտէն , րույատա
կէօրիւլէն չէյտէրին էքսէրիսի չըդար տէրլէր , հիշ
օն պին զուրուշ պիր առէթ եիւզիլէյ վէրիլիւմի՛ ,
օն պին զուրուշ տէտիլին ազ ճէ , օն սէնէտէ եի
կիրմի պին , վէ եիկիրմի սէնէտէ գըրդ պին , էլլի
սէնէտէ եիւզ պին , վէ եիւզ սէնէտէ իքի եիւզ
պին , տէր իքէն պիր պէօյիւք չիֆլիք տահա ալըըզ :

Գաղտնի էր իր անհայտ անհայտ կեանքի վերաբերեալ
հիշելի անգիտող մի քանի փառաբանութիւն, տեղի զննելով
Իս Գաղտնի էր իր անհայտ անհայտ կեանքի վերաբերեալ
նկիւնով քննարկել արեւոտրդ ճեղքը իր անհայտ կեանքի
պարագ մանկ թոյ յոյսի վրի յանապատ անպարտ իմիդ
արեւոտրդ իր անհայտ կեանքի վերաբերեալ քննարկելով
իմիդ իր անհայտ կեանքի վերաբերեալ իր անհայտ կեանքի
գրգռեալ անհայտ կեանքի վերաբերեալ անհայտ կեանքի
չիտելով լաղրի վերաբերեալ իր անհայտ կեանքի
ուն խտելով անհայտ կեանքի վերաբերեալ անհայտ կեանքի
կէլէն ապուգըրիյա տըր, նիհայէթ անհայտ կեանքի
ծիլէր արեւոտրդ իր անհայտ կեանքի վերաբերեալ —

Գաղտնի էր իր անհայտ անհայտ կեանքի վերաբերեալ
քննարկելով անհայտ կեանքի վերաբերեալ անհայտ կեանքի
ուն խտելով անհայտ կեանքի վերաբերեալ անհայտ կեանքի
կէլէն ապուգըրիյա տըր, նիհայէթ անհայտ կեանքի
ծիլէր արեւոտրդ իր անհայտ կեանքի վերաբերեալ —

Անըն չարեօր վար իր կեանքի վերաբերեալ, տեղի
զննելով քննարկելով անհայտ կեանքի վերաբերեալ անհայտ կեանքի
ուն խտելով անհայտ կեանքի վերաբերեալ անհայտ կեանքի
կէլէն ապուգըրիյա տըր, նիհայէթ անհայտ կեանքի
ծիլէր արեւոտրդ իր անհայտ կեանքի վերաբերեալ —

Պազաթ պէօյլէ երափմագրան, վէ պիր թա
գրմ ճիլէր իշին ան փարալըգ երազ, վէ օնիարա
լըգ զօրան, արմագտան խտ, պիր պաշ արնսա
սա, երանագրըր թուղլույրլոյ պարտըրիւ երազ

աւագ, վէ տիկինի գուրուտուպ մաղազայա աւարագ
թեմիւ տիրում տիրում քէսիւ Եհսէք, վէ չէնէսինի
տէրիւքիւքիւք քէսիւք քափաագ Է եաղլը ետրիւքիւք տէ
երիւտիւք, քիւիւքիւքիւք տօրտօրսագ, վէ կէօլլէ
րինի եաղլընա խաչլամա փիշիրիւ սուրննա չօրպա
վէ ուփագ թեփէք Էթլէրինի երիւտիւք, գափանօղա
վագ իլէ սայիր եթմէքլէք գուլլանրագ, վէ հաթը
սէյնինի գափուրուպ Փասկարեա սօնունա սագլա
սագ, քէմիւքիւքիւք պիր մահալէ Իսթիֆ իսիւք,
հինի իղթիլգատէ չամաչլու գուլլանսագ տահա
էյու օլմա զմէ:

— Պու սէնին տէտիքլէրին ճիւլլունէն Էհվէն
պիր ահմետ, օնա պիր թուգլում մէսարիֆ իթմէլի,
պատարմասընա թուգլ, քէսիւքիւք եաղ, չօրպա
սընա փիրինճ, վէ սայիր եթմէքլէք տէ զէպղեվաթ
իսթէր, պունտուն պաշգա, միտէմիլի Էօյլէ նէփիւ
եթմէքլէք ալըշտըրմագ քեարը ագըլ տէյիւտիր,
էյիսի չիմօիտէն իտարէյէ ալըշմալը, չիւնքի իշտէն
արթմագ տիշտէն արթար տէմիլլէր,
իշթէ մէրդումանըն օլ տէրէճէ օլան իտարէ
լէրի հագգընտա, պու գատարճըգ մալիւմաթ
վերտիքտէն սօնկրա, դուստըր արթըգ անկլաչըրու
Իհթիմալ տըր օղլում, շու թարիֆ իթտիլիւ
չէյլէր միւպալաղալը կէօրիւնիւյօր տէտի տէրվիշ,
փագաթ հէր քէսին մէնփուրու օլան իլլէթի տամա
հա տիւչար օլանլար հագգընտա հէր նէ սէօյլէ
ճէք օլտագ, ինանմագ կէրէք տիւ, Չիւնքի թա

մահքեար ասեմէրիք, կիճէ կիճեսիւզ եֆքեարք
վէ միւթէալեալարը եալընը մէսարիֆէրինի, իշ-
թէ պու տէրէճէյէ դալտար թէնդիլ իթմէքսէն ի-
պարէթ օլուպ, ֆադաթ պաղը սէպէպէ մէպսի,
իճրա իտեմէտիլէրինսէն կէրույէ շէքիլիլէր ալա-
պա կէլէլիմ, շիմսի կէլէնալա, մէքուսէ գիքր վէ
պէյան օլունտուղու իւղրէ զալէթէ տիլպէր օլուն-
զու իշին, քեաֆֆէյի ղէնկինէր եվաուլըրնա ալ-
մաք իշին չօք տէֆա կէօրէնճէլէր կէճառէրէրէ ք չօք
տէֆա իսթէմիլէր իսէ տէ, եվաուր կէլէնալա էվէն,
տիլմէքիլն պիլ չօք միւլահապալարը օլունտուղու
տա ինքեար օլունամալ,

Պիրինճի, պիլ թաղըմ մէգարիֆ գափուլարը
ալըլմասընըն քէնտի տամահրըրնա տօղ ունմասը,

Իքինճի, սալիլ էշիաս իլէ, իւնտիլէթ վէ մի-
նասիպէթ քէսպ իտէրէք հէր նասըլ իսէ վէրտիլէրի
քիմսէլէր, վէ անլէրին ազրապալը իլէ իւլֆէթ իթ-
մէսի շաղըմ օլուպ պու իսէ ճիւմէտէն ղիյատէ խէյֆ
խաճէլէրի շէյ իտի, Զաթէն քէնտիլէրի հիշ պիլ
քիմսէնին խանէսինէ կիթմէզէր իտի քի անլէրտէ
պիլմուգապէլէ քէնտիլէրինէ կէլմէսիլէր տէյու, վէ
հիլէր պաղէն քիլիսէյէ կիտէր իքէն, վէ Կախաւա
կէլիլ իքէն, պիլ պիլտիլէրի ըասա կէլիւպ, հալ
խաթըրտան սօնկրա, ֆիլան կիւն աղ գալտը սի-
ղէ կէլիլըրտուք, տէտիլէրինսէ քէտէր վէ սիւ-
քիւթիւ հալ իլէ, փէք էյի իթմիշինիլ, գիրա
պիլ • կիւն էվտէ տէյիլ իտիք, վէ էքսէրէ էվտէ

տէօրթ երւզ էլլի զուրուշ տա քիլիսէ , վէ փա-
փաս վէ սայիրէ մասրաֆա վերիլսին , օլուր պէշ
երւզ էլլի . օ՛ գըղըմ , օլմատը . պու թարաֆը չօդ-
քեարլը տըր . պին պէշ երւզ զուրուշ քեար չօդ-
շէյ տիմէք տիր , տէյերէք , եօրղանը պաշընա չէ-
քիպ , Ֆօլմէք տահա քեարլը տիւշտիւ տէյերէք
սէվինմէյէ սրաշատը :

Էլէնա պու հալի կէօրիւնճէ չէքշէֆայէ մէ-
ճալի գալմայըպ , արթըղ պարի ղէմ արթընտա է-
ղիլէճէկինէ վէ նիհայէթ պու տէրու իլէ էօլիւպ կի-
տէճէկինի ֆերք իթտի . չիւնքի հիսապսըզ վարի-
յէթէ մալիք օլան պապասը , պին պէշ երւզ զու-
րուշ քէնտի էօմքիւ աղիղինտէն ֆիյաթլը թութ-
տուգճա պէշ օն պին զուրուշ մէսարիֆիլէ գըղընը
պիր քիմնէյէ թէզվիճ իթմէքտէն իսէ , էօլմէսի
տահա զիյատէ միւրաճճահ թութաճաղընա չիւփ-
հէ գալմատը :

Զէվալը գըղըն շու տիւնեատէ փէտէրի էլին .
տէն տահա պիր չօդ չէքէճէքլէրի օլտուղունտան ,
էօլիւ հիյէթինտէ օլան խապթա , հէքիմսիզ իլաճ-
սըզ սըհէթ պուլուպ այաղա գալուր :

Պիշարէ Էլէնա շու կէնճ չաղնուտանէ եարա-
ճաղընը պիլէ պիլմէյերէք , էվլէլէ թարիֆ իթտի-
կիմ կիպի , նէ քէնտիսի քիմնէյի կէօրէպիլիք , վէ
նէ տէ էվինտէն տըշարըյա չըգապիլիք : հէլէ խա-
նէլէրինտէ հիշ քիմնէ գապուլ օլընմատըղընտան ,
Սլլահըն էմրի իւզրէ քէրիմէսի ալաճաղ օլան

քիմսէ տալիս կէօրմէկէ միւլթէտիր տէյիւ խտի :

Վէհասար զէվալը Ելէնա , տէրտի աշղէ տայիմա յիէնճէրէնին էօնիւնտէն ալըլմազ խէ տէ , երթըրճը պիր աւաճ իլէ նազիք պիր գըզըն տաւաճըղ պիր մահէլտէ հապս օլունմալարընա պէնդէր :

Իզվիրտէ Պէրնար իսմիւտէ պիր Ինկիլղ մէլօրտ գատէսի օլուպ , դայէթլէ հիւսնէմալիր օլաուգտնն պաչդա , Ելէնանըն փէտէրիւտէն ուէշօն գաթ վիյատէ զէնկին իտի :

Մէրդումէ Պէրնար կէչիպ տէօնտիւքճէ , Էլէնայը Պէնճէրէ էօնիւնտէ կէօրէրէք հէմ քէնտի կէօյնիչնճէ կիւղէլ , վէ հէմտէ տիւլաքը մէմուհա , վէ փէսէնտիտէ իլէ պիպէտէլ օլտուղունը թէֆրիս , վէ տէրհալ աչըզ իթմիւշտի :

Ջիւնքի օլլում պիր գըզըն կիւղէվլիյնտէն զիյատէ Թապիյաթ կիւղէվլիյ լաղըմ ժըր :

Պէրնար օ թարաֆլարտա իչի վար եօզ , տիւլիւյէ գափուըն էօնիւնտէն կէչիպ տէօնէրէր , Ելէնայը պիր տահա զիյատէ կէօրմէսի պին քէսէ աղճէ գազանմադսան քեարը ատտ իտէր խտի : Վէ պին տիւրլի թալը վէ հարէքէթլէ տէրէճէլի մէճպուրիյէթ , վէ սէվտասընը մահպուպէսլինէ , (սիրըհւոյն) աղնաթմաղա չալըլըր , հալ պու քի մէգքիւրէ գըզ իչին , հէր քիմէ օծրուպ ոիւալ իթսէ , օօ գըզը չօգ ատէմլէր իսթէտի ամմա , անասը պապասը քիսէյէ վէրմէտիլէր , ճէվս պլարնիպ միւքէտտէր օլուր ըտը :

Վագաա Էլէնա Պէրնարը զաթընտոսն թա-
նըր, վէ շու տէրէճէ կէշիպ տէճնմէսինտէն, վէ
սայիլէ հարէքէթինտէն, քէնտիսինէ ղայէթլէ աշրդ-
օրտուղունու էյիճէ աղնամըշտը. հալպու քի, Պէր-
նար շու գըզըն ահվալընա տայիլ հիշ պեր քիմսէ-
տէն մայիւմաթ ալամատըղընտան, մահպուպէօի
աւգադտան ուղաղա աշգ ու ալեագա իտէրէք մէ-
շամ աղնաթմագտան պաշգա չարէօի օլմատըղը
կիպի, Էլէնա տախի, քէնտիսինի փէնճէրէ արգաս-
սընտան զաճպգ իչարէթլէր իլէ էմրարը վազըթ
իթմէքտէն պաշգա չարէօի եօգ իտի:

Պիր կիւն Պէրնար եինէ էվին էճնիւնտէն
կէշտիլնտէ Էլէնա փէնճէրէյի աշրպ վէ պաշընը
աղշարը չըգարըպ սօգաղա պագմաղա պաշլատը.
Պէրնար պու տէֆա տախի աշուրի մէրթէպէ,
աշգ վէ մահապպէթլէ գըզըն եիւզիւնէ պագըպ
վէ գըզ տախի քէնտիսինէ իչարէթլէ ինէ տիրօ
տէյու իսթիֆղարը հալ իյլէտիքտէ Պէրնար տախի
կէօղիւմիւն նուրի, մէսմուաթա կէօրէ, փէտէր վէ
մպտէրինիզ, սիղի քիմսէ իլէ աղտը իղտիվաճ իյ-
լէմէնիզէ բույի բիզա կէօսթէրմէմէքտէ, ահ, պու-
նուն սէպէպի նէ տիրօ տէյու սիւալ իյլէտի:

Օ արալըգ, վալիտէսի օտատա պուշուլնմաղլէ,
պիչարէ գըզճըղաղ ճէվապ վէրէմէյիպ, իքի էլլէ-
րի պիւրպիւրնէ գափուշտուրուպ, վէ պաշը տախի
էյօի, վէ պատէհու էլլէրինի աշրպ, պաշընը եօ-
գարը գալտըրարագ փէնճէրէնին էճնիւնտէն կիթտի:

Պէրնար մաշուգասընըն շու իշարէթինտէն հիշ պիր չէյ աղնամատը իսէ տէ, արթըզ օրայարտա տուրմագլըղը իսթէմէյուպ, եաւաշ եաւաշ եօյա ըէվան օլարագ խանէսինէ կիթտի. օտասընա կիրտիկինտէ, մահպուպէսինին քէնտիսինէ իթտիկի շու իշարէթի նէ տիմէք օլտուղունու թէֆէքքիւր իթմէյէ պաշատը Բ

Օտատա քէնտի քէնտինէ տիւղիյէ էլէրինի դըղըն եաւաղըղը կիւլի եաւիւպ, պաշընէ էվիէլա էյիպ վէ սօնկրա եօգարը գալտըրըպ, պոնուս մանեասընը չըգարապիլիւրմիլիմ տէյու չապալանըրտը իսէ տէ, ապիս պիր մանեա վէրէմէղ իտի. վէ պու իշարէթի քէնտի քէնտիսինէ եաւիւրաղ օ գատար տաշիւ իտի քի, եէմէք գանփանասընը տախի իշտէմէղ օլտու:

Պէրնարըն եալընըղ էվտէ պիր դըզարընտաշը օլուպ, մէգքիւրէ սօփրատա խայլի միւտտէթ պէքիւր, կէլէն եօգ. նիհայէթ ուշաղըն պիրտինէ եօգարըյա կիթ ուսուլ իլէ պագ, Ս. Պէրնար ըլլըղոյա տալմըշ օլմասըն տէյու եօլար, ուշագ եօգարը չըգըպ փէրտէնին արգասընտան պաղտըղընտա, վազաա էֆէնտիսի ույումամըշ, ֆագաթ քէնտի քէնտինէ պիր թագըմ իշարէթէր իթմէքտէ տիր, վէ ճանը սըղըմըշ պիր հալտէ ախ չէքէյօր. ուշագ հիշ պէլի իթմէյուպ, վէ փիքրինտէն, «գալիպա» էֆէնտիսին աղլընա դաափըղ կէլմիւշ. տէյէրէք կէլիպ վուգուի հալի մա

տամասրնա աղնատըր, մատամտըր հօղարը չըղըս
եա վաչճա փերտէնին արդասընտան պաղտըգտա,
մէգքիւրէ թըպղը ուշաղըն նազլ իթտիյի կիպի
կէօրիւր, վէ գարտաշընըն պիր ալեագայա ըաստ
կէլտիյինն ֆերքինէ վարըպ, ֆագաթ սէգտիրմէ-
յերէք փերտէնին արդասընտան եհմէյէ տաղէթ
իտէր :

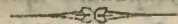
Պէրնար տէրին պիր ույգուտան ույանանլար
միտիլլի, «հա ? փէք էյու» տէյուպ, եհմէք եհ-
մէյէ կիտէր, ֆագաթ նէ եհտիյի եհմէքտէն վէնէ
տէ կիթտիյի եհրտէն խապէրի վար. անճագ ազըլ
ֆիքրի, գըղըն իշարէթինտէ տիր :

Եհմէքտէն սօնկրա, թէնհատէ գըղգարըն-
տաշը, Պէրնարէ ըագըրտը աչըպ, օտասընտաքէն-
տի քէնտինէ էթտիյի իշարէթին սէպէպլինի սիվալ
իյէպիքսէ, Պէրնար մէգքիւր հալի նասըլ վագըֆ
օլտուղունու ֆերգինէ վարըպ, վուգուի հալիքեա-
միլէն նազլ իտէր : Գըղգարընտաշը տալիս «էլէ-
նանըն սանա իշարէթի պէնիմ փէտէր վէ մատէ-
րէմին զայէթլէ թամահքեար օլուպ, էկէր պէնի
սանա վերմէլէրինի իսթէր իսէն քէնտինի ճնադր
կիպի թամահքեար կէօլթէրմէլիսին» տէմիլ տիր :

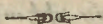
Պու մանեայա Պէրնար տալիս գանըպ, պիր
ըահաթլըղ տույտու. պատէհու հէր նէ գատար
դըղըն փէտէրինն քիմ օլտուղունու սալիրէրտէն
տալիս աղնայապիլի իսէք տէ, չու պէնիմ վերտի-
յիմ մաննանըն սըհէթինէ էմիլիէթլիմ օրնագ լէլին,

եաւրն եինէ թէքրար գըզը պուլուպ , վէ փէտէ-
րինին քիմ օլտուղունուն խապէրինի պըրսըն ,

Օ կիճէ Պէրնար ույգուսուպ գալըպ , իրթէսի
կիւն մէգքիւր փէնճէրէտէ գըզը պուլուպ , սէնին
փէտէրինին նէ թապիյաթ վէ նէ ախլեագասա ատէմ
օլտուղունու վէ սիգի ընլարտան խթմէք իչին , նէ
թարիք թութաճաղըմը էօյրէնքիւմ , անճադ փէտէ-
րինիլին քիմ օլտուղունու պէյան իթմէյէ հիմմէթ
սիւլուրուն , տէր , էլէնա պու տէֆա եասուղըն
արգաւսնտան պիր թապիր չըգարըպ Պէրնարա
կէսթէրտի , վէ պատէհու արգասնտան պիր էլի-
նին պէշ փարմաղընը , վէ տիկէր էլինին իքի փար-
մաղընը կէսթէրիպ , եինէ փէնճէրէնին էժնիւն-
տէն կիտէր ,

ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ԿԻԻՆ

ՋՕԲ ԻԼԷ ԹԱՄԱՀ

Պէրնար էվէ կէլիպ , էլէնանըն չու իշարէթի-
նի գըզգարընտաշընա պէյան իյլէտիկինտէ մէր-
գումէ պիր ազ տիւչիւնտիւքտէն սժնիրա , էլէնա-
նըն պու սապահքի իշարէթի , փէտէրիւմ վէզիւր

խանընտա 7 նուաճորու օտաւոյ պուլունուր, տի-
մէք տիր, արթըր պունտան սանկրա, թեապիրի
ըսղըմէյե, թէչէպպիւս էյլէ տէտի :

Պէրնար պիր գաչ կիւն լուհա զըզըն փէտէր
վէ մատերի Ե՛. թապիյաթ նէ ախլեազ վէ նէ սէ-
պէպէ մէպնի քէրիմէլէրինի քիմնէյե վէրմէտիլէ-
րինի սալիլէքաէն ճօրու աղնաւորգաւ, պիր կիւն
դայիթիէ էսկի պիր սէթօրի վէ բանթալօն վէ պիր
էսկի ֆէս կիյուզ, էերքէս քէնտիսինի պու հապնէ
կէպրմէյիսի իյիւն, կիճէ տօղրու Վէզիբ խանընտա
7 նուաճորու օտաւոյ վիթտի, կիճէ օլուզընտան,
Վէզիբ խանընտա տիկէր թիւ ճճարըար էվէրինէ
կիթմիչլէր իտի փոէ տէ, էլէնանըն փէտէրի օտա-
ւընտա, կիճէնին ստաթ իւչիւ տէօրուլունէ գատար
օթուրմադաւ, վէ էօնիւնտէ պուլունան պիր քէօր
գանտիլին շաֆղը իլէ, տէֆիթեր մաւայէնէ իտէր
իտի :

Հէր նէ հալ իտէ, Պէրնար օտաւոյն իչերի
կիրաթիկինտէ, էսկի պիր մասա էօնիւնտէ օթուր-
մադաւ օլան էլէնանըն փէտէրի, կիւն հալ իլէ
կէօրէպիլտի, Պատէհու սէլամ վէրիպ, «էֆէնտիմ»,
սիղէ պիր խայըրը իֆատէմ վար, բուխաթընըզ
օլուր իտէ, պէյան իտէյիմ, տէտիկինտէ, «էլէնա-
նըն փէտէրի խայըրը լաֆը իչիտիր էլիթմէզ, պու-
յուրուն «էֆէնտիմ» սէօյլէյին, տէյու միւնթազըր
օրու : Պէրնար տախի, «էֆէնտիմ», պէնտէնիլին
իֆպոտէր վադաւ խանտա, օլաճաւք, քէզզ, տէյիւ

իսէ տէ , ահ , նէ չարէ , տիւնեանքն պու միսիլու
առեթլէրի եերէ պաթսըն չիւնքի , իֆատէյի մէ-
րամ իչնն , տէվլէթխանէյէ կէլէճէք օլսամ , պիգի
թաթլը վէ գահվէ կիպի պիր թաղըմ մէսարիֆէ
տիւլար իտէճէկիմի եազընէն պիլիպ , գուլունուզ
իսէ , նէ պաշգասընը մէսարիֆէ մէճպուր իթմէք ,
վէ նէ տէ քէնտիմ օ. Եօլտա փարա խարճ իթմէք
խթեմէտիքտէն պաշդա , էօլլէ շէյլէրի իպրաֆը
ապիմ աոտ իտէրիմ , տէտի :

Կէօրիպօրմուսուն օղլում տէտի պուրանըզ-
տա տէրվիշ , Պէրնար քէնտիսինի Ելէնանըն փէտէ-
րիկէ զայէթլէ թամահքեար պիր առեմ կէօսթէ-
րիթըսա տա , ախլեազ վէ մէշրէպի պիւս սիւթիւն
մօղայիթի օլուպ , զայէթլէ զէֆդ վէ սէֆապընա
միւպթէլա պիր նէվճիվան տըր :

Կէլէիմ Ելէնանըն փէտէրիկէ , մէրդում
Պէրնարըն շու մէօղլէրինի իսթէր իսթէմէշ տիւ-
նէյուպ , գալլինտէն «տուր պաղալըմ տիւնեառէ
մէշրէպվէ ախլեազըմա մուվաֆըզ պիր առեմ պուլ-
տում օ տէյուպ , պատէհու Պէրնարէ խիթապէն ,
զփէր քլեա էֆէնտիմ , տահա նէ էմրինիզ վար ,
տէյու իսթիճապ իլլէտիկինտէ , Պէրնար տախի
էֆէնտիմ , շու ճիհանի ֆանիտէ էվլէնմէքտէն
կիւզէ Իիշ պիր շէյ Եօղ իսէ տէ , պէնտէնիզլին
էվլէնմէք իսթէտիկիմտէն միւրատ , նէ էօլլէ պօլ
պօլ փարէ խարճ խտէրէք , վէ զէֆդ վէ սէֆա
պիւրմէք , վէ նէ տէ էվլէնտիքտէն սօնկըա , պին

տիրիլու գըյաֆէթ ալթընա կիրմէք օրնայուպ,
 Էմէլիմ անճագ էլլտու սահիպի օլմադ տըր, չիւն-
 ըն էֆէնտիմ պէնտէնիզ Գըրըմ մուհարէպէսին-
 տէ, Բենկիլիզ ասաքիրինին էլպիսէ մէմուրունուն
 օղլու օլուպ, միրաս օլարագ մալիք պուլունտու-
 ղըմ վարէյէթ, պէն վէֆաթ իթտիքտէն օճնկրա-
 պաշգալարընըն եէտինէ կէչմէյուպ, էվլառա գալ-
 մասը իչին տիր, տէմէսի իւզէրինէ, «է» փէտէրին
 պու գատար միրասէ մալիք օլտուգտան օճնկրա
 նէթէտապիր իլէ օ վարիտաթը տահա զիյատէ
 արթըրտըն, տէյու սիվալընա ճէվապ «իչթէ օնուն
 օրատընը պէն պիլիրիմ, էֆէնտիմ, պէնտէնիզ
 թալէհ, վէ գըսմէթ, վէ իգպալ պունլարըն հիչ
 պիրինէ իթիգաթ իթմէյուպ, սերվէթէ մալիք օլ-
 մագ իչին, անճագ պիր չարէ պիլիրիմ, Եանի գու-
 ղու էթմէք եէմէք, էվին գափուսունտան իչէրի
 էթ կիրմէմէք, էօլլէ կիլինիպ գուչանմամագ, վէ
 պօշ եէրէ պիր փարա պիլէ խարճ իթմէմէք, կլճէ
 կիւնտիւզ չալըչուպ չապալայըպ գազանըլան փա-
 ռայը, փարանըն իւսթիւնէ գօյուպ արթըրմագ
 իչին պունտան պաչգա պիր չարէ օլամազ, պէն իսէ
 չիմտիլէ գատար պու մէտէքտէն ասլա վէ գաթէն
 ալլըրմայաճաղըմ, տէսի: Էլէնանըն փէտէրի Պէր-
 նարըն չու սէօղլէրինէ, տըզգաթ իլէ տիյնէյուպ,
 ֆիրրինտէն նէ ալէա իսթէտիկիմ կիպի պիր ա-
 տէմ պիւլտում տէյուպ, Պէրնարէ խիթապէն
 էֆէնտիմ պէնտէնիզ տաիի թըպզը սիվին կիպի

պիր ատէմ արըյօրոտում, ամմա պլլըրմի օրնիզ ,
սիզ վէ պէնտէնիզ ագըլը ատէմէր, պու տիւն
ճատէ հէր քէս իլէ իմթիզաճ իթմէսի նէ տէրէճէ
կիւն պիր քէյթիյէթ տիր :

Զիւնքի, էֆէնտիմ, պաղէն միւսրիւֆ քիմսէլէր
իլէ կէօրիւլմէկէ մէճպուր օլաճաղըզ. էֆէնտիմ օթ-
ղէ պիր չէյ պէյան իտէյիմ մի տէյուպ, պէրվէճճի
աթի պէյանը հալ իպթիտար իյլէտի :

Պէնիմ պիր գըզ էվլատում վար րասթ կէլէն
Սլլահէն էմրի ՚լլէ գըզընը պանա վէրիբմիսին տէյու
սիւալ իտէր, էյ չիմթիտէն տիւչիւնիւպ թաչընը-
յօրում քի, գըզը պիրինէ վէրսէմ էվվէլա պէշ
եթիզ շուրուշ դատար տիւչիւն մէսարիֆինէ տիւ-
շար օլաճաղում, մանիյէն մէրգումայը ալաճաղ տ-
տէմ իլէ, հէր նէ դատար աղ միւլադաթ օլուն-
աա, եթնէ հիչ օլմագսա սէնէտէ պիր տէֆա օլուն
կէօրիւլիլէճէք եա, իշթէ տլ սանա պիր մէսա-
րիֆ տահա, չիւնքի ինսան իսրաֆա ալըլըպ, փէք
աղ վազըթ դարֆընսա իֆլաղ օլուր: Իշթէ պու
սէպէպէ մէպնի պէնտէ գըզըմը քիմսէյէ վէրմէկէ
եէմին իթսիմ :

Պէնար պու սէօղլէրէ ճէվապէն, փէք կիւ-
ղէլ էֆէնտիմ, նէ տիմէք, փէք ալեա իտէրսինիզ.
էֆէնտիմ, պիր գըզ իշին պիւթիւն պիր ֆամիլեա
ֆաղըր մը օլտուն, պու հիչ քեարը ագըլ տէյիլ
տիր անճաղ էֆէնտիմ, սիզ պիր չէյ տահա պէ-
յան իտէճէյիմ, չու մոտանըն եիւղէրինտէ դանա

տիկն եաղր, էրկիպ թիւրէնինճէ, պէնիմտէ
եկէկիմ պէրապէր էրկիպ թիւրէնիյօր. տէմէ,
պիթէ ճէվապէն. պէյիս եօգ, էֆէնսիմ, պաղէն
վուգու պուլան պէօյէ ֆէվլէլատէ մէսարիֆէ
դարչարդ օլարադ, տիկէր պիր մէսարիֆտէն թէն.
դիկ խորէրիմ, մէսէլա, եաքըն սապահ դահվէ իչ-
մէթիմէրիւրիմ. սիգ պուլսարղանուգ նէ սիվալ իտէ-
ճէքսիմիդ միւնթաղըրքմ. տէտի.

— Էֆէնտիմ տէտի. 'ընար պէն սիգէ ի-
տէճէլիմ սիվալ օլմալլալ տահա տօլլուսալ պիր
թէքրիֆ տիր. չէօյէ քի, սիգ դրղընըր հիչ պիր
քիմնէյէ վէրմէվէկէ պարար վէրմիշտիմիդ, հալ պու-
քի պուտա էյի պիր թէլապիր տէյիլ տիր. չիւնքի
մէրդուջ էվտէ տուրտուղճա, պիր, քիշիլէր մէ-
սաքրիֆ տալիմալ պաղըր օլուպ, աղըլ պաշընտալ վէ
պոյա պէյհուտէ եէրտէ փարա սարֆ իթվէլ պիր
պտէմէ վէրտիկիմիդ հալտէ մէսարիֆիմիյի թէնգիլ
իթմիշ օլաճաղընսան, պանա դալըր իտէ մէրդու-
մանըր մէշքէպ վէ ախլեաղ ղնըղա մուվաֆըրդ պիր ա-
տէմէ վէրսէնիդ տահա էյի օլուր. մամաֆի, երնէ
րէյ սիղլին տիր.

— Էյու սէօյէյօրպունուղ ամմա. տէտի Էլէ-
նանըն փէտէրի, էֆէնտիմ, պէն տահա միւտտէ-
թիկ քօմլիւմտէ, սիղլին թարիֆ իթտիլիմիդ կիպի
հիչ պիր առէմ կէօրմէտիմ, ֆագաթ թապիյաթ
վէ ախլեաղըրմա մուվաֆըրդ օլարադ սիղի կէօրիւյօ-
րում, ամմա սիգ տալիս միւթէէհիլիլիմիդ (էվի-

մի սինիդ) տէյիլմիսինիդ անը տա պիլմէմ:

— Էֆէնտիմ, տէսի Պէրնար, պէնտէնիդ ըն
մէնէտէն պէրու Էվլէնմէք խուսուսունտա թէրէտ
տիւտտէ իքէն, հէր նասըլ իսէ մտի պուրաճըզ-
տա պիրպիրիմիդլիմ ասլեադընա մուվաֆըզ օլտուդ,
պէնտէնիդլն Էվլէնմէք խուսուսունտա թէրէտտիւտ-
տէ օլտուղումուն սէպէպի տախի, օլմսցա քի ալաճա-
ղըմ գըզ զայէթէ մէտարիֆ օլմագ միւլահազասը-
նա մէպնի տիր: Անճագ սիդ կիպի հիւսնիւ ասլեադ
սա հիպի զաթըն գըզը տախի. փէտէրինտէն ալմըշ
օլտուղու թէրպիյէ Էլէ մէտտիրէ վէ միտէպպիրէ
օլմասը թապիի պիր քէյֆիյէթ օլտուղունտան,
գըզընըրը ալմագ արղուսունտան բույի բիզա կէօս-
թէրէպիրիմ. իշթէ, Էֆէնտիմ, պէնտէնիդ չօւ-
տան իրիտիպ տիւնեառէ ասլեադըմա մուվաֆըզ
պիր ատէմ վար ըմըշ տէյէրէք, կէզրիւշմէկի փէք
արղու խտէր խոի իսէմտէ, անճագ պու կիւն միւ-
հասէր օլապիղտիմ:

— Փէք էյու, Էֆէնտիմ, տէսի Էլէնանըն փէ-
տէրի, պէն պու ասլամ Էվլէ կիթտիկիմտէ, քէյ-
ֆիյէթի գըզըն վախտէսինէ աչըպ, եարըն սիդէ
պիր ճէվապը զաթի վէրերիմ:

Էլէնանըն փէտէրի, Էվլէ կէտիկիմտէ, Պէր-
նար իլէ օլան միւլազաթըլ Էթէմամի իլէ գարընը-
նա նագլ վէ հիքեւյէ իյէյիպ, մէրգումա տախի
բույի բիզա կէօթէրիպ, անճագ իշն իշնտէ պիր
հիյէ օլուպ օլմատըղընը անկլամագ իշն, քէնտի-

լէրինն պիւր քերէ Պէրնարն խանէսինէ կիթմէլէ-
րի էլլէմիյէթինի տէրմէյան իյլէյուպ, էկէր էվին
իտարէսի տէտիկի կիպի կէօրիւր իսէք գըզըմըզը
վէրէլիմ:

Դըզըն փէտէրի իրթէնի կիւն խանա կէտի-
կինտէ, Պէրնար տախի արդաւընտան իշէրի կիթիպ,
սէլամ վէրիպ օթուրտու. իշթէ օլ վագըթ գըզըն
փէտէրի, գարըսընըն տախի ըույի ըրդա կէօսթէր-
տիկինի, վէ ֆազաթ պիւր քերէ քէնտի խանէլէրինէ
կէլիպ միսաֆիր օլաճաղլարընը պէյան իյլէտիքտէ,
Պէրնար, փէք էյի էֆէնտիմ, պուլսուրուն, փէք
ալեւա, շու թէքլիֆինիդի պիւր տէֆա իշիւն գա-
պուլ իտէրիմ. իմտի իֆազաթ իթտիլիմ խանէյի,
սիգէ թարիֆ իտէլիմ. պէնտէնիլ իսկէլտէ գա-
յըզխանէ գուրպինտէ, չէօփիւք եանընտա պիրգու-
լիպտէ իղամէթ իթմէքտէլիմ. վագաա պէնտէ-
նիգտէ էվլէր, տիւքքեանլար փէք չօդ ամմա, նէ
չարէ իտարէ իշին, պէն անլէրին ճիւմլէսինի տէ,
էճարէ վէրիպ, քէնտիմ էօյլէ պիւր մահալտէ օ-
թուրմադտա իսէմտէ, պէնիմ իշին զրասը փէք
մէշհուր պիւր սէրալ կիպի կէօրիւնիւյօր:

Օ գուլիպտէ օթուրտուղում սայէտէ, կիւն-
տէ գաշ զուրուշ քեարլը չըդահաղըմը տիւշիւն-
մէք պէնիմ իշին պէօյիւք նիյմէթ վէ սէֆա ատտ
իտէրիմ:

Իշթէ իշ գարալաթըքըլպ, մէֆարիգաթ
իթտիլէր. էրթէսի կիւն Պէրնար էրքէն գալըլպ,

Ելէնանքն փետերինէ թարիֆ իմտիյի պուխպէյի ,
տէրագապ իսթիճար էյլէտի , վէ տխամըսը տախի
օրայա կիտիպ , Ելէնանքն փետեր վէ վալիտէտինէ
միւնթագըր օլտու :

Տէրվիշ պուրաճըգտա պանա տէօնիպ , օգ-
լում , վադաա սէն չիմտի գալպինտէն տէրսին քի ,
հիշ պիր ատէմ գըզընը վէրէճէկի ատէմին , քիմ
վէ նասըլ օլտուղուճու , եալընըլ քէնտի թագըլ-
րի իլէ իզնա օլուրմու , չիւնքի վադաա Պէրնար
«պէնտէ խանէ տիւրքեան չօդ» տէյօր ամմա պու-
գալլում սահիհմի , էվէթ հագգըն վար , ամմա պու-
սէնին իթտիլին միւլհագա , ինսան տույղուսուհագա
տօղմըչ վէ պէօյիւմիւշ ատէմին հագգընտա սըր :

Ջիւնքի տամննքեար օլան ատէմտէ տիկէր պիր
խույ տահա վար տըր եանի թամահքէար օլան ատէմ
փարայը վէ մալի սէվէր . ամմա փաղասը օլան , տիկէր
ատէմէրի սէվմէղ , չիւնքի տիւեատէ նէ գատար
մալ վար իսէ , սանտըղընա ճէմ իթմէսինի սէվէր ա-
տամը գէմմ իտէր , անճար պու թամահքէարլարըն
պիր թապիլաթը տահա վար . շու քի , պագէն
էօյլէ պիր սէլապէթ կէօթէրիւր քի , սէնտէ
միւտաէթիէ էօմիւն տէ նիճէ թամահքէարլարա
թէտատիւֆ իթմիշ իոէն տէ ֆէրքինէ պլիլ վարմա-
մըչըն տըր :

Կէօրմէլիսին , օ նէ էյի նասիհաթլար վէթըլէր
տիւնեա մալինին նէսինէ թամահ իթմէլի , պու-
նա եալան տիւնեա տէրլէր , պու կիւն վար , եա-

ըննեալ զէ տաճա պունա պէնգեր ինչէ լափլար,
քի, պիր եվլիյա վաղ վերիյօր զանն իտէրան,
ամմա օ անօղլեր քէնտիսի իչինտէյիլ տիր տիկեր-
լէր իչին տիր: Քէնտիսինտէն պիր ֆուգարէ, եա
կիպի պիր պիշարէ սատաղա, եա պիր մուավէ-
նէթ պէքլէսէ պագ օ վաղլթ եալան տիւնեա նա-
սըլ կերպէք տիւնեա օլուր, էօլիւմ տիւնեա տէն
գալգար:

Հիքեայէմիլի անտ թմոյալըմ:
Ենվմի մէզ քիւրտէ Ելէնանըն վէտէր վէ մա-
տէրի, Պէրնարըն գալիպէսինէ կիթտիքլէրինտէ,
նէ պագարմըն գրնտան Կիթի գարանլըք պիր գու-
լիպէ ֆիլնտէ, քէօր պիր գանտիլին շաֆգը ին-
թուրմադ տա իմի. Պէրնար պուշլարըն կէտիկի-
նի կէօրալըքտէ, պույուրուն տէտի:

— Մէլէլիմ, ամմա, նէրէյէ պառտըղըմըլը
պիլմէյօրուլ տէտիլէր:

Էֆէնտիմ, տէմր Պէրնար, պիր առէմին օ-
թուրտուղու մաֆէլ, պունտան ղիյատէ այտընլըք
օլուր իսէ. օ առէմին գալիլի գարանլըք օլուր:

— Էֆէնտիմ, տէտի Ելէնանըն վալիտէսի, երբ-
նիպէ տէնիլ փէք եաթըն օլտուղունտան, պիւթիւն
սիւրքիլն թիւ գաղուլարը իչերույէ կէլմէքտէ տիր:

— Հագգընըլ վար ամմա, պէն պուրամա
մախտու, իգամէթ իթմէքտէրմ, չիմքի պու գու-
ղուլար առէմին իշթաճընը գախար: Այն պիրաղ
սուր ինգէրլինէ սէօղ ալլուրգտա:

— Այն ասլա քեօմիւրէ վարա վէրմիջ անէմ
տէյիլիմ, իշթէ էլէրիմի շէօյէ ժուամ թութուդ
ըսընա պիրիբիմ. արթըդ պու ալէօյէ օլսուղու հալ
տէ քեօմիւրէ, փարա վեքմէք խարափ տէյիլ տէ նէ
տիր : Վէ մուսու իւֆլէյիւ սէօյիւնաբարուիւ :

Վէ միսաֆիրլէրէ տէօնիւդ էֆէնտիմ, մուս
տէնիլէն շէյ, կիմէ վադըթ, էվէլինտէն պիրպիր-
լէրի թանըմայան քիմէսնէլէր, պիրպիրլէրինի կէօ
թիւպ թանըյանա գատարլազըմ տըր . օնտան գի-
յատէսի միւսրիֆ սայըլըր :

Էլէնանըն վալիտէսի մէրգուսն շու սէօլէ-
րինի իշիթ տիկինտէ, գոճասընըն գուլաղընտան աշա-
ղը, իշթէ թամամ միզան վէ ախլեաթըմըզա մըթա-
պըք պիր աւտէմ պոճլտոնը, պարէ պիդիմ էլէնայը
շունա վէրէլիմ տէ, զափաղը գըզըդադէ Էսպան
պիւնեատէ պիր կիւն կէօրտիւն :

— Էյ էֆէնտիմ, տէտի գայնաթապը, տիւյիւ-
նիւ նէ վադըթ Էափաճաղըզ :

— Տիւյիւն մի, տէտի Էերնար . տիւյիւն տէ
տիկինիզ նէ՝ օլսույոր, տնա հիշ լազըմ Էօզ, իշթէ
պու կիւնքի թէշըիֆ իթ տիյինիզ կիպլ . սայըր պիր
կիւն գըզընըզ իլէ պէրապէք պուրայա կէյիտինիզ
վէ պիր ազ էյլէնտիքտէն սօնկրա, գըզընըզ պու-
րայա պըջազըզ, սիզ դարգար կիտէրտինիզ : Ամմա
շուրասը տա վար քի . օ կիւն պէնի իւշ ֆիճան
վահվէ մէսարիֆինէ տիւշար իտէճէք իմիշտինիզ,
պէլիս Էօզ . կէլէլիմ Էլպիսէ քէշֆիյէթիւնէ, չըզը-

նըզըն պրիմրնոս ելլելթան պիր փիտթ ան վա՞ր եա,
պունտան զիյատն Թահա՞նէյէ լիզըւմ կէօրիւլիւր:

Պու միւլազաթմասն սօնկրա, էլէնանն փէ-
տէր վէ վալիտէսի, «պիզպէ գըզըմըզը սանա վէր»
տիւր ս հայտն միզի կէօրէլիմ, խտարէնիզի պիլին
տէյէրէք պալըլալ կիթտիլիւր:

Պունաթ կիտէր իբէն գարըսընա, «անապա
շիմտի էվէ կիթտիկիմ հապտէ, գըզըմըզը էվլէն
տիրտիքտէն սօնկրա տախի, խտէտիկիմիզ կիպի
պուլաճազմըլըլ, պուլմայաճազմըլըլ, պիր քէր-
րէ թէճըրիւպէ իտէճէլիմ, տէտի:

Ելլէ կէլտիքիլինտէ փէտէրի էլէնայի չու
զըրըլ, կէ գըզըմ, էօրիւլիմի, սանա պիր միւթ-
տէմ վար, սէնի Պէրնար իսմինտէ պիրիսիմէ վէքէ-
ճէլիմ, կէօրմէլիսին նէ կիւզէլ, նէ տիլպէր տէլի-
զանը տըր, վէ պունուչա պէրապէր փէք չօդ
զէնկին, վէ օթուքտուղու գօնազ սարայա պէն-
զէր, արթըզ պունտան պէօյլէ, սէնտէ հուզըր
վէ ռահաթիլէ էսիւր կէլիլիլիսին:

Էլէնա իտէ փէտէրինին նիհայէթ տէրէճէտէ
թամա հքտար պիր ստէմ օլտուղանու փէք էյու
անկլամըլ գրուղու ճիհէթիլէ, էօյլէ տէրազապ
իլլէթի մէքթիւրուն, սէֆ ու բէֆ օլապիլէճէլինի
ազըլ քէսիլլուպ, պունտա պիր հիլլէ օլտուղու
նու ֆէհմ իլլէտի, պախուսուք բի, Պէրնար տա-
իլի փէտէր վէ մատէրինին խտէտիլի կիպի հալ վէ
հարաքէթ տէ տալըանաճազը իլիթմիլ օլուպ, իպ-

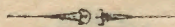
թիտայի էմիր գրգռարտ մատառու նեղարեթ, փեքե
 մալ տէրէնէն էտէպ իլէ, Եֆէնտօմ, սիլլին մինա-
 սիպ պուլլուրտուլունուղ, պէն տախիւրտոր օլու-
 բում, անճալ պիր գրգըն կէրին օլմասը Գաթիպա-
 ըր հաղղընտա նիւմ էօլիւմ, ապըլըղ, պղլիւրտէն
 այրըլաճողըմա պըուրի մէրթէպէ թէնտօլնֆ (Եա-
 նի զըտտը) իտէր իսէմ տէ, ֆաղաթ, ճարիլէնիղ
 սիլլին Եանընըտա գալտըգճա, պիր մէսարիֆէ
 տիւշար օլուրում, ֆաղաթ, Բաքիֆ, իմտիլինիղ
 տէրիղանըր, հաղղաթէն կէնճ փէ կիւղէլ իտէ,
 պունա տպուրաղը օլամամ, չիւնքի էփէնմէքտէն
 միւրտա, չօճօղ փէ ճտհիլ օլմաղ տէլիլ տիր,
 էկէր ալաճաղըմ աւտմտէ նէվէնվան, Եգնի տէ-
 լիգանըր պիր աւտմ օլուր իտէ, նասըլ օլուր հէմ
 տէ պէլքի իլէրուտէ սիլլէ էյի կէօրիւնիւր, էփ-
 լէտէ թէպաիլի Եիլիւաղ իտէր պպպանըղըմ, օլ-
 գէման Ելէնիւմ հալիւմ նասըլ օլուր տէտիլ (Ամ-
 մա Էլէնմանըն շուսէօղլէրի գալպիլինի թէնտօլրի շտիլ) Գ
 — Ա. գրգըմ, տէտիլ փէտէրի, սէնիմէնէն զի-
 յաւտէ մէնֆուրում օլան շէյ գանղըր տըր, Ելա
 — Ասպաճըղըմ աւտի Էլլէնալ պէնիւմ էն
 զիյաւտէ մէնֆուրում օլան շէյ, մէսարիֆի պիր ա-
 տամա գարչը չըղմասը տըր, չիւնքի պէն պունճա
 վաղըթէ էմիր իտարէյէ ալըշաղմ, փէ իտէրէ տէ-
 նիլէն շէյին ինպանը կէչիւտիւրմէսինէ նէ տէրէնէ
 Էմիլիլէթի օլտուղունա քեամիլէն իգնա օլուպ, Եէ-
 տիլիւմ Եէմէյի սօն տէրէնէն Էմիլիլէթի գալպ փէ

դօրպեւոյն գլխէ մէկէ ալը շարմ, եարբն՝ պիղ կիւն
մէզքիւրէյի ալորդըմաւ ուշագլար գարշմըզտա
սէլամ աուրաւ, վէնէնվայի նէֆիս եւմէքէր իւն
ալըշըրտազ քվաշ անապա վարկէթիմիդ եւագըն
վագըթտա թիւքէնիպի փէրուշան մը օլաճաղըզ
տէյիւ պիւր գօրգ ու վէ վէսվէսէյէ տիւշար օլուպ,
օլ վէնէնէ չիմեքի րահաթըզըմ պուլամայաճաւ
ղըմ, աշն գլխ, աշրդոյաթ անգըմաւ միլի

Տամահքեայ ատէմէր, հիշ օլմաղ իսէ կիւս
նիւն պիւրինտէ պէօյէ պիւր տիւպարայա տիւշերլէր.
պու գասիլտէն օլտրադ էլէնանըն յիտէրի տա-
իսի գըզընըն շու սէօզլէրին քեաֆֆէսինի տէ տըզ-
գաթ իւզրէ տիւնէյուպ, վէ տահիհ զանն իտէրէք)
— էյ շաշըն էյ, պիղ գաշ եաշընտայըզ,
օրալարընը չօգտան սօրուպ արաշարրորդ, թէն-
րիւպէ իթմէտիքտէն սօնկրա, քէնտիմիդի ալտա-
տըրմը յըզ, սէնի չիմտիլէ զատուր չօգ քիմնէլէր
իսթէտիլէր ամմա, պէն վէրմէտիմ վէ վէրմէտի-
շիմին սէպէպի տաիսի, էվլէրինէ կիթտիմ պադ-
տըմ քի, նէ պազարտըն, ետզմաւ վիւնտէ երկիր-
մի ղուրուշ մէսարիֆ, եինէ օլմաղէ ոթ, արապա,
դէֆգ սէֆա, կիրէն չըգտան պէլիսիզ, ֆապաթ Պէր-
նար տէտիկիմիզ ատէմ պիւրպիւթիւն մաւղայիւրի
պիւր աոտէմ տիւր, եանի զայէթլէ թամահքեար,
ֆադաթ չօգ կիւնէլ, պուհա պիւր տէյէնէյին վարմը:
— Խայր պապաճըղըմ, ծնա պիւր տէյէնէյիմ
եօզ, իտարէ թարիդ ինէ մալիթ տիւր աոտէմ օլուսն

տա , նէ դատար կիւղէլ օլուր իսէ օլտուն :

Իշթէ օղլում տէաի տէրվիշ , իէնճէրէնին
էօնիւնտէ կէօրտիւյիւն գըզըն , հիքեայէյի ահվա-
լը մէգքիւրէնին էվլէնմէսինէ պէշ օն կիւն դաւմըշ
օլուպ , պիլա սապր աւ թէհամմիւլ մահպըստան
չըգաճադ օլանլար միսիլլիւ քէնտինի փէտէր վէ
մատէրինին էվլինտէն աըշարը աթմասընա պէրլէ-
յօր , օնտան սօնկրա քէնտիսինէ հէմէֆքեար օլան
Պէրնար իլէ , մալիք օլտուգլարը վարիյէթին զէֆ-
քինի չըգարաճադլար տըր քի , իհթիմալ աըր փէ-
տէր վէ մատէրի , տէսիսէլէրլէ ալտանմըշ օլտուդ-
լարընը պիլիւլ , տիւշիւնմէլէրինտէն եալընըզ կէօզ-
լէրի տօյուրաճադ օլան թօփրաղա , պիր ան էվ-
վէլ կիրէճէքլէր տիր :

ՊԻՐԻՆՃԻ ՃԻԼՏԻՆ ԽԻԹՈՒՄԸ

ՏԻՒՐՊԻՆԻ ԱՇԳ

ՎԷ

ՄԱՀՊՈՒՊԷՏԻ ՄԻԼԷԼ

ԹԹՈՒՋ ՊԻՐ ԿԻՒՆԷ ԹԱՔՍԻՄ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇՏԸՐ

ՄՈՒՀԱՐՐԻՐԻ ՎԻՋԷՆ ԹԻԼՔԻԵԱՆ

ՍԱՀԻՊ ՎԷ ՄԻՒՆԹԷՇԻՐ Ա. Բ. Գ.

ԻՔԻՆՃԻ ՃԻԼՏ

ԱՍԻՔԱՆԷ

ՄԱԹՊՈՒԱՅԸ Յ. Գ. ԹՕՁԼԵՆՑ

—
) (1872) (

ՀԱՅԿԱՅԻՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ԺԵ

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ՄԱՍԻՍԻԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ՄԱՍԻՍԻԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ՄԱՍԻՍԻԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ՕՆՈՒՆՃՈՒԿԻՆ

ԷՐՄԵՆՆԻՆԻՅԵԼԻ

Պաւ կիւն տիւրպինի կիւնաօգրուսու թարաֆը-
նա նազար ի թտիմ իսէ Պէօյիւք տէրէնին տաղլարը-
նը կէօրտիւմ :

Կէօրմէյիսին, քէնաիմի մէղքիւր տաղլարն
էթէքէրէրնտէյիմ զանն ի թտիմ :

Պաւ տիւրպին էօյլէ պիր աճայիպ տիւրպին
իտիքի կէօրտիյիս շէյլէրի պիր առէմին թա եանը-
նա կէթիլիլիլ իտի :

Պարիյէյի մէղքիւրիւն մահէյի թէֆէրրիւնէ-
րի օլան հիւնքեար վէ քէսթանէ սուլտընըն եա-
նընտա տուրմաքտայլմ զանն իտիպ, վէ աիշամ-
տան իսէ պիր ազ զեյատէճէ սուսուզ օլարաք
էյիլիպ պիր ազ սու իչէյիմ տիյու տիւրպինի կէօ-
զիւմտէն աշազը ալտըմ իսէ քէնաիմի եինէ պիր
տէփէճիքտէ պուլտում :

Օֆ, տէտիմ, քէնտիքէտիմէ սրգըլարաք, պու-
դաշ օլտու պու տիւրպինին պէնի տլատաշըն,
պիր տահա պարմալըմ տէյու նիյէթ ի թտիմ իսէ տէ

պու դատար շէյքերի պու տէրէճէ Կազընա կէ-
թիրմէք հէր ատամըն էն զիյատէ արզու վէ մէ-
րաք իտէճէյի թապի իտի, հէր պագմագուտա միւ-
ճէրրէթ պէօյլէճէ ալտանրայ, կէօրտիյիւմ շէյ-
լէրէ էլիմի ուզաթմայա գալգըշարագ տէրվիչին
եանընտա քիւչիւք տիւլլէքտէ իտիմ. հէր նէհալ
իսէ, եինէ մէրագըմըն զապթընա միւքթէտիր օլա-
մայուպ, տէֆա տիւրպիւնի կէօղիւմէ գօյուպ մա-
հալը մէզպուրէ նազար իթտիմ իսէ, պիր սու պա-
շընտա օթուրմագուտա օլան ուիր գըլ իլէ պիր տէ-
լիգանլը կէօրտիւմ :

Մէրգումանըն գըյաթէթի իսթանպօլ գըյա-
թէթի օլմատըղը իչին, հէր հալտէ էթրաֆ քէօյ-
լիւքլէրտէն օրայա կէլմիլէր զաննէ զահիպ օլուպ,
պուրնլարըն քիմ օլտուգլարընը պանա աղնաթմար
իչին տիւրպիւնի տէրվիչէ վէրտիմ, աէրվիչ մահալը
մէզքիւրէ պիր ստիէ մէքաարը պագըպ, նիմ կիւ-
լէրէք տիւրպիւնի կէօղիւնտէն աշաղը ալմասը իլէ,
նազըլ աթի հիքեայէ իլլէտի :

Օղլում, օ սէնին Մէօյիւքտէրէ դահն իթտիյին
մահէլ, էրգիւրիւմ ճիւլարընտա Միւնկէօլ թապիր
օլտէնան տաղլարըն էթէի տիր :

Մահալը մէզքիւր աթիք էրմէնիսթանտէ օլուպ
մէզքիւր կէօլլէր հազգընտա տիւրլիւ պէ տիւրլիւ
րիսլայէթ օլունուր, հալաթ շու հէր հալտէ սա-
հիհ տիր քի, մէզքիւր տաղըն հէր թարաֆընտան
թաթըլ վէ պիւրահ սուլար եէր եէր գայիայըպ

չքղմագտա , վէ էվվէլա տաղըն հօգարընաւ . Թ
կէօլէրին սուլարը , աչաղը ադարգճաղ պիրպիր-
լէրինէ դարըլըպ , ուֆաճըգ ագընթըրաք փէյտան
իթմէքտէ , վէ պատէննա տաղըն էթէյինէ ինտիք-
տէ , պիրեր ուֆաճըգ ըրմագլար հուսուլէ կէթի-
րիպ , վէ մէգքիւր ըրմագլար զօլ գօլ օլուպ , պիր
թագլմը Օսմանլը հուսուտունտան նէհրը Արասը
վէ պիր թագլմը նէհրը Մուրաթը մէյտանէ կէ-
թիրմէքտէ տիրէր : Աէ պուս սէպէպէ մէսիւր ,
Պինկէօլ թապիր օլունմուշ , վէ մէգքիւր կէօլէրին
կիւղէլիյի , վէ պախշ իթտիյի զէֆը ու յսէֆա ,
տիւ իէ թապիր օլունուր մէվատտէն տէյիլ տիր :
Գալիպա պունաան նէչէթ իթմիշ օլմողը , կըմէնի-
լէրին օրիվայէթիքի , կիւյա աթիք Ատէմ պահչէսի
մահայը մէգքիւրտէ օլուպ , սնտէն ճէրէյան իտէն
տէօրթ ըրմագլարտան իքիսի , պալեատէ պիր իթ-
աիլմ Սրաս վէ Մուրաա ըրմագլար իմիչէր :

Մէգքիւր տաղլարըն էթէյինտէ էնվայի էչ-
ճար , վէ Ֆիտան վէ չիչէքլեր , վէ քէնտիլէրին հայա-
թը օլան սուլար իէ հէր վաղըթ միւլէմնա օլուպ ,
րիւզկեարտան տէօրթ թարաֆա սարըլն ինճէ ֆի-
տանլարըն խըչըլթըր , հէր թարաֆտան ճէրէյան
իտէն պինէրճէ ագընթըրըն թաթըր չաղըլթը-
լարընա դարըլմագտա , վէ տաղլարըն իւղէրինտէ
օթուրմագտա օլան գուղըլարըն պիկիւնահ մէլէ-
յիչլէրի , չօպանլարըն դավալլարը իէ հէմտէմ օլմագ-
տա , վէ չէմը թապանըն զիյալէրի պալարըլարըն

բարեկամս, ազան ու փառքդ, ապրնմբ ըլարա, փոք-
տուդ փող, հաթարդ հիսապարդ ինձու վէ Էլման
Թանէսի մէջաւանէ կեցիւրէք, քան տիր : Դուք Էլման

Սա՛հի՛հ, ծըրնագ, ինան, օղլում քի, ճիհանըն
էն պիյառէ Թէհսիք օրնաճաղ հալէթիւ պիւրի-
փի ապիւրգ ճիհսի պէշքընն աէփիլիք վէ շէնվէթի,
նին իճապք ծըան պին տիրիւ պըսատընը քէյ-
հուտէ, վէ հիլէլի հիւնէր ու մանահաթընը
ղարիփիւք, ինճէլիք, մօթալըք Թապիր ալունան
շէհրիսթան եղւմորճաղարընը քարլ ու իսայալ-
լէրի, քէնտի պըսապընը վէ ճէմլէթի պէշքընէ-
նին սէրպէսթիլէթինի իպթալ իտիճի չուղուրու-
նա տիր շուրիւղ, Թապիյաթըն պու պինաղիր վէ
պի կիւնահ զէփզ ու սէփասինըն տախի պէնիի,
առնմոնէն մէսթուր գըրմասը տըրհէյվահ քի ին-
սան գըրմը քէնտի նէփսինին իճատ իթտիլի տիր-
լիւ չօճուղճա վէ տիվանէճէ օյունճաղարա տա-
ղալ իշինան օադիմ օլտուղու տիւնյանըն վէ նա-
թուրանըն նէյհ պին աօյուլմաղ վէ հիլէսիզ գէվը
ու սէփալարտան պէսապէր վէ մահրում գալ-
մաղաա տըր :

Մէփիլ ինսաննի հալ, հիլէ վէ եալան իլէ
նէփսինի խօշուտ իտէրիմ զանն խտէր, օյուսա քէն-
տինի գըսզ ըվրազ իտէն միճդէմ պթուն զին-
ճիլէր իլէ, քէնտի քէնտիսինի պաղլայըս, «ա՛հ նէ
ղարիփ զինճիլէրիմ վար տէյու էօյինէրէք, սէ-
վինէրէք, քէնտի էլի իլէ կիւնպէկիւն քէնտի թա-

պիտի սերպեցիլիմինի խաթալ իթմեքտէ տիր, ֆա-
դաթ պու միւթապալար պու Օդ մէյտահրնտա
օլաճաք վէ պէօյլէ պիր Գըսա միւլադաթ իլէ խի-
թամ պուլաճադ միւթապալա Եղմատըդը իշին պուն-
լարաան սարփը նաղար իտիպ աթըլ մէնդըպէմիզէ
կէլէլիմի, ինչ Զապէթի Գիյուս մաննալա միւթալ

Մէղքիւր տաղարն պաշընտա եկել չիմէնէր
իւսթիւնտէ օթուրմաքտա օլան գըզ իլէ տէլիդտէ
լը, Մէղքիւր Խաղըն Գիլպըրնտա պուլոնաան պիր
Գարիլէնին օթէնէլէրինտէն օլապ, Գըղըն իսմի եւ-
պիս վէ տէլիդանընըն իսմի եկընէս տիր, Ելալիտ
պիր րէնէպէր Գըղը օլնապ, օրթաւ պօյլը վէ իրմ
էամէր, Գարն Գաշը Գարն կէօղլիւ, Սիյահ սապը
պիր Գըզ տըր, օն իւշ օն տէօթ Եաշընտա, Բաան
արգլար չէքլիշ Գաշընտա, պէյտգ Նազմա պու-
շընտա Եկիյտիկի պիր ալ շալար, Խոզուն եկթա-
րիսի թօփլար, քեամիլտու մահնուպ էթփար շիշ-
մանըդը Գարար:

Փէք կիւզէլ տիրամմա շիլմէքեար Կոնիւր
հիռնէտար տըր ամմա շիլմէքեար տէյիւ Գըրըլուպ
իկնէլմեզ ամմա հիլլէքեար տէյիւ

Կէօպիսին ալթընտան պաքաթ, Կըղլի տէ-
րինտէն եադար պիր տափ թարզ իլէ վադաթ,
աշընը պօյնունտան թապաթ պիր Գըզ տըր,
Ներսէս մէղքիւր քէօյտէ շաբանըք խրամէ-
թինտէ մէշուլ պիր տէլիդանըլ տըր, վէ պունդու-
րըն պիրպիրի իլէ կէօնիւլ տիւլիւրմէլէրինէ, շու

սեօյլէյն ճէյիմ վազուաթ սօյլէյն Եմուշ տուր :
Ելախարն կիւղեցիլի քեօյիւն իշինտէ նամ վէր :
միշ օլուպ , անը քէնտիլերինէ զէվէ իթմէք իշին ,
աշիգան իլէ պիրլիքտէ , անա թէնհատէ թէատ ,
տիւֆ իտէպիլմէք պապիւտէն չաիգըն ու եչըրդ
յատէն տիւչման տախի փէյտահ իթմիշ իտի :

Պունլար էհլի ֆէսատ էտէպսիղլիկէ մախտու
օլտուղու իւզրէ, պիր գաշ քիշիհ հէր սալլա , Ելպիւ
պին քէօյաթէ տըչարը չըգմասընը կէօղէաիլլէք իտի :

Յադաթ մալտամ քի օ ճիւտ քէօյլէրին ա-
տիթի իւզրէ , մէգըլուք Պինկէօլ թապիւր օրլնան
մահալէ , երտէրի թէֆէրրիւճէ չըգարլար իտի ,
Ելպիւ տախի պիր կիւն , փէտէրի իլէ պիրլիքտէ ,
մահալը մէգըլուքէ վաարլ օլտու :

Չապըրնլար իտէ , քէնտիւտէն ելիլէ Եօրս
չըգըպ , տաղըն սազըգ վէ աղահըրգ պիր մահա-
լինտէ սիփէք օլմուշար իտի :

Պունլար փէտէրի իլէ պիրլիքտէ , տաղըն պիր
աղ Խօդարդարնտա , Եօթէտէ սիւրիւտէն ալըրմըշ
պիր օլուտու , տաղըն էթէյիմտէ պիր գուրտ փօ-
վալամագտա օլտուղու կէօրիւնիւր իտի : Ելպի-
սին փէտէրի տախի պունու կէօրալմփիւտէն , հիշ
պիր շէյ կէօղիւնէ կէօրիւնմէյերէք ովէ Ելաթէ
տախի պիր շէյ տէյեմէյերէք , տէրէ թէփէ գօլա-
րազ գուրտուն արգասընաան գօլմագտա իքէն ,
այաղը թալլարա չարիլըրդ ալաղը Եուփարլանար ,
վէ իլի գալանըն արասընտա սըգըրլու գալտը :

Խօթե հանտա Լլպիս օլարատա չկէք Քօփ-
լամայա տալմիշ օլուպ քէտէրինին քէնտի ճանըն-
տան այրըլտըրնտան պիլէ խապէրի Եօղլուտու ,
անճազ պօշնլարըն իքիպնին տէ հէր պիր հարէ-
քէթինէ պիգդաթ իտէն ջ շապգընլար , քեաֆֆէ-
պինի քեամիլէն կէօրիւպ , վէ մէրամը ֆառիտէյէ-
րինի իճրա իտէպիլէճէրլէրի ֆըրուսթը ազիմէ
ատտ իտիպ , ճիլմէսի պֆրտէն կիպլէնտիքէքի եէր-
տէն արշարը չըգքա , Էլպիսին իւգէրինէ հիւճիւմ
իթմէյէ պաշլատըլար :

Պիշարէ գըղճըլաղ , տաղըն Եօղ մըրսընտան
դօշուպ , քէնտիսինէ տօղրու կէլմէքտէ օլան շարչ-
դընլարըն փաթըրարընը իշիթտիքտէ , թօփլատը-
ղը չիէքէրի եէրէ տէօքիւպ Էթըաֆընա պադար-
վէ Եանընտա փէտէրինի կէօրմէաիքտէ , պիւթիւմ
պիւթիւնէ շաշըրքա , ճան Էլամէթի իլէ Էնթարի-
թինի պէլինէ սարըպը պըշգընլարըն Եօնիւնտէն ֆի-
րար իթմէյէ պաշլատը :

Պիշարէ գըղ զօշուպ կիտէր իտի Էաննա նէ
թարաֆա կիթտիքինի քէնտիսի տախի պիլմէպ իտի
նասըլ քի մըս կիպի վուգուաթ ըարտա Էօյլէ օլ-
մասը թապիի տիր :

Էլպիս Եաննէն հէր նէ գատար գալմաղտա
իտի իտէ տէ , շապղընլար տնսիս արգասընտան դօ-
մալամաղտա օլտուգըրընտան , պիշարէ գըղ քէն-
տիսինի պիլք ուշուրում գալա թէփէսինտէ պու-
լուպ , վէ շապղընլարըն Էլինտէն գուրթուպիլ-

Մէք իշխն , քէնտիսինի մահալը մէգրիւ լսէն աշա-
 Ղը ամթմագծոան պաշտա չարէ հօդ իտի ,
 Պըշլընլար սրունճա վաղըթտան պէրու արա-
 մագսա օլաուզլարը ավըչ քէնտի իսթէտիքիքի
 կիպի տծարա սըղըշտըլարդ լարընը կէօրէրէք , պու
 մագուչէ անէմէրէ մախաուս օլան պիր հայդըրըշ
 պիր կիւլիւշ վէ պիր սէվինճ ալեամէթլէրի իլէ ,
 Կօշուկ էլիլիմէ հաղաշմագծոան իտիէր քաշու-
 լում Բոս իսայլիճէ շուգուր , Կաշաղար թաշլըդ
 դայալըդ , շէօյլէ քի քէնտիսինի աշաղը ամթաղը
 թագտիրտէ Դաուրը պաղըլէ հօլճու օլաճաղընը
 շիւպհէսիդ իտի :
 Հալ պու քի էլիլիւ , Սնատօլ Կըղարընա
 մախաուս օլան պիր ըրգէհլիլիք վէ պիր ջհաաթլա-
 հօյլէ վահչի վէ զօրըլա մէրամը ֆաստոհէլէրինի
 իճրա իթմէլէ դալգըլան պըշլընլարըն էլինէ տիւշ
 մէքտէն իսն , էօրէլի տահա զէրպտէ միւրահճահ
 թութուպ , քէնտիսինի ուշուրումաան աշաղը ամթաղ-
 ճա :
 Ներսէս օլ վաղըթ աշաղըտա պիր դայալըք
 իւսթիւնտէ օթարմաճք վէ չալըն քէնտըրնտա եա-
 երլմագսա օլան գօյունլարըն դայըրլմասընը պաղ-
 տըղը սըրատա , հօդարտան աման էօլիյօլում
 տէյու պիր սէտաա իշիթտիրտէ , պաշընը հօդարը
 Գալտըրըլա , հօդարտան աշաղը տիւշմէքտէ օլան
 կէնճ վէ տիլպէր պիր դըղը կէօրէր , վէ օլաուդու
 եհրտէն տէրագապ չըղըլա , վէ հիշ պիր թէհլիւ
 քէլէ պաղմոյարաղ , դըղըն տիւշտիւլիւ թաշլըք

զօրայրք մահելլինէ պօշուպ, քրդը ուսուլ իլէ
դու ճաղապարք

Թէ հասարակ նէ չժգհաթ ճիւղէլէր, ետիար,
մէյեր պուհօյիւմ իլէ հօմիւր արսաւընաւ, տերա-
ղուշ իլերոօնէ գառովմի վէ պիւլա խէյթ ու ֆի-
թուր, մուհասպէտէ տելալէթ իտէճէք իմիշ:

Ելալիս վէ Ներսէս զայլէթվէ գէտէլէնիւպ, վէ
հիւղլէլինիւն պաղլը Եերլէրի սըյըրլըպ դան աղմա-
յա պաշաւոր իսէ տէ, պիմէնիհի Թաալէ թաշլար
իւղէրինտէ Ելալիսէ պէրլէմէքտէ օլան Էճէկօ գրա-
ճըգտան սաւլու շտուրաւ, վէ օ Էտէպսիլլէր շան-
թամըգա գօտուգ պանն իլթ տիբլէրի թալլը, Էլլէլին-
տէն ոչուրան շաշլընլար միմիլիս պաղգա զայ-
աթլար

Ներսէս Ելալիսի ալըպ գրաճըգա Էտգըն պիւր
տէյլըմէնէ կեօթիւրիւպ, միմէքին օլտուղու հասար
Էտրլէլէլինի սարըպ, օրտաթա պիւր աղ ինհաթ իլթ-
տիւրտի:

Ու արատա Ներսէս, Էօլլէ պիւր մէրտիք վէ
չէճաթթվէ պիղգաթ քէնաթ Էօլիւմիւնի կէօղիւնէ
աբալաթ քէնաթիսինի գուրթարտըրընը, վէ մուգա-
պէլէթէն նէ քէնաթիստէն աղ ճէ, վէ նէ տէ պիւր
Էօրտուգ մաթլուպ իտիճէլ թարդ օր թալրածա
տախի պուլունմայրա, Էնլընը պիւր ինտանիլէթ
իլին իճրա իլթ տիլինի Էլլըլիս կէօրէլէք, մէյըրիք
չօպան հազգընտա օ տանիլէտէն պէտ իլէ, պիւր
աշղ ու իլթիլաթ հիսս իլթմէյէ պաշլատը: յիլ

պու մեհապալէթ կիւնպէկիւն արմըպ մէղքիւրէ
քէնտիսինէ գատիմի ալմագ իւզրէ դարաւ վէրտի
խօտէ , Ելպիսին իքի թանէ դարտաշարը օլուպ ,
մէղքիւրէյէր զայէթլէ վահշի վէ պէտախեաք քիմ
սէյէր օլտօգլարը իշին , Ներսէսին քէնտի հիւսնի
րիւսալ իլէ դուրտուղարը պու մուհապալէթ պիւ
նասընը , պարպարլըք վէ թերպիյէսիզլիը դաղմա-
սը իլէ երգմագտա կէզտիքլէրի իշին , մէրգումէ
էլպիս վէ Ներսէս , նէօյլէճէ անկերտէն կիլլի տաղ-
լարտա , վէ գայա գօլթուքլարընտա , վէ պու կէօր-
տիւկիւն Պիւնկէօլին սու պաշարընտա , նէ տիւրլիւ
թարգ ու թաւր Վիւթաճաղարը հագդընտա
մէշլէրէթ իթմէքտէ տիրէր :

Շիմտիքի հալ Ներսէս Ելպիսէ քիմին դըղը պլ-
տոպընու սիվալ իտիպ ախշամըր դըղը պիւ ըէ-
տէր փէտէրինէ կեօթիւրիւպ թէպլմ իյէտիք :

Օղլում տէյի իլալէ էթտի տէրվիշ սէն ինթիմալ
աըր ֆիգըրինտէն տէրսին քի պիր գըզ քէնտի հիւս-
նիւ ըիղտըր իլէ պիր տէլիգանլըլը ալմագ իսթէ-
տիյի հալտէ վէ գըզա պիր տէլիգանլըլը քէնտի սէր-
պէսթ հիւսնիւ ըիղտըր իլէ պիր դըղը պլմագ իս-
թիպիյի հալտէ նէ հագդ ու սէլահիյէթլէ մէրգօպ-
մանլ փէտէր վէ մատէրի քախօտ դարընտաշարը
վէ եա ապրապարըր միւտալտէլէ իտիպ ծնորա
մանի օլաւագ , բասէթլէրլինճէ նէ ճէպր իթմէյէ
դալլըշապիլլէրլէր , մատամ քի իքիտի տախի աղըլ-
սիւլիւ օլուպ վէ օլրոհըն էթրի իւզրէ հարէքէթ

խիժմէքո՞ւն տիրէր : Տեղաթօղում տէտի . մէն
դարպարըզ . վէ վահշիւիւր տէնիլէն շէքին նէ օւ
տուղունու պիլկումիսի՞ն :

Պարպարըզ . աշնպէն շէյ . նէ ախրիւ վէ
հէր նէ վտարթա վէ պէհանէ իլէ օլուր խաէ օրտուն
րատէտթէ ճէպը իթմէզ տիր :

Պունուն նիւմունէսինի Անտուղունու կէօրիւպ
տէ պու կիպի շէյլէր ետրանըզ օրալարաւ վաղու
պուլմազում տըզ զանն իթմէ , էլան պէօյլէ շէհ-
րիսթանտէ նիլէ աթալար քէնտի էվլաւարընտան
պու պապտէ կէրէր Սլլահճա կէրէր նամուսճա շէրի
տէյիլտիր տէյէրէր կէօնիւլլէրինէ ճէպը իթմէյէ կէզ
մէքտէ տիրէր : Եւ ֆէրը իլէ քլանճապ օրթօյլէր
տէ վէ տաղիսթանլարտէ պու ճէպրի տուեալ վէ
զօլա իլէ իհրա իթմէքտէ իսէլէր շէհրիսթանտէ
տիրիւ վաւըթա վէ պէհանէլէր իլէ էանի պիլիւմ
քիպար ֆաթիլեաւան օլտուղունուլա կարը Քաւզ .
օ ֆուզարա պիլզ զէնկին օրտուղունու զիլին օրտաղ
տէյէրէր վէ սայիւր նիլէ էզաւարզ պէհանէլէրլէ էյ
լաւարընըն ըէյ ու միւրաւարընա ճէպը իթմէքտէ
տիրէր . անճազ շու շէհրիսթանտէ վաղու պուլան
հալլէրի , տիկէր նիլը կիւն տիւրպիլնտէն պաղըզ
տանա նաղը խտէճէյիւմ իլին , պու կիւնիւր օն-
տան տարֆը նաղար իտիւպ , շու Վլպիւրին դարըն-
տալարընըն նաղիլլէթիլի խտէլիւմ :

Հէր պիր ֆէրաը վահիտին հաղգրիւս օլըրճա
թապիի օրան պաղը խաւսու դարը պէր թարգմ իթ-

տիյիմիդ Զալտէ, թալիս ու թերպիլէնին ճինսի
պէշէր հաղէրնա զայէթէն ելղէմիլէթի վար աըր
Էօյլէ քի թէրպիլէ քիլինին նաթոյրաւորնա Կա-
միլ օլտուգու պիւ ֆէնա տիւեալը, Էքսէրի քիւ-
լիլէն գալուրըմազա տախի, չօգ զիյառէ թէնզիլ
կիթալիլ տախի ինքեար օլունամազ, Էլլիսին
Էլլիսին քէնտիւնտէն պէօյիւ քի քի թանէ էր-
քէք գարուպչարը օլտուգ, պիլիլին իսմի Պետրոս
տիկէրլինքի Տրդատ տըր, խաղաթ պէն պունդա-
րլն ասըլ իսմիլիքի պուրաճըղ տա պէր թաւաթի ի-
տիպ, քէնտի թապիլյաթ լարընա մուվաֆըգ օլա-
րագ պիլիլին (Պետրոսըն) իսմի զամաղ տիկէրի-
նին (Տրդատ) Նիֆագ (ամուլյաքան) ինվանը փէ-
րէ ճէլիմ քի հիքեպէնին խիթամընտա, ճիւլէ
օգ ուլանըմարտա տախի հազ վէրէպիլիլըլէր,
Պունլար իքիսի տէ Եէտի սէնէ մուգաւառէմ
գրամէթ արտաճա Իլին Իսթանպուլա կէլիլըլէր,
վէ իքիսի տախի այրը պըրը պիլիլէր զօնաղա խըտ-
մէթ քեարըղա կիլմիլըլէր իսի,
Ղամաղ զայէթէն պիւր զէնկիլն սարըմֆըն զօ-
նաղընտա վէքիլտարճըրգ իթմէքտէ իտի, պիւր
միւտտէթ մէգ քիւր խըտմէթ է աէվաթ իտիպ, տի-
րայէթ վէ ուտաղ աթըր օէպէպիւնէ, տալիմու աղա-
ռընըն հիւսնիւ թէվէճհիւ հիսի իւզէրլինէ օէլալ իթ-
միւ իտի . օ տէրէճէլէ գաւաթ քի մէսարիֆ տէֆ-
տէրիֆին Եէկեւն Եէկեւն աղաղընա թանդ տիւմ
իթմիլիլնտէ, աղաղըր Էալլընըղ մէսարիֆինէ պա-

գրայ Վարդապետ Բերիկի խոյն . սենեկուն սենեկէ այլըղը
տըլթմադտան օլտուգտան մատան , էվին իշինան օ
տէրէնէ թէնսիր վէ նոսֆուս քէսայ իթմիշ խոյն քի,
սանքի աղապը քէնտիսի խոյն նէթէ քիմխըղմէթքեար :

Ղառաղըն պու հայի , իւերուտէ քէնտիսին
տախիւ էյի պիր առտան արքաարնա կէշէնէկի
շիւպհէ կէնթմէրմէղ խոյն :

Հայպուէ քի աղապընըն , պիր կէնէ վէ տիւ
պէր Զօհա խամնտէ պիր գարըուր օլուպ ամէղ
քիւրէ պիր կիւն խաթթէնտիւրտէ , օ կիւնլէրտէ
Փարիստէն խաթանպօյա նէնիվիւմիշ օլան կէնէ
վէ եագըղըղը պիր հէքիտի մէրգօպմէնին խաթ
թէնիյինէ պաղապայա կէթիւրտիւր :

Հէքիմ , աղա վար նօղ , նասըլ քի տաթ
տիր , էվէ ծնպէշ եիկիրմի կիւնտէ պիր տէֆա վի
պիթա վէրիտ , գօգօնայը շիֆապիւզիր իթտի խտ
տէ , գօգօնա էյիլէշտիւրտէն ոծնկրա տախիւ եինէ
կէշիպ կիթմէքտէ , վէ գօգօնա խոնթէ օլտուլու
վաղըթ կիւնտէ պիր տէֆա վիպիթա վէրիւ իքէն ,
շիմտի մաղայիւրի օլարադ , կիւնտէ իքի իւշ տէ
ֆայա գառտար վիպիթա վէրիւ խոյն :

Ղառաղ էվէլ էմիրտէ պու պաղապէ տիկէր
պիր խաթթէյիւր զուհուր իթմիշ օլտուգտան ֆէրգ
խտէր խոյն խտ տէ , մէմիէքէթին հէքիմնէ մուա
մէլաթընա էյիւնէ վաղըֆ օլմաուրըղ իշին պէլքի
պու մէմիէքէթին տաթթի խաթթա քեամիլէն էյի
օլանա գառտար , հէքիմին կիտիպ կէլմէսի իգտիգա

որը տէր իտի քէնտի քէնտինէ : Հաւարքի, տի-
կէր պագը արեամեթէր, մատտե վէրիլսարճըն
քէշի իթտիյի կիպի օլտուղունը խալաթ իթմէք-
տէ իտիլէր :

Հէքիմ Զօհսա խալմէ իքէն, վէրտիկի վա-
գըլլար, օտա գալտուտ աչրգ օլարադ, մոնալի-
ճէսինէ տէվամ իտիպ, վէ օ տախի էն չօղու և ա-
բըմ սաաթ էյլէնիպ, կիտէր իտի, տիւգէլտէքտէն
սօնկրա վէրտիլինտէ, օտա գալտուտ գալիալ, վէ
իքի իւշ սաաթ աալղըն շոդըրտըլար էթմէք կիււ-
մէքլէ օթուրուրլար իտի :

Վէ Ֆիլվադը, վէրիլսարճըն քէշի սահիճ
օլուպ, Զօհսա Հէքիմ իլէ, տիկէր պիր տէրտին
մոնալիճէսինէ տէվամ իտէրլէր իտի, վէ պու խու-
սուա իչին գօղօնա ուշաղլարըն իչինտէ, էն գի-
յատէ նուֆուս սահիպի, վէ աղանըն և անընտա
պիլա թէքիլի գօնուշապիլէն վէրիլսարճ օլտուղու-
նու պիլաի իչին, օ կիւնլէրտէ վէրիլսարճա ալ-
տըլը շէյլէրին ալա Ֆիլաթընը սօրմայարադ, իւղ
գուրուշա ալընաճադ շէյ իչին, ալ շու իքի և իւղ
ղուրուշու, պէն պիլիրիմ օ շէյի օաֆիլաթտան
աշաղը վէրմէղլէր, տէյէքէք վէրիլսարճըն էվէյի-
ճէ կէօգէթիլ իտի :

Հաւարքի վէրիլսարճըն ալիւաքը թէվալիյէ
իթտիլիվիլ խալինէ մուվաֆրդ, օլարադ, տալիսն
պու շէյի աղապընտ տույուրնադ, էմէլ ուսրղու-
տունտա իտի :

Պէրի թարափտա գարը դռամբ տախի, պու-
ստապտէ օլան էսրարը կիզլի թուլթապիլմէք իշին,
տալթ պիր տիւրլիւ էմնիյէթէ գանաւաթ իթմէյիպ
չօդ տիւրլիւ տիկէր հիւնէր վէ ութաւըղլար տիւ-
շիւնիւպ պուլմագտա դայէթլէ մահիր օլմուշ օլ-
տուղու իշին, օլմայա քի վէքիլխարն քէնտի զա-
թէն մալիք օլտուղու հիւրմէթ ու իթիպարը, վէ
սօնրաւտան քէնտիսինտէն պուլտիւտուղու մէնֆա-
ւթը այադ ալթընա ալարադ, զամաղլըդ իթմէ-
յէ գալպըշմասըն իհթիմալիւնէ մէպնի, տիկէր պիր
շէյի վէսիլէ խտէլէք, պաշդա պիր ուշաղը մահրէ-
մանէ, վէ իւճըթլմ վատի իլէ զանտորդալ, վէքիլ-
խարն տըշարը չըգտըղը հալաէ նէրէյէ կիթտիլի-
նի, վէ էկէր աղանըն օտասընա կիտէճէք օլուր
խտէ, աղա իլէ նաւըլ վէ նէրէտէ գօնուշտուղ-
լարընը վէ էկէր կիզլիճէ գօնուշմագտա խտէլէր,
նէ մատտէ իւզէրինէ գօնուշտուղլարընը իհթիմա-
լը օլապիլտիլի գատար տիյնէյիպ, աղնայաբադ
կէյիպ քէնտիսինէ խապէր վէրմէսի իշին վէ
քէնտիսինէ պիր շէյ սէգտիրմէմէքսիլին վէքիլխար-
ճըն արդասալնտան տօլաշմասընը ուշաղա էմիլթտի-
Պու վէճհիլէ Չօիտա վէքիլխարճ թարափընտան տու-
յուլմայաճաղընա տախի հէրկիւն մէգքիւր ուշաղ-
տան խապէր ալարադ, պիլա խէյֆ ու ֆիլթուր հէքիմ
իլէ գօնուշուպ, աչդ ու պլեագա իլէթի հաղղըն-
տա, թապիպի մէքդու մատան քէսպը մալիւմաթ,
վէ իզթիզտ իտէն մա ալիճէյի զիւղ խտէր խտի :

ՕՆ ՊՈՐՈՇԱԻ ԿՈՒՆ

ԳԱՐԸՆԸՆ ՖԵՆՏԻ

Պիր կիւն մէգրիւր ուշադ կէլիւ Զօխանին
գունդընտան, «էֆէնտիւմ էմրինիլ իւղէրէ պու-
կիւն տախի վէրիլտարն տըշտըրյա չըգտըղընտա,
պէնտէնիլտէ արդաւընտան կիթտիւմ, մէրգոււմ
տօղրու էֆէնտիսինն օտաւընա կիտիւլ, կիզլի
պիր չէյ սէօյլէտի, պատէհու իքիսի պիրտէն այ-
լընա պիր օտայա կիրտիլէր, վէ պիր իքի սփաթ
գատար օրատա տեքումալարը իւղէրինէ, պէն տու-
խի, պօշ օլան օտանըն գափուսունա գուլաղըմը
գօյուլ տիյնէտիւմ իսէ տէ, մէրգումալար զայէթլէ
եաւաշ լաղըրտը իյլէմէքտէ, վէ պիր տէ սօգադ-
տա վէք չօգ վաթըրթը օլտուղու ճիյէթլէ հիչ
պիր չէյ աղնայամտըմ, սումա շու գատարընը իւ-
շիթտիւմ. մէրգոււմ էֆէնտիյէ «պէն իչին չօղտան
պէրու Փարդընա վարմը իսէմտէ, լայըր վէճ
իւղրէ թահպըդ էթմէքսիլին քէյիլիլէթի սիղէ աւ-
մաղա ճէսարէթ իտէմէտիւմ» իչթէ էֆէնտիւմ պէն
պու գատար պիր չէյ իլիթտիւմ, պաշղա պիր չէյ
պիլմէմ, Փաղաթ վէրիլտարն պիւ լաղըրտըյը նէ
մատտէ իչին սէօյլէտիլիլինն տղայումտըմ,

Զօհսա ուշադրն ինձայն լաղըրորդնաոն
վէրիւսարճքն զէվճինէ քէնտի հօգ զընկաւ սէօյէ-
տիկինն նէ օլուղուհու աղնայրալ վէ ուշաղա հիշ
պիր շէ պէկն ինձէվէր իշին , նէ աղնատըմ , պէ-
նիմ արատըղըմ մատտէ սու տէյիլ տիր . սանա
աղըրու ու սէօյէյիմ միւ պէն իշինժաիմ քի պէն
էվտէ օլմատըղըմ հալաէ վէրիւսարճ պէնիմ իշին
աղա էվտէ օլմատըղը վաղըթ Մատամ չօգ իա-
րա խարճիտէյօր , ատէթգ միւսրիփիթ փտէյօր
տէր իմիշ , փաղաթ պու լաղըրորյը աղալա խա-
յօրմու ինձէյօրմու օղըն աղնամագ իշին սիր քի
միգէ սու էմրի ինձաիմ . լաքին չկնտի աղնալըրը
քի պուհնու պանա սէօյէյէն եաղնըշ աղնաթմըշ ,
նտիկէ կիւնահընը ալաղդ , ալթըգ իգթիղտօր
եօգ վէշինէ տիւլմէ , տէյուպ վէ ուշաղա սու
սէօգլէրէ տույիր հէ պիր քիմնէյէ պիր հարփ պիւէ
սէօյէմէյէսն տէյու թէնպիշ իյէսի :

Իշթէ Զօհսա պու վէհէլէ քէնտիսինն օրը-
նա , զօճապընն աշնա օլուղուհու աղնայրալ ,
թապիպ էվէ կէլտիքտէ , մօղդուի հալի պէյան ի-
տիպ , պուհնտն պէօյէ էօղէ արդ սըղ էվէ կէ-
մէմէսինն տալի ըհճա իյէյուպ , հալգու քի զօ-
ճապընն ալթըգ գարընընա էմնիյէթի գալմայրալ
արալ սրա էվէ կէլմէքտէ իտէ տէ , թապիպէ աղա
թէնատիփ իտէմէտիկինտէն , ուշաղընն սէօյէ-
տիկի աէօլէր հաղդընտու շիպէէյէ վարմաղա
պալատը . հալպու քի պըրըննա պու մատտէ

մատոյէ հազգընտա պիր սէօզ աշմազ ըսոր :

Նիհայէթ Ղամազը պիր կիւն եալընըզ պիր
օտայա չաղըրըզ , պէն արա սըրա վաճըրթը վա-
զըթսըզ , էվէ կիտիւ կէրմէքտէյիմ իսէ տէ , էօյլէ
սէնին թարիֆ իթսիկին թապիպի կէօրմէտիմ . վէ
էկէրչի պու մատոյէ եալան վէ իֆթըրա օլթուղու
մէյտանէ չըգարտա , նամուսըւմ իչին պօւ խուսու՝
սու տախի սէպէպ թուլմայարազ , տիկէր պիր
պէհանէ իլէ սէնի մահպուսա աթտըրըրըմ :

Ղամազ քէնտի չպէտ խոշունա պըչմըշ օ-
լուպ , վէ պոննունլա քէնտիտինն տախի քէնտիտի
թէհիքէյէ պըրադուրընը կէօրիւպ , պուռնան
քէնտիտի գուրթարմազ հազգընա , էֆէնտիսինէ
թէհմինաթ վէրմէք իչին , խայրի , էֆէնտիմ չպէն-
տէ պիր եանկըշ եօզ . պէն կէօլիւմ իլէ կէօրիւպ
վէ գուլաղըմ իլէ իլիթմիշ օլմատըղըմ պիր մատ-
տէ հազգընտա , սիղէ պիր սէօզ աշմազա ճէսա-
թէթիմ օլապիլիմ մի :

Նէ՞ տէմէք տէյու իլալէ Գթուֆ Ղամազ , թա-
պիւպ Գէր կիւն էվէ կէլիւպ կիթմէքտէ , հաթթա
Գվէլքինսէն սըզ , վէ օ գատար տախի չօզ օթու-
լուր քի , էքսէրի սապահլարը կէլիւ ախշամա գա-
տար օթուլուր . նէ պիլէյիմ , դարընլարտա մըա-
ճըզմազ . չիւնքի էօյլէն եէմէկինէ պիլէ ինմէզլէր ,
վէ նիհայէթ մէրդուլմ ախշամ էվէ կէլէճէկինիզ
վազըթ դաղզար կիտէր սէյէրէք , էֆէնտիպինի
պիր գաթ տահա չիւպէյէ տի չիւրու :

Կէօրիւյօրմուսուն օղլում տէտի պուրաճըդ տաւ տէրօլիշ , մէնդըպէի գաթ իտէրէք , պիր պէթ իուլուն ատէմի նէրէլէրէ դատար ինտիրիր , վէքիլսարճ էֆէնտիսինէ էվէլ տէֆա խապէր վէր տիյինտէ , սէօղլէրի սաՀիՀ իտի , ֆաղաթ օնու էֆէնտիլինէ խապէր վէրմէք , նէ քէնտի պօրճու վէ նէ տէ մէմուրիյէթի իտի :

Շիմտի պու սէօղլէրի պիւթիճն պիճթիւնէ եալան տէյիլ փօէ տէ , չօղ միւպալալալը տըր վէ պու տախի պէօյլէ օլմաղ թապի տիր , շին էֆէնտիլինին հանընտա էվէլքի սէօղլէրի թաատլք օլմալըր կիպի , ծնտան սօնկրա փիրէյի տէվէ կէօս թէրմէտիյի հալտէ , քէնտի էֆէնտիլինին եանընտա զէվճինէ պիր իֆթիրա իթմիշ կիպի սալըլաճաղ :

Իշթէ սլաճլար զամաղըրըն , եանի իւկէրինէ Ֆարղ օլմայան տիկէրինին պիր հարէքէթինի , եա տահա զիյստէ կէջղէ կէօրիւնմէք , եախօտ մէնֆաւաթ իւմիւտի իլէ , վէ եախօտ սատէ պիր պօշպօղաղըր սէպէպինէ պիր տիկէրինի զէմթ իթմէնին պէլասը տըր :

— Փէք էյի ա դուզում պամա , թէրրարլատըր էֆէնտիսի , պէն էվէ կիթտիյիմ հալտէ պու սէնին տէտիքլէրինին քիւլլիյէն մուղայիրինի կէօրիւյօրում եանի դօգօնանըօ օտասընտա քիման օլմայըրպ , մէր դումէ եալընըզճա օթուրմուշ օլուպ , էվին իտաքէ վէ նիղամլնա տայիր իշէր իլէ մէշլուլ օրմաղ :

տա տըր . վաղումս պիտի պատահէ պէնիմ քենտիտի-
նէ պիտի սեղ աշտըղում և օղ տուր ամմա , լիճե-
րիւպէ գէնիմ սեօղէրինի և աղանա չըգ արմազտա
տըր . լիճեփա սեօղէրիմ պունուն անթընտան չը-
գ ամաղ իրեն , հալին ֆէնա տըր հա .
— Մէն պունուն իչին պոյնումու վաղումս
դալիլ իլէ խոտաա իտէրիմ տէսի դամազ , ամմա
սիղ Էֆէնիսիմիլ պէն Էօլէ ատէմէ հիլ քաաո
կէլմէտիմ . տէրսինիլ , քիմ պիլիլ պունուն պա-
քաւը դօճա , գօնաղ ալը , անին Էվէ կէպիլինի
և օղարտան կէօղիւլինտէ աշըլ ինի պաղ լամաւըլը
Էալսօմ անիլըլմէ քենտիտ տաւարնաա և իւրիւյն
ևա տօնալըլն անիլիսինիլ իլինէ տէրաղապ աօղաւ
հօֆա իլմէտիլիմ և մօլում , և պէն Էօլէտիլիմ
սէօղիւն հազղնա ըսրար իտէրիմ :

— Վերիսպունըն պաւ սեօղէրինտէն Էֆէնտի-
սինին ֆիքրի և Էնիտէն անուլանմադա պաշտաւը ,
վերիլիարնըն ըաղըրըլարնա պէհպնէ պաւլայօ
ըղաւ ամմա տէրի իտի ֆիքրինտէն հիլ ալըլ օլմա
յան ըսղըրոր տալի մէյտանէ չըգմազ , մա-
տամ քի գարը գըսմընտա պաւ կիպի շէյէր մէյ
մաւ օլունմաղ տէյիլ տիւ .

— Պատէհու Զօրանըն գօճաւը քենտիլ գալը
տըր լիճօրիւպէ իլմէք իչին , կիւնտիլը վաղիք
Էվէ կէրսիքաւ , տաւը իլէ գալիւյն քվալքաւ
խըքնըլ կիպի իչէրի կիլիալ գօղօնադա տալը
մաղ պըլըն , Էվիլը Էվին իչինտէ նէ պաւաւ տաւ

տօլապ , քէօչէ պուճադ վար իսէ Կարդար տրաշ-
թըրըր , քիմնէյի պուլմատըգ տա զօգտնաւընըն օ-
տաւընա կիւրէր , վէ հիշ տալը Եօլտան պիր պէ-
հանէ խախտ , տօղրու տօլապըն դափուտունու աշըպ
պիր չէյ արաշթըրըր կիպի , օ տօլապը սըրադըր օպի-
րինի աշար , մասալարըն դանափէլէրին ալթընա
պադար , Էօթէտէ Զօխա Էֆէնտիսինին պու հա-
րէքէթլէրինին սէպէպի ապնար ըար իսէ տէ հիչ
օրտա օլմայարադ :

— Յէ տիր չէլէպի արաարպընըդ :

— Հիշ . . . չէյ . . . պէնիմ էրքէն . . . վա-
րէ քէսէմ պուրաս դալմըշ մը , ծնու արայօրում :

— Համո օլտուն , չէլէպի , տէտի գօգտնա , էյէր
Էօյլէ պիր չէյ վուդու պուլմուշ օլտա , սիղին պու
դատար թէլաշ իլէ տօլապլարը արաշտըրմանըպա
նէ հաճէթ . Սլահա շիւքիւր , պունուն պուրադը
Ըսթըրանճա տաղը տէյիլ տիր . պունտա օլանը
պէն կէօրիւր , պիր Եէրէ դալտըրըր սագլարըմ :

— Էօյլէ տիր վաղիտէ ամմա , օլապիլիր . . .
չէյլէ տաիի օլապիլիր քի ուշադ դըսմընա էմնի-
յէթ օլմադ . . . պէլքի ուշադ օտայը սիւփիւքիլէր
իքէն , պուրուպ պմըշ օլուր :

— Էյ Էկէր Էօյլէ տաիի օլմաշ օլտա , ուշադ
լարըն դօյնունու արաշտըրմալը Եէթէքիմ տօ-
լապլար :

— Հէր Նէ հալ իսէ , աղա չունտան պունտան
ուշար ույմադ պիր դաշ լաղըրտը տահա խախ :

տէֆա օտարնա կիւրէր, վէրջիւարճը տէֆա ար-
գըշորըմագտա Եօթէ եանտա հէքիմ էվէ կէլիւր
Զօխա մատանին օլուչու կիւլիսինի հէքիմէ նագը
խալպ, օ կիւնէրտէ քէնպիլէրինին սօն տէրէճէ
իհթիրաղ իլէ տավրանաճագլարը կիւնէր օլու-
լուչու խապէր վէրիւր:

Վէ պատէ հու Զօխա ֆիքրինտէն վէրիւսարճ
հագղընա տուր պէնտէ սանա պիր օլուչ օյնա-
յըմ քի, պէլլի սէնտէ պիր տահա զամագլըք
իթմէյի թէօվպէ խաքսին, պա խուսուս քի գարը
իլէ գօճա արասընա կիրմէյի պէն սանա էօյրէ-
թէյիմ:

Հէքիմ կիւտէր, ախշամ օլուր էֆէնտիսի կէ-
լիւր, վէ դարըսընա խիթապէն,

— 'Նէ' տէրսին, փարա քէսէսի նէքէտէն
չըգաս էյի, սէթրէնին աստարը տէլինմիշ օլուպ
ճէպիմտէն օրայա տիւշմիւշ:

— Պէնտէ թէաճիւպ իթտիմ իտի տէյա ճէ-
վապ վէքաի, վէ ֆիքրինտէն պու հուսուլաճագ
եալսն տէյիլ ամմա, նէ չարէ աչըգ մաշուգլուք
պէլասը տըր եալթմալը տէր իտի:

Էրթէսի կիւն գօճասը թէքրաք էվէ կէլիւր,
եինն էվին հէր պիւր թարաֆընը արալթըրտըղ-
տան սօլուր, գօգօնասընըն օտա դափուսնու
պիրտէն պիրէ աչըպիլէրի կիրէր, վէ եինն քէօչէպուչ
ճապ պապ տըգտան սօնրա, էիւրլիւյիւտալի աչըպ
եալթմալըքըն արասընը վարանա դասար պագաք:

Գօգօնաւ երեսն իշի աղնայարագ վէ նիւմ կիւլէ-
րէք, նէ՞ տիր օ չէլէպի երեսն նէ՞ գայլալըմ վար տըր:

— Ճանըմ տէտի դօճաւը, պիր . . . պէօյիւք
տէֆթէր գալմըլ օտաւտա, ծնու արայօրում, օտա-
ւըն հէր թարաֆընը ալթ իւթթ իթտիւմ պուլա-
մատըմ:

— Փէդ էյի չէլէպի ճիյիւմ ամմա, տէտի Զօ-
խաւ, օտաւտա գայլ օլան տէֆթէրին երաքլիւք տէ
նէ՞ իշի վար տըր:

— Հէ . . . վագաս, էօյլէ ամմա, օլապիլիը
քի . . . աճապա տէտիւմ . . . պէլքի տիւն ախչամ
մէղքիւր տէֆթէրի էլէ կէօթիւրտիւմ, կիճէ ույ-
դում կէօթիւրմէյիւ, գալգըպ պիրազ մուահէ-
նէ իթտիւմ, ոճնիրա թէֆտէր եասաղըն արանըն-
տա գալմըլ օրուպ, կէօթիւրմէյերէք աճէպա եա-
թաղլար ըլան պէրապէր երաքլիւյէ գօնոտումն
տէտիւմ, հէլէ պու կիւնլէրտէ տէ պիր ազ պէնիւմ
տէ աղլըմ պաշըմտա Խէյիլ, իւզէրիմտէ պիր տալ-
ղընլըք վար կէօթիւրում:

Կէօթիւր մուսուռն, ծղլում, տէտի պուրաճըդ-
տա պանա տէրվիշ, պիր աաէմին ֆիքրինէ պիր
վէսվէսէ պըրադմադ, նէ գատար գօլայ տըր ամ-
մա, չըգապմասը փէք կիւճ տիւր. պոնտան տա
գաթինազար. շուրատա տիգդաթ իաէճէք պիր
նօգթա տահա վար տըր քի, պիր եալան օլան
մաստայէ նէ գատար կէրչէյէ պէնղէտմէյէ չապա-
լանաւ մութըրուպ սահիհիք դալէպէ իաէճէք տիր:

իշխէ հէր պիր շէյ հագգընա պառ պեօյլէ օլուպ ,
ուսթալըք իլէ եպամեօգըլթմէլէ չալըմաղ , ծիւք
փիւք քէ տէֆթէր պրամաղա պէնգէտիր :

Մէնգըպէմիլի ունութմայալըմ :

Զօխանըն գօծաօր հէք կիւն պիր վէօլլէ փէ
տիրդաթա իհթիմամը արթըրաղգնաղ , Զօխանըն
տաթի գալլինուէ վէքիլիարճ հագգընուա աւա-
վէթի արթմայա պաշաուր , վէ մէղքիւքէյի գալ-
աղըրպ եհրէ չարփմաղ իլին պիր ֆըլաաթ պէք-
լէր իտի :

Էֆէնտիսի իտէ , պիր միւտաթմ սօնկլա զա-
մաղը թէնհայէ չաղըրպ , հէյ սէնի . . . սէնի մէ-
յէր սէնին մէրամըն պէնի գարը իլէ ֆէնա իթմէք
իմիշ , պէնի գալ կիւն տիր պիր տիվանէ հալինէ
քէալ իթտիրտին , պիղզաթ գարըմըն եանընուա
պիլէ նէ տէյէնէյիմի չաշըրաթմ , վէ պիր թագըմ
տահա թէքտիր իլլէտիքաէն սօնկրա , հայտէ պա-
տէֆա եհրէ աֆ իթտիմ . պիր տահա պունտան
պէօյլէ , սէնի պու կիպի օրթալըղը ֆէսաուա վէքի-
պիր հարէքէթաէ կէօրէնէք օլուր իսեմ , պիլիշ
օլասըն սաաթընուա եօլ վէրէնէյիմ :

Օ կիւնլէրուէ վէքիլիարճ փարմագընուա պիր
նարէ չըղարմըշ օլուպ , կիւն պէ կիւն քէսպը լիւ-
տէթ իթմէքտէ իտի քի , կիւնէ կիւնտիւղ ուլութ-
մաղ հալինէ պըրաղըրտը :

Օ կիւնլէրուէ եհրէ հէքիմ էվէ կէփալ , վէքի-
լարճ հէքիմէ թէսաուլ ֆի իտիպ , Էֆէնտիմ հէ-

քիմ պաշք, շու փառմաղընը պագ տէյուղ ընճա իթ-
տի. Հէքիմ վէքիլսարճըն հաղ գընա դալպինտէրի
հետս իթտիյի ատափէթի հիշ պէյան իթմէյէրէք
եադասընա պապտը վէ եարին պէն ծնա պիրլլան
խտէրիմ տէյուպ, Զօհսանըն եանընա կիթտի,
Զօհսա քի հէքիմէ զայէթլէ աչգ ու իշթէյաղը օ-
լարագ, ծնուն ոօդաղ դափուսուստան կիրմէսի
իլէ, եօդարը չըգ մաաընստ տախլ կէճիքաիլիսին
ոէպէպլինի սիվալ իթտի:

— Հանըմ տէտի, հէքիմ, շու... հէրիֆին
վէքիլսարճընը մը տըր նէ տիք փառմաղը եարէ
օլմուշ, պանս կէօսթէրտի պագմագ իչին կէճիք-
տիմ:

— Եարա մը օլմուշ տէտի Զօհսա, վէ պիր
սանիյէ գատար տիւխնախլքտէն սօնկրա, տէսէնէ
քի պէնիմ արտուըղըմ ֆըրսաթ կէլմիշ եթիշմիշ:

— Նէ՛ վար քի, տէտի հէքիմ, պիր եանկըշ
իլան մը վէրէյլմ:

— Եօգ ե՛գ, ծնու պէնիմ մէրամըմ օ սէնին
աղնաաղըն կիպի մաթեա իթմէք աէյիլ տիր,
չիւն էօյլէ օլտուղու հալտէ, տէյիլ մի քի եինէ
սաղ սադաթ դափուսուզտա տուրուպ, ալէհիմտէ
տօլաշաճաթ տըր. պէն ծնու էօյլէ պիր եափայըմ
քի, հէմ դափուստան դօլուլտուն, վէ հէմտէ ա-
ղայա հագգըմտա իթտիյի զամաղըղը քէնտի աղ-
ղը իլէ ճէրհ խտիպ տօղրուլթուպ էօյլէ կիթտին:

— Պիր փառմաղըն եարա օլմուշ օլմաը պա-

սըթա՞սը ինչ, տէտի հէքիմ, պու տէտիյին շէյէրի, իճ
րա իթմէք... տօղբուպու չօդ պէօյիւք հիւնէր տիր.
պունու նասըլ իտէ ճէքոխ հայերա ագլըմ իրմէյօր :

— Պագ նասըլ իտէ ճէյիմ տէտի Զօխա, պէն
սանա հէր նէքի տէր իտէմ էօյլէ եափ. սէն ծնա
շէօյլէ եափ, պունու պէօյիւք եափ, վէ դայրիհում
պիր թագըմ թէքթիպլէր հէքիմէ թաքիֆ իթուի,
նասըլքի իլէքուտէ կէօրիւլէճէք տիր. պագ կէօր
տէ, պունտան պէօյլէ դարը իլէ ճէվիլ օյնա :

Հէքիմ կլթմէք իշին պիր հլամ սօնկրա,
ուշաղը ինտիքտէ, եինէ վէքիլխարճ եանայրպ, րէ-
ճա իտէրիմ հէքիմ պաշը, շու տէտիյինիզ խաթ-
րընըզտա օլտուն :

— Հա՛ր տէտի հէքիմ, կիւյա եէնի խաթրը-
նա կէլիյօր կիպի, թալը իլէ, պիր ազ էվէլ տըգ-
գաթ իլէ պագամաւըմ, կէլ շունա պիր էյիճէ
պագայըմ տէյուպ, փարմաղընը էվիլիպ պագտը
չէվիլիպ պագտը, հա՛ հա՛ պու եալայէ փարմաղ
տիւշիւրէն տէրլէր, վէ պունուն եալընըզ պիր մու-
ալիճէօի վաը տըրքի, տնը տէրապուպ վագըլթ
կէչիրմէտէն եափմատըղ ճաղ, պու փարմաղ տիւշ-
տիւքտէն մաատէ, տիկէր փարմաղլարընա տախի
փրայէթ իտիպ, արթըք օ էլին վէ գօլուն խայ-
րընը կէօր :

— Ս՛հ, էֆէնտիմ հէքիմ պաշը, հէրնէքի
մաթլուպ իտէր իսէն, ալլահ քէքիմ տիր. շու
իլաճը ետիմայա պագայըն :

— Գուղում, տէտի հէքիմ, պէն պու կիւնրի
կիւն պու էվին հէքիմի օլտուղում հալտէ, սէնին
պիր վարմադընն իֆաֆաթը իշին, սէնտէն վարա
մաթլուպ իթմէմ, վէ հէմտէ պու վարա մաթ-
լուպ իտէճէր պիր շէյ տէյիլ տիր, պունտն իլաճը,
կոշէրինէ պիր աղ դարը սիւտիւ սողտըրըպ, վա-
չալրա իլէ պաղլամալը, իրթէսի կիւն պիր շէյ
գալմաղ. պիրազտան հօղարըյա դօզ օնայա չը-
դըպ սէօյլէսէն, պու գատար շէյի օտա եֆալար,
շիւքի պու իլաճ իշին տիր պէվապը տախի վար տըր-
— Փէք էյի ազմա Կաթի վէքիլիարն, պէն
պէօյլէ պիր թէքիլիլի դօզ օնայա իթմէյէ շէքիլի-
րիմ, պունտ սէն, հէր նէ դատար վահմէթ իսէ,
տէֆա հօղարը չըդըպ, դօջօնայա սէօյլէմէնիդի
ըհճա իտէրիմ:

— Սճայիպ, պունտա շէքիլիպ իհթիրաղ ի-
տէճէր նէ՞ վար տըր. պաշգա ար շէյ օլմայուպ,
վարմաղընա իլաճ իսթէյօրսուն. իլաճ տէտիկին
տիւշմէն տիւշմէնէ եֆաֆար. տէյիլ քի պիր առէմ
քէնտի էվինին էն իլէրստէ պուլունան պիր առէ-
մինէ: Վէքիլիարն մէրտիլէնտէն հօղարըյա չըդար
չըդմաղ, «հա տուր պիր շէյ տահա վար աէտի հէ-
քիմ, նասըլ քի սէնտէ պիլիքսին. դօջ օնանըն պիր
թապլաթը վար տըր քի, պիրիսի քէնտիսինտէն
հէր նէ դատար ճիւզի պիր շէյ մաթլուպ իթմէ,
վէ օ մաթլուպ իտիլէն շէյ քէնտիսինին փէք զիյա-
տէ իսթէտիլի պիր շէյ առիսի օլա, էվիլէ էմրաէ:

պէր աղ նաղ իտէր, պաղը տարւլըր, թէքտիր ի-
տէր, պելքի դօվքըր տն, պունտըր իչնն սադըն
դօրդուայ սազընմն, օ սօնկըս պիրատ պադարուն
հուռչար, ինթէտիքին նէ իտէ իծրա իտէր. ֆա-
գաթ եվէլ շօք բճճա ֆթմէլի, օ բէտոտ իթտիքճէ
վիրպա հալվաքնալը, խայլու թալթիֆ իթմէլի, պու
կիւն կէլ հարըն կիթ տէրճէ էօյլէ հալմալը, նէ
շարէ հէր ատէմնէ պիր տիւրլիւ տէլլիք օլաբ
տէրլէր:

Հէքիմ կիթտի, վէքիլթարն հօգարը չըդընի
դիյատէ պիր թալթիֆ իլէ սէթրէսինի դալտչտու-
րուպ, պօյնունու էյէրէք լադըրտըյա պաշլայա-
ճաղը վադըթ, աման վէքիլսարն չիմտի վէք
թէլաշլը պիր սահաթըմ տըր, հէր նէքի մէօյլէ-
յէճէքսէն հարըն կիւնտիւզ թաամընտան սօնկըս,
հօգարը չըդտըրմտա կէլ սէօյլէ տէտի:

Վէքիլսարն պաշ իւթիւնէ տէլիպ, օտաւտան
տըշարը չըգար:

Հէքիմ էրթէտի կիւն էօյլէնէ հադըն աղանըն
օտասընա կէլիպ, իչէրքի օտաւտա հալընըճա իքի-
սի օլուպ, հէքիմ աղայա խիթապէն Էֆէնտիմ
մաղուր պուլուրուն, տիւնքի կիւն պիր լադըրտը
իյտիպ, կէօյա օ սիզին վէքիլնճընըզ օլաճադ
էտէպսիզ չըգարմըշ պու լաֆը. պէն մաւտամ քի
սիզ կիպի քիպար էվլէրինէ կիտիպ կէլմէքտէլիմ,
պէն պէօյլէ լէքէյի իւզէրիմտէ թաշըյամամ, հա
էօլմէլիլիմ, հա պունուն պիր իսպաթընը իսթէ-

րիմ, տե՛սք, պիտտէ՛ պիտ հիասէլձիւ. վէ պի-
թիւն միճուտի կէոյա հըրսընասան տիթթէմէքտէ
կէօրիւնիւր իտի.

— Ա՜ն իտէրոնիւ, տէտի աղա, պէն տախի
պէոյլէ պիտ չէյ իշիմտիմ՝ իտէ տէ, պէնտէնիւ կէ-
րէք Փամիւրամասն, վէ կէրէք սիւլաէն, էոյլէ պիտ
չէյի գալթէն մէմուլ իթմէտիցիմ իշիւն, ուչաղը
լայըղը վէճճ իւղրէ թէքտիր իյէտիմ՝ տէյէրէք,
հէրիմին կէոյնիւնիւ ալմագ իտթէր իտի իտէ տէ,
հէքիմ տահա զիյատէ խըրսա չըզըլ, օլմաղ է-
ֆէնտիմ՝ պաղըրըրը բալ, չիմտի եա հօրէճէյիմ եա
նամուսումալ թէմիլէ չըգալաճաղըմ, վէ չիմաթ
էվէ կիթմէլիլիւ.

Իքիտ պիտտէն եվէ իշիւթիւր դափուտան ի-
չէրի կիրիւ, վէքիլսարճըն նէրէտէ օլուուղունու
սօրսուղտա գօգօնանըն օտասընտա տրի, տէտի-
լէր ուչաղըլալ.

Պունուն իւղէքինէ աղա պիտ ալ վէտիւնէյէ
սահիւլ օրու չիւնի, տէր իտի ֆիքրինտէն պու
վէքիլսարճ օլանալ, գօգօնա հաղըրնտա պանա
պու գատար լաղըրտըլար իտիւլ, չիմտի տէ օտա-
սընա կիրիւլ կէօրիւլմէք աճէպա նէ՞ օլանաղ.
տէյիւլ մէրաթիւնտէն խողարը չըգար իքէն, հէքիմ՝
աղալէ իտիւլալէն, էֆէնտիմ, պէոյլէ պիտ մէ-
մուլին զայրի իթիւրալի, էքտէրի հանիլը առէմլէր
եափաթ պիլիքսիմիւլ, քէնտիլէրին գալիլնտէն
պու կիպի մէրամը ֆաթիտէլէրինին իճրասընա գալ.

բար վերմիշ օրննւար, էօթէքինէ պէրիքինէ պէօյ-
լէ հարփէնտազյըրլար խոէրէր: պէլքի պու խուճ
սուսուն պիր թէճրիւպէսինէ տալիս, չիմտի պիղ
նայիլ ծըթամըղ իլէ պէրապէր, նամուսըւմ տալիս
տօղրուլուր, կէլ էփէնտիմ չիմտի օտայա կիրմէգ-
տէն էվլէլ, գապիւնուն էծնիւնտէ պիր աղ գուճ
լոքաչօյուպ: վէքիլարնըն գօղօնա իլէ նէ լաղըր-
տը իթտիլինի ճիւղիճէ տիյնէյէլիմ տէտի :

Պու չէյ աղանըն աստի մէրաղ իթտիլի չէյ
օլմասը իլէ, «փէք էյի» աէյուպ իքիսի պիրաէն
գապիւնուն էծնիւնէ վասըլ օլտուլար:

Նասըլքի պիր աղ էվէլ տէտիմ: հէքիմին
իճրա իթտիլի պու չէյլէր, քեափփէտի գարննըն
թէրթիպ վէ թարիֆ իթտիլի չէյլէր խոի:

Պունլար գիյասէ պիր աղգգալթ իլէ իչէրիլէ
գուլաղ աստըղընտա, վէքիլարն գօղօնայա խի-
թապէն, «գուլունուզ պու ըէճամը ըէտտ իթ-
մէզսինիզ մէմուլ իտէրիմ» տէր խոի:

— Նէ՞ ըէճա տըր տէրիտի գօղօնա, հիչ պէօյլէ
չէյն ըէճա օլո՞ւրմու, օ թէքիլիլին օլաճաղ չէյ միտիր:

— Պունտա օլմայաճաղ նէ վաք պէօյլէ չէյ-
լէրին սէվապը պիլէ վաք տըր:

— Նասըլ տէտի պու արա հէքիմ, աղանըն
գուլաղընա, օլան լաղըրտըլաղը իշիտիլօ՞րմուսուն-
քէչֆիմ իւղրէ չըգմայօ՞ր մը:

— Սուս օլ, սուս օլ տէտի աղա հէքիմէ, իչու-
րէթ իլէ, աման տիյնէյէլիմ:

— Պէնիմ իշին քիմ սեօյլեռի սանաքիւ պէն
պէօյլէ խուսուսարտա տէվապ սահպակիմ, տէնա
դօշօնն ղիյապէ պիր տարգըրդա :

— Գօգօնա, տէպի վէքիլարճ, հէքիմ պա
շնյա տալի . . . մայիւմ ա՛ :

— Նէ՛, հէքիմ ֆիլան գաքըջարը յօրպուն,
տէտի եինէ հիտտէթլէ :

— Պու գաւառ տարըմա՛, տէտի վէքիլարճ.
պու պիր եարէ տիր քի իֆադաթը, վէ մուալի
ճէօի սէնին ելինտէ, հաթթա պիզլաթ սէնին
իւլէրինտէ տիւ :

— Նէ՛ սեօյլէյօրսուն տէտի պաղըրարադ :
հաէպսիղ հէրիֆ չրդ օտամտան տըշարը :

Պու արատա աղա տախի սապը խաէմէյուպ,
հէքիմ իէ իշէրի քիրպ գառաղըն դօլունտան սա
շընտուն թութարադ, սէնի նանքէօր հէրիֆ սէնի,
ութանմազ արլանմազ տիմէք քի, սէնին պանա
կէլիպ կիտիպ տիրլիւ լազըրտըլար չըգարմազ,
մէրամըն պէնիմ բըղըմա գաստ իթմէք իմիշ տէ
յուպ, զամադը պիր էյի տէօյլէրէք վէրտիվէն,
տէն աշադը եուվարլալապ, սօգադ գաիուսուն,
տան տըշարը պրրագտըլար :

Իշթէ զամազլըղըն միւքեաֆաթը պու տուր.
զամազլատըղըն քիմսէլէր էվէլքինտէն տահա էյի
օլուպ, արատա սէն ֆէնա առէմ օլուրսուն :

Վէ պատէհու իլավէ իթտի տէրվիշ, օլլում
պու զամազլէք թապիլաթը ախէրաէ պօշպօշադ-

լըք տախի տէնիլէպիլիւր , եանի տէմէսի էլզէմ օլ-
մայան լազըրտըյը տիկէրինէ աչմադ քի , պուռնտան
էքսէրի տէֆալարնիլէ ֆէնալըք տախի վուզու պու-
լուր , նասըլքի պուռնուն պիւր նումուռնէսի տախի կէ-
չէնլէրտէ Բսթանպօլտա պիւր տէլիգանլը իլէ պիւր
հանըմ մէքանէսինտէ վուզու պուլմուշ տուր քի
նազլ իտէյիմ տէ տիյնէ :

Սուլթան Պայաղիտ ճիվարընտա տարածըգ
պիւր քօզադ իչինտէ , իքի դաթ ախապ պինա վէ
սարը պօյալը պիւր խանէտէ , Հասան պապա իս-
մինտէ պիւր ատէմ իլէ , Նազիֆէ իսմինտէ դարը-
սը իգամէթ իթմէքտէ իտիլէր : Նազիֆէ դատիսին-
տէն պիւր ֆուզարա դըղը ծլուպ , թալէհ հէր նէ
գատար Նազիֆէյէ ղէնկիլիլը իհսան իթմէմիշ իտի
խսէ տէ , էմնալի Վիէք նասիրէթտէն կիւզէլիլը իհ-
սան իթմիշ իտի , չէօյլէ քի մէզքիւրէնսն տիլպէրլի-
ցի ճիւղի թարիֆ իթմէք իչին , սօնոռնտա քէնտի-
պինէ աչըգ օլան Զիյա պէյ իսմինտէ պիւր տէլի-
գանլընըն մէրդումէնին հադգընա սէօյլէտիլի , շու-
աթիտէքի պէյիթլէրի քեաֆի ատտ իտէրիմ :

Նազիֆէմ նազիլը տիւր ճիվէսի եանըգ

Պիւր կէօրէնի իտիք քէնտիլէն աչըք :

Պապը մուհապէթի գիյատէ աչըգ

Սէլիլ ղէվիշ սալանըր անը կէօրւննէ :

Կաչը Էիքմի Էա Էիքմի իքիսինտէ ,

Կէօղլէք Էըլտըգ կիպի Էալմադ իչինտէ :

Նիֆէլէր տօյալըր Էօյտա փէչինտէ

Տէլլալ իսէր Էիւղիւ պիւր ազ կիւլիւնէ :

Ինքնալ սառեալ Կանաքս նէ հօշ տօգրելիս :
 անը կտրէնէրին պոյնու պիւքիւլս
 Նէ եալան սեօյէյիմ գահրը չեքիլի
 Դաւա րաստրգ կէօղէ սիւրմէ սիւրիւննէ :

Պունուն զըտտը , Հասան պապա զայէթլէ
 պէնկին , վէ նիչէ ագարէթլէր սահիպի իտի իսէ
 տէ , զէնկինյիք կիւլիւ իլէ էքսէրի արդատաշ օ-
 լան թամահ թիքէնի տախի պէրապէր օլարագ էօյ-
 լէ թամահքեար իտի քի , մալիք վէ մութասարըֆ
 օլտուղու նիլէ միւքէմմէլ քեարկիր գօնաղլարը ,
 վէ եալըլարը պըրագըպ պէօյլէ պիր պանաղը խա-
 նէտէ օթուրուր իտի :

Պունտան մատէ , Հասան պապա զայէթլէ
 չիքրին պիր ատէմ օլուպ , գըսա պօյլու զայէթլէ
 էսմէր , պաշք պէօյիւք վէ տաղ , պուրնու իրի ,
 աղզը պէօյիւք , եաշ էլլի պէշ , Անճագ նասըլ
 օլմուշտա Նաղիֆէ կիպի պիր նէվճիվանը պէօյլէ
 պիր ատէմէ վէրմիշլէր , իշթէ անալարըն պաղա-
 լարըն եալնըլըղլարը պունտա տըր : Ֆուգարա
 աթալար կիւզէլ գըղլարընը պէնկին օլտուն տա նէ
 օլուր իսէ օլտուն ասլա արաշթրրմայարագ պիրի-
 սինէ վէրիպ , սօնունտա կիւյէյիլէրինին սայէսինտէ
 Փագըրըղա թէօվպէ իթմէք մալիհիլեասընտա
 կէզէրլէր , պիշարէլէր չունու ֆէլք իտէմէղ էր քի ,
 օ սալը մատէնին լնսանըն ախլեաղընը էյի իթմէ-
 լէ ասլա Փայիտէսի օլմատըղտան մատտա , հաթ-
 թա ֆէնա իթմէյէ տախի չօգ եալուրմը վար տըլ :

Իշխեալ արունտան նեղեթ իտէր քի եզրէ պէտ ախ-
լեաք զէնկինէրին թարափ ու ահապալարնա առ-
լա պիր ֆայիտէլէրի օլմաորգտան մաատա , պիղ-
ղաթ քէնտի գարըլարնա պիլէ ֆայիտէլէրի օլա-
մազ . չիւն էօյլէ զէնկինէրին պիղղաթ քէնտիլէրէ
պիլէ պիր ֆայիտէլէրի հօգ տուր , ծնարըն մու-
թասարըֆ օլտուղու լիրալար խաղինէ թաշըյան
հայվանլարըն սըրթընտուքի լիրալարա պէնգէր տիր-
մէղքիւր հայվանլար օ սըրթընտաքի լիրալարը էյէր
եէյէպիլիրլէր խե , ծնարտա օ լիրալարըն զէֆքի-
նի չըգարապիլիրլէր :

Պու վէճհ իլէ մալիք օլտուղու վարիյէթտէն
քէնտիտինէ պիր ֆայիտէ չըգարամայան քիմնէլէր ,
տիկէր պիր ատէմէ էյլիք վէ մուավէնէթ պէքլէմէք
նէ՞ տէրէճէ տիվանէլիք օլտուղու թարիֆէ հաճէթ
տէյիլ տիր :

Պիշարէ Նապիֆէ , տիւնեա վէ տիւնեատէ
նատանլըք տուրտուգճազ , բույի զէմինտէ ապա
կիթմէյէճէք օլան աթալարընըն պու եաղնչլըք-
լարընա գուրպան կլտէր իտի :

Հասան պապայա վարալտան պէրու , ֆա-
գըր աթալարըն էվինտէ կլտիյի էլպիտէտէն զիյա-
տէ էյի պիր չէյ կլիւնմէտիքտէն , վէ եէտիյի եէ-
մէքտէն նէֆիս պիր եէմէք եէյէմէտիքտէն մաատէ ,
էվէլ հէր պիր չէյտէն ազատէ , ֆազաթ շիմտի
նիլէ պէլա վէ կէօնիւլ ազապընա ուղրամըշ ըտը .
չիւն Հասան պապանըն հէր ալպընտան պաշգա ,

պիրտէ սօն տեքեճէ գրագանճըզը վար քաբ էօյլէ
քի, սէնէնին քեահօթէ կիչկէրինտէ քէնտիսի հիւ
պիր կիւն էվտէնարչարը չըզ մայրս Նազիֆէյի տախի
չըգարմազ իտի, հաթթա փէնճերտէ դափէսին
էօնիւնտէ պիլէ օթուրթմազ ըտր :

Նազիֆէ ավալարքնն կէօլիւնիւ գամաչտրրան
իրաւարըն իլէրոտէ ինթիմալի օլան հուզուր ու իս-
թիրահաթտան չօգտան վազ կէչմիշ իտի : չիւնդու
մահպուսկէթ քէնտիսինի փէք միւրէտտէր իլլէմիշ
իտի :

Կիւնիւն պիթինտէ Հասան պապանդն դօր-
նուն պիթիօի պիր գազայա մէսնի դըրըլու : քէ-
միլի Թըչարը չըզմիշ օլմասը իլէ քէմիլի եէրինէ
վազ իթմէք մէրոմ օլտուդտա, աճըպնա տայա-
նապիւսին խլին, ճէրրահ պիր իլահ իլէ մէրդու-
մա պաչըրտօր : պիր դաչ սահաթ սօնկրա այըրս
եինէ քէնտինէ կէլտի իսէ տէ, նապը քի մահպուս-
տա սըգըլան պիչարէլէր օլտուրքարը մահպուսիանէ :
պէքճինին կէնդիւնիւ պօլմասընտա կէզէրլէր էօյլէ ա
Նազիֆէ պու խուզուստան իտիֆտտէ օլարաք ճէր-
րահը պիր թաղըիս թէնհայէ չէքէպիկիս, կէքէք
ազ ճէվտի իլէմէ կէքէք թապէնդիլէր զտուգու ճէլ
վէքնարըր քա մէրդում ճէրրահտան պաչըլմօղ իլա-
ճընը ախզ իտէպիլտի : քի թէէսիթի ապսի տէլի
էօյլէ պիր իքի սաաթ սէքիլ սաաթ սիւրէր խոփ :

Իշթէ պէօյլէ պէտալսլեազ գօճալոր, քէնտի-
լէրինտէն օ լթէրէճէ նէֆրէթ կէթիլիլլէր քի տն-

էրին դարըլարը քէնտիւլէրինտէն եւս գտտովնի ետ
հիշ տէյիլ իսէ մուվագ գաթ սուրէթտէ գուրթու-
լլապիւմէք իշին, հէր պիր վուգուաթտան Փայի-
տէմէնա օլուրար :

Նագիֆէ էրթէսի կիւն Հասան պապկնրն
պուրնունա մէգըիւր իւաճը գօղլաթտըղը կիպի,
Հասան պապա տըր սէտիրին իւթիւնէ քէնտինտէն
պիսապէր պայ-լըպ տուշէր :

Նագիֆէ Հասան պապայա վարալլտան պէ-
րու, քէնտիսինէ չօղլուդ սիւս վէրմէք ատէթինտէ
տէյիլ իտի չիւնքի, մէրգոււմ քէնտի կիւզէլլիյինին
զէֆրինի չըգարապիւնէճէք տույլսյա մալիք տէյիլ
իտի, վէ պուրնուն պէօլլէ օլմադը տախի թապիի
տիր, չիւն էօլլէ թամահքետըր զէնկինլէր սատէճէ
տատընը չըգարամատըղլարը լիրայա ալըդ օլմուշ
օլարադ, տիկէր պիր աշգ օնլարըն թաշ քէտիւմիշ
գալպլէրինէ տուխուլ իթմէսի միւմքին օլամագ,
օնլար քէնտի գօրըլլարընու արապալարընտա գօ-
շուլմուշ օլան կիւզէլլ աթլար մադամէնտա նազար
իտէրէր, օնլարըն ինտինտէ տիւպէրլիյին, նագիլլիյին,
ճիւլէքետըրլը ու շիւլէքետըրլըն պիր գալպ փարա
գատար տախի գըյմէթի եօդ պուր :

Պաղը աղըրըղ կիւզէլ գըղլար, տուրուրլար
տա սատէճէ զէնկին դօճա արարըր, պիշարէլէր
պիւմէլլէր քի իդամէթ իտէճէյի ալթուն եալարըղը
օտարըրն տիւարըրընտան մաատէ, քէնտի կիւ-
զէլլիքլէրին սատընը չըղար օճագ եօշ տուր :

Ուղարկեցաւ Նազիթէ այնչէն գարշապետն.
 Եւս պու պիրինճի տէֆա օլարագ էօյլէ պիր սիւսէ
 եիւքլէնիր քի, մէգքիւրիւ կէօրէն պիր մէլէք իթի.
 զաթընա զահիպ օլմամագ միւմքին տէյիլ :

Զաթէն մալիք պուլունտուղու պէյաղլըք գա-
 րա նիսպէթէն տիր իքէն, իքի թարաֆտան գու-
 Լաքլարա տօղրու գըլըրըպ եանագլարը իւզէրի-
 նէ տէօրիւլէն վարլագ գումրալ օպլար, մէգ-
 քիւրէնին տէյիլովի ճէմալինտէ այ միտալի պիր
 վարլագլըք հուսուլէ կէթիրմիշ իտի, պաշընա
 պաղլատըլը փէնպէ եաղմանըն իւզէրինէ էլմառ
 չէլէն սօգմագ իչին, գօրունու եօգարը գալտըր-
 տըրդտա, պէյաղ վէ նաղիք փարմագլարընտա
 վարլայան փշըլանթալարա կիւնէշ տալի վուր-
 մուշ օլուպ, մէգքիւր փրդանթալար մահիթապըն
 էթրաֆընտա փարլայան եղլտըղլար միտալի կէօ-
 րինիւր իտի, իւզէրինտէ տալի մօր ֆէրաճէյի
 իչիպ սօգագ զափուսունու քիլիտէտիլի կի-
 պի Սուլթան Պալադիա մէյտանընա վասլ օլուր :

Մէգքիւր մէյտաֆնտա Տիտար պէյ իմինտէ
 պիր տէյիգանը իքի թարաֆը սէյր իտէրէք քէլթ
 ու կիւղար իթմէքտէ իտի, Տիտար պէյ մէրդու-
 մէյի ուզագտան կէօրտիւքտէ ագլը օլաշընտան
 կիտիպ առըմընը իլէրլէտիպ, վէ պիր իգթիզա-
 լը մասլահաթ զըմնընտա աճէլէ օլ թարաֆա կի-
 տէյօր կիպի պիր թարղ ու թալլըրա մէրդումէ-
 նին էօնիւնէ չըգըպ պիր տէֆա նազար իթտիքու :

գանն խտրան իւզէրինէ տամլա ինիւր տիւրի թու-
թուլուր, վէ կէօգիւնէ փապէր ազնատամաղ օլուր
եանի մէգքիւք մէյտանլըքտա կէչիւ տէօնմէքտէ
օլան նիւք քիմէլէրէ Կիր շէյ սէզտիրմէմէքսիդին
կէօգիւնիւք ծնտան պըրմադ իսթէր իտի իոն տէ :
միւքթէտիր օլամաղ ընը :

Անճաղ Նազիֆէ պու խուսուսուն ֆէրքինէ
վարդա, հիւ ալորմայարադ տիկէր թարափա եօլու-
նու տօյրուլթուր, վէ պիր մըքտունր եօլ պըլադ,
չարու իշէրիսինէ կիրմէր միւրատ իտէր իտ տէ,
ուսուլ իյէ արգաքնա պաղըպ, Տիապը պէյին
արդասընտան կէլտիյենի կէօրտիւքտէ ֆիշրի վիր-
մէք իշին հիւ պիր չուրչու դափուսունա պէյէն-
մէք նիհայէթ չարչուտան տախի ալաճաղը օլտու-
ղու իշին, քիւրքճիւլէր դափուսունտան իշէրի կի-
րիւ վէ գալփադճըլար պաշը նամ մահալէ վախը
օլուր : Մահալը մէզպուր նմարը քի մալիւմ տիւրդ
խոմէն հէր նէ գատար եաչմիւր մաչմադ փաղսրը
իտէտէ, ճիսմէն աչըդ մաչուգ փաղսրի տախի
տէնտէ սէզա տըր . Տիապը պէյ օրաճըգտա Նազի-
ֆէ հանըմ հէր նէ թարափա կիթսէ էքնինէ կէ-
շէր, հէր հանլը տիւքքեանըն էօնինէ վարաւէն-
դատուէն մէգքիւք տիւքքեանճըյա պիր մաթաճ փ-
վալ խոիւպ, օ արատա կէօգիւնիւ Նազիֆէ հա-
նըմտան պըրմաղ իտի :

Տիապը պէյ հիւանէտար պիր տէլիգանը օ-
ւաւը, իւթիւ պաշը թէմիւր կիլինմիշ՝ գոնչանմիշ

նշելուէ ալթուսն տալթին, գօրտօնու սալլանըր, լիար-
մագոն էլմաս երգիւք փարլար ըսը :

Նազիֆէ հանըմ մէղքիւր տէրիգանլընըն պու-
մուամէլէսինի քէնտիսինէ իֆթատէ օլմուշ խոու-
կինտէն նաշի օլտուղուսու բանա ֆէրք իտէր իսէ
տէ, քէնտիսին մահալը մէզպուրա վասլ օլմա-
նընտան տաշլ միւրատ քէնտի հիւսնիւնէ պիր աշք-
արամադ իշին օլմայըսլ, էվէ մահպուս օլմադ-
տան ճանր սըգըլըշ օլուսլ, տըշարը չըգապիլմէ-
յէ չարէ նուլտուգտա, հէմ պիրմըգտար կէշիպ տօ-
լաշըս կէօյնիւնիւ էյլէնտիրմէք, հէմ գարըլարըն
պիրինճի արղու վէ հավէա իթտիքլէրի պիր թա-
գըմ մօտա էլտիսէլէրի նաթըն ալմագտան իպա-
րէթ իտի Վիրա նատըլըրի հիքեայէնին կէլիշա-
թընտան անկլաշըլմագտա տըր : Նազիֆէ հանըմ
չիմտի սրու տէֆա սօղաղա չըգտըղընտա, պիր
թագըմ երեղիւքլէր թագմըշ թագըշարըմըշ իսէ
տէ, անլէրին հիշ պիրիսինի էվտէ իքէն թագընա-
մաղ իտի չիւնքի էվտէ պիր տէմիր սանտըգ օ-
լուսլ, իշինտէ հէր նէ դատար տիւրիւ էլմառ վէ
փըրլանթա երգիւքլէր, քիւփէլէր, կէլտանլըք-
լար, չէլէնլէր հէր նէ քի վար իտի իսէ, տնահ-
թարը Հասան պապանըն եէտինտէ օլտալ, անլէ-
րին հիշ պիրիսինի մէղքիւքլէր թագընմալա չը-
գարմաղ իտի, վէ էկէր պագէն Նազիֆէ հանըմ
քէօր թօփալ հէր նէ իսէ դօճամ տըր տէյլէրէք
կնահ չիլլէքեար քէճա ու նիյաղ իշէ, կէտահ գաշ

բը դօճայա մախտու ուն տանտ անկա թէքիֆ իբրտմ
կէ անկերտէն պիր գաչընը թագընմայա թէքիֆ
խոհը իտի իտէ տէ, ելմաւար էսկիր տէյէրէք դօ-
ճաոր պըրադմադ իտի :

Իշթէ թամահքեար գըմը մալիք օլտուղու
վարիյէթին քէնտիտի ղէֆքինի չըգարմաւարդտուն
մաստա, տիկէրինէ տախի գապիլ վէ գուտրէթի
օլտուղտա ղէֆքինի սիւրմէյէ պըրադմադ, վէ իշ-
թէ պունուն իշին տիր քի թամահքեարլար գա-
ղանորդլարը փարանըն ղէֆքինի չըգարան քիմնէ-
լէրի կէօրտիւքլէրինտէ, անկէրէ միւսքիսի ղէվ-
ղէք վէ սայըր պունա էմաւ իսիմէր թագարլար :
Հէր նէ հալ իտէ, Հասան պապանըն պայ-
ղընլըր սէպէպինէ սանտըղըն անահաւարը Նապի-
ֆէ հանըմըն էինէ կէչտիքտէ իսթէտիյինի թագը,
նըպ վէ պիր ազտա խարճլըք արպ էվտէ պու-
լունմայան տիկէր իսթէտիքլէրինի ալմադ իշին չար-
շըյա չըգմըշ իտի :

Պուրահըղտա չունու տախի ղիքը իթմէք
իղթիլա տըր քի, Նապիֆէ հանըմ թապիլաթտան
ղայէթէ էհլի ըրդ քեամիլ թալը ու վագարտա
պիր գարը իտի :

Տիտար պէյ հէր նէ գաւար նիսանիյէ մէր-
գումէնին փէչինէ տօլաչըր իտի իտէ տէ Նապիֆէ
տայըմ իւլ էֆգաթ կէօպիւնիւ տիկէր թարաֆա
չէվիրիպ, էհլի ըրդ գարըլարա մախտու օլտուղու
իւղէր նէ եւադընյըր կէօթէրիպ վէ նէ տախի

այգրըը պիր թէրս չէհրէ վէ եախօտ պէտ մաւա-
մէլէ եախօտ թէքտիր իլէ պաղըըըպ չաղըըըպ,
իլլա քէնտի իչինէ պաղըպ ոլաճաղը ոլտըպտա
էվինէ ալտէթ իտէր իտի, վէ պալըըըըպտան ալ-
ըըըըը իլաճը Հասան պապանըն պուրնուհա դօզ-
լաթտըըը կիպի, Հասան պապա տըը «վայ դարը-
ճըըըմ ուլըպա տարըըըմ» տէյ'րէք քէնտինէ
կէպիր իտի:

Պէօյլէճէ օ կիւնտէ պէտ իլէ Հասան պապա-
նըն պէօյլէ տըպտառ կէթիլըրիւր իտի:

Պօճալարընտան հէք նէ սէպէտէ մէպնի իտի
թաճիզ օլմուշ օլան դարըըըը, պէօյլէ պիր պալըը-
տըճը իլաճը օլուր ըմըշ տէյու կէրչէք զանն իթ-
մէսինլէր. լաղըրտընըն տօղրուտու պու տուր քի,
պէտ ախլէազ զօճայա եախօտ գարըյա տիւշ օ-
յանլար էհլ եախօտ վէվճլէրինի քիւղիլէն պալըը-
տաճազ օլան իլաճտան եաթի հճէրոէն պալըպ
պիր իլաճ եօզ տուր:

Սնճազ Նաղիլէ հանըմ Հասան պապալը
այըլտմատան էվվէլ, պիւթիւն ալթուն վէ էլմաստ
տալիր ախլէնլէրինի իւղէրինտէն չըգարտըգտան
մատտէ պալընտաթի տալընը տոնի տարմատողը-
նըք իտէր իտի. նիչին քի Հասան պապամ վիպի
թամահընար քիմսէլէքտէ արթըք ինսան առըյու-
տու գալմառըշ օլառըղու իչին ինսան տալըլառընա
միթապըղ իչլէր եանի թէմիլլիք եագըըըզ վէ
դարարընտա տիւն տիւղէն օ միսիլիւ քիմսէլէքի

կէօգիւնէ պէտ կէօրիւնիւք, ծնար տխնեալէ հէր
նէ քի կէօրիւրդէր իսէ, հէսիւնտէ պիւրիննի վէ
պաշլըճա արզու իթտիւրէրի իշէ փարա արթըր,
մայա պիր փայտէ տիր, նիճայթթինտէ փարա
օլմայան հէր պիր շէյ ծնարըն հադգընա հիշ տի,
մէք տիր,

Նազիֆէ հանրմ պու վէճհէ արտա պիր
հասան պապայը պայըթըպ եա շարտայա եա
տիկէր պիր թէֆերըրիւճ մահէլինէ կիտիպ էլլէնիւր
իտի, անճագ հէր տէֆասընտա Տիտար պէյ եօ
լունու կէօգէտիպ պերասէրիննէ աօշաշըր իտի:

Պիր կիւն Նազիֆէ հանրմ երնէ շարշույա
շրդըպ, տիւքեանըն պիրիւնտէն պիր եէնի չըգ
մա զարիֆ պամա փաղարըղընտա իքէն երնէ Տիւ
տար պէյ եանընա կէրիպ ֆիքանճա պաւփա պուե
տպն տահա էյի տիր, փօլիւրի տահա եէնիւր չըգ
մա տըր, սէրիքի տահա հաս տըր, ֆիլան տէյիւ
քէք լազըրտըյա զարըշտըդտա, Նազիֆէ հանրմ
արթըր մէրդումուն էլինտէն թաճիզ օլմուշ օլա
րագ, անճագ երնէ պիր քեամիլաննէ թալըր իքէ,
սէն նէճիսին ա դուղում, քիմ օլույօրտուն
սէյու սիւալ իթտի, Տիտար պէյ պու տիւա
լը քէնտիսինն այնի պիր պէօլիւք հիմմէթ տաու
իտէրէք, վէ ճիւզի տալսի իշրէթ հալինտէ օլարագ
պէն պիր ֆուգարայլմ, տէյու ճէվսալ վէրտի:
Տիտար պէյին պու ճէվսալընտաքի ֆիքրի ու
շիքետար իտի իքէ տի, Նազիֆէ հանրմ պու լու

գըրտըյը լույթի պէ լուղէթ աշնաւար, ևանի վա-
րա թարափընտան ֆուգարպըմ աւելոր դանն իթ-
ալի անհագ մատամ քի քէնտիսինին Հարաւ պա-
պալտան ճանը ևանմըչ օլարագ, պիւթիւն զէնկին
օլտնլար անըն կիսի ֆէնա օլուրլար իթիզաթընա
գահիւ օլմուչ իտի, մէրդումէ կէօյա պիր ճիւլէ
թարգընտա տէսէնէ քի սէն ֆէնա պիր առեմսէն
նէտի:

Տիտար պէյ պու լաղընըտանտա զայէթի
միւթէրին օլարագ, քէնտիսինին օ թէրէնէ մէն-
պուր օլտուղու, ֆաղաթ աւա թանըմպտըղը պիր
հանըմա պէօլէհէ պիրտէն պիրէ միւլագաթ ու
հիւսիլէթէ գափու աշմայը ալեադա լույաւընտա
կէօրտիւլիւ լույալարինըն պահին չըգմասընա պիր
ալեամէթ առա իտէրէք, ճնէ չարէ սուլթանըմ
ֆուգարա օլան էլպէթտէ ֆէնա պտէմ օլուր, տէտի:
Պէհիմ պու պապտէ էֆքեարըմ տիկերէ-
րինաէն ֆաղգը տըր տէյու ճէվապ վէրտի Նա-
ղիֆէ հանրմ, պէտ ալպեաք զէնկինտէն զայէթի
նանըմ եանմըչ օլտուղու իշին, էյի ալպեաքտա օ-
լան ֆուգարայը տահա զիյառէ միւրաճճահ թու-
թարըմ:

Տիտար պէյ մէրդումուն չու քէլամարընտան
անըն հալ ու ահվայընը վէ պիրիքտէ մահճուպու-
ղունա լանա վագըք օլուպ, ալըղըգ տանհաթը
քիւր մարիֆէթի իզթիզասընճա պու վէճհ
իլէ հիւսիլէթէ գափու աշմայը միւրառ իտէրէք

այի ֆայիտէ ա սուլթանըմ անտի՝ էքոնլի պէօլէ
սիզին կիպի նատիր իւլ էմալ կիլդէլէր, մալիքէ
պուլսնուուզու տիպէրլիքէրնին գատըր ու գըյ-
մէթինի ասլա պիւմէյէն դոնալարա տիւշէրէր:

— Թամամ, պէնիմ գալալիմէ կիպի պիւ-
սին ա պէյիմ, տէտի Նազիֆէ հանըմ, անճագ
պու պիր կէօրիւշտէ պիր քիմնէնին հալ ու ահ-
վալը հագգընտա պու անէրէճէ քէսպը մալիւմաթ
իթմէք միւմքին տէյիլ, վար ըտա պէնիմ հագգը-
մա զաթընըզ էփէյիճէ վաղըթտան պէրու քէսպը
վոգգու ֆիյէթ իթմիշ օրուպ, պիւնճա կիւն տիւր
փէյիմէ տօլմալըղընըզ իտէ, պու խոսուտա պէն
տէնիզէ իֆատէ իթմէք իշին իմիշ:

— Թամամ անտի Տիտար պէյ սիզ տախի
պէնիմ ֆիքրիմտէքինի պիւտինիզ տէմէք քի գալա-
լէր պէրապէն տիր:

Այս պահու Տիտար պէյին օրդլէրի տիթրէր
խոր. տուտագլարը սերհօշ կիպի օչըլըպ գափա-
նըպ, տիլի փէփէլէնմէյէ պաշատը: Մէրգումուն
պու հալինի Նազիֆէ հանըմ տախի ֆարդընտա
Յլարադ:

— Անճագ պէյիմ տէյու իլավէ իթտի պու խու-
տուտա պանա իֆատէ իթտիյինիպուէ, գապլինիզ-
տէ պիր իսթիլալ փէյտահ իթմէքուէ ծառուղունու
քէյի իթմէքտէյիմ. սէպլալինի պէյանէ հիմմէթ
պույուրո՝ արմուտունուզ անտիքտէ, Տիտար պէյ
նիմ կիլ լէրէք: . . . հիշ սուլթանըմ. . . պիր չէյ

հօգ տուր. անճապ շու վարքի թանձրամարկըմ
պիրքիմէ իլէ իւք տէֆա զօնուչտուղումտա պիր
աղ ար ու հիճապ իտէրիմ. :

Նազիֆէ հանրմ էվլէնէլիտէն պերու պէօյլէ
պիր նէղաքէթ իւղրէ վէ գալպ ու էֆքեարընա
ուլթուն սուրէթտէ հիւսիյէթ կէօրմիւշ օլմաուր-
ղընտան, Տիտար պէյ հազգընտա գալպլմտէ պիր
էսէրի աչգ ու իշթիյազ հիսն իթմէյէ պաշլատը.
վէ արատա պիր էվտէն տըշարը չըգապիլմէք իչին,
տախի տիւշիւնտիւշիւ թէտպիրտէն մազսէտ տախի
քէնտիսինէ պիր աչըզ պուլմազ տէյիլ իտի իսէ
տէ, տէճիւպ տօլաչըպ մատտէ օրայա դարալ
վէրսիդի իչին պիրլիքտէ գալպլ տախի ալթ իւսթ
օլուպ եիւզլէրի նիմ գըղարըր ըտը :

Պատէհու Տիտար պէյ քէլամէ աղապ պիրլէ
սիզ տախի սուլթանըմ պէնտէնիզէ հեր վէճհլէ
հէմախլեաքսընըզ. պուգսանա սիզտէ տախի պէն-
տէքի վուգու պուլան հիյէթլէր վուգու պուլմազ-
տա տըր» :

Պու արատա տիւքքեանճը աֆ իտէրսինիզ
լազըրտընըզ վար իսէ տիկէր պիր մահէլտէ գօ-
նուչապիլիսինիզ. մալիւճեա պէօյլէ կիւնլէրտէ
տիսղուիթա իտէճէյիմիզ կիւնլէր տիր, պատմայա
պէյէնտիսին զմի պէյէնմէտիսին զմի, սէօյլէյին քի
պաշգա ալըշվէրի իմիզէ պազալըմ :

— աճայիպ տէտի Նազիֆէ հանրմ, պաշգա
էիւնլէր տախի տիւքքեանընըզ ու կէլտիլմտէ պիւզ-

դաժ քէնախնիւ պէնի տէօթ սաաթի լաֆայ թու
թարբաւնը շիմտի նէ՞ օլտունուգ:

Նագիֆէ հանըմ պու սէրգլէրի տէօյէմէքտէ
իքէն Տըսապ պէյ հանըմըն ուսու իլէ գօլունտան
թէթթուպ, «հայտէ հայտէ կիտէրիմ» տէյու իշա-
րէթ իթտի, վէ պատէհու երրիւտիւրէրի քէրտէ
գլուկար պէօյէ պիր առէմ տիր քի, քիգին կիպի
պիր կիւգէլ իլէ տիվէք պիրինին հէք նէ մատտէ
հազգընտա օլուք իսէ օլտուն գօնու շաուգլարընք
գրագանըրպա, քհ, կիւքէլիք նէ տէրէճէ, հէք
քէսին հասէա շէքտիլ շէյ իմիշ քի, քիմսէ անը
տիկէրինէ վէրմէքտէ տէյիլ, հաթտա կէօթէրմէք
պիլէ իսթէմէգ, էյի եա շունդն շաւրտսընտա գա-
թընըլ հալինտէնթաճիլ վէ պիկայէն ալէյն տէրք
ի պիր քիմսէ օլտուպ, տէրտինիլի պէնտէնիլէ
ճիւզի իֆատէ իթտինիլ, գոսթանուգ տախի էլիմ-
տէն կէրտիլի գատար սաթթանըմը ճիւզի թէպէլ-
լի իթմէք էմէլ ու արգուսինտէ պուլունտադտա
լտիմ. մէյէր իքի քիշի պիրպիրէրի իլէ տէրտէք
մէք ալըպ պիր շէյ մի տիր:

Նագիֆէ հանըմ Տիտար պէյին արթըգ նէ տի-
մէք իսթէտիլինի էլիտէն վազըֆ օլարաք չանճաք
հիշ օ տէյիլտէն «սիլին տէրգլինիլ նէ օլտայ պէյիմ
իհթէմալ ալը սիլ շախի տիրէր իլէ էվէնմիշ
օլտուպ, հալ պոքի սիպին տախի գարշընըպա չը-
գան պիր պէա ախէաք պիրիսի օլմասը իլէ, շու
կէնճ վէ նէվճիմսն շաղընըտա, տիւնիլէ գալըրի-

տիպ է թէ՛ հաճեալ պէրիտէ սէքսէրի տօլտօյնադատարնը .
 — Այնտէնիդին տէ, տէտի Տիտար պէյ, պէօյէ
 տէյիլ իսէ տէ, պունա եագըն տրր, եանի տիմէք
 իսթէրիմ քի պէն հէր նէ դատար փահա էվլէն.
 միշ տէյիլ իսէմ տէ, պիր չիւրիւք վէ թէ.ք քիւ-
 րէք, դայլդ իէ ֆըրթսւնալը տէնիզտէ Վում-
 դափու աչրղընտան ատալարա կիսէճէք ատէմ նէ
 տէրէճէ տիւչիւնիւպ խէ,ֆ իտէր իսէ, պէնտէնիդ
 տախի շինալքի վաղըթտա էվլէնմէք հադղընտա
 օ դատար տիւչիւնիւպ իհթիրաղ խտէրիմ, վէ էն
 դիյատէ գօրգատուղում չէյ շու սուր յի, պէնիմ
 դարչըմա չըդաճադ օլան քիմէ, պէնիմ թտպի-
 ալթըմն մուչայիրի թապիաթտա պլիսի օլուր .
 էկէր սիմն կիպի ախեաքը համրտէ տա՛իպիսի
 չրգաճաղընը պիլէճէք օրամ, սալա թէրէտափա
 կէօպլէրմէյիպ, պիլ / ֆիթիսադ էվլէնմէյէ դարար
 վէրիրիմ. տիւնեանըն հալի պէօյէ տիր. սիզէ մա-
 լիք օլանլար տալի սիդին դատլիսիդի պլմ'զ,
 մալիք օլմաչանիար իսէ աչդ ու հաօրէթիսիդլէ
 սիւլան, անճար պու լուգտուն հադղընա պէնտէ-
 նիդին իֆտտէսի տպ'հա դիյատէ տղունճա օլուպ,
 պունտան դիյ ստէ տախի պուրմանա գանուչմադ,
 զաթէն պու չարչընըն իսմի չիւմ'չ օլտու զո իչին
 տայ'թըմա էլ վէրմ'տի ինտէն սուլթանըմըն ի-
 գտմէթ իթմէքտէ օլտուղու խանէյի խապլը վէր-
 մէյէ հիմմէթ պույուրուր խէնիդ, պու կիւն կէ-
 լիպ հալիսի թափսիլիճէ արզ ու պէյան իտէրիմ

Նապիֆէ հանրմ պիւ աղ տիւ շինտիւք տէն
 ասկիւրա , խանէմիզ տէրա Սուլթան Պաշադիտ ճի-
 վարնումա ֆիւլանճա սողաղըն իքի պոթ սալլո սո-
 յալը տէօրտիւնճիւ էվ ծիր . յէ պէնտէնիզ Գօճա
 Սնաւմաֆա իրաշար Սէյիս գատէ Թէյֆիւք էֆէն-
 տինին գրգը Նապիֆէ օրուպ , զօճամըն իոմի իօէ
 Գօթա Տէօյլէնի Հասան պատրա տըր , ֆալ աթ
 պու կիւն կէրէլիպ եպրըն կէրմէնիզ իլմար իտէ-
 ըիմ , տէյիպ . Տիւար պէյ իլէ վէտարալը խանէսի
 նէ ալտէթ իվաի :

Նապիֆէ էվէ կէլիպ , ատէթի իւզրէ զօճատընը
 տըրտըր իսէ տէ , զօճատը քէնտիւտինէ վուգու պու-
 լան հալլիս պէպէպէտէն պիւտապէր զարադ , իւզէ-
 ընէ պէք ուշգու տալլընիլլըր . էօրմ յօր իէթիմա-
 վինէ զահիպ օլուպ , վէ պու հալլին օ կիւն տիւթամ
 տըշարը ջըրուպ պիւ ութթա հէքիմէ իֆատէ իթմէ-
 յէ գարար վէրտի :

Հալպուքի Տիւար պէյ պու մէմուլին դալի
 իզպալտէն զոյէթիւ չաղ ու մէմուլին օլարադ .
 Լանկա իւտաֆէնտա պիւրդաշ էհպապլա գաղի-
 նօնուն սիլթալիտէ յթ ուրուպ յաղըպ չաղընիլլըր-
 մաւտա , վէ աշգ ու ալեազա իւզէրինէ ըսիլլը-
 տը վէ տիլանլար օգուճապտա իւթի :

Հասան պատրա էվին օտա գաֆուգուտու վէ
 սօղաղ գաֆուտուտ սրգը սրգը քիլիթէյիպ էի-
 տին տըշարը ջըրադ , զ գալիթ էսաաիւֆէ Բան-
 կա թարաֆընտա պիւ հէքիմ պալտապ , հալլինի

ծնա խփատէ իթոի իսէ, հէքիմ պողաք կէօքիւն
քի, պէօյլէ տուրառուղու եհրտէ իւզէրինէ ույգու
չէօքմէք իխթիյարիղըն թապիի հարի տիր, ծնուն
խփատէթի իւզէրինէ ֆիքրինտէն հիւլիւպ անճադ
պիր իլսն թաքիի իթմիշ օլմագ իչին, Էպունու
իլսնք պապա տէաի պիր պիսի իլէ դըզըն լաղըր
աը իտէնքլի ակցնէմէք պիր:

Հէքիմ պա իլսնք շունու իչին թէրթիւ
իթմիշ իսի քի, էօյլէ պիր հարտէ ինսանըն ույ-
գուտու դաչար տէյու:

Հասան պապա տիւշիւնտի քի պիրպիրէրի
իլէ գըզըն, վէ պիրպիրէրինէ նէօպէթալէրմէ
յէրէք լաղըրաը սէրհօյլար իտիր, տողու օրանըր
տա գաղիծուան պիրիսինտէ օթուրտու:

Հասան պապանըն իիթոիիի գաղնտա **Տի**
տար պէյ տաիի արգատաղարի իլէ օթուրտու,
մատամ քի սէրհօյլար հալինտէ գաղըր մէյտան
նէ տէօքիւլիւր, վէ ինթիրաղ դաղար, մէրգու
մանըն մապէյնինտէ տաիսի աչգ ու պէնպէս իւ
քէրինէ լաղըրաը աչըլմիշ օրուպ, հէր պիրի օլ
պապտէ պաչարընտան կէչէն, կէ էլան կէչմէքտէ
օլան վուգուալթարը նադու իքիւթայէ իտէրէրիտի
Սիրա Տիաաը պէյէ կէլտիքտէ պէնտէնիքէ
տաիսի պու կիւնիքտէ թօհաթ վէ ապա մէմուքն
դալիի պիր ալ աիւշտիւ պէաի, շէպէ քի քէնտէ
ու լիւնճէմէ տալմիշ Սուլթան Պալազիտ մէյտա-
նէտա կէզնիւք տողուր իքէն, էօթէտէ դա:

յէթլէ տիպեր հանձմըն պիրիսի կէօրինտիւ :

— Ալ տէտիյին պու մու տուր , էօլէ ավա
գալըքսա սօգադլարտան կէչիլէյօր տէտի պիրիքի :

Տո՛ւր , էֆէնտիմ , տէտի Տիտար պէյ , պիրպիրի-
միդին նէ տէտիյինի աշնամաճաղըք իլմէյէլիմ ,
իհսան սյուլուրուն քի լադըրումը թէքմիլ իտէյիմ :

Պէն պու հանձմըն արգասընտան կիթտիմ , նէ
թալաֆա կիթտի իսէ եագաւորնը պըրագմատըմ . . . :

— Նասըլ էյի իտէրիմիշիմ տէտի պու արա-
տա Հասան պապա ֆիքրինտէն , պէնիմքինի հիջ
պիր կիւն էվոէն տըշարը չըգարմամ , վէ իսկէմ
ըէսինի ալըպ մէրդումանլարըն եանընա վալըպ ,
մէրհապա տէտիյինտէ :

— Օ՛ հօշ կէրտին պապալըք տէտիլէր . հէվ-
սի պիրտէն :

— Պապա , աֆ իտէրսին , տէտի Տիտար պէյ ,
մարիւմ եա պիզիմ կիպի տէիգտնըլարըն ալըլ
ֆիքրի տայըմ իւլ էֆգաթ դարը վէ դըլլարաա
օլուպ , պիր ալտա չողտըղմըլ հալտէ դողպի-
միզտէքինի սէօյլէրիզ , անճադ սէն իսթիյարտըն
պէլքի պիզիմ լազըրտըլարըմըլ սանա զըա կէլր :

— Սօգ եօգ , օլլում , տէտի Հասան պապա ,
հէրնէ դատար իսթիյար իտէմտէ կէօյիւմ կէնճ
տիր , Հաթթա պէնիմտէ պաշընտան պիր սէվտա
ըիւզիեարը էամէքտէ տիր քի , սիզ լազըրտընըլը
պիթիլընքի ալէնտէ սէօյլէյիմ :

Գա՛հ , դա՛հ տէյու կիւլտիւլէր , հէփսի , ին-

թիյարըն պու սեօգիւնէ, վէ պստէհու:

— Նէ իշէրսին պապայըք տէտիլէր:

— Պէն պիր շէյ իշմէմ տէտի Հասան պա-
պա. սիզէ ֆէքրիսին աշըղընը սէօյլէյիմ. իւմէ-
դիմին սէպէպի ույգումու գաշըրմապ խթէյօր-
տում, շիմտի պիր թանէ տէ շաքար իսէմ, պիւ-
թիւն սիւթիւնէ ույգու պասար,

— Էյ էօյլէ իսէ պէն նաղ խտէյիմ տէ սէն
տիյնէ, տէտի Տիտար պէյ: Նիհայէթ մէրգումէ
հանըմէ Վարիադըրար պաշընտա պիր տիւքիան
էօնիւնտէ եաղալտորմ, կէօգիւնիւ հանկը թարա-
ֆա շէ խրտի իսէ, օ թարաֆա կէշտիմ, նիհայէթ
օ գատար հափաղմքի, եան կէօգիւ իլէ ուսու-
ճաճը պանա պաղմայա պաշաւը... (մէյհանէ-
ճի թաղէլէսէնէ շու գատէ չլէրի...):

— Պու ախլամ էվէ իիտէր իսէմ տէտի Հա-
սան պապա եինէ ֆէքրինտէն, օսա զափուսունա
տա քիլիտ վալուրսում:

— Էյ սօնկրա,

— Սօնկրա էֆէնտիմ պասմա վաղարըղըն
տա տուրմուշու. շու պասմա խաւ օ պիրի պա-
գամ, ույտուրտուգ մաղար, կիտ էօթէ կէլ պէրի
պաղ եիւզիւմէ կիւլ պտրի, շունտն եէրի զայիֆ
օ պիրինին ջիշէյի, շոգա իլէ պաշընտըղ պաշտուք
կէրէլի. իշ օրայա շոգը տը քի հանըմ պանա
սէն քիմսին տէյու սիւտլ իյլէտի: (Մէյիսանէճի
թագէլէ ըսղըլարը)

— Ահհայէթ էֆէնտիմ պիւզ քէնտիմիդի օնա
աւնաթտըք, օ պիզէ . . . տէտի պուրաճըլտա Հա-
աան պապա ֆիքրինտէն . պու ախշամ էվ: կիտէր
իսէմ փէնճէրէլէրին դաւիադարը՝ շուտ զպիայըմ:

— Նէ տէրսին պապա ըք տէտի Տիտար պէյ:
Հասան պապայա, սէն տափի տէլիզանըլըլընտա
պէօյլէ քէլէփիր եադալաաըլըն վաճըր իտի:

— Նէ մինասպէթ օյլըւմ տէտի, Հասան
պապա, պիզլիմ կիւնիամիզտէ եալընըլ զարընըն
քէսմի կէօրէպիլիր իտիք: Հէմ պիզիմ մէմէքէ-
թիմիզտէ քարը գըսմը էվինտէն տըշարը չըլմադ
աաէթ աէյիլ տիր, նասըլ քի պէն տափի էլան
դարըմը էվտէն տըշարը չըդարիամ:

— Էյ, տէ նազլ էթ պապալըմ տէտիլէր ար-
գաաալարը:

— Նէրէյէ կէլտիլիտիք տէյի սիվալ իթտի
Տիտար պէյ:

— Էֆէնտիմ տէտի պիրիսի, Սուլթան Պա-
յազիտտէն Պալիադճըլար պ սշընա, օնտան Ս. գ-
սաքայա, ագ սարայտան ագ սաքայա . . .:

— Սարհօշ ճիյնէմէք տափի թօհաֆ օլը, օդ
իմիշ, տէտի Հասան պապա նիմ կիւլէլէք, օզ-
լըմ սէօյլէսէնէ, օ հանըմ քիմ իմիշ:

— Հա՛ տէտի Տիտար պէյ, պիւզ քէնտիմիդի
հանըմա պէյան իթտիք, օ քէն սիսիի պիպէ . մէ-
յէր պու հահըմ, Գօճա Մաւթաֆա իաշալը Սէ-
լիս զատէ Թէֆֆիդ էֆէնտինին գըլը իմիշ:

— Է՛յ, տէտի Հառան պապա զիյառէ պիր
մտածիւպ իլէ շուպուք աղզընման տիւշերէք,
սծնկրա՛ :

— Ամնա կեօրմէլիսին պապալըդ, տէտի Տի-
տար պէյ, ն՛ : Ի ղէլչ նէ հողիք, նէ տէլպէր պիր
հանրմ տըր : Ի ժիպ աթ էթ մեղքիւրէյի ոէն տա-
խի կէնքմիւշ օրտան, պու իրթիյար Հաղմառէ քէն-
տինտէն կէշէր իտին :

— Պէն զաթէն քէնտինտէն կէշտիւ տէտի
Հասան պապա. տնճաղ մէրգումէնին իմի նէ իմիշ
աղնայապիտին մի :

— Իմի տնիսի քէնտիտի կիպի հողիք տիր,
չիւնքի իմի հաղիքէ իմիշ :

— Պու հանըմ՝ տնէպա գըղ մը տըր էվի
մի տիր, զ օճտըմ վա՛ր մը և օգ մու, աճէպա քիմ
տիր՝ էվէ Էվի նէ թաքտփտա տըր :

— Պաք պապալըդա տէտիլէր Տիտար պէյին
արգատաշլարը, պու պիզտէն իլէրի սծգուլույօր :

— Պապալըք տէտի Տիտար պէյ, սն պէնի
տարհօշ ալիլալըպ հաղմըն քիմ օրու շղհու մէ
էվին նէ թաքտփտա օլտուղունու աղզըմտան խա-
պէր ալըպ զօրդարըմ մէրգումէի պէնտէն էվիլէ
կիտիպ պուլաճաղ սրն :

— Իմալըք օղլում տէտի Հասան պապա, շու-
նալն իլին սիւալ իտէյօրում քի էյէր զըղ իսէ օ
գատըմ ալըփլամամ, պէլքի սէնի քէնտիսինէ գ
նա իթմէր իթմէ միշ տիր :

— Խայրը տէտի Տիտար պէյ, օրասընը էյի աղիատըմ տիյնէտիմ, էվլի իմիշ ամմա գօծասը էշէք օղու էշէյին պիրիտի իմիշ:

— Սահիհ էօյլէ տիր տէտի Հասան պապա, աճէպա նէ էշէյին պիրիտի օլմաը շունուն գօծասը քի. գարըյը պէօյլէ գափիլը սաը վէրմիշ, պու-նուն գօծասը քիմ տիր աճէպա թանըյապիլիմի սինիզ:

— Գօծասը տըշարը իմիշ, տէտի Տիտար պէյ, վէ նէրէլի օլտաղունա սէօյլէտի ամմա տօղ-րուսու չափաըլ պիր իտիմ տիր իսթրըմտա գալ-մատըֆաբաթ գօծասընըն իմիշ Հասան պապա իմիշ:

— Եյ հասըլը քէլամ նէ Եսիտընըլ տէտի Հասան պապա:

— Նէ Եպիպճաղըլ տէտի Տիտար պէյ, պիր-պիրիմիլի աղնատըգ տէյնէտէք, օ պանա կէօնիլէ տիւլէրուտի տէն օնա, Եարըն կիտիպ քէնտիտինի պուլաճաղըմ:

— Սարհօյլուքտա յիարա դաղանմադ իլէ մա-շուգ դաղանմադ նէ դօլալ օլուր, տէտի Հասան պապա կիլէրէք, նէ աճալիպ չէյ տէք պու մաս-պիշա քի, Խօզու վէք իտէր, սարաֆտաքի իրա-լարը ճէպինէ, չարշրտաքի հանըմլարը գօյնունա վէրիլը. սիր էքի գատէհ տահա չաղաճաղ օլան վարա, շու գալիսնա պէնիմ լիլը սիմէյէ՝ դաղը-չաճաղսըն, մէսէ՛լ մի տէյօրսուն պէյ էքէնտի, Խօզսա ըսէյա մի կէօրիւյօրսուն, էօյլէ սիր տէֆա

պիր հանրմա ըստի՛ ինչպէ՛ք թանրորդ օրմագ
դօնուշմագ, հալ ու ահվսընը, խմիւնի, սէմթի-
նի, գօծասընը, սօյունու սիւսիլէսինի աղնամագ,
հաթթա ըրւյատա պիլէ օլոր շէյ տէյիլ տիր:

— Պէնիմ սանա եալան սէօյլէյէճէք պօր-
ճում վարմը տըր, տէտի Տիտար պէյ հիտտէթ-
լէնէրէք, իստէր իսէն հայտէ շիմոխտէն թէզի եօգ,
սէնիսլէ պէրոպէր կիմիպ մէրդումէնին՝ էվինի
սանն կէօթէրէյիմ, վէ պիր Ֆրգտար տախի գօ-
նուշուպ սէօղիւմին սահիհ օլտուղունու իսպաթ
իտէյիմ:

— Փէք էյի տէտի Հասան պապա, զիյատէ
պիր ասլը եօյտան հիտտէթ իլէ, հաթտա սէն
օնտա դալ պէն կէրի տէճնէյիմ, վէ նէ տախի
մէսարիֆ իտէրոէն պէն քէսէմտէն վէրէյիմ:

Փէք էյի տէյուպ արգատաշլարընտան այրըլ-
տըրսը, վէ աճէլէ գօշարագ տօղրու Նալիֆէ հա-
նըմըն դափուսունուն էօնիւնէ վասլ օլտուլար:

Պունչար դափուսուն էօնիւնէ եաղլաշտըդտա
հանըմ փէնճէրէտէ գաֆէսին արգանընտա օթուր-
մագտա իտի:

Նաղիֆէ հանըմ գօծասը իլէ աշըղինին պիր-
լիքտէ կէտիքլէրինն կէօրտիւքտէ, պէօյլէ պիր
թէսատիւֆ վաւղու պուլաճաղը ասլա խաթըրնա
կէլմէյէրէք տիւրլի ֆիքիրլէրէ գահիպ օլտու,
քէնտիմինին Տիտար պէյ իլէ տահա հէնուղ օ կիւն
վուգու պուլան իւլֆէթ ու միւսահապէթիսէ վա-
24

զըֆ օշապիլենէի միւմբինսիզ խոի, գօճաւը մէրօ
դուռն թանրմայարադ էվէ էհպապճա գօնուշ-
մադ խոյրէ կէ/ժ. րէ/յօրս աստ, օ տէր' ճէ պլս-
դանճ պիր քիմնէի, ն պուռ տէրէճէ ալրտէն պլրէ
թէպտիլի ասլէաք խոէպիլէճէի'ն' տ. խի ազլը
քէամէզ իտի. հէր նէ հալ իտէ, պուռ մէմուլին
զայի վաղուաթա զայիթլէ թէանճի պլէ պիրիք-
տէ խէյֆ ու էնտիշէյէ տիւլար օլուպ, եիւզլէրի
նիմ դըզարմայա պաշար լքէն գօճաւը գափույու
վորուր :

Նազլֆէ հանրմ պաղտը կէօտիւ քի տրթըք
պօղմայա լէլնէզ, հէր նէ իտէ շիմոի աշտալըր
տէլէրէք ինիպ գափույու աշտը, գօճաւը դարը-
սընտ եանընտարի տրգատիշըն եանի Նիտար պէյի
կէօթէրիպ կէօլլէրինտէն ալմէշ սաշլըրադ խըրս
իլէ «պուռ առաւը իմանընմէ» տէյուպ իշէրի
կիրտի, վէ եինէ խըրս իլէ գափույու Տիտար պէ-
յին եիւղինէ գափաւոր :

Տիտար պէյ րէվի ի հալտէն մատտէնին ասլը,
նա ալեա հօլուպ, հիշ սէօ չըրտրմատան կէրիյէ
տէօիւպ տէֆա գաղինայա կէյիպ եէիտէն չսգ-
մայա պաշլատը, Պունա րազը տէրլէր քեարտա
տա իշէրլէր զարարտա տա :

Կէլէիմ շիմոի Նազլֆէ հանրմա : Հասան
պապա իշէրի կիրտիյինտէ, պիթիւն վիճուտի
տիթրէյէրէք սօն տէրէճէ խըրս իլէ «պուռ տէլի-
գանլը սէնի նէտէն թանըյօր, տէյու սիվալ իթ-

տիլինտէ, հանրմ տըքիւթ իւղրէ հիշ ճէվապ վէ-
րէմէղ իտի. Հասան պապա տէֆաթէ տիվաիի
թէրրարլաորդտա, «Եօյարը չըգաւմ գօճաճը-
ղւմաա սէօլլմ. տէլլ ճէվապ վէրաի առլա
քէնտինի պօլմայարադ:

Հասան պապա գարըյա պիր իքի շամօր եր-
լէշտիրէրէք ալըպ Եօյարը չըլաորդտա «տէլինաի
չափուք սէօլէ, Եա Եօյաա չիմոն սէի պօղաճա-
ղւմ. տ'յա թէհտիտ իթմէքտէ իքէն, Նաղիթէ
հանրմ արր ուսուլ իլէ պայրլտըճը էղտյը գօյ-
լաթտըը կիպի, պիշտրէ Հասան պապա տըր սէ-
ալրին լաթիւնէ տիւշի պ պայրլտը:

Որթըք Նաղիթէ հանրմն ինաաֆլինա նէ վա-
ղըթ իսթէր իսէ օ վաղըթ այլմաճադ տ ր:

Սահաթ պիր իքի պոչուղա վարտըդտա Նա-
ղիթէ հանրմ Հասան պապայը այլտըպ, ճլէ-
քեար պիր սէօլլէյլ իլէ «ճանրմ գօճաճըղւմ,
սանա նէօ օտու, գաշ կիւն տիր վիրա ույգոյա
տաւթօրտուն. սահաթ իւշէ կէլլօր, իքիմիղին
տաթի գաւոր աճլղտը, պիր գաշ տէֆա տըր սէս-
լէտրմ իսէ ույանաճաղըն Եօդ, գալդ Ելւղիւնիւ
Երյլա տա քէնտինէ կէլ:

Հասան պապա այլըպ պիր էյեամ կէօղիւ-
նիւ տէօլթ թարաֆա կէզտ'րտի, վէ պատէհու
պիր էյամ կէշէն վադուաթտը հադղընա տիւ-
շիւնտիքտէ, օ չէլլէր րիյաալնտա վադու տղու-
մուշ աուր իթիգաթընա զահիպ օլուր իսի իսէ տէ

եինէ պու ճիւմէ գալաի էմին օլմայըպ, «պէն պու կիւն հիչ տըշարը չըդտըմ մը» տէյու սի վալ իյլէտի:

— Նէ մինասիպէթ տէյու ճէվսպ վէրտի Նազիֆէ հանըմ, էրքէնտէն պէրու պէօյլէ տէրին ույգույա տալտըն, գաչ տէֆա սէս վէրտիմ իսէ ույանտըրամատըմ. հաթթա աճէպա պու խուսուս պիր նէվի խասթէլիք մի տիր տէյու վէսվէսէ վէէնտիչէ իթմէյէ պաշլատըմ, չէօյլէ քի էյէր եիւզիւնտէն տէ նէֆէս օլմաղսա, պու թէրէճէ ուզուն տաղընլըզըն իչին, սէնի մաաղ Սլահ էօլմիւշ զաննէ զահիպ օլմամադ միւմքին տէյիլ իտի:

Հասան պապա վուգուի հալտէն տօլայի գալըսընա պիր չէյ տախի տէօյլէյէմէյէրէք, մահմուր պիր թալրա պիր բույա կէօրմիւշիւմ պու ույգույու տէֆ իթմէք իչին, իլաճ արտամաղա չըդմըշըմ. հէքիմէ կիթմիւշիւմ . . . նէլէր օլմուշ . . . նէլէր . . . աճայիպ . . . բիւյա չօգ աճայիպ տիր . . .

— Մնա չիւպհէ նէ գօճաճըզըմ, պու գառար ուզուն ույգունուն էօյլէ տէ ուզուն բույպը օլուր:

Նազիֆէ հանըմ պու սօնրաքի պալըլարճը իլաճը դօճասընա խասսէթէն վուգու սուլան խուսուսլարը բույատա վուգու պուլուշ տալը զանն իթսին տէյու վէրմիչ իտի: պէօյլէճէ Հասան պապանըն խըրսը քտընընտա գալտը, Նազիֆէ հանըմըն տախի աչդը սիլիէր օլտու, ճնտան սօնկրա Նազիֆէ հանըմ իլէ Տիտար պէյին մինասիպէթ:

լերի նէ կէօնա օլտու պիր էյիճէ պիւմ, Լաքին
Հասան պապատա հէմ վիճուա վէ հէմ պին
դաթ պէթէլի ալպեաք պօլուդլուզու օլտուզնա,
Նազիֆէ հանրմտա տախի պու պայըլտըճը իլան
օլտուզնա, նէ օլունաճաղը պիր աղ քէշֆ օլու-
նապիլիք:

ՕՆ ԻՅԻՆՃԻ ԿՈՒՆ

ԵԼՊԻՍԻՆ ՆԻՇԱՆԼԵՍԸ

Կէլէլիմ շիմաի Ելպիսին նիֆադ գարաաշը-
նըն հիքեայէսինէ:

Նիֆադ թա հիյնի սէպամէթտէն պէրու էօյլէ
պիր իմթիլանաըղ չօճուդ իտի քի, քէնտինէ էմ-
սալ չօճուդլար իլէ օյնաշըր իքէն, օ չազընտա
պիլէ հիշ պիր քիսնէ իլէ տիրիք իտեմէղ իալի:

Մէզըբիւր Իսթանպուլա վսարլ օլուալ, պիր
էյամ գըրմէթ ալամադ իւզրէ կէլիպ տօլաշըպ
քէնտիսինէ թէքլիֆ օլունան հէր պիր իսրամէթէ
րէտա իլէ ճէվալ վէրէրէք հիշ պիր իլէ միւպա-
շէրէթ իտեմէյէրէք, հալ պու քի խարճըք թարա-
փընտան տախի սշուըլըպ, ապասընը պըլալ շէ հիր-

առնի տըշարըյա չըղըպ, հայլանար միտիլու օջ
հէյէրէք եաշոյապիմէք իշին տալլարա օրմանա-
բա տիւնէ: Եւ քի չուգուր օվսաա սըդ աղաճ բը
օրմաւ իշինտէ պիր կիւն կէլին'ը իքէն, օրմանը
մէզը'ւրին թա օրմա հէրլէրինտէ հէման պիր
առնիմ' պօյունա տիքիմըչ պիր մէրմէր տիրէք
կէօշտիւ մէլքիւր տր'յին եանընտա տալս' պիր
առնիմ' օվսարմապ տա իտի:

Մէրպում քիմանին իամ' Պիրատուն օլուպ,
ղայէլիլէ ալիմ' պիր քիմնէ էօյլէ քի, հէր լիէվա-
րիլիէ ալինա օլնու շ օտուղունու հայէլինտէ, ան-
ճագ էքէրի ալիլէր լիէճէլի իգլիզաալնճա
մէրգում' տալի պիշայէթ տէր'ճէտէ վարուրէթ
իշինտէ օլարսդ, քէն ուտիտէ եաղըն օլան մէզքիւր
օրմանին իշինտէ աօլաշմապ տա իքէն, կէօլինէ
մէզքիւր տիրէք իշիշիպ, տիրէյին իւղէրինտէքի պօ-
ղուք եաղըլարտան տիրէյին ալիմ'ընտա պիր լիւ-
լըսում' օլնու շ օտուղունու պարլմ'ւչ իտի, մէզ-
քիւր լիւլըսումը էլտէ իտէպիլմէք իշին, տ'ր'յի
տէվիրմէք իգլիզա իտիպ, հալ պուքի տիրէյի
տէվիրմէք ի ին հէրնէ դատար պէշ օն աէֆա օ-
լանճա գուվլէթի իլէ եօրուլու իտէ տէ, պիր քի-
շինլին գուվլէթի քեաֆի օլմալըպ, իքի քիշի գուվ-
լէթինէ իգլիզաա վար իտի, պու վէճհ իլէ մա-
հալը մէզպարտա քէնաիւնէ եարտ մճչ պիր քի-
շի պուլմադ իշին կէօլինէլ իլի լիաղաֆա կէզ-
տիրիք աուրուր իտի:

Պիլատոսն պու արատա Նիֆադը կէօրտիւլիւ
կիւի. նա, իշխէ արատըդրմ առէմի պուլտում.
տէյէւեր. էվ նճ իյէ մէյ ում ըն համընա կէէրէք
վագտի հալի ընա իփառէ լախյ. մէյիւր սիրէ.
ի տէիւրմէյէ մուվաֆֆադ օւտոյայընտա, սլ.
թընաան շըդաւադ օյան սլթ. ընդրը նըվլլիթ
իւզրէ փոյլաշաճադ լարընը տախի վատ լլլէտի :

Նիֆադ քէնտի համլլ օտուդու թաւիաթ
իդթիլաաընճա. էմվլլ էմիրտէ պու թէրիֆէ դար.
շըյրք պիր թէրէտալւա կէօթթերոի : Չլւնրի պէտ
ախլէաք օյան քիւի հէր նէ գատար տարըք վէ
միւհթաճիյթ լչինտէ տախի օլտա, եինէ ապիմա
թաւիլաթըն պօլլալընդունու իճրա լթմէքաէն
կէրի տուրամ. զ :

Նիֆադըն պու հալինի եանի պիր կէվլէքէ
վէ կէնիւլիլ պիր թարզ իլէ օլտա մալար...
ամա հաւա տէտիլինի կէրիլ կէօրտիւքաէ կէօ.
րլւնիւր ի մէյիւր գալէմէ զ'նիկն պիր քիմէ
օլուպ. էօլէ տիրէք տէիլլիլք վահմէթի իլէ փա.
րա գալամադ խթէմէմէքաէ տիր. անճադ սոնկ.
րատան զէնիլլէրըն փարա գալանմադ պտալընտէ
աւալ հիչ պիր վահմէթ ու մէշադլաթտան գա.
շըմաաղլարընը, հաթթա էքաէրի էօլլալէլիլի
թէհիլէյէ լլլտ իտէճէք մէրթէպէտէ իամահ.
քեալլոյլարընը տի շիւտիքաէ, վար իւէ պու
պիր զէնիլլն քիմէ տախի օլաւըպ, տիվանէ
տիր լթիլաթընա զահիպ օլտա : պու խու.

տուս տախի թէճըիւպէ իտէպիւմէք իշին, հիշ օ
տէյիլտէն մէգըիւրէ շէօյլէ պիր սիվալ իտտի եանի,
«ազֆ իտէրսինիզ պիլատէր թէքիֆիմի գապուլ
իթմէյէ թէրէտուիւտ կէօսթէրտիյիսիզին սէպէպի
նէ՞ տիր աճէպա ել վէ այաղընըզտա պիր իլլէթ
օլուպ, առէմի գուտրէթիսիզ մի տիր» :

— Խայըր տէյու ճէլապ վէրտի. կիւճիւմ
գուվլէթիմ եէրինտէ տիր, եալընըզ խարճըլըմ
եօգ տուր :

— Էյի եա տէտի Պիլատուն, տիմէք քի պու
թէսատուֆ սանա թարաֆը Հապտան տրը. էօյլէ
իսէ կէլ շու տիրէյի տէվիրիպ սէպէպինտէ պիր
ազ եօլլուղա թէօվպէ իտէլիմ :

Նիֆադ կէրչի Պիլատուն իլէ պէրապէր տի-
րէյէ տօղրու կիտէր իտի իսէ տէ, ֆիքրի տալիմա
պիր տէրին տիւչիւնճէ իլէ մէշղուլ իտի :

Նիֆադ օլ հէնկեամտէ ապա պիր շէյ միւ-
լահազա իթմէյուպ, հաթթա զայէթլէ սէվինէճէք
եէրտէ, տիւչիւնճէսի նէ իտի տէրսէն, մէգըիւր
տէվլէթէ գավուչիւնըն եօլունու քէնտիսի պուլա-
մայրպ պիր տիպէրինին պուլմուշ օլմաուր իտի, վէ
վազաա քէնտիսի հիշ պիր իլմու լիսանա աշինա
օլմուշ օլմատըղը ճիհէթլէ, զաթէն օ թըլըթըմը
պուլուպ չըգարամազ իտի իսէ տէ, պունա նա-
տանըք տէրէր, քի էքոէրի պէտ ախլետը քիմնէ-
լէրտէ վիւք չօդ պուլոնուր :

Նատանըք էօյլէ ֆէնա պիր իլլէթ տիր քի :

— Խայրը, տէտի Նիֆադ, պու օլմաուը, սէն պէնի իսթիհօպի իթմէք իչին պու թարաֆա կէչ-տին տէյուպ, եինէ Պիլաուուուն զարչը թարա-ֆընա կէչտի: Պիչարէ Պիլաուուն պադաը կէօր-տիւ քի, մէգքիւր ալնի պիր տիվանէ տիր, վէ քէնտիսի իսէ, կէչի հէր նէ գատար աղը ու իւ մին սայէսինտէ թըլըսըմը պուլուու իսէ տէ, տիւ վանէ աղըլանուրմայա գուարէթի եօդ իտի, ծնուն իչին տիրէյի տէվիրմէտէն պըրաղըպ կիվտի:

Ի. Թէ օղլում, տէտի պուրատա պանա տէրվիչ, նիչն աէմէր քէնտիլէրինէ պիր մաւովին պուլա-մաուըղլարը իչին, հիչ պիր պիլտիքլէրինի իճրա իտէմէյուպ, իլմի տիրայէթէրինին սէմէրէսինտէն հէմ քէնտիլէր, հէմ ճիհան մահրում գալըր: Զիւն իլմի տիրայէթ տէնիլէն չէյ սիր մանէվի գուվլէթ օլուպ, անճադ պու ճիհանտէ տախի եալընըպ մանէվի գուվլէթէ իչ կէօրիլէմէտիյի իչիւն, մատտի գուվլէթէ միւհթան յէթի վաւորը:

— Փէք էյի ամմա պապա տէրվիչ տէտիմ, պէն տախի արթըգ թահամիլը իտէմէյիլէք, չիւն պու խուտուա զայէթէ մէրաք իտէր իտիմ: մանէվի գուվլէթ մատտի գուվլէթէ միւհթան օլըյօյ տա մատտի գուվլէթ մանէվիյէ միւհթան օլմազ մը:

— Պադ օղլում տէտի տէրվիչ, ծնաա շու ֆարք վարտըր քի, մանէվի գուվլէթ աղըն իճ-րասը օլուպ, մատտի գուվլէթ իսէ թալէհ իճրա:

ար օլաուղու իշխն, մատտի գուվվէթ եագընըզ օլ-
տուղու հապէ տախի իշ կէօրիւլէպիւիւր, անճագ
պու ճիհանըն էն թէէսիւֆ իսէճէք հալի շու տուր
քի թալէհ տախի փէք չօդ տէֆա մանէվի գուվ-
վէթէ պիր ատուի էքպէր տիր, իշթէ թէմսիինի
կէօրտիւն եա, Պիլատուն կիւլի պիր սլիմ, իլմ ու
մալիւմաթը իլէ, կիւճպէլա թալէհ դափուսունուն
անաթմարընը պուլուպ, գափոյու աշապիլմէք ի-
շխն պիր մատտի գուվվէթէ միւհթամ օլտու, ան-
ճագ պու տէֆա տա գարչըսընա էօլլէ պիր առէմ
չըդտը քի, արղու զլունան մագսէտէ վաղ օլա-
պիլմէք իշին մէզբիւրէ էվվէլա ադըլ վերմէք իդ-
թիզա իթտի, մատամ քի պու տախի օլուր շէլ տէ-
յիլ, ծնուն իշխն Պիլատուն թալէհ գափուսունուն
տըշարըսընտա դալտը :

Իշթէ թալէհ տէն՝ լէն օնատան սարրաֆ ալիմ
ու աիրայէթիլէրէ օ տէրէճէլէրտէ սիւշմն տըր
քի. մալիք օլաուղու աթունըարըն չօղանու քէն-
տիսի կիւլի նատանըարա վէրիպ, էհլի էրպապ ու
մալիւմաթա եա օ տուր քի պիր թմանէոինին եիւ-
ղիւնիւ պիլէ կէօթէրմէզ, եա պապէն կէօթէրիւր
իսէ տախի վէրմէյիպ կէրն շէքէր, հէք նէ հալ իսէ
օղլում, պու մուպահասալար չօդ ուղուն սիւրէր,
ս. նէյէն թալէհին պու զատաարըրըրըն մը տէսէմ,
ճիլվէօի մի տէսէմ, ծնուն պունա դըյաս մուամէ-
լաթին ս տահա պէն տախի ադըլ էրտիրմիշ տէ-
յիլիմ, վէ էրտիրէպիլէճէյիմ տէ էօդ տուր :

Այնքան արագ վեճն իլն հէր նէ դատարար մի
 րատունը տախի պու իդ պարտան մահրում իմտի
 իսէ տէ , քէնտիտի տախի ետղընը պաշնա պիր
 չէյ ետախամայըպ , պիր էյում տագլորտա հայվան
 վանլարա արդ տոտչըր իմտիքտէն սոնրա , նի հա
 յէթ քէօյիւնէ ավտէթ իմտիս իլամաղ իսէ պօ
 վալտուգտան սոնկրա , փէնչէյի պարուրչիթէ
 սիւշար օլուպ , օ տախի պիր միւտտէթ սոնկրա
 զարտաշընըն արդ տախնտան քէօյի կէլտի , պա
 յէթ իլն օ սուլտէ պաշնա տա օլտա րամաղ տա օ
 լան էլպիսին պէօյլէ իքի դարտալարր օլուպ , տի
 յարի տիւէրտէ ինքա իմտլըլէրի իմալիալ լարընըն
 կիւղէլ հիւնէրլէրիսի պու տէֆա տախի ոլիշարէ
 էլպի ին հագգընա ինքա իմմէքտէ հանի , պիրի
 սի Ներսէսին հալլընա վիրա փէտէրլէն վէ վա
 վտէսինէ ետաան սէօյլէր , տիլէրի իսէ գրգը ծա
 վէրմէյէ դաղըր իսէ տէ , Ներսէսին եիկիտ վէ
 ճէօւ էլլըւրունտան տախի գօրգտուգլտըր իլին ,
 գըղը տըլլա տարտա պիր պէօյլէ կէօրլէլուպ
 գօնաշտուղունա պիր չէյ իմամսպ ար , չիւն , պի
 լիսին , պու մաղ ուլէ պօշպօշաղ իմթիլաճաղը քիմ
 սէլէրաէ , սէրտիք վէ եիկիտիք պուլտաճաղ
 Պաւ վէճն իլն պաղէն էլպիս իլն Ներ
 սէն զինկէօյտէ պիրալ լէրլնէ դավաշուպ
 աղ ու ալեագանըն տա հա պիտաէ իմէտիրլի օլ
 տուղու օ իմէնհալըր վէ սու պաշարընա , վէ
 ողը նէլիլ ետիւրաղըր աղաճլարըն կէօլկէլնտիր .

ԳՐԵՐ Կէօրմէյէ վէ ծնա պիր պաղչիշ վէ Խախօտ
պիր իղրամ իթմէյէ չօղ արզու խտէր իտի խտէ տէ
նէ քէնտիսի. քէօյէրէ կիրէպիւիպ, վէ նէ տէ մէգըիւ-
գըզըն տախի պիր տահա քէօյտէն տըշարը չը-
գըպ օ դատար ուղադ մահալէ կիթմէյէ թէնճիւզ
իթմէզ տէյու կէօրէմէյէ ճէյինի տախի պիւրիւտի

Լշարիս իլէ Ներսէս օ կիւն դօնսւշմապ տա պիր-
պիրլէթինէ կեահ աշդ ու իշթիյազընը պիւ մուգա-
պէլէ պէյան իթմէ իլէ, կեահ տէրտլէթինի պիւ
իֆատէ պիրպիրլէթինի մի.թէսէլլի գլլէադ պա-
պընտա մէգալաթ իլէ իլէրուտէ հէր պապտէ էյի
պիր հալտէ օլուպ, վէ տիկէր հէր նէվի տէրտ պիր
ազ թէսէլլի իլէ հաֆիֆլէնտիյի եէրտէ աւլա թէ-
սէլլի գապուլ իթմէյէն ֆագըրլըդ տէրտինաէն
ազատէի սէր իտէպիլմէք իչին, նէ թէտպիր վէ նէ
թարիգ իլթիզամ իտէճէք օլտուզլարընը թէֆէք-
քիւր քիւրէ, օլ պապտէ աւլա հիշ պիր թարաֆ-
տան իւմիւտլէրի օլմատըղը տախի տէրիսթըր ի-
տէրէք, գաթի իւմիւտ վէ մահզուն ու մի.քէտ-
տէր միւլահապալտուա տալմաղ ըլա քէօյէ ավտէթ
իտէճէքլէրի վաղթը կէշմիշ օլտուղունուն տախի
ֆարգընտա օլունմայարադ, հավանըն դարարմա-
յա եիւղ թալթմուշ օլտուղունու պիրտէն պիրէ
կէօրտիւլէր, վէ պատէհու պիրպիրլէթինէ աճէլէ իլէ,
հայտէ կիտէլիմ, աէյուպ եօլա ըլման օլտուլար
Աֆիթապ օ պիր տիւնեայէ կիթմիշ օլուպ,
փարլաք վէ աղուն գիյալէրինի տախի աղգաար Դը-

յու կէտերէք թօփլանմադտա իտի : Շարք թարա-
ֆընտան իսէ պաղը պէօյիւք երլուրդուր պաշա-
մըշ իտի :

Պու իքի աշրգ մաշուզլար, Պինկէօլին էթէ,
յինտէ, ախլամըն թէնհալըղընտա տահա զիյա-
տէ պիր թաթլը վէ թէհտիրի չաղըթը իլէ ճէրէ-
յան իտէն փուհարլարըն դըյըլալընտան սիւրաթլէ
եխրիւլէրէք . քէօյէ ալտէթ իտէրէր իտի :

Պիրտէ մէզքիւրլէրին կիթմէքտէ օլտուզլարը
եօլա չըտան տաղըն պիր ազ ուզաղընտա իւշ պէշ
աթլը կէօրտիւլէր : Ներսէս մէզքիւրլէրին հայ-
տուտլար օլտուզունու տէրաղապ աշնալըպ, էլպի-
սէ տախի իֆատէ իթտի, վէ Վէկէր պէնի սէնին
եանընտա կէօրմէզլէր իսէ, գօրգմա սանա տօ-
գունմազլար . տէյուպ հէման օրաճըղտա պիր
պէօյիւք վէ սըգ եափրազլը չալընըն ալթընա փ-
փէր օլտու :

Էլպիտ, հէր Նէ գատար զաթէն քէնտի տէրտի
իլէ գալպի միւքէտտէր, վէ էօյլէ գօրանլըգ պա-
մըշ օլտուղու պիր վաղըթտա, հայտուտլար իլէ
թէնհա եօլ իւղէրինտէ եափա եալընըզ պուլուն-
մագտա իսէ տէ, ասլա ֆիթուր իթմէյիպ եօլունա
տէվամ իտէր իաի :

Նիհայէթ հայտուտլարա եազլաշտըգտա,
մէզքիւրլէր էօյլէ պիր մահէլտէ օ վազըթ պիր կէնճ
վէ սիւպէր գըզ կէօրտիւքտէ, էվվէլ էմիրտէ
թէաճճիւպտէ գալտըլալ . վէ պատէհու հայտուտ-

լարն սէրկէրաւէլքի Եւրոսին նանընա կելիւ գըզը
գորդովմ մամադ իսին , նէղաքէթէ , սեն քիմ սէ
վէ նէ սէպէպէ մէսին պու վագըթ պուրաւարտան
կէլմէքուէսին . տէյու սիւսլ իթտի

— Եփէնտիմ , ճշվապ վերոյ Եւրիս , զիյաւտ
պիր միւքէտտէր թափր իլէ վէ կէտլէրինաէն
հալար արարաւ , պէնի պուրաւարտ տու
շիւրէն , զարապարմըն պիտ ալտուրիւր
աղթ . շիւնքի ճարկէնիդին իքի թանէ գարտալը
օլմալ տիքիսի պիրսի լէրինաէն մէքրուէս ումուր
ապա սէն խալլարա միւքալէնէն , ալըրար մէն
մէկքիւր , զարտալարմանն օճաքիւնէն նէփրէթ
կէլմիւրմիւրիս , միւսի մօղթիւրլէրէս րաւմ կէլ
մէքաւէնիսէ սիդէրէ , իսկ լիւկէլմէն ատէն զի
յաւտ մէմպիւտմ , կիւնէ Եւրիսիսին . իէրինիւրէ
օնար օյսիւրտիմա , պուրաւարտ օլմալ պիր սօր
դու սիւսլ իթմէքուիսին Եւրիսիսին հիւնմա իտիւր
տէպիւկէն արալիւնէն , պիր արալիւրգընտան
ումարմարի զարալիւրգէ պիր շէթ րաթ շիւրմէմէք
միւսիսին տէլլ պիր . ապա վճիւրլէր օլմալ ար
նի շէլմալ հալլմէն պուրալիւրալմա կիւրմէն լիւր
միւստաւտէ իթմէնիդի լիւն խտէրմա . ապա
, ապա միւնիսիսին զօրքմա գըլըմ տէնի հայ
մաւտ պալլա պիւղաւէն օճան . պիր շէտնէր կէլմէղ
աւնմալ շալմալ մէրաքիտէրմալիս պու տէմիսին զար
աւալարմա սէնի Եւրիսին արալիւր միւ պուրալ
արալ

→ Խայրը էֆենտիմ, տէյու ճեվապ վերտի
Ելպին, վազիտն օնլար պէնի տըշարը պըրագմա-
տըլար, հալպու քի պէտ ախիտք քիմսէէր իլէ
տայլիմ իւլ էֆդաթ պիր խանէտէ սաքին օլմայա
մէճպուր օլմադ, տիւնեանըն ճէհէննէմի տիմէք
օրուդուհտան սօն տէրէճէ ճանլմ եանմ շ օլուպ,
քէնտիմի էվոէն տըշարը իթմէք իսթէտիմ, վէ
պիր աճայիպ վուդուաթ . . .

— Օ աճայիպ վուդուաթ տէտիլին նէ տիր
սէօյլէսէնէ պագայլիմ տէտի հայտուտ :

— Էֆենտիմ, տէտի Ելպին, պուհտան ագ-
տէմ պիր կիւն փէտէրիմ իլէ պու մահալէ կէլիպ,
պէն նասը, ըսա չիչէք թօիլամայա տալմիշ իքէն,
փէտէրիմին եանըմուպն այրըլտըլընը կէօքմէլիպ,
փէլիմտէ տօրաշան պիր դաշ չապղըն ար իւէ, օ ա-
րատա իւզէրիմէ հիւ ճիւմ լթտիւլէրինտէ . մէգ-
քիւրլէրին է լիտէն գուրթուլմադ իւյն պաշտ չա-
րէմ գալմայըպ, քէնտիմի եիւկսէք պիր թէփէտէն
աշաղը աթտըմ, աթմամ ըլա . . .

— Էյ տուր, տուր, տէտի պուրաճըդտա
հայտուտ, գուսուրուհու նաղլ իթմէք լսթէմէզ,
տիմէք քի օ ճէսուրէ պըզ սէնին . պէն պուհճա
կիւն տիր սէնին վասթընը իշիթմիշ օլուպ, սէնի
պիր կէօրմէք իսթէր իտիմ, վէ պատէհու, հայ-
տուտ հէյպէտիւնտէն փարա տօրուտու պիր քէսէ չը-
գարըպ Ելպիտէ վերտի, վէ չիմտի վազըթ կէշմիշ
օլուպ պէլքի գօրգարաըն տէյուպ, Ելպիտի աթը

ՕՆ ԻԻԶԻԻՆՃԻԻ ԿԻԻՆ

ԱԼԱՅՐԱՆԿԱ ԿԻԻԶԵԼԻ

Տիւրպինի կէօզիւմէ գոյուպ, Պէյօղլու թա-
րաֆընա տօղրուլթուուղումտա, տօղրու եօլտան
կէչլէքտէ օլան իքի իւչ նէֆէր տէլլալ կէօրաիւմ:
Անճագ մ'գքիւր տէլլալարըն հալ վէ հէյէթի
պանա փէք զարայիպ կէօրիւնտիւ:

Պունլար ատէթա տէլլալար կիպի արգալա-
րընտա շալ վէ սայլրէ շէյլէր կէրիւնմէքտէ իտիւ
Պէն պունլարա պիւր էյիճէ տիգգաթ իյլէտիկիւմտէ
պունլար տէլլալ օլմայլպ զաիպա էվվէճէ կէօր-
տիւկիւմ մաոգարալարտան օլմայլ տոր տէտիւմ,
հէր նէ հալ իտէ, տիւրպինի տէրվէչ վէրիպ, մէր-
գուլարա պագտըր կիպի նագ էլմէյէ պալաուր:

Օլլում ելնէ պունլարտա եանկալըրըն վար
տըր աչիւնքի պունլար տէլլալ օլմայլպ, պունլարա
ալլաֆրան'լա կիւզէլի տէնիր. քի պունլարըն քիւմ
օլտուղունու թարիֆ իթմէզտէն էվվէլ, սանա ա-
լաֆրանկանըն նէ տիւմէք օլտուղունու թարիֆ ի-
տէյիւմ, չիւնքի փէք չօդ ատէմ ալաֆրանկա օլ-

մագ խթէր , վէ օլուրլարաւ ամմա, նէ օլտուզունու
պիլմէզ :

Մին էլ գատեմ տունեաւոն հէր պիր չէյ պիր
գանուն վէ ճիլլամ թահթընտա խտի : Ետէլա
շու չէլին ատէթի շու, տիկէրինինքի պու տուր տէլի
իշիտիրսէն , եա իշթէ օտտէթ լաֆլը պիր չէլին
նիզամը վէ եախտ գանունու տիմէք օլուր :

Վագաա պաղը չէլէր վար տըր քի վագթ ու
հալ իգթիզարննա թէպտիլ վէ թաղլիր օտալի-
լիր , հալ պղքի' հէր պիր չէլին ատէթի անին իլէ
թէպտիլ օլունմալըպ , պաղը գաղըր : Աննալ պէ-
նիմ ու սէօղլումաէն ինսանըն բահի մէտէնիլէլ թէր
գըտա իլէրու կիթմէսի էլլէմ պիր չէյ օլտուզու անկ-
լաշըլամալ : Ելիմ սէօլում օլ թէպէտտիլ լաթ
հաղ գընտա տըր քի մէտէնիլէլ վէ նաաաաթի
հալ , պէշէրիլէլէ ասլա պիր ֆաղիտէսի օլմալըպ ,
մաղարրաթը տախի մուճիպ օլուր :

Ինսանըն պալընա իւշ տիւրիւ իհթիյաճը
վար տըր . եանի եէմէք վէ կիլմէք վէ պիր խանէ-
տէ իղամէթ իթմէք , պու իւշ նէվ ատէթ վէթարզը
օլուպ , հէր միլլէթին տախի իհթիյաճաթը մէլքի-
քէ հագգընտա պալըպ պալըպ ատէթլէրի վարտըր :

Մէտէլա պաղը միլլէթին էհալիս եէմէք վէ
իլմէք վէ կիլմէք իլին քէնտիսինէ մախուս պիթ
ատէթի վար տըր քի , միվալ խանէք օլաղ : Ել-
վէթ պիլլիմ ատէթիմիլ պու տուր պունտան մաշ-
գա պիր չէյ օլամաղ , տէյու ճէվապ վէրիր :

Անճադ հէր պիտ չէի պիլէն վէ խաթմաւ Ի
տէնէրտէն սիւալ իթմէք լալաւ կէտիկի կիպի
չու ալափրանկա ուսու իրին աախի նէտէն իպա
րէթ պուլունտուլու ալափրանկայա սիւլիք իտէն
լէրէ սիվալ իթմիշ օլապգ, աճ պիպ պիզիմտէ
ատէ միմիզ շու տուր պու տուր, տէյիպ պիթլէրէ
պիլէճէք մի տիր, հիշ ապըլ իրմէզ, չիւքի մա
լլամ օ տուղու վէճի ի զրէ ալափրանկաննն օլ աէ
րէճէ հաթսըզ հիպապ լըզ ուսու վէ աաթլէթի
վար տըր քիւ պիւթիլէն Վէյօղլու է հաթիթ քեա
թիպ օլու պ տաւ և իւղլէրէճ մէնէ օ ուսու վէ աաթթ
լէրի դալէմէ ալաւ և ինէ քեաթի օլամազ, իշթէ
պու սէպէպտէն նա ի ալափրանկալըզա սիւլիք
պուլունան պիլինէ ալափրանկալըզն նէ Չլուսուղու
նու սիւալ իթ աիկի միզտէ քանա պէլքի իզնա ի
տէպիլէճէք պիթ ճէվալ վէրմէյիպ, չէվէթ պիզի
էօյլէ էս ի աաթլ վէ ուսուլա լաղպէթիմիզ օլ
մալըպ, հէրքէս իտէնի ի կիպի կիլինիպ կէպմէք
վէ իշ կէօրմէք խուսուլարընտա սէրպէսթ օլապի
լիր աէյէճէք աիլ :

Ամա իշ էօյլէ տէյիլ, չիւքի պիլաւ պիթ
դանուն օլուպ, հէրքէս օ դանունուն խարթիինէ
չէրորըլ թապ տիրտէ թալիպ օլունտըր անճադ
ալափրանկաաւ էկ'ը հէրքէս խաթէտիկի կիպի
կիլմէք վէ իշ խաթմազա սէրպէսթ իտէ, Եանիլիւն
պիթ տաթմին դաւվէթի օլամալըզ հալաւ դարըր
ալաճանլմ պէն ֆիթմա խաթէրմ, չիւքի ալ

Թորք եղլէ Էսկի եօլտա վէ պիշիմս է պիր ֆիւթան
իւն սոլաղա չըլմաղա ութանը յորում . անէր .
Պա նէ ճաճայիպ հալ , հէրքէս իսթէտիկի պի-
շիմ . իսթէտիկի տիւրիւ ելպիսէ հալքսի օլտուղու
հալտէ նիշին պիր էսկի պիշիմ էսվապ իւն սօգա-
ղա չըլմաղաղա ութանը լըյօր ըմրչ . պու նէ զա-
րայիպ իշ տիր , տէմէր օլտու քի ալաֆրանկալըք
եալըն պ զէնկիւնէրէ մախուս պիր շէյ տիր , ամմա
տէնիլ ճէք քի , սիզտէ եալընը պիր ատէթ օլուպ ,
զատէթ իգթիզաւնճա հէրքէս պալտանըպ մէ-
սէրք եալընը պիր պիշիմ էսվապ օլուպ . տայիմա
անը կիյմէկէ մէճպուր օլմագտա տոր ամմա ա-
լաֆրանկալըքտա հէր սաաթ վէ հէր տագըղա
կէօյնիւնտէն նէ տիւրիւ շէյ կէշէր իսէ անը իճրա
իլմէկէ սերպէսթ օլապիլիր :

Եյ շիմսի սիվալ օլունսա պու տիւնեատէ
կէօյնիւնտէն հէր պիր իսթէտիկի իճրա իլմէկէ
միւթթէտիր պիր ատէմ պուլունապիլիւր մի . Պու-
նունտա ճէլալը պուլլանուր , եանի Էյ ա ճանըմ
իշթէ նէ դատար օլապիլիրսէ էլտէն կէլտիկիզատար :

Եթ իշթէ տիմէք օլտու քի ալաֆրանկալըք
տէնիլ շէյ , եալընը զէնկիւնէրէ մախուս պլը
քէյֆիլէթ օլուպ , օտա գարըլալըն իսթէտիկի կի-
պի կիյնիպ դուշանըպ պիր թագըմ մէստրիֆ լիթ-
մէքթիստէն իսլարէթ պիր շէյ օլմաշ օլուր , հալ
պէօյն տէնիլ օլտուղու հալտէ , նիշին պու տիւր-
իւ շէյքէքէ գարիֆիլք վէ մէտէնիլէթ վէ թէրպիլէ

վէ տահա պիլմէմ նէ տէյու պիր թագում ի իմ-
լեր թագմալը ի, հիշ լագումը եօդ. չինքի պու
եօլտա ի լերին լնծանի, էթ վէ մէտէնիյէթէ թալի
իտէն պիր Գէգէթի եօդ տուր:

Պուրաճըգտա տէրվիչ ելնէ պանա թիթմ-
պէն ճօլլում շիմոի ալաֆրանկա նէ տիմէք ճօլլում
ղունւ աղնաարն մը էկէր տէնտէ ալաֆրանկալը-
ղա հալէտին վար ինէ, քէսէնէ տաւըլչմարդ սըն
տէտի:

Հանիմազ սէն տէտի տէրվիչ պիր ազ ագտէմ
տօղրու եօլտա տէլլալա պէնգէր պիր իքթ քիթ
կէօրտիւմ տէյօրտուն տօղրուտու հադգըն վար
անէր հէմ տէլլալա վէ հէմտէ մասղարայա պէն
ղէլչէր, տիմա նէ տէլլալ, վէ նէ տէ մասղարա
տըրլար, իննէ պունլար ալաֆրանկա տալուքննէ
կիյինմէչ գարըլոր տըր խմոի գարըլա
րնն պիրիյին հալինի սանա թալիքի իտէրիմ տէյն
րէք պէր վէն ի ալմի հիքեայէյէ պաշլատը յալ
Մէրդումանըն իոմի գալմինա ճօլլալ, իւսթ
իւսթէ ճօլլալ իւզրէ, ահօրթ ֆիւսթան կիլմիչաֆր
Յիւնքի ալաֆրանկա տաւըլչմարդ յալիպա
իւսթ իւսթէ նէ գաւաար կիլիլիլիքէ տօ գաւաար
մաղպուլ ճօլլալ, պիրմէ միտ վէ պիրմէ փան
պուզու փիսգ տէրլիլ պիր շէյ վար աքր, տիլէր
տէ իգաա իթմիլլէրտիր քի իւսթ իւսթնէ կիլիսէնին
աղլըլըլ ճիմալ իտիլտիլտէ եիկիլտի գըլէ եիւք
թալլըլալ տաւըլչմարդ:

[illegible]

հէր տէֆա սուրբութիւնն զէման անգամ տա պու-
լունան թաշարը վէ սայիր աղըր շէյլերի դաւա-
րըսըն, թօղարը վէ թիւթիւն քեաղընարը անա
սիւփիւրմէղսին, տէտիկինտէ արդատալը տախի
ճէվապ օլարադ Եօզ օպէսիմ մէմուրիյէթիմ տէյիւ
տիր Ծնուն Եիւփիւրիւճիւսիւ պաշգա տըր, հէմ
տէ պիղիմ կիպի եքի քիշիտէն իպարէթ օլմայլապ,
պէշ աթըր երւզ քիշի դատար վար տըր, անըն
իշին պէն սանա նասիհաթ իտէրիմ քի, սէն տա-
խի օ մազուլէ շէյլերի մէյոտանտան դաւաւրմայա-
սըն, չիւնքի պիր առէմ քէնտի մէմուրիյէթինին
խարիճինտէ օլան իշի եափմամալը տըր, սէն պիղիմ
դօնապտա օլմայլսըն տա օ մազուլէ ուֆադ թէ-
ֆէք քեաղըն վէ սայիրէ կիպի շէյլերի սիւփիւր-
մէք իշին, եափմազտա օլան սիւփիւրկէլէրին դօ-
լայլըզը կէօրսէն տէ պէլքի սէնտէ ուֆադ թաշ-
արը պիլէ օրթատան դաւաւրմայսըն:

Կէչէն կիւն պիղիմ դօզօնանըն միսօլարընը
իւթիւ իթմէք իշին պիր դօլաճը գարը չաղըր-
լապ, մէրգուճէ քէմայլը տիդգաթ իլէ գօլա վէ
իւթիւ իթմիկի սըրատա, դօզօնա աշաղը ինիպ,
«ա ճանըմ պու օլմամըշ, պու նէ կէվլէք դօլա
տըր, տէյու պաղըրտը:

Իւթիւճիւ դարը իսէ իսայլըր դօզօնա պէն
տիդգաթ իտիյօրում ամմա պիր աղտա դօլատա
ֆէնայլք օլմայլը տըր, տէյու ճէվապ վերտի:

Պատէհու դօզօնա ուշաղը չըլըրըպ, հայտէ

սըվաւր տախի իթմէլի տիր. պու վեճճ իւէ միսօ
 գօյալարընա ղէյպ վէ զիյնէթ օյտուղու սուրէթգոն
 ածր թէլալիս իսէն գօզօնա սգգազլարտա երբիւ.
 տիւկլանտէ պարիկըլէրէ եիւրէնմիշ քէրէթէ ա.
 զանլարընն զալտըրըմ թալարընա փերիւմէ.
 փնտէն հուսուլ օլան սէտա միսիլու պիւր լավազ
 փէլտան վէ շէհիր փօսթասը խըտմէթէնք տախի
 իյֆա իտէր. տեմէսի իւղէրինէ գօզօնա զանգահա
 իւէ կիւլէրէք վէ ազզընն սուլարընը սիւլէրէք ա.
 նէլէր զէօյլէյօրսուն քմիսօլարըն պու տէրէճէ հու.
 սուլէ կէթիւրտիլի ֆայիտէ վէ մուհասսէնաթտան
 հալեա խապէրիմ եօզ իտի. կէօրտիւն մի իլթէ
 պիւր թազըմ ֆէհիւսիզ վէ պօշ գաֆա քիմսէլէ.
 րին յու ազաֆրանկա միսօ վէ ելլիսէ հազլարըն.
 տա ազըլլարը խայրա վէ շէրէ իրմէյէրէք օրատա
 պուրատա պօշպօղալըք իտէրէք «աուպմ ճու չու
 լաֆըանկա ճգտալարա տարֆ օլունան ազճէլէրիւ
 միզէ եազըդ տէյիլ մի» տէյու պիլի իլթիհզան
 իթմէլէրի պօշ վէ սաշմա սէօզլէրտէն իպարթթ
 տէյիլ մի, իլթէ սիզին թարիֆինիզէ նէզարէնպազ.
 նէ գալիտէյի ածիպէ վէ նէ իֆստէյի ազիմէ մու.
 ճիպ օլույօր իմիշ. վազաա, պազալ պաւ, չո գօ.
 լա հազզընտա օլան թաղիմաթ վէ թաղիւրաթը.
 նըզոտան քէմուլ տէրէճէ մէմլուն վէ միւթէյէք.
 քիւր օլտում» տէր տեմէզ, պազգալ ճէվապա
 աղազ իւէ «էֆէնտիմ պազընըզ տէվամ պույու.
 րունուզ, իֆատէի չափրանէմին քեաֆֆէսի սա.

հիհ վէ մէհպուր յոուր, հաթթա կէշէնեղտէ
տիւքքեանրմն էօնինտէ իբի ատեմ օթուրդւայ,
պունկարտաւ պիրիսի Սամաթիայը օլաուզու ճի-
հէթէ, Սամաթիյատա բաքին օլան գարընտաշը
իլէ օրալարտա վաղը օլան պիր միւհիմ մօստէ
հաղդընտա միւթլադա շէհիր փօթապը լաւար-
թատը իլէ պիր մէքթուպ վիրտտիկէ միւթազըր
իքէն, մէքթուպին զուհուր իմէտիկինէ զայէթէ
ճանը արդուարդընը պէյան վէ թէհսի իլէտիկի
զըրատա Սլաշ քաղը օլտուն, պալեաթէ թարիֆ
իլէտիկիմ վէճէ իւզրէ տիւքքեանրմն էօնին-
տէն պիր դօզօնա կէշէր իքէն, հէր նաարը քաա մի-
սօստնու պիրադ եօզարը դալտըրընճա միսօնն
ալթընտան պիր խալի էկրադ իլէ պէրապէր պիր
տէ մէքթիւպ տէօքիւտիւ: Պունկարը տէրազուպ
տիւքքեանրէ տէրղնինէ գըրպա մէքթուպուն իւ-
զէրինի օթումաշ իլին զիրը օլունան աթամարա
իթա իլէտիքտէ, մէկէր մէզքիւր զաթըն պիրա-
տէրինտէն պէքէտիլի մէքթուպ պու իսիշ, աշրպ
վէ օգույուպ մէմուն վէ միւթէշէքքիւր օլտու վէ
պունաշն ճիհէթի իւէ մէրդուման գարընտաշը
մէքթուպու մէզպուրու եաղրպ շէհիր բօստապը
նա պըրադմադ իւզրէ փուլ ադճէսի իլէ պէրաշ
պէր խըրմէթքեարընա վէրմիշ, խըրմէթքեարը
իդէ մէզքիւր փարապաթաման իտիպ, մէքթուշ
պու փօթալա պըրադմալըպ, Պէյօղլու թարաֆը
նա կիթմէք իւզրէ զան օլիր դօզօնանրն միսօն

դօղօնանին միասունու գաթըր գաթուր սխրին, տիրերէք կէշտիկի, մերգում համալ իշխմտիքտե «այ ետքուպ պու քէրեմթէ պարկիւրէրինտե սօգադ տա խաղա իթտիյի զահմէթտէն նէ դէման խէլաս օլաճաղըղ» տէյիպ պիր քէնարա չէրիւրէք արգասընա պագտըգ տա պարկիր մարկիր օլմայրա ետընը պիր գօգօնա եօլաա կէշմէքտե օլաուքու կէօրտիւքտե «գօյխայ տէտի, պու մէմէքէթտէ տէ պու գօգօնալար ալաճըն սխրինմէսինէ պիլէ հասէտ չէքէլլէր» տէյերէք, օարալըք հէր նա սըլ ըսա սըլթընտան փըչը արկիլիպ եէրէ տիւ չիւպ վաթըտըգ տա գօգօնա պաղըրարաղ «վաճ համալ սապըք սէլամէթ իլէ օլմա, միսօմըն էթէյինէ եաղ սըչըրաթտըն» տէտիկինտէ, համաք տաիսի իրաթըրչինաա պիրիսի օլմասը իլէ «տարըլմա գօգօնա, նէ եափայըմ պիր դազա տըր օլտու պէն սիլէրիւմ, տէյերէք, կէլիպ մթօճտուն էթէքլէրինի սիլէր իքէն գօգօնաչա» սէն պիր տամլա եաղը սըչըրաթտըն տէյու տարըլըյօրտուն, սէնին միսօնուն էթէկինտէ չամուր տա վար, թա վուք թիւյիւ տէ վար, եպըքք թիքէնի տէ վար տըր» տէտիքտէ գօգօնա ճիլալանըպ «պըքաղ էօյլէ իաէ պարէ սէնին էլէրինտէքի փիւլիք տէ պու, լաշմասըն տէյերէք կիթտի:

Իմտի լաթիֆէյի պէր թարաֆի իտիպ, գօգօնա Գաթինանըն վապիլնա կէլէլիւմ:

Մէրգում թէմամ ուղտուն իրի հաշընտա

պիր ճասար օլուպ, քէնտիսինէ միսալ պիր դէվճի
տախի վար խաի էլի աեսալը թուծմադ վէ օտա-
տան տըշարը չըգմադ պիր թադըմ թէվարիս քի-
թապլարը միւթալաասը իլէ էյամկիւղար իթ-
մէքտէ խաի ֆազաթ Գաթինա հէր նէ գաատը
պու ոինտէ խաի իսէ տէ, կէօյնիւ օն տէօրտ օն պէշ
հաշնտա պիր դըզ կիպի օլմաղլէ քէնտիսինին
միսիլ հօգ տուր իթիգաթընտա պուլունուր խաի

Պու դիւլմիւն հանիլըջ օլտուղունու վէ եիւղ-
լէրինին պուրուշնաշ, գաշարը տէօքիւլմիւշ, չէնէսի
կէօլլէրի իշինէ չէօքմիւշ խաուիինի, մաասը իւ-
ղէրինտէ արուլունան այնէ քէնտիսինէ խապէր վէր-
մէքտէ խաի իսէ տէ, գապահաթը տալիմա այնա-
տա պուլուր խաի, սաշարը պօյատըղը իշին քէնտի
քէնտիսինի ալտատապիլի խաի իսէ տէ, տիկէր
խիթիյարըք ալեամէթլէրինէ աօլա պիր չորէ պու-
լամատըղը, վէ կիւղէլիք հազ գընտա օլան դիւլ-
միւնիւ թէպաիլ իտէմէտիյի ճէհէթլէ, «այնէ ին-
սանը կիւղէլ կէօլմէրմէյօր տէյու հիտտէթլէնիպ
դըրար վէ տիկէրինի ալըր խաի, պէօյլէ ճէ այ-
նէ իշին հալընըղ ալտա եէտի սէքիղ եիւղ զուրուշ
մէսարիֆ օլուր խաի, չիւնքի պէշ օն վարչա իրատ
վէ տգարէթ պուլունտուղունտան, ալտըղը իճարը
քէնտիսինէ պօլ պօլ քիֆօյէթ իտէր խաի

Ս.յնէճիլէր մէրդումանըն պու մէրադ վէ ալ-
լեադընը թահսիլ իթմիշ օլտուղլարընտան խանէ-
սինէ պիրիսի կերիպ տիկէրի չըգար խաուիինտէն,

խանէսի պիր այնէնի տիւրքեանը զանն օլունուր ,
վէ չէօլունիւր այնէ փարչալարընը թօփալարս պիր
գաջ փարա զաղանըրլար խոի , մէրգում հէր սա-
պահ էրքէն զալգըս ստաթ պէշ ալմըյա զատար
տիպիլիէ քէնտիսինէ սիւս վէրիր , վէ սիւս թէքմիլ
օլմաարգճա աղղընա նէ էքմէք գօր վէ նէ պիր
տառիա սու իշէր խոի . սիւս թէքմիլ օլունճա հէ-
ման պիր իքի լոդմա շէյ , եէյիսլ անխոն սօզաղա-
չըգար , ախլամըն օն իքիսի օլմայընճա խանէսինէ
ավտէթ իթմէղ խոի , կիյտիկի ֆիտոտանար պիւ-
թիւն աղըր փուճալարտան ետիրլմըշ օլտուղու
կիտի շափգալարը տախի էն մօտա վէ էլմհալը
ճինայէրտէն օլարագ , սիւսիւնէ տէրէճէտիղ տէվաթ
իթմէքտէ օլտուղու իշին մէրգումէի արղալընտան
կէօրէն տէրիգանլըար , պիր շէյ զաննը իլէ ալ-
տանըպ , տէրագալ էօյնիւնէ կէշմէք իւղըն ատըմ-
լարընը իրի իրի աթար , վէ էօյնիւնէ կէշիպ մէ-
ղար գաղղընը պիր աճուղէ օլտուղունու կէօրտիւր-
լէրինաէ նէֆրէթ խոիպ թիւքիւրիւրլար խոի . ֆա-
ղաթ քէնտիսի ֆիքըրինաէն շէօյլէ մանեա վէրիր
խոի քի «պօւնլար հէր քիմ խալէր չիքրին պիր
գարըյա տիւշմիւշ օլտուղունտան , ախնեաա-
նէ կիւղէլէր վար իմիշ տէյերէք պէնի կէօրտիւր-
լէրինաէ քէնտի թալէհլէրինէ թիւքիւրիյօրլար
տէյու քէնտիսինի թէսէլլի , վէ տաճա պիյտտէ
պիր էտա իլէ սաղլանարագ եիւրիւմէյէ տէվաթ
խոէր , վէ կէօղլէրինիւն սուս իլէ միւրուր վէ իսլուր

Իտէնէրի վէ գաիւլարտա վէ փէնճէրէրտէ սիւ-
 զիւ պ թէսաւտիֆէն քէնտիսինէ պաղտնպար հաղ-
 գընտա տախի քէնտի աղղու մալիւմաթը իգթի-
 քսարնճա պէնիմ կիւղէլլիյիմէ մի թէսհիւր օրա-
 լաղ պաղաճարլար զտննրհտա զպաւաւնուր իտի-
 էքսէր տէֆա պաղը թանրտըր տիւպէր վէ կէնճ
 գըղլար, էօյտա կիտէր իքէն մերգումէյէ թէսա-
 տիւֆ իթտիքլէրինտէ, հալտէ գըղլար պիւ աղ
 պէրապէր կէգինէլիմ չ տէյու տալէթ իյլէտիկինտէ
 անլէր տախի թապիյաթընր պիւտիքլէրի իչին պիք
 իսթիհաա «պիգ ծէնինլէ պէքապէր կէզտիկիմիզտէ
 ճանրմըզ սըզըլըր, զիրա ճէր րաթմ կէլէն սանա
 պաղար» տէտիքլէրինտէ, պաւնու սահիհ գանն իլի
 «անըն իչին ճանընըզ սըզըլմասըն կիւղէլ տէլի-
 գանլըլար պանա պաղար իսէ չիրքլինլէր տէ սիլէ
 սրալարլար, պիթլի պաղլանընտա քէօր պքընսք
 օլուր» տէր իտիէ էքսէրիյա պիր սէյր Եէրինէ կիթ-
 տիկինտէ պօւ գատար չիրքին վէ իսթիյարէ պիր
 դարընըն պու տէքէճէտէ կիլինիպ գուշանըպ սիւսէ
 հալէպ իյլէտիկի իչին, հէրքէսին քէնտիսինէ սէյր
 վէ թէմաշայէ տուրաճաղլարը թապիլի իտի քէն-
 տի սէլիքըլէրինտէն պուսուն սըլթընտան էլպիսէ-
 սին, գուլաղլարընտան մէնքիւլլէրինի, փարմաղ-
 լարընտան Եիւղիւքլէրինի ալլապ տա քէնտիսինի
 չէօփիւյէ սիւփիւրմէլի տէլէնքէրին ֆիքըլլէրինի
 քէնտի զիւլմիւնճէ շէօյլէ թէրճիւմէ խոթք պուս-
 չարըն քէտֆֆէսի պէնիմ կիւղէլլիյիմէ վէ տիւսիւ-

մէ աչրդ օրմաւորս տէր խոր :

Պաղէն տախի եանընտապու լաւնապարա պու տէրէնէ կիւղէլ օլմագ պաշա պէլա խմիչ , էվանէ տըշարըյա չրդմայա փիւշման օլմարում , աճապու կէօղլէրիտէ մի եօրուլմաղ տէյու մերող . իթախ կիմ իչին գանղի հէքիմէ կէօղ Նպագմաք իլէ եօ լուլմիւր տէյու սիվալ իթախմ խէ , չիրքինէ պագան եօրուլուր ամմա , կիւղէլէ պուգան եօրուլ մագ տէյու ճէվապ վերմէլէրի իլին շիւփհէմ հալ օլտու » տէր խոր :

Վէ պաղէն տախի ատէթի օլտղւղու խղրէ , Պէյօղլու քեալին թուլթուք տէնիլէն մահալէ կի տիպ օթուրաւքլա ապլմա կէօղլէրինին գալիագ լարընր պիրպիլինէ եագլաշարարող իւսկիտաք վէ Պատը քէօյ լալաթիլարընտա կէլիպ կէչէն վա բօրլաքը սէյր խորպ , կէօղլէրի վէ գաշարը իլէ միւտտայիմ էվիլէրէ վէ վարօրլարա իշարէթլէր ի տէր խոր . եանընտա օլանլար պու մաւանէլէսինին սեպէպինի սիվալ իլլէտիքտէ շիմոի իչսկիւտարտա Պաղլար պաշընտա եիւքտէքպիւր էվին վէնճէրէսին . տէն ալարպին իլէ պիրիսի պանա պաթըպ , աթթ տէվլամ կէօղ վէ գաշ իլէ իշարէթլէր խորյօր . պէն ապիսի էօյլէ օլուր օլմագ տէլիգանըյա պէյէնմէ տիլիմի քէննիլինէ խապէր վէրիյօրում . աէտիկինի իշտէնլէր . փէք էյի գօգօնա Գաթլինա ամմա , փա գաթ սէն էօյլէ ազագ մէաաթէ մահէլաէ աիւր պին իլէ պագանը պէօյէ պու կէօղիւն իլէ նապը

կէօրէսիկյարսուն» տէյու սիվալ իթաիքէրինմէ,
«սինքր կին պիր զաղէթառա օշուառւ» քի,
մէկքիւր էվաէն պիրիսի պէնիմ իչին Աէյօղլունա
էմաուրը պիր կիպէլ վարըմըլ նէյաւ վասֆըր
իչիթմիշ օլմաղլէ քոթըրպիսի կէօղլունէ դօյաւն) Կոս
թարաֆտան այրումաղ իմիշ» տէյու ճէվապ վէրիր
վէ ֆիւհադըգա զաղէթալարաւ նէ գառար իսմի
ղիքը օլունմաշ կիւզէղիք վէ տընադա պահալարը
կէօրիւր իսի իսէ» Կոս գառար զաղէթալարաւ
տէրճ օլունմադ ապըմ» տէյու ալաղլարը եէր
թութմաղ իսի»

Ետըն գաշ տըր տէյու սիվալ իթաիքէրին
տէ «հալըմըն գաշ օլունդունա պիր էյիճէ պիւ-
մէմ ամմա ֆիլաննա թարթիտէ» տօղմաշում»
տէր իսի» սիվալ իտէնէր իսէ» հալընը օլթարիկա
տէն հիտապ իթաիքէրինտէ» քաիմէրքի չիմաի
տօղսան իքի հալընաւ սընըլ տէյինճէ «սիղ անէ
նէ պադարսընըլ» չիմիս լուգնամէլէր թարթի
հանկըշ հաղըյօրլար» տէր իսի» Պիր կին ուս
թա ալնէճինին պիրիսի Կոսա պիր ալնէ կէօ
թէրիպ» ալնէսինի զայէթլէ մէթհ իտէրէք «քէրա
մէթի չու սուր քի» պիր պոտմի զայէթլէ կէնճ
կէօթէրտիքտէն մաաաա գաշ հալընտա օլունդու
նա տաիսի պէրի իտէր» տէսիքտէ» մէկէր Գաթի-
նանըն մէրաղընա վաղըֆ օլմիշ օլարաղ» Զայնէ
նին իւսթիւնէ ֆօթօղլաֆ իլէ կէնճ վէ սիլտէր
գըղ թաաֆիքի օլուպ» մէրգոնմա դըղըն էլինտէ

խէ, երկիրմի ըստամը եաղըրիչ խտի, Գաթննա
մեղքիւր այնչէ նուար իմաիկի կիպի, օօի, ջիւ-
րիւր, տեւի, էօմբիւմտէ պիւր ատէմին հիյէթի վէ
լէհէքի ապիլէթինի կէօթէրէն պիւր այնէ կէօր-
տիւմ, մէկէք պիւր ատէմին աննընտա եաղը տախի
եաղըր օլուր իմիչ Խէյէքէք, մեղքիւր այնչէ
հաղընըն հիւսապը իլէ երկիրմի պին զօրուչա սա-
թըն ալաը, դուրնաղ այնէճի պու վէճհէ, այնչէ
իսթեաիլի ֆիյաթա եութաուրաու իսէ տէ, ալաըր
աղէքէ քէպիսինէ հէլալ խտի, չիւնքի անտէն սօղ-
րա Գաթննանըն պու ու զաբաա թէլէֆ իտէճէկի
աղճէնին տէօրթաէ իւչ զըմը տախի քէնտիսինէ
զալանարրուրդտան մաատէ, Գաթննանըն մէրա-
զընա վաղըֆ օլան դաքըլաք վէ դըղըր աշուրի
հիւրվէթ վէ մուհապաթէթ կէօրիւքէք խտի, զիւրա
Վաթննանըն հիւսնիւ նաղըրընը պուլմազ իչին եա-
լընըլ անըն խէյալի կիւպէլիկինի մէթճ լիթմէլի
խտի, մէրդումանլաք Գաթննանըն խանէպինտէ եէր-
լէր իչէպէք, եաթըպ դաղըարըպը վէ լապթէ տա-
լի լիւրճըլ ալըրըպը խտի:

Տիւնեատէ էքսէրի ազլու քեամիլ օլան զէ-
վաթըն եալընըլ խաթըլընը սօրան պիլէ օրմայըլ,
անճաղ ճաճիլ վէ եախօս ճիւնիւն վէ աիվանէլէ-
րին եթրաֆքնտա պիւր թալլամ միւտահին քիմնէլէ-
րին պուրնտուղ լարը իչլէ պու սէպէպէրէ մէպ-
նի տիւր, չիւնքի ազլու քեամիլ օլան զէվաթըն
աղըլընա հարէքէթ վէ պօղրու սէօղ նասը թէք:

տիր վէ թաղիր խաչըքէր, պունուն սեպեպի խտ,
տաղրոյտ սեպէք ասեմ, քէնախէր կիպի նա-
տանըղը վէ եախօտ մէճնունըւղու քէնախ մէն-
ֆաաթլարնա ալէթ խթմէկի իրթիքեապ իթմէ-
տիքլէրի իչն տիր . էօյլէ տաղապուղ վէ շա-
նաք եալպընը վէ միւտահին քիմէլէրին կիւն-
տիւղ պիլէ ֆէնէք եազըպտա Սրաաղլարը իչթէ
Գաթինա կիպի պունամըլ զէվլէքլէր տիր քի,
եանքէսիճիլէր հէրքէսին տաղընըղընը քէնախմէ
ալէթ խաղ փաղալարընը շալտըղալը կիպի, պու-
միսիլլու աղամլար տախի տիլէրլէրինն նասան-
ըղընը քէնախլէրինն սէրմայէ խաղ, փաղալարը-
նը էէյիպ վէ շաղապընը իչէրլէր:

Թա նէ զանն իթտին եահու, տէտի տէրվիչ,
իչթէ տիւննատէ պու կիպի եանքէսիճիլէր, զա-
հիրէն օլան եանքէսիճիլէրտէն զիյատէ վէ չօ-
աղըլար, վէ պու տանահաթ օլ գաղար թէգատ-
տիւմ վէ թէրաղըլ պուլմուչ տուր քի վաղըթ վէ
զէմանէ կէօրէչ քիչինին քէնախ դարընտալը վէ
զէվլէսի պիլէ կիզիճէ եանքէսիճի մաղամէլէպին-
տի պուլունըլ:

Խըրաղըն էն զիյատէ խթմէտիկի չէյ էվ
սահիպինն ալյանըլ օլմաղը կիպի, միւտահին վէ
միւրթէքիպ ասեմլէրին էն զիյատէ սէվմէտիքլէրի
պտէմլէր քէնախ սէպլէտիքլէրի եաղան, վէ մուա-
մէլէքլէրի միւտահէնն օլաուղու հիսս իտէն աղըլը
ասեմլէրտէն, պաղը թապիյաթտա հաղղանիլէթ:

փերվեր օլուպ , տգրլ վէ ախլեպըննա ֆայիդ օլմա-
 յան սաֆտերունլար պիլտիքլերի տողրուլու սէօյլէ-
 տիքճէ նայիլի հիւրմէթ օլուրուդ զանն խտերլեր .
 վէ լաքին տողրուլուք տէնիլէն շէյ , քեազիպ վէ
 միւտահէնէլերին աուուրի էքպերի տիր . վէ խու-
 սուսա տողրուլուք քիշինին նէֆսինէ տախի տօ-
 դունտուլու իշին , միւտահէնէլեր իլերի կէչիպ
 տողրուլար կէրի դալըրլար . տմնա շիմտի սիվալ
 օլունապիլիքի , պիր եալան իքի եալան նիհա-
 յէթ իշին իլլթիզասը , վէ իշին խիւլասասը հալի իլէ
 տողրուլուլու մէյտանէ չըդարաճագ տէյի՞լ մի տիր .
 էվվէթ , էօյլէ ամնա , պունտան տախի միւտահին-
 լերտէն ալտանան խտէմ , տողրուլու սէօյլէյէնին
 նէզտինսէ քիւշիք տիւշմէմէք իշին անըն եիւղիւ-
 նիւ կէօրմէք իսթէմէզ , վէլ հասըլ նէֆսինէ միւպ-
 թէլա օլմուշ ատէմին ինտինտէ տողրուլուդ հէրնէ
 թարաֆա տէօնսէ տայիմա մէնֆուր վէ մէսթուր
 օլուր , շէօյլէ քի , պիր քիմէսնէ նէֆսինէ գափըլ-
 մասը սէպէպի իլէ , տէնիլի տիւզ պիր եօլ զանն
 իտիպ եիւրիւյէճէք իքէն , էհլի հազըզէթտէն պի-
 րիսի « եա՛հու , սէն պու կիտիշ իլէ տէնիլէ տիւշէ-
 ճէքսին » տէսէ տիլմէմէյիպ ֆիլ հազըզա տէնիլէ
 տիւշտիւկի հալտէ , օլ վաթ մէրգումէ խիթա-
 պէն , էյ դուզում պէն սանա պէօյլէ օլաճադընը
 տէ՞մէտիմ մի » տէսիքաէ , ախիէր թարաֆտան
 միւտահինլեր կէլիպ « խալը , էֆէնտիմ , պու թա-

բաժնու տէնիդ հօղումու , փագաթ պիլմէմ նա-
սըլ օլմուչ , պիրիսի պիր օյուն իթմէք իչին , տէ-
րագապ պուրալարա սու եիւրիւթմիւշտէ իչինտէ
զալմըշտին , տէսէլէր , մէրգում արթըք շու լա-
զըրսըլարա գանձալ ամմա , տօղրույու սէօյլէյէն-
տէն թարափա տախի պագմայըս , անըն կիթմէ-
սինի իսթէր :

Օղլում , պու սէօղիւմ իլէ սէն տախի քեազիպ
վէ միւտտահին օլմաղա սայ իթտիրմէք իսթէմէմ
անճադ միւրատըմ եալան վէ միւտտահինլէրին սա-
նա վատ իթտիլի ողթուն եալտըղլը սարայլարտան
զիյատէ սազըն , վէ տօղրու վէ սափտիլ մագուլէմի-
նի թաֆիլ իթմէյիպ տէնին դուլունու անլէրտէն
միւրաճճահ թուլթմանը նասիհաթ իտէրիմ :

Էվվէթ , տօղրույու սէօյլէմէքլէ , տօղրու օլ-
տուղունու վուգուաթ թաստիք իթմէսի իլէ մագ-
պուլու ամմէ օլուրում տէյու զանն իտէրսէն ,
ալտանըրսըն , չիւնքի տօղրուլուք օլ տէրէճէ հիլլէ
դալտըրմազ ճէվլէրը պիհհէմթա տըր քի , քէնտի-
սինէ չէրէֆ իչին հէր ատէմին իսթիմալ իթմէսինի
իսթէմէյիպ հէր պիր տիւնեալի մէնֆաաթ ու չէ-
րէֆտէն աղի մէյտանէ չըգմապ իսթէր :

Իչթէ պրեսուն հագգընա տանա պիր էմուլ
կէսթէրէյիմտէ տիյնէ :

Վաղթը իլէ մէմլէքէթին պիրինտէ տէլիդան-
լընըն պիրինէ փէտէրլնտէն եիւլ պին զուրուչ մի-
րաո դալմըշ իտի : Մէրգում հէնուլ ուլունան

դու չլաւ միակիլիւ , աչգ ու ալեադանըն հափիփ
անատարը իլէ ուչուչմադտա օլուպ , փետէր պօ-
յունսուրուզունտան տախի դուրթուլմուչ օլմասը
իլէ , պու տալտան օ տալա սըչրար կեզէր իտի :

Մէրգում տէրիզանընըն իամի Մահիր պէյ օ-
լուպ , քէնտիսի իսէ հէր պիր կիւզէլլիքտէն մահ-
րում օլտուգտան մատաա արգասը տախի գամ-
պուր իտի :

Օլ մէմէքէթտէ տախի զայէթլէ զէնկին պիր
քիմանին Րուգիյէ իամինտէ պիր գըզ էվատը օ-
լուպ , այլն ծն տէօրտիւ կիպի կիւզէլ , վէ նուր
կիպի սէյազ ճէմալէ մալիքէ օլուպ , էօյլէ պիր
կիւզէլ կէօյլէրի վար իտի քի , տօղտան եաչընտա
պիր իլսթիյար նազար իթսէ , իլսթիյար երկիրմի
պէշ եաչընտա տէրիզանը կիպի օլուր իտի :

Մէրգումանըն նաշիք րէֆթարընը կէօրէն
տէրիզանըլար քէնտիսի իլէ կէօրիւչմէկէ ապա
մուաֆըզ օլամասըլլարընտան , նիհայէթ քիմիտի
տարը պագայէ , քիմիտի թիմարխանէյէ աղիմէթ
խտէրլէր իտի : Փետէր վէ մատէրի սէքիլ ծն գաթ
եւլաքսէքլիլնտէ պիր քէօշք ինչա իթտիրիպ , ֆա-
գաթ Րուգիյէնին ճանը սըգըլմասը իչին դօնաղըն
էն եօգսըքի գաթընտա պիր շահնիչիր եափար-
ըլպ , հիշ տէյիլ իսէ հէրքէս քէնտիսիսի ուզադ-
տան կէօրիւպ տէ պիր դազա վուզ ու պուլմասըն
տէյու օրատա իդամէթի թէրթիպ էյլէմիչէր իտի :
Վաղ աա Րուգիյէ քէնտիյէրինէ էմալ զէնկինէքտէն

չօղ խաթէյէն օլուր խտի իսէ տէ , դըզ տախի քէն-
տիսինտէն վէ եա քէնտիսի գատար կիւղէլ տէլի-
դանլը օլմատըգճա էվլէնմէմէյէ գարար վէրմիշ
խտի : Հալպու քի մէրդում Մահիր պէյ կէլիպ տէօ
հէր իքէն Բուդիյէյի վէնճէրէտէ կէօրմիւշ օլուպ ,
վէ հէր խուսուստա աճամի օլանլար , օլմազ շէյ-
լէրի օլուր զանն իթտիքլէրի կիւլի , ալեադ աստա ա-
ճամի օլանլար տախի միւմքիւնսիւղիւ միւմքիւնդիւ
ատտ իտէճէքլէրի թաուլի իսէ տէ , մահուտ Մա-
հիր պէյ մէկքիւրէ դըզըն քիմ վէ նէ ալեադտա
վէ հաթթա իսմինի տախի պիլմէտիկի հալտէ մէր-
դումայի քէնտի կէօյնիւնտէն կէլիրմէյէ պաշլա-
տը : վէ պու վէճհ իլէ աշգ ու ալեադա հէր կէօ-
րէնլէրէ վազը օլտուզու միսիլու , Մահիր պէյ տա-
խի կէլիպ տէօնտիւքճէշ գըլըն հէր պիր հարէ-
քէթինի վէ գըմըլտանըշը քէնտի կէօյնիւնճէ թէր
ճիւմէ խտիպ , էյի մանէալար վէրիւր իսի :

Մահիր պէյ կիւն պէ կիւն գըզըն աշգը իլէ
եանըպ քիւլ վէ քիրէճ օլմազլէ , ոլու խուսուսու պիր
կիւն գօնուշտուղու պիր գաշ էհպապընա պէյան
իլլէտի , մէրդուման տախի Մահիր պէյ իլէ փէտէ-
րինտէն խապէթ իտէն միւրառ սայէսինտէ եէլիպ
իլմէք իլլին գօնուշտուղլարը էճիլտէն , անըն տէր-
տինի միւմքիւնսիլ կէօրիւպ , վէ ալեադառընը քէն-
տիլէրինէ ֆըրսաթ պուլարադ իշթէ շիմաի պիլգէ
պիր կէլիմ գափուսու տչըլտը , տէյերէք գալինօ-
նուսն պիրիսինէ կիրիպ քէյֆիլէրինաէն իշ վէ իլրէ-

թէ տալարադ, Մահիր պէյի նէ ճիհէթլէ ալտա-
տաճադլարընա տայիր շէյթանլըզլար տիւշիւնմէկէ
պաշտարըլար, վէ պիր հիլլէ պուլուպ կէլիպ Մա-
հիր պէյէ տէտիւէրքի, շիմտիքի հալտէ պիրադ
կէօլիւն այտըն, պիզ օ շէյի պիր ազ աղնատըդ,
խայրըլը նըշանէլէր վար տըր տէտիքլէրինտէ, Մա-
հիր պէյ, զաթէն աշդ վէ ալեադա իլէ մէսթմէ-
տամ օլմասը իլէ, պունուն իւղէրինէ պու թաթլը
շէրպէթի տախի իշտիքճէ պիւթիւն պիւթիւնէ քէն-
տիսինտէն կէշիպ «աման պիրատէրլէր սիզ պիլիր-
սինիզ, էկէր պու պապտէ պանա խայրըլը խապէր
վերմէյէ սայ վէ զայրէթտէ գուսուր իթմէզիսէնիզ
քէաֆֆէյի վարիյէթիմ պիզլն տիր» տէտիքտէ,
«հայտէ էօյլէ իսէ պիր գազինօյա կիտէլիմտէ
շիմտիլիք պու պապտէ պիլտիյիսիզ մալիւմաթը
սանա իֆատէ իտէլիմ» տէյսւպ, գազինօնուն պի-
րինէ կիթտիլէր, պիշարէ Մահիր պէյ նէ խայրըլը
խապէր վար տէյու տայիմա սիւալ իթտիքճէ,
«տուր հէլէ պիր ազ գաֆալարըլ թուլթալըմտա
տահա պիր ազդ վէ իսթէքլէ նազըլ իտէլիմ, սէն
տախի վէրէճէկիմիզ խայրըլը խապէրլէրի իշրէթ
հալինտէ իլիթտիկին հալտէ տահա զիյատէ քէյֆ
տույարսըն տէյիպ, նիհայէթ իշլէրինտէն պիրիսի
քէլամէ ազադ իլէ «պադ Մահիր պէյ իզպալլի-
տան պէնիմ եէկէնիմ օլման գըշ, մէրգումա գը-
ղըն խլտմէթինտէ վէ փէք զիյատէ նազարընտու
տըր, հաթթա կէշէն կիւն մէզպուրէնին գօնաղը-

նա կիթտիկիմաէ , պէսլէմէլէր տալիրէսինտէ Ե՛ն ,
կէնիմ մերգումայի չաղըրըպ , պէնտէնիզ աախի
քէյֆիյէթի քէնտիսինէ աչտըմ , պիզիմ գըզ պէս-
լէմէլէրին հէփսինտէն զիյաոտ Բուզիյէնին նաղա-
րընտա օշմաղլէ օնա պէսլէմէ մաղամընտա պաղ-
մայըպ , դալպինտէքի էորտըրարըն հէփսինի օնա
սէօյլէր վէ գըզըն իամի Բուզիյէ տիր , պէն օ վա-
գըթ աիզին քիմ օլտուղունուղու վէ իսմինիզի գը-
պա աղնտոըպ , սիզին Բուզիյէյէ զտիյէթլէ ալեա-
գա իթմիշ օլտուղունուղու տախի աղնաթըրպ Մա-
հիր պէյին տախի պիշ մուգապէլէ սիզին հագգը-
նըլտա նէ զիւլիւմաէ օլտուղունու աղնաթմապընը
գըզա թէնպիհ իթտիմ . գըզ սէօլտէ պու ախ-
շամ Բուզիյէյէ պու սէօղիւ աշաճագ ալըր . (վէր
չունտան պիզէ պիրէր բագը տահա) տէյէրէք ,
թէքրար Մահիր պէյէ խիթապէն պու շէյ իշին
պիրազ էվէլա պու պէսլէմէնին խաթըրնը խօշ-
նուտ իթմէլի , չիւնքի պէօյլէ պէսլէմէ գըզլարա
հէր նէ դատար հանըմլարը իթիպար իթսէլէր քէն-
աիլէրինին պիրչըգար քէօշէլէրի օլտուղու ճիհէթ-
լէ օլ պապտէ պէսլէմէյէ այըրճա պիր շէյ վէրմէք
իշին էլլէրինի քէսէլէրինէ սօգճագ աթէթլէրի օլ-
մատըր իշին , չիմաի պու մատտէի աղնայապիլմէք
պիւթիւն պիւթիւնէ գըզա պոտէհապա օլաճագ
տըր , պէսլէմէ գըսմը խտէ զաթէն էլ դափոսունուն
խըտմէթլէրինտէն ճանլարը եանմիշ օլտպ , պու
կիպի այըրճա վէ հէմոտ նալիւր վէ միշքիւլ պիր

մատուէյէ եօրեւմադ իշին անլերի զիյատէ թէշվիք
իթմէք իւզրէ պիր ազ նուգուտնա ֆէտաքեարլըգ
Գթմէք լազըմ կէլիր տէտիկինտէ սայլը րէֆիք-
լէրինին ճիւմէսի պիրտէն «էվվէթ էօյլէ տիր» տէ-
տիքլէրինտէ, Մահիր պէյ ճէպինտէն օն առտալ-
թուն չըգարըպ «ալ հէէ շիմտիքի» հալ շունու
պէսլէմէյէ վէր տէյերէք, մէրգումա թէսլիմիլլէտի:

ՕՆ ՊԵՇԻՆՃԻ ԿԻՒՆ

ՄԱՃԱՐԱՅԻ ՄԻՒՏԱՀԻՆ

Տէրվիշ քէլամէ թէքրար իպթիսար իլէ, վա-
դան սուրէթ վէ լէվիշի հալտէն մատտէնին նէ
լոտուկինի աղնաշըլմադտա իսէ տէ, թէքրար շիււի-
հէյէ մահէլ գալմամադ իշին սէօյլէրիմ, Մահիր
պէյին իշ պու էհպապլարլընըն մէրգումէ պէսլէմէ
գըզը կէօրմիւշ օլտուդ լալընա տայլը շիմտիքէ գա-
տտը տէրմէյան վէ ըիվայէթ իթտիքլէրի, վէ տա-
հա իտէճէքլէրի սէօզլէրին քեաֆֆէսինին եալան
վէ տիւզմէտէն իպարէթ օլուպ, իշ պու միւրթէ-
քիպ վէ միւտտահինլէր, անճադ Մահիր պէյին ա-
լեադառընա միւտահէնէ իտէրէք ալտատըպ վէ փա-
րալարընը ելմէք իշին պուշլար նէվիճատ վէ տիւզ-

մէ լազրորտըլար որը, մահպուպէյի մէրգումէ Բու-
գիյէնին իսէ տիւնեատէ Մահիր պէյ իսմինտէ պիր
ատէմ պուլունտուղունտան խապէրի պիլէնեօգ իտի-
Հալպու քի Մահիր պէյին մէրգիւրէ էհպապ
լարը արասընտա տօղրույու սէօյլէր վէ հադգա-
նիյէթփէրվէր պիր ատէմ պուլունտա, մէրսումէ
Բուգիյէ քիմին գըղը օլտուղունա, վէ նէ ախլեպը-
տա պուլունտուղունա վազըֆ օլմասը իլէ, պու-
իշին նէ մէրթէպէ պիլիմքեան օլտուղունա ալեա
ֆէհմ իլէ, իշին իշինտէ տէճէն ֆըրըլտագլարը
իւէք բանա քէշֆ իտէպիլտիկինտէն, վէ Մահիր
պէյի տախի աշուրի մէրթէպէտէ վէ սառըգանէ
սուրէթտէ սէվտիկինտէն մէրգուման միւտահին-
լէրին գաղըտըղտըրը չուգուրտան Մահիր պէյի
վիգայէ իթմէք էմէլի իլէ, պիր աղ սօնկրա թէն-
հայէ չըղըպ, «եաղըղսըն Մահիր պէյ, աճըյօրում
սէնի, սէն պու օլան լազըրտըլարը կէրչէք վէ սա-
հիհ մի՞ զանն իտէյօրսուն. վադաա պու իշին օլ-
մասը սէնի փէք զիյատէ սէվտիկիմ իլին իսթէր
իսէմտէ, նէ չարէ քի պու պապտէ նէ պէնիմ ար-
ղում, վէ նէ սէնին ալեադան Բուգիյէնին մուգա-
պէլէթէն աշղ վէ ալեադա իթմէսինէ պէյիս օլա-
մաղ, հաթթա մաոտէ սանա նազլ իթտիքլէրինին
քիւլլիյէն մուղսիլրի օլուպ, սէնին Բուգիյէ տէ-
տիկին գըղա պէլքի պէշ եիւզ գատար զէնկին վէ
հիւսնէտար տէլիգանըլար մէֆթուն վէ տիվանէ
օլմուշլար իսէ տէ, Բուգիյէ հիշ պիրինին եիւզինէ

պիլէն այնպէս մամռն տըր . վազ կէչ, պէշիմ, վազ կէչ,
եօլ եաղըն իբէն չու էթրաֆընը սարան միւտա-
հինյէրտէն նէֆրէթ իտիպ սաղըն, պու սէօլիւ-
միւն սօղրու լուղունա պու պապտէ պէն քէնաթի
մէնֆաաթըմը գուրպան իտէճէկիմ տախի խապաթ
տըր . զիրա պէն տախի սանա անլէր կիպի միւտա-
հէնէ իտէճէք օլտամ, պուշտան պէօլլէ նէ դատար
վազըթ անլէր կիպի հաղըր եշիպ իչէճէկիմ տէ-
տի իսէ տէ, Մահիր պէյ Բուզիյէյէ զայէթլէ մա-
յիւ վէ միւպթէլա օլմուշ իտուկինտէն աշդ վէ ա-
լեադասընը սօուտան պու միսիլու խալիսանէ վէ
պիղարալանէ սէօլլէր խանչէր կիպի ճիկէրինէ թէ-
էսիր իթաիկի ճիհէթլէ մէգում էհպապը օլանտէ
կէօլիւնէ արը դատարար ճէլլատ կիպի կէօրիւնիւպ
քէֆալը հըրս վէ հիտտէթլէ «պըրադ եղըլ կիթ,
նէ սէօլլէյօրսուն, պու դատար ատէմ եալանճը սա
սէն մի՞ սահիհ պին, պէնիմ սէնին դատար եալան
վէ սահիհի ֆարդ իթմէյէ գուտրէթիմ եօգ մա
տուր» տէյու ճէվսպ վէրինճէ, զէվալը էհպապը
հիճապ իլէ «պազ, պիրանտէրիմ, սէն պիլիւսին. ան-
ճազ չունու տախի պիլմիշ օլասըն քի թէճրիւպէ
մէքթէպիւնին տէրնչէրի զայէթ աղըր վէ պահալը
օլուր» տէյէրէք սյըրըպ կիթտի :

Մահիր պէյ տիկէր Բհպապրորընըն եանընա
կիտիպ, մէրգումանըն սէօլլէտիկինի անլէրճ նաղլ
վէ պէյան իթտիքտէ, միւտամիւ վէ միւրթէքիպլէ
մէրգումանյար ճիւմէսի պիւրտէն «օ օլլէ պիր քի-

պիր ատէմ տիր քի, պիր շէյաէ քիմսէյէ միւտա-
խէլէսինի վէ եախօտ էհպապլըղընը իսթէմէյուպ,
եալընըզ քէնտի շան վէ շէրէֆինի քէսպ իթմէք
իսթէր քի, ճիւմլմիզ միզըիւր իթէն կէրի տու-
րալըմտա եալընը քէնտիսի իլէրուտէ պուլուն-
սուն, վէ քիմ պիլիւր օ վաղըթ սէնտէն նէ դատար
ապէն մաթլուպ իթմէյէ դալգըշըր տէյու քէաֆ-
ֆէսի պիրտէն պիր տահա անընլա գօնու շիմաղա
վէ սէլամ ալըպ վէրմէմէյէ դարար վէրտիլէր:

Իշթէ տիւնեատա տօղրուլըղըն միւքէաֆա-
թը պու տուր, տէսի տէրվիշ իֆատէի հալ վէ
իւպէյի մէրալ իթտիրտէն սօնկրա, եինէ օշ-
լում սէն տօղրուլըղտան ասլա ալըլըմա, տէյու
ճէվապ իթտի:

Իրթէսի կիւն Մահիր պէյ, եինէ քէնտի էհ-
պապլարը իէ գազլնօտա օթուրուպ չաղըպ չու-
գըշտըրմապ տա իքէն, արդատաշարընտան պիրի-
սինին հալէա կէլմէմիշ օլտուղունու կէօրմէքտէ ի-
տուկինտէն, մէրգուման նիշն կէլմէտիկինի սի-
վալ իյլէտիքտէ, իշթէ շիմտի պէսէմէ իլէ կէօ-
րիշիւպ պիզէ խապէր կէթիրէճէք տիր տէտիլէր
վէ մէրգում տոխի պիր աղ սօնկրա կէլիւպ վայ
էֆէնտիմ սէֆա կէլտինիզ, պույուլուն տէիլէ-
րէք հիւրմէթլէ գապուլ օլունտու: Մահիր պէյ
պիր աղ սապըրսըզ օլմաօր իլէ, ալ էֆէնտիմ ին-
շալա՜ն խայըրը խապէր վաք տըր—տէյու սիւալ
էյլէտիկինտէ—հէլէ պիր գաշ բազը իշէյիմ տէ-

տիկիննոյն, Մահէր պէյ, մէրզումա խիթապէն զն
 թանէ իչ պէյիմ, երկիրմի իչ տէտի, վէ պատէհու
 պիր էյիճէ գաֆայը թու թուուգտան սօրա մէր-
 գում, պու կիւնքի խապէրէրիմ պիր ազ տահա
 խայըրը տոր, ֆագաթ Մահիր պէյ, տիւն ախշամ,
 Բուդիյէնին Գաբուսու էօնիւնտէն կէշտիւն մ, տէ-
 տիքտէ, Մահիր պէյ, — էվվէթ, տէտի (չունքի
 Բուդիյէնին գաբուսու էօնիւնտէն գըսա կիւնտէ
 սէքիզ օն տէֆա կէշտիկինի մրգում պիր իտի)
 վէնէ՞ վար տէտիկինտէ — պէն շիմտի պէսլէմէ
 գըղ քլա աշուրի մէրթէպէ պիր սէվիճէ գօնուշ-
 տում. պանա տէտիքի, տիւնեա տէ հէր շէյտէ իտ-
 թ խրամ լաղըմ տոր. տիւն պէն, պու մատուէի
 Բուդիյէնին խանըմա նասըլ աշամ տէյու թէֆէք-
 քիր տէ իրէն, պիրտէ փէնճէրէնին էօնիւնտէն
 խանըմ պէնի աճէլէ չաղըրտը, վէ՞ շու կէշէն տէլի-
 գանըր քիմ տիր պիր իրմիւնն տէյու պանա սիլալ էյ-
 լէտիքտէ. մէկէր օ տէլիգանը սէն իմիշտին, տէտիք-
 տէ, Մահիր պէյ զիւտտէ մէսէրթէթ իլէ մէրզումա սի-
 վալ իտիզ, աման պիրատէրնէ ճէվապ վէրմիշ-էվ-
 վէթ փէք ալեա պիր թանրըմ. օնա Մահիր պէյ
 տէրէր տէմիշ, իմտի, պունուն իւզէրլինէ, Մա-
 հիր պէյ թէքրադ — աման պիրատէր, նասըլ, պիր
 մինասիպ վէճհ իլէ շու պէնիմ աշղ վէ ալեադա-
 մը տոր վէ պէյան իթտիրէպիլէ՞մէտին մի — հէլէ
 տուր պաղծըմ, հէման իլք տէֆապընտա, էօյ-
 լէ պիր գապէկեան պիր մահպուպէյի մէշհուրսեա

ճէվապ օլսւր մու, էլպէթտէ օ եինէ պիր կիւն
պանա պու մատաէ հագղընտա լաղըրտը աչար
տա օ վաղըթ, մատտէյի պիր աղ տահա իլերի
սիրէրի, նաաըլ, պէլիմ, էօյլէ տէյիլ մի եա՛ տէ-
տիրտէ, սալրը է հպապլարը պիրտէն — էվէթ էֆէն-
տիմ, էօյլէ եա, էօյլէ եա, տէտիրէրինտէ, մէր-
գում մուսպիր Մահիր պէյէ խիթապէն պու հա-
վատիպէրնմէ պիր տէյէճէք վա՛ր մը տըր. մատ-
տէնին թէքմլինէ աճէլէ իթտիկին իչին, պու
գատար պիր հավատիա իհթիմալ տըր քի սա-
նա աղ կէօրիւնիւր, վէլաքին պու գըզա վէ պա-
թուտա պէօյլէ պիր սահպ սէրվէթ վէ նուֆուս-
լու քիմտէնին գըղընա աչղ վէ ալեպպատան պահա
վէ պէյան իթմէք նէ գատար կիւճ պիր շէյ օլտու-
ղունու պիրիմիմին, Պիր օղկաճըղ շէքիչլէ քէ-
շիշ տաղընը տէվիթմէյէ պէնդէր, եանի տիմէք իս-
թէրիմ քի, կիւճիւք իյք տէֆատընտա տըր, ցիւն-
քի, պէր օղկաճըղ շէքիճ, վաղաա եիւզ սէնէ
գըրսա, քէշիշ տաղընըն եիւզ սին միլիօնտա պիր
փալընը գըրամազ, ամմա պիր ուֆաճըղ տէլիք
տէլիպ իչինէ պարութ տօլտուրտուղտա, դօճա
տաղը հավայա ֆըրըլտըր, էկէր պիր գըզա աճէ-
լէ վէ սատէ լաղըրտը իլէ իֆատէի մէրամ իտէ-
յիմ տէր իսէն, պէշ եիւզ սէնէ չալըչան նաֆի-
լէ եօրուլըրսուն, ամմա անըն եօլունու պուրուպ
տա, պիր աղալըք դալպինտէն նարը աչղընը թու-
թուլտուրապիլէճէք ֆիթիլի եանի վապթընտա

պիր լազըրառըր ուսթ ալըղ լա և էրէշտիրտիկին կի-
պի արթըզ զօրդմա , օ քէնտի քէնտին Ֆիթիլի
ալըր : Իշթէ պու սէպէպտէն մէպնի տիր քի ա-
ճէլէ օլմաղ տէտիմ , մէրգումա պէսլէմէ գըզըն
տախի , լազըր ուրնըն փէք իւսթիւնէ տիւշմէյիպ ,
պիր մընասիպ սաաթա պէքլէմէսի լաղըմ տըր ,
տօղրուսու փէք ուսթալըզըր գըզար պիլիրտիմ
ամա , պու պէսլէմէ կիպի շէյթան վէ գարնազ
գըզ կէօրմիւշ տէյիլ իտիմ . Իշթէ օ տիւնքի օն
ալթունու վէրմիշ օլմայա իտիք պու գատար ճան
ու տիլտէն գայրէթ իտիպ չալըշըրմը իտի , պէնճէ
շիւպհէ ճայիլ տէյիլ քի , եալընըզ պէնիմ լմէն-
պիհիմի տէյիպ կէշի վէրիտի : Պազ պէյիմ , սէն
օ գըզա նէ գատար վէ հէր նէ վէրսէն ալտան-
մաղալն , վէ հաթթա սէն քեարըր չըզարսըն , շիւն-
քի սօնսունտա քեաթթէսինին աճըսը պիրտէն չը-
գար , տէյիւնճէ , Մահիր պէյ սէվինէրէք , ճէպին-
տէն էլլի թանէ ալթուն տահա չըզարըպ անլէրին
տախի պէսլէմէյէ վէրմէսինի թէնպիհ իթտիքտէն
սօնկրա , պիրտէ ընճա վէ նիյաղ իլէ մէրգումաթ
խթապէն , սիզտէ էքսիք օլմայընքի պու խուսուս
իշին պու տէրէճէպէզլի վիճուտ վէ սարթըր վէհին
լթմէքտէպինիլ : Շու օն թանէ ալթունու տախի
սիզլէր ալըպ պիրտէ համամա կիտն տէտի Սւլաս
էքսիք իթմէսին , պէօլլէ սիզին կիպի սըտպ ու
սատըզ օլան էհպապարէհպապ ուղընա ևօրուլուր .
նէ եափալըմ , շու էվիլէ պիր իշիփիպտէն ալըրու-

ղըմըղ զհիվէկէ պէն նէ տէյլոմ քի, պէօյէ շէն
 օլմաղ տէյոտ պէնի եօյոււմտան աղ զօյմաղ ին-
 թէր իտի, վայ պէն տիվանէ մը իտմ, հիշ էօյէ
 ատամարաւ եիւղ մն վէրիլմ տէյոււղ այրուլուր:

Այր զաշ իիւնտէն սօմըրա, երիէ էհպապլա-
 րը պաշընա թօիլանաղլուրնտա, իշէրնտէն պի-
 րիտի, Մահիր պէյ, էֆէնտիմ չէյմիլղ րուշէն օլ-
 տուն պախտընը ծաւէր տիր, մաշպլահ մաշու-
 լահ, պու կիւն սօշանըն պիր զալը տահա այրու-
 տը, պէպէմէ գըզը պու կիւն երիէ կէօրտիւմ,
 սէօյէր քի, տիւն տիշամ Բուղիյէ խանըմ պէնի
 եանընա չաղըրըղ, կէէն կիւնրի Մահիր պէյ տէ-
 տիկիմ տէիգանըլը սէննէ տէն թանը, օրստն տէ-
 յու պոնա սիվալ իյէտիկիւնտէ, պէն տախի էիվէթ
 սուլթանըմ, օ տէիգանըլը թանըմաուրղ ատէմ
 օլաւաղ պիր զտիւրնըզը կէօրտիւմ տէտիրտէ,
 աճալիպ, սէպէպ նէ տիրքի մերգում տէիգանըլը
 պէյէնտա պու տէրէնէ չէօշրէթ շուար օլմուշ
 տուր, տէյու սիվալ իյէտիքէրիւնտէ, պէն տախի
 մէղրիւր տէիգանըլը կիւղէլիւրտէ եէթմա, եի-
 կիլիքտէ պի հէմմա, աղըլ զէ ֆէրատէթտէ լու-
 նազըր, քիպարըք վէ չէրաֆէթտէ պի աղըրան, էշ-
 լիյէթ վէ սլըալթմտէ փէք քանէ, նիճէ պիր հիւ-
 նէր վէ մարիֆէթի կիւղտէն նիհան, ճըլվէքտար
 վէ Փատհ լիսան պիր տէիգանըլ տըր տէտիկի-
 տիւն իւզէրիւնէ, Մահիր պէյ, էյ տահա նէ տէմիշ
 տէյու սիվալ իթմտի իտէ տէ, պիր աճալիպ տար-

դրելը ինչ նէ պէն պունտան զիյառն Բիւր շէյ սէօյ.
 Ընէպիւրտիմ, վէ նէ տէ անը զյառնճէ, սէօյ ժնէյ
 մէճալար իյնէտիմ, հէման իշն հալինէ պարագարմ.
 Պունտան իւլէրնէ, Բուրիէ խանլմ տէ վն աւերին
 տլւիւն ինչէ պոյառը իսէ տէ պէն օ աքս մախ.
 սուս արշարըյա շրգո մ. ալ իմ, կէօ իւյօյմ. Լաուն
 շու գողըն ութալըղըն, նէ գտաւ օլա գըզ
 գըզն հախնաէն ալիալալիւր, շինքի գըզ ցը-
 մը սէն քէնտիսինէ մէճալար օլաուգճա օ սէնտէն
 ուղաղա գաշար առա աքաաքի վաալթա օլան
 պէյլէ ութթա վէ էրգապ օլուր իսէ, անը հալի
 ինչ սանա մահպու պէ վէ մէճալար իթտիլիւր, տէ-
 ալիկնաէ, Մահիր պէյ աղղընն սուրըն աքաաղ-
 ափլըն գըզ, տֆէրին, զերա պէն առէթիմ իւղնէ
 Բուգիլէին փէնճէրէսի էօնիւտէն կէշէր իքէն
 մէրգումէ գըզ էլինաէ պլր տէսճէ չիէք թութ.
 մուշ գօղալայօր իսի, տէտիլինաէ, տէմլք քի
 պէպէմէ գըզ ինչ Լաղըրտըլըն իթտիքտէն ոօնի-
 րա, շիշէք գօղաւոյա պաշլամաղ, սանա կէօ իւ
 վէրմ. շ օլաուգունա տիքերաք պիւր տէլալէ վաալը.
 Վէ սիւ շունտան իշ իմ տէյ Լալ Կէնէ պլր
 թէմիլ սլիսօլ օլաուլալ:

Մահիր պէյ էլ իշէր աթուն է հապալարընա
 իթա վէ Կիւղ աթուն տաքի գըլա հէտիլէ վրպ-
 «կէօրէյիմ քէնտիսինի շու իշ պու գաաւաք աղը-
 դա ալինմը իքէն կէրի գալան պլր աղ Կէրի տա-
 ին թէսվիլէ իտիպ պիթիւրին» տէյնճէ միւտա-

հինգեր պէյիմ, սէն պու պապտէ աւա թէեօլմի
իթմէ, պարութ իչերիսնէ աթըլաղ. եալընըղ ա-
թէչ ալմաղա գալաղ, պունտան սմկրասը արթըր
գօլայ տըր. լաքին պիր աղ տահա սապը լաղըմ
աշըր, եարըն եինէ գալինոտա Բէմ օլալըմ տէ-
յուպ, ֆէրտասը կիւն եինէ մահալը մէղքիւրէտէ
թօփընտըլար:

Իշթէ պու տէֆա տիկերլէրինտէն էվլէ, Գա-
հիր պէյ քէլումէ պէտ իլէ, հէր նէ դատար Բու-
ղիյէնին գալպինէ աշղ վէ ալեադա կիւնէչինին
թուլու իլլէմէսի հադդընտա տիւնքի լաղըրտըլա-
ըմըղտան սօսկըա էմին օլմուչ իսէմ տէ, տիւն
ախշամ պիր վուդուաթ պէնի օլ պապտէ ճիւզի
պիր շիւպհէ, զահիպ, վէ. Էնտիչէյէ կիրիթթար
իթտի. չէօլլէ քի տիւն ախշամ պէր վէճհի միւ-
թատ գափունուն էօյնիւնտէն կէչէր լքէն միյա-
նէտէ օրան պու գատար աշնալըղըմըղա մաղու-
րէն փէնճէրէնին էօյնիւնտէ տուրուպ պիր իքի
սանիյէ մըղտարի կէօղլէրիմի քէնտիսինտէն ալըր-
մայարադ պէքի ճամը գալաըրըպ իչէրի պույու-
րուն տէր մի տէյու արկու վէ իւմիտ իտէրէք պադ-
տըղըմ հալտէ, մէրգում պիր էօֆքէ իլէ անինտէ
փէրտէյի չէքտի, պունուն իւզէլինէ հէման աղ
գալաը. քի գափույու վուրուպ իչէրի կիրէճէք-
իտիմ, ամմա հէլէ չու պէնլլէմէ գըղտան թէքմիլ
պիր խօպէր ալայըմ տա պատէհու. քէնտիմի իլէ-
րու-աթթայըմ տէտլքաէ, միւտահիյէր ճիւմէսի

պիրտէն «գափույր» մնա չալածող իտին. արմէք քի
ոհն իչի պիւթիւն պիւթիւնէ պողածողսն, էօյլէ
խէ նափիլէ ետրտէ պիւթտէ պէտէմէ դպղն եւա
նընտա քեփապէ օլմայալըմ, վէ էօյլէ օլտուղու
հալտէ, եօլ եաղըն իքէն պու սելտատան վտղ
կէչէլիմ, դափալաւ շալմալ մը, նէրէտէլիլ պէյիմ,
քէնտինի անատօլուտա եօլ քէնարքնտա պօսթաւ
նամը կիրիլղուլմ զանն իտիլօրսուն, պաղ էֆէն,
արմ, պու հալքնա տըղըղ, վէ Րուգիլէնին խա
լընա մաշուղլուլ տէրլէր սապրը տղիմ վէ դալլը
սէյիմ իսթէր, ֆաղալմ տէնին վէրմիշ պիր սատա
դան վար իմիշտէ գափույր. վարմալիշալըն:

Եօղ պէյիմ, սիգ տէյիլ էօյլէ պիր զէնկին
վէ նափու պու քիմէնին դըղընա, Ֆալեա էն ֆա
դըրէ պիր քիմէնին դըղընա կէօնիլ վէրմիշ օլ
սանըղ, եինէ էօյլէ պիր իքի տէնէտէն դափուտու
նա շալըպ տա իչէրի կիրէմէղսինիզ, տէմէլէրինէ
ճէղապ, Մահիր պէյ էօյլէ իսէ պէն մէրգումէ
լէ կէօրիւլիւպ դօնուշմաղա նալիլ օլմամարդճա
անը պանա մահպուպէ իթմէկէ նիչին շալըշըյա
րում, վէ եախուտ մէճպուր օլմաշ օլտուղունուն
էն քիւչիւք վէ էն ուղաղ նիշանէլէրինէ նիչին պու
դատար սէֆինիպ շալ օլույօրում, տէտիկնտէ
արդատաղար թէրարէն «էֆէնտիմիլ, դըղ սա
նա թէքմիլ կէօնիլ վէրմիշ տախի օլտա, մէր
դումէ ֆվին իչինտէ եալընըղ օլմալըպ, վէտէր վէ
վալիտէսի վալ տըր, անլէրտէն չէքնէճէկի իչին,

օնուն տախի էլի դօլու պաղլը ուր , նէ եափաըն
սօնկա քէնտիւփնին տախի նամուսու պիր փարալըք
օլուր , անտէն սօնկրա մէրգումէնին փէտէր վէ
մաուտրի փէնճէրէնին էօնլանտ օլմուրմայա պըրագ
մազլար , տէտիլէր :

— Իվվէթ աղնատըմ , հազգընըզ վար , տէտի
Մահիր պէյ , վէ լաքին Ռուդիյէնին պէօղէճէ չէհ-
րէ իլէ փէրտէյի չէքտիլիի փէք տէ պէյէնմէտիմ :

— Խայըր պէյիմ , խայըր տէտիլէր միւտա-
հինլէր , Փաղաթ սէն պու ալեագա խուսուսունտա
տահա չօճուգ միսալիսին , անլն իչին տիր քիճի
ալեամէթէ ֆէնա մանեա վէրմիշտին . վէ իգպալը-
նա ասլա չիւքիւր իթմէյօրսուն . Ռուդիյէնին օ փէր-
տէ չէքմէսի եօգմու , ճա նիչէ նիչէ տէիդանլըլար
սէնէլէրճէ արգու իտիպ տէ էօյլէ պիր լաթիֆ վէ
իհսանէ նայիլ օլամամըչլար , օ փէրտէ չէքմէք գըզ
թայֆէօինին պիր ճիվէսի տիր , նասըլ քի պու սէօ-
ղիւմիւղիւ տախի պէսլէմէնին պու կիւնքի սէօղլէ-
րի թաստիք իթմէքտէ տիրքի , սէնին լազըրտըլա-
ըըրտան պանա սրրա կէլտիքտէ նագլ իտէյիմ :

Պու կիւն էրքէն ելնէ պէտլէմէ իլէ գօնուշ-
տում , չուտէլիգանլը քիմիսէ չօգ իգպալըլը իմիշտէ-
տի , վագաա պէնիմ սայ վէ զայրէթիմ տախի ինքեար
օլունամազ իսէ տէ , պու տէրէճէ կիւճ պիր իչին
տախի պէօյլէճէ եագըն վաղըթտա պիթէճէկինէ
ասլա իւմիւտ եօգ իտի . մէկէր իգպալ տէնիլէն
չէյ սատէ փարա գազանմագ իչին իգթիգա օլմա-

յոպ, կէօնիւլ գաղանմադ իշին տախի իղթիզաար
վար իմիշ, Պու կիւն էրքէն Բուգիյէ խանըմ պէ-
նի Եանընա չաղըրըպ պու Մահիր պէլին Եվի
գանդի թարաֆտա տըր, իէտէրի վէ վալիտէսի վէ
գարընտար վէ գըզ գարընտաշը վս'ըմը տըր,
տէյու սիվալ իթտի, պէն տախի օլ պապտէ պիր
էյիճէ մալումաթըմ օլմաուղընը պէյան իթտիք-
տէն սօնկրա, Բուգիյէ խանըմա ճէվապէն պազ
դուզում Բուգիյէ խանըմ, մէրգում տէլիգանլը
հազդընտա հէր կիւն պիրէր կէօնա պէնտէնիզէ
սիվալլէր իտէրսինիզ, սէպէպի նէ տիր, տէտիքտէ
մէրգում գարշըլըզ օլարազ, պէնիմ սէնտէն
կիպի պիր սէօլիւմ օլամազ, վազաա պէլի չօգ
զէնկին վէ չօգ տիլպէր տէլիգանլըլար շիմոյէ գա-
տար հէզար տէֆա իսթէտիլլէր իսէ տէ հիշ պիրի-
տինին Եանընա տահա լազըրուըսը պիլէ կէլմէսի-
նի իսթէմէզ խտիմ, անճազ շու տէլիգանլը հէր նէ
գատար ֆաղըր էվտուը վէ հէր նէ գատար ան-
լէրին տէրէճէսինտէ տիլպէր տէյիլ իսէ տէ, հէր
փէնճէրէնին Էօնիստէն կէչտիքճէ զանն իտէրսին
քի տրտէլէրիմի մըդնաուըզ կիպի քէնտիսինէ ճէլպ
խտիպ, կիճէլէրի բույամա կէյիր, (տօլուուրսանա
մէլխանէճի շու պօշ շիշէլէրի) խիւլասասընտա նէ
սաղըլայըմ վէ նէ ուղատայըմ, ալիազանըն հէր
պիր տիւլիւ հալլէրի վէ տլեամէթլէրի իւզէրիմտէ
վուդու պուլմադտա տըր, Անճազ պու գատար
զէնկին վէ հիւանէտար տէլիգանլըլարըն Եիւզլունէ

պիսի արագ մաքրուց տա մէրդութեամբ ինք ինքնապարմա ակտ
լարունն հէր հալտէ թաածիւայ խոխոյ ըսողի օյմա-
յաճապարնը տախի փէք էյի պիքսիկիմ իշին շիմ
տիքի հալտէ անլէրաէն կիզի օլարագ միրի մումա-
յիլէյհէ պա իշարէթ քօնուչուպ , տէրունի տիքսէն
աշք մոշուգ օլսնըարա մախսուս օլտուղու իւզրէ
դարպտէն գալպէ գօնուչմագ , վէ անըն տախի
կէօյնիւ պէնտէ օլապիլիմ մի տէյու ալնամագ իս-
թէր իսէմ տէ , էյ վա՛հ քի պու հալ մէվլըմտա
պունա տախի մի քթէտիր տէյիլիմ . հալ պու քի
քէրունի աշքըմը տախի մէրդութեամբ պէյան իթմէ-
մէք պէնի եաղըպ քիւլ իտէն ակթէ իշէրի տէ մահ-
սուս իթմէք աիմէք օլաճաղընտան , տիւն ախչամ
շէօյլէ պիր իթտալիր տիւշիւնտիւմ , շէօյլէ քի մէր-
գում Մահիր պէյ հէր ախչամ քի ասէթի իւզրէ ,
դաթիւնուն էօնիւնաէն կէշիպ փէնճէրէտէն եօղա-
ըլյա պտղար իքէն , պիրտէն պիրէ փէրտէյի շէ-
քիթօրոում ամմա եինէ արգասընտան ուսուլ իլէ
պաշտըմ . մէղքիւր հինէ կէշիպ կիթտի , պիլմէմ
քի սէնիմ փէրտէյի նէ ֆիքիր իլէ շէքտիլիմին ա-
ճէպս ֆարգընտա օլտո՛ւմու , տէտիկլինտէ . պէն
տախի ֆէֆէնտիմ նասըլ քի սիզէ մալիւմ տիւր ,
աշք վէ սէվտա տէնիլէն շէյ , կիւլէ պէնզէր , եա-
ղընտան գօգուսու վէ ուղաշտան կիւզէլիկի իլէ
պէնիի աստէմի էյլէնտիրիր , մատամ քի պիզլաթ
քէնտի թագտիրինիւ իւզրէ շիմտիքի հալ մէզ-
քիւր օլնաղիր կիւլն բոհիլէմնտէն շէշիյապ

օլմաղա պաղը աղքէնէր մանի օլմազաա աղբաղ ,
 չիմոփի հալ ուղադ տան սէյր իլէ պիր էյեամ
 էլլէնմէնիլ լաղըմ կէլիր , եանի ուփագ թէֆէր
 գալ վէ կէօղ վէ թարղ վէ թավր , վէ տիկէր
 մուհապպէթ իշտրէթլէրի իլէ պիր աղ տահա վա-
 գըթ կէշիրմէնիլ իճապ իտէր , մէրդումանըն տա-
 լաի սիզին իշարէթլէրինիղի ալնայապիլէնէկի պահ-
 սընա կէլլենէ , անա ալէայլէ կէլիր քի սրտ
 տէլիզանլը գըսմընըն հէթ նէ դատար տէրալէ-
 րի վէ մէշղուլիլէթլէրի օլսա , քեափիֆէտիսի պէր
 թարափ խոիպ , պիլիմ կիպի գըղլարըն թավր վէ
 էթվարընա վէ մուամէլէլէրինէ տայիմ իւլ վագըթ
 տիգդաթ իթտիքլէրի իշին , պիր կիւն տէյիլ խս
 սիզին իշարէթլէրիիղի փարղընտա օլաճագ տըր ,
 Վէ իշարէթլէրինիղտէ օլան մանեայը խս քէնտիոփ
 ալնամալսա պիլէ , տիկէր ըէֆիքլէրի ծնա թարիֆ
 իտէնէրլէր տիր . չիւնքի տէլիզանլըլար պիլիմ կի-
 պի ալղ վէ ալեաղալարընը դալլէրինաէ սաղլա-
 մայըպ , արգատալարընա դօլայճա պէյան իտէր-
 լէր տէիմ տէտի :

Արիտաըն մը իմտի պէյիմ , քի արթըք հէր
 իշ պիլմիշ տիր . սէնին չիմտէն սօնկրա իտէնէյին
 փէնճէրէնին էօնիւնտէն կէշէր իրէն , Բուգիյէ իլէ
 եալընիղ իշարէթլէր իլլէմէք վէ դալլաւէն գողպէ
 գօնուշմագ տըր : Ամմա Բուգիյէ փէրաէյի շէքէր
 իմիշ , ճամը ինտիլիլ-իմիշ , սէնի կէօրտիւքտէ ելա-
 դիւնիւ ա պիր թարափա չէվիլիլ ըմիշ , սուլը

Ֆիզերինէ հիշ վէսկէսէ կէթիրմէյէսին, Հաթթա
Բուզկէյէ եօգարտան սէնին պաշնա թիւքիւրսէ
պիլէ ասլա ճաննն սրդըրմատող տան մատա, անը
քէնտինէ իֆթիխար տախի իթսէն լայրդ վէ ճայիզ
տիր. շիւնքի պու կիպի շէյլէրին ճիւմէսի տէ կիզլի
մուհապպէթ նիշանէլէրի տիր քի սէվտիկին իլէ ա-
լըգտան աշըղա վէ բուպէրու կէօրիւջիւպ գօնուշ-
մապ տան դիյատէ պու կիպի կիզլի իշարէթլէր իլէ
գօնուշմադ տահա թէէսիլի վէ թաթլը օլուր:

Կէօրիւյօրմաւուն օլլում, տէտի տէրվիշնագ-
լինի պուրաճըգտա գաթ իտէրէք, միւտահիլէր
իթտիքլէրի լազըրտըլտըրնա նէ տիւրիւ կէրչէքֆը
գաթթանը իգսա իթտիրիպ տէ սէյլէրլէր. շիւմու-
յէ գատար իթտիքլէրի լազըրտըլտըրն քեաֆֆէ-
սինտէ տախի օլտուղու կիպի շու սօն ճիւմէլէր-
տէ քի սէյլէտիքլէրի կիզլի գօնուշմադըլըրն աշի-
քեար վէ գօրգուսուզ կէօրիւջիւպ գօնուշմագտան
դիյատէ պիր աճայիպ թէէսիլի օլտուղունու ինսան
տույղուսունտա օլանլար հագըլնտա ինքեար օլուն-
մաշ իսէ տէ, պու կիպի կիզլիտէն եալան, վէ զը-
զըն ասլա խապէրտար օրիտորըլ պիր ալեադա
հաշըլնա կէօրէ օլմայըպ, իքի թարաֆըն տալսի
հիշսիւ բիզատը իլէ սահիհ օլարադ տատըդ, վէ
հէր պիր մէնֆատթ վէ իհթիրագտան արի տաֆի
պիր մուհապպէթ իլէ պիրպիրլէրինի սէվէրէք, տն-
ճար սլազըր սէպէպլէրէ մէպնի աշըքեար միջ հապպէթ
Թաթթէյէ ճէքլէրի վազուաթլար հաղգընա տիր:

Մտ՛հիր պէ՛յ պոռնւարա ճէվապէն «էյի, աշւ
գատաշլար ամմա, նիչէյէտէք պէօյլէ խէյալի վէ
րույատաքի գօնուշմաղլէ վաղըթ կ'չիրէճէյիմ»,
պոռնճա սարֆօ օլունան զահմէթ, վէ մէպլաղ, է-
կէր զափունուն էօնիւնտէն կէշէր իքէն օլ գա-
տարճըգ իշարէթլէր իլէ, վէ օ տախի սօուգ վէ
թահգիրամիղ պիր իշարէթ իլէ գօնուշմաղ իչի^ն
մի իմիշ» տէտիքտէ, էվլէթ, պէյիմ, եա նէ զանն
իթտին, տէտիլէր, տէնին աշրգ մաշսղլթօգ տէտի-
յին դաղինստա ըտղը իշմէյէ պէնղէմէյիպ, պիր
ղօր միշկիւլ տիր:

Աշղըն եօլունտա նիչէ չուդուր վէ տէքէլէր,
վէ նիճէ ուլու տաղլար, նիճէ տիքէնլի օվալար,
նիճէ արօլան վէ քարայանլարտան իհաթտ օրմուշ
եօլար վար տըր աշրլաճաղ, վէ ալէսսէվիյէ տար-
պը միսալ օլտուղու իս դրէ պօւ զանաաթ փիւր մա-
րիֆէթ վէ զահմէթ իչին սաաթճ լրդ տտն զօր տըր
տէմիշ իտէ, տիւննանըն սրաղը թարաֆլարընտա
ատէթ օլտուղու կիպի, չիմտի պուրատա տախի
մուհապպէթ չարչըլարընտա դօլայճա սաթըն ալը-
նան ոտխթէ գօնմաշլար վէ թաղլիտ էվմաալէր
իչին տէնմէյիպ, պէօյլէ կէլչէք վէ տէրունի տիլ-
տէն աշրգ «ճաշուգ օլմաղլըդ» հազղընտա տէն
միշ տիր:

Եւ ինչպէս զի ինչպէս զի ինչպէս զի ինչպէս
զի ինչպէս զի ինչպէս զի ինչպէս զի ինչպէս
զի ինչպէս զի ինչպէս զի ինչպէս զի ինչպէս
զի ինչպէս զի ինչպէս զի ինչպէս զի ինչպէս

ՕՆ ԱԼԹԸՆՃԸ ԿԻՒՆ

ՃԵՊԸՆ ԱՇԸԳԼԸԴ

Արդատաշարը թէրորար ճէվապէ պաշտպան ,
պաշտ Մահիր պէյ , զանաաթընա լազըմ՝ օլան ա-
լէթլէրին էն պաշըրճասը սապը վէ թէհառնէլ իւն
ֆէտաքեապըք իթմէք տիր , էօքլէ քիմուէր վար
տըր քի , օն վէ եթիլիրմի սէնէ միւթէմառիյէն չա-
լըշոպ , նիհայէթ թուլի տէրիատէ օլան սէֆա-
յէթլէ տալլէրտէ եալըլան տաւարլարընը , վէ պին-
լէրճէ մու վէ միւլք վէ ադարընը սաթըպ , մահ-
պուպէսինն փէնճէրէտէն , վէ եախօտ ճառըն ար-
գասընտան եալընը պիր քէրէ կէօզլէրինի կէօրէ-
պըմէք իչին սարֆ իթմիշ տիր . սէն սահա տիրն
պիր պու կիւն իքի , խարճ լվթտիյին աղճէլի հք
սապ իտէճէք օլսագ , անլէրէ նիսպէթլէ պիր գահ-
վէ փարասը պիլէ օլումաղ : Հէլէ էզ ճիւմլէ ճիւքի
պիր գահմէթ վէ սարֆիյէթ իւն գըզը սանա կէօն-
տէրլմիշ օլտուղունուն խապէրիի ալմըլ իքէն ,
պունու իշ եէրինէ յօյմայըպ , եալընը սարֆ իթ-
տիյին աղճէլի սէօյլէմէքտէ սին , խօշ շիմտի սէնին
իքատէթին տէ սէտի իքթիտարընա տէյիլ եա :

Սիվար օլտուղուն ալեադա սէֆինէսինին տիււ
մէնինի դաւլանան պէլայի աչգ վէ սէվտա օլտու
ղունտան , մահպուպէսինէ պիր կիւն էվվէլ գա
վուշապիւմէք արղուսի իլէ թաճիլ իտէրէք կէօղիւ
նէ , սաթթլար կիւն , վէ կիւնէր սէնէ կիպի կէօ
րինմէքտէ իսէ տէ , նէ չարէ քի պու սանաաթըն
պիրինճի ալեաթ վէ սէրմայէսի սապր տըր :

Ֆադաթ սանա սաաաթթ տիր քի , շիմոիլիք
քահը րէվան օլտուղուն շու միւշկիւլ վէ մուխա
թարալը սէյահաթըն էն սարի վէ ուշուրումլու
սադլարը աշմըշ , վէ պիր աղ տիքէնիլ օլան տիւղ
օվայա տիւշմիւշսիւն : Պիլիյօրմուսուն քի , պիր
միւհքէմ գալէայի ալապիւմէք իչին , պինլէրճէ
թօփլարտան զիյատէ , գալեանըն մէմուրի իլէ
խաֆի իթթիֆադ հասըլ իթմէք տահա էվլա աշր :

Սէն շիմտի գըզըն կէօյնիւնիւ ճէլպ իթմէքլէ
դալեա մէմուրինին նազըրընը էլէ ալմըշ օլտուն ,
պունտան էօթէսի գօլայլաշմըշ օլտուղունտան , ար
թըդ գալէանըն անաթթարլարը սէնին ճէպլինտէ
կիպի տիր :

Իչթէ շիմտի տէրտի աչգ վէ սէվտա , Բուդիւ
յէ խանըմը տաթի գափլամըշ տըր : Պատէմա օ
վալիտէ վէ փէտէրինի իսքեաթ իթմէյէ չալըշա
ճադ , պունա մուաֆըդ օլամատըղը հալտէ տիկէր
պիր թարիք վէ թէտալիրէ թէշէպալիւս իլէ նայի
լի միւրաա վէ մէրամ օլապիւմէք իչին , պին տիւր
լի հիլէ վէ տէսիսէ տիւշիւնէճէք տըր : Քիւմ պիւ

լիր նէ ուսթալըզլար տիւշինէճէք : Եւ վէթ , էօյլէ
դէմին վէ դէման , վէ էօյլէ ուսթալըզլար քի , պու
մազուլէ տէսիսէ քիթապլարը եալընըզ թաշիֆէյի
նիսան քիթապլանէի գուլիպէտէ մէվնուտ օլուպ ,
ախէր մահէլտէ պուլունամազ :

Շու թապիրաթտան Մահիր պէյ , տէրէճէ-
սիդ մէմնուն օլուպ , շունտան պիր շիշէ տահա
րադը կէթիր տէյէրէք «տօյրուսու կիրիֆթար օլ-
տուղում շու աշգ էօլունտա , պու գատար մէնգիլ
ալմըշ օլտուղումու սահիհէն պիլմէզ իտիմ , էկէր
սիդ պանա պէր վէճհի թէքմիլ թարիֆ իթմէմիշ
օլսա իտինիզ , կէչէն հաֆթա գափույու չալմաղա
գալգըշտըղմ կիպի , պու քէրրէտէ սապըրսըզլըք
վէ թէտպիրսիպլէքէ քիմ պիլիր նէ եօլա սիւլիւք
իտիպ , հէնուզ էլտէ իթտիկիմ մահպուպէմին
կէօյնինի եարը եօլտա իքէն , պիւթիւն պիւթիւն
դաթ վէ շիրէսթ իթմէկէ սէպէպ օլաճադ իտիմ :
Վար օլուն , էքսիք օլմայըն , պու կիւն ճիւմէթէն
կիւղէլճէ եէյիպ իշիպ դէֆք վէ սէֆա իտէլիմ :

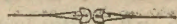
Խիւտա ալիմ , սիդին կիպի սատըզ վէ ազրլը
արգատաչլար իլէ կէօրիւշիւպ գօնուշտուղում իչին ,
տէրէճէսիդ մէմնունում , թէչէքքիւր իտէրիմ քի ,
հէր շէյտէ պէնի վիդայէ իտէյօրսունուզ , գըլըզլը
ճէվապլար իլէ մէսէրրէթը ազիմէ իզհար իյլէտի :
Վէ պունուն իւղէրինէ , պիր թարաֆտան դատէհ սէ-
տալարը , վէ տիկէր թարաֆտան թիւրքի վէ շարգը
ոէօլէրիշիտիլիպ , իւլֆէթ , վէ իշրէթէպաշլատըլար

Աղնատուն մը օղլում, տէտի պուրտածըդ տա
տէրվիշ, էկէր տիւնեատէ միւտահինէր եալընըդ
պու կիպի աշգ վէ ալեադա վուգ ուաթընտա իճ-
րայի սանաաթ վէ մարիֆէթ իթմիշ օլսալար, օլ
դատար էսէֆ օլունամաղ. չէւնքի պու դատար
քիդպ վէ հիլլէնին դարար վէ ղիյանը եալընըդ ա-
շըգ օլանլարա այիտ օլուպ, պունա տա տէլի կէօ-
նիւլին տիվանէ աշգը վէ պէլասը աըր տէնիլիւր իտի.
հայըֆ սատէ հայըֆ քի, պունլար կիպի նիճէնի-
ճէ միւտահին վէ միւրայի վէ միւրթէքիպլէր, տի-
կէր խուսուստա տալի քէնտի շախը մէնֆաաթ-
լարը իչին, կէօլլէրի իլէ կէօրմէտիքլէրի վէ գու-
լազլարը իլէ իշիթմէտիքլէրի շէյլէրէ, պէօյլէ պլը
թազըմ կէրչէք գըյաֆէթլի եալանլար կիյտիւրիպ
նիճէ պէօյիւք պէօյիւք խանէլլէրին խարապընա,
վէ պինլէրճէ ինսանըն էօլիւմինէ սէպէպ օլուրլար:
Կէլլիւմ եինէ տէրսիմիպէ:

Պունլար եէյիպ իչիպ մաթլուպ իւզրէ դա-
ֆալարը դուրտուգլարընտա իչլէրինտէն պիրիսի,
քէլամէ պաչլայարադ «օ տէյիլ ամմա ճանըմ պէ-
յիւմ, սէն պու միսիլլիւ ինճէ վէ դայէթ նապիւք
սանաաթլը աշըգ մաշուգլուգու, Այտըն ղէյպէք-
էրինին աշըգ մաշուգլը՝ ղու մու ղանն վէ գըյաս
իթտին» տէտիկինտէ, Մահիր պէյ գաֆասը տա-
խի թութըուն օլտուղունտան «աման գուգում պի-
րատէր, շու Այտըն ղէյպէքլէրին աշըգ մաշուգ-
լուղունու պիր աղ նազլ իյլէ» տէյու րէճա իյլէմէ:

սի իւղէրննէ, մէրդուժ տալի էֆէնտիմ, աիւն-
եատէ պաշտօնական խայլոյ շէքէն կէտի տէ ուս-
թա օլտուդ տէյերէք, շու վէճէ իլէ հիքտայէյէ
պաշատը :

Եւսէմ Բարսեղի պաշտօնական

ԻԲԻՆՃԻ ՃԻԼՏԻՆ ԽԻԹԱՄԸ

ՏԻՒՐՊԻՆԻ ԱՇԳ

պիտի Գլխի

ՎԵ

ՄԱՀՊՈՒՊԵՒ ՄԻԼԵԼ

ՅԹՈՒՋ ՊԻՐ ԿԻՒՆԷ ԹԱՔՍԻՄ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇՏԵՐ

ՄՈՒՀԱՐԲԻՐԻ ՎԻՉԷՆ ԹԻԼՔԻԵԱՆ

ՍԱՀԻՊ ՎԵ ՄԻՒՆԹԵՇԻՐ Ա. Գ. Թ

ԷԻՉԻՒՆՃԻԻ ՃԻԼՏ

ԱՍԻԹԱՆԷ

ՄԱԹՊՈՒԱՅԸ Յ. Գ. ԹՕՁԼԵԱՆՑ

—
(1872)

27. 11. 1874

at

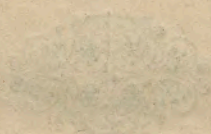
11. 11. 1874

11. 11. 1874

11. 11. 1874

11. 11. 1874

11. 11. 1874

11. 11. 1874

11. 11. 1874

11. 11. 1874

ԷՑԵԼԼՐ

Պէնտէնիզ Իզմիրոտ իքէն , պիր վուգուաթա մէպնի Սյարն տաղլարնա տիւշիւպ , մէճպուրէն պիր դաչ այլար զէյպէքլեր իլէ պուլունտուղում ուրատա , հէրնէ դատար անլէրին հէր հարէքէթինէ հէմէֆքեար տէյիլ իտիմ իսէ աէ , պագէն օտալաւրնտա դալըր իտիմ :

Պիր կիւն պունլարտան պիրիսի պիրտէն պիրէ օտալա կիրիպ տիկէր արդատաչլարնըն պէրապէրլինճէ կիթմէլէրինի , վէ պիր դաչ թապանճա վէ պիր դաչ պըլաք զիյատէ ալմալարնը թէքլիֆ իթտիկի իւզէրինէ , ճիւմէսի տյազլանարաք սիլաչլարնըր դուշանտըլար , պէնտէնիզ օլ սըրատա եինէ պունլար պիր քէրվան պօղմաղա կիտէյօրլար էֆքեարնտա իքէն , պիրտէ պէրապէրլէրինճէ տիվարտա ասըլմըշ օլան պուլկարըյը ալտըզլարնըր կէօրտիւքտէ , պունլար զավղայա կիտէյօրլար սա պուլկարնըն , վէ մուհապպէթէ կիտէյօրլար սա սիլաչլարնըն իղթիլասը եօք տուր , աճայիպ պունէ հալ տըր տէյու տիւշիւնմէքտէ իքէն , պիրաէ իչլէրինտէն պիրիսի պանա իսիթապէն «պու կիւն սէն տաթի պէրապէրիմիզճէ պուլունաճաղսըն» տէտիկինտէ , զաթէն նէրէյէ կիտիլէճէկինի պիլմէյէրէք , վէ ֆադաթ շու հալը մէրադ իտէրէք «օ տէյիլ ամմա նէրէյէ կիտէճէյիլ» տէյու ճէսարէթլէ

սիվալ իթտիմ, նէ՞ ճէվապ ալսամ պէյէնիրո-
նիզ, «պիղ տէտի զէյպէք, պու կիւն աչգ վէ մու-
հապպէթ իթմէյէ կիտէճէյիզ» տէ՞մէսինմի : Պէն
արթըք պիւսպիւթիւն միւթաաճիւպ օլուպ, պու
նասըլ զէֆք վէ մուհապպէթ տէմէկէ պաշա-
տըմ, չիւնքի զէվք վէ մուհապպէթ իտիլէճէք օլան
պիղ մասէլտէ, պու մագուլէ ասէմ էօլտիւրիւճի
սիւսշար, վէ էճզայի նարիյէ իգթիզա իթմէտիք-
տէն պաշգա, հաթթա սիւփիւրկէ չէօփիւնէ պիլէ
հաճէթ իթմէզ օլտուղունու պիլիւր իտիմ, նիհա-
յէթ պու միւթաալեամը գըսաճա քէնտիլէրինէ
պէյան իթտիքտէ, «պուրասը նէ՞րէսի տիւր եա՞հու,
հէր եէրին քէնտինէ կէօրէ պիւր զէֆք վէ սէֆասը
վար տըք տէյերէք, պէնի դօլումտան թութուպ
տըշարըյա չըգարմագլէ, տաղըն էթէյինտէն կէչ-
մէքտէ օլան դալապալլը, վէ փիւր սիւսհ պիւր իզ-
տիհամը կէօթէրէրէք, «իլթէ պու քէվրանըն ի-
չինտէ օլան տիլպէր պիւր գըզը գափըղ տաղա կէօ-
թիւրէճէյիզ» տէտիլէր, հալի իլէ անլէր վէրմէյիզ,
վէ սիզ ալըրըզ տէր իքէն, մութլագ պիւր դավզա
գօփաճագ, վէ էլպէթ պէշ օն քիչի պիւզտէն, պէշ
օն քիչի օնլարտան թէլէֆ օլաճադ տըք» տէտիլէ-
րինտէ—էֆէլէր, պէն սիզէ պիւր շէյ սէօյէյլի՞մ մի,
պէն պէօյլէ զէվք վէ մուհապպէթէ ալըշմըշ օլ-
մատըղըմտան, պանա պիւր սօուգլուդ կէլիյօր :
Աֆիլ իտէրսինիզ ամմա, սիզ պէնի պուրատա պը-
րագընըզ աա քէնտի զէվգինիզէ պագընըզ, տէյիպ

պէօյլէճէ կիւճ հալ իլէ եագայը գուրթարապիլտիմ

Իշթէ պէյիմ, զէյպէքճէ օլան զէվզ վէ մու-
հապպէթ պէօյլէ տիր ամմա, պու մագուլէ հալ
լէր պուրատա, վէ պէօյլէ պիր շէհրի ազիմտէ օլա-
մազ: Պէօյլէ շէհրիսթան մահէլլէրին աշըգլըղ:
անճագ կէօղ, վէ գաշ, վէ ֆիքիր վէ խայալ իլէ
օլապիլիր: Խօշ պու կիպի շէհրիսթանտէ տախի
հիքեայէ իթտիկիմ զէյպէկլէր եօլունտա աշըգլըգ-
վուգու պոլմամըշ մը զանն իտէրսին, էվվէթ շու-
մէտէնի գալեանն իչինտէ պիլէ գարըլարըն իրա-
տէթինէ գարշը ճէպը իտէրէք, նիչէ պին պարպար-
ճա աշըգլըղլար վուգու պուլմագտա տըր: Շու-
ճէպը տէտիյիմ հալեա ալթուն եալտըղը օտա-
լարտա տախի վուգու պուլմագտա իտէ տէ: օ մի-
սիւլիւ օտալար շէհրիսթան սայըլմայըպ, անճագ
Սյտըն տաղլարընտա պուլունան, վէ տէրունինտէ
ալթուն մատէնի օլան մահէլլէ պէնզէր տէսէմ
ճայիզ տիր:

Իշթէ կէօրիւյօրմուսուն օղլում, տէտի տէր-
վիշ, պու միւտահինլէրին պիլէ շու սէօյլէտիքլէրի
պիր տէրէճէյէ գատար հագլը տըր, էվվէթ, ֆէ-
նա պէլլէնմիշ պիր ատէմին տախի լադըրտըլարընը
տիյնէմէլի, անճագ էյիսինի ալը զօյուպ, ֆէնասընը
րէտու իյլէմէլի: Պու կիւնքի կիւն քէնտիլէրինի էն
զիյատէ մէտէնի ատու իյլէյէն մէմալիք էհալիսինտէ,
զէմանը աթիքտէ վուգու պուլուն պարպարըլա-
րըն փէք չօղու պաղը զալըպ, իճրափտիլմէքտէ տիր:

Էօյլէ խէ նի՞շին քէնտիւերինի մէտէնի առտ
կյլէմէքտէ տիրէր : Անըն իշին քի , մէզքիւր պար-
պարլըղլարըն պիր թագըմը շիմաի տիկէր տիւրլիւ
պիր պարպարլըղա թահվիլ օլուպ , պիր թագըմը
խէ , խամ վէ էլպիսէտինի թէպտիլ կյլէմիշ տիր :

Պունու մէօյլէմէքտէն միւրատըմ հիշ պիր
մէմալիքին դայիտէ վէ կիտիշինի թագպիհ իթմէք
տէլիլ տիր , չիւնքի պունլարըն քեաֆֆէսի տալի
ճիհանըն կիտիշինտէն հասըլ օլան , վէ աղըլ վէ
ֆիքըլ իրմէյէն կիզլի սըրլար տըր : Անէրին վէ պե-
նիի առտէմին ֆիքը վէ խէյալինի աբիզ , վէ ամիք
դէշֆէ եալընըզ շու պինայի ալէմի գուրան օլ կէօ-
րիւնմէզ մէյմարի մութլազ դառիր տիր : Նասըլքի
խախայի պէշէր իւզէրինտէ սառտէթ կիւնէշինի մէն
իտէճէք պուլլաթլար , հիշ պիր վագըլթաա էքսիք
օլմամըշ , վէ օլմամագտա տըր :

Պու թարզ մուպահասա , կիտիշիմիդին խա-
րիճինտէ օլուղընտան , անէրտէն սարֆը նապար
իլէ , շու ալգադա վէ աշըգ մաշուզլուզ խուսու-
սունտա էլան պադը դալըպ , էքմէլի մէտէնիթա-
պիր օլանան մէմալիք էհալխալինին իհտաս իլլէտիք-
լէրի սիւպիւ վէ խօշ գըյաֆէթլիւ մէտէնի պար-
պարլըղըն վասֆընը խտէլիմ :

Մալիւմ տիրքի մէտէնի տէտիկիմիզ մէտէնիյէթին
գըտտը , եանի հիսս վէ խորազընտ մուղայիր օլան
հէք ոլիր հալ վէ հարէքէթէ պարպարլըղ եալսօտ
պէտէվիլիք աէնիլիր : Ինսանճա տույլու նի՞ տիր

տէյէճէքսին, ամմա սէն, ճինսի պէշէրի րույի
զէմինպէ իգամէթ իթմէքտէ օլան գարընտաշլար
տան միւրէթթէպ պիր շիրքէթ օլուպ, պիր շիր-
քէթտէ հէր պիր ֆէրտը վահիտին քէնտիսինէ, վէ
գատէրինին հիւքմիւնէ կէօրէ, հայիզ օլտուղու
հուգուգու վար տըր: Յէքտիկէրին հուգուգունա
տօգունմամադ հէր պիր պէշէրին ֆէրիզայի զիմ-
մէթի օլուպ, պունուն պիլ ագս մուղայիրի վէ մու-
խալիֆէթինտէ պուլունտուղունու եէքտիկէրինին
հիւրիյէթ վէ սէրպէսթիյէթինէ տօգունուպ, իգամ
իտէն էհալիյէ պարպար վէ եախօտ վահշի տէնիր:
Պունուն խէլասը տիկէրինին սանա իթմէք իսթէմէ-
տիյին շէյի, սէն պաշղաաքնա իթմէյէ պէտէվիյէթ
վէ պարպարլըդ տէնիր:

Խնանըն ապա եանըլմադ թէրադիսի պու-
օլուպ, իշ պու միզան վէճաանտա վէզն օլտուղտա
աճէպա մէտէնի առտ օլունանլար նէ գատար նօգ-
սան վէ պէտէվի թէսմիյէ օլունանլար նէ տէրէճէ
թէքմիլ կէլէճէք տիր. պուրասընը էսհապը իտա-
րէնին մուհաքէմէյի վէճաանընա թէրք վէ հէվալէ
իտէրիմ:

Սյտըն զէյպէկէրինին աշըգ մաշուգլուղու-
նուն վսավընը, պիր աղ էվվէլ միւտահինէրին
աղզընտան իշիթտիկին հալտէ, էօյլէ պիր նադիր
վէ նէվճիվան դըզը վալիտէսինին աշըզընտան
ճէպը իլէ գափըպ տաղլարա կէօթիւրտիւքլէրինտէ
սէն անլէրին հարէքէթը վահշիյէ լէրինէ աճընրպ:

հաթթա հրքա վէ հիտտէթ տո՛ւյմամբչ մը սընս իշ-
թէ պիր այնի օ միսիւլիւ վահշի վէ պէտէվիլիք ,
քէնտիսինի մէտէնի զանն վէ իլան իյլէյէն պէլտէ
էհալիսի սրասընտա տախի մէվճուտ տուր :

Ֆազաթ դըլըդ գըյաֆէթինի վէ իսմի ահ-
վալընը թաղչիր վէ թէպտիլ իթմիշ օլտուզուն-
տան պիրտէն պիրէ կէօրիւպ ֆարգընա վարամադ-
սըն , վէ հագըգաթ մէտէնիյէթ տէնիլէն լուղէթ-
տէ պիր քէրամէթ վէ ֆազիլէթ վար իսէ , իշթէ օ
տախի պու միսիլիւ վէ պու գըյաֆէթտէ օլան
պարպարլըղը հէմ թէրք , վէ հէմ պուլունտուզու-
մահալտէն գալտըրըպ մահվ իթմէք տիր :

Պարպարլըղըն թէֆէրուաթընտան օլուպ ,
ճէպը տէնիլէն շէյի էկէր եալընըլ գըլըճ , վէ թա-
պանճա , վէ թիւֆէնք տէնիլէն ալէթ վասըթասը
իլէ օլսա իտի , մէյքիւր պարպարլըղը Այտըն
տաղլարընտան պաշգա պիր եէրտէ կէօրէմէլ իտիք
Հալպուքի ճէպըին տախի իւշ թիւրլիւ թարիքի
վար տըր , պիրիսի կէօղէ կէօրիւնէն գուվլէթ տիր
քի , վիճուտա ճէպը իթմէք տիր : Տիկէրի հիլէ վէ
եալան իլէ գանտըրմադ տըր , քի պու տա ֆէքիտէ
ճէպը իթմէք տիր : Իւչիւնճիւսի սերվլէթ վէ ազի-
մէթ տիրքի , զամիրէ վէ իրատէթէ ճէպը իթ-
մէք տիր :

Պիրինճի ճէպըի պիր թարաֆ իթտիլիմիլ
հալտէ , իքինճի վէ իւչիւնճիւ ճէպը տէնիլէն , էն
պարպար ատա օլունտան վտգըթլարտան զիյստէ ,

իշ պու մէտէնի ատտ օլունան վաղըթար տահա
զիյատէ պուլապիլիլի :

Վէ պու սահիհիլի կէօրմէյէն , կիւնէշի տա-
խի կէօրէմէզ , վէ կիւնէշի կէօրէպիլէն պու սա-
հիհիլի տախի կէօրէպիլիլի :

Տիկերինի դանտըրմադ իչին , հիյլէ վէ եա-
լանտա , էսկի վազթըն ատէմէրի շիմտիքիլէր դա-
տար ուսթա վէ մահի՞ր մի իտիլէր . օլամայաճագ-
լարընը թէվարիխտէն մաատէ , ադըլ տախի կէօ-
թէրիլ : Զիւնքի տիրհէմ վէ դընէ օլմայան եէր-
լէրտէ , եուսթուղունըն աղըրլըղընը տէօրթ եիւզ
տիրհէմ տէյու ինանտըրան պիր քիմէնին , տիկէ-
րինին եալան վէ տօլան իլէ դանտըրմադ խուսու-
սունտա նէ՞ տէրէճէլէրտէ էհիլիլէթ վէ մէհարէթլի
օլաճաղը թարիֆէ հաճէթ աէյիլ տիր :

Վաղթըմըղըն իհտատը օլան պիր թաղըմ
կիզլի ուսթալըք վէ խըրըղըղըլարը , վէ քիմէնին
ֆէրք իտէմէյէճէյի հիյլէ վէ սախտէքեալըլըք իլէ
տօլանտըրճըլարը , էն մէտէնիլէրին մէմէքէթ , վէ
հաթթա վիայիթախթլարտա կէօրիւպ իշիտիյօրուզ ,
տէյիլ քի անատօլունուն քէօյլիւքլէրինաէ : Պաղաթ
պունունլա պէրապէր (էվիլէլ քէօյլիլէր) մէտէնի
օլմաղա հավէս վէ զայրէթ իթմէմէլի տիրէր տի-
մէք իսթէմէմ , իֆատէմ եանկլըշ տղնաչըլմասըն
պէնիմ մաղսէտիմ եալընըզ ֆէնա վուգուաթըն
հէր պիր էլի շէյլէրին տախի ալթընտան զուհուրա
կէթիրտիլի խուսուսաթըն աղնամադ տըր :

Ահալ պիթտիկի հալոէ, տիքէնի տախի քէն-
տիսինի կէօսթէրի տէյու, կիւլ ֆիտանը տիքմէմէք
տախի քեարը աղըլ տէյիլ խէ տէ, եինէ տիքէն-
սիզ կիւլ պիթիւրմէք տախի, ինսանըն եէտի ին-
թիյարընտա տէյիլ տիր:

Կէլէլիմ ասըլ մադսէտիսիզէ, եանի օ աշըզ
վէ մաշուղլուզ պապընտա օլան շիմտիքի պար-
պարըզլարա:

Տաղտա պիր դըզը դատիմադ նասըլ պէտէվի-
վիք խէ, շէհրիսթանտէ պիրիսի ազճէ վէ աղիմէթ
իլէ էլէ կէշիրմէք քէզալիք պարպարըլըք վէ պէտէ-
վիլիք տիր: Ջիւնքի պիրինճիսի վիճուտա ճէպը
խէ, տիկէրի իրատէթէ ճէպը տըր, ֆադաթ սէն
շայէթ պուրատա ճէվապ վէրիզ «պունտա նէ
ճէպը վար, վէ քէնտի հիւանիւ ըիզասը իլէ դայիլ
օլտուղտան սօնկրա, պունտա արթըք բատէթէ
ճէպը դալըր մը» տէյէճէք սին, էվվէթ տաղտա
խըրսըզ տախի պիրիսինի օյտուղտան սօնկրա,
օյտուղու ատամա պանա մալընը հէլալ էթ,
եօխսա սէնի պուրատա պաղլայըպ, տաղտա պը-
րաղըպ կիտէրիմ» տէտիկինտէ, օլ առեմ իյի նսօ-
նունու տիւշինէրէք օ էվվէթ հէլալ իթտիմ, վա-
լիտէմին սիւտիւ կիպի հէլալ օլտուն» տէսէ, պու-
թարղ պիր հէլալըն կէօնիւլ ըիզա՞ իլէ մի տիր,
եօխսա ճէպը մը տըր:

Պունտանտա դաթլինաղար շէհրիսթանտէ բա-
տէթէ տիկէր պիր ճէպը տաշա վար տըր. շէյլէ

քի ազըւպալիղէ եէթիշիշ պիր գըղը քէնտի սէր-
պէսթ րույի րեզասը իլէ «պէն ֆիլան տէրիգանլը-
յը Սլահրն էմըր, վէ փէյլանպէրին գալլի իւզըն
ալմագ իսթէրիմ» տէմիշ օլտա, փէտէր վէ մատէ-
րի, վէ եախօտ պիրատէրի «խայր օլմագ, օատէմ
պիգիմ այար վէ իթիպարըմըզտա պիր քիմսէ տէ-
յիլ տիր, օ պիգիմ մէվգըմըզա եագըշմաղ» տէ-
յէրէք մէրգումանըն րատէթինէ ճէպը իտէրլէր :
Հալ պու քի օ տաղըն էթէյինտէ քէնտի եօլունա
կիտէն քէրվան իշինտէքի գըղը, շէյպէկլէրին գա-
փըպ գալըրտըրըլարը պարպարլըք իսէ, իշթէ պիր
գըղ քէնտի ինթիխապ, վէ իսթիյար իյլէտիկի պիր
քիմսէյէ վէրմէյիպտէ, իսթէմէտիկի վէ պէյնմէ-
տիկի պիր քիմսէյէ վէրմէք, քէզա պարպարլըք տըր :

Նասըլ օղլում, տէտի տէրվիշ, շէհրիսթան-
տէ վուգու պուլան պու միսիլիւ պարպարլըքլարը
պէն սանա եէկեան եէկեան սէօյլէմէյէճէք օլտա
իտիմ, սէն պունլարը կէօրիւպ, վէ քէնտի աղլըն
իլէ պուլասիլի՞ր մի իտին, նէ մինասիպէթ, սէն ան-
ճագ չու զէյպէկլէրի թագպիհ իտէր իտին, էօյլէ
տէյիլ մի :

Կէլէլիմ քէնտի մէնգըպէմիղէ :

Մահիր պէյ արդատաշլարը իլէ պէրապէր կէ-
րէյի կիպի գաֆայը թութմուշ օլմաղլէ, թապիի
վէ տէրքեար օլան իվհամ վէ խայալի իգթիզասըն-
ճա քէնտի մաշուգասը հագգընտա քէֆթ կիւյա
միւտալէմէթ իտէր էտի : Եինէ պիր կիւն քէնտի :

արգատաշարընա խիթապէն Եւհու , պու կիւն
 պիր վուգուաթ տահա զուհուր իթտի , սիպէ նազլ
 իտէյիւ պապայըմ նէ մանեա վէրիրսինիզ . տէտի-
 կինտէ , ճիւմէսի պիրտէն Կաման Կնազլ իթ տէ
 կէօրէլիւ , ինչալլահ իշ պիթմիշ տիր . տէմէլէրի
 իւզէրինէ , Մահիր պէյ քէլամէ պաշլայըպ Կու
 կիւն էրքէնտէն Բուգիյէնին խանէսի Էօնիւնտէն
 կէշէր իքէն , Դափուռուռ Էօնիւնտէ տուրուպ , Վէն-
 ճէրէտէ Բուգիյէյի կէօրէմէտիյիւ իշին , մէրգու-
 մա փէնճէրէնին Էօնիւնէ կէլսին տէ պիր ազ կէօ-
 րէյիւ տէյու պէքլէտիյիւ սըրատա , Կէման Գա-
 փու աշըլըպ պիր ուշագ տըշարը չըգարագ Եշունտա
 պիր սանտըգ վար կէօթիւրիւրմիւսին , տէյու
 պանա սիվալ իյլէտիկինտէ , պէն սախի Գուլում
 պէն համալ տէյիլիւ տէյերէք ալըպ եիւրիւտիւմ .
 տէր տէմէզ , մէրգումանըն ճիւմէսի պիրտէն Եշ-
 թէ պէյիւ կէօրտիւն միւ , Կէր իշ օլմուշ պիթմիշ .
 տէտիքլէրինտէ Մահիր պէյ Ենիլին ճանըմ , նէ վար
 գունդի իշ պիթմիշ , պէն ալմաղա գալգըշտըղըմ
 գըլըն գօնաղընտան արգամա Էօյլէ պիր սանտըգ
 ալըպ կէօթիւրտիւկիւմիւ Բուգիյէ փէնճէրէտէն
 կէօրտիւկիւ հալտէ , Էօյլէ պիր զէնկին գըլը պու
 թարղ համալըգ իտէն պիր քիմսէյի ալմագ իս-
 թէր մի . տէտիկինտէ արգատաշարընտան պիրի
 հէյ չաշկըն հէյ , իշթէ մահպուպէն Բուգիյէ խա-
 նըմ օլ սանտըղըն իշինտէ իմիշ , Էյ վահ սէն շու
 քատար շէյի ադլլ վէ իտրագ իտէմէտիւն մի տէ-

տիքէրինտէ, Մահիր պէյ թէաճիւպ խտէրէք «ամմա
եաիտըն հա հիչ էօյլէ շէյ օլապիլի՛ր մի» տէմէսի
իւզէրինէ արդատաշը ճէվապ վէրիպ, «եահու՛», սէն
դըզլարըն պու պապտէ դուլլանտըզլարը շէյթանըզ-
լարը պիլի՛րմիսին. անլէր պէօյլէ պէնիմ սէնին կիպի
մէյխանէտէ օթուրուպ տիւղիյէ բազը մը իչէրլէր
զանն իտէրսին. էլպէթ անլէր տախի օ մահպուս օլ-
տուզլարը դաթէստէն, քէնտիլէրինի գուրթարմա-
զա տայիմա չարէ արայըպ տիւշիւմէքտէ տիրլէր :

էյ վահ սանա Մահիր պէյ, էյ վահ, իլթէ
պու վուգուաթ սահիհ խտէ, հիչ շիւփհէմ եօդ-
տուր քի, Բուղիյէնին տըշարըյա չըդմագ իլին,
փէք մինաիպ պիր չարէ պուլմուշ իմիշ, եաղըդ-
լար օլուսն.քի սէն ֆարդընա վարամամըշտըն չիւն-
քի մահպուպէն սէնինլէ կէօրիւշմէկէ դիյատէ ար-
դուուս վար խտէ, նէ՞ եաիսըն պաշդա չարէսի եօդ-
խտի» տէտիկինտէ, Մահիր պէյ պուսա ճէվապէն
«փէք էյի ամմա, մէրդում պէօյլէ պիր թէտպիրէ
դարար վէրտիկի հալտէ, էվվէլա պու շէյին խա-
պէրինի պէսլէմէ դըզ իլէ պիր աղ էվվէլ տու-
յուրսա օլմա՞ղ մը խտի» տէր տէմէզ, արդատաշ-
լարը «օֆ սէնտէ նէլէր սէօյլէյօրսուն, գըզլար
էօյլէ սէնին պէնիմ կիպի հէր եափաճաղլարը իշ-
լէրինի ծնա պուսա, վէ էն եադըն տօթլարընա-
պիլէ սէօյլէմէզլէր, պախուսուսն.քի պէօյլէ նազիք
մատտէլէրտէ փէք դիյատէ գօրգարլար, չիւնքի
տիւնեա հալի, օլուր.քի պու պապտէ պէսլէմէ

պիր զամագլըդ խտիպ, քէնտիսինի սանտրղըն իշին-
տէն չըգարտըգլարը կիպի, արթըք ար վէ հիճա-
պընտան տիւննա եիւզիւնտէ եաշայամաղ օլուր
տէտի :

Մահիր պէյ տայիմա աշդա գալըմըշ օլտու
ղու ճիհէթլէ, օ եօլտա սէօյլէնիլէն հէր նէվի մէ-
գալաթա գօլայճա ինանմասը թապիի օլտուղուն-
տան, չօգ մալիխիւլէալարը կէրչէք կէօսթէրէն
ղաֆլէթ տիւրպինի տախի կէօղիւնտէ պուլունմա-
սը իլէ լազըրտըյը կէրչէք զանն իտէրէք, վէ պիր-
տէն պիրէ այաղա գալգարադ Վշթէ պէն շիմտի
կիտիպ մէգքիւր ուշաղը պուլարադ սանտըղը կէօ-
թիւրէճէկիմի սէօյլէսէմ օլմա՛ղ մը, տէտիկինտէ,
արդատաշլարը— եէրինէ օթուր, օ շիմտի կէշմիշ
օլա, հիշ գըղ օ գատար վազըթտան պէրու սան-
տըղըն իշինտէ տուրապիլիւր մի, վէ իհթիմալ տըր
քի սէնին թէքրար կիտիպ մախսուսէն սանտըղը
իսթէտիկինէ տախի ճանը սըգըլմըշ օլտուն, հէրնէ
հալ իսէ պու օ գատար մէրադ իտէճէք շէյ տէյիլ,
չիւնքի մաշուգա օլան գըղլար, քէնտիլէրինին ա-
շըգը օլան տէլիղ աշըլընըն սատագաթճա օլան դու-
սուրլարընա ճանլարը սըգըլըր իսէ տէ, թօյ օլ-
տուգլարընը տախի պիլէրէք, դուսուրլարընը օլ
գատար գայտ իթմէղլէր :

Վաղաա կիւզէլ պիր ֆըրսաթ էլէ տիւշմիւշ
իսէ տէ, նէ չարէքի դատրինի պիլմէյիպ գաշըրմըշ-
սըն, իշթէ պու սանա պիր նասիհաթ օլտուն, պիր

տահա պու կիպի խուսուսար վուգուսնաա կէօ
զինիւ ֆալ տաչը կիպի աչմայլ սըն , հալեա եօլ-
տա կիտէր իքէն կէօզլէրին հաւատա ուչան գուչ-
լարտա օլմայլ , օլապիլիրքի մաչուգան ուչան գուչ
իլէ պիր նամէ կէօնտէրմիչ օլտուն , ֆազաթ չու
գափույա կէլէն գըսմէթի գաչըրտըղընա փէք թէ-
էսիւֆ օլունուր , պիրատէր , պու աչգ վէ մուհապ-
պէթ թարաֆէյէնճէ մուհքէմ թուլթուլմուչ տուր :

Աչգ օսու էվվէլ տիւչէր մաչուգա անտէն աչըղա ,
Շէմի նարտէն եանմատան եանտըրմատըր վիերվանէի :

Յէհվասընճա , գըզ ֆիթիլի ալմըչտըր օ տահա պէօյ
լէ չօգ ֆէնու վէ հիլէ պուլուր , մէրադ իթմէ գարըն-
տաչըմ , մատամ իչ պու գատար վիճուտ պուլմուչ
տուր : Պունտանտա դաթինազար պիզզաթ վուգու-
աթ տախի էքսէրի աչըզ . մաչուգլարա մուայէն տիր :

Վազթը իլէ սէնին կիպի տէլիգանլընըն պի-
րիսի պիր կիւզէլ զէնկին գըզընա ալեադա իտիպ
գըզըն պու իչտէն խապէրի օլֆայարադ վուգուի
վէֆաթընա մէպնի վէ զաթէն մէրգումա տէլի-
գանլը հիտտէթի աչգ վէ սէվտասը իլէ մէրգումա-
յը մէվարտան չըգարմըչ , իսթէրմիսին քի գըզ
պայղըն օրոուղու հալտէ էօլմիւչ զանն իտէրէք
կէօմիւլմիւչ օլտուն : Արթըզ գըզ տէլիգանլընըն
քէնտիսինէ օլան պու աչգ վէ սէվտասընա մէզար-
տան վազըֆի օլարադ պիրպիրլէրինէ գաւուչմուչ-
լար տըր , նազլ իտէյիմտէ տիյնէ :

ՕՆ ԵՒՏԻՆՃԻ ԿԻՒՆ

ՄԷՋԱՐՏԱՆ ՉՐԴԱՆ ԳՐԶ

Եվայիլէ ֆազըր տէլիգանլընըն պիրի դա-
յէթլէ գէնկին պիր առեմին դըզընա թաշիք խտիպ,
չէօյլէ պիր ֆազըրէ տէլիգանլընըն պու մազուլէ
սահիպ սէրվէթ, վէ սամէնտէն օլան պիր առեմին
դըզընա ալեադա իթմէսի թէմամի իյէ իւմիւտ-
սիզլիք իսէ տէ, շու հայընա իւմիւտի պիչարէյի
տահա դիյատէ միւթէհսիր իյլէտիյինտէն տիլտա,
տէ օլտուզու մահպուպէսինէ վասըլ օլմադ, առե-
թա էֆլաքէ նէրտիպան դուրմազ մադամընտա
օլարադ, քէմալը հիւսնիւ էլէմ մահզուն վէ շու
իւմիւտսիզ աշդ վէ սէվտա նորընա եանարադ հա-
լի տիկէր կիւն օլտուզունտան, նէ եափաճադընը
շաշըրմըշ վէ քէնտիսինի քէշթ վէ կիւզար վէ ա-
վարալըզա վէրմիշ խտի:

Ձէվալը տէլիգանլը կէօնիւլ վէրտիկի դըզտա
պիլ մուգապէլէ սէվտա հալի կէօրէմէյէճէկինի
սիլիը, վէ ֆաւաթ անըն քէնտիսի իյին նէ հալ-
լէրէ կիրիֆթար օլտուզունտան օլտուն մէրզումա,

ներն պիր ազ վագրփրնա օլամատըղընը պիլսէ ֆէ-
րահտէն ճանընը վէրիր իտի :

Հալ պուքի շու դատարճոդ պիր թէսէլլի-
տէն տախի մահրում օլուպ , պիչարէ տէլիդանը
տէյիլ աթէչի աչդ վէ սէվտասընը , հալեա քէն-
տիսինին քիմ օլտուղունու պիլէ մահպուպէսինէ
իլաթարէ միւգլթտիր տէյիլ իտի , աճընաճագ հալ-
էվվէթ , աճընաճագ հալ տէրիմ , չիւնքի հայտուա-
լար իլէ իհաթա օլմուշ պիր տաղ պաշընտա , զա-
լում պիր խրոսըղըն էլինէ կէչէն պիչարէ պիր եօլ-
ճունուն ինսաֆսըղլըղլա գաթլ օլտուղու սըրաաա ,
հիչ տէյիլ իսէ եօլճու քիմին էլի իլէ էօլտիւրիւկիւ-
յօր օլտուղունու սօն նէֆէսինտէ տախի կէօրէպի-
լիր օլտուղունա նիսպէթլէ , պիր կիւղէլին աչդ վէ
սէվտասը իլէ էօլում գալուլարընա ետղլաշմըշ օ-
լան պիր տէլիգանը , տէօնիւպ արդասընա պագ-
տըգտա , քէնտիսինի օ հալէ գօյան մահպուպէյի
շու իչաէն քէմալի իլէ ալ խապէր կէօրէրէք , վէ-
ֆաթընտան սօնկրա տախի խապէրսիղ դալաճա-
ղընը պիլիր :

Ավճըլարտան պիրի , էկէրչի պիր դուշ իւլէ-
րինէ նիչան ալըպ , թիւֆէքինի պօշաթտըգտա ,
շու դուշուն վուրուլուպ վուրուլմատըղընը էքսէրի
ֆէրք իաէմէղ , անճագ օ ճիվարտա տօլաշըր իքէն
վուրուլմուշ օլան դուշ եէրաէ կէօրտիւկիւ հալտէ ,
պունու քէնտիսինին էօլտիւրտիւկիւնիւ խաթընա
կէթիրիր : Տագաթ չօդ դըղլար քէնտի աչդ վէ

սեվտալարը ուղղունտա պին տերտ վէ պէլա չէքէ-
րէք էօլմիւշ օլան պիր չօդ տէլիգանլընըն մէզարը
թօփրաղընը կիւլէրէք օյնայարագ չըղնայըպ կէ-
չէրէր :

Իշթէ աչգ վէ սեվտա թէատրօսունտա պէօյ-
լէ օյունլար տախի օյնարլար ամմա , վէրայի փէր-
տէտէ օյնանըլտըղընտան հէրքէս կէօրէմէզ :

Պիչարէ տէլիգանլը խայլի զէման , պահըը
մուհապպէթին տարղալարը էլինտէ էնկլէնճէ օլա-
րագ քէմալը ետիս վէ նումիտի իլէ պիր կիւն մահ-
պուպէսինին դափուսու էօնիւնտէն կէչէրքէն կէօր-
տիւկի իզտիհամը տիւկիւն զալապալըղը զանն ի-
տիւպ , հաթթա օնվկիւլիւսիւ կէլին պիլէ օլմուշ
օլա , արատա պիր քէրրէ եիւզիւնիւ կէօրէպիւ-
մէք վէ պէօլլէլիքլէ հասրէթինի ալմագ իւղրէ դա-
րար վէրմիշ իտի : Հալ պու քի իշ քէնտի զիւիւ-
միւ կիպի օլմայըպ , իզտիհամըն սէպէպինի պիր
դաշ քիչիյէ սօրտուգտա , դըզըն էօլմիւշ օլտուղու
նուն խապէրի ալմասը իլէ ազլը պաչընտան կի-
տէր , վէ կէօզլէրինտէն սէլլէր կիպի ըէվան օլան
գանլը եաչլարընը էթրաֆընա սերփէր իտի . նիհա-
յէթ մէրգում տէլիգանլը ճէնագէ ալայընա գա-
թըլարագ գապրիսթանէ վասլ օլտուգտան վէ հէր-
քէս տաղըլտըգտան սօնկրա , քէնախի դըզըն
տէֆն օլտուղու մէզարը պէքլէյիպ վէ թօփրաղ-
լարընը էօփիւի , տէրսի տէրունինի ճիւզի թէպըն
թթմէկէ զայրէթ իթտիկի սըրուտա , ախսամ օլուր

օրթալըք գարարըր , վէ հասրէթի աշդ իլէ նէ եա-
վաճաղընը շաշըրըր վէ էնճամբ մէգըիւր գըզը
մէղարտան չըգարըր վէ խանէսինէ կէօթիւրիւր :

Զէվալըր տէլիգանլը էօլմիւշ օլան մահպու-
պէսինի , քէնտի օտաւընտա տուվարա տայասըպ
հայաթընտա կէօրէմէտիկի շու մէնզարէնին վէֆա
թընտա օլտուն կէօրէրէք կէօյնիւնիւ էյլէնտիրմէ-
կէ չալըշտըղը հալտէ , ճէնագէնին նակէհան տէվ-
րիլիպ տիւշմէսի վէ աննընըն յէտիտէն եէրէ կէլ-
մէսի իւզէրինէ օրատա օլան պիր չիվինին թէէ-
սիրինտէն մէրգուլմէնին պաշը դանամաղա պաշար
վէ մէֆթանըն նէֆէս ալըպ վէրմէքտէ օլտուղու
նու կէօրիւնիւր :

Շու հալտէ տէլիգանլը Նիւյֆ վէ տէհչէթին-
տէն տըշարըյա դաշար իսէ տէ , քիմնէյէ պիր շէյ
տէմէզ վէ տէյէմէզ օլտուղունտան , պիթէքրար
իչէրիյէ կիրէր իսէ տէ , գըզըն քէնտինէ սարըլա-
ճաղընտան գօրգարադ տայիմա կէրիտէ տուրուր :

Պիր արալըք նասըլ ըսա ճէսարէթլէնէրէք էլ-
լէրի այագլըրը տիթրէճէսինէ գըզըն պաշընը սա-
րըպ վէ գանընը տիյնէնտիրիպ թէտավիսինէ տէ-
վամ իթմէքլէ , պիր իքի կիւն սօնկրա գըզ կէօզ-
լէրինի աչըպ էթրաֆընա պագմաղա պաշար :

Թասատիւֆ դապիլտէն պէօյլէ չօդ շէյլէր
վուղու պուլուր . չիւնքի , գըզ պիրտէն պիրէ պա-
յըլմըշ օլտուղունտան անլընտան պիր դան ալմագ
լագըմ կէյիր իքէն , թաճիլ իտիլէրէք ճանը իւս-

տիւնտէ օլան գըզը հօլմիւշ գըյասը իլէ տէֆն
իթմիլէր իմիշ, խիւլասայի քէլամ պիր գաշ կիւն
կէշէրէք, գըզ տէրունի ույգուտան ույանըր կիպի
քէնտիսինն նասըլ հօլիւս տէ օրայա կէլտիկինն
սէպէպլէրինի զայիֆ վէ պի մէճալ հալ իլէ սիվալ
իթմէկէ պաշար :

Տէլիգանլը վսգուի հալի նագլ խոիպ, զէ-
վալլը գըզըզաղ թէահիւր վէ թէահճիւպ իլէ տիյ-
նէտիքտէն սօնկրա, շու միսաֆիրխանէյի ալէմտէ
պիր միւտտէթ տահա գալմասընա սէպէպ օլան պիղ-
զաթ քէնտի տշգ վէ սէվտասը օլտուղունու աղնա-
յարագ աշըգը պատըզընա թէշէքքիւր իթմէկէ
պաշար : Նիհայէթ իւլ էմր գըզ պիր գաշ կիւն
զարֆընտա իֆագութ պուլարագ օտանըն իշինտէ
եաւաշ եաւաշ եիւրիւմէկէ պաշլատըղը հալտէ,
քէնտիսինի վալիտէսինն խանէսինէ կէօթիւրմէ-
սինի տէլիդանլըյա նիյազ իթտիկի սըրատա, տէ-
լիգանլը ֆըրսաթը ազիմէ ատտ խոէրէք տէրտի
տէրունինի անա պէյան, վէ պունտան սօնկրա իքի-
սի պիրիքտէ էմրարը վագըթ իթմէյէ արզուտուն-
տա օլտուղունու տէրմէյան խոէր. մէրգուճա պու-
նու իշիտինճէ, քէնտիսինի փէնշէի էճէլտէն գուր-
թարմիշ օլան զաթա պու րէճլի օլտուղունու պի-
լէրէք շու թէքիֆի քէմալը խօշնուտիյէթլէ գա-
պուլ խոիպ, միւպարէք պիր սահաթտա նակէ-
հան օլարագ պիրպիրէրինի ալըրլար :

Սրատան պէշ ալթը այ կէշտիքտէն սօնկրա

պունլար դարը գօծա պիր կլն տըշարըյա չըգըպ
կէզլնտիքէրի սըրատա , գըզ հիչ տէյիլ իսէ պիր
քէրէ օլտուն խանէլէրի էօնիւնտէն կէչմէք ար-
ղուսունտա օլտուղունու զէվճինէ պէեան իթտիք-
տէ , մէրդում պունա ըաղը օլուպ , ֆադաթ քէն-
տիլէրինին քիմ օլտուղլարընը փէտէր վէ վալիտէ-
սինէ հաւաշ հաւաշ պիլտիրմէսինի թէնպիհ իտէ-
րէք օթարաֆա տօղրու կիտէրլէր : Գըզըն վալի-
տէսի պէր վէչհի միւթատ փէնճիրէնին էօնիւնտէ
օթուրմուշ , վէ գըզընըն հասրէթի իլէ կէօղլէրինտէն
դան եաշ ագմագտա պուլունմուշ օլտուղու հալտէ ,
պիրտէ թըպգը քէնտի գըզընա պէնզէր պիրիսինին
կէլտիկինի կէօրիւնճէ աղլը պաշընտան Վիտէրէք
սաշլարընը եօլմաղա պաշլայուպ , կէօղլէրինիտէ ան-
տէն այրումաղ իտի :

Էլ հասըլ պունլար դաբունուն էօնիւնէ վա-
սըլ օլտուգտա դարընըն արթըք սապրէ մէճալի
գալմայըպ , շու գըզ հէր քիմ օլուր իսէ օլտուն պի-
րաղ իչէրուէ տավէթ իտէրէք եագընտան եիւ-
զիւնէ պագմաղլէ գըզըմըն հասրէթինի ալայըմ
տէյէրէք խանէսինէ տավէթ իթտի :

Պունլար շու տավէթի գապուլ իտէրէք եօղա-
րընա չըգըպ օթուրտուգտա , վալիտէսի , գըզընըն
եանընա կէլէրէք տիգաթլէ եիւզիւնէ պագար , վէ
քէնտի գըզընը թանըր իսէտէ , էօլմիւշ օլան ա-
տէմին տիրիլմէզ օլտուղունուտա պիլտիկինտէն
շու վուգուաթը ղարիսլէյէ պիր միսնէա վէրէմէյէ-

բէք շաշըրըր , կէօզ եաշլարըր զուրուր , վէ քէն-
տիօնին օտա գափուսունտան տըշարույա աթարաք
«նէրէտէն խտի քի շունլար կէօզումէ իլիշտի» տէյու
սլաղըրըր , վէ նիհայէթ էվին իչինտէ պուլունան-
լարըն ճիւմէսի ալթիւսթ օյարադ , մէրգումանըն
չըգըպ կիթմէլէրի իչին իշարէթլէր օլունուպ , ֆա-
դաթ վալիտէսի սըր տիւրլիւ այրըլամայուպ , մէ-
լիլ մէլիլ մահսուն եիւպիւնտէն եօգարըր պադա գալ-
տըղը հալտէ , քէրիմէսի արթըգ շու հալէ թէ-
համմիւլ իտէմէյէրէք վալիտէսինն գուճաղընա ա-
թըրտը , վա՛յ վալիտէճիլիմ , ուէն սէնին էօմիւշ զանն
իթտիկին էվլատընըմ տէմէսի իլէ , վալիտէսի պա-
յըլըպ եէրէ սէրիլտի : Հէր նասըլըսա էնվայի էճզա-
լէրէ ազըր պաշընա կէթիրիիպ , վուգուի հալի
թէմամի իլէ քէնտիսինէ նագլ վէ հիգեայէ օլուն-
տու : Զէվալըր վալիտէ , տամատընա պինլէրճէ թէ-
շէքքիւր իտիպ , եէնիտէն տիւյիւն թութուլմասը-
նը էմր իթտի , վէ պէօյլէլիքլէ սէֆայի խաթըրլէ
էօմիւր սիւրտիւրտիւլէր :

Աէօրտիւն մի օ՛ղլում , տէտի տէվրիշ , էմրարը
վաղըթ իչին էվայիլտէ սէօյլէնիլէն մէսէլլէրի պիլէ
Մահիր պէյի գանտըրմագ իչին միւտահինլէր էլլէ-
րինտէ ալէթ իթմիշլէր իտի :

Պիր ատէմ հէր նէգատար ազըլըր օլմուշ օլ-
սա , սէօյլէնիլէն շէյր հագգընտա , պէլպի շու
շէօյլէ օլուր տէյու ինանմամասը թապիի տիր . ա-
լէլաուսուս օնա պէնդէլ պազը շէհատէթլէր տախի

կէօստէրիտիկի հալտէ , շախտը մէրդ ում պիտի-
կինի շաշըրուդ , քէնտի պահսընտա եանկլըշ օլ-
տուղունու իգրար իլէ , գարշըսընտաքինէ հազ-
վէրիւ :

Պու պապտէ պիշարէ Մահիր պէյ , նէ եափ-
սըն քի զաթէն աշգ վէ ալագա իլէ սէրղօշ օլտու-
ղու հալտէ , շիմտի տէ պիր թարաֆտան իշրէթ ,
տիկէր թարաֆտան միւտանհինլէր իլէ սէօհպէթ
իթմէսի զէհնլնէ քեամիլէն փէրուշանիյէթ կէթիւ-
միշ : Վէ շու քեազիպ վէ միւրթէքիպ միւտահին-
լէրին գօրգուսունտան , զէվալլը տօղրուլուգ Մահիր
պէյտէն գաշմագ տան պաշգա չարէ պուլմամըշ տըր :

Սէն շիմտի օղլում , իլավէ էթտի տէվ-
լիշ , պու միւտահինլէր պահսընը պու դատար ու-
զաթտըղըմա իհթիմալ տըր թէաաճիւպ իտէրսին ,
անճագ պու դատար թաֆսիրսթըմըն սէպէպի վար
տըր : Չիւնքի ալէմտէ եալան դատար միւղիր պիր
շէյ օլմատըղը հալտէ , միւտահինլէր իսէ պու եա-
լանճըլըղըն ավօգաթը տըրլար : Պունլար օլմամըշ
օլտա էն ճահիլ պիր ատէմին տախի տօղրույու կէօ-
րէպիլէճէյի տէրքեար տըր , ֆագաթ միւտահին-
լէր տօղրուլուղուն եիւզիւնէ էօյլէ գալըն փէրտէ
շէքմիշէրտիր քի , էն ագըլ վէ տուրէնտիշ պիր ա-
տէմին տախի կէօրէպիլմէսի միւմքիւն օլաւագ : Ու-
մարըմքի պիշարէ Մահիր պէյի թագպիհ իթմէզ-
սին : Մահիր պէյին թագպիհ օլունաճագ հալի եա-
լընըլ տօղրուլուղու նասիհաթ իտէն սատըղ տօս :

Թունա ինանմամսը տըր :

Իշոէ պու ճիհէթլէ պաշընա պին տիւրլու պէ-
լա կէթիրմէյէ սէպէպ օլմուշ տուր :

Պուշլարըն պէօյլէճէ պիր միւտտէթ տահա
մէյխանէտէ էյլէնիպ Մահիր պէյտէն պէշէր օնար
ալթուն սըզտըրտըզտան սօնկրայ, հէրքէս իյինէ
կիթտի :

Պիր արալըզ միւտահինլէր պիր դահվէխանէ-
տէ պիրլէշէրէք իյլէրինտէն պիրիսի քէլամէ պէտ իլէ
« էյ արգատաշլար, զաննըմ Մահիր պէյին սէր-
վէթի տիպ սուլարընը պուլտու կիպի աղնարըմ,
եավաշ եավաշ քէնտիսինտէն այրըլմազ լազըմտըր:
Զիւնքի ալեագա իթտիկի գըզ հագգընաա չիմտի-
յէ դատար գուրուլան տուզազ վէ օյունլարըն հիշ
պիրի փաթլազ վէրմէտի իսէտէ, պունտան սօնկրա
վէրէճէկի իհթիմալտէն օլտուղունտան եագայը էլէ
վէրմէքսիզին քէնտիսինի թէրք իթսէք ֆէնա օլ-
մուզ » տէմէսի եիւզէրինէ, ճիւմլէսի եէք սիլ վէ
եէք ղէպան » էվվէթ, փէք կիւզէլ պույուրտու-
նուզ » տէյէրէք, օ կիւնտէն սօնկրա Մահիր պէյին
տավէթինէ իճապ իթմէմէք, վէ կէօրիւշմէմէք
եիւզրէ գարար վէրտիլէր :

Տիկէր թարաֆտան զէվալլը Մահիր պէյ, բու-
յատա ալթուն կէօրիւպ, ույանտըգտա էլլէրինի
ուզատան շաշգըն կիպի, պիր տիւզիւյէ Բուզիյէ
խանըմըն գափուսու էօնիւնտէն կէշէրէք, աշգ վէ
սէվտասընտան զէրրէ գատար խապէրի օլմահան

հէր պիր հալ վէ հարէքէթինէ քէնտի կէօյնիւնճէ մաննալար վէրիպ, մէսէլէ, Բուգիյէ պիր արալըգ սօգաղա պադար իսէ կէօղիւնիւ պէնտէն այըրմա-յօր տէր իտի : Մէրգում Մահիր պէյ շու խէյալի էվհամ իլէ վադըթ կէչիրտիկի, վէ երնէ պիր կիւն գաբունուն էօնիւնտէն կէչտիկի սըրատա թէսատիւֆ պուեա, ուշադ գաբույու աչարագ պիր մահալէ կիտէճէք օլան պէօյիւճէք պիր սանտըգ իչուն պի-րիսի արատըղընտան, Մահիր պէյի օրատա կէօր-մէսի իլէ, պու մագուլէ պիր խըամէթ արայօր գըյաս իտէրէք պու իշի քէնտիսինէ պիլտիրտի,

Մահիր պէյ իսէ օ կիւն Բուգիյէյի փէնճիրէ-նին էօնիւնտէ կէօրմէմիշ, վէ արգատաշլարըննա-սիհաթը իւզրէ, պէօյլէ պիր ֆըրսանթ տիւշտիւք տէ ֆէվթ իթմէյէճէկի զաթէն գարարլաշմըշ օլ-տուղունտան, Բուգիյէ խանըմը սանտըգ տէրունին-տէ տիր գըյասը իլէ, փազարլըք մագարլըք իթմէք-սիզին «էվէթ կէօթիւրիւրիւմ» վէ սանտըղը օմու-ղունա վուրտուղու կիպի քէնտի խանէսինէ կէօ-թիւրմէսի պիր օլտու, ուշադ օ արալըգ չանթա-սընը ալմագ իւզրէ օտայա կիրիպ չըգտըլը հալտէ, սանտըղը վէ ատամը ծնտա պուլամատըղընտան, օ թարաֆա պու թարաֆա գօշարագ սիվալ իթտիք-տէ ալտըղը խապէրէ կէօրէ Մահիր պէյին խանէ-սինէ կիթմէյէ պաշլատը, ուշադ սանտըղը արա-մագտա օլտուն, պէրի թարաֆտա Մահիր պէյ սանտըղը պիր թագրիպ խանէսինէ ոօդուպ, մահ-

պուպէսինի իշխնոէն չըգտրմադ իւմիւտի իլէ աճե-
լէսինտէն ոօգադ գաքուսունու պիլէ գափամադը
ունուտարագ « ա՛հ պէնիմ սէվիլիլիւ Բուգիյէճի-
յիմ », պէն պու սահաթը կէօրէճէքմի խոիմ » տէ-
յէրէք սանտըղը գըրմաղա չըղըշտը :

Հալպու քի սանտըղըն պիր դաչ թախտասը-
նը սէօքմէքլէ պիր թաղըմ խաս շալար վէ դու-
մալար, վէ տիւրլիւ էնթարիլէր կէօրտիւկիւնէ
միւթէաղըպ, գըղըն միւճէրրէթ սանտըղըն ալթըն-
տա պուլունաճագ իւմիւտի իլէ, էչեալէրի պիր
թարաֆա գօյարագ « աֆէրին Բուգիյէմ, ճէհէղինի
պէրապէր ալըպ կէթիւրմիշ » տէյու սէվինճինտէն
նէ ետափաճաղընը պիլմէղ խոի :

Օ սրալըդ ուշագ գափունուն էօնիւնտէն կէ-
չէրէք բաթ կէլէ պիր իչէրիյէ պաղտըգ տա, սան-
տըգ գըրըլմէշ վէ տաղըլմէշ, վէ իշխնտէքի զիյ-
ղըլմէթ էչիտյի քեամիլէն եէրէ սէրիլմիշ օլտու-
ղունու կէօրմէտի իլէ, / հէման իչէրիյէ կիրիւպ պի-
շարէ Մահիր պէյին գօլունտան թութտուղը կիպի
« վայ սէն խրօըղ իմիչին, պիղտէ թէմամ սան-
տըգ ինանաճագ ատամ պուլմուշուղ « տէյէրէք
Մահիր պէյի հիւքիւմէթէ թէսիմ իթտիկինտէն
հաղըսա իղա իթտիրտի :

Մահիր պէյին աօղրու սէօլէր էհպապը •
կիւնէրտէ մահպուս օլան պիր րէֆիքի իչին քէ-
ֆալէթ իթմէք իւլրէ հիւքիւմէթ տայլրէսինտէ
պուլունուպ, Մահիր պէյին չու սատըգ ատամը

հափըստանէնին փէնճիրէսինտէն կէօրտիւկիւ ան-
տէ , պիր թարաֆա սաֆուշարագ , շայէտ օ թա-
րաֆա կէլէճէք օլուր իսէ , էօնիւնէ կէրիլպ քէն-
աիսինի սիփէր իյլէմէսինի մահպուս արզ առաշա-
րընա թէնպիհ իյլէտի :

Էյկիտի սօուդ եիւզլիւ սօղըուլուդ տէտի պու-
րատա տէրվիշ պազը աստէմէր «սօղըույու սէօյլէր
խսէն մաղհար իլթիֆաթ օլուրուսմ» դըյաս իտէրէր:

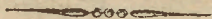
Պէօյլէք եաղնըշըդ , պագսանա սօղըույու
սէօյլէյէնին եիւզիւնիւ պիլէ կէօրմէք իսթէմէյօր-
լար , չիւնքի օ մագուլէ եալան վէ հիլէյէ դափը-
լան աստաւար պիր արալըդ տիւշիւքլէրի տու-
գաղըն միւսիպէթ հալինի կէօրտիւքլէյին , սօղըու
սէօյլէք էհպապլարընըն եիւզիւնիւ կէօրմէկէ ու-
թանըրլար : Հօշ պու հալ իլէ սախի քէնտիլէրինի
ալտատմըշ օլուրլար եա . թօհաֆը շուրաճըքտա տըր-
քի , պիր աստէմ հիլէ վէ տէսիսէյէ դափըլարաք
չուզ ուրա տիւշիւքտէն սօնկրա եինէ օ մագուլէ
միւստահին վէ հիլէքեարլարա ինանաճաղընա չուփ-
հէ եօք տըր :

Շիմսի միւստահինէր Մահիր պէյաէն չու վու-
դուաթը իշիթսէլէր «տուր ա պիրատէր , պիդ օ
մաստէյիպէսլէմէ գըզտան թաստիք իթտիք , է-
կէրչի էնթարիլէրին ալթընտաքի գալան դումաշը
տախի չըգարընճայա դատար թուլթուլմամըշ օլսա
խտին Բուդիյէ օ գումաշլարըն ալթընտան չըգաճադ
իմիշ , չիմսի իսէ պիշարէ դըզ բուսլայի ալէմ օլ-

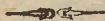
մուշ օ տէյեճէքլէրինէ , վէ զէվալը Մահիր պէ-
յի ալտատըպ թագսիրաթը քէնտի եիւզէրինէ համլ
իթտիրէրէք, ա'հ օնասըլ օլտուտա պէն դափույու
դափամաղա ունութուում, վէ չիմտի հէմ մալտէն
վէ հէմ տէ գըզտան օլտում օ տէյու ահ վէ ֆէր-
եաթ իթտիրէճէքլէրինի շիւփէ՞ մի իտէրսին :

Էպնայի պէշէրին եալանա իզնա օլմասը օլ
գատար թապիի տիր քի պլնէրճէ պէլայէ օղ-
րամըլ իքէն տախի եալանըն գույրուղունու պը-
րագմաղ : Սանա նասիհաթըմ օլտուն օղլում , շու
ֆանի տիւնեառէ կէչինմէք իսթէր իսէն տօղրու-
տան այրըլմա : Ֆագաթ պիրինէ տօղրույու նասի-
հաթ իտէճէկին սըրատա էճղաճըլարըն զէհիրի
իհթիրաղ իլէ սաթտըղլարը կիպի, սէն տախի իհ-
թիրաղ իլէ սէօյլէ, չիւն քի տօղրուլուդ հավայի հա-
վէս էօլտիւրիւճիւ զէհիր օլտուղունտան հէրքէս ան-
տէն նէֆրէթ իթմէքտէ տիր :

Պիղ կէլէլում եիւնէ Գաթինանըն մէնղըպէսինէ :

ՕՆ ՍԵՔՒԶԻՆՃԻ ԿԻՒՆ

ԱՇԳԱ ՏԻՒՇԷՆ ԴՕՃԱ ԳԱՐԸ

Գաթինանըն իւշ օթուղպիր եաչընա գառեմ
պաստըղը վազըթտա քէնտխտինի պիր նէվճիւլան
վէ տիւպեր գըղ: եէրինէ գոյարազ շու տէրէճէ
սիւս վէ զիյնէթէ տիւշմէսի մութլազա սէպէպսիզ
տէյիլ իտի: Էվվէթ սէպէպսիզ տէյիլ իտի տէրիւմ,
չիւնքի նազլ իտէճէյիւմ հիքէայէտէն հազըզաթի
հալի սէնտէ աղնայաճազսըն:

Գաթինանըն օթուրտուղու խանէ գաբուսու
գարչընտա թահթափէրտէ իլէ իհաթա իտիւմիշ
ուֆազ պիր պախչէ գաբու վէ պախչէնին պիր
քէօշէսինտէ գաբուսու տիկէր պիր ոօգաղա աչը-
լուր քիւչիւք պիր էվ օլուպ, տրատա պիր տէֆա
գօլթուք տէյնէկլէրինէ տայանմըշ, պիր ալազը
թութմաղ, իւսթիւ պաշը փէրուշան, պաշընտա եազ-
լը պիր շափզա իլէ եաչընա պիր առէմ, վէ պիր
տէ հավիտէ չամաշըրճը քէօր պիր գարը կէօրիւն-
տիւկիւ կիպի, Գաթինանըն գափուսունա գարչու
օլան թահտա գաբու էօնիւնտէ տախի էքսէրի
կէնճ վէ սիւսլու պիր դըզըն տուրմասը կէօրիւ.

նիւր խտի : Պաշտար իթալիա էհալիսինաէն զայէթ
լէ ֆաղըր քիմնէլէր օլտուղու ճիհէթլէ , գըզըն
փէտէրի քէօթըրիւմ հալ իլէ պիւ իշէ եարաւմու-
տըղընտան իխթիյար վախաէսի չամաշըրճըլըզլա
պուշարը կէշինտիրի խտի :

Մէրչումա գըզ Պիանդա թէսմիէ օլունուպ
գար կիպի պէյազ վէ այըն օն տէօրաիւ կիպի տի-
յիւրմի չէհրէլի օլտուղունտան , հէրքէս թարաֆըն-
տան սէվիլմէյէ շայէթի տէսէմ հայիզ տիր :

Յիւ վապը Էվրօփա էհալիսինտէ եէօյլէ սլէս
սէվիլմէ տիշպէր չըգմաղ ամինա մէրգումա Պիանդա
Խատանպօլտա աօղուպ պէօյումիւշ օլտուղունտան
մը , պիլմէմ նէտէն , սայըլըր կիւղէլլէրտէն օլ-
տուղու ինքեսար օլունմազ :

Իշթէ սլուտա ձէնապը Հադդըն սիւր ճիւլէի
մախսուտէսիտիրքի , էպնայի պէշէրէ իհսան պույ-
րուլան հէր տիւրլիւ ազլ վէ տիւրայէթ վէ հէր նէ-
վի հիւնէր վէ մարիֆէթ չար իլթար ճիհանէ եա-
եըլուպ , կիւղէլլէր իսէ հադդէթի Ստէմին խալք
օլտուղու մահէլին ճիւլարլարընտա գալմըլ տըր :
Չիւնքի Էվրօփա վէ Սմէրիդա էհալիսի էքսէրի
դոյիֆ , սաչ սադալ վէ դաշըհէլիլլէրի պիրպիրինէ
ուլմազ , եիւղլէրի պաշէա , վէ կէօղլէրի պաշգա
սիւր հալտէ , խիւլասայի քէլամ չէհատէթի ամմէ
իլէ չիւրքին առտէմէր տիր տէյուլ օլիլիլ :

Սֆրիդա գըլթասընտա իսէ պիւ թադըմ սի-
եահ , վէ եախօտ մէլէզ առնմէր միւշահէտէ օ-

լուսնուղու կիպի , ջին վէ ճաբօն իդլմնտէ տա-
խի գօշու պէլի էյրի , սըրթը դանդուր , եիւղիւ
ուղուն , անլարը սիվրի վէ կէօղլէրի չուգուր ին-
սանլար կէօրիւրիւզ , եայլնըզ Աիւրծիւստան Ձեր-
բէղիսթան , Երմէնխիսթան վէ օլ ճիվար էհալլէ-
րինտէն պաշլայարադ . Ասիա գըթաւընըն Այդ տէ-
նիզ գըյըլարընն գատար թէքմիլ կիւղէլ միւշա-
հիտէ իյլէրիզ , Վադաա պիր մըդտար կիւղէլլէրտէ
Ադ տէնիզ ատալարընտա պուլունտուղու տէրքետը
արը : Թապիաթըն պու կիլլի սըր վէ հիքմէթի քիւ
պիլիր նէ սէպէպլէրտէն տօլայը նէշէթ իթմիշտիւր :

Ախանգայը ունաթմայարադ կէլլիւմ էսկի
մէնդըպէմիղէ : Ասանլար զաթէն փէք Ֆադըր քիւմ
սէլէր օլուպ , տիլպէր Ախանգա իսէ պաշկա դըզ-
լարըն առէթի օլտն մալիսիւլէալար կիպի տիւրիւ
միւթաալէա տա պուլունտուրադ , գուրու էթմէր
հէրինէ նէ զամոն նէֆիս թաալէր հէյէճէկինի ,
վէ քէօհնէ էլլիսէյի նէ վադըթ իւսթիւնտէն ա-
թըպ տա ազըր , պահալը վէ սիւսիւ ֆիւտանլար
իզտա իտէճէկինի աիւշիւնիւր իտի , հալ պու քի
թէճէլլի եալէր օլմաուրդաա զանն իտէրսին քի
կիւղէլլէր վարս իթմէհօ :

Իշտէ Ախանգա չու հալ իլէ վաշըթ կէչիրէ-
րէք պիր միւտտէթ սօնկրա Գարջօ իսմինտէ պիր
դօնաուրաճը տէիշանլը իլէ իւլֆէթ փէյտա իտէ-
պիլիր , մէրգոււմ Գարջօ հաղըլըլը վէ տիլպէր պիր
տտէմ իտի իսէ տէ Ախանգանըն արզու իյլէտիլի

խաստէլէրտէն մահրում խոր :

Պիանգա քէնտի փետէրի խանէսինտէ կէջին մէքտէն տահա էյու պիր հալտէ կէջինտիրէպիլէ-
ճէկի իւմիւտինտէօլունուպ, ֆագաթ մէրդում Գարլօ
պիր էսնաֆ փարչասը օլտուղունտան իքիսինին պիր
եօլա չըգաճաղը իշթիհպահտէն վարէսթա տըր ,
եինէ պու ճիւմլէ մէրդումա Պիանգա դաբուտան
փէնճէրէտէն Գարլօ իլէ պիր դաչ քէրէ կէօրիւ-
չիւպ գօնուչտուքտա տօղրուսու մէրդումա Պիան-
գա սէվկիլիւսիւ տէլիգանլը հադգընտա հիսս
իթտիկի աչգ վէ ալեագա զէնկինլիք արզուսունու
ունութտուրուպ, կէօյնիւնիւ պիւսպիւթիւն օնա
վէրտիրտտի :

Հալ պուքի շու տէլիգանլը իլէ քէնտի խա-
նէլէրինտէ կէօրիւչէպիլմէք իչին պիր ֆըրսանթ
պուլամամասը տէրտի տէրունինի թէգետա իյլէ-
տիկինտէն , քէյֆիլէթի հալի փէտէր վէ մատէրի-
նէ պիլտիրմէկէ մէճպուր օլուպ ֆագաթ քէնտի-
սինին տիլպէրլէրի ճիհէթլէ վալիտէյնի պունու զէն-
կինճէ պիր եէրէ եէրլէշտիրմէք , վէ քէնտիլէրտէ
սայէսինտէ սէֆայի հալ իլէ եաչայապիլմէք ար-
զուսունտա օլտուքլարընը պիլտիկինէ , վէ գօն-
տուրաճը Գարլօ իսէ անճադ քէնտի ֆամիլեասընը
կէջինտիրէպիլիւր պիր էսնաֆ փարչասը օլտուղուն-
տան , վալիտէյնին պու հալէ ըագը օլմայաճագլա-
րընը թէֆէրըիս իյլէտիկինէ պինաէն , վուդուի հա-
լի իֆատէյի պիր վէչլէ ճէսարէթ իտէմէղ խոր :

Հալսուքի պէօյլէ գաբուտան փէնճ'րէտէն
կէօրիւշէպիլմէքլէ մագսէտ հասըլ օլամատըլը պի-
լէրէք սապը վէ սիւքիւթտէն պաշգա չարէ պու-
լամաղ իտի :

Մէրգում Պիանգա, Գաթինա տէտիկիմիզ
իւշ օթուղպիր եաշընտաքի գօմշու գարընըն ախ-
լեադ վէ էթվարընը ախէրլէրի կիպի քէնտիսի տա-
խի պիլտիկինտէն, շէօյլէ պիր իսթիարէ հալինտէ
քէնտիսինի սիւս վէ զիյնէթէ վէրտիկինի թէա-
ճիւպ իտէրէք, նիհայէթ Գարլօ իլէ պիլ իսթի-
շարէ իլի պաշգա պիր գալըպա տէօքմէկէ թէշէպ-
պիւս իտիպ, օ կիւնտէն պէտ իլէ Գաթինա իլէ
տահա պիր սըգըճա իւլֆէթէ պաշլատը :

Վէ նիհայէթ պիր կիւն մէրգումայը եալը-
նըգճա եադալայուպ, « ա'հ ճիյէր քէօշէմ գօ-
գօնա Գաթինա, սանա էօյլէ պիր շէյ սէօյլէյէ-
ճէկիմ'քի պանա ասլա եադըշմաղ իսէ տէ, նէ
եալիայըմ տէլիգանլընըն ըիֆաաընա ապյանամա-
եարադ իֆատէյէ պօրճլու օլտում » :

Գաթինա, տէլիգանլը լադըրտըսը իշիթտիկի
կիպի պէնգի գըզարըպ պօզարըպ, էլի այաշը
տիթիլէյէրէք «աման, ճանըմ Պիանգա, չապուգ
սէօյլէ «տէյու իպրամ իթտիկի սըրատա, Պիանգա
քէլամա պաշլար կիպի «ճանըմ, շէյ... հանը շու
շէյ եօ'գմու... ա'հ պէն տէ պիլմէմ'նա'սըլ սէօյ-
լէյիմ... աման նա'սըլտա աճըտըմ... սանըրսըն
քի սէօյլէյէմէյէճէկիմ, պէօյլէ իշ հադգընտա

լազըրտը աչնադ նէ միշկիւլ իմիշ : Եօլլու քէսիք
քէսիք սէօլէրինէ Պաթինա տայանամայարադ : « Ես
ման սէնտէ , ճանրմ Պիանդա , չու սէօլէյէմէտիւ
կին շէյ սազըն պանա պիր աչըդ փէյսահ իթմիշ
օլմայտըն » :

— Էլէթ Էֆէնտիմ , թըպլը պուլլուրու
ղունուզ կիպի , հէլէ թէշէքքիւր իթաիրմէկ աէրու
տէն գուլթաբալընըզ , Էն պէօլիւք կիւճիւք չու
աչը քէլէմէսինտէ իքէն սիզին հիսս վէ իտրաքիթ
մէնիզլէ պիրպիրիմիզին Էֆքիւրընը աղնատըք :

— Սման , ճանրմ Պիանդա , սէօլէ պազա
լըմ , պանա աչըդ օլան տէլիդանիւր քիմտիր վէ
նէ իստէր :

— Էֆէնտիմ , Էօլլէ պիր սէլիդանլը տըրքի
սիզին հիւսնիւ ճէմալինիզի թասմիրի գատ իշիտէ
րէք գալըլա պուրայա կէլմիշ , քէնտիսի օրատա
միլօրն վատէ օլտուղու հալտէ , օլանճա վարի
յէթինի Եօլտա սէնին աչգ վէ սէվտան ուղուրունա
թէլէֆ իտիպ պիթիրսիկինտէն , շիմտի քի հալտէ
ֆազըր պիր հալտէ պուլլունմուշ տուր :

— Պանա վարիյէթին նէ իքթիզասը վար ,
քէնտիսի կէնճ վէ կիւզէ՛լ մի տիր , անը սէօլլէ ,

— Աէնճ վէ կիւզէլ ալմէքտէ սէօզմիւ , աէ
րէճէսիզ կիւզէլիքտէն պաչդա , սիննիտէ անճադ
օն սէքիզինտէ վար տըր :

— Օլա , կէլ քէֆիմ կէլ , թէմամ պէնիմ իս
աէտիյիմ կիպի ֆազաթ նա՞սըլ օլտու տա սէն պու

տելիզանըլը թանըյապիւտին :

— Պու առէմին պիրգաչ կիւն պիզիմ պախ-
չէնին էօնիւնտէ տօլաշտըղընը էվվէլ էմիրտէ պէ-
նիմ իչին տօլաշըյօր պիր չափկըն զանն խտէրէք
պիր ախշամ «սէն քիմսին, վէ պու վազըթ նէ
տօլաշըյօրսուն» տէյու սիվալ իթտիքաէ «աֆ ի-
տէրսին դըզգարընտաշըմ, զաթընըզ տախի կէնճ
պիր դըզ օլտուղունուզտան, գապիլ տիր ալեադա
տէնիլէն չէյին հալինտէն ալնարսէնըզ, շու գար-
շըքի խանէտէ օլան նէվճիվան դըզ եախօտ գարը
նէ օլտուղունու պիլմէմ, ֆադաթ կիւպէլլիյին վաս-
վընը Ամրէիգատա իչիտէրէք գուլագտան աշըգ
օլուպ պուրայա կէլտիմ, ահ, նէ եափաճաղըմը
պէնտէ պիլմէմ, տէյուպ տէ աղլամաղա պաշլա-
մասըն մը :

— Էյ, սօնկրա :

— Շու տելիզանընըն հալինի պիր էյի ալնամադ
իչին էվվէլ էմիրտէ դըզտըր տէտիմ :

— Փէք էյի տէմիշսին, աֆէրին Պիանգա,
սայքի դըզ տէյիլիսէմ տէ դըզ կիպի պիր չէյիմ,
պէն շու գարա պախտըմա նէ սէօյլէյիմքի շու հա-
լիմտէ իխթիյար գօճայա սուշտում, օ տէյիլ ամ-
մա, սիզին պու ճէվասընըզա գարշըլըք Գարլօ նէ
սէօյլէտի :

— Նէ սէօյլէյէճէք, պիր թագըմ ահ վահ
իթտիքտէն սօնկրա քէլամէ պաշլալըպ «պէն նիճէ
սէնէ մէմլէքէթիմտէ էսիր ֆէրաշ օլուպ, էնվայի

մուսալիճէ իֆադաթ պուլամա ուրդը մը հէքիմէր կէօրէրէք նիհայէթ կիլլի պիր սէվտայա տիւշմիւշ օլտուղունմա դարար վէրտիւէր , ֆիւ վագը իշ թըպ-գը սէօյլէտիքլէրի կիպի խտի , չիւնքի Գաթինանըն թասվիրինի Ամէրիգատա պիր ֆօթօկրաֆճը տիւ-քեանընտա կէօրէրէք , վէ մէտհինի իշիտէրէք ա-շըդ օլմուշում » տէտի :

— Պու նէ կիւզէլ թէսատիւֆ, ճանրմ Պիան-գա , կէօյա պուրատա աչգ վէ սէվտամ ուղրուն-տա եանըպ եագըլան տէլիգանլըլար էլ վիրմէյօր կիպի թասվիրիմ տախի տիւնեանըն տէօրթ թա-րաֆընա տօրաշմաղա պաշլամըշ : Էյ սօնկրա :

— Սօնկրասը իշթէ պէօյէ , զէվալլը տէլի-գանլը՝ արթըք Սմէրիգատա տուրամայարագ , կէօղիւնէ նէ եօլուն ուղագըլըլը վէ նէտէ պահըր մուհապպէթին տալղալարը կէօրիւնիւպ , եօլու թութտուղու կիպի պուրայա կէլմիշ , ա՛հ ճանրմ դօգճնա Գաթինա , զէվալլը տէլիգանլը շունլարը նագլ իթտիկի վագըթ պիր քէրէ հալինի կէօրմէ-լիսին , կէօղիւնիւն եաշընը տիյնէթտիրմէք միւմքին օլմայօր :

— Վա՛հ , վա՛հ , վա՛հ , իէք աճըտըմ , էօյ-լէ օլուր , աշըզլըդ փէք զօր տէրտ տիր պիլիլիւմ :

— Էվվէթ , պիշարէ տէլիգանլը , հէրնէ գա-տար Իսթանպօլա կէլմիշ իսէտէ միւպտէթի օլ-տուղունտան , իւշ աշաղը պէշ եօգարը կէգէր ի-քէն սիղի փէնճիրէտէ կէօրմիւշ , վէ արթըք

պուլ սօգաղը թէրք իտէմէյուպ , նիհայէթ գըզ
օլտուղունուզու խապէրի պէնտէն ալտըզը կի-
պի էլիմէ այաղըմա սարըլըպ , աշգ վէ ալեապա-
սընը սիզէ պէյան իթմէմի , վէ քէնսիսիզէ օլուրեա-
խօտ օլմաղ օլտուղունու սիվալ էլյէմէմի ընճա իթ-
տի , մէրգուումն շունճա նիյաղ վէ իսթիրհամնա
տալանամայարազ վուգուրի հալի սիզէ իֆատէյէ,
մէճպուր օլտում , պիլմէմ քի նէ ճէվապ վիրէ-
ճէքսիսիլ .

— Մէմնուն օլտում , Պիանգա . ֆադաթ
Գաթթանըն սաշընըն թէլինտէն զիյատէ իսթէյէն-
էր օլտուտա , օ հիչ օրալարտա օլմատը տի՞մէտինմի :

— Է՛յ վահ , իշթէ պունու ունութտում ,
ֆադաթ իշին հագըգաթը շու տուրքի , Գարլօ սիզի
խաթէյօր , էկէր սիզտէ օնու իսթէրիսէնիզ պանա
սէօյլէյինիզ քի քէնսիսինէ խապէր վէրէյիմ :

— Իսթէրիմ , վէ մէմնունէն գապուլ իտե-
րիմ , ամմա պիրազ նազ իթմէք , վէ աշըզըմ օ-
լա՛ն զաթը եագընպ եանտըրմաք զաննըմ կիւզէլլի-
կիմին շանընտանտըր :

— Կիւզէլ ամմա , սէնին իխթիյարը նէ՞ եա-
փաճագսըն , այնըմըզճա իքի գօճա ալմաղ օլմաղ
զանն իտէրիմ :

— Ատամ սէնտէ , պուտա տիւչինէճէք պիր
շէ՛յ մի , պիղիմ պունագ հէրիֆին ախշամա սապա-
հա ախրէթէ եօլճու օլաճաղընա շիւփհէ՞ մի ի-
տէրսին , վադաա գօճամ էօլմէյինճէ շու տէլի-

դանելը ալաֆազ խեմտէ , վարսըն հազըրտա պու-
լունսուն , ալաֆըրանկա ուսուլինճէ սէնին դօճա տէ-
տիկին ուշադ մագամընտա օլուպ , պիրինէ եօլ
վէրմէքսիպին տիկէրի հազըրլամագ լազըմ տըր ,
էլ վէրմէ՞ զմի արթըք շու պունագ հէրիֆին
էլինտէն չէքտիկիմ , սէն օրալարընը տիւշիւնմէ ,
պէն եափաճաղըմը պիլիրիմ շիմտիլէք շու օն լիրայը
ալտա Պարլօյը կէօրտիւկինտէ , սէօյլէ քի եարըն
իւէնճիրէնին էօնիւնտէ օթուրաճաղըմ , պուրա-
տան կէշտիկի հալտէ էկէր կէօրիւպ պէյէնիրսէմ
ալըրըմ :

Պիանդա օն լիրայը կէօրտիւկիւ կիպի տէրէ-
ճէսիզմէմնուն օլաու իսէտէ , շու ազէլէրէ
պիրթագըմ եալանսէօյլէմէքտէ օլտուլու իչին դալ-
պի ըահաթ տէյիլ իտի , չիւնքի մէրգումանըն շու
հալտէ պու իչի ազչէ իչին օլմայուպ , միւճէրրէթ
սէվտիկի տէլիգանլը իլէ սէրպէսթճէ կէօրիւչէպիւ-
մէք իւզըէ պիր մահէլ թէտարիք իթմէքնիյէթին-
տէն իպարէթ իտի :

Մէրգուճա Պիանդա օ կիւն քի վուգուաթը
թէմամի իլէ Պարլօյա նադէ վէ հիքեայէ իլլէտիկի
սըրատա , օն լիրա քէյֆիյէթինին զամիրինէ տօ-
գունտուղունու , վէ եալան սէօյլէտիկի իչին դալ-
պի ըահաթ իթմէտիկինի տաիի իլավէ իթտիքտէ ,
չէօյլէ Ֆազըր պիր դըզըն ազչէ թամաընտա օլմա-
տըղընը Պարլօ թահսին իտէրէք , վէ պինլէրճէ ա-
ֆէրին օգույարագ շու վէճհէ իլավէյէ մէդալ իլլէտի :

Ի վիճակում, ավելի և ավելի խանդամ, եալան վէ թա-
մահ վիճք մէջմում պիր շէյ տիր, ֆազաթ սիզին
եալանլարընըզ ախէրինէ պիր քէմիլք իթմէք իչին
օլմայըս, պիրլէշմիշ օլան իքի կէօնիւլլէրին սէր-
պէսթմէ կէօրիւշէսիլմէսի ճիհէթինտէ իսթինատա
տըր, իուսուսու իլէ սէնին եալանլարընա ինանմըշ
օլան շու տօղ սան եալընտա տիւլանէ դարընըն աչդ
վէ սէվտաըզ զաթէն եալան օլտուղունտան, շու
տիւղմէ լագըրտընըզ իլէ օնա ֆէնալըդ իթմիշ սա-
յըլամաղընըզ, Կաթինա քէնտիսինի կէնճ պիր
դըզ եէրինէ գօյարադ, պէօյլէ աչդ վէ ալեագա
իշլէրինէ դարըշտըզնա մէրդումայը տիւլանէ նա-
ղարը իլէ պագմագտան պաչդա պիր շէյ եալը-
լամազ, օպու հալ իլէ զաթէն քէնտիսինի ալտաթ-
մագտա օլտուղունտան, պիր ախէրի թաբաֆընտան
ալտանմըշ օլմասըտա թագսիրաթ աուտ օլունամազ,
վէլհասըլ ֆուգարէյէ պէշ փարա վէլմէք իսթէ-
մէյէն պէօյլէ պունադ պիր գարընըն, աչդ վէ ա-
լեագա ուղըունտա սարֆ իթաիկի ազչէ իչուն դալ-
պիմ լահաթ օլմայօր տիւմէք պիր նէվի ճիհալէթ
տիր. պիլիօրում քի եալան սէօյլէմէք փէնա
պիր շէյ տիր, ֆազաթ իւշ օթուղ պիրտէ օլան պու-
մագուլէ տիւլանէ դարըյը ալտաթմագ գատար
սէվապ օլմազ :

— Խայըր, Քարլօ խայըր, պէն պու տէտիքլէ-
րինին հիշպիրինի եափամամ, պու մագուլէ իրիթ-
քեապաթըն նիհայէթի բէզալէթ վէ նէտամէլ տիր :

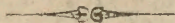
— Պունա բազը օլուպ, շու գալընտան պիր աղ շէյ սըգտըրմատըլըն հալպէ, թապիաթը իլէ սէնի պըրադաճաղըմ :

— Օտա սէնին պիլէճէք իշին տիր, պէն պէօյէ միւզմիւմ վէ մէքըուհ պիր հալտէ պուլունամամ :

Ինանըյօրմըսըն օղլում, տէտի պուրատա տէրվիշ, շու տիւրպին իլէ ճիհանը սէյր ու թէմաշա իթտիկիւմ հալտէ, շու գըզ կիպի տօղըրոյու, վէ սաֆտէրուն պիր գըզ կէօրէմէտիւմ, շու գըզա մալիք օլան տիւնեանըն էն գուվվէթլի ատամլարտան պիրի սայըլաճագ պըր, սէնի կէօրէյիւմ օղլում, էկէրքի էվլէնէճէք օլուր իսէն, պագքի հէլալ սիւտ էմմիշ պիր գըզ ալասըն, մաաղ Ալլահ պիր ֆէհաեա տիւշէր իսէն, եագայը գուրթարմաք լիէք միւշկիւլ տիւր :

— Հա՛ կէրչէք էյի ագլըմա կէլտի, շիմտի եէնի պիր ատէթ չըգմըշ, ծնու նէ եափայլըմ, էվլէնէճէք օլան պիր ատէմ գըզըն կիւզէլիկինէ վէ եախօտ ախլեագը կիւզէլիկինէ պագմայարաք վարալը օլմասընա արգու իտիլէյօր, պէն գուլաղըմ իլէ էօյլէ շէյլէր իշիթմիշիւքի նէ գատար թարիֆ իթսէմ թէքմիլ իտէմէմ, ֆագաթ պունլար մէնգըպէ միզին խարիճինտէ օլտուղունտան, պիզ եինէ Գաթինանըն հիքրայէսինէ պաշայալըմ :

ՕՆ ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ԿԻՒՆ

ՎԱԳԸԹ ՎԵ ԶԵՄԱՆ ԿԻՒԶԵԼԻ

Մէրդում Գարլօ Գաթինատան շու վէճէ իլէ գըրդ էլլի լիրա տահա սըղտըրմադ իւզրէ Պիւանդայը իսքեթ իտէմէտիկի հալտէ, անըն պու տէրէճէ սատըգ վէ իսթիգամէթի թադպիհ վէ թաւիպ իտէրէք, շու թէքլիֆէ բազը օլմազ իսէ քէնտիսինի թէրք իտէճէկինի պէյան իթտի :

Պիւանդա տավասընտա իսըար իտիպ, թապիսթը իլէ պիրպիրինտէն այըըլտըքտան սօնկրա, ֆէրտասը կիւն Գաթինանըն տէլիգանըյը սիվալինէ « եալընըզ պիր տէֆա կէլտի, տահա կէօրէմէտիմ » ճէվապընը վէրէպիլիպ, Գարլօ իսէ պէրի թաւաֆտա Գաթինատան լիրալարը սէօքտիւրմէք իւզրէ չարէ տիւչիւնիւր իտի :

Շու թասավլուրուն իճրասը, արասէհտէ պիր գըզ թէսատիւֆինէ միւհթաճ օլտուղու պիլէրէք, էինէ օ ճիվարտա Մարիկօ նամընտա պիր Բում գըզը պուլմասը իլէ շու հալիմէրդումայա պէյան վէ շու ագչէլէրի դօճագարըտան սէօքտիւրմէք իւզրէ քէնտիսինէ եարտըմ իտէր իսէ պէրապէր էվ-

լէնիպ զէֆք վէ սէֆա իլէ էօմիւր կէչիրէճէքլէրիոնի տերմէյան իյլէտի : Մերդումա Մարիկօ եալան սէօյլէմէք , վէ դարչուսունտաքինի գանտըրմաք մատտէլէրինտէ էօյլէ էրսպպ վէ մահիրէ իտի քի չօք տէֆա սէօյլէտիկի եալանլարա քէնտիսինին պիլէ ինանմասը կէլիւր , վէ հէր պիւր մէրամընը իճւայէ եօլ պուլուր իտի :

Սիլեհագընըն պօղուգլուգու կիպի թասվիրի տախի պօղուք եանի քէնտիսի զայէթ սարը վէ մավի կէօյլիլ օղուպ , սաչլարը սիյահ չէնէսի չէօքիւկ , սիննիտէ օթուգու պուլմուշ , պիւր դըլ օլտուղու հալտէ պիւրի ավօղաթ վէ տիկէրի թուլումպահը օլարաք իքի թանէ սէվիլիլսիւսիւ վար իտի քի , Գարլօ իլէ իւշ օլտուլար :

Անճադ Մարիկօնուն քեմալը ֆիթնէքեարւըք վէ ուսթալըղընտան տօլայը , շու իւշ հէրիֆին պիրպիրինտէն խապէրի օլմայարադ պաշգա պաշգա Մարիկօ իլէ իւլֆէթ իտէրլէր . վէ շայետ պիր պիրինէ րասթ կէլէլէր պիլէ Մարիկօնուն պին օրիւրիլ եալան վէ տօլոնընա ինանսրաք մէսէրէթ աղիմէ իլէ իլլէրինէ կիտէրլէր իտի :

Գարլօնուն Մարիկօ իլէ դօնուշտուգունու պիր կիւն թուլումպահը րասթ կէլիպ , սէպէպի իւլֆէթլէրինին Մարիկօտան սիվալ իթտիքտէհէլէ տուր պադալըմ , թէմամ իսթէտիկիմ կիպի պիր շաշլըն եադալաուըմ , հէրիֆտէ պիւր իքի իւլ վարչա լիւրա վար , սէնի ալըրըմ մալըրըմ տէյէ-

րէք զէլզէկի պիրազ գանաբըրում, պիր ուսթալըբլա
շու լիրալարա գաւիւշաճաք օլումա պիր տահա
եիւզիւնէ քիմ պագար : Իշթէ օ վագըթ սէնինէ
էվէնիր , վէ բահաթըմըղա պագարըղ , Շայէթ
պիր պէլա զուհուր իտէր իսէ պէնի եալընըզ պը-
րագմաղսըն եա :

Թուլումպահը պունու իշթտիկի կիպի
մէննուն օլուպ , շու լիրալարը պիր թագըիպ սըղ-
աըրմասընը նասիհաթ իթտիքտէն պաշգա իլէրու-
տէ էկէրչի պիր պէլա զուհուր իտէր իսէ կէճ վա-
դըթ Գարլօնուն արգասընտան կիտէր իքէն գա-
ֆասընա պիր շէյ վուրուպ եէրէ սէրէճէկինի պէ-
յան իտէրէք կիթտի :

Շու սըրատա , ալօգաթ կէլիր իքէն , թու-
լունպահընըն Մարիկօ իլէ իպֆէթինի կէօրմիւշ
վէ ճանը սըգըլընը օլտուղունտան , պու հալիմէր-
դումաստան սիվալ իթտիքտէ հիշ տիւ չիւնմէյէրէք
օա պէնիմ էֆէնտիմ , պու մագուլէ պիր թուլուն-
պահը իլէ կէօրիւշտիւկիւմ հէմապէս վէ հէմտէ
նամուսա տօղունուր օլտուղունու պիլիրիմ , ֆա-
դաթ օ պէնիմ աղըլըղ դարընտաշըմա նէ սէօյ-
լէյիմ քի , պօշ եէրտէ պաշընա պէլա ալըպ պէ-
նիտէ լիսանէ կէթիրիր : — Նէ վար քի իքի կէօ-
յիւմ , պիր քէտէր մի օլմուշ : — Խայըր , ա պէնիմ
շու եարամաղ դարտաշըմը պիլիրսին եա . մէկէր
պու թուլունպահը իլէ կէօրիւշիւր իմիւշ , տաղըգ-
լա կէօրիւշմէյէյիտի : պիր կիւն դարընտաշըմ

սէրխօշ օլուպ, թուլունպաճընըն բարմաղընտոն
եիւզիւկիւնիւ ալըպ, քէնտի փարմաղընա թազ-
մըշ, վէ հէր նասըլսա զայպ իթմիշ, շիմտի թու-
լունպաճընա եիւզիւկիւնիւ, եա գըյմէթի օլան իքի
լիրայը իսթէր, գարտաշըմտատա փարալարըն թէքի
պիլէ եօգ, թուլունպաճը իտէ պանա կէլիպ. եա
եիւզիւկիւմիւ, եա եօքսա գարտաշընը պիր պը-
շաքտան չըգարըրըմ. տէր, իքի զըլըճըն ալասըն-
տա գալմըշ, վէ նէ եափաճաղըմը յաշըրմըշ օլ-
օլտուղումնոան, չէօյլէ օլտու, պէօյլէ կիթտի տէ-
յէրէք թուլունպաճընըն կէօյնիւնիւ էյլէնտիքիօրում:

Ավօգաթ պու հալի իշիաֆնճէ տէրէճէսիզ
էսէֆ իտիպ, Վահ էլմասըմ, հիշ սէնին իքի լի-
րա իշիւն թահտը թազէլիզ վէ ըինճիտէտէ պու-
լունմագլըլընա պէն բազը օլմըմըլըմ, քէմալը
իքի լիրա տէ լիւմի. աէ յէրէք ճէպինտէն չըգարուպ
իքի լիրա վէրտի, վէ պիր տահա պու մագուլէ ատամ-
լար իլէ գօնուշմամասընը թէնպիհ իտէրէք կիթտի:

Շու հալի թուլունպաճընըն բէֆիքլէրին-
տէն պիրիտի կէօրիւպ, թուլունպաճըլա խապէր
վէրմէսի իլէ, թուլումպաճը փիւր ալթէշ վէ փիւր
ղազէպ իլէ Մարիկօնուն իւզէրինէ կէլէրէք իքի
լիրա ալտըղընըն սէպէպինի սօրտուղտա, ճանըմ
օ պիր էհլի ըրզ ալօգաթ տըր, էսկիտէն գալմըշ
օլան պիր ալաճաղըմը թահսիլ իսիւպ կէթ իրտի. ֆա-
գաթ պու սէնտէքի հիտտէթ նէ՞ տիր, պո՞ւ մու
տուր պէնի սէփտիկինին էսէրի, եիւրէկիմի էօյլէ

օյնաթտըն քի խաւթա օլուպ եաթմաղ իսէմ չօք
թալէհի պաշըմ վար իմիշ » եօլու ճէվապարընա
թուլումպաճը իսքեաթ օլուպ , աշլար տիլէտիք-
տէն սօնկրա , օ արալքը կէշմէքտէ օլան պասմաճը-
տան պիր ֆիստանլըդ պաոմա ալմասը իլէ կէօյ-
նիւնիւ էլէ ալար :

Մարիկօնուն ախլեաղը մէքրուհասը հադդընտա
վէրմիշ օլուղուլում շու պատարճըդ մալիւմաթտան ,
էլպէթ Գարլօնուն տախի թամահ պէլասը իլէ պէօ-
յիւք պիր պէլայա ուղրայաճաղընը հիսս իտէրվն
տէյու զանն իտէրիւմ : Իշթէ Գարլօ իլէ Մարիկօ
պէյնինտէ օլան մուղավէլէ մուճիպինճէ , իրթէսի
կիւն հիյնի միւլադաթտա Պիանգատան նէ սէ-
պէպլէ սյըրլտըղընը , վէ էվէրիտէ պունադ Գա-
թինանըն գաբուսու գարշըսընտա օլուղունու
Գարլօ թէմամի իլէ Մարիկօյա մալիւմաթ վէրտիք-
տէն սօնկրա , Մարիկօ քէլամէ պաշլայըպ , « իշթէ
պէօյլէ ագըլըդ դըղար տէյիւլմի քի գարշըլա-
ընա չըղան սէնին կիպի էլմաս փարչատը տէլի-
դանլըլարըն թէքլիֆինի դապուլ իթմէյէրէք քէն-
տիլէրինտէն սօվաւմալարընա սէպէպ օլուրլար , վէ
սէֆալէթտէն գուրթարմաք իսթէմէյէրէք քէնտի-
լէրի իլէ պէրապէր գարշըլարընա չըղանլարտա սէ-
ֆիլ իթմէք իսթէրլէր , վա՛յ տիվանէ Պիանգա վայ ,
խապէթ օլմուշ քի էօյլէ պիր տիվանէ դըղտան սյ-
ըրլըպ տա իւրէկինի պանա աչտըն , սէն շիմտի
պէնտէքի ուստայըրլարը պադ . օ Գաթինա տէ-

տիկինն պունադտան փարալարը հօյլէ սեօջտիւրէ-
յիմ քի քէնտիտինին պիլէ խապերի օլմաւըն ,
պունտան սօնկրա պիլ ուսթալըղըմըլ իլէ շու-
փարալարա դավուշարազ , կիյիպ գուշանըպ , ալթ-
լար վէ ֆայթօնլար իլէ կէզտիկիմիլ սըրատա ,
վարսըն օ տիվանէ գըզլար էսիի զմանտէն գաւնա
ռատագաթ վէ իսթիլգամէթլէրի սայէսինտէ ֆա-
ղըրլըգ իշինտէ հզիւնիլէր վէ դուրու էթմէկէ
հասըէթ չէքսինլէր :

« Պէնիմ պիլտիկիմ շու տուր քի , չիմտիքի
ասիրտէ պիրիսի սէնի տէնիզտէ գուրթարմաք իշին
էլլէրինի ուշաթտըդտա , հէմ շու պէլատէն գուր-
թուլմագ իշին հէրիֆին էլինէ սարըլմալը , վէ հէմ
տէ ճէպինտէն աթուռն քէսէսինի չարփմաղա չա-
լըշմալը , խուսուսիլլէ շու ասըրտա էրպապ վէ զա-
րիֆ օլան պիր դըզը , քէնտիտինէ օթուզիքի էս-
նաֆտան վէ եէթմիշ իքի պուշուք միլլէթտէն աշ-
նա փէյտա իթմէլի , վէ հէր պիրիտինին կէօյնիւնճէ
տալըանըպ , իսթէտիրլէրինի փարասըզնա եափ-
տըրմալը , վէ պիր թաղըմ եալան տօլան իլէ դան-
տըրըպ զէվքինէ պազ մալը , պունլարըն պէօյլէ եափ-
մամանըն իսմինէ , էսիի ատէմէր տիվանէլիք տի-
մէյիպ տէ , իսթիլգամէթ վէ սատագաթ տէմիշ-
լէր իտի » :

Պիչարէ Գարլօնուսն կէօյլէրի լիւրալարըն ընկի
իլէ դամաշմըշ օլտուղունտան , Մարիկօնուսն շու
սէօլլէրինտէն օլտուն նէ չիչէք օլտուղունու ֆէրք

խոհմէյէրէք , նիհայէթ թէմամի իլէ թէպլիկէթ
կէօսթէրտի :

Կէլէլիմ պիգիմ պունադ Գաթիխայա :

Կէօղիւնէ պիր կէօղիւկ զօյուպ , փէնճիրէնին
էօնիւնտէ պիր տիւղիւյէ աշըզը օլան տէլիգանլը-
նըն եօլունու կէօղլէր , վէ սօղադտան հէր կէչէն
տէլիգանլըյա սըզընա պաղըպ « տճէպա պու-
մու տուր » տէյի , տըզգաթլէ սիւղէր իտի , կէչէն
տէօնէն տէլիգանլըլար իսէ , մէրդումայը օ հալտէ
կէօրէրէք իղհարը նէտամէթի իլէ տէրադապ էօն-
լէրինէ պադտըզլարը սըրատա Մարիկօ դաբույու
չալարադ իչէրիյէ կիրտի :

Գաթիխա պունու կէօրմէսի իլէ , քէնտիտի-
նին քիմ օլտուղունու վէ նիչին կէլտիկինի սիվալ
իթտիքտէ , մէրդումա Մարիկօ պիր թազըմ տիւզ-
մէ սօլապ դըրըշըլտըզ տան սօնկրա « հէր նէ դա-
տար սիղէ ետպանճը պիր զըզ իսէմտէ , աշք վէ
սէվտանըզ իլէ կէլիշ օլտուղումտան , միւսաա-
տէնիզ օլուր իսէ պազը իֆատաթըմ վար տըր ,
տէյէրէք շու վէհճլէ քէլամէ պաշլատը :

Ամէրիդատան պուրայա կէլիշ օլան պիր տէ-
լիգանլընն սիղէ թաշիգ իթտիկինտէն խապէրնիզ
վար տըր զանն իտէրիմ :

— Էվվէթ , շու դարշըմըզտաքի Իթալեան
դըզը սէօյլմ իշ իսէտէ , պիր տահա կէօրիւնմէմէսի
միւճիւպի թէհայիւր օլունմուշ տուր :

— Կէօրտիւնիւզ միւ , իշթէ քէնտիտի , զէվա-

լը տէրիգանլը սիպի իչին Եանըպ թուլթուլտուղու-
նու մէրգոււմայա աչմըչ, վէ շու հալի սիգէ արդ
էլլէմէք իչին նիյազ իթմիշ իքէն, մէրգոււմա վա-
զարլըզը քէնտի թարաֆա ազտարմաղա չըդըշմըչ:

— Հա՛, չիմտի աղնաւորմ, պէսպէլլի քէնտիսի
պիր տահա կէլիպ կէօրիւնմէտի քտէն պաշգա, ա-
շըզը սաւորզըմըն տախի պուրալարտան կէշմէսինէ
մանի օլմուշ օլմալը:

— Մնա չիւպհէ նէ, ֆազալթ տէրիգանլը օ-
թալարտա՞ մը, գէվալլընըն կիճէլէրի պիլէ կէօ-
պիւնէ ույգու կիրմէյէրէք, ա՛հ սէվկիւլիւ Գա-
թինամ, տէյէրէք քէնտիսինի էօլտիւրմէք սըրա-
լարընա կիրմիշտիր:

— Վա՛հ, վա՛հ, վա՛հ, պու նէ խայինէ գըզ
իմիշ քի տէրիգանլընըն շու հալինէ բահմ իթմէ՞-
միշ, նիհայէթ, ճանըմ Մարիկօ, տէիգանլը նէ
սէօյլէյօր, սաղըն Պիանդայա կէօֆուլլէնմիշօլմասըն:

— Նէ մինասիպէթ էֆէնտիմ, Պիանդանըն
պու եօլտա թէքլիֆինի կէօրիւնճէ կիւզէլ պիր
թէքտիր իտիպ ալմըշ երիւրիւլիւ վէրմիշ:

— Խօշ Պիանդանըն պազը իֆատալթընտան
աղնամըշ տըմ քի պու տէրիգանլըլը էլտէ իթմէ-
կէ չալըչաճադ, չիւնքի այնըմըզ ճա իքի դօճա օ-
լամաղ տէյիլի, պու տէրիգանլը սէնտէն իսէ պա-
նա տահա մինասիպ տիր տիմէք իսթէմիշ տիր,
հայ տիվանէ, հայ, աճէպու քէնտիսինէ նէ՞ կէօզ
իլէ պազըլուր վէ նէ՞ տիմէք իսթէյօր:

— Ճանրմ գօգ ընա Գաթիկնա , տորմուշ պաղ-
նէլէր սէօյէյօրսուն , իբի գօճա ալմաղ օլմաղ տի-
մէք նէ՝ տէմէք տիր , պիզ անատօլունուն քէօյ-
լիւքէրինտէ մի՞ եաչայօրուզ , ալաֆրանկա ուսու-
լինճէ գարըլարա սէրպէսթիյէթ վէրլէլիտէն պէ-
րու , էրքէքէրին պիզիմ՝ եանըմըզտա ուշադ մա-
դուլէսի օլտուղունու պիլմէյօրմու , գապա վադըթ
կէշտի , տիվանէ Պիանգա , չիմտի օրթալըք ինճէ տիր
հէրքէս չօրապընը ինճէ էօրիւյօր :

— Սահիհսին ա գուզում , լաքին կէլտէ պէօյ-
լէ տիվանէ վէ խայինէ գըզա մէրամ աղնաթ , օ
տէյիլ ամա , սէվկիւլիւ Գարլօմ նէ՝ տէյէրէք սիզի
պուրայա կէճնտէրտի :

— Նէ՝ տէյէճէք էֆէնտիմ , դէվալլը աէլիգան-
լը աչգ վէ ալեադանըլլա տիվանէյէ տէճնէրէք ,
չու հալինի խաքիրայինիվէ իֆատէ իթմէք , վէ էմ-
րինիզ օլուր իսէ պու ախշամ պուրայա կէլմէսինէ
սիզտէն ըուխսաթ թահսիլ իթմէք իչիւն կէճն-
տէրտի :

— Պաշ իւսթիւնէ , էֆէնտիմ , մէմուն վէ
մէսրուրէն գապուլ իտէր վէ սաաթ իւշ րատտէ-
լէրինտէ թէչրիֆինիվի պէքլէրիմ տէյէրէք Մաքի-
կօյա ըն լիրա վէրտիքտէն սօնկրա եօլա դօյտու ,
վէ ախշամըն ըն իբիսինէ գատար կիւզէլ կիլինուպ
գուշանրպ քէնտիսինէ ալեա պիր չէքի տիւզէնվէր-
տիքտէն , վէ կէնճ գըղլարա մախտուս օլան պիր
թադըմ ալաֆրանկա օյունճաղլարը իլէ քէնտի :

մինէ թէեւ ինչ իյլէ տէր քան սօնկրա , փէն ճիրէնին էօ-
նիւնտէ օթուրուս , պունկարն կէլմէսինէ միւնթա-
պըր խի :

Յիւ վապը սահաթ թէմամ իւչ պուշուդ. օլ-
տուղու հալտէ Գարլօ իլէ Մարիկօ , զօգնա Գա-
թինա պունաղըն գաբուսու չալարադ իչերիյէ կիր-
տիքլէրինտէ , մէրգումա պունկարը տիւրլիւ իղէթ
վէ իգրամ իլէ գարչըլայ , միւղէյին պիր օտայա
տավէթ խտէր , վէ տիւրլիւ գըրըլըլ տէօքիւլիւչ
իլէ հալ վէ խաթըր սօրտուղուսըրտա , աչաղ-
տան չանչան տէյի պիր սէս իշիտիլտի , մէկէր Գա-
թինանըն էսիր ֆէրաչ օլան զէվճի աչաղքի օտա-
տա եաթմադտա օլուս , Գաթինանըն աչգ վէ սէվ-
տասը իլէ պաչընտա ագըլ գալմաորըլնտան , օ
թախչամ գօճասընըն եէմէկինի կէօթիւրմէկէ ու-
նութտուղու ճիհէթլէ , զէվալը իխթիյարըն սապ-
ըր թիւքէնիպ , նիհայէթ թախտայը վուրարադ իշի
խապէր վէրմէյէ մէճպուր օլմուչ տուր :

Գարլօնուն խէ չու հալինտէն խապէրի օլա-
տըղընտան , պու նէ սէս , պունէ փաթըրտը տըր ,
տէյու սիվալ իթտիքտէ , Գաթինա պիր թաղըմ
գըգարըպ պօղարըպ «նէ՞ օլաճաք , պէնիմ գըս-
գանճ հէրիֆ տիր , պիր այաղը մէզարտա օլտու-
ղու հալտէ էինէ գըսգանճըղը պըրադմաղ , զա-
լիպա պիր շէյ սէզտի տէյէրէք աչաղը ինմէսի իլէ
գօճասընա խիթապէն ա պունադ , վէ ա մէզար
գաչընըր սիվանէ հէրիֆ , կիտէ ճէկին մէզարը պիր

քերէ խաթրընա կէթիր տէ արթըք կիւղէլ սէվ-
մէքտէն , վէ դըսգանճըգտան ֆէրաղաթ կէլ տէ-
մէսինէ դարչըլըք « պէ գարը նէլէր սէօյլէյօրսըն ,
սայըվլայօրմուտուն , պէն սէնի եէմէկ կէթիրէսին
տէյի չաղըրտըմ » , — « Կէլքի պէնի պու լադըր-
տըլարըն իլէ գանտըրըրսըն , իլթէ սանա լաղըր-
տըմըն դըսասը , սէն պէնի հէր նէ գատար դըս-
գանաճադ օլսան տիյնէմէյէճէյիմ , պէն պու կէնճ
չաղըմը պօշունա կէչիրմէյիպ , պունտան սօնկրա
խստէտիկիմ տէլիգանլը իլէ կէօրիւ չէրէք ղէվք վէ
սէֆա իտէճէյիմ :

— Պէ ճանըմ , նէմէ լաղըմ , սէն պէնիմ եէ-
մէկիմի վաղթը իլէ կէթիր տէ եիւղիւնէ պադան
օլուրսա սէվմէքտէն կէրի տուրմա :

— Կէպէրէսի հէրիֆ , պադպիր քերէ հըրսընտան
նէլէր սէօյլէյօր , պէնիմ արթըգ չէքէճէք գուտ-
րէթիմ գալմատը , պիլմէմ նէ օլտու տէտիկի սը-
րատա եօդարտա տախի չէօյլէ պիր օյունա պաշ-
լանմըչ տըր :

Գարլօ իլէ Մարիկօ օտանըն տէօրթ թարա-
ֆընը կիւղէլճէ սէյր ու թէմաչա իթտիքտէն սօն-
րա , Գաթիւնա պունաղընըն լիրալարընը քէօչէտէ
պուլունան սանուրղըն տէրունինտէ դըյաս իտէրէք
Մարիկօ Գարլօյա խիթապէն « աման չու սանուր-
ղը նասըլ ղալըրըրալըմ » տէտիքտէ , մէրգում
Գարլօ չաչըրարադ « իքի կէօղիւմ , քէնտիսի է-
վին իչինտէ օլտուղու հալտէ հիչ պու օլաճադ :

չէյ մի տիր , տէմէսի իւզէրինէ Մարիկօ ֆիստա-
նըն ալթընտան պիր պուչադ չըգարըպ , շու պու-
նադ գարը շու լիրալարը էօյլէտէ էօյլէտէ պիրդէ
վէրէճէք տէյիլ մի , իշթէ պու պուչաղըն սայէ-
սինտէ պիրտէնճէ վէրիպ գուրթուլուր , նիշին պիր
թագըմ աղըզ գօգուսու տիյնէյէքիմ :

Գարլօ շու հալի կէօրիպ իշտինճէ , էլի ա-
յաղը տիթըրէմէկէ պաշայուպ , Պիանգանըն գատր
ու գրչմեթինի թանըյարադ ըէֆիդասընըն ատէթա
պիր գաթիլ օլտուղունու պիլտի , վէ լիշման օլ-
տու իստ տէ չի ֆայտէ քի իշ իշտէն կէշմիշ իտի :
Պիչաղէ Գարլօ թամահ սէվտասը իլէ նէ պէլայա
ուղրատըղընը աղնայարադ աման ճանըմ Մարիկօ
պու զիւլիւմտէն ֆէրադաթ կէլ , պէն հալեա պիր
թափուդ պիլէ պօղսղայամամ , ճէվապընը վէրին-
ճէ էօյլէ իսէ շու պունագ գարը կէլմէքսիղին գալգ
շու սանտըղըն ուճունտան թութուպ տըշարույա
չըգարալըմ տէյու իպըամ իթտի :

— Էկէրչի Գարլօ պունա տախի գարշու կէլ-
սէիտի պաշգա պէլա չըգար գօրգուսու իլէ , պին
տիւրլիւ լանէթ օգոյարագ խէյֆ վէ տէհէթլէ
սանտըղըն ուճունա եափըչըպ նէրտիպանտան աշա-
ղը ինտիրիպ սօգադ գափուսունտան տըշարըյա
չըգարմադտա օլտուգլարը հալտէ , գօգօնա Գա-
թինա գօճասընըն օտասընտան տըշարըյա չըգըպ
սօգադ գարուսու աչըլմը , վէ քէնտի աչըգը օ-
լան ատէմին էվի պօշալթմաղա չըգըլմը օլտուղու-

դուռնու կէօրմէք իլէ , զապթիյէ եօ՞գ մու տյուէ
պաղըրտըղը սըրատա , նէօպէթճի գարաղօլ եէթիւ-
շիպ ի.քիսինի պիրտէն թուլթուլար , վէ իւզէրլէ-
րինտէ պըչադ տախի պուլունտուղունտան գօլլարը
պաղըր հապսա կէօնտէրտիլէր :

Դաթինքնըն գարուսու էօնիւնտէ օլան շու
իւաթըրթըյը , Պիանդա թախթափէրտէնին արա-
լըղընտան սէյր իտիպ , քէնտի էսկի նիշանլըսը
Գարլօնուն թամահ սէվաաը իլէ շէօյլէ պիր պէ-
լայա օզրատըղընը , վէ հայտուտ կիպի գօլլարը
պաղըր մահպուսա կէօնտէրլիտիկինէ էսէֆ իտէրտի :

Իշթէ օղլում տէտի , տէտէ տէրվիշ , պէօյ-
լէ էյի ատամլար հէր նէ գատար պայաղը էսվապ
կիլինիպ , հալեա դուրու էթմէկէ պիլէ հասքէթ
չէքէրլէր իսէտէ , եալան տօլան իլէ կիլինիպ դու-
շանան վէ պադլափա պէօրէկ եէմէք արզուսընտա
պուլունան ֆէնա ատէմլէրին ուղրատըղլարը միւ-
սիպէթի գարշուտան սէյր ու թէմաշա իտէրլէր ,
եալան տէտիքլէրի էօյլէ միւզմիւմպիր շէյ տիր քի
պիր կիւն տէյիլ իսէ պիր կիւն իւաթլադ վիրիպ ,
լնտանը քէզիլ վէ քիւսվայ փտէր :

Շու հիքեայէյի նազլ իտէր ի.քէն , դա-
պիլ տիր սէն տախի Պիանդայը տիվանէ պիր գըզ
հէրինէ գօյմուշ իտին , էօյլէ տէյիլ մի : Ֆադաթ
մէրդումանըն շիմտի ադըլէ վէ զէքեա օլտուղունու
ֆէէք իթտին զանն իտէրիմ ,

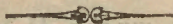
— Եալանճըրըղա միւպթէլա օլան պիր ադըլ-

տան իսէ, տօղրույու իլթիղամ իտէն ճահիլ տա-
հա էվիւսա տըր: Թօհաֆը շուրատա տըր քի եալա-
նը եալընըդ տօղրուլըդ մէյտանա չըգարմայուպ,
էքսէրի պիր եալան տիկէր պիր եալանը տախի
մէյտանէ չըգարըր:

Իշթէ օ տօղրու եօլտա կէօրտիւյին գարը-
լարտան պիրիսինին հիքեայէսի պու տըր:

Էկէրչի պունտան սօնկրա էօյլէ սաչը պաչը
ադ փադ օլմուշ պիր գօճա գարըյը, կէնճ գըզ-
լար կիպի կիյինմիշ գուշանմըշ, վէ քէնտիսինէ
տիւրլիւ պէ տիւրլիւ սիւս վէրմիշ կէօրիւր իսէն,
օ մագուլէթրին տիվանէճէ վէ էճէլ շաշկընլըղը
իլէ աշգ վէ ալեագայա տիւշմիւշ օլտուղունա պաշ-
գա իսպլաթ արամայասըն:

Հա՛ կէրչէք օ գարըլարտան պիրիսինին էլին-
տէ պիր գուգլա վար իտի, չիւփհէմ եօքքի կէօր-
միւշ իտին, պու գուգլա տէտիկիմիզ աղաճտան
եալիմա ըէսիմէր օլուպ, իւզէրրինէ իսէ իգսա
իտիմիշ ալաֆըրանկայա միւթալիք շէյլէր պուլուն-
մուշ օլտուղունտան, պունու տախի գըսաճա նագլ
իտէյիմտէ, պիր աղտա սահիհ կիւզէլէր սէյր
իթտիւրէյիմ:

ԻԿԻՐՄԻՆՃԻ ԿԻԻՆ

ԳՈՒԳԼԱ ԿԻԻԶԵԼԻ

Շու գուգլայը գարընըն պիր գըզ չօճուղու
օլուպ, օյունճաղը օլան գուգլայը ղայպ իթտիկի
իչիւն, օյնայուպ էյլէնսին տէյու պիր եէնիսինի
ալմըչ իսէ տէ, էվլէլքի գուգլանըն հիքեսայէսի
փէք թօհաֆ օլտուղունտան շիմաի օնու նադլ ի-
տէճէյիմ,

Ղայիպ օլան գուգլա պիր գըզ թաավիրի օ-
լուպ, գարա գաչ վէ գարա կէօզ, վէ գըրմըզ
եիւզ իլէ մէզնու օլուպ, իւգէրինէ իգսա իթտի-
րիլէն աղըր գուսաշտան թէմիզ էլքիսէսիլէ սահիհ
պիր գըզ չօճուղա պէնզէր իտի:

Չօճուք փէնճիրէնին էօնիւնտէ ույուր իքէն
գուգլա էլինտէն աշաղը տիւշտիւկինտէն, օ տրա-
լըք կէչմէքտէ օլան պիր գօճա գարը գուգլայը
գափտըզը կիպի շալընըն ալթընա սադլայարագ
ալըպ եիւրիւյիւ վէրտի:

Գարշու թարաֆտաքի խանէնին փէնճիրէսին.

տէ օթուրմագտա օշան քեամիւլ ատէմին պիրի շու
հալի կէօրիւպ պիր շէյ սէօյլէմէտի իսէ տէ , դօճա
դարընըն եէրտէն պիր ալթոււն քէսէսի պոււմուշ կէ-
պի , դուգլայը ալլալ ոավուշմար աճայլալինէ կէ-
լիպ , դարընըն արդասը պօշլամայարագ կիթմէկէ
պաշլատը :

Պիր ալ սօնկրա վառի պիր մահէլէ եէթիշիպ
դօճա դարընըն դարչըսընա չըգան տօգսանա եա-
դըն իթիշյար պիր տտամա « ճանրաղա , մու-
հապէթ չարչըսընա նէրէտէն կիտէրլէր » տէյու սի-
վալ իթտի :

Իթիշյար պունու իշիտիւճէ պիրաղ տուրու
տիտիւնիւպ , վէ պիրաղ տա պըպըլ ալթընտան
կիւլիւպ « սիւպհան Ալլահ տահա նէլէր իշիտէճէ-
յիզ , հէր շէյին սաթըլլըղընր պիլիր իտիմ աճմա
մուհապէթ սաթըլլըղընը իշիթմէմիշ իտիմ , տէ-
յուպ վէ պիր միւտտէտճիք տահա տիշէնիւպ
թաշընուրդտան սօնկրա :

— Գատըն սագըն պիր եանկըշըն օշմաղն ,
պէն իծթանպօլտա շու սիննէ վասըլ օլտոււմ , ֆա-
դաթ մուհապէթ չարչըսընու իշիթմէտիւմ :

— Խայըր ճանրժ եանկըշըմ եօգ տուր ,
անճագ Իսթանպօլուն միւպթէտի օլտուղումու
դանդի թարաֆտա օլտուղու պիլմէյօրում :

— Պուրասը Իսթանպօլ տըր դուգլում , պի-
րիսի պիլմէզ իսէ պիրիսի պիլիր , ֆադաթ պու-
սօրտուղուն չարչըտան նէ° սլաճագիլն :

— Այլ չէյ ալաճադ տէյիյիմ, ֆադաթ պիլ-
տիկիմ պիր գարընըն օրատա եվի վար իմիչ, պա-
նա թէնպիհ իթտի քի քէնտիսի կիւղէլ, ապընօդ-
տան պիր գըզ պուլուր խէն պանա կէթիր տէյի,
պու կիւն էօյէ պիր չէյ պուլտում, ծնա կէօթիւ-
րէճէյիմ տէտիկիսին իւղէրինէ ինթայար կիւլմէ-
սինի թութամայրալ, գատըն պէն սանա պիր չէյ
սէօյէյիմ մի, պէն նէ էօյէ շարշը պիլիւրիմ, նէտէ
էօյէ ետիմա գըզ թափըրմ, սէն պաշիւ եէնի
եէթմէլէրէ սօր տէյէրէք եիւրիւյիւ վէրսի :

Գօճադարը պիրադ սահա իչերույէ կիտիւզ
սիեաճ սագալլը վէ կէօղիւկիւ, պաշնտա շափդա
վէ էլինտէ պաստօն օրտուղու հալտէ աղիմէթլէ
կէլմէքտէ օլան պիրիսինէ ըաթ իէլէրէք քէզա-
լիք մուհապէթ շարշըսընը սիւլալ իթտիկիստէ պաս-
թօնուն ուճու իւէ ֆիլան թարաֆտան կիտիւզ, ֆի-
լան եօգուշտան աչադը ինտիկին կիպի իքի թա-
րաֆլը աչըդ պիր շարշու տըր տէյու թարիֆ իթ-
տիկինէ, դարը թէչէքքիւրլէր իտիւզ, տօղտան
եաշընտա օլան իսթիյարըն շու դատարօնք պիլ-
մէմէսինտէն թայիւզ իտէրէք պէր վէճի թարիֆ
մէգքիւր շարլըյա վէ արատըղը խանէյի պուլուպ
իչէրիյէ կիրսի :

Արգաւաշնտան կիտէն քեամիլ, ատէմ օրայա
դատար մէրդումէյի թաադիւզ իտուպ, շու գօճա
գարընըն պիր քէօյիւ վէ թէվէքէլի գարը օրտու-
ղընա գարար վէրտիկի սըրատա, սահլմպիսանէ օ-

ան դօգմանն գուղլայը ալարադ • օ'իս , պունէ դատար կիւզէլ գըզճղաղ իմիշ , սաղ օլասըն , պէնի մէֆսուն իթտին • տէտիկինի վէ պախշիշ վէրտիկինի կէօրիւնճէ թէաճճիւպտէն տուրամայուպ , պիթթապի խանէսինէ ավտէթ իթտի :

Վագաա շու գուղլա քէյֆիյէթինէ քեամիլ ատամըն թէաճճիւպ իթմէսինէ հադգը վար իտի :

Թարիֆ իթտիկիմ խանէ սահիպի դօգմա գուղլայը պիր կիւզէլճէ կիյինտիրիպ , վէ հէր պիր օյնադ եէրլէրինտէն թէլլէր կէշիրիպ բէնճիրէնին էօնիւնէ տայաթտըգտան սօնրա , քէնտիսի տօլապըն իչինէ կիրէրէք վէ շու թէլլէրին ուճունու էլլինէ ալարադ օյնաթտըգճա գուղլանըն հէր թառաֆը հարէքէթ իթմէկէ պաշլատը :

Շու սըրատա դօգմա տօլապըն իչինտէն թէլի չէքտիկի վէ գուղլա տախի բէնճիրէտէն պաշընը էյտիկի հալտէ , իչէրույէ իքի քիշի կիրէրէք շու հալի պիր կիւզէլճէ թէմաշա իթտիրտէն սօնկրա , ըագը իչմէք իստէտլէր :

Զաթէն դօգմանըն էֆքեարըտա պունտան իպարէթ օլտուղընտան տէրադապ պէպէմէ գըզէմըլէրինի իճրա իտիւպ , պունլար գուղլանըն ճանսըզ փարլայան կէօզլէրինէ վէ դաշլարընա թաշըդ իթմիշ եօլլու ըագը շիշէլէրինի պիր գաշ քէրրէ տօլտուրուպ չագտըգտան վէ գաֆալարը լայըդը իլէ թութտուգտան սօնրա պէյնլէրինտէ շու վէճճ իլէ միւքեալէմէ աշըլտը :

— Այլ ուրիշ օլմասըն ամա պիրատէր , է՛վլի-
միսի՞ն պէքեարմըսըն .

— Խայր , է՛վլի տէյիլիմ , վագասէքիզ օն
սէնէսէն պէրու պուրալարա կէլիպիտէր իսէմտէ
թիլքինին էօրիւմճէք եէտիկի կիպի , գոյնուսու-
քի փարանըն կիթտիկինտէն պաշղա պիր զէվլ-
տույտուղում եօզ տուր :

— Ձի ֆայիտէ պիրատէր , պոնէլարտա օլմա-
յաճագ օլսա գարըլարըն եիւզիւնիւ եալընըզ գա-
սըրօլարտա կէօրմիւշ օլաճաղըզ :

— Սահիհսինիզ պիրատէր , անճագ օրթա-
յա պիր ալաֆրանկա չըքտը քի դըզլարըմըզ գուգ-
լա , վէ էրքէքլէրիմիզ տէ քեար վէ քիսազ տէն
տուր օլարաք թէքմիլ սերիսօշ օլտուլար . իշթէ
պագ սանա , պիզիմ հալիմիզ սայքի պէյէնիլէճէք
պիր հալ մը տըր , լիէտէրիմ մերհում պիր էս-
նաֆ փարչասը օլտուղու հալտէ էվլէնմիշ , պարզ-
լանմիշ , չօլուգ չօճուգ սահիպի օլարագ կէլինմիշ
վէ պիր չօք վարիլէթ արթըրմըշ :

— Պունու քիմ պիւմէզ պիրատէր , ֆագաթ ,
աթալարըմըզըն պիզէ պըրագտըղը միրաւ սանքի
քէնտի մարիֆէթլէրիլէ արթըրմըշ պիր վարի-
լէթ մի տի՛ր , հաշա՛ , էօյլէ տէյիլ , իլլա վալի-
տէլէրիմիզին իտարէյի պէյիլէ վէ սայիւրէյի թա-
նըտըզլաքընտան վէ քէնտիլէրինէ օլուր օլմագգու-
մալարտան եալիլլան էնթարի վէ ֆիստանլարը սէ-
նէլէր իլէ կիյտիւտէն սօնրա , էօքիլէրինի տէ պի-

չիմէ կէթիբիւ պէվառարնա կիյտիրմէքտէն
վէ տահա պունուն կիպի չօդ շէյլէրտէ մահիրէ
օլմագլըդտան նէշէթ իթմիշ տիր :

— Իշթէ , պէնիմտէ տիւշինտիւյիւմ պու-
րաւարը տըր եա՛ . պու կիւն դալդըպ էվլէնէճէք
օլտամ ալաճաղըմ դարընըն հաֆիթա սէքիշ կիւն
տօդուզ պէն ֆիլեան ֆիստանը իսթէրիմ , ֆիլա-
նըն դարըսը շէօյլէ մօտա պիր շաբդա կիլմիշ պա-
նատա ալ . բօթինին ուճու շէօյլէ օլաճագ , ման-
թօ պէօյլէ օլաճաք եօլու գէվգէքլիքլէր իլէ պիր
թագըմ մանրաֆ դաբուլարը աչաճագ տէյիլ մի,
շուրաւարը խաթրըմա կէլիւպ պիր իքի դասէհտէ
չագտըղըմ կիպի էվլէնմէքտէն սարֆ նազար իլէ
քէնտիմի պուրատա պուլույօրում :

— 0 տէյիլ ամա պիրատէր , պիր բաթըրտը
իշիտիյօրմուսնէ :

— Եվլէթ , հա՛ տեմէյէ դալմֆտը պիրտէ
փէնճիրէլէրտէն եաղմուր կիպի թաշ եաղտըրմաղա
պաշլատըլար , շու արալըգ սօգագ դաբուսու դը-
րըլուպ իշերույէ կիլէն իքի քիշիտէն պիրիսի հիտ-
տէթ իլէ դուգլանըն իւղէրինէ վարարագ « պէն
սէնին իշիւն կիճէ կիւնտիւզ եանուպ եաղըլըյօ-
րում , հաթթա , արդատաշըմըղըն պիրի սէնին աշ-
դըն իլէ քէնտիսինի թէլէֆ իթտի » տէյերէք է-
լիւտէքի գաւույը կէօքսիւնէ սափըայընճա տիկէր
արդատաշը « աման պիրատէր եաղըղտըր գըյմա »
տիմէսինէ միւթէագըպ , իքի քիշի տահա կէլէրէք

գուգլա իլէ սէն օթուրուրսուն , պէն օթուրուրում տէյու պէյնլէրինտէ պիր մարազա փէյտա օլտու , վէ նիհայէթ մէյտանա պըչադ օյունու չըդպ , իչլէրինտէն պիրի եէրէ սէրիիլտի , շու արալըգ եվվէլքի կէլէն իքի քիչի քէնտիլէրինի պիր քահվէ-խանէյէ աթա պիլիպ , էվտէն իչէրու զապլթիյէլէր կէլմէսիլէ պուրտուգլարը ճիւմլէսինի ալըպ կէօթիւրտիլէր :

Նէ տէրսին օղլում , տէտի , պուրատա տէտէ տէրվիչ , շէօյլէ պիր ճանսըզ վէ տույկուսուգ գուգլա փարչասընա կէօնիւլլէնիպտէ պիրպիրինի թէլէֆ իթմէք վէ մահպուսլարտա չիւրիւմէք տիւլանէլիք տէյիլ մի , ֆադաթ , պու հիքեայէմտէն շունու անլամալըսըն քի պիր գուգլանըն եանի աղաճտան եափմա պիր օյունճաղըն տույկուսը , օլմատըղը կիպի . սէնի սէվմէյէն կիւղէլ պիր դըղըն տախի թըպկը տույկուսու օլամազ , պու մագուլէ պիր կիւղէլէ ըասթ կէլտիլին հալտէ եադասընը պըրադմալը վէ սէվմէմէլի , չիւնքի մուգապէլէյի պիլմիսլ օլմայան եէրտէ մուհապպէթ վէ աչգ վէ ալեազա օլամայաճաղը ինքեար իտիլէմէզ :

Էկէրչի , սէնտէ կէօյնիւ օլմուչ օլմայան պիր կիւղէլի սէվմէք իաթէտիկին սուրէթտէ , նէ լաղըմ պիր թադըմ դամա վէ պըչադ իլէ մարազա իտէրէք պիրպիրինի էօլտիւրմէք , քատըօլար վէ էլ իլէ մասնու թասվիրլէր եէրէ կէլմէմիչ եաանլէրին սէյրի իլէ նէ ճանտան վէ նէտէ բարատան

չբռնուի, ֆազայթ շու միւսնապանքն վէ էօյլէ տույկուսուղ կիւղէլէրէ կէօնիւլ վիրմէնին սէպէպի ֆիսթաննն ալթընտաքի աղանը կէօրմէմէք տիր :

Գուգլաճընն իւանէսինտէն գաչըպ գուրթուլապիլէն իքի արգատաշար գահվէխանէքէ օթուլ ըուպ շու վուգուլաթըն իւղէրինէ իզհարը թէէսիւֆ իլէ սէօյլէշիր իքէն միւճէրրէտ օլան զաթ արգատաշընա խիթապէն «աֆվիտէրսին պիրատէր», օրատա իքէն սանն սօրանագ իտիմ ամմա, իւսթէ մուարաղա կէլտիտէ սօրամատըմ :

— Միւճէրրէտմիսինիզ եօխսա միւթէէհիւլ :

— Ս.հ, իքի կէօգիւմ, էօյլէ պիր շէյ սօրտուն քի իզհարը կիւճ իտմարը կիւճ, անճագ սիզի մէրագտա գօյմամադ իշիւն սէր կիւղէլթէմի նազլ իտէճէյիմ տիյէրէք շու վէճհ իլէ հիքեայէյէ պէտ վէ միւպաշէրէթ իլլէտի :

Պէնտէնիզ պունտան եիրմի սէնէ մուգատաէմ ախզուիթամ իլէ մէէլուֆ օլուպ, իշիմի զայէթլէ սըրասընա գօյմուշ վէ տէօրթ թանէքեար կիր խանէյէ սահիպ օլմուշ օլտուղուժտան, պազըլաքը թարաֆընտան օլունան նաօիյհաթ իւղէրինէ պիր էսնաֆ գըղըյա թէէհիւլ իթտիմ. անճագ, միւճէրրէտ օլտուղում զէմանտէ պուրայէ տիւշէն կիւղէլէրին անվալինի վէ շու նամուսուղլուղու գապուլ իթմէլէրինին սէտէպլինի սիւաշ իթտիքտէ, գօճալըրնն սէրխօյլըրնա թէհամիւլ իտէմէտիքլինի ճէվապ ալաղըմտան, այալիմէ հէր

վէճհ իլէ խօշ կեօրիւնմէք իւզրէ իշրէթտէն նէֆ-
րէթ վէ հօմրիւմ օլտուգճա իչմէմէկէ նիյէթ իյլէ-
տիւմ , հալ պու քի պէտպախթ ատէմ նէ՛րէտէ րա-
հաթիտէպիլիք Էվվէթ , իշրէթի թէրք իթտիկիւմ
կիպիլ իշի կիւճիւ տախի րաֆա դօյարագ դարը-
նըն էլպիսէսիյլէ մէշղուլ օլմաղա չըգըշտըմ , ախ-
շամ օլտուղու հալտէ Էվլէ կիթմէկէ փէշիման օ-
լուր իպիւմ , չիւնքի հէր նէ թարաֆա տէօնիւլտէ
էլպիսէ լազըրտըսընտան պաշգա սէօհպէթ եօգ խոփ,
իլթէ տիւն շու մօտա չըգմըշ , պու կիւն պու մօ-
տա չըգաճագ խիշ . եարըն շու ֆիստանը իսթէ-
րիւմ , չաքէթ շէօյլէ օլաճագ , մանթօ պէօյլէ կի-
տէճէք , վէլհասըլ մէրզումէնին խաթըրընը գըր-
մամագ իւզէրէ քիսէնին աղղընը աչըպ իսթէտիկի-
նի ետփորըք ամմա քեարկիլըլէրին իւշիւնիւ տաթըս
բարալարըտա թիւքէթտիք , վէ պիւր արալըգ օ-
թուրտուղումուղ խանէշի տախի սաթարաք պէտէ-
լինի քեամիլէն ալաֆըրանկա մօտալարընա սարֆ
իյլէտիք , գարը պէնի շու հալէ դօյտուղունա հա-
լեա ինսաֆ իթմէյէրէք պիւր ախշամ Էվլէ կէլաի-
յիւմտէ պիւր թագըմ տիւզմէ տօլասլ լազըրտըլար
իլէ օրթասը տէլիք պիւր ճինս ֆարիւ մօդասը
շափղա չըգմըշ , թանէսի ոյէշ լիւրայա վիւրիյօրըլ ,
օ չալիգատան պանա մութլագ ալմալըսըն , եօխաս
պէն տըշարը չըգամամ » տէմէսինէ ճէվապէն »
դարըճըղըմ , պու կիւնէ գատար իսթէտիլըլէրինին
ճիւմէսինի պիւր տիլիղ եաբտըմ իսէտէ , պուն-

տան սօնկրա եաբամայաճաղում, չիւնքի, տիպ
սուլարը պուլտուգ, պիր ազտա օլուրըյա հալլա-
նալում, նէ տիր պու ալաֆըրանկանըն եազասընը
պըրազմայօրսըն, ֆէրաղաթ կէլ գարըճըղում. է-
կէր ոլու օյունճաղարա փարա եէթիշտիրէյիմ նի-
յէթինոէ իսէն, տէնիզին գումը դատար ալթուն
օլսա եէթիշտիրիւմէք միւմքին տէյիտիր, տիտէ-
կիմին իւզէրինէ գարը հիտտէթլէնէրէք սէն բա-
րալարը մէյհանէլէրտէ սէրխօչուգ իտէրէք թիւ-
քէթտին, պունտա պէնիմ նէ՞ ճիւնհամ վար,
պէնտէն պիր շարգա բարասընը էսիրկէյօրսըն հա՛
սէնի կիտի ութանմաղ, պունտան սօնրա հէր քիմ
պանա պէօլէ պիր շարգա ալուր իսէ անընլա տիւ-
շիւպ գալլաճաղում տիյէրէք քէնտիտինի գարուտան
տըշարույա աթըպ կիթտի, իշիթտիյիմէ կէօրէ պիր
էճնէպի իլէ եալընըղ պաշընա պիր էվտէ օթուրուպ
այըլլաղընըն սէպէպինի սիւալ իտէնլէրէ ինէ եա-
բայում դօճամին կիճէ կիւնտիւզ սէրխօչուղունա թէ
համմիւլ իտէմէտիմ, էվլէնտիմ իսէ աճըգտան
էօլէյիմ տէյու էվլէնմէտիմ եա՛, ճէվապընը վէ-
րիք իմիշ. պէնտէնիզ իսէ գարը դօճապուլունտու-
ղում միւտտէթճէ աղղըմա իշկի դօյմատում, անճաք
գարըլարըն շու սէրխօչուգ քէլիմէսինի էզպէր ի-
տիլէրի դօճալարընըն ալաֆըրանկա մօտալարընա
գարշու կէտիքլէրի իշիւն գուրու պիր իֆթիւրա-
տէն իպարէթ օլտուղունու աղնատում:

Իլթէ, պիրատէր, մօտա պուտալաաը պիր գարը-

նըն ուղրունտա թէքմիւ վարըմըզը չիւրիւտիւալ պիր
թարափա չէքիլտիք , հէլէ շու եազընլարտա գուգ-
լալըզըն պաշգա պիր հալինէ տահա վազըփ օլտում ,
տուր նագլ իտէյիմտէ տինլէ : « Օն տէօրթ սէնէ
խըտմէթիմիզաէ պուլունմուշ օլան պիր պէսլէմէ
գըզըն եանըմըզտան ալըըմասըյլէ գուգլալըզա
պաշլամըշ օլտուղունու խապէր ալարագ ճանըմ ոը-
գըլալ , պիր կիւն շու գըզը պիր խանէնին փէն-
ճիրէսինտէ կէօրէրէք նի՛չիւն պու եօլու թութտուն
ալըպ տէյիլ մի . գօզօնան էյի պիր շէյմի՛ եափ-
տը քի սէնտէ պու եօլա սիւլիւք իթտին՝ տէմէմլէ ,
նէ եափալըմա՛ էֆէնտիմ , պունճա սէնէ գաբունուգ-
տա խըտմէթ իթտիմ գօզօնամըն մօտալարընա բաբա
եէթիյաիրէմէտիկինտէն պանա լալըզըլ պիր մասշ
վիրէմէտին , շու գատար սէնէ զարֆընտա՛ մէմլէ-
քէթիմէ կէօնտէրտիյիմ ագչէտէն պաշգա անճագ
իքի պին զուրուշ արթըրապիլտիմ , պագայօրում
քի պէնի պիր ալան եօզ , պաղը իսթէյէնլէր օլտու
իսէտէ , պիր թագըմ իփսիզ սափսըզ հէրիֆլէր
օլտուղունտան օն տէօրթ սէնէտէ գաղանապիլտի-
յիմ՝ պիր սաաթտա էլիմտէն ալաճագլար . եէնի-
տէն պիրիսինին եանընա կիրսէմ՝ օրատա տալի
գօզօնալարըն մօտա վէ սիւու փաթըրտըլարընտան
խըտմէթքեար ալըզընա սըրա կէլմէյէճէք , էնճամ
քեար պիր գըզ իչիւն հէր նատըսա էվլէնմէք ճա-
յիզ օլմասըզընը սիլտիյիմտէն նէ եաբաճաղըմը շա-
շըրարագ պուրայէ տիւշտիւմ՝ ճէվապընը վէրտի :

Պէտէմէնին շու լազըրտըլարընա պիր ճէ-
վապ պուլամայարագ պըպ եիւրիւյիւ վէրտիմ,
վէ արթըք տիւշիւնմէքլէ ճանըմ աղպըմա կէլմէք-
տէն իսէ քէնտիմի իշրէթէ վուրտում, պաղալըմ
սոնու նէրէյէ չըգաճագ, — Հէլէ իսապէթ քի
էվլէնմէմիլիւմ, տէտի րէֆիգի, վաղթը հալտէ էվ-
լէնմէք պիր թագըմ մէհն ու միւշագգաթը տէը-
իւհտէ իթմէքտիր, պէօյլէ օլմագըլըգպան իսէ էվ-
լէնմէմէք տահա էվլեա տըր:

Աղնատըն մը՞ օղլում, տէտի պուրատա տէտէ
տէրվիշ, կէրէք շու պէտէմէ գըզըն վէ կէրէք դօզ օ-
նասընըն շու հալէ տիւշմէլէրի ալաֆըրոնկա մօտա-
լար վէ սիւսէրէ գալըքլմալարընտան նէշէթ իթմիշ
օլուպ պիր թագըմ շու տըր պու տըր տէլիշլէրիւ-
սէ, իզհարը վահիյէթտէն իպարէթ տիր:

ԵԵՐՄԻ ՊԻՐԻՆՃԻ ԿԻՐՆ

ՕՐԾԱՆԸ ԿԻՐԶԻԼԻ

Պու կիւն տիւրպինի կէօզիւմէ՛, դօյուպ Այա
սօֆյա թարաֆընա մօզըու պագաղգտա, պիր
խանէնին դաբուսու էօնիւնտէրի գալապալըղը կէօ-
րիւպ կէօզիւմիւ. եօգարըյա գալտըրտըղըմ անտէ
գաֆէսին եօգարընտա օրսն ճամօտն նուր կիւ-

պի պիր դըզ ճէմնի կէօրտիւմ, ֆագաթ, նէ չարէ քի տէրագապ օթուրտուղունտան փէնճրէնին դաֆէօի սիփէր օլուպ պիր տուհա կէօրէմէտիւմ:

Պաշնտաքի փըրլանթալը չիչէք, ճէմալինէ պաշգա պիր բէֆսագ վէրմիշ օլուպ, պունուն կէօրիւմէօիլէ զայպ օլմասը կէօղլէրիմէ չիմէք կիսլի թէէսիր իլլէփիքտէն, պէօյլէ պիր միննէթսիզ կիւզէլին նուր ճէմալինի տիտէլէրիմտէն սէտ վէ սէյր իտէն օգըսգանճ դաֆէս հագգընտա ֆիքրիմաէն պին տիւրլիւ շէյ կէչիքէրէք վէ առէթաքէնտիմի շաշըրարագ էլիմտէքի տիւրպին պէնիմլէ պէրապէր տիթրէմէյէ պաշլատը:

Ճէմալինի պիր քէրրէ կէօստէրիպ տէ անը սէթր իլլէյէն տիւպէր, չէշմի աշըգա նասըլ կէօրիւնիւր օլտուղունուր թարիֆինէ հաճէթ եօզ տուր, մէմալիքի Օսմանիյէտէ պուլունան հէր միլլէթին կիւզէլինի շու տիւրպին սայէսինտէ սէյր իտէպիլիպ, պունլարըն շէօհրէթ շուար օլան Օսմանլը կիւզէլինին սէյրինէ էզ-ճան-ու-տիլարղիւքէշ իքէն, պիր քէրրէ կէօրէպիլիպ տէ կէօղտէն նիհան օլան շու տիլպէրին դաֆէս ալթընտա կիզլէնմէսի, վէ տիւն-եանըն օ պիր ուճունու կէօսթէրէպիլլէն պու տիւր-պիլին չիմտի ինճէճիք դաֆէսին ալթընտա օլան կիւզէլի պանա կէօսթէրէմէմէսի, մսւճիպի թէհայիլը օլտըղընը տէտէ տէրվիշէ իֆատէ իթտիքտէ, տիւրպինի էլիմտէն ալմասը վէ օթարաֆա տօղուր պիր քէրէճիք պագըպ, անլատըմ չիմտի,

սանա թաղիք խտէյիմ տէմէսի պիր օլտու :

Տիյնէ օլլում, տէտի տէտէ տէրվիշ, օ կէօր-տիւյին խանէտէ Րէգըֆէ թէսմիյէ օլունան պիր դը-զըն տիւյիւնիւ օլմագտա օլտուղունտան, սէնին տիրպին իլէ պագտըզըն հալտէ գըզ թէսատիւ-ֆէն այաղա գալդմըշ օլտուղունտան, ճէմալը փադի-նի կէօրմէյէ միւհասէր օլապիլմիշին, ֆագաթ, շիմ-տի գաֆէս ալթընտա կէլինլէրէ մախսուս օլան հալ իլէ օթուրմուշ օլտուղունտան կէօրէպիլմէք միւմ-քին օլամազ :

Մէրգումէ Րէգըֆէ օն սէքիզ եալընտա մա-լիքէյի հիւսնէ—վան օլան Քըզըլարտան պիրիսի օ-լուպ կիւզէլլիքտէ նատիր—իւլ— էմնալ տէսէմ ճա-յիզտիր, պու դըզը հէրնէ գատար մէտհ իյլէսէմ սօնունու կէթիրէմէյէճէք օլտուղումու պիլտիյիմ-տէն, խաթըրմա կէլէն շու պիր գաչ պէյթ կազէ-լի օգումաղլէ իքթիֆա իտէրիմ :

Լայըդ մէթհ ու սէնա խալք իյլէմիշ Մէվլա սէնի .
Մէվմէմէք մէթհ իթմէմէք միւմքին մի՞ տիր տիլ բուպա սէնի,
Խօշ պէօյիւթմիւշ սէվտիկիմ գօյնունտա պու տիւնեա սէնի,
Պիր կէօրէնին պիւլէր քէրէ կէօրմէք տիլէր ամմա սէնի,
Հիւսնէ մաղրուր իթմէմիշ օլտա կէր իսթիղնա սէնի :

Պիւտէ պիւլպիւլէյ կիւլի բանա չայէտ քիմ մէսքէնին,
Էյլէմէզմիյտի շիթապ կէօրմէք օ վէճհի կիւլշէնին,
Կէրչի խարը ադիպի չօգ տուր պու չարիւր կէրսէնին,
Լէյք սէվմէք տիր հիւնէր պիրիք կիւլիւնլէ տիքէնին,
Աջըզըն սապըր շահըմ ինճիթմէսին գաթա սէնի :

Անտէրիս առա կէօնիւ վէճհինտէ նալէ զար խտէր,
Աշըգըն թէրք իթ տէյու ելպէթտէ պին իճպար խտէր,
Էմրին իւղրէ տիւլէրա սէյր կիւլիկիւզար խտէր,
Աշգը մանսուրըն միյէմ զիւլֆին պէնի պէրտար խտէր,
Կէրպու ֆիթնէ հալ իլէ ճէլպիլէսէ առա սէնի :

Պէղմի աշգաա հէր կիւզէլլէրաէն կիւզէլտին տիւլէրա
Թափը իճլապընչու չօք աշըգը տէլտին տիւլէրա,
Թըղը միւթկեանընլա պաղըրմ կէրչի տէլտին տիւլէրա
Խշթէ պու պահա տա պիլէ տինմէղ պէթէլտին տիւլէրա
Չէշմի խունրիղին մի՞ թէշլիք էյլէմիշ այասէնի :

Իշթէ Ռէֆըգա էօյլէ պիր տիննեա կիւզէլիտիւրքի
հագկընտա պէօյլէ պին պէյթ կաղէլ սէօյլէնիլէճէք
օլսա եինէ աշըգանըն գալպի րահաթ իաէմէղ :

Մէրգումէ Ռէֆըգա զաթէն Գօնեպը օլուպ :
խայլի սէնէ էվիլէլ Խաթանպօլա կէլիլէրտիր :
Պունտան օն սէնէ մուգառտէմ վալիտէսինին վու-
գուի վէֆաթը ճիհէթլէ, Ռէֆըգա փէտէրի հաճը
Էմին էֆէնտինին զիյրի խտարէսինէ սըղընմըշ օլ-
տուղու հալտէ միւմայիլէհին տախի եիւզ պաշը-
լըդ րիւթպէսի իլէ մուհարէպէյէ մէմուր թալին
զըլընտըղընտան, թէյղէսի օլան պիր իլթիյարէ
խաթունուն զիյրի հիմայէսինէ թէսիմ օլունտու :

Հաճը Էմին էֆէնտի քէրիմէսինին պու տէ-
րէճէ կիւզէլլէյինէ իլէրուտէ պիր չօք տիւշման
փէյտա օլունաճաղը պիլէրէք թէյղէսինէ փէք չօք
նասիհաթլար իլթտիւրտէն, վէ խանէսինէ Նիսա թա-
յիֆէսինտէն պաշգա քիմէսնէնին գապուլ օլուն-
մամասընը, վէ քէնտիլէրին տէ ապա տըշարույա

չօգ մամալարընը թէնպիհ իյլէտիքտէն սօնկրա Րէ-
ֆըդայա տէօնէրէգ իշթէ գըզըմ պէն միւհարէպէ-
յէ կիտէյօրում, սէնին սահիպէյի ըրզ ու նամուս
օլտուղունու պիլիլիմ, ֆագաթ պու տէրէճէ տիլ
պիր պիր գըզըն պիրչօգ տիւշմանլարը օլաճալը վէ
գաֆէս ալթընտան պիլէ կէօրինիւշին հէրքէսին
պաղըընը եագաճաղը տէրքգար օլտուղունտան,
տէյիլ պիր հէրքէյին իւղիւնէ հալեա գաֆէս ալ-
թընտան արգասընճա պագմագլըղընա պիլէ ըաղը
տէյիլիմ:

Պու մատտէլէրտէ զայէթլէ իշթիրագ իւզ-
րէ տավրանմալըսըն, մազալահու թալեա պունուն
ազսիսի զուհուր իտէճէք օլուր իսէ շէֆգաթ բէ-
տէրանէյի պիր թարաֆա գօյարագ սէնի քէնտի
դըլըճըմիւ գաթլ վէ իտամ իտէճէկիմէ շիւբհէն
օլմասըն: Իշթէ պէն կիտէյօրում, սէնի հագկա
էմանէթ իթտիմ տէյինճէ Րէֆըգա աղլայարագ
վէ բէտէրինին էլլէրինէ սարըլարագ Սլահ եօ-
լունու աչըգ իտիպ, անգարիպ տիւնեա կէօղիւլէ
պիրպիլիլիլի գալուշտուրմաղա միւէստէր իթսին,
պապաճըղըմ սէն մէրագ իթմէ, ճէնապը վաճիպ
իւլվիճուտ ճիւմլէյի հըֆգ իյլէտիկի կիպի պէնի
տախի տիտէյի աղիրտէն մուհավաղա իտէր՝ ճէ-
վապլարը իլէ փէտէրինի թէսէլլի իյլէաի:

Ահ օնէ աճընաճագ սաաթտըր, պիր թա-
րաֆտան հաճը Էմին էֆէնտի, վէ տիկէր թարաֆ-
տան զէվալը Րէֆըգա կէօղէրինտէն գանլը եաշ-

լար տէօքերէք նիհայէթ պիրպիրինտէն այրըւորլար :

Տէնալըք շուրատա տըրքի Ռէֆըզանըն կիւ-
ղէլիկի հերքէսին լիսանընտա օլուպ , քիմի արզու
չէքէր վէ քիմի տէ հասէտ իտէր օլտուղու հալտէ ,
գարշուլարընտա օլան խանէտէ իգամէթ իյլէյէն
թայիֆէյի քիւրոտէն թիմուր նամընտա տէլիգան-
լունտն պիրի պունա աչըգ օլուպ , կիճէ կիւն-
տիւզ ահ վէ ֆիրեատ իլէ տէրոտի տէրունինէ պիր
չարէ արար իտի : Ինճամ քեար իչի վալիտէսինէ
աչըպ , շու գըղը ալմագ իսթէրիմ տէյինճէ վալի-
տէսի «այ օղսւլ պիլիրսինքի պիզիմ իսմիմիզ պիր
ազ սօվուգ տուր , հէլէ Ռէֆըզա իսէ սօն տէրէճէ
կիւզէլ պիր գըզ օլտուղունտան վէրիւլէր մի վէրմէզ-
լէր մի պիլէմէմ «գըլըգլը ճէվապլար իլէ օղլունտուն
ալթէչինի սօվութմաղա պագար իտի իսէտէ , Թի-
մուր իչէրուտէն ֆիթիլի ալմըչ օլտուղունտան իւ-
զէրինտէ պագը տիվանէլիք ալեամէթլէրի կէօրին-
մէկէ պաչլայուպ «պագ վալիտէ , եա շու Ռէֆըզա-
յը գանտըրըպ պանա ալուրսուն եա Խօխսա սէնի
վուրուր էօլտիւրիւրիւմ » եօլլու թէհտիտէ չըգըչտը-

Քիւրտ նէ եափաճաղընր շաշըրարագ վէ էօմ-
րիւնիւն թէհլիքէտէ օլտուղունու կէօրէրէք աման
օղլում , պէօյլէ չէյ աճէլէ իլէ օլմագ , պիրագսապը
օլ , պէն հէր նասըլա օ գըղը սանա ալըվէրիւրիւմ ,
եօլլու պիր չօգ լագըրտըլար իլէ գանտըրտըգտան
սօնկրա Ռէֆըզանըն խանէսինէ սըգճա կիտիպ կէլ-
մէկէ վէ օնլարըտա քէնտի խանէսինէ տալէթ

իլթմէկէ սլաշլատը :

Անճադ Բէֆըզա վէ թէյզէսի մէրգումէնին, թէքլիֆի պիր վէճհլէ գապուլ իտէմէյէճէքլէրի թապիի օլուպ, հաճը Էմին էֆէնտինին կիտիչին տէն իւշ այ սօնրա կէօնտէրտիկի պիր մէքտուպու քէնտիլէրի օգույամատըզլարընտան Քիւրտ գաւրըսը իլէ օլան իւլֆէթլէրինտէն տօլայը, շու մէքտուպու օղլունա օգուտուպ, մէալինի քէնտիլէրինէ իլթար իթսին իչին թէյզէ օլան խանըմ, գարշըլարընտա օլան խանէյէ կիթտի :

Քիւրտ գարըսը շու մէքթուպու էօմրինին թէհլիքէտէն գուրթուլտուղունա պիր ալէթ իտէրէք օղլունուն օտասընա կիթտիկի կիպլ « իշթէ օղլում, շու մէքտուպու հաճը Էմին էֆէնտի թաւաֆընտան կէօնտէրիլիշ օլտուղունտան, տէրունինտէ հէրնէ եազըլմըշ օլուր իսէ օլտուն սէն հէման հաճը Էմին էֆէնտիյի էօլմիւշ աիւր տէյի օգու, իշթէ Բէֆըզայի ալմադ իչին պունտան էյի ֆըրսանթ պուլունամազ :

Սէնի կէօրէյիմ շու ֆըրսանթը էլտէն գաչըրմա, տէմէսի իւզէրինէ մէրգումա թիմուր մէքթուպու մէզպուրու քէնտիւ քէնտիւյէ օգույուպ, հաճը Էմին էֆէնտի մուհարէպէնին միւթարէքէ օլտուղունտան մութլագա օնպէշ կիւնէ գատար կէլէճէկինի եազմըշ օլտուղունա մաիւմաթ ալաւըդտան սօնրա, թէյզէ խանըմըն եանընա կէլիպ զայէթ մահզուն վէ միւքէտտէր պիր հալ իլէ

« սիղէ պէօյլէ պիր դարա խապեր կէթիրէճէք մէքթուպու օգուճագ իսթէմէզ իսէմտէ , նէ չարէ քի հադըդաթը հալը սէօյլէմէմէքտէ տօսթլուք օրմատըղընտան հաճը էմին էֆէնտի էօլ... » տէմէսինէ դալմատը , թէյզէ խանըմ « վայ հալիմէ տէյու ֆէրեատ վէ ֆիղան իտէրէք դալիպա մու հարէպէտէ պաշընա պիր դաղա կէմիշ օրմալը տէմէկէ պաշլաթը :

Մէրգում Թիմուր թէքրար սէօղէ պաշլալուպ , էֆէնտիմ , թարիխտէն օն իւշ կիւն էվլէլ մէյտանը մուհարէպէտէ պէօյիւճէք պիր կիւլլէ կէլտիկի կիւլի հաճը էմին էֆէնտիյի էօնիւնէ գաթըպ կէօթլարտիկինի արդատաշը օլան պիր իւղ պաշը սիղէ պիլտիրմիշ տիր :

Նէ չարէ էֆէնտիմ , մուհարէպէյէ կիտէն աւտէմ դաթէն սիլատընտա իքէն էօլմիւշ սալըլըր , ճէնապը Հագ սապըլար իհսան իյլէսին տէյու թէսէլլիյի տէր խաթըր իթտի իսէ տէ , թէյզէ խանըմ պիր եէրտէ տուրամայարագ շու խապէրի միւսիպէթ էսէրի աղլայա աղլայա Ռէֆըդայէ տախի խապէր վէրտիք տէ մէրգումէ պաշընը թաշտան թաշա վուրարագ « ա'հ սէվկիւլիւ պապաճըղըմ , պէնի պու տարը տիւնեատէ նասըլ եալընըղ դօյուպտա կիթտին տէյու կէօյլէրինտէն դանիլը եաշլար կէլիր խոի :

Պուշլար կէճէ կիւնտիւզֆէրեատ վէ ֆիղան իթմէքտէ իքէն , էօթէտէ Թիմուր տախի աշղ վէ

սեվտատան սապր վէ մէճալի գալմայարագ երինէ վախտէսինէ « շու գըղըդ պանա ալ , կիւնէր սէ-
քիզ օլտու , հաճը էմին էֆէնտինին կէլմէսի եագ-
լաշտը » տէյու իպրամ իթմէկէ չըղըշտըդտա « ա՛
օղուլ պիրագ սապր օլ , պէն պու իշի ծնլարա ան-
լաթտըմ, ֆագաթ ծնլար « շիմոի պիզիմ մաթէմ կիւն-
լէրիմիզտիր , պէօյլէ շէյլէրէ պագաճագ վագթը-
մըզ եօզ տուր » տէյիօրլար, նէ եափայրմօղլում,
պէնտէ իստէմէղմիյիմ.քի պիր սաաթ էվվէլ օլտուն
տէյու ճէվապընը վէրիր վէրմէզ Թիմուր քէմալը
հիթտէթլէ կէօղլէրինի աշարագ անլաշըտը քի պու
իշ էօյլէ հիւսնիւ ըիզա իլէ պիթմէյէճէք, անճագ
պէն ճէպը իլէ տէ պիթիրմէնին եօլունու պիլիրիմ
պիր պաշա ախշամ կէճ վագըթ օրայա կիթաի-
կինտէ պէն տէ արդան սըրա խաֆլյէն կէլիպ իշէ-
րիյէ կիրէրիմ, էլ վէրիր քի պիր քէրէ ալաղըմը
էվլէրինտէն իշէրի աթայըմ, ծնտան սօնրասընը սէն
պանա պըրագ տէյէրէք տէրագապ կիտիպ պիր
գաթ տա ասկէր էլպիսէսի թէտարիք իթտի ,

Յիլ վագը իքի կիւն սօնրա ախշամ կէճ վա-
գըթ վախտէսի հաճը էմին էֆէնտինին իանէսինէ
կիթտիքտէ Թիմուր տաթի արգասը սըրա իշէրու-
յէ կիլիպ տլթ գաթտա սօղազա նազար օլան օ-
տայա սօ գուլուպ ապլանտը :

Վալիտէսի եօգարտա կէճէնին սաաթ ալթը-
սընա դատար օթուրուպ կիթտիքտէն սօնա Րէֆը-
դա աշաղը ինէրէք սօղագ գաբուսուլու դափա-

մագ կիպի իշէր իւն վազըթ կէշիրտիկինտէն ,
թէյզէ խանըմ եաթաղընա կիրմիշ վէ ույումուշ
օլտուղու հալտէ , մէրգում Բէֆըգա եօգարըյա
չըգար իքէն քիւշիւք օտատաքի ասկէր գըյաֆէթ-
լի հէրիֆի կէօրմէսի իւն խէյֆ վէ տէհչէթինտէն
նէյէ ուղըատըղընը պիւլմէյէրէք նութգու թութու-
տու վէպաղըրմաղա մէճալի գալմաաը :

Պիր արալըգ շու հէրիֆին պէլասընտան գուր-
թույմագ իւղըէ գաչըպ եօգարը չըգմագ նիյէ-
թինտէ իքէն մէրգում Թիմուր ճէպինտէնպիր մէք-
թուպ չըգարըպ Բէֆըգայէ , գօրգմա պէն տօսթ
ատամըմ , փէտէրինտէն սանա մէքթուպ կէթիր-
տիմ , տէմէսի իւն , գըղըն շու խապէրի մէսէր-
րէթ էսէրաէն հալը ճէհչէթ իւն գօրգուսու տէֆ
օլուպ , նութգու աչըլարագ սէվինճլէ Թիմուրա
եազլաշմաղ իւն , աման հէլէ կէօրէյիմ , փէտէ-
րիմ էօլմիշ տիւր տէյու պիղի ալուսթտըլար իտի
Ալլահ սէնտէն րաղը օլտուն , գըլըգլը թէշէքքիւր-
լէր իթմէյէ չըգըշտը :

Մէրգում Թիմուր իսէ Բէֆըգանըն կէօյնիւնիւ
էյլէնտիրմէք , վէ սօնրայ իֆատէյի մէրամ էյլէ-
մէք կիպի պէօյլէ պիր նիյէթ գուրմուշ օլտուղուն-
տան « հէլէ տուր կիթմէ , շիմտի մէքթուպու օգու-
րում » պիւլմէմ նէ եարարըմ եօլլու լաղըրտըլարա
պաշլատը :

Հալ պու քի շու արալըք Բէֆըգանին բէտէրի
օրտուտան ավտէթլէ խանէսի գափուսունա մուվա-

սէլէթ իյլէտիքտէն, նըսփ էլ լէյլտէ (կիճէսին եւ-
րըսնտա) աշաղըտաքի օտատա եանմադտա օլան
մօմուն սէպէպինի անլամադ իւզրէ կէօղիւնի վէ
գաւաղընը փէնճիրէյէ դօյուպ, սիւքիւթ իթտի ի-
ստէնէ լագրորտը իթտիքլէրինի անլայամաղըրն-
տան, պէօյլէ կէճէ եարըսը էօյլէ պիր տիւնեա կիւ-
ղէլի գըղընըն թէյղէսինտէն այրըլարաք կէնճ պիր
ասկէրիլէ իւլֆէթ իթմէսի պիր վէճէ իլէ հաղմ ի-
տէմէյիպ տահա Թիմուր իշթէ փէտէրինտէն մէք-
թուպ կէլտի » վէ Ռէֆըդա տախի »աման հիմ-
մէթ իթ օդու» կիպի լագրորտը իտէրլէր իքէն,
հաճը Էմին էֆէնտիքէմալը զաղէպ իլէ սօգապ գա-
փուսունու գըրըպ իշէրույէ կիրմէսի վէ գըլըճընը
յըգարըպ պիր օղլանա վէ պիրտէ գըղա վուրտուդ-
լայըն, իքիսի պիրտէն եէրէ տէվիրմէսի պիր օլտու :

Ռէֆըդանըն թէյղէսի եօգարըտան շու վուգու-
աթա նիմ մալիւմաթ տլմաղը իլէ խէյֆ վէ տէհ-
շէթինտէն նէյէ ուղրատըղընը պիլմէյէրէք քէն-
տիսինի փէնճիրէտէն աշաղը աթըպ գաչտըղը իւ-
ղէրինէ, հաճը Էմին էֆէնտի տախի տէրազապ
քէօմիւրմաղապընտա Էլիրշուգուր գաղըյըպ, մադ-
թուլարը տէֆն իթտիքտէն սօնրա, դանլը գըլըճը
իլէ եօդարը յըգարադ վէ շու իթտիկինէ փիւշման
օլարադ ֆէրեաու վէ ֆիղան իլէ աղլամաղա պաշ-
լատը :

ԻԿԻՐՄԻ ԼՔԻՆՃԻ ԿԻՐՆ

ՀԱՅՏՈՒՏԼԱՐ

Հաճը Եմին էֆէնտի օ կիճէ էօյլէճէ ույուկա
դալըպ սապահ օլտուգտա պիր տէհչէթիւ րույա-
տան ույանըր կիպի ույանտը . վէ արթըր օ
մէմէքէթտէ տուրմադ օլմայաճաղընը տէր խա-
թըր խտէրէք պարէ քիմնէ պիր շէյ տույմատան
էրքէնճէ չըղըպ վէ երնէ աթընա պինկպ Քօնեա-
տան փիրար իյլէտի :

Հաճի Եմին էֆէնտի կիճէ դաբույու դըրըպ
իչէրի կիրտիյինտէ էվվէլ էմրտէ Թիմուրա գըլըճը
սալլատըղընտա հէր նէ գատար պի կիւնահ գըղ
փէտէրինին մուվատիլէթինէ տախի սէվլինէմէյիպ
հաթտա օ մուամէլէտի իչին տախի ագլընը շաշը-
րըպ, նազիք պէյադ գօլլարը իլէ փիւր դաղապ օ-
լան փէտէրինի օ հալէ կիրիֆթար խտէն մէլուն Թի-
մուրու պիլմէյերէք վիգայէ իթմէքտէ կէզէր խոի
խտէ տէ, փէտէրինին դօլունու օ ուտաթ տէյիլ քէն-

տիսի կիպի զայլֆ վէ նազիք պիր գըզ, հաթտա
 օն քիչի տախի օլտա զապթա միրգթէտիր տէյիլ ի-
 տի : Ֆէտէրի Թիմուրուն պաշընը ուշուրտու քտան
 սօնրայ տողրուլարըն սահիպի վէ փէրվէրի ճէնապը
 Ազիմ , միւշան հաճ Էմին էֆէնտինին էլինտէ գը-
 լըճը թէրս չէվիրմիշ օլուպ, մէգքիւր իսէ գըլըճըն
 թէրս թարաֆընը կէօզ գարարթընըյլա հավայա
 սալլատըդտա օարատա գօրգուսունտան տիւշիւպ
 եէրէ սէրիլէն գըզընը տախի վուրտում գըյաս
 իթմիշ իտի , վէ քէզա սօնրայ պիր եանտան հրրս
 պիր եանտան էվլատ աճըրը , վէ պիր եանտան գան
 քէնտիսինի թուլթուպ , օ տէրէճէ կէօզիւ տէօն-
 միւշ իտի քի կէօմտիւյիւնտէն տախի ապա ֆէր-
 գինտէ օլմայուպ իքի քիչի կէօմտիւմ գըյաս իթ-
 միշ իտի : Օ արատա ագըլը գըզ փէտէրինէ հիշ
 պիր սէօզ քեար իթմէյէճէյինի հիսս իտիպ փէտէրի
 գազմա կէթիրմէքիչին մաղազայա ինտիքտէ , տէ-
 րագապ գալըզըպ ուսուլ իլէ սօգագ գարուսունտան
 քէնտինի տիշարը աթըպ փէտէրինին խըշմէնտան
 գուրթուլմայա մուվալթագ օլմուշ իտի : Պէօյլէճէ
 Րէֆըդա էլլէրի այագլարը տիթրէյէրէք կիճէնին
 նըսֆընտա սիֆիր գարանլըքտա էվտէքի բուպա-
 սըյլա սօգագտա դալմըշ օլուպ նէ եանա կիտէճէ-
 յինի շաշըմըշ իտի : Պիրաղ վագըթ կէչիրիպ տօ-
 լաշըպ եինէ էվէ կէլէ , կինէ բէտէրինին խըշմը-
 նըն թէսքին օլմամասը իհթիմալինտէն գօրգար ի-
 տի . սանիլէն էօյլէ տախի օլմասա իրթէսի կիւն շու

վուգուաթ պիւթիւն մէմէքէթտէ չալ օլուպ տիւ-
էրէ տէսթան օլաճաղընը, վէ պունտանտա գաթի-
նաղար իշ հիւքիւմէթէ տույուլուքտա քէնտիսի-
նին տախի թախտը իսթինթադա ալընաճաղընը
թէֆէքքիւր պիրլէ օ մէմէքէթտէն չըգըպ կիթմէք-
տէն պաշդա հիշ պիր սէլամէթ գալմամըշ օլտուղու-
նու ֆէհմ իտէրէք կիճէլէյին շէհիրտէն տըշարը
չըգտը : Օրաճըգտա պիր աղաճըն ալթընա օթու-
րուպ նակեահան պաշընտան կէչէն նէչէ շաեանը
թէէսսիւֆ վուգուաթլարը տիւշիւնտիւքտէ կէօղլէ-
րինին եաշը ըրմաղըն սուլարընա գարըշմայա պաշ-
լատը : Օ արառա րուի ասիւմանտաքի քէօրֆէզ
երլտըղլար պիւթիւն պիւթիւնէ կէօրիւնմէղ օլուպ
էն փարլագ երլտըղլար տահա ճուզի բարլամագ-
տա իտիլէր : Շէմը թապանըն միւթտէճիտի երլ-
տըղ շարդ տաղլարընըն արգասընտան պաշ կէօս-
թէրմէքտէ , վէ դ ուշլար աղաճլարըն եափրագլարը
արասընտան ուշղուլարընտան ուշանըպ սապահ
տուալարընը պաշլամագտա իտիլէր : Սապահըն սէ-
հէր վաղթինին պու թէնհանիշին սէյրի Րէֆըգա-
նըն տէրալի վէ նաղիք եիւրէյինէ տահա զիեատէ
թէէսիւր իտիպ փէտէրի տախի քէնտիսիտէն սճնրա
թէէսիւֆ վէ գաթի իւմիւտիքլէ քէնտիսիտէն տախի
աճէպա գաստ իթտիմի տէյու տիւշիւնիւպ քէնտի-
սի կիպի օ սաաթտա մէմէքէթին պիր տիկէր թա-
րաֆընտան ֆիրար իտիպ փէտէրիւնին տահա հայ-
քէթտէքիլէր տիւնեասընտա օլտուղունու պիւմէյէ-

րէք գըլըճընը կէօքսիւնէ սափլայլալ էօլէն պիր բէ-
տէրի կէօքսիւնիւն էօնիւնէ կէթիրէրէք տահա զի-
հատէ աղլար ըտը :

Վագիտէ հաճը էմին էֆէնտինին տախի պու-
տէրէճէ շէսիտ գըսղանճըղը, վէ պիր թանէճիք
էվլատընն ճանընա գաստ խտէճէք դատար մէյ-
տանտա պիր պէօյիւք դապահաթ օլմայուպ թէօա-
տիֆին ալտաթմասընա վաղըֆ օլմայարաք պիր
չիւփհէ իչին ասլա թադհըդ ու թէճէստիւս իթ-
մէյերէք վուրմայա դալպըշտըղը վէ սահիհ օլարադ-
դըղը մէգըիւր տէլիգանլը իլէ էօյլէ պիր իւլֆէթ
ու մինասէպէթ տէ տախի պուլունմուշ օլտա քէնտի
գըղընըն հիւսնիւ բիզասըյլա օլտուղու հալտէ տէ-
յիւ քէնտի էվլատընա իլլա տիկէր արգատաշընտ
տախի տէյիւ պիր գըլըճ հաթտա պիր ֆիսքէ պիլէ
վուրտուղու, վէ էկէր մէգըիւր տէլիգանլը քէնտի
գըղընա ճէպը տախի գուլլանմըշ օլտա, հիւքիւմէթ
իլէ ճէղասընը վիրտիրմէյիա քէնտիսի վիրմէյէ դալ-
դըշտըղը տախի շանանը թադպիհ, վէ պարպար-
լըդ էսէրի իսէտէ, բէտէրինին մէգըիւր հարէքէթի
պիր դարը իչին սէն ալըրըն պէն ալըրըմ տէյու
իքի տէլիգանլը արատընտա վուգու պուլան մուա-
րաղա կիպի օլմայուպ հէր նէ գատար հարէքէթի
պարապարճա խտէ, գալպի քէնտի նամուսունու վի-
դայէ իթմէք օլտուղունու աղըլը գըդ ֆարգ ի-
տէրէք վիտէրինին դապահաթընը քէօշէյի խա-
թըրտան ֆիրամուշ խոիպ գապիւ օլտա տա փէ-

տէրիմտէն պիր խապէր ալսամ տէյու էօթէ պէրի
պաղընըր ըտը : Հալ պու քի վաղըթ տախի կիթ-
տիրճէ աղարմագտան օլուպ կէլէն կէչէն քէնտիսի-
նի օրաճըգտա կէօրմէսին իչին եաղընաաքի տաղըն
պէօյրիւնէ չըդըպ օրաճըգտա պիր ուֆաճըք մա-
ղարայա բաստ կէլտի : Ալէ մատամ քի էվվէլ կի-
ճէտէն տախի ույգուսուլ օլուպ գօրդու վէ թէլաչ
եիւրէք օյնաթմասը վէ կէօղ եաղարը պիւթիւն
պիւթիւնէ վիճուտինի հէլլագ իթմիչ իտիլէր , մէդ-
քիւր մաղարատա կիրիպ պիրաղ պաչընը տիյնէն-
տիրմէյէ , վէ գալգտըգտա օրալարտա պիր չօպան
բատթ կէթիրէպիւր իսէ գըզըլընը վէ կիւզէլի-
յինի տիտէի պէնիի ատէմտէն սիփէր իտէպիլմէք
իչին բուպալարընը չօպանըն բուպալարը իլէ տէ-
տէյիչիթիրմէյէ գարաը վիրիպ մաղարանըն թաչլա-
րը թօփրադլարը վէ սիվրի թաչլարը իւզէրինէ նա-
լիք վիճուտինի ուզաթըպ վէ թաչըն պիրիսինի պա-
չընա եաստըգ իտիպ ույգույա տալտը :

Եռմէաք գուչ թիւյիւնտէն եաթաքլարտա
քէնտինի նաղա չէքէն ույգու , գայալըքլար իւս-
թիւնտէ Բէֆըգանըն քիբրիքէրի իւզէրինէ չէօ-
քիւպ խայըճա ույուտու , էօյլէ քի ույանըպ կէօղիւ-
նիւ աչտըգտա ախլամ եաղլաչմիչ կէօրտիւ : Քէն-
տի բատէթիւնէ բաղմէն պու դատար ույուճուլ օլ-
տուղունա ճանը սըդըլտը իսէ տէ , հէման պիր
ճէսարէթ իլէ գալգըպ մաղարատան տիչարը չըդըպ
տաղըն էթէյինտէն կէչէրքէն պիր չօպան եա տի-

կէր պիր ֆուգարա ըստ ի կէլէպիւրմի տէյու
հէր նէ գատար տէօրթ թարաֆա պագընըր իտի
իսէ տէ քիմսէյէ ըստ կէլմէտի : վագըթ պիր եան
տան ախշամ օլուզ կիւնէշ ըույի զէմին իլէ վէտա
լէշմէք իւզրէ իտի , կիւզէլիյին տիւշմէնլէրինին
էն զիյաոտէ ճէսարէթ ալորդլարը գարանլըզ հէ
ման սիեահ բէրտէսինի տիւնեա եիւզիւնէ չէքմէյէ
հազըրլանմագտա իտի , եուլատան եէրէ տիւշէն
պիր զայըֆ գուշ եալլուսու միսիլիւ նազիք ու
նէվճիվան Րէֆըգա եալլնլը պաշնա տաղլարտա
գալլազ գօրգու վէ թէլաշնտան տամարլարը սըգ
սըգ աթըպ տիլի գուրումայա վէ պիւթիւն վիճու
տի տիթրէմէյէ պաշլատը : Օ արատա պիր էլի տէյ
նէքիլի գօճա գարըյա ըստ ի կէլիպ մէգըիւրէյէ պու
րալարտա չօպանլար նէրէտէ պուլունուր տէյու սիւ
ալ իթտի : Օ ախշամլար օրաճըգտա պիր տէրին
վէ սիփէր տէրէ իչինտէ պիր թագըմ հայտուտլար
մահրիմանէ ճէմ օլմուշ օլուպ անլէրի եալլնլըզ պու
գօճա գարը եօլտա թէսատիֆ իտիպ կէօրէպիլմիշ
իտի . վէ հէր նէ գատար մէգըիւր հայտուտլար
քէնտիլէրինին օ կիճէ օ տէրէ իչինտէ գալաճագ
լարընըն տույուլմասը իհթիմալինէ մէպնի գարըյը
վուրուպ օրթատան գալտըրմայա գալգըշտըլար է
սէ տէ , սօնրատան սիննինէ մէրհամէթէն սաղ պը
րագմըշլար իտի : Գօճա գարը էօյլէ պիրվագըթ մա
հալը մէգըիւրտէ էօյլէ պիր մահիթապ կիպի գը
ղը կէօրտիւ իսէ զայէթլէ թէաճիւպտէ գալտը

Հալ պուքի մեղքիւրէ դարընըն գուլաղլարը սաղըր
օլմասըյլա գըզըննէ տէտիյինի աղնամայըպ օնու
հայտուտլարըն պէրապէր կէթիրմիշ օլտուգլարը
պիր գըզ զանն իտիպ արգատաղլարըն սիւալ ի-
տիյօր գըյասըյլա օնա տէյնէյինին ուճու իլէ հայ-
տուտլարըն օլաուղու եէրի կէօսթէրտի : Րէֆը-
գա ճուզի քէսպը ֆէրահիյէթիմի տէյիշթիրտիք-
տէն սօնրայ օ գատար գօրգմամ տիյէրէք ֆիգըրին-
տէն տէրէյէ տօղրու դօշար կիտէր իտի : Պիշարէ
գըզ պիլմէզ իտիքի քէնտի նաղիք այագլարը ի-
լէ եիւրիւյէրէք գանարայա կիտէն պիկիւնահ գու-
զուլար միսիլիւ քէնտի այաղը իլէ օ տաղլարըն
ճանավարլարընն փէնշէլէրինէ գուպան կիտէր իտի :

Սյինէտէն պագըպտա չիքլին օլտուգլարընա
ճանլարը սըզըլան գըզլար պիրազ թէսէլի օլսուն-
լար , պագ կիւզէլիք ատէմին պաշնա նէ պէլա-
լէր կէթիրիւր :

Րէֆըգա գօշարագ մէտէտ ալլահ պաղըրան
քիմսէնին իշիթմէյէճէյի տէրէնին իշինէ վասլ օլ-
տուգտա նէ կէօրսիւն օրաճըքտա պիր գօճաման
աղաճըն ալթընտա հէր եանլը փիւր սիւահ
պըյըղլարընտան ատամ ասըլըր , ճանվէր կէօղլիւ
սէքիզ օն թանէ ատամլոր կէօրտիւ : Մէգըիւրլէր
տախի էվվէլ էմրտէ Րէֆըգայը կէօրտիւքտէ թաու-
ճիւպլէրինտէն նութղլարը թուլթուլուպ պիրպիր-
լէրինին եիւզիւնէ պագմայա պաչլաուրլար . չիւն
պէօյլէ պիր տիլրուպա գըզըն հիւ պիր թէստտիֆէ

մէսնի օ վազըթ օրալարա տիւշէճէյի ապա խա-
թըրաան կէչէր շէյ տէյիլ իտի, Պունլար եվիլէ
էմրտէ պու վուգուլթա հէր պիրի պիրէր կէօնա
մանեա վէրմէյէ պաշլատըլար. քիմիսի տէր իտի
քի պէն իշիթմիլիմ էքսէրի պէօյլէ թէնհա տէրէ-
լէրտէ տաղ փէրիլէրի օլուր իմիշ տէյու, վար իսէ
օնլարտան պիրիսի օլմասըն, քիմիսի պունու հիւ-
քիւմէթլին քէնտի օլտուգլարը մահալտէ քէնտիլէ-
րինի պիր ազ տահա էյլէնտիրիպ դաշմայա վազըթ
պըրուգմամագ իչին պիր թէպտիր ու տէսիսէսի ի-
թիդատընտա դահիպ օլուրլար իտի. խիւլասա հիւ-
սինին տաիսի էլլէրի այագլարը թութուլուպ դըզըն
եիւզիւնէ պագա դալտըլար: Մէֆըդա իսէ օարա-
տա քէնտի էօնիւնտէ աչըլան եէնի պիր պէլա դու-
յուստընու աղնայարագ դօրդուստընտան շաշըրըպ
վէ հէրիֆլէրին նէ եանընա վարապիրիպ նէ կէրի
տէօնէպիրիպ օրաճըգտա էօթէ պէրի կէզլինիր իտի:

— Մէօյլէ տուրմայըլան օլմագ տէտի հայտուտ-
լարըն իչինտէն պիրիսի, պիրիմիլ շունուէն եանընա
վարըպ նէ տիր նէ տէյիլ տիր պիր աղնայալըմ.
հալպու.քի հիշ պիրիսի եէրինտէն դըմըտանմայա
ճէսարէթ իտէմէզլէր իտի: Մէգքիւրլէր օ վազըթ
պիր ազ իշիէթ իլէ ալա չագըր օլուպ թաամ իթ-
մէքտէ իտիլէր: Շունտան պանա պիր գատէհ տօ-
լուսու բաղը վէրին տէտի իչլէրինտէն էն ճէսա-
րէթիլլէրինտէն պիրիսի, պէն շիմտի կիտէր օնուէ
քիմ օլտուղունու աղնարըմ, անճագ սիլ տաիսի

հէփսինիզ պուրտա օթուրմայըն . պիր գաչընըզ
եօգարը տաղա վէ պիր գաչընըզ տէրէնին աչաղը-
լարընա սիփէր օլուպ հիւքիւմէթ ատէմլէրինի գօլ-
լայըն տէյուպ հէփսի այաղա գալգաթըլաբ , քիմիսի
տաղա եօգարը քիմիսի տէրէտէն աչաղը գարընճա
կիսլի տաղըլմայա պաշլատըլար , Մէդքիւր հայ-
տուտ տախի Րէֆըգանըն եանընա կէլիպ եիւզիւնէ
զիեատէ պիր տիգգաթ իլէ սըգը սըգը պագտըզ-
տան սօնրայ , եահու՛ , տէտի պիր էլլինի պուշաղընա
ուզաթարաք , սանա պիր սիվալիմ վար տըր ամմա
տօղրու սէօյլէյէճէքսին , սէն փէրիմիսին , եօխսա
պիր պէնիի ատէմմիսին , Րէֆըգաքի հէր նէ գա-
տար տարտա գալսա եալանա գալպլինի վէ տիլինի
ալըլթըրմամըլ իտի , պէն նէ փէրիլիմ տէտի , նէ
տիկէր պիր շէյ , իլլա սիզճիլէյն պիր ինսանըմ ամ-
մա . . . նէ տիլէյիմ . . . պէն չիմտի նէրէտէյիմ քէն-
տիմ տախի պիլմէյօրում տէյուպ վէ իսթիլալ ու
հէյէճանը գալպլինին զապթընա միւզթէտիրէ օլա-
մայըպ պէյազ էլլէրինի կէօզիւնէ կէօթիւրէրէք
նիմ աղլամաղա պաշլատը :

Հայտուտ նէ՞ տէյէճէյինի շաշըտը գալտը .
էլլինի պուշաղընտան կէրի չէքտի , վէ նէ տիր տէր-
տին գըղըմ տէտի պիր թաթըլըզ իլէ , սագըն
պիզի պու հիյէթտէ կէօրիւպ տէ գօրգմա , շէհր
իչինտէ թէմիզ վէ զարիֆ գըյաֆէթլի վէ թաթ-
ը տիլի , կիւլէր իւզլիւ նէչէ հայտութար վար
տըրքի պիզէ պէշ թաշ պըրագըրլար , պիզ փէք
44

էօլտիրութեք պիր իբի ատամ էօլտիրիւրիւզ, վէ
պիր գարընն ըրզընա կէչէրիզ ամմա ծնլար պիր
պիւթիւն սինսիւէ սէօնտիրիւրէր, վէ ըրզընա կէչ-
տիբէրի գարըլարըն տէօչէնմիշ գօնագլարընտա օ-
թուրուպ հէր քէսին մէթհաւ սէնասընը ալըրլար ,
գօրդմա գըզըմ տէրտինի սէօյլէ : Ռէֆըգա սէ-
հէր ժագտինտէ աչըլան գըրմըզը սապահ սէֆասը
չիշէքլէր կիպի նապիք վէ գըրմըզը քիրազ միւսիւ-
րիւ տուտագլարընը աչըպ ախ էֆէնտիճիյիմ . .
սանա նէ՝ սէօյլէյիմ . . տէրտիմի նասըլ աղնատա-
յըմ . . տիյօր իքէն պիրտէ պայրամ կիւնլէրինտէ
պիւթիւն թապեալարտան աթըլան թօփլարըն հա-
ժայը ինլիթտիյի կիպի , տէհչէթլու տէրէնին իչին-
տէ հէր թարաֆտան սիլահլար փաթլամայա պաշ-
լատը , թէփէլէրտէն պիր գօշուշմագ , գըլըն տիւ-
րիւնմէք սէսլէրի , ժիւրուն հա՛ , թութուն հա՛
տէյու պաղըրշմագլըր սէսի կէլմէյէ պաշլատը .
Ռէֆըգա իլէ գօնուշան հայտուտ տալի քէնտինի
շաշըրըպ դըզը օրտա պըրագտըղլայըն օ տախի
սիլահլընը չըգտըրպ տաղա եօգարը եիւրեա
իտիպ գօշտու կիթտի : Մէյէր տէրէնին չօգ
աշաղըլարընտա հէրիֆին պիրիսի պախսէսին-
տէն էրիկ թօիլայըպ իրթէսի կիւն էրքէն սաթ-
մագ իչին շէհիրէ կէթիրէճէք օլուպ , հալ պու քի
կէճ տախի գալմշ օլտուղու իչին ճանը սըգըլըպ
էչէյէ չալա գամշը սիւրտթլէ եօլտա հիտէր իքէն ,
չաշուսլուպ իտէն հայտուտլարըն էրիկտէն կէօնիւ-

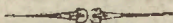
լէրի իսթէյիպ հէրիֆէ պիր քաչ թանէ չարփըչտը-
րարաք սէրիէթին եարըսընը պօշաթմըչլար , հէրիֆ
պիր մըգտար տահա իլէրի կիթտիքտէ՝ հայաուուլա-
րը գօլլայըպ՝ անճաք նէրէտէ օլտուգլարընը պիլմէ-
յէն զապթիյէլէրտէն պիրիսի եօլուն իւսթիւնտէ
մէզքիւրէ ըաստ կէլիպ սէփէտլէրի եարըմ կէօր-
տիւքտէ զալիպա շու հէրիֆ աճէլէյէ կէլիպ սէ-
փէթլէրի տօլտուրմմամըչ տէյու արգատաշընա թա-
ղըմըչ . հէրիֆ տախի մուգալլիտին պլիրիսի օլմա-
սըյա ալըն աղալար սիգտէ ալըն . պու կիւնքի է-
րիյին օգգաթը պիր եումրուգատըր տէտիքտէ, զապ-
թիյէլէր պու նասըլ լագըրտըր տըր տէյու ռիւալ
իթմիյլէր , հէրիֆ օ վագըթ վուգուի հալի նագլ
իթտիքտէ զապթիյէլէր խապէր ալըպ մահալը մէղ-
քիւրի պատմըչլար իմիչ : Բէֆըգա քէտէրինին ծնպէչ
եիկիրմի կիւն մուգատտէմ պուլունտուղու մուհա-
րէպէ մէյտանընտա շիմտի քէնտիսինի կէօրիւպ գուր-
շունլար վըղըր վըղըր իքի թարաֆա իչէտիքճէ
տահա զիեատէ գօրղմաղա պաշլատը իսէ տէ , օ
մինասիպէթլէ գուրթուլտուղու թէհլիքէյի տախի
տէրթաթըր իտէրէք թէստափիֆին հուսուլէ կէթիւր-
տիյի միւճիզէլէրէ տախի միւթէհայիր օլըրուտու :
Շու մուհարէպէ զէմանընտա Բէֆըգա քէնտի-
սինի պիր գայալըգ արասընտա սէթր իտէպիլիպ ,
սղլայըպ սըզլաշոըգտան սօնկրա ույգույա տալմըչ
վէ ալէլապահ կէօղլէրինի աչարադ պիր թարաֆ-
տան եօրղունըք տիկէր թարաֆտան աճլըք միւ-

նասէպէթի իլէ քէնտիսինի փէք զայիֆ պուրտու ի-
սէ տէ , շու պէլայի աղիմէտէն դուրթուրտուղսնա
շիւքիւր վէ համոտ իտէրէք տէրէնին էթրաֆընը կէզ-
մէկէ պաշլամըշ իտի :

Հայտուտլարըն քէնտիլէրինէ միւթապիդ թա-
ամ վէ էսվապլարը պիր թարաֆա պըրաքմըշ օւ-
աուգլարընտան , Բէֆըգա էվէլ էմիրտէ կիւղէլճէ
գարնընը տօյուրտուգտան , վէ պըրագըլմըշ օլան
էսվապլարտան տախի պիր փօթուր վէ պիր չէփկէն
կիյտիքտէն սօնրա եօլա ըէվան օլարագ պիր գաշ
սաաթ զարֆընտա քէնտիսինի պիր մէրատա պուրտու :

Մէզքիւր մէրատա (չայըրլըգ) չօպանլարըն
սիւրիւ սիւրիւ գօյունլարընը ըէյ իթտիմէքլէ
մէշղուլ իքէն , Բէֆըգա պունլարա եանաշըպ քէն-
տիսինին տախի չօպանլըք իթմէք արզուսունտա
օլտուղունու պէյան իթմէսի իլէ չօպանլար պունու
մէմնունէն գապուլ իտէրէք այաղընա պիր չարըք
վէ պաշընա պիր քիւլսն վիրմէլէրիլէ թէքմիլ պիր
չօպան գըյաֆէթինէ գօյուպ , քէնտիլէրինէ ար-
գատաշ իթտիլէր :

ՆԻԿԻՐՄԻ ԻԻՉԻԿՆՃԻԻ ԿԻԻՆ

ՔԷՕՅ ՕՏԱՍՐ

Քէօյլէրոտէ մէսքիւն էհալինին հալլէրի մա-
ջիւմ եա, ախշամ թաամընը իթտիքլէրի կիպի
պիր օտայա ճէմ օլուպ, շունտան պունտան պա-
զը սէօհպէթլէ վազըթ կէշիրիրլէր, Ֆիլ վազը շու-
հալ փէք կիւզէլ տիր, չիւնքիւ պունլար հիչ քիմ-
սէնին ազընտա գարասընտա օլմայուպ, իշլէրի ի-
լէ մէշղուլ օլուրլար, վէ պիւթիւն սէօհպէթլէրիտէ
եինէքէնտիքէօյլէրինէ վէ իշլէրինէ միւթաալիք տիր:

Կէլէլիմ քի Րէֆըգա զիզը օլունան չօպանլար
իլէ օլտուգտան սօնկրա ախշամ օլուպ պիրլիքտէ
քէօյէ կէլմիշ օլտուղունտան, քէօյիւլէրին թէճէմ-
միւ իթտիքլէրի օտայա կիթմիշ իտի, մէրգումէ-
նին իամի չօպանլարըն իչինտէքէնտի կէլէն օլուպ,
օռա գարուռուռուն եանընտա օթուրմուշ իքէն,
նաւկահ պիրիսի կէլուպ միսաֆիրլէրոտէն պիրինէ

խիթապէն « շիմտի մանտանըն պիրի պաշընը սիզին
օտանըն փէնճիրէսինէ սօգմուշ , հէր նէ գատար
չալըշարք իսէ պիր թիւրլիւ չըգարամաուրդ , պու-
նա պիր չարէ պուլունուզ քի չըգարալըմ » տէ-
տիկինտէ , հէփսի պիրտէն « պիզ պունա հիշ պիր
եօլ պուլամայըզ , պիր աղ սապը իտէլիմ , Հիք-
մէթ աղա նէրտէ իսէ շիմտի կէլիր , ծնա իֆատէ
խաէրիզ , էլպէթտէ օ պիր չարէ պուլուր » տէյերէք
Հիքմէթ աղանըն կէլմէսինէ միւնթաղըր օլտուլար :

Պիր արալըք Հիքմէթ աղա , պաշընտա դօճա
պէյազ սարըզ , վէ Գըրմըզը ճիւպպէսի իլէ ճէմաա-
թա կէօրիւնտիւկիւ հալտէ , հէփսի պիրտէն այա-
ղա դալգուպ , քէմալը թազիմ իլէ սէլամաշտըզ-
տան սօնկրա , հէր պիր էմր վէ իշարէթինէ հազըր
օլտուլչարընը պէյան , վէ պիր աղ սօնկրա պաշընը
փէնճիրէտէն իչէրի սօգմուշ օլան մանտա հիքեա-
յէսինի տէրմէյան իթտիլէր ,

Հիքմէթ աղա շէօյլէ պիր մըգտարճըզ թէ-
ֆէքքիւր իաիպ , աըվալըն եըզըմասընը էմր իթ-
մէսի իլէ տըվաըը եըզաըլար : Ֆսգտթ մանտանըն
պույնուզարը տըշարը չըգմադ միւմքին օլամաուր-
դընտան պաշընըն քէսիլմէսինի էմր իթտի : Ֆիւ
վազը հայլանըն պաշը քէսիլիպ գուրթտըրլմիշ օլ-
տուղունտան , պիւթիւն քէօյիւ շու աղլըը Հիք-
մէթ աղայա կէլէրէք իզհարը թէշէքքիւր վէ մէմ-
նունիլէթլէրինի պէյան իթտիլէր :

Շու օտտտա կէօյա իսուզ Հիքմէթ աղանըն :

աղլը վէ տիրայէթինէ մէթհ ու սէնա իթտիբլէրի
օըրատա , իլլէրինտէն Իսթանպօլտան օ քէօյէ կիթ-
միշ վէ պէրպէրլիք իթմէքտէ պուլունմուշ օլան պիր
էրմէնի տախի պուլունուպ , վաղթը իլէ օգուլուպ
եաղմադ էօյրէնմէտիկինէ վէ շու ճիհէթլէ զէնկին
օլամատըրընը իզհարը թէէսսիւֆ իտիպ , պիր ա-
րալըք քէնտի մէմլէքէթլէրինտէն իքի ատամ պա-
շընա պիր մէքթէպ քէշտէ օլտուղունա , վէ հէր
քէսին շօնուղու իւշէր պէշէր լիսան էօյրէնմէքտէ օլ-
տուղլարընտան պունտան պէօյլէ հէրքէսին Հիք-
մէթ աղա կիպի հէմ տղըլը վէ հէմտէ զէնկին
օլաճաղլարընը սէօյլէր իտի :

Վազաս Հիքմէթ աղա էօյլէ մէքթէպ կէօր-
միւշ վէ թահսիլի իլիմ իթմիշ թաղըմտան տէյիլ
խէտէ , պէսպէշլի տօղուշունտա եարատըլմըշ օլ-
մալը շու ատամըն պաղը աղըլանէ հիքեայաթըն-
տան հիսսէյապ օլմադ իւղրէ շուրաճըգտա պիր
գաշ տանէսինին զիքրի ճալիզ տիր զանն իտէրիմ :

Միսաֆիրլէրտէն պիր գաշը քէլամէ աղազ ի-
տիպ , ճանըմ Հիքմէթ աղա , իշիտիյօրուզ քի , Իս-
թանպօլտա տէնիլ իւլլէրինտէ քէօքրիւ եաբըլմըշ
աճապա սուլուն իլինտէ նա՛սըլ պինա գուրտուլար :
տէյու սիվալ իթտիբլէրինտէ Հիքմէթ աղա պիր
թավըր աղիմլէ շու վէճհլէ ճէվապ վիրտի :

Պէն Իսթանպօլա կիթտիլիմտէ պու մատտէ-
յէ մէրադ իտիպ անլատըմ , օ քէօքրիւ տիրէյին
իւթթիւնտէ տիր , ալթընտա իքի չիֆտ մանտա գօ-

մուշար , մանտալար եււղէրէք քէօքրիւյիւ էօթէ-
յէ պէրիյէ կէօթիւրիւպ կէթիրիյօրլար :

— Ճանըմ Հիքմէթ աղա , շու վարօր տէտիք-
լէրի չէյ նա՞սըլ չէյ տիր :

— Վարօր շու պիզիմ էօքիւզ արապալարըն
պէօյիւք ճէսի տիր , իքի եանընա պիրէր գանատ
թագմըշլար սույուն իւղէրինտէ գուշ կիպի չար-
բարագ եիւզիւյօր , պէնիմ Խսթանպօլտա օլտուղում
վագըթ վարօրլար սալթ տէնիզտէն եիւրիյօր իտի ,
չիմտի գարատանտա եիւրիյօր իմիշ :

— Էլպէթտէ շու թէլէղրաֆըն նէ օլտուղու-
նու անլամըշսընըզ , օ նա՞սըլ չէյ տիր ճանըմ Հիք-
մէթ աղա :

— Թէլէղրաֆըն թէլլէրի պօրու կիպի տէլիք
տիր , պիր թագըմ եազըլը քէղատլարը ուֆագ
սինէկլէրին պէլինէ սարըպ իչինէ պըրագըլյօրլար , սի-
նէկ վըզլայարագ , վէ գանատլարընը թէլին իքի
թարաֆընա չարիարագ քեաղատը պիր մահալտէն
օ պիր մահալէ կէօթիւրիւր , թէլին սալլանմա-
սընը , վէ պազը եէրտէ սէս չըգարմասը սինէյլին
հարէքեաթընտան տըր :

Միսաֆիրլէր շու պիզիմ Հիքմէթ աղանըն
պիրպիրինէ ույմազ պիր թագըմ մէգալաթընա
գուլագ տօլուսու սինլէյիպ , քէնտիսինի մէթհ ու
սէնա իթտիքլէրի սըրատա մէրդում տալի տահա
գիյատէ պիր զուրուր իլէ քէնտիսինի ազըլլըլար
սըրասընա գօր իտի :

Շու միսափիրէր իշինտէ Հիքմէթ աղանըն
եալան եանըլ հիքէայաթընտէն խօշլանմայան եա-
լանըլ Բէֆըգա օլուպ , պիր թադըմ պէօլէ պօշ
լազըրաըլար տիյնէմէքտէն իսէ , տըշարը չըգմաղըլ-
ըլ տահա մինասիպ կէօրաիւ :

Շու սըրատա Նէճիպ պէյ նամընտա պիր մի-
սափիր կէլիպ , օտատան իշէրի կիրմէսի իլէ , քէօյ
ատէթի իգտիզասընճա հէրքէս թարափընտան դա-
պուլ օլունուպ , դահվէ իքրամ օլունտու :

Նէճիպ պէյ եօլտան կէլմիշ եօրղունըլուդ ա-
լըպ , թապիաթը իլէ օ օտատա եաթանագ օլտու-
ղու կիպի , քէնտի կէլէն Բէֆըգանըն տախի պիր
եհէրի օլմատըղընտան օ օտատա պարընաճագ խոի :

Կիճէ վադըթ կէչմիշ , վէ հէրքէս քէնտի խա-
նէսինէ տաղըլմըլ օլտուղունտան Նէճիպ պէյ վէ
Բէֆըգա պիրէր թարափա ուզանմըչլար իսէ տէ ,
հէր նասըլ իսէ տէլիգանըլունուն ուխուսու թութ-
մայըպ , օճաղըն պաշընտա թիւթիւն իշմէք , վէ
ա՛հ վա՛հ իտէրէք շարդըլար օդումաղիլէ վադըթ
կէշիրմէկէ չալըչըր խոի :

Բէֆըգա Նէճիպ պէյին շու հալընը կէօյնիւն-
ճէ պիր մանէա վէրէմէյուպ , պիր արալըգ տէլի-
դանըլունուն « եա՛հու , չօ՛պան , էլ վէրիբ ույուտու-
ղուն , դալդ պադալըմ , պիրազ շընտան պունտան
լազըրաըլ իտէլիմ » տէմէսի իւզէրինէ , օ տախի դալ-
ղըպ օճաղըն եանընա եադլաշտը :

Ֆիլ վադը Բէֆըգանըն եիւզիւ կէօզիւ դա-

բարձր , վէ քէնտիտի չօպան գըյաֆէթինտէ պու-
լունմուշ իսէ տէ պու ճիւմլէ իլէ կիճէնին դարան-
լըղընտան շուուլէ իտէր օլան ելըտըզ կիպի կիւ-
ղէլիք զայպ օլմամըշ օլտուղունտան , Նէճիպ պէյ
շու հալը միւթէհայիւր օլուպ , ֆադաթ չօպան
րուպասը ալթընտան կիզլէնէն վիճուտի Բէֆըդա
կիպի պիր գըզ վիճուտի օլտուղու իտրադ իտէմէ-
յէրէք եալընըզ լադըրտըյա պիր դափու աչմագ-
իւզրէ շու վէճհ իլէ սէօհպէթէ պաշլատը :

— Պադսանա , ա կէօզիւմ , սէն պուրատա
չօպանլը՞դ իտիյօրսուն :

— Էվվէտ էֆէնտիմ :

— Իսմին նէ՞ տիր :

— Պիղէ արդատաշար ֆէնտի կէլէն թէսմի-
յէ իթաիլիր :

— Ա գուզում , սանա եազըզ տէյիլմի քի
պու կէնճ չաղընտա տաղլար պաշընտա չօպանլըզ-
իտիյօրսուն :

— Ահ էֆէնտիմ , քէօյլիւք երլէրտէ ֆա-
դըր դըսմընն չօպանլըզտան պաշդա էլինտէն նէ
կէլիտօր :

— Հագդըն վար , պու լադըրտըն փէք սա-
հին տիր , չիւնքի քէօյլիւք եէրլէրինտէ պիր չօդ
խըտմէտլէր օլույօր , եաշլը ատէմլէր վար իքէն ,
մէֆզը վէ մահէլ իզթիզատընճա մալիք օլտուգ-
լարը լիյագաթ վէ տիյալէթ կէօզ կէօրմէզ : Շիմ-
տի սէն չօպանլըզ իտէրսին հա՛ , տէյիպ տէ պիր

ահը սէր չէքինճէ , Նեճիպ պէյին հալի Բէֆրգա-
էյի կէօրմէյէրէք շու վէճհ իլէ սէօղէ աղազ իթաի-

— Աֆիլ իտէրսինիլ , աժան ճանրմ էֆէն-
տիմ , զաթընըզ նէրէլիսինիլ , վէ իսմինիլ նէ՞ տիր-

— Գուզում , պէնտէնիլ իսթանպօլլուում ,
վէ իսմիմ Նեճիպ պէյ տէրլէր ,

— Գուլունուզա պու գատարճըդ մայլումաթ
վէրմէնիլտէն տէրէճէսիլ մէմնունում , ֆազաթ
սիլտէ էօյլէ պիր հալլէր կէօրիւյօրում քի զաննէմ
միւհիւմ վէ էլլէմ պիր մէմուրիյէթ լէ պու թա-
րաֆլարա կէլմիշ օլմայլսընըզ :

— Պու տէտիքլէրինիլ վիէքտէ եսլան տէ-
յիլ տիր , ֆազաթ սէն պէնիմ գալպիմոտ օլանը
նա՞սըլ քէշֆ իտէպիլտին :

— Էֆէնտիմ , պիրազ էվվէլ զաթընըզ տէ-
մէյօրաընըզքի քէօյլիւք եէրլէրաէ տալի սահիհ
տիրայէթ պուլունուր տէյու , էվվէթ , պէնտէնիլ
օտէրէճէլէրէ վասըլ օլմուշ տէյիլիմ , անճադ պու
գատարճըդ պիր հալ քէշֆէ միւդլթէտիր օլտու-
ղումուս ինքեար իտէմէմ , պունու իֆաատէ աը-
ղում տէրտի տէրունինիլի պէնտէնիլէ սէօյլէմէնիլ
իչին ըէճա իթմէք տէն իպարէթ տիր , չիւնքիւ
քիչի տէրտինին տէրմանընը մէմուլ իթմէտիկիեէր-
տէն պուլլուր , տէյու պօշ եէրինէ սէօյլէմէմիշ տիր-

— Սրասը էօյլէ տիր , ինքեար իտէմէմ , ֆա-
զաթ պէնիմ տէրտի աղիմէմէ սէնին կիսլի պիր
օղանըն տէրման իթմէկէ չըղըսմասը նէ տէմէք :

տիր պիլիճմիսին , իշթէ ատէթա սիր սաաթ էվ-
վէլ եւլտըզարա վասըլ օլմագ իւզրէ կէօյլերէ
նէրտիպան գուրմագ էֆքեարընա չըզըշմագ տէ-
մէք տիր :

— Փէք կիւզէլ էֆէնտիմ , պէն սիզէ միւ-
ճէրրէթ նասիհատ ալասընըզ , վէ եախստ պէն-
տէն պիր իմտատ վէ չարէ պէքլէյեսինիզ տէմէմ ,
վէ պունու տիմէկէ հադգըմ տախի եօգ տուր ,
անճագ քիչի տէրտի տէրունինի պիր ախէրէ սէօյ-
լէմէքլէ միւթէսէյլի օլուր օլտուղունուտա ունութ-
մամալըլըզ :

Նէճիպ պէյ չօպանըն չու տէրէճէ ազըլանէ
հարէքէթ վէ քէլամաթընսան ատէթա մէմնուն
օլուպ , կէօյնիւնտէ կիզլէնմիշ օլան էսրար մէք-
տումէյի սէօյլէմէկէ դարար վէրէրէք վօյնունտան
պիր թասվիր չըգարմասը իլէ Վիթէ գուզում պէ-
նիմ տէրտիմ պու տուր , նէ տէյէյիմ օֆթօղրա-
ֆը իճատ իտէնէքի ինսանլարըն թասվիրինի պէօյ-
լէ թըպզը թըպզըյա չըգարուպտա ալէմին պա-
շընը աթէշէ եագայօրլար , պու թասֆիր էլիմէ կէ-
շէլիտէն պէրու իքի սէնէ տիր , նէ կէճէմ կէճէ վէ
նէ կիւնտիւզիւմ կիւնտիւզ տիր :

Մէգքիւր թասվիրի Ռէֆըգա էլինէ ալըպ պա-
զընճա քէնտի թասվիրի օլտուղունու թանըյա-
րագ , վէ չու տէլիգանլընըն էլինէ նասըլ օլուպ
տա կէշմիշ օլտուղունու թէաճիւպ իտէրէք սէր-
րէշթէ վէլումէք էֆքեարը իլէ թէքրար սէօզէ

պաշլայուպ , « աման սէնտէ էֆէնտիմ , պանա
պէօյէ եանըպ եադըլաճադ պիր կիւզէլ կէօրիւն-
մէյօր » տէտի :

— Իշթէ կէօրտիւն մի քի չօպանըղընը իճրա
իթտին , հէլէ պիր քէրէ պէնին կէօղիւմ իլէ պադ-
քի նասըլ կիւզէլ օլտուղունու անլայասըն , աճա-
պա տիւնեատա պունուն կիպի կիւզէլ վաճ մը ,
թայիպ իթմէմ սէնի չօպան , չիւնքի նէ գատար
շլա չօպանսըն վէսսէլամ :

— Ճանըմ պէն սանա չիրքին պիր գըղտըր
տէմէտիմ , իլլա սէնին հալինէ աճըյարադ փէք տէ-
էօյլէ եանըպ եադըլաճադ տէրէճէտէ տէյիլ տիր
տէտիմ , եօխսա հադըգաթը հալինի սէօյլէմէք լա-
ղըմ կէլիր իսէ աթըլաճադ տէրէճէտէ տէյիլ տիր ,
տօղրուսու կէօղ գաշ վէ էնտամփէք եօլունտա տըր :

Եուրաճըգ տա Նէճիպ պէյ տէրտի հասրէթ
իլէ « վա՛հ պէնիմ իքի կէօղիւմ Բէֆըգաճըղըմ ,
տէյէրէք իքի էլի եիւզիւնտէ եէրէրէ գալիանմա-
ղա պաշլանտըղընը Բէֆըգա կէօրիւնճէ , վայ էֆէն-
տիմ տէտի , սէվկիւլիւնիւզիւն իսմի Բէֆըգա՞ մը տըր :

— Էվվէթ , գուզում , Բէֆըգա տըր :

— Ա՛ման , նէտէ կիւզէլ իսիմ , ֆագաթ եա-
ղըգսընըգ էֆէնտիճիյիմ , սիզին պու միւթէէսիր
հալինիզտէն պէխապէր օլան պիր գըղ իչին շու
կէնճ չաղընըղտա սէվտայա տիւչիւպ տէ ֆէրետտ
վէ ֆիղան իթմէնիզ էյի պիր շէյ տէյիլ տիր :

— Զէվալը չօպան , սէն տահա պու հալէ

տիւշմէմիշսին քի , կիւղէլ սէվմէք վէ սէվտայէ օղ-
րամադ նէ օլտուղունու էօյրէնմիշ օլասըն :

Կիւլ էյ նասիհ գօփունտու լալի տիւտէն պի խասլէրսին սէն :
Պէնի տիւանէ իթտի օլ րիէրի պիւմէմնէ տէրսին սէն :

Փէհվարնճա շու հալը պիր քէրէ պաշըմա
կէլմիշ վէ կէօյնիւմիւ պիր քէրէ Ռէֆրդայա վէր-
միշ օլտուղում հալտէ ֆարիղ օլմադ վէ անը թէրք
իթմէք միւմքիւն մի տիր :

— Փէք կիւղէլ ամմա ճանըմ էֆէնտիւմ,
նիշիւնշու զըզը ալուպ տա մէսուտ օլմայօրսունուղ :

— Իշթէ մէսէէնին միւշկիւլ եէրի պուրասը
տրր եա , պու թապիր զաթէն պէնիւմ էլիմէ Խա-
թանպօլտա կէշիպ , մէրգումանըն եիւղ պաշը հա-
ճը Էմին էֆէնտինին քէրիմէսի օլտուղունու , վէ
Գօնեաւտա միւթէմէքքիւն պուլունտուղունու խա-
պէր ալարադ տօղլունճա Գօնեաւա մուվասէլէթլէ
հաճը Էմին էֆէնտիյի սիւալ իթտիքտէ տէրադապ
պէնի հիւքիւմէթէ թէսիւմ իթտիլէր , վէ նիհայէթ
իսթինթադա ալըպ , սէն հաճը Էմին էֆէնտիյի
նէ՛րէտէն թանըյօրսուն , եօդ պիւմէմնէ եափարսըն
գըլըգըլ պին տիւրլիւ սիվալ վէ ճէվապտէն սօնկրա
նիհայէթ եադաթը սալըվէրտիլէր , հալալու քի Ռէ-
ֆրգայը քիմէ սօրտում իսէ թէքմիլ պիր մալիւմաթ
ալամատըմ :

Պազըլարը հաճը Էմին էֆէնտիյի մու-

հարեպէ մէյառնընտա էօյլւպ, Բէֆըգատտ իւ-
թիյար թէյղէսի իլէ պէրապէր պուրատան ֆիրար
իթօիլէր, վէ պաղըլարը հաճը Էմին էֆէնտի ախ-
շամտան կէօրիւնմէսի իլէ ֆագաթ սապահէլին
պուլունմամը . վէ պաղըլարըտա նէ օլտուղլարընա
պիզիմ հիշ մալիւմաթըմըղ եօգ տուր, տիմէքտէ
օլտուղլարընտան, վէ նիհայէթ Բէֆըգայը Գօն-
եատա օլմատըղընը փէք կիւղէլ անլամըշ օլտու-
ղումտան մէճպուրէն օրատան չըգտըմ, իշթէ նէ
եափաճաղըմը վէ նէ եօլ թութաճաղըմը պէնտէ
պիլմէյօրում :

— Էֆէնտիմ պու էօյլէ փէք չօգ թէէսսիւֆ
խտէճէք շէյ տէիլ տիր, չիւնքի օգըղ մութլագ-
եինէ պու եաղըն քէօյլէրին պիրիսինտէ օլմալը տըր,
գատէրտէ վար իսէ էլպէթ պուլուրսուն, հէլէ չիւ-
քիւրլէր օլսուն քի պէնիմ պաշըմտա էօյլէ սէվտա
վէ ալեազա ըիւղկեարը եօգ տուր, սապահ օլտու
մու գօյունլարը էօյնիւմէ գաթըպ ազշամա գա-
տար կէզինտիրիը վէ սօվուգ սուլար պաշընտա րա-
հաթ խտէրիմ, վէ չիմոիյէ գատար պէօյլէ պիր գըղ
սէվտասընա ուղլամամըշ օլտուղում կիպի, պուն-
տան պէօյլէ տախի գըղ սէվտասը չէքմէլէճէկիմէ
գալպիմ էմին տիր :

— Սաղըն չօպան պէօյիւք սէօյլէմէ, սէնին
սէվտա տէրիկին էօյլէ պիր իլլէթ տիր քի նասըլ վէ
նէրէտէն կէլտիկինի տուլամազսըն, զաթէն սէն
պէնտէն կէնճ օլտուղունտան պու պապտէ հէմ

պէօյիւր սէօյլեմէմէլի , վէ հէմտէ ինթիրազ իթ-
մէլիսին , չիւնքի սէվտայէ տիւշէն պիր ատամ մա-
շուգասընա գավուշմատըմը էօլմէքտէն պաշգա չա-
րէսի օլամազ :

Սէվտիկիմ քիմ գուրթարըր պէնճիր զիշֆինտէն պէնի ,
Հասըլը էօլմէք խէլաս օլմագ տէյիւ մի էհվէնի ,
Զարէյի աշղա սէֆէր տէրլէր վէ լաքին պէնճէսի .
Տէրտի աշղը չէքմէքտէնսէ էօլմէք տիր էհվէնճէսի :

Էկէր պու օղուտուղում պէյիթլէրին մանեա-
սընը թէմամը իլէ անլամըշ օլսա իտին պէն սէվ-
տայէ տիւշմէտիմ , եախօտ հիչ պիր գըզա կէօնիւլ
վէրմէյէ ճէկիմ , ֆիլան տէմէղ իտին :

— Պու մատտէ իչին սիղէ սէօյլէրիմ քի
լէ պու կիւնէ գատար քիմնէյէ կէօնիւլ վէրմէմիշ
օլտուղում կիպի , պունտան պէօյլէ հիչ պիր գը-
զա ալեագա իթմէյէճէյիմ , պունու պէն կէօյ-
նիւմտէ գարար իթտիմ պիթիրտիմ , տէտիկի սը-
րատա , տըշարըտան գարու վուրուլմասը իլէ սա-
պահ օլուպ , հէր քէսին իչինէ կիւճիւնէ պաշլայա-
ճադ վագթը կէլտիկինի անլատըլար :

ՆԻԿԻՐՄԻՏԷՕՐՏԻՆՃԻԻ ԿԻՒՆ

ԱՇԽԱՏԱՆԻ ՆԵ ՄԻՒՇԿԻՒՄ, ՏԵՐՏ ՏԻՐ

Չօպան մէծպուրէն Նէճիպ պէյէ վէտա խոխայ
դօյունլարը էնիւնէ դաթարագ կիտէճէկի սըրա-
տա, օ կիւն տախի օրատա գալմասընա վէ ախ-
շամ օլունճա երնէ սէօհպէթ իյէմէլէրինի ըէճօ
իթմէսինտէ վէ Նէճիպ պէյիսէ չօպանտա պուռնէվին-
մէլի հալը կէօրմիւշ օլտուղունտան, նիյազընը դա-
պուլ իսիպ վէ օ կիւն օրատա գալտը:

Ախշամ օլուպ, չօպան ալտէթ իյէտիքտէ
տօղրունճա Նէճիպ պէյին եանընա կիտէրէք շուն-
տան պունգան սէօհպէթ իտէրէր իքէն, քէօյլիւ
պիւրէր իքիշէր թէճէմմիւ իթտիքլէրի սըրատա,
պիզիմ ղօճա Հիքմէթ աղա տախի կէիպ պիւր ա-
րալըք Նէճիպ պէյի կէօրմիւշ վէ անըն եէնի պիւր
միսաֆիր օլտուղունու պիլմէսի իւզէրինէ չու վէճհ
իլէ թէքէլիւմէ պաշտուր:

— Աղա պիրատէր, խօշ կէտինիդ, առմա նէ՛ք
ըտէն կէտիօրսունուդ :

— Էֆէնտիմ, դաթէն Իսթանպօլտան Գօն-
եայա կիթմիշ իտիմ, շիմտի եինէ Լիթանպօլա կի-
տիօրում :

— Գօնեայը պիր թարաֆա պըրագ, առմա
Իսթանպօլտա նէ վար նէ եօդ պագալում :

— Աիւզէյիդ սաղլըդ :

— Ղալաթա գուլէսի եինէ եէրինտէ սու-
րույօրում :

— Խայըր էֆէնտիմ, զէվալը գուլէնին պա-
շընա էօյլէ պիր տէրտ կէտի քի թարիֆ իթսէմ
թէաճճիւպ իտէրսինիդ :

— Սման, նէ՞ օլտու քի :

— Պիր կիւն Քէհատխանէ իւզէրինտէն պէօ-
յիւճէք պիր գուշ փէրֆազ իտէր իքէն, գանատ-
լարընը գուլէյէ չարփուղը կիպի գուլէ հավայա
տօղրու եիւքսէլիպ, հէլէ համտ օլտուն քի հիշպիր
էպնիյէ իւզէրինէ տիշմէյէրէք գըզ գուլէսինին եա-
շընա տիւշմէսի իլէ օրաճըգտա սափլանըպ օթու-
րա գալըր :

Աէօրտիւն մի, աղըլը ատամլն սէօղիւ տիյնէ
մէմէք նէ ֆէնա չէյտիր :

Պէն Իսթանպօլտա քեաղատխանէ թարաֆլա-
րընտա չիֆթճիլիկ իտէր իքէն պէօյիւք պիր աղաճ
կէօրմիւշտիւմ, պիր կիւն օ աղաճըն իւզէրինտէ
պիր գուշ կէլիպ եավրու չըգաղաճաք վէ օ եավ-

բուստան պիրի Ղալաթա դուլէսինի երգը ա խարապ
խտէճէք տէտիբտէ , հէրքէս իւզէրիմէ կիւլմիւշ ի
տի , իշթէ վուգուաթ սէօյլէտիկիմի թաստիք իթ
միշ :

— Սէնին տէտիկին վազըթ Գալաթա գուլէ
տի եափըլմըշ իտի :

— Նէ՞ մինասիպէթ , եազըքքի Իսթանպուլ
լուսուն ա պիրատէր :

Պիր գանատ իլէ Գալաթա դուլէսինի խարապ
իթմէկէ միւքթէտիր օլան պիր գուշ գաշ եիւղ
սէնէտէն մէյտանէ կէլիւր , պունու հիշ տիւշիւն
մէք եօք մու :

— Սահիհսինիզ Հիքմէթ աղա , տէմէք օլուր
քի խայլը միւսին պիր ատէմ օլմալըսընըզ :

— Հայ հայ , պիպիմ իխթիյար պօզ էօքիւզ
իլէ եաշտաշըմ , չիւնքի պու էօքիւզիւ տէտէմին
տէտէսինին տէտէսի ալմըշ օլուպ , հէր նէ գոտար
տիկէր էօքիւզլէր իլէ օթլանուր իսէտէ սու իչէճէկի
վազըթ սիւրիտէն այրըլարագ տաղ էթէյինտէ պիր
դայնագտան սու իչէր օլտուղու չօպան կէօրմէքլէ
պանա խապէր վերտի , պէնտէ պունտա պիր հիք
մէթ վար տըր տէյուպ կիթտիմ օ սուտան իչտիմ ,
իշթէ օ կիւնտէն պէրու եաշայօրում , խօշ պու հի
տապլար տէրինճէտիր , ղիզ ալնայամազսընըզ աւ
մա պէն աղնարըմ :

— Աման ճանըմ պապալըզ : օ սու հալեա
օրատա դայնայօրմու :

— Էվփետ, ֆագաթ թասիաթը թէպտիւ
իթմիչ, չիւնքի չիմտիքի իշէնէր հէմ չապուգ իր-
թիյարլանըյօր վէ հէմտէ աղլընա զաաֆ կէլիյօր:

— Ճանըմ Հիքմէթ աղա, պիր մատտէ իւղէ-
րինէ փէք մէրազ իթմիչիմ, բուխսաթընըզլա սի-
վալ իտէյիմ չիւնքի Խստանպօլտա չօք ալիմ քիմ-
սէլերէ սօրտոււմ պիր վէճհլէ մանեա վէրմէտիլէր.
շու Ա.գ տէնիզ իլէ Գարա տէնիզ դատէմիտէն
պէրու պիրպիրլէրինէ դարըշըզ մը իտիլէր, եօքսա
Խաթանպօլ պօղազը սօնրատան մը՝ աշըպ պիրլէշ-
տիրմիլէր:

— Օ սէնին ալիմ տէտիքլէրին գաչա ալըրըմ,
էկէր անլէր ալիմ օլսալար պէնիմ կիպի զէնկին
օլուրլար իտի, անլէրին գուլլանտըզը լիսան պիր
թագըմ տիւղմէ տօլապ շէյլէր տիր, պարէ տիյ-
նէքի մէրազ իթտիկին շէյին մանեադընը վէրէյիմ:
Տիւնեատէ դատիմէտէն պէրու պիր տէնիզ օլուպ,
իսմինէ Ա.գ տէնիզ տէրլէր իտի, վէ Գարա տէ-
նիզտէ կէօլ շէքլինտէ պիր շէյ օլուպ, պիր արալըզ
Ա.գ տէնիզին քէնարընտա տաղ պաթմաօր իլէ
պիւթիւն սուլար պահրը իւմմանէ աղըպ կիթտիլէր:

— Շու կէօլ շէքլինտէ օլան Գարա տէնիզին
էթրաֆը իսէ պիւթիւն չամըզ վէ մէշէլիք օլուպ,
քէօյլլէր օ աղաճլարտան քէմիւր եալարլար իտի,
շու քէօմիւրլէրին իւթիւնէ եազան եաղմուրլար
կէօլէ ազարապ. Գարա տէնիզ փէյտա օլու, հալ
պու քի, օ պիր թաղաֆտա, Ա.գ տէնիզին սուլարը:

աղալու, պարզաբար բահաթ եղալով մատուցելարը
իջևն, Ագ տէնիզ իլէ Գաղան տէնիզ արտաբնու
օլան տաղարը տիշերի իլէ դըրըպ պօղալը աջ
տըլար, վէ իքի տէնիզ պիրպիրինէ պիրպէ շիրտի-
լէր, պու իշ փէք էսկի պիր շէյ տիր, վէ մէրհուս
փէտէրիմին նագլինճէ տիւնեա գալը մաղտան
պէշ իւզ սէնէ էվվէլ վուգու պուլմուշ տուր, ան-
լատըն մը յիմտի իսթանպօլու էֆէնտի, շու ուէ-
նին իսթանպօլուլարընլա պէն Դուսըլըմ:

— Տօղրուսու տէյէճէք եօգ, տիւնեա դու-
րումաղտան էվվէլ օլան վուգուաթա մալիմու,
թընըզ օլտուգճա սիզին այաղընըզա Վրիմ չըղա-
պկիր:

— Պիղ քէօյլիւյիւղ ամմա պէօյլէ՞ քէօյլիւ-
յիւղ տէյէքէք, կէճէլէր խոյր օլտուսու պատը-
ղը կիպի հերքէս այաղա դալըզ պէտա իթտիլէր:

Միսաֆիրլէր կիթմէլէրի իլէ օտատա եալը-
նըզ Նէճիպ պէյ իլէ չօպան գալըպ, պիր մըգ-
տարճըզ պիրպիրինին եիւղիւնէ պագ աղգտան սօն-
ըա էվվէլ էմիրտէ չօպան լաղըրտըյա պաշայա-
րագ, « տիւլանէնին հալինէ նէ՞ տէրսինիզ ճանըմ
էֆէնտիմ, պիր թագըմ տիւղմէ տօլապ հիքէայէ-
լէրինի նա՞սըլ տիյնէյիպ տէ էշէքլիկինի եիւղիւնէ
վուրմատընըզ:

— Պէօյլէ պիր մուսամէլէյէնէ՞ հաղգըմ վաթ-
ա դուգում, շէհրի վէ ալիմ պիր ատէմին տիկէր
պիր քէօյլիւ վէ նատունըն աղլընը ատէթիկինի, լի-

սանքնը խթիհզայտ ասլա հազկը եօգ տուր , պու-
հալէ իշարէթ իտէնէր իսէ ճահիլ վէ աղըլըզ
տտամլար տըր , չիւնքի պէն տախի պէյլէ պիր քէօյ-
գիւք եէրտէ տօղմնւչ օլսա իտիմ շու Հիքմէթ ա-
ղա կիպի անատան պապատան գալմա իթիգաթ
իտէճէք տէյիլմի իտիմ :

Հէլէ պաշըճա քիչի պուրունտուզու մէվզը
վէ մահէլ էհալիսի ատէթ վէ ախլեագընա մուա-
ֆըզաթ իթմէլի , պէօյլէ օլմատըղը հալտէ ըահաթ
իտիլմէզ , էվվէթ Հիքմէթ աղանն հիքեայէթի
ճիւմլէթէն արաճիֆ գապիլինտէն տիր , ֆազաթ
չէօյլէ պիր մէվզըտա անա թէպալիյէթ իթմէք հա-
միյէթ վէ ինսանիյէթ շանը տըր , պուրալարընը
պիլէրէք հիչ պիր չէյ ոէօյլէմէտիմ , վէ սէօյլէմէք-
տէ թէճվիզ կէօրմէմ , ա'հ , ա չօպան , պունչար պիր
թազըմ կէչիճի չէյլէր տիր : Շու չարէսիզ եարա-
մըղա նէ՞ մէքհէմ սարաղըմ , տէյերէք , թաավի-
քի դօյնունտան չըգարըպ , էօբիւպ սէվտիքտէն
սօնկրա «ա'հ իքի կէօզիւմ Րէֆըզաճըղըմ , սէնին
աչդ վէ ալեագան եօլունտա աղըլընը զայ իթմէք
տէրէճէսինէ կէլմիչ օլան Նէճիպ պէյլն հալլնի կէօ-
քէճէք օլսան մէքհամէթ իթմէ՞ղ մի իտին , նէ՞
տէքսին չօպան , աճընաճաք հալլիմ եօ՞ք մու , սա-
հիհ սէօյլէ Րէֆըզա պէնիմ շու հալլիմի կէօրոն
չէֆզաթ իթմէ՞ղ մի :

Շուրասընը ունութմայալըմ քի չօպան էս-
վապը ալթընտա կիզլէնիլմիչ օլան Րէֆըզա Նէ-

ճիւղ ալիւն շու տէրէճէ աչգ վէ ալեռուաւնը կէտ-
րէրէք քէնտիսի տախի ալէվլէնմիշ վէ ալթէլէնմիշ
իսէտէ, պէրայի թէճրիւպէ պիր միւտտէաճիք սիւ-
քիւթիւ իիթիյար իթմէկէ մէճպսւր օլմուշ խի :

Պու սըրատա Նէճիպ պէյ թէքրար քէլամէ
շուրու իտիպ Վնիչիւն ճէվապ վիրմէյօրսուն չօպան
ազասը , աճապ սէօյլէտիքլէրիմ եալա՞ն մը տըր ,
պէնիմ շու հալիմէ թաշ եիւրէքլի օլանլար պիլէ
մէրհամէթ իթմէզլէր մի . :

— Էֆէնտիմ հազգընըզ վար , շու հալինիգ-
տէ սիզի հէրքէս աճըյօր . էվվէթ , պէնտէնիզտէ
աճըյօրում , լաքին պիր ազ տա կիւլէրիմ , չիւնքի
աչգ սէվտասը իլէ եանըպ եազըլմագտա օլտու-
ղունուզ հաճը Էմին էֆէնտինին քէրիմէսի սիզի
րույասընտա պիլէ կէօրմէմիշ օլմալըտըր , տիմէք օ-
լըյօրքի եալընըզ եանըպ եազըլմագ տէյիլ , մաազ
Ալլահ էօլտէնիզ պիլէ անըն պիր չէյտէն խապէրի օլ-
մայաճաք տըր , իշթէ շու հալի խաթըրմա կէթիւ-
տիկիմ կիպի պիր թարաֆտան սիզի աճընըյօր ի-
քէն տիկէր թարաֆտան կիւլէճէյիմ կէլիյօր , իշ-
պու եա , ֆարզ իտէլիմ քի պէօյլէ քէօյտէն քէօ-
յէ վէ չէհիրտէն չէհիրէ կէզիպ տօլաշտըղըն սըրա-
տա Բէֆըգայա րապթ կէլէսին սէնին աչգ վէ ա-
լեազանտան պի խապէր օլան պիր գըզը պուլա-
պիտիկինէ նէ վէճհ իլէ մէմուն օլաճագսըն , ո՛-
էֆէնտիմ :

— Էյ պէն սանա պիր չէյ սէօյլէյիմ մի , չօ-

պան, սենին սեվտա տէալին շէյ գոյուն սիւրիւս
սիւ կէզտիրմէկէ պէնզէմէզ, պիր քէրրէ սեվտա
գալպատ դարար իտէր իսէ ադրլ պաշտան ֆիրար
իտէր, էվվէթ, փէք պեւա պիլիյօրում քի, Ռէֆրդա-
նըն պէնիւմ ալեւադա վէ սեվտամտան խապէրի եօզ,
վէ պու հալէ մէրդում հիսսէտար տէյիլ տիր, ան-
ճազ ճէնապը Սըլահ պիր քէրրէ գըսմէթ իտիպտէ
քէնտիսինի պուլաճազ օլսամ տէրտի տէրունիմի
իֆատէ իտէր, վէ մէրհամէթ պուլսըրմալարընը իտ-
թիքհամ էյլէրիտիւմ, էվվէթ, պօյնում էյրի, կէօզ-
լէրլիք եաշլը, խաքի բայինիզէ էւլլէր փուրէրէք
չաչք վէ ալեւազասը եօլունտա էօլիւմ տէրէճէսինէ
կէլտիլիմի արզվէ պէյան վէ հալը խարապըմա մէր-
համէթ իթմէշաիքլէրի հալտէ քէմալը եաւ վէ նէվ-
միտի իլէ ալիքէթէ տօղրու եօլճու օլաճաղըմը տէր
մէյան իտէր իտիւմ. սէօլիւ նէ իչին ուզատայլում,
ա գուզում, գըպէթ օլուպտա Ռէֆրդայը պիր
քէրրէ կէօրէճէք օլսամ, թէքմիլ տէրաիւմ սէօլլէրիւմ
իհսան վէ ինայէթինէ մազհար օլտումիսէ ֆէպհա
օլամապըղըմ սուրէթտէ պու ֆանիյի թէրք իտէ-
րէք քէնտիլէրինի ախրէթտէ պէքլէրիւմ, պունա
պիր քէնէճէյինիզ վաճ մը:

✠ Պէյիւմ, պէօլլէ կիւզէլ գըզլար աչըզլարը-
նըն հալինէ մէրհամէթ իտիպտէ էւլլէրինի կէօ-
թէրէճէք վէ իլթիֆաթ իտէճէք պիլէ օլսալար քէն-
տի մէնֆաաթլարը իչին եափար օլտուգլարընա հիչ
իչիւմմէտինիզմի, օնլարըն աչըզլարընա պէր միւրատ

էթմէքտէն իսէ իսթիհզայը տաճա կվլա կէօրուրէր :

Եկէր պու պապտէ ձէմիլ պէյին հիքեայէ սինի տիյնէմիշ օլտանըզ միւթէնէսիհ օլուր իտինիզ զանն իտէրիւմ :

— Աման չօղան , բէճա իտէրիւմ տաճա վա .
զըթ էրքէն տիր նազլ էթ սլադալըմ պէլքի հիս-
սէ ալընաճազ պիր շէյ տիր :

ՀԻՔԵԱՅԼՅԻ ՃԵՍԻԼ ՊԵՑ ՎԷ ՃԵՍԻԼԷ ԽԱՆՐՄ

Շէօյլէ բիվայէթ օլունուր քի ձէմիլէ պէյ իս .
մինտէ սէլիզանլունուն պիրի տիեարը ախէրտէ օլտէ
ձէմիլէ նամընտա պիր դըզա գուլադտան աչըզ օ-
լուպ , քեաֆֆէյի վարիլէթինի պու ուզուրտա սարֆ
վէ թէլէֆ իթմիշ վէ նիհայէթ սէվկիւլիւսինի պուլ-
մապ արզուսու իլէ դուրպէթէ տիւշմիւշ իտի :

Պիր չօզ վազըթ քէօյտէն քէօյէ վէ շէհիրտէն
շէհիրէ կէվիպ աօլաշարգտան սօնկրա , պիր կիւն
տիւզ օվա պիր մահալտէ սաչը սադալը ազ փազ
պիր իխթիյարէ լասթ կէլիպ ձէմիլ պէյ մէրհա-
մէթինտէն նաշի «կէլ պադալըմ պապալըք սէնի
չու աթըմըն արգասընա ալայըմ քի , Էօրլունլուղու-
նու սուլմազըն» տէսփ իսէտէ իխթիյար գապուլ
իթմէյիպ «կիւզէլ սէվէն գօճամադ վէ մաշուգու-
նա կիտէն Էօրլումազ պիլմէզ» ճէվապընը վէրաի :

Շու հալ ձէմիլ պէյին թօհաֆընա կիտէրէք
«էօյլէ իսէ պապալըզ սէնին իլէ հէմ Էօրտաշ վէ
հէմ սէրտտաշ իմէլիլ» :

— Եօյլէ մի, փէք կիւզէլ օղլում, տէտի ինէ
թիյար, տիմէք օլւը քի պէրապէր կիտէճէյիզ
սէվտա պիւլպիւլիւ ագ սադալատա գօնույօր :

— Օ տէյիլ ամմա քի՞մէ կէօնիւլ վէրմիշսին
վէ նէրէյէ կիտիյօրսուն :

— ձէմիլէ խանըմ խմինտէ պիր գըզա թա-
շիք իթտիմ օնա կիտիյօրում :

— Նէ թօհաֆ վուգուաթ, սահլի՛հ մի «էօյ-
լէյօրսուն :

— Եալան սէօյլէմէյէ նէ պօրծում վար :

— Մէմէքէթինտէն չօդտան մը չըգտըն :

— ձէմիլէյի տրամագ իչին եօլա տիւշտիւք-
տէ սէնին կիպի կէնճ պիր տէլիդանլու խիմ :

Իթէ շու հալէ վատըլ օլուպ սաշը սադալը-
պէնազլաթտըմ իսէտէ հալէա պուլամաուրմ, նէ-
վադըթ պուլաճադը՛լտա պիլմէմ, եալընըզ շու-
նու պիլիրիմ քի չապըզ իսթիյարլանմագ իսթէյէն
տէլիդանլուրար ձէմիլէյէ կէօնիւլ վէրտինէր, չիւն-
քի հէր նաալը օլա կիւնլէրինին կէլիպ կէշտիկինի
ֆերգ իտէմէզլէր :

Նէճիպ պէյ չօպանըն շու հիքիյայէսինի քէ-
մալը մէմտունիյէթլէ տիյնէտիկի սըրատա թապի-
րաթընտա օլան ֆատիհլիկինտէն պաշղա չօպանըզ
հալի իլէ չէօյլէ պիր մէնգըպէյի ֆիգըրինտէ սագ-
լամաօընա վէ եէրլի եէրինէ նաղլ իտէպիլմէսինէ
թէհաճիւպ իտէր իտի :

Չօպան պիթէքրար հիքէայէյէ ղաչլայուպ :

Քէնտիմ տէտի. ձէմիւ պէյ հէր նէգատար իւթիւ
 եար աչրգաւան շու հապատիսի ալտը խէտէ,
 գաթէն ճէսարէթաւն տիւշմէյերէք իսթիյարէ
 վէտա իթմէսի իլէ պիր խայլի կիւնլէր քէօյտէ
 քէօյէ վէ շէհիճաւն շէ իրէ կիթտիքտէն սօնկրա
 նիհայէթ ձիւմիլէնին սաքին օլտուղու մէմլէքէթի.
 նէ վասըլ օլուպ, մէրգուսանըն խանէսի դարչու.
 սընտա օլան պիր իսթիյար խաթուն իլէ խնսիյէթ
 վէյտա իլլէտի. ձէմիւ օլէյ ձէմիլէնին աչգ վէ
 սէվտասընա տիւշմիւշ, վէ ազըլ պաչոան կիթմիւշ
 օլտուղունտան տէրտի տէրունինի խաթունու մէր.
 դումայա պէյան, վէ մահպուպէսինէ վասըլ օլմագ
 իւմիւտի իլէ զուրպէթի իսթիյար վէ պու մէմլէ.
 քէթէ գարար իթտիկինի տէր մէյան իլլէտիքտէ.
 «կիւզէլ ամա այ օղուլ» ձէմիլէ տէնիլէն գըղեա.
 լընըլ թըրնաղընըն ուճունու կէօսթէրմէք իչիւն
 եիւզ ալթուշմ իսթէր. ճէվապընըր ալմասը իլէ մէճ.
 պուրէն հէյպէնին աղղընըր աչրպ Բեիւզ ալթունու
 թէսլիմ իլլէտիկինտէն ձէ վէ շու եիւզ ալթունու
 խաթունու մէրդումա վասըլթասըր իլէ ձէմիլէյէ վէ.
 ըիլտիկինտէն, «կիւն ձէմիլէ փէնճիլէ հօնիւստէ
 ճամ աչգաօրնտան քիւչիւք փարմաղընըն թըր.
 նաղընըր կէօսթէրմէկէ իհսան իլլէտի»
 ձէմիւ պէյ պու գառարճըրչա գանաթ իթ.
 մէյուպ, եիւզ ալթուն, տահա վէրէյէք թէքմիւ
 փարմաղընըր, վէ թէքրար եիւզ ալթուն իլէ պիր
 ելինի, վէլհասըլ եիւզ ալթուն իլէ տիկէր էլինի

կէօրտիւքտէն սօնրա պին աթուն տահա վերիւ
ճամնն արգասընտան եիւղիւնիւ կէօրմէկէ մու-
վաֆֆազ օլտու :

Իշթէ պու հալ ձէմիլ պէյին պիւսպիւթիւն
ագլը պաշընտան կէօթիւրիւպ , ձէմիլէնին եիւ-
ղիւնտէն պիր փուսէճիք ալմաղա արգուսու օլտու-
ղուսու , վէ պունուսն իշիւն հերնէ մաթլուպ օլունուր
խէ վէրէճէկիւնի վատ իտերէք իխթիյար խաթունա
րէճա իթմէկէ պաղայընճա , շու թէքլիֆ պիրաղ միւշ-
կիւլ իսէտէ խաթըրը իշին ձէմիլէյէ սէօյլէյէճէկիւնի
թահիւտ իպիպ , օ կիճէյի պէօյլէլիքլէ կէչիրտիլէր :

Ֆէրտասը կիւն գօճա գարը ձէմիլէնին խա-
նէսինէ կիտերէք վուգուի հալի պէյանտէն սօնրա
քէմալը մէսէրէթլէ ավաթ խտիպ , իշթէ օլլում
խաթըրն իշին ձէմիլէյէ կիտիպ , աշգ վէ սէվաա-
սը իլէ Էօլիւմ տէրէճէսինէ կէլտիկիւնի , վէ պիր
փուսէսի իշիւն ֆէրտաս վէ ֆիզան իթմէքտէ օլտու-
ղունու սէօյլէյէրէք մէրհամէթիւնի տավէթ իթտիւմ :

• Հէր նէ գատար ձէմիլէնին տաթի կէօյիւ սա-
նա տիւշմիւշ իսէտէ , չի ֆայտէ , օլլում , պապասը
քրսգանճ պիր ատէմ օլտուղունտան գարուտան
տղչարը չըգարապիլմէսի միւմբիւն տէյիլ տիր ,
անճագ պէնիւմ շու գատար նիյազ վէ իսթիրհա-
մլոմ տայանամայարագ , հէլէ եարըն կէլպագալըմ ,
եյպէթ պիր չարէսինի պուլուրուզ , ճէվապընը վէլտի-

ՏԻՒՐՊԻՆԻ ԱՇԳ

ՎԵ

ՄԱՀՊՈՒՊԷՒ ՄԻԼԷԼ

ՅԵՌՈՒՋ ՊԻՐ ԿԻՆՃԷ ԹԱԳՍԻՄ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇՏԸՐ

ՄՈՒՀԱՐԻՐԻ ՎԻՉԷՆ ԹԻԼԲԻԵԱՆ

ՍԱՀԻՊ ՎԷ ՄԻՒՆԹԵՇԻՐ Ա. Գ. Թ

ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻ ՃԻԼՏ

ԱՍԻԹԱՆԷ

ՄԱԹՊՈՒԱՅԸ Յ. Գ. ԹՕՁԼԵԱՆՑ

)(1872)(

[illegible]

սեպտեմբեր 1892

ԵՒԿԻՐՄԻՊԵՇԻՆՃԻ ԿԻՒՆ

ԳԼՈՒԼ ԳԸԶԸ

Ճէմիլ պէյ • Կիւն վէ կիճէյի տալիս պին տփրիւ ըույա վէ միւթալաա իլէ կէչիշտիրտիք տէն սօնրա ալէսսապաճ գօճա գարընըն խանէսինէ կէլէրէք նէ խալըր խապէր վար տէյու սիվալ իթ տիքտէ • թալէհին փէք եալէր իմիշ օղլուժ , չիւն քի մահպուպէն իլէ սէրպէսթ սէրպէսթ կէօրիւլէ պիլէճէքսին զանն իտէրիւժ • տէյէրէք Ճէմիլէ թա րաֆընտան Ճէմիլ պէյէ խիթապէն նազըլմըշ օլան պիր մէքթիւպի աշուրի մէմնունիլէթլէ եէտինէ թէս լիւժ , վէ տէրունինտէ եազըլը օլանլարը կիւզէլճէպէլ լէլիպ , Ֆէրտասը կիւն սաաթ պէշ րատտէլէրինտէ պէրապէրինճէ պին ալթուճ ալարազ կէլմէսինի թէն պիճ վէ թէֆհիւմ իլլէտի :

Ճէմիլ պէյ մէքթուպու օգույուպ Ճէմիլէնին քեաֆֆէյի թէտալիր վէ թէրթիպինէ վազըֆ օլ տուգտուն սօնրա , իրթէսի կիւն սաաթ պէշ սու .

բարձրագոյն խաթուրանոս մէրգումէնին խանէսինէ կի-
տէրէք փէնճիրէնին էօնիւնտէ օթուրտուղու սը-
րատա ձէմիլէնին փէտէրի պունու կէօրիւպ զօճա
գարըյը ճէլպ իլէ « պագսանա , ա գաւորն , օղ-
լում Գատրիտէն խապէր կէթիրէն ատէմ պօւ մու-
տուր , տէյու սիւալ իտինճէ « էվվէթ էֆէնտիմ չօք-
տան պէրու Գատրի պէյ իլէ կէօրիւլմէքտէ օլտուղ-
արընտան սէրկիւզէլթինէ թէքմիլ մալիւմաթը օլ-
տուղու կիպի , շիմտի նէրէտէ վէ նէ իչտէ օլտու-
ղունու տախի պիլիւր , տէմէսի իւզէրինէ իքիսինի
պիրլիքտէ խանէսինէ տավէթ իթտի :

Բէվիլի հիքեայէտէն անլաշըլաճաղը իւղրէ
ձէմիլէ խանըմըն Գատրի պէյ նամընտա պիր գար-
տաշը օլուպ , պիր խայլը սէնէտէն պէրու թէրթի
վաթան իթմիլ , վէ փէտէրի տէրտի հասրէթլէ գան-
եաշ աղլամագտա պուլունմուշ օլտուղունտան շու-
տէլիգանլունուն խապէրի մէսէրրէթլէ կէլմէսի քէն-
տիսինէ տիւնեալար պաղըլչամըշ գատար օլտու-
ղու ճիհէթլէ ձէմիլ պէյ շու խանէտէն իչէրույէ
տուխուլ իթմէսի իլէ թաղիմաթը ֆալիդա իլէ
գապուլ օլունուպ , հալ վէ խաթըր իսթիֆսարտէն
սօնրա տէրալի փէտէր օղլունաքն նէրէտէ վէ նէ իչ-
տէ օլտուղունու սիւալ իլլէտի :

ձէմիլ պէյ դաթան տիւլիւնմէյէրէք ձէմիլէ-
նին պամէթթուպ թէրթիւպ իւզէրէ քէլամէ շուրու
իաթիւ ֆիլ վաղը մախոււմիինիդ Գատրի պէյին սէր
իւզէլթի պիր աղ սւզունճա իսէտէ , սիգիսէրադ :

տան գուրթարմագ իւզրէ նապլ վէ հիքեայէ Խաճէյիմ , հադըդաթը հալի պէյան իթտիկիմ իլին զաննըմ պէնտէնիզի թայիպ վէ թագպիհ իթմէզ-սինիզ . տէյերէք շու վէճհ իլէ հիքեայէյէ իպթի-տար իյլէտի :

ՍԵՐԿԻԻՋԵՇԹԻ ԳԱՑՐԻ ՊԵՑ

Պէնտէնիզ մէմէքէթիմտէ օլտուզում հալտէ կիւզէլճէ պիր գըզա թաշիք խոււպ , հէրնէ դա-տար շու գըզ իլէ պէնի պէր միւրատ իթմէլէրինէ փէտէր վէ վալիտէմէ նիյազ վէ բէճա իթտիմ ի-սէտէ , պիր տիւրլիւ մէրամ անլատամատըրմտան քէնտիմի թէլէֆ իթմէկէ գարար վիրմիշ խտիմ :

Պիր կիւն տէնիզ քէնարընտա օթուրուպ տէ-րին տէրին տիւշիւնճէլէր իլէ պիր ազ վադըթ կէ-չիրտիքտէն սօնրա քէնտիմի թէմամ պահրէ իլգա իտէճէյիմ սըրատա , շու հալիմի կիւզէլճէ սէյլ իթմէքտէ օլան էհպապտան պիրի եէթիլիպ դու-լաղըրմտան թութարաք պէնի շու նիյէթիմտէնմէն իթմէկէ պիր միւթտէթճիք թէրբի վաթան վէ զուրպէթտէմիւհման օլմագ լըղըմընատիհաթ իթտի-

էհպապըմ թարաֆընտան օլան շու թէքլիֆա-թըն փէք աղըր պիր մէսէլէ օլտուզումնու պիլիլիտիմ , ֆագաթ չարէ վէ տէրմանըմ քէսիլիպ , պլտթա-պի բաղը օլարագ ճիւմէսիմի թէրք պիրլէ զուրպէ-թի իխթիյար վէ պիր չօ վադըթ կէցիպ տօլաչ-

տըղտան սօնկրա Չին հիւքիւմէթինին Փէքին թէս-
միյէ օլունան շէհրինտէ գարար իթմիշ իտիմ :

Իշթէ յղունուզ Վատրի պէյ իէ Փէքին շէհ-
րինտէ կէօրիւշիւպ, իքիմիզ տախի Թիւրքիյալը օլ-
տուղունուզ ճիհէթլէ պիրպիրիմիզէ տէրէճէսիզ
մուհապպէթ կէօսթէրէք տէրտի տէրունիմիզի
եքտիկէրինտէն սէթը իթմէյուպ, սէյլէր վէ պու-
զէն պէրապէրճէ աղլար իտիք :

Շուրաճըքտա ձէմիլ պէյ կիւյա պիր շէյլէր
տիւշիւնիւյօր, վէ հախօտ աղլայօր կիպի հալլէր-
տէ պուլունտուղունտան, ձէմիլէ խանըմ տախի
տիւլպէնտինի եիւզիւնէ էօրթէրէք գարտաշը Վատ-
րի պէյին սէրկիւզէշթինի տիյնէմէք իւզրէ փէտէ-
րինին ըուխասթը իլէ իշէրույէ կիրիպ օտանըն պիր
թարաֆընտա օթուրմուշ, վէ խաթունը մէրգումա
վասըթասը իլէ պու քէրէ տախի քէնտիսինէ թէս-
լիմ օլունան պէշ պին ալթուն իշիւն կիւզէլճէ
կիւլէքտէ, վէ ձէմիլ պէյի գէվգլէնմէքտէ պու-
լունմուշ իտի. Վատրի պէյին փէտէրի պիւլա թէ-
համմիւլ օղունուն սէրկիւզէշթինի տիյնէմէք ար-
զուսունտա օլսուղունտան, հիքեսայէսինի տէվամ
իթմէսինէ ձէմիլ պէյէ ըէճա իթմէսի իլէ մէրգում
պիթէրրար քէլամէ շուրու իտիպ, շու վէճէլէ նագ-
լիյէթինի թէզին իթմէկէ չըղըշտը :

Իֆէնտիմ մախտումինիզ Վատրի պէյ պու
թարաֆտա օլտուղու հալտէ ուղուն պօյլու զայիֆ-
ճէ պիր զըզա կէճնիւլ վէրմիշ, վէ էփէնմէկէ չը-

դըշմըշ օլտուղունտան , պունա մուվաֆըդաթ իթ-
մէտիլլինիզ ճիհէթլէ հիտաէթլէնիւլ թէրքի վաթան
իթմիշ , վէ մահպուպէսինէ պէնղէր տիկէր պիր
զըզ պուլմազ իւզրէ արայա արայա Չին մէմալի-
քինէ ևազըն պիր շէհիրէ տիւշմիւշ :

Դու մէմէքէթտէ իւշ աշաղը պէշ ևօգարը կէ-
զէր իքէն պիր րէսաամ տիւքեանընըն Չին զըրալ-
նըն քէրիմէսի Մինաղլինկանըն թաավրինի կէօրիւպ
մէրզումէնին պուրաաաքի մահպուպէսինէ պէնղէր
օլտուղու մինասիպէթլէ կէօնիւլլէնիւլ , հէրնէ գա-
տար պիր զըրալ զըզը իլէ ագար նիքէա հտէ-
մէյէճէկինի պիլիրիտի իսէտէ պէլքի երւղլունիւ կէօր-
մէյէ միւհասէր օլուր իւմիւտի իլէ պիլա գարար
Փէրին շէհիրնէ կէլմիշ , վէ պունա պիր չարէ ա-
րամազ սէվտասընա տիւշմիւշ իտի :

Գատրի պէյլին շու հալի թայիպ օլունուր տէ-
րէճէտէտիր , չիւնքի մէրզումա Մինաղլինկանըն հիշ
պիր սէվլիլէճէք եէրի ևօգ տուր տէսէմ ճայիլ տիր
էվլէթ ուզուն պօյլու , ֆաղաթ զայիֆ քէմիկէրի
պիրպիրինէ կէշմիշ , կէօղէր շուգուրա պաթմըշ
սաղ պէնղլի պիր գըզ օլտուգտան պաշգա պիղիմ
լիսանլարըմըզը սէյլէմէք վէ պէլլէմէքտէն տախի
մահրում իտի :

Ֆէնալըզը շուրաաընտատըր քի . պէն Չինլի-
լէրին լիսանընը հօյրէնիպտէ թէքէլլում իտէրիմ .
տէնկիլէզ . չիւնքի պիր ատէմ ագալլի էլլի սէնէ
պու լիսանը թահսիլ իթմէլիքի պիր ող թէքէլ-

սիւմ խոհարարին զայնք կիւճ վէ թահախի միւմ
քինսիզ պիր լիսան տոյ տեսիլիմէ թէաճիւպ իթ
մէլինիզ, զիրա երկիրսի սէնէ Չին մէմալիքինի
կէզմիշ օլան պիր ատէմ հալէա սէքիզ լաղըր
տըյը պիր եհրէ կէթիբիպ տէ սէօյլէյէմէզ, շայէա
սէօյլէյէպիրսէ պիրէ զարշուարնտաքինէ մէրաման
լաուամազ: Սնճազ Չին էհալիսի օլտուգճա զէքին
վէ Փէթին ատէմէր օլտուքարընտան էճնէպի լի
սանլարընը գօլայճա էօյրէնէպիլիլէր իսէ տէ պու
նաուա տէվամ իթտիլէրիւօգ տըր:

Չին լիսանը կիւճ տիր, էօյլէ պէշ օն սէնէ
զարփընաա էօրէնիլէմէզ տէտիկիմէ կիւզէլճէ իւ
քեաթ օլմանըզ իլիւն, Չին մէմլէքէթինտէ զու
հուրա կէլէն պիր վաղտըր լուխաթընըլա նաղլ
խոհճէլիմ:

Պունտան օթուզ սէնէ էվէլճէ Ամերիգա էհա
լիսինտէն Մըստըր Աէյմըս նամընտա ղէնկին պիր
ատէմ սէյահաթ էֆքեարը իլէ մէմլէքէթինի թէրք
խոփպ, պիր չօգ եհրլէրի աօլաշտըրտան սօնրա պիր
արարըզ Չին մէմալիքինէ տիւշէր, հալպու քի Չին
լիսանընա աշնա օլամատըղընտան հիշ պիր թա
րափտան լալէթ պուլամատըղընը կէօրմէսի իլէ
ֆաղըրճա պիր գարընըն խանէսինէ միսաֆիր օ
ուպլ քէնաթիփնին ղէնկին պիր ատէմ օլտուղու
նու վէ պիր խալլի ղէման շու խանէտէ օթուրմազ
Ֆիլիթլինտէ պուլունտուղունու պաղը իշարէթլէր ի
էն անլաթարըտան սօնրա գարը պուճու մէմուհէն

գապուլիտէրէք իր թմէթ վէ րայէթին աէ պուլունուր

Մէրգումա Չին դարըսընըն եիկիրմը եայըն-
տա կէնն պիր օղլու օղււպ, պուտա վալիտէսի իլէ
պէրապէր Սմէրիգա միսաֆիրլէրին խըտմէթինտէ
պուլունարագ պէշ օն կիւն զարֆընտա Խնկիլիզէ
պիր գաշ լուղէթ պէլէյիպ, միսաֆիրի մէրգու-
մանըն սու, էթմէք, թաամ, մօմ վէ սայիրէ կիպի-
էմրլէրինի ինրա խիլաիկինի կէօրմէսի իլէ շու-
տէլիգանլույա Խնկիլիզէ էօյրէթմէկէ նիյէթ իտէր
վէ իքի սէնէնին իշխտէ կիւզէլնէ էօյրէտիր :

Իշթէ պունտան սօնկրաքէնտիսիտէ Չին լի-
օանընը թահսիլէ չըդըլուպ, օն պէշ սէնէ միւթէ-
մատտիէն կիւնէ կիւնտիւզ չալըչորդտան սօնրա-
միհմաիմքեան թէքէլլում իտէսիլիր օլաճաղընտան
պիր կիւն պաղլըք վէ պաղլէլիք պիր մահէլտէ էհ-
պասընա պիր զիյաֆէթ քէշիտէ իթմէք, վէ օրա-
տա մէտէնիյէթ իլէ պէտէվիյէթ իւզէրինէ պիր
նութք իրատ իլլէմէք նիյէթինտէ օլտուղունու տէ-
լիգանլույա իվթար իտիպ, իւշ սյ էվիլէլ շու նութ-
գու եաղմաղա վէ էզպէրլէմէկէ պաշլար :

Ուզաթմայալըմ զիյաֆէթ կիւնիւ եէթիշիր
Սմէրիգալընըն ազլը ֆիքրի իրատ իտէճէկի նութ-
գունտա օլտուղունտան պիր կէօնա շէհվէ վէ խէ-
թա օլմամագ իւզրէ պէլքի էլի տէֆա տէլիգանլույա
օղուր, վէ էֆքեարընը նէտէն իպարէթ օլտուղու-
նու Խնկիլիզէ անլատուպ, հիշ պիր եանլըշ օլմա-
արղընա իպրկաթ օլուր :

Իրթէսի կիւն մըսթըր ձէյմըս էհպասը իլէ պէրասլէր թէրթիւ պլուհան միարըկեհանէ կիտէրէք եհմէք վէ շէրպէթտէն սոնրա հաղըրըստըղը նութ-դու իրաւթթմէյէ պաշլար, տէյէպիլիլիմքի զէվալը Ամէրիգ ալը պիր սաւթ գաւաթը շու նութգու թէք-րար պէ թէքըրար սէօյլէր վէ սըտգը իֆատաթընը պին տիւրլիւ մանեալար իլէ թահիւտ իտէր, ֆազաթ հալըւրուհաւան հիշ պիլի միլթ շէյ տնըյամաւորըն-տան թապիւթը իլէ էֆքեարընը Խնկիլիլ լիտանը իլէ քէնտի խանէ ուշաղընա թաւիֆ խոպ, անըն վա-սըթաւը իլէ թէրծիւմէ իթտիլիլ, Իչթէ Չինլիլէ-րին լիտանը օլ տէրէճէ կիւճալիւ քի հիշ պիր քիմ-սէ թահալ իտէմէղ : Շիմտի Չին մէմալիքինտէ մէշհուր պիր միսալ վարալը, թէմամ պիր էճնէպի Չինճէ սէօյլէմէկէ պաշլաւը մը կիթ պիրիսինէ ինկիլիզճէ էօյրէթ տէրլէր :

Կէլէլիմ հիքեպէմիզէ, օղունուզ Գաւորի պէյ Մինազինկայա կէճիւլ վիրէրէք Փէքին շէհրինէ մուվասէլէթինտէն սոնրա գըրալըն սերայընը վէ քէրիմէսինին օթուրուղու տայիլէյի էօյրէնիւր :

Տայիլէյի մէզպուրանըն գարշուստնտա չիէք-յէր իլէ միւզէյին ուֆազ պիր թէփէճիք օլտուղուն-տան Գաւորի պէյ Մինազինկայի պիր քէրէ կէօրմէք էմէլի իլէ հէր կիւն շու թէփէճիյէ կիթմէյի տէվամ վէ կէօզլէրինտէն դան եաշ աղայարազ իզհարը քէտէր վէ էլէմ իտէր իտի,

Գաւորի պէյ թէմամ ալթը այ շու թէփէճիյէ

կիթմիշ կէլմիշ վէ գան եաշ ալլայան կէօղլերինի
Մինազինկանըն տայիրէսի փէնճիրէտէն այլըմամըշ
խստէ , հիշ պիր կիւն ըասթ կէթիրէմէյիպ , նի-
հայէթ թէլէֆի նէֆս իթմէք տէրէճէսինէ կէլմիշ
օլտուղու սըրատա , մէրդումա Մինազինկա պաշը-
նը փէնճիրէտէն տըշարույա չըգարուպ , պէօլէ
միւթէէսիր պիրհալ իլէ օրատա օթուրտուղունուն վէ
գան եաշ ալլատըղընըն սէպէպինի սիվալ իյլէմիշ
օլտուղունտան , հէր նէ գատար Գատրի պէյ պու-
նուն լիսանընտան պիր շէյ անլամամըշ իստէ Զին
սէվտաքծարլարընըն ատէթի իւզէրէ տէրազապ
սաղ էլինտէ պիր գըրմըզը շիշէք թուլթարազ մահ-
գունէ պիր հարէքէթլէ ա'հ վա'հ իթմիշ աշդ վէ
սէվտա ուճունտա էօլիւմ մէթթէպէսինէ եէթիշ-
տիղինի պապը իշարէթլէր իլէ պէյան իյլէմիշ :

Զին էհալիսինին քեամիլէն չիրքին օլտուղլարը
մալիւմ տիւր , Մինազինկա Գաթրի պէյին գարա
գաշը գարա կէօզլիւ պէյաղ վէ տիւլպէր պիր տէ-
լիզանլու օլտուղունու կէօրմէսի իլէ կէօնիւլլէնտի
վէ իշարէթլէ իֆատէյի մէրամ իթմէկէ մէճպուր
օլուպ , հվվէլ էմրտէ իքի թարաֆա պազտըղտան
սօնրա կէօղլերինի գալիամըշ վէ մուախիարէն բէն-
ճիրէնին էօնիւնտէն զայպ օլարադ եինէ տէրազապ
կէլմէսի իլէ էլինտէ օլան պիր գալէմ իլէ պիրտէ
ուֆադ քեաղըու փարչասընը կէօսթէրիպ , կէօղիւն-
տէն նիհան օլմուշ , շու իշարէթլէրի նէտէն իպարէթ
օլտուղունու Գատրի պէյ անլամայարադ խայլի կիւն :

էր տիւշիւնիւպ, թաշնտրդտան վէ յըւորթագ
տէրէճէսինէ կէտիքտէն սօնրա, պիր կիւն պիր
մէշուր ֆալճը իլէ կէօրիւլիւպ, մէզքիւր իշարէթ.
լէրի պէյան իտէր:

Պալճը պիր մըղտար տիւշիւնտիւքտէն սօնրա
պու իշարէթլէր յիսան պիլմէզ պիր առէմ իշա.
րէթլէրի տիր, կէօզ դարայուպ աշմաք, վէ փէն.
ճիրէնին էօնիւնտէն սավուշուպ եինէ կէլմէք կէ.
ճէ իլէ կիւնտիւղիւ վէ եախօա կէօզտէն նիհան օ.
շարադ կէօրիւպ կէօրիւշէ պիլմէկի անլաթմադտան
իպարէթ օլտուղու կիպի, քեաղլու ֆիլէ դալէմ ի.
շարէթիւնտէն պիրպիրիմիլէ մէքթուպ իլէ իֆատէյի
մէրաւ իտէլիմ տէմէքտիր տէյու մաննա վէրիշինէ
Գատրի պէյ տէրէճէսիլ մէմուլն օլուպ, ֆալճը.
լը թէրք իթտիյի կիպի, պիր միւտտէթտէն պէրու
իլթիֆաթ փէյտա իթտիկի պիր կէօզ հէքիմին տիւ.
քիանընա կիտէր, մէզպուրէ հէքիմ զանաաթը
ապէսիւնտէ էլլինայի էճնէպլիյէյի օլտուգճա էօյ.
րէնմիշ օլուպ, վէ թիւրքճէյէ տախի մալիւմաթը
օլտուղունտան, Գատրիպէյ պունուն էլլէրինի էօրէ.
րէք քէնտիսինէ կէօզտէն նիհան իշին պիր իրաճա
միւհթաճ օլտուղունու սէօյլէմէսի իւզէրինէ հէքիմ
իզհարը թէաճճիւպ վէթէհայիւրիւնտէն պաշղապիր
ճէվապ վէրէմէզ իսէտէ, կէօյնիւնիւ գըրմամազ իւզ.
րէ հէլէ պիր գաշ կիւն էսկի քիթապլարը տէվիր
տիյիմտէ պու եօլտա պիր իլաճ պուրտուղում հալ.
տէ սանաւխապէր վէրիլիմ տէյուպ եօլա դօյմուշ:

Հէքիմ շու հալէ քեան կիւլէր վէ քեան
թէաճճիւպ իտէր , վէ աճէպա տիւնեառէ պէօյլէ
պիր Եֆլա պուլունմագ միւմքիւն մի տիր , տէյու
պագը մէրթէպէ Էֆքեար , վէ էնտիշէ իյլէր օլ-
տուղու սրբատա , տիւքեան գափուսունտան իչէ-
րույէ օրթա եաչը պիր գարը կիրիպ , տէրտ վէ է-
լէմիլէ ֆագըրհարէ տիւշար օլտուղունտան պիլպահա
քէնտիսինտէն պիր չարէ վէ տէրման արամայա
կէլտիկինի պէյան իյլէտի :

Շու գարընըն էթվար վէ ահվալընտան վագաա
տէրտի պիր խաթուն օլտուղու միւշահէտէ օլունա-
պիլիպ հէքիմ քէմալը րահմ վէ շէֆգաթընտան նա-
շի խանէսինտէ խասթա մը վար եօխսա ախէր պիր
տէրտի մի օլուպ տա կէլմիշ տիր եօլլու սիվալ իթ-
տիքտէ , խաթունու մէրդումա շու վէճհլէ հիքեա-
յէյէ շուրու իյլէտի :

ՏԵՐԹԼԻ ԳԱՐԸՆԸՆ ՀԻՔԵԱՅԵՍԻ

Ա՛հ իբի կէօղիւմ հէքիմ պաչը , պէն դա-
թէն ֆագըր պիր առէմին քէրիմէսի օլուպ , պուն-
տան եիկիրմի սէնէ գատար էվլէլճէ ֆագըր
պիր առէմ իլէ էվլէնտիմ . էվլէնտիկիմին իքինճի
սէնէսի պիր գըզ էվլատը տիւնեայէ կէլմէսի ի-
լէ , գարը գօճա պիւթիւն ագլըմըղը պու չօճու-
ղա վէրիպ , կէօղիւմիւղտէն ղիյատէ սէվտիկի-
48

ժիւ սըրաւոտա, պիշարէ զէվճիմ ֆիւճճէթէն վէ-
ֆաթ իթմէքլէ կերէք դըզըմ, վէ կերէք պէնտէ-
նիւ պի քէս վէ պիվայէ դաւորդ . հալպուքի
ֆազըրըք կէօղիւմէ կէօրիւնմէյերէք էվլատըմը
պաղըրմա սլասըպ, կիճէ վէ կիւնտիւզ թէրպիյէ-
սի իլէ մէշղուլ օլտում, վէ նիհայէթ ըրզ վէ է-
տէպիյէթլէ պէօյիւթտիւմ :

Վագաա տօղուշումտան պէրու ֆազըրըք
էսիրլիկինտէն դուրթուլամատըմ, վէ էվլատըմտա
ֆազըրըգլա պէօյիւթտիւմ իսէտէ, շիմտի թէմամ
օն սէքիլ կաշընտա օլտուղու հալտէ տիւնեա կիւ-
զէլի պիր էվլատէ մալիք օլտուղում իչին քէնտի-
մի զէնկինլէր սըրասընա դօյմուշ իտիմ : Հալ պու-
քի ֆէլէք սլու հալիմէ միւսահատէ իթմէյիպ պա-
շըմա էօյլէ պիր պէլալը տէրտ կէթիրտիքի իշիթ-
տիկինիլ անտէ պէնի տէրէճէսիլ աճըեաճաղը-
նըզա շիւփիհէմ եօդ տուր :

Պուստան իւշ այ դատտըր էվվէլճէ դըզըմ ա-
ճայիպ պիր հալէ տիւշար օլուպ, կէճէ եաթա-
ղընտա եաթմըշ իքէն « աման վալիտէ, պիրիսի
դօլումու սըգըշտըրըյօր » կիպի մուամէլէլէրտէ
պուրունտուղունտան թապիաթը իլէ գալգըպ մօմ
ըլա էթրաֆը պագար իսէմտէ կէօղիւմէ պիր շէյ
կէօրիւնմէզ, շու սըրաւոտա դըզըմ թէքրտը ֆէր-
եատէ պաշլայըպ, « աման վալիտէճիյիմ շիմտիտէ
կէօքսիւմ եախօտ մէմէլէրիմի սըգըշտըրըյօր » տէ-
մէսինէ հիւրէյիմ փարշալանըր իսէտէ մէյտանտա

պիր շէյ կէօրէմէտիկիմաէն տաէթա պիր ճան ա-
լէամէթի զանն իթմիշ իտիմ, հալպուքի դըզըմ
տա էօյլէ պիր տիվանէլիք էսէրի կէօրէմէտիկիմ-
աէն պու պապտէ տախի սէֆ իթտիկիմի անւայա-
րադ հէր վադըթ քէնտիսինի թէսէլլի իտէր իտիմ,
ֆադաթ սապըզը իւզրէ «աման եիւզիւմի, աման
գօլումու վէ կէօքսիւմիւ սըգտըլար» եօլլու
մուամէլէյի թէրք իթմէտիկինտէն, նէ եափա-
ճազըմը շաշըրարադ շու սըրը քիմսէյէ սէօլլէմէկի
տախի ճէսարէթ իաէմէտիմ, պիշարէ գըզըմ իլէ
պէրապէր հաֆթալարճա ույգու վէ ըահաթը շոյս
իտիպ, ատէթա տիվանէլէր կիպի կիճէ սապահա
գատար «աճապա էլիմիզէ պիրիսինի կէշիւէպիլի՛ր-
միլիզ» տէյու օտանըն տէօրթ էթրաֆընը տօլաշըր
իտիք: Չարէմ թիւքէնիպ ֆաշըլարա պազտըր-
տըմ, վէ հէր նէ իլաճ սէօյլէտիլէր իսէ եափտըմ,
վէ սադըն պէնտէն կիզլի պիր սէվտիկի օլմասըն
տէյու գըզըմը սըգըշտըրտըմ, իսթինթադ իթտիմ,
խայըր, հէր նէ եափտըմ իսէ պիր չարէ պուլա-
մայըպ, պիշարէ գըզըմըն խէյֆ վէ տէհէթ, վէ
թէլաշնտան, վէ ույգուսուզլուզ իլէ աճըք պէ-
լասընտան էճէլ գափուսուճա եէթիշտիկինի կէօ-
րէրէք, հէր պիր մուալիճէ վէ թէտապիրտէն քէֆ
եէտ իթմէքլէ իլին եադասընը պըրադմըշտըմ:
Հալպուքի գըզըմտա կիւնտէն կիւնէ տէրէճէյի նի-
հայէթտէ ֆէնա հալլէր քէսպ իթտիկինտէն պէյ-
նիմիզտէ գաբար վէրտիք քի իքիմիզ տախի էլիմի-

դէ պիտէր տէնէկ ալուպ , օտանըն հէր թարաֆընը տիւրթիւ շտիւրէլիմ , պէլքի տէնէյին ուճունա պիւրիսի րոսթ կէլիւր տէյու :

Նէ՞ տէրսինիզ պունա հէքիմ պաշը , շու իթ-տիկիմիզ ատէթա տիվանէլիք տէյիլ մի , անճաք պու տիվանէլէք նիւզիւնտէն պազքի նասըլ մադ-սէս հասըլ օլտու : Գըզըմ իլէ պէրապէր շու հա-րէքէթիմիզտէ քէնտիմիզճէ կիւլէր իքէն նակէհ գըզըմ աման վալիտէ խըրսըզը պուլտում , տէյէ-րէք ճան ալեամէթի իլէ տէնէյին ուճունա գօշուպ սըգը սըգը պիւրիսինէ սարըլտը : Թութուլան ատէմին մէմէքէթիմիզ զէնկիւլէրինտէն պիւրինին կէնճ էվլատը օլտուղունու թանըլըպ հէրնէ զա-տար պաշդա վադըթլար զայէթ թէմիզ վադ կի-յինիւր իտի իսէտէ . օ ախշամ պիւրթազըմ քէօհնէ վէ միւսթամէլ էլալիսէ կիյմիշ օլտուղունա թէա-ճիւպ իտիպ «պու հալ նէ տիր , վէ պիղի րահաթ-սըզ իթմէմիզին սէպէպի նէ՞ տիր» տէյու սիվալ-իթտիկիմիզտէ նէ ճէվապ վէրէճէկիւնի շաշըտը , վէ օ արալըք էլինտէն աիւշմիւշ օլան ուֆադ պիւր թէնէքէ գութույու ճէսլիմէ գօյմուշ իտիմ :

Գարը հիքեայէյի պուրալարա կէօթիւրտիւք-տէ , հէքիմ պաշը «Գատրի պէյէ իլաճ պուլապիլէ-ճէյիզ տէյու քէմալը մէմնունիյէթլէ տինէյէրէք հէման հիքեայէտէն պիւր հարֆ պիլէ դաշըրմադ իսթէմէմէյէ պաշլատը :

Անլաաղնիմը օլլում , տէտի պուրաաա տէրվիշ ,

հէր. քէս իշինէ եարար օլան լաղըրտըյը պաղ նա.
սըլ տիյնէր, Շու գարընըն հիքնայէսի էկէր հէ-
քիմէ եարայըյը պիր շէյ օլմամը օլսա իտի չօդ-
տան տէֆ իտէր իտի, ֆաղաթ Գատրի պէյտէն
քիւլիյէթը պիր աղչէ էլտէ իթմէք իւմիւտի իլէ
կէօղտէն նիհան օլմաղ. հիքնայէսի ճոն գուլաղը
իլէ տինէր, վէ գալլիւնտէն ֆէրահ իյլէր իտի :

Սանա նասիհաթ իտէրիմ օլլում, պէնիմ լա-
ղըրտըմը տինլէմէյօրլար տէյու սաղըն կիւճէնմէ-
յէսին, շիւնքի հէր քէս քէնտիսինէ եարար օլան
լաղըրտըյը տինլէյիւպ, մէնֆաաթ օլմայան լա-
ղըրտըյը իսէ նէտինլէր վէ նէտէ ճէվապ վէրիր,
վէ պու տա հէման պիր գայլտէյի ումումէյէ օլմուշ
տուր : Հէրիմ պաշընըն իսլրամը իւղէրլինէ գարը
թէքրար քէլամէ չուրու իտիպ, չու գէնկին էվ-
լաուը էլիմիղէ կէշտիկի կիպի սէօյլէմէաիք լաղըր-
տըյը պըրտաղմաուրդ, վէ շու մուամէլաթը զայրի
լայրդասը իւղիւնտէն ատէթա տիւլանէլէր կիպի օ-
լուպ, պունտան պէօյլէ քիմնէնին էիւղիւնէ պաղա-
ճաղ հաղլմըլ գալմաուրդընը սէօյլէտիք իսէ տէ
ղըղըմա զիյատէտի իլէ վուրուքնուշ, վէ ճանը սէվ-
միշ օլտուղունտան պէօյլէ պիր էօլա փուլիւք իթ-
տի կինի ճէվապ վէրիպ, պիր չօք աֆվար տիլէ-
տիքտէն սոնկրա իրթէսի կիւն պէշէիւղ ալթուն կէ-
թիրէճէյնի, վէ պունտան պէօյլէ էմրի իտաթէմիղէ
հիմմէթ իյլէյէճէյնի վատ իտէրէք չըղըլ կիթտի :

Ֆիլվաղը շու տէվիզանլոյա օ կիճէ չօդ շէյ :

լէր եափապիւր իտիւմ, չիւնքի պու հալ հիւքիւմէթ
խապէր ալմըշ օլսա պէնիւմ հադկըմ, ծնուն եանըն,
տա պըրագըլմայուպ, միւսթահագ օլտուղու ճէզայը
թէէտիպ իտէր իտի : Փաղաթ պէնաէնիղ մէրգու-
մուն քիպարզատէ օլտուղունա բաղմէն սէօղիւնէ էմ,
նիյէթ իտիպ, սիպիլինէ թախլիյէ իյլէտիւմ :

Կէլ կէօր քի պու գիւմ վէ էֆրեարըմտա
պէօլիւք եաղնըշըք վար իմիշ . չիւնքի քիպար զա-
տէլէրիմիզտէ էօյլէ սէֆիհլէր վէ էօյլէ չափկընլար,
գուհուր իալյօր քի պայաղը խալգ պէյնինտէ պուն-
լարըն էմալը քիմսէ պուլունմայօր, շու միւպարէք
քիպար քէլիմէսի ախլեագը համիտէ իլէ օլան զէ-
վաթա հասը իտիւմէք լաղըմ կէլիւր իքէն, ալթուն
մատէնի պունա տախի դալպաղանլըգ իտիպ, պիւր
թաղըմ հայտուտլար պէօյլէ զէնկինլիք սայէսինտէ
քիպար իամի թադմըշլար տըր . զէնկինլիք նէրտէ
քիպարըք նէրտէ էօյլէ տէյիլ մի հէքիւմ պաշը, պի-
ղիւմ քիպարդատէյէ իւշ կիւն սըրա իլէ պէքլէտիւք . նէ
կէլէնվար վէ նէտէ կիտէն, գըղըմ իսէ պու հալէ թէ-
համմիւլ իտէմէյէրէք օ ախշամ շու էտէպսիղի հիւ-
քիւմէթէ թէսիւմ իթմէտիկիմիղ իչիւն պէնիւմ ի-
լէ չէքիշմէյէ պաշլատը : Պունուն իւղէրլինէ սէքիղ
օն կիւն կէչէրէք նէ եափաճաղըմը պիւմէզճէսինէ
չարշու վէ փաղար տօլաշտըղըմ սըրատա շու տէ-
լիգանլուշա րասթ կէլիպ վէ եանընա սօղուլուպ,
թահիւտ իթտիկի պէշեիւղ ալթունու խաթրընա կէ-
թիքտիւքտէ քէմալը հիտտէթլէ «պէ գատըն սէն պէն» .

տէն նէ՝ իսթէյօրսուն, պէնիմ իլէ նէ ախզ ու ի-
թան վար, աղլընտաքիմի՞ տօգանմըշ, հայտէ տէֆ
օլ. եօլլու մուամէլէյի թահքիլիյէ իլէ աղ գալ-
տը պէնի տէօյէճէք օլաու :

Եւ սըրատա պիր թադըմ խալգ մահէլլի
միւնաղապա եէթիչիւպ, պէօյլէ պաղըրշմամըղըն
սէպէպինի սօրտուքլարընտա մէրգում քիպարղա-
տէ պիլափէրվա վուդուի հալի ծնարատա նաղլ
վէ հիքէայէ իթտիկինտէ թապիաթը իլէ հէրքէս
ծնա հագ վէրիպ, պէնի տիվանէ եէրինէ դօտու-
ար, պիր արալըդ հագըգաթը հալը հէրքէսէ իլան
իթմէկի գուրմուշ իտիմ, հալպու քի շու տէլի
գանլու պէյնէլէհալի քիպար զատէ պէլլէնմիշօլտուգ-
ճա պունու տախի քիմնէյէ ինանտըրամայուպ տի-
վանէլիք իամինի թագընմըշ իքէն, պիրտէ էտէպ-
սիգլիք նամընը գաղանաճաղըմը պիլտիկիմտէն
սիւքիւթի իսթիյար վէ աղլայա օղլայա խանէմէ
կիթմէկէ գարար վէրտիմ :

Զօսլան պուրատա Նէճիպ պէյէ խիթապէն,
անլատընը գմը էֆէնտիմիզ, պունա չարիը ալէմ
տէրլէր, պէշ փարմադ պիր օլամապ, կէօյա պիր
ատէմ քիպար թէամիյէ օլմագլըղա միւճէրրէտ քի-
պար, աղըլլը, արիֆ, սահիպի տիքայէթ օլմագ մը
լաղըմ կէլիր, հաշա՝ սիւմմիւ հաշա :

Իշթէ պունուն կիպի տահա հէր պիր քէօյլիւ
վէ չօսլանըն, իտրաքսըզ, տիրայէթսիզ, լիյադատ-
սըզ, վէ քիսլարլըդտան մահրում սայըլմասը իլզ-

Թիզա իթմէզ, Զիւնքի պիր չօդ չօպան գըյա-
ֆէթլէրի քիպար թէսմիյէ օլունան էշխաստան
պին գաթ տահա զիյառէ քիպար օլտուքլարը թէն-
ըիւպէ իլէ պուլունմուշ վէ պէլլէնմիշ տիր :

ՆԻԿԻՐՄԻ ԱԼԹԸՆՃԸ ԿԻՒՆ

ԿԵՕՁԷ ԿԵՕՐԻՒՆՄԵՄԷՔ ԻԼԱՃԸ

Զօպանըն հիքեսայէթի զարիպէսինէ Նէճիազ
պէյ քէմալը թէհահիւր իլէ տինլէյուպ հէյէ շու միւ-
թաալաթ վէ ճիւմլէլէր իսէ օտէրէճէ էֆքեարընա
մըթապըզ կէլտի քի արթըք քէնտիսինի թուլթա-
մայըպ , չօպանա խիթապէն «էյ պէնիմ քէֆիզը
ոպտըզըմ, միւլթաալաթ վէ էֆքեարընըզտա սիզի
տէրէճէսիզ հագըլ կէօրիյօրում , վէ պու պապտէ
հէր վէճհ իլէ սիզէ հէմ էֆքեարըմ, պէնտէնիզ
տախի հէր նէ գաաար օլտուզ ճա վարիյէթլի , վէ
սահիպի սէրվէթտէն պիր առէմին էվլաաը խսէմ
տէ , հիչ պիր քիմսէյի պուլունտուզում հալվէ մէֆ-
գը վէ մէպէքտէն , վէ եախօտ գըյաֆէթի էլպի-
սէսինտէն պահս վէ իմթիհան իթմէյուպ , ախա-
գը մէմուռս իլէ միւլթաաըֆ օլուպ օլմաաըզընը

քէշի վէ թէճըրւպէսինէ չըղըշը, յօրում վէ իշմէ եա-
լընըղ պու նազիք փարչայը թահթը թահգըղ վէ
թէթղըղա ալււրում : Եվ վէթ , օ մա պարէք վէ
մէտուտ քիպար կէլմէսինէ էօյլէ պթաւն եիւքլէն-
միշ հայլան հադդընտա սէօյլէմէկի թէճվիղ կէօ-
րէմէյուպ , տիրայէթ , գասիլիլէթ , խնամիլէթ ,
համլիլէթ վէ մէրհամէթ , վէ շէֆղաթը օլան գէ-
վաթա սէօյլէմէքտէն տէ կէրի տուրամում :

• Իլթէ սիզտէ չօպան դըյաֆէթինտէ պիր ա-
տէմ իքէն հիքեայէթինիդի քէմուը մէմնունիլէթլէ
տինլէտիմ , վէ մելարտան հիտսէ օլմադ արզու-
տունտա օլտուղում զաննէմ տէտիքլէրիսին իսպա-
թընա պիր տէիլի գալիտիր : Հէքիմ պայընըն
նաղլիլէթի նաորը օլտու , վէ նէրէտէ գարար գըլ-
տը խսէ , խիթամ իթմէնիդի սիզտէն ըհնա խտէ-
րիմ , տէյլիննէ չօպան թէքըար հիքեայէյէ շուրու
կլլէտի :

Իշմէ ճանըմ հէքիմ պաշը , տէտի գարը ,
շու քիպարղատէ վէ սէօղիննէ սաարդ պէլլէտիկի-
միղ տէլիղանլուտան պու մադուլէ մուամէլէյի
կէօրիւննէ միւթէճէսիր օլտուղու ճիւնհա վէ թադ-
սիրաթընը իսպաթա շահիտլէրիմ օլմատըղընտան ,
հիւքիւմէթէ միւրաճաաթ իտէճէք օլտամ իսպաթ
իտէմէյէճէյիմի պիլէրէք մէրգումանըն ինսաֆ վէ
մէրհամէթ տամարլարընը ույանտըրմաղ էմէլի իլէ
վուզուի հալի քէնտիսինէ պէնզէր պիր թաղըմ
քիպար վէ քիպարղատէլէրէ արզուհալ թաղտիմի

49

իլէ պէյան վէ իֆատէ իթտիւմ, վէ կիւնլէրճէ գա-
փուլարընտա էսիր կիպի պէլէտիւմ իսէտէ հէր-
քէս պէնի կէօրմէղլըտէն կէլտիքէրի ճիհէթլէ,
պիւսպիւթիւն չարէ վէ տէրմանըմ քէսիլտի, պէնի
պուլ քիպարըլարտան հիչ պիրինին կէօրմէմէսի վէ
վասըթա իթտիլիւմ առէմլէրէ պիլէ պիլ էօյլէ գա-
րը կէօրմէտիք տէյու ճէվապ վէրիլմէսի գըզըմ ի-
լէ պէրապէր թէհալիւրիւմիւղի մուճիպ օլուպ «աճէ
պալըզլիմտէ պէնի կէօղտէն նիհան իտիճի պիր հալ
մը վար» տէյու մէրադ իտէրէք նիհայէթ պէնի
հէրքէսէ կէօսթէրիճի պիր մուպիճէ պուլապիլմէք
արզուսի իլէ սիզէ կէլտիւմ . իւմիւտիւմ եալընըզ
սիլտէ տիր, ճանըմ հէքիւմ պաշը, պէնիւմ շու-
տէրտիմէ պիր տէրման իտինիլ տէյու րէճա վէ
նիյազա պաշլատը :

Հէքիւմ պաշը շու հիքեայէյի թէքմիլ տիյնէ-
տիքտէն սօնրա Գատրի պէյին կէօղիւնտէն նիհան
օլուճու իլաճ իսթէմէսի կիպի, պու գարընընտա
կէօղէ կէօրիւնիւճիւ իլաճ մաթլուպ իլլէմէսինէ
թէտճիւս իտիպ, պիր մըգտար թէֆէքըիւր վէ
էնտիլէտէն սօնրա «օ ախշամ տէլիգանլուհուն ճէ-
պիւնտէն պիր թէնէքէ գութու տիւշտիւկիւնիւ սէօյ-
էմիլ իտին, չիմտի օ գութու նէրէտէ տիր» տէյու
սիվալ իթտիքտէ, եանընտա օլտաղուհու ճէվապ
վէրմէքլէ չըգարըպ թէնիւմ իթտի : Մէզըլըր գու-
թույու հէքիւմ ալըպ աշմասը իլէ տէրաւնիւտէ պիր
մըգտարճըք սու կէօրտիւկիւնտէն, շու սույու թու-

թար թաթիթար, սիւղեր, նիհայեթ կէօղ եաշը օլ-
աուղունա իպնա օլուպ քէնտիսինէ եարայըշը պիր
մուալինէ օլաուղու իւզէրինէ մէմնունիյէթինտէն
նէ եալիաճաղընը պիւմէզ տէրէճէյէ կէլիւր, վէ
գարըյա տէօնէրէք փսապէթ քի շու գուլթույու
պանա վէրտին, գիրա պունուն իչինտէ օլան սու
էօյլէ թէհսիրլի պիր զէհիրտիր քի, տիւնեանըն սօ-
նունա դատար եանընըզտա գալմըշ օլսա սիպի հիչ
պիրքիմնէյէ կէօսթէրմէյէճէք իտի, շիմտի պու գու-
լթուտա օլան սույու տէօքիւպ սանա էօյլէ պիր ի-
լաճ վէրէճէյիմ քի թէրթիւպ վէ թարիֆիմ իւզրէ
իսթիմաշ իթտիկինիպ հալտէ հէմ հէրքէսէ կէօ-
րինիւր, վէ հէմտէ միւրաարնըզա նայիլ օլուր-
սունուզ տէյուպ, պիր շիչէյէ պիր աղ աաի սու
վէ շէքէր գօյարաք գարըյա թէսիմ, վէ օն տանէ
ալթուն վիրիպ, մէզքիւր ալթունլար իլէ գըզընա
պիր գաթ էսիւպ հազըրլամասը իլէ իլաճը տաիթ
մէրգումայա իչիքիպ թէմիզճէ կիյտիրտիքտէն սօն-
րա, վուգուաթը մէշրուհանըն արղ վէ իֆատէսի
իչին քիպարղատիլէրէ կէօնտէրմէսինի, վէ հէր նէ
դատար լաղըմ իսէ քէնտիսինի ֆէրահ վէ կիւլէր
եիւզլիւ թուլթամարնը թէնպիհ վէ թէֆհիմ իլյէ-
տի : Ձէվալը գարը հէքիմին էֆքեարընը անլամա-
յարաղ ալըրըլ իլաճ վէ օն ալթուն իչին պին թիւր-
լիւ թէշէքքիւր իլէ տվտէթ, վէ իլի պիր պաշ-
տան պիր պաշա գըզընա նաղ վէ հիքեայէ իթ-
աիքտէն սօնրա, տէր հալ պիր գաթ թէմիզ էսվասք

աւարադ Փէրտասը կիւնիւ գըզընը թէղէն վէ քիւ
պարզատէտէն պիրիսինին զօնաղընա տուխուլյէտիւ :

Մէրզումա գըզ գաթէն մալիքէյի հիւսնէ վան
վէ տիրֆիրիւզ գէման գըզլար սըրասընտա իքէն ,
եէնիտէն եէնի կիլինիւզ գուշանմասը հիւսնիւնէ
պիր գաթ տահա կիւզէլիք վէրմիշ , վէ հէման
հէր քէսին կէօյնիւնիւ քէնտիսինէ ճէլպ կյլէմէք
տէրէճէմինէ կէլմիշ օլտուղսնտան , զայէթ գէնկին
վէ մալտար պիր տտէմին խանէսինէ կիրմէքէ , զօ-
նագ հալլիսինտէ պիր լոգմա նանը ապիզ իշիւն
աղլայան վէ մէլիլ մահզում օթուրուպ իհասն պէք-
լէյէն Փագըրլարըն թէհտիտի իլէ գօլուլտուղլարը
սըրասա , պիզիմ սիւսիւ գըզ քէմայը թապիմ վէ
թէքրիմ իլէ գապուլ օլունուպ , գօնագ սահպի-
նին նեզտինէ կէօթիւրիւլտիւ :

Միւսիւ գըզ շու հալի իլաճըն թէնտիրինէ
համլ խիւպ , կէօյնիւնէ հէքիմ պաշըյա պին
տիրլիւ տուա վէ սէնա իթտիքտէն , վէ գօնագ
սահպի իլէ տէլամլաշուպ , իսթիֆաարը հաթըրսան
սօնրա մահուտ տէլիգանլու իլէ պէյինլէրինտէ կէշ-
միշ օլան մուամլէյի հիքեայէ խտէրէք շու իշէ հիւմ-
մէթ , վէ քէնտիսինի շու պէլատան դուրթարմադա
միւրվէթ պույուրմասընը բէճա կյլէտի :

Մալտար ատէմ շու վուզուաթտան մալիւմաթ
պլորըզ հալտէ գըզըն հալինէ բահմ վէ շէֆգաթ
խտիգ սաղըն գըզըմ էսէֆ իթմէ , սանա պէօյիւք
քէաէր օյմուշ , Փագաթ պէն օ տէլիգանլըյը չա-

չըրուպ լայըզը իլէ թէքաիր իթաիքտէն սօնրա սի-
ղէ վատ իթաիկի պէշ եիւղ ալթունու ալուպ աղ
կիւն զարփընտա էլինիլէ եէթիշտիրիրիւմ տէյու վատ
իյէմէսի կիպի, ֆիրվագը փէք աղ զէման իչինտէ
թահիւտինի իծրա իաիպ, պիշարէ վալլտէ վէ գը-
շընըն մէմնունիլէթլէրինէ սէպէպ միւսթագիլ օլ-
տու, Աէլէլիւմ քի պէրի թարաֆտա Գատրի պէ-
յին րահաթը պիւսպիւթիւն զայիլ օլուպ, պիր
դաշ կիւն սօնրա պի թէքրար հէքիմին աիւքեա-
նընա կիտէրէք սիվալ իթաիքտէ իսթէտիկի իլա-
ճըն պուլընմուշ օլտուղունու խապէր ալմըշ օլտու-
ղունտան չըլտըրմագ տէրէճէսինէ կէլմիշ օլտու-
ղունտան, հէման պօլ քէսէտէն պին տանէ ալթուն
վէրէրէք շունուն թէէսիրինի կէօրուլքտէն սօնրա
պիր օ գաւտար տահա վէրէճէկինի վատ իթաիշտի-

Հէր նասըրսա մէգքիւր իլաճ հաղըրլանտը, վէ
նէ եօլտա իսթիմալ իտէճէկի մէրգոււմ հէքիւմ թա-
րափընտան Գատրի պէյէ պիլթէֆհիւմ նայիլի միւ-
րատ օլտուքտան սօնրա կէլիպ քէնտիսինէ խապէր վէ-
րիլմէսի թէնպիհ օլունտու, էվվէտ թէնպիհ օլուն-
տու ամմա Գատրի պէյտէնտէ փարալար չօրապ
սէօքիւմիւ վէրմէկէ պաշլատը, հա՛յ կիտի թէճ-
րիւպէսիկ կիւճիւք հա՛յ, պէօյլէ սըրալարտա պագ-
քի փարանըն թէքի չիֆտի պագըլը՞ր մը, Գատրի
պէյ հէքիմին թէրթիպի իւզրէ պիր թագըմ քէօհ-
նէ էսվապ կիյէրէք, վէ մէգքիւր սուտան եիւզիւնէ
սիւրէրէք պիլա ֆիւթուր սարայ գափսսունտան

իշերույէ տուխուլ , վէ ներտկանտան չըգարագ
Մինազինկանըն օտասընա վասըլ օլտու :

Օրատա եիւզիւնիւ եայդայուպ Մինազինկայա
կէօրինմէսի իլէ մէրգումա իշարէթլէրինին պու
վէճհ իլէ իճրա իտիլմէսինի միւճէրրէտ Գատրի
պէլին լիյագաթ վէ ֆէթանէթինէ համլ իտիպ ,
մէմնունիլէթ տույտու , վէ մէրգումուն պէսլէմէ-
լէրինտէն պիրի վագթիլիլէ Թիւրքիա ճիւլարարըն-
տա պուլունմուշ , վէ օլտուքճա Թիւրքճէյի թահ-
սիլ իտէպիլմիշ օլտուղունտան , Գատրի պէյ իլէ
հիլնի միւլագաթտա սէօյլէշէպիլմէք իւզրէ շու պիր
գաշ հաֆթալար զարֆընտա մէրգում պէսլէմէտէն
պիր աղ Թիւրքճէ էօյրէնէպիլտիկիլնտէն , պու քէ-
րէ վուգուի միւլագաթտա Թիւրք լիսանը իւզրէ
մէրասիմի խօշամէտիլի իյֆա իթտիքտէն սօնրա ,
օրայա նիշուն կէլմիշ , վէ էֆքեար վէ արգուսու
նէտէն իպարէթ օլտուղունու սիվալ իլլէմիշ օլմաղ-
լէ , պէլինլէրինտէ շու վէճհ իլէ միւքեպլէմէ ա-
շըմըշ իտի :

— էֆէնտիմ , տէտի Գատրի պէյ , գուլունուզ
Թիւրքիյալըյըմ , պունտան իւշ սէնէ էվվէլ սիզին
թասվիրինիլի պիրիսինին էլինտէ կէօրէրէք Աին գը-
րալընըն քէրիմէսի օլտուղունուզու խապէր ալտը-
ղըմ անտէ , գալպիմտէ հասըլ օլան աթէշի սէվ-
տայը սէօյլնտիւրէճէք հիշ պիր չարէ վէ տէրման
պուլամատըղըմ ճիհէթլէ քէնտիմի գատէրէ թէս-
լիմ իտիպ , հէզաք միհն վէ մէշաղղաթ իլէ պու-

բայա տիւշէպիւտիմ : ա՛հ էֆէնտիմ , պունտան սօն-
րա պէն սիզին ազատ դապուլ իթմէզ քօլէնիզ վէ
պիր պիչարէ իֆթատէնիդիմ :

— Կիւղէլ ամա տ դուզում , էօյլէ թաճիլ
իթմէմէլիսինիզ , չիւնքի էօյլէ շարթլար վար տըր
քի անլէրի թէքմիլ իճրա խիլմէզ իսէ պէնիմ ի-
լէ իւլֆէթ միւմքին օլամազ , էվվէթ պէնտէ սէնի
սէվտիմ վէ սէվէճէլիմ , անճադ շէրայէթի լազըմէ
իճրա , վէ պատէհու իւլֆէթ իյֆա օլմալը :

— Ա. պէնիմ իքի կէօղիւմ էֆէնտիմ , աչըք
մաշուգ պէյնինտէ էօյլէ շարթ վէ շէրախէթ , վէ
պիր թագըմ ազտ վէ մուգալլէլէ նէ՛ տէմէք տիր
իքլմիզ պիրպիրիմիզի սէվտիկիմիզ կիպի հէր շարթ
վէ հէր մուգալլէլէ պիթմիշ օլուպ , սիզի իչիւն պուն-
ճա վագըթտան պէրու դան եաշ աղլատըղըմ եթ-
մէ՞զ մի , պէնիմ կիպի պիր պիչարէ քօլէնիզ
հագդընտա բահմ վէ շէֆգալթ իթմէ՞ղմիսինիզ :

— Սիզին կիպի փէք չօքլարը տէրաի աչըըմ-
լա եանըպ քիւլ օլտուլար , ֆագալթ օտամա կիր-
մէք տէյիլ հալէա փէրտէ ալթընտան պիլէ եիւ-
ղիւմիւ կէօրմէկէ նայիլ օլամատըլար , սիզի օտա-
մա դապուլ իթմիշ օթուրթմուշ օլտուղումա մէմ-
նուն օլմայօրմուսունուզ , նէ հալ իսէ վագըթ կէչ-
մէքսիզին պանա էֆքեարընըզը պէյան իթմէլիսին
պուրայա կէլտիքտէն արղըն նէ՛ տիր , վէ նէ՛ տէ-
մէք իսթէրսին :

— Աման էֆէնտիմ , պէնտէ շաշըրտըմ , նէ

սէօյլէյէ ճէյիմի պէնտէ պիլմէմ , ա'հ էֆէնտիմ էօ ,
լէճէյիմ :

Արգուհալ սունմաղա ճանէ սէնի թէնհա պուլամամ ,
Աէնի թէնհա պուլաճագ քէնտիմի տալա պուլամամ :

— Պու լազըրտըլար իլէ սէօրմէզ , էֆքետ-
ըընըզ նէ իսէ դաթիէն սէօյլէյիպ պիթիրմէլիսինիզ
քի ծնա կէօրէ շարթլարըմը սիզէ պէյան իտէյիմ :

— Էֆէնտիմ գուլունուզ հաթտի մի թանը-
րըմ , վէ պիր դըրալ դըզընա նայիլ օլմադ հաթ-
տիմտէն չօք եօգարը օլտուղունու պիլիրիմ , ֆա-
գաթ կէնիւլ պույա էֆէնտիմ , իսթէրիմ քի պուն-
տան սօնրա պէնիմ օլասընըզ , վէ պիրլըքտէ եա-
շայալըմ , (այազլարընա գափանուր)

— Պէնի փէտէր վէ վաշիտէմաւէն իսթէտիկի-
նիզ հալտէ սէնի տիվանէ եէրինէ դօյարազ գաթլ
վէ իտամ իտէճէքլէրինէ չիւփհէ եօգ տուր , իշթէ
օ վազըթ պէնիմ իչինտէ տիւնեա եօգ տուր , ան-
ճագ պէն պունուն չարէսինի պուլուր , վէ էր կիճ
սիղին օլուրում , իշթէ պու կիւնտէն պէն սիղէ
սէօզ վէրիրիմ քի պէն սիղէ օլաճաղըմ , ֆագաթ
պագալըմ պէյան իտէճէյիմ շարթը գապուլ ի-
տիպտէ իճրա իտէպիլէճէ՞ք միսինիզ :

— Էմրինիզէ միւնթազըրըմ էֆէնտիմ :

— Էօյլէ իսէ պէնի տինլէ , պունտան տէօրթ
սէնէ գատար էվէլճէ գայըզ իլէ տէնիզ էւզէրինտէ
քէշթ վէ կիւզար իտեր էքէն փաշմաղըմա թադ-

մըչ օլտուղում էմսալը կէօրլւմէմիշ թէք թաշ էլմաս երւզիւկի դազաէն տէնիղէ տիւղիւրտում :

Յիլվազը մահէլի մէզպուրա տալղըճլար ին- տիրտիք վէ պէլքի պէշ երւզ պաղըճը վէ ֆալճը- յա պաղտըրտող պիր տիւրլիւ պուլամատող , պէն շիմտի նիյէթ իթմիշիւմ քի օ երւզիւկ պու- լունմայընճա էվլէնմէյէճէյիւմ , իսթէրսէ պիր փա- տիշահ էվլատը իսթէսին , վէ պապամ պէնի էօլ- տիրէճէք օլտուն , էվլէնմէք ինթիմալըմ եօզ տուր անճազ երւզիւկիւմիւ կէթիրէն ատէմ հալեա պիր դայըդճը վէ պալըդճը պիլէ օլսա պէնի ալմազ իս- թէտիքտէն սօնրա օնա վարաճաղըմ , իշթէ դուզում շարթ վէ մուգավէլէ տէտիկիւմ պունտան իպարէթ տիր , էկէր գապուլ իտիպ երւզիւկիւ պուլմաղա մուվաֆֆազ օլուր իսէն պէնի ալաճաղընա շիւփհէն օլմասըն :

— Վադասա թէքլիֆինիղ աղըրճա պիր մէ- սէլէ իսէտէ « աշըգա Պաղոտառ ուղազ տէյիլ » ֆէհ- վասընճա տալ թաշ դօյմայուպ շու երւզիւկիւ ա- ըայաճաղըմ տէյէրէք Մինաղինկայա վէտա իտիպ , եանընտա օլան մուալիճէտէն երւզիւնէ կէօղիւնէ սիւրմէսի իլէ կէօղտէն նիհան օլարազ օտատան վէ սարայ դաբուսունտան տըշարը չըքմըշ կիթմիշ :

Պուրատա ձէմիլէնին բէտերի հիտտէթլէնէ- րէք « տէմէք տիր քի պէնիւմ օղլում պիւսպիւթիւն տիվանէ օլմուշ , վա՛հ , վա՛հ , վա՛հ , պու նէ՞ ագըլ , գըրալ գըրը նէ՛րտէ , քէնտիսի նէ՛րտէ , ալլահ

միւթմահադըն վերսին եվլատ նէ տէյէյիմ » :

Չօսան հիքեայէյի պուրաճըգտա.քէսիպ շէօյն պիր թավր իլէ Նէճիպ պէյին պագմասընա միւթէա.դըպ օ տէյիլ ամմա պէյ էֆէնտի , սիպին տալի Ռէֆըդանըն աչգ վէ սէվտասը իլէ տաղլարա տիւշ.միւշ , վէ «աման Գէֆըդաճըղըմ» , ամապա սանա նէ վաղըթ դովուշանաղըմ» տէյու ֆէրեատ վէ ֆիզան իթմէքտէ պուլունմուշտունուղ , լաքին հի.քեայէթիմանէ կէօղլէրին հալ վէ հարէ.քէթ վէ հիւ.լէ վէ տէսայիսինէ վաղըթ օլտալիլտինի՞ղ մի , մահ.պուպլէրին հիշ պիրինտէ ինսաֆ վէ մէրհամէթ Եօդ.տուր , իսթէրսէ աչըղլար աղլասըն , տիւնեալէր տօլաչաըն , կէճէլէր թա սասպահա գատար րահ.թընը զայպ իթսին , քիմի՞ն վաղիֆէսի , անլարըն աչգ վէ սէվտալար իլէ փէրուշան օլան աչըղլարըն դէրրէ գատար րահմ վէ շէֆգաթ իթմէմէքտէն աչաչա օնուն աչգ վէ ալեագասընը պագըլար.քէն.աի էյլէնճէսինէ , վէ պաղըլար մէնաֆիի զաթիյէ.սինէ , վէ պաղըլարը իսէ իսթէտիկի մաթա վէ էշ.եայը պուլտուրուպ ալարըմաընա հասը իտէր :

Պուրաչարընը պիլինիլտի օնա կէօրէ շու կէնճ վէ նէվճիվան չաղընըգտա ախեագընա մալիւմաթը.նըղ օլմայան պիր գըղ իչիւն քէնտիինիզի պու տէ.րէճէ ալտաթմայընըղ , խայրիսահանէ իթտիլիմ շու հասիհաթլար իչիւն գուլունուզա կիւճէնմէզսինիզ զանն իտէրիմ :

Նէճիպ պէյ պիր մըգտար տիւշիւնտիւքան

անբա չօգան արդատաշ սէն պու խոսնուն իշին մէ-
րազ իթմէ , պէն կիւզէլի սէվէրիմ , վէ Ֆէֆըգա-
յը էզճան ու տիւ սէվէրիմ , անճադ սէվտիկիմ զըզ
տա նիմ պիր ախլեադ պօղըղըլըլու կէօրէճէք օլ-
սամ հալեա տիւնեա կիւզէլի օյսա պիր տահա
էիւզիւնէ պագմադ իհթիմայլմ հօգ տուր , պէն
Ֆէֆըգայը կէօրէճէք օյսամ նէ Ճէմիլ պէյ կիպի
փարմաղընըն ու ճուռու կէօրմէք իշիւն էիւզ ալթուն
վէրիւրիմ , վէ նէ տէ Քատրի կիպի տէնիզէ տիւ-
շիւպտէ ֆալճըլարըն վէ տալըճըլարըն պուլամաուը-
ղը էիւզիւկիւ արամաղա կիտէրիմ , ծնարըն իթտիկի
պիր նէվի տիվանէլիք տիր , շու գօյնումաքի թաս-
վիրէ պաղըլընճա Ֆէֆըգա կիւզէլէրին կիւզէլի
տիմէկէ սէղա տըր , ֆագաթ ախլեադը թէճըրիւպէ
իթմէյինճէ ազաը իղտիվան իթմէք միւմբին տէ-
յիւ տիր , էզճիւմէ պէնիմ Ֆէֆըգա ճիյիմին ախ-
լեադը աաթի հիւսնիւ կիպի կիւզէլ օլսուգճա ,
զաթէն պէօյլէ տիվանէճէ շէյլէր թէքլիֆ իթմէզ ,
անճադ պու մաղ ուլէ տիվանէ աշըղլարըն սէրիւ-
ղէշթինտէն աաթի քիշինին միւթէնէսիհ վէ միւ-
թէնէպի օլսոճաղը տէրքեար օլսուղունտան պու
Քատրի տիվանէսինին հիքէայէոինի խիթամ իթմէ-
նիղի րէճա իտէրիմ տէյինճէ չօպան շու վէճհլէ տէ-
վամ իյլէտի :

Քատրի պէյ Մինաղլինկատան այրըլտըղը կի-
պի աթընա սիվար օլուպ մէմլէքէթ մէմլէքէթ տօ-
լաշմուղա , վէ շու էիւզիւկիւն նէրէտէ օլսուղունու

պիլմէլէրի իշուն ըստ ի կելտիկի ֆալճըյա քիւլլի-
յէթիւ ազճէ վէրէրէք պաղտըրմաղա պաշտոտը
խէտէ, հիշ պիր թարաֆտա պուլամայուպ, նիհա-
յէթ հինտիսթան ճիւարընա տիւշտիւ :

Հինտիսթան մէմէքէթին փայթախտը օլան
մէմէքէթէ եաղընճա տիկէր պիր չէհիրտէ Եու-
սուֆ նամընտա զայէթ զէնկին վէ տիւպէր պիր տէ-
րիգանը օլուպ, եհնէ օ չէհիրտէ Զէլիհա նամըն-
տա օլան տիկէր պիր զէնկինին գըղընա թաշիդ
իթմիշ տի :

Մերգուլմա Զէլիհա օն իւշ օն տէօրթ եաղըն-
տա զայէթ հիւսնէ վան վէ պէյաղ, դարա դաշը
դարա կէօղիւ պիր գըղ օլտուղունտան մախտուղ
պու գըղ իշիւն մէտհիյէ օլարադ սէօյլէնիլմիշ օ-
լան զաղէլի օղույալըմտա տինլէ :

Եվլէլա կէօրտիւմ պէհէնտիւմ պիր մէլէք սիմա պէյաղ,
փէնպէվէշ ճիւմի պէյաղ սըր միւլի պիհէմթա պէյաղ,
սաֆ սաֆ ինճուլէր կիպի հօգկա տիհանտէն տէր քէնտր,
իլլէմիշ տէնտունլէր հէփ լէվլէվի շէհլա պէյաղ :

Գար կիպի չէհրէնտէ օ քեաքիւլ նէ խօշ մուլէր սամուր
թըղը միւթկեանյար սամուր թուղըտի էպրուլէր սամուր
իլթէ վիւշթիւղրէ տէօքիւլմիւշ մարը կէյսուլէր սամուր
պիր դարըշ կէրտան կէօքիւս պիլլօր սօմ սըրմա պէյաղ :

Մէրտէ եաղմանըն քէնտրը հէփ պօյալը ֆըտտըքի
Ֆէտտէ փիւսկիւլ ֆըտտըքի փօշ մէյալի ֆըտտըքի

կէօնա կէօն ելվանտէն էօղքի պէտէ շալի փրատքի
քեան հիկեր հէփ գըրմըզը քեահրպէ փիւր զիպա պէյազ :

Գըլնազար սէվտայիլէ էյ կիւլ եանաղը փէնպէ րէնկ
րուսլէրի ալ փէնպէրէնկ շէքէր տօտաղը փէնպէ րէնկ,
հէփ վիճուտի փէնպէրէնկ հէմ ոօլ վէ սաղի փէնպէրէնկ
հազ խէթատէն սաղլասըն սէնիքի հէր ազա պէյազ :

Իշթէ Զէլիհա հազ կընտա սէօյլէնիլէնէպէաթ-
տէն քէնտիսինին տիլպէր վէ մալիքէյի հիւսնէ վան
օրտուղու անլաշըլաճաղընտան տխէր տիւրլիւ թա-
սիրաթա հաճէթ եօղուսատա , չօղ տէլիզանլուար
նալան վէ իւրեան , վէ շէրպէթ էճէլի նուշ իտէ-
րէք սէֆիլ վէ սէրկէրտան էօլմիւշ խոլլէր :

Հէր կիւզէլին պիրէր տիւրլիւ ալիւնաղը օլ-
տուղու կիպի , մէրգումա Զէլիհա տալիս քէնտի-
սինտէն պի խապէր օլան տէլիզանլուարը դաֆէս
ալթընտան սէյր վէ թէմաշա խոխպ . աշգ վէ սէվ-
տասը իլէ էօլիւմ մէրթէպէսինէ կէլմիւշ պիչարէլէ-
րին իսէ հիչ պաղմաղ . վէ խթիհզատէն կէրույէ
տուրմաղ խոխ :

Զէվալը Եուսուֆ մէրգումա Զէլիհայէ օ տէրէ-
ճէ դափըրմըշ վէ օ տէրէճէ կէօնիւլլէնմիւշքի , պիր
քէրէճիք մահպուպէսինին ելզիւնի կէօրմէք իշին
պիւթիւն վարիյէթինի տէյիլ , հալեա ճանընը պիլէ
դուրպան իտէճէլինի վատ վէթահիտ իթ տիկինէնիս-
պէթլէ մէրգումա Զէլիհա հէզար վէ իսթիդնա իտէր,
վէ ոաշընըն թէլինի պիլէ կէօլթէրմէղ խոխ :

Մէրդում Եռսուֆ նէ ետիաճաղընը շաշը-
րուպ նիհայէթիւէմը պիր թազըմ պազըճըլարա
վէ ֆալճըլարա տիւշերէք մահպուպէսինի ճէլպ իթ-
մէք իւզրէ մուալիճէ արամաղա չըզըշարզ տա , չու
մատտէսի իչիւն Զէլիհանըն պիր թէլ սաչընա իհ-
թիյաճը օշտուղունու խապէր ալմասը իլէ մէրդու-
մանըն պէպլէմէլէրինի էլտէ իտէրէք վէ պիր քիււ-
լյէթլիւ մէսարիֆլէր իտէրէք կիւճ հալ իլէ պիր
թէլ սաչա տէսթրէս օլա պիլմիշ իտի :

ԵՒԿԻՐՄԻԵԼՏԻՆՃԻ ԿԻԻՆ

ՄՈՒՀԱՊՊԷԹ ԻԼԱՃԸ

Մէրդում Եռսուֆ շու պիր թէլ սաչը ֆալ-
ճըլարա վէրիպ օգութտուգտան վէ նէֆէսլէթտիք-
տէն սօնրա ալուպ ճէպլինէ գօյտու , վէ ֆալճըլա-
րըն իֆատէսի իւզրէ պունտան պէօլլէ Զէլիհանըն
տախի քէնտիսի իչիւն եանըպ թութուչաճաղընա
ինանարադ եօլունա կիթտի :

Օ կիճէ պիշարէ Եռսուֆ քեահ ույուր , քեահ
ույանուր , վէ բույասընտա պիր տիւզիյէ Զէլիհայը
կէօրիւպ , կէօյա մահպուպէսինին տախի թըպըը

քէնտիտի կիպի աշգա տիւշմիւշ , վէ հալ վէ նիյա-
ղէ պաշլամըշ օլտուղունաւ կէօրիւր խտի :

Աճ թափուգ քէնտիտիտի արփա անպարընտա
դանն իտէր ֆէհվասընճա , մերգում Եուսուֆ օ
կիճէ ըույասընտա Զէլիհա իլէ պիրլէշիպ «իշթէ
քիմսէյէ վէրմէտիկիմ կէօնիւլիւ նիհայէթ սէն ճէլպ
իթտին , հէման եարըն ախշամ վաղըթ դարարուր-
ղը կիպի խանէմիղէ թէշրիֆ իտինիզ , գաբուլար ա-
չըք , օտաւար տիօշէնմիշ , էվտէ քիմսէ կօղ , օրթա-
լըգ աղիրտէն խալի իքէն ղէվգ վէ սէֆա , վէ մէ-
րամբմըղը իճրա իտէլիմ » եօլլու հէզար նազ վէ
շիյվէ իլէ մահպուպէսինտէն վատ ալտըգտան սօնրա
պիր արալըք ույանուպ քէնտիտիտի եաստըղա սա-
րըլմիշ պուլտու :

Եուսուֆ օ կիւնիւ տար ախշամլայըպ Զէլիհանըն
ըույատէ վատ իթտիկի ղէման եէթիշտիկի կիպի, պի-
լա իմհալ կիտիպ գափուտանիշէրույէ կիրմիշ, վէ Զէ-
լիհա խանըմ իլէ կէօրիւշէճէկիւնի խըումէթքեարլա-
րա պէյան իթմիշ օլտուղունտան , պէր մուճիպիմիւ-
թատ խանըմը միւմայիլէհէյէ իխթար օլունտու :

Զէլիհա շու հալի իշիտինճէ կէօնիւնճէ կիւլ-
մէկէ պաշլայուպ «Եուսուֆ պէնի պէլքի ըույասըն-
տա կէօրէպիլիւր պաշգա տիւրլիւ կէօրմէսի միւմ-
քին տէյիլ տիր» գըլըզլու վէրտիկի ճէվապը մէր-
գում Եուսուֆա թէպլիղ օլունտուղունտան , ղէ-
վալլը տէլիգանլու տուրտուղու եէրտէ պուզ քէսի-
լիպ , վէ էլի այաղը տիթրէմէկէ պաշլայըպ , նի-

հայէթ մուհապպէթինի ատաւէթէ թէպտիլ իլէ , հիյնի իզթիզատէ մէրգումման ինթիզամ ալմագ-նիյէթի իլէ դարուտան տըշարույա չըքըպ կիթտի :

Պիր միւթտէթ սօնրա մէրգումմա Չէլիհա խաս-թալանարադ էսիր ֆէրաշ օլմուշ վէ խասթալըղը կիւնտէն կիւնէ քէսպի շիտտէթ իտէրէք էօլիւմ տէրէճէսինէ վարմըշ օլտուղունտան պու հալի քէն-աի ինքիսար վէ պէտտուասընա համլ իտէրէք զալլինտէն ֆէրահ իտէր , վէ մէրգումմայա թէ-տալի իտէն աթըպատէն պիրիսի իլէ օլտն իւլֆէթի ճիհէթլէ խասթալըղընըն տէրէճէսինտէն հէր կիւն մալիւմաթ իյլէր իտի :

Վազաա հէքիմլէր փէք տըղգաթլը պադտը-լար . վէ հէր տիւրլիւ մուպիճէյի իթաիլէր իսէտէ . մէրգումմա իֆագաթ պուլամայուպ ախէր քեար Հինտիթան մէլէքինին միւթէսարըֆ օլտու-ղու չիֆթիկտէ հուսուլէ կէլէն պիր ճինս օթտան ճէլպ օլունմասընը դարար վէրտիլէր :

Եուսուֆ տիւլանէսի շու հալի իշիտինճէ հէ-ման եօլա րէվան օլուպ , տօղրուճա չիֆթիլիյի մէղ-քիւրէյէ կիթմիշ , վէ պէքճի իլէ կէօրիւշիւպ , հալ վէ խաթրընը սիվալ իթմիշ իսէտէ , մէրգումմա միւ-քէտտէր պիր հալտէ օլտուղու կէօրէրէք սէպէպի-նի իսթիֆասար իյլէմիշ իտի :

Վէքճի պուրատա պիր ահը սէրտ չէքիպ « է-ֆէնտիմ պէն քէտէրլէնմէյիմտէ քիմ քէտէրլէնսին , քիշի մաշուգասընը մէմլէքէթտէ պրրաղըպտա տի-»

յարը ախէրէ կիթմէք դատար տահա միւշկիււ պիւր տէրա օլըւրմու , ահ պէնիւմ իքի կէօղիւմ Զէքիւ յէճիյիւմ , աճէպա չիմտի նէ հալտէ սին , պիւրիւմքի սէն տախի պէնիւմ իչին դան եաշ աղլայօրտուն , ֆադաթ պէ չիհրէ րադիպ գանղիւ աշրդ մաշուդուն պէյնինտէ թօխումու ֆէսատ վէ ֆիթնէյի սնմամըշ տըր , մէմէքէթատ իքէն պիւրպիւրիմիլէ դավուշմուշ օլսաք կիւյա կէչինմէք իչին պիւր թարիք պուլա՞մա յաճադ մը իտիք , դուրպէթի իրթկյար իլէ շուրալարա դատար տիւշտիւմ , վէ սէնտէն աշրըւշըմ պիւթիւն րադիպի պէտլիդանըն սէմէրէյի ֆիւսան վէ ֆիթնէսի տէյիլ մի տիւր (սիւքիւթիւ հալ իլէ աղլար) :

— Սղլամա պէքճի արդատաշ կիճէլէր հա միլ տիւր , կիւն տօղմադտան նէլէր տօղար ֆէհվա պնճա պէլքի պէնիւմ պուրայա կէլիչիւմ սէնին մէմէքէթինէ կիտիչինէ սէպէպ օլուր , ֆադաթ աւըլ տէրտին նէ տիւր ծնու սէօյլէ պադալըմ :

— Նէ սէօյլէյիւմ , ահ էֆէնտիւմ , տէրտիմի սիլէ նա՞սըլ անլատալըմ , պէն Զէքիյէյի սէվտիյիւմ կիպի օտա պէնի սէվմիշ իտի , հէր սէօղ պիթմիշ վէ հէման էվէնմէք սըրասընա կէլմիշ իքէն մէրգումէնին թէյղէսի էթրաֆը դանտըրուպ օ տահա գըղըմըլ ծն տէօրթ եաշընտա տըր , էվէնմէք իչիպ իւշ տէօրթ սէնէ վադար օլտուղունտան տէլիդան լուտա դուրպէթէ կիթսին պիւր աղ փարա գազան օրն , աէմիշ , Զէքիյէնին վէտէր վէ վալիտէի պա

Նա շու թէքլիֆի իթտիքլերի հալտէ տիւննա պա-
շըմա զընտան օլտու, ֆաղաթ պաշղա պիր չարէ
պուլամատըղըմտան պէշ սէնէյէ վատէ քէսէրէք
Ձէքլոյէ իլէ պէրապէր աղլայա աղլայա պիրպիրի-
միզտէն այրըլտըգ :

Եարտէն տուր էյէտի պու պէնտէսին վահ այրըլք,
կէօթիւրիւպ տիւր Նէյէյիմ ահ էյ միւտտէթ րահ այրըլք:

Պիւլպիւլ օլմուշ կիւշէնի զամ իչրէ վուսլաթ պէքլէրիմ,
Իթտիլրի պիր կիւլ իչին հէր տէմ պէտտէմահ այրըլք:

Գալտը կէօնլիւմ զուլմէթի զէմ իչրա հէմփաէպ իլէ,
Օլ սէպէպտէն կէօզլէրիմ գահ տէօքտիւրիւր քեահ այրըլք:

Պէօյէ նաջը իթմիշ պէնիմ անլըմտա նազալը Խիւտա,
Թա էզէլտէն սալքի եէր օլմուշ պաննա ճահ այրըլք:

Կէր սիվալ իթսէ պանա պիր էհլի տէրտ ահվալի տէրտ,
Իլթէ տէրալէր իչրէ եքթաաղըր պիլլահ այրըլք:

Անլալըլտըքիմ պու տէրտտէն գուրթուլուշ եօգ կիւֆթիյա,
Ահ նէ միւշկիւլ տէրտ իմիշ եա Ալլահ Ալլահ այրըլք:

— Գահ սէնէ տիր պուրայա կէլմիշ սին :

— Մէմլէքէթտէն չըղալը թամ իւշ սէնէ օլ-
տու, պէշինճի սէնէնին խիթամընտա իւշ եիւզ ալ-
թուն իլէ մէմլէքէթէ պուլունահաղըմը վաւտ վէ թա-
հիւտ իթմիշ իքէն իւշ սէնէտէ էլլի ալթուն պիլէ
թէտարէք իտէմէտիմ :

— Գօրդմա պէքճի գարտաշ, թալէհին եա-
վէր իմիշ քի պէն պուրայա կէլտիմ, սանա իւշ
եիւզ ալթուն եէրինէ պին իւշ եիւզ ալթուն վէ-
րիլիմ, անճադ պէնիմ սանա պիր թէքլիֆիմ վար,

դապուլ խորայ իճրա իթմէլիսին :

— Եկէր էլիմսէն կէլիր իսէ ճան պաշ իւս :
Թիւնէ , քէրէմ էտին էֆէնտիմ էմր պուլուրուն :

— Հայ հայ , հէմ ալթուն կէլիր վէ հէմ
սանա տոլունուր պիր եէրի եօգ տուր , իշթէ հէկ
պէմ ալթուն իլէ սօլու ճլտուղունտան սանա վէ
րիլէճէք օլանլար իչին զաննրմ շիւֆհէ իթմէլսինիդ :

— Աղաա ֆէլէք պանա մէսէրրէթ պախշ
կիւնլէր հալլըրլամիշ պտուղունու կէօրիւյօրում
ֆաղաթ թէքլիֆինիզին նէ ճլտուղունու սէօյլէմէ
տինիդ :

— Ատամիէք գօլայ շէյտիր , հանը չու չիֆթ
լիքտէ պիր ճինս օթ հուսուլէ կէլուր քի հէքիմլէրին
չարէ պուլամատըլարը տէրտէ տէրման օլուր եա , իշ
թէ օ օթտան պանա պիր մըգտար վէրէսին վէ պէն
կիթտիքտէն սօնրա հէր քիմ կէլիպ տէ մէպիւր օթ
տան իսթէր իսէ եօգ տուր տէյիպ տէֆ իտէսին :

— Իշթէ պու օլմատը , չիւնքի վար օլան շէյէ
եօգ տէտիկիմ հալտէ եալան սէօյլէմիշ օլսւրում :

— Սլահ Ալլահ , պու գատար եալանտան նէ
չըգար , պուրատա օթ եօգ տուր տէտիկին կիպի
ազ վաղըթ զարֆընտա քիւլլիյէթլի ազլէ իլէ քէն
տինի մահպուպէնին եանընտա պուլաճագսըն :

— Ալլահ կէճսթէրմէսին , պէն պունու եապի
մամ , պէն եիկիրմի պէշ եալընա վարտըմ ապլա
եալան սէօյլէմէտիմ , ինչալլահ պունտան պէօյլէ տէ
սէօյլէմէյէճէլիմ :

— Տէմէք տիր .քի սէնին Չէքիյէյէ օլան աւ
լէազոն վէ մուհապպէթին եալան ըմըշ , չիւնքի
սահիհ օլմուշ օլսա թէքլիֆիմի գապուլ իտէր , վէ
հէր թարաֆընը ալթուն եիւքլէնէրէք սիւածը օլուր
իտին , եկէր իսթէրսէն տահա զիյառէ վէրիւրիմ :

— Չէքիյէյէ օլան մուհապպէթիմին տէրէ ճէ
սինի սիպէ թարիֆ իտէմէմ , ֆազաթ մողրուլու
ղու Չէքիյէտէն զիյատէ սէվէրիմ : Պէնիմ իչին
եալան իլէ Չէքիյէյէ գաւլուշմաքտան իսէ մողրու
լուգ իլէ երլանա գաւլուշմազ տահա էվլէա տըր :

— Պէնտէ սէնի ագըլը պիրիսի զանն իթտիմ ,
մէկէր սէն տիվանէլէրին էլի պայրազլըսը իմիշսին
տէյէրէք մէրգում Եուսուֆ հիտտէթ իլէ պէքճի
յի թէրքիթտիկի կիպի մէմլէքէթինէ ալտէթ իթտի

Եիմտի պու պէքճինին իթտիկի պիր նէվի թէ
ասսուպ վէ ճէհալէթ վէ մողրուլուղուն էօթէ եիւ
զիւնէ կէշմէք տիմէք տէյի՞մ տիր , տէյու չօպան
Նէճիպ պէյէ սիվալ իթտիքտէ մէրգում ճէվապ
վէրիպ ,

— Խայր պէքճինին իթտիկի նէ թէասիւպ
վէ նէ ճէհալէթ տիր , չիւնքի եալան տէնիլէն շէյ
էօյլէ մէզմում պիր շէյ տիր .քի կէրէք քիւչիւկ վէ
կէրէկ պէօյիւք հէր նէ տիւրլիւ օլմուշ օլսա հէպ
եալան տըր վէսսէլամ , աֆէրին պէքճի , մողրու
առ հէմ աշըզը սաառզ վէ հէմտէ միւսթաշիմ
իւլաթվար իմիշ .քի շէյթանլարա մախսուզ օլան
եալանը բէտա իթմի :

— Երկուքն ամմա էֆէնտիմիզ , աչդ վէ ալեա-
դա հասրէթի իլէ զուրպէթէ տիւշտիւկիւն մահ-
պուպէն իշին իճապը թագտիրտէ պու գատարճըք
պիր հալան սէօյլէմէ՞զ միսինիզ :

— Հաշա , հալա՞ն մը սէօյլէյիմ , սէն պիլմէ՞զ-
միսին քի հալան սէօյլէմէքլէ հալանտան պաշգա
պիր շէյ գաղանըլամազ , հէր նէ իչտէ օլուր իսէ
օլտուն պէն իշին հագըղաթընը վէ տօղրուսունու
սէօյլէր , իւսթ թարաֆընրտա գատէրէ հալալէ ի-
տէրիմ , հալանճըլարըն իշի պիր վաղըթա գատար
մահուր լայըղընտա կիթսէ պիլէ նալէհան ալթ
իւսթ օլարազ հալանճըլըքլարընըն մէյտանէ չըքմա-
սը իլէ բէղիլ վէ ըուսվա օլաճաղարընա շիւփհէ
հօգ տուր , սէն հէման շու պէք ճիւնին հիքնայէսի-
նէ տէվամ իթ պաղալըմ սօնու նատըլ օլտու :

— Պիշարէ պէքճի եինէ գափունուն էօնիւն-
տէ օթուրուպ քէնտի Զէքիյէսինի տիւ-իւնմէք-
տէ օլտուն , հէքիմէրլն թէրթիպի իւղրէ Զէլի-
հանըն պիրատէրի շու չիֆթլիկի արամազա , վէ
օրատան պիր մըգտար օթ թօլիլայուպ հէմիլրէ-
սինէ կէօթիւրմէք իւղրէ հօլա տիւշմէկէ մէճպուր
օլմուշտու :

Մինաղինկանըն աչըզը տիվանէ Գատրի պէյ
հալեա եիւղիւկիւ պուլմազ սէվտասը իլէ օ ճի-
վարտարա տիւշմիւշ օլտուղունտան , Զէլիհանըն պի-
րատէրի իլէ պիրլիշիպ իրիսի պիրլիքտէ մէղքիւր
չիֆթլիյէ կիթտիլէր :

Հինախաթանյուռ տէրիգանյուռ պէքճիյէ բէճա
խոտէրէք հէքիմէրին թէրթիպի օլան օթլարաան
պիր մըգտար թօիլայուպ ավտէթ իթտիքտէն սօն-
րա Գատրի պէյ տախի պիր միւտտէթճիք օրալար-
տա էօմր կէշիրտիքաէն սօնրա պիլա իւճրէթ պէք-
ճինին եանընա կիտէրէք թօիլադ գաղըմաք վէ օ-
տուն թաշըմադ կիպի աթի իըսմէթէր իլէ մէշ-
ղուլ օլտու :

Ճէմիլ պէյ Ճէմիլէնին իճատը օլան չու հի-
քեայէյի նադլ իթտիքտէ Գատրի պէյին փէտէրի
հիտտէթինտէն նէ սէօյլէյէճէյինի պիմէյիպ օթփի-
րադ գաղըմադ , օտուն թաշըմադ հա' , հա'յ տի-
վանէ հա'յ , նէ տէյիմ Սլլահ չօդ չէքտիքմէսին տէ-
յինճէ Ճէմիլ պէյ թէքրար հիքեայէյէ պաշայուպ
Գատրի պէյ պիր գաշ պլար մէղքիւր շիֆթլիքտէ
թօիլադ գաղըմաքլա մէշղուլ օլտուքտան սանրա
պիր կիւն չուգուրճա պիր մահալի հաֆր իտէր ի-
քէն նակէհան թէք թաշ պէօյիւճէք պիր էլմաս
եիւղիւկ պուլուր քի տիւննպտէ էմալլը կէօրիւլ-
միւշ տէյիլ իտի :

Գատրի պէյ չու եիւղիւկիւ քէնտի արատղըր
եիւղիւկ օլտուղունա չիւփհէսի դալմայըպ , ֆա-
գաթ նասըլ օլտադտա օրալարա տիւմիւշ վէ թօի-
րադլարա դաիրըլըլ զտուղու իշին թէաճիւպ ի-
տէրէք հէր նասըլտա գաթ գաթ պէղէր վէ քեա-
զըտլար իշինէ սարտըգտան սօնրա քէմալը մէքէր-
իէթլէ պէքճիւն հանընա կէքիպ քէնտիաինին էօյ-

է ասոր խորոմէթէրտէ իսթիխտամ օլաճադ ասէմ
դմաորդընը, վէ ֆադաթ պիր նիյէթ վէ մադսէտէ
մէպնի շու չիֆթիկէ կէքիպ հալէա տէրտինէ տէր-
ման պուլտուղունու պիլ պէյան մէրդում պէքճի-
յէ պին ալթուն իհսան իթտիքտէն սօնրա արթըք օ-
րատա տուրամսյաճաղընը տէրմէյան իյլէտի :

Այքճի պին տանէ ալթունա գալուշտուղու
կիպի եհնիտէն տիւնեայէ կէլմիշէ տէօնիւպ, հէ-
ման իքիսիսիրտէն չիֆթիկի թէրք իթտիլէր :

Հէլէ շու եիւղիւկ հիքեայէտի փէք թօհալի-
յէթաէն տիր, գըրալ գըզը Մինալինկա մէղքիւր
եիւղիւկիւ տէնիզէ տիւշիւրտիւկիւ կիպի պիր պա-
լըք եուումուշ, պիր գաշ կիւն սօնրա պալըք ճընըն
պիրի պիր մըգտար պալըդ ալլայըպ, շունլարը ա-
յըզլատըզը սըրատա պիրիսինին դալնընտան մէղ-
քիւր եիւղիւկ նիւմայան օլմասը իլէ հէրնէ գատար
սահիպինի պիրի իսէտէ ճիւղի պիր պախշիշ իլէ է-
լինտէն ալաճադ լարընը թէֆրիս իյլէտիկինտէն կէօ-
թիւրիւպ լայդըլ պիր ֆիյաթլէ Հինտիւթան Մէ-
լէրինէ սաթմըշ :

Մէլէքին գըզը շու եիւղիւկիւ փարմաղընա
թադարադ չիֆթիքտէ քէշթ վէ կիւզար իտէր ի-
քէն գազաէն տիւշմիւշ, վէ նէրէտէ տիւշիւր-
տիւ իւնիւ տախի ունութմուշ օլտուղունտան, թօփ-
րադլարա գարըշարադ օրատա գալմըշ իմիւշ,
սէն շու Գատրի պէյին լմալէհինէ պագ քի շու
գատար ինսանլարըն պուլտուղըն չէօյլէ պիր նա-

դիմ վէ նաւորիւլէմաւ երեղիւկիւ մէմուլ իթտի-
կին եէրաէ պուլապիւտի , Քաղաթ շու երեղիւկիւ
պուլմաւը իլէ պիւսպիւթիւն պաշընը պէլայա ուղ-
բաթտը :

Զիւնքի մահպուպէսինէ դավուշապիլէճէք իւ-
միւտի իլէ կէօղիւնէ պիր շէյ կէօրիւնմէյէրէք տօղ-
րուճա Փէքինէ ավտէթ իթմէսի իլէ թէրթիպի սա-
պըզ վէճճ իլէ երեղիւնիւ կէօղիւնիւ մահուտ սու
իլէ եայդայուպ կէօղտէն նիհան օլարազ Մինա-
ղինկանըն նէզտինէ պիւլուսուլ քէնտիսինի մէրզու-
մայա պէյան , վէ երեղիւկիւ թէպիմ իթտիքտէն սօն-
քա վատը սապըզընը խաթրընա պըրադտըզտա
մէրզումա Մինաղինկա երեղիւկիւ ալտըզը կիպի
տէրազապ օտատան չըզըպ կիթմէսինի , եա եօիւ-
սա տվադի պիւլէնտ իլէ քէնտիսինի րէզիլ վէ րիւս-
վա խէճէկինի պէյան իյլէտի :

Գատրի պէյին պլն տիւրիւ նիյաղ վէ խաթիր-
համընա մուդապիլ «պէնիմ» երեղիւկիւմ պուլուն-
տու , արթըք սահա օլան մահապէթիմտէ կէչտի
պիթտի , ճէվապընտան պաշղտ պիւր շէյ իշիթմէ-
տիկինտէն քէմալը եատվէնէվմիւտի իլէ մէրզումայը
թէրը իթմէկէ մէճպուր օլտու :

Ձէնկին տէլիգանլուլարըն քէնտիլէրինէ կէօ-
նիւլ վէրմիշ զանն իթտիքիէրի դըզլարըն ալտադա-
պը նէտէն իսպրէթ իմիշ իշիտիյօ լլար աճէպա :

Ճէմիլ պէյ հիքեայէյի պուրայա դատար կէ-
թիրիպ «իթէ էֆէնտիմ» օղլունուղ Գատրի պէյ

հաղկընտա օլան մալիւմաթըմ պու գասաւար տըր ,
անճագ մէրդում տախի Մինայինկաննն ասէվտա-
սընտան Քարիդ կէլմիշ օրտուղունտան շու արայլըք
պուրայա կէլմէսի մէմուլ տուր օտէտիքտէ փէտէ-
րի քէմալը հիտտէթ վէ զաղէպ իլէ պաշընը սալ-
լայարագ օհէլէ պիր կէլսին տէ իճապընա պագա-
րըդ օ Եօլու լադըրտըլար իլէ պիր արալըդ տըշա-
բույա չըդտըդտա ձէմիլ պէյ հէման ձէմիլէնին Կա-
նընա զօշուպ Եիւղիւնիւ Էօթտիւ , պիշտըէ տէլի-
գանլու փուսէլէրին Քիյաթընը թէնդիլ իտէյիմ Է-
մէլի իլէ սարըլըպ պիթէքրար Էօթմէք լաթէտի ի-
սէաէ մէրդումա ալաղի պիւլէնտ իլէ (Եիւքսէք
սէս իլէ) աման վիտէրիմ իմատա Եէթիշ տէյու
Քէրեաա իթաիկինտէն ձէմիլ պէյ նէյէ ուլլատը-
պիլմէյուպ Եէրինէ օթուրտուղու կիպի , գըղըն
վիտէրի տախի իշէրույէ կիրտի :

ձէմիլ պէյ խէյթ վէ տէհշէթ իլէ իշին նիհա-
յէթինի պէքլէմէքաէ իքէն ձէմիլէ քէլամէ շուրու
իտիպ ճանըմ պապաճըղըմ սիդ տըշարույէ չըդ-
տըդտա պէն տախի չըդմագ իսթէտիմ , Քագաթ
պիրմիւտտէթտէն պէրու դըմըլտանմայարագ օթուր-
տուղումտան մը , պիլմէմ նէտէն պիւթիւն վիճու-
տիմ թուլթուլմուշ , վէ այաղա գալըմաղա մէճա-
լիմ գալմամըշ իտի . Քագաթ սիդ իշէրույէ կէ-
լինճէ համտ օլտուն քէսպը իՔագաթ պուրարագ ա-
յաղա գալըմապիլտիմ տէյինճէ փէտէրի տախի պիր
աղ թէսէլի իլլէտիկինտէն ձէմիլ պէյին գալպի

ալիր ազ րահաթլանուպ դօճա գարը իլէ պիրիք-
տէ հլոէն աղշարույէ չուտըլար :

Ճէմիլ պէյ օտասընա կէլէրէք Ճէմիլէյէ օլան
պէսպարսընը քէնտիսինէ դաչամալ օլտուղունու
վէ օլաճաղընը տիւշիւնուիւքտէն սօնրա պիր արա-
լըք շու սէվտատէն ֆարիղ կէլմէկի գուրտու իսէ
տէ սօն տէֆա մահպուպէսինին վէտէրինէ գուր-
տուղու թէրթիպի խաթըլնա կէթիրիպ : Ճէմիլէ պէ-
նի միւճէրրէտ սէվէյօր : մանէստընը վէրիր իտի :

Պիշարէ տէրիգանլու պիլմէղ քի Ճէմիլէնին շու
թէրթիպի մահլա էլինտէն սաղըլըր ինէյի գաչըր-
մաւաղ , վէ դըսդանճ վէտէրինին չիւպէսինի տա-
վէթ իթմէմէք իչիւն իտի : Ֆադաթ պու եօլտա
կէնճէր էօթէտէն պէրու ալտանըճը ալաւադտա
օլտուղունու ինքէար օլունամաղ :

Տիւանէ Ճէմիլ պէյ Ճէմիլէ տիւղէնպաղընըն
հիյլէ վէ տէսայիսինէ վաղըֆ օլուպ , թէճրիւպէ
իլէ տախի անլայընճայա դատար թէքմիլ վարիյէ-
թինի թէլէֆ օլմուշ օլտուղունտան պիր տահա
մահպուպէսինին եիւղիւնիւ պիլէ կէօրէմէղ օլտու :

Վազաա շու հիքեայէ իթտիկիմ մատտէլէրէ
հալէա մէսէլ նաղարը իլէ պիլէ պադըլաճաղ օլ-
տա վաննըմա Գատրինին , Եուսուֆուն վէ Ճէմիլ
պէյին հիքեայաթընա էյու պիր մանէա վէրիլէմէղ
պունլարըն իչինտէ եալընըղ չիֆթիք պէքճիսի աշ-
դը սատըղ օլտուղունտան մահպուպէսինէ դավու-
շաճաղընա չիւփհէ հօպ տուր :

Ղէմիւ պէյին պաշտնա նէլեր կէլտի անբարո-
նըդ եւա, սիդ տախի ճանըմ' պէյիմ', Ղէմիւ կի-
պի թէհարրիւ իթտիկինիդ գըզըն տուդադընա տիւ-
շէնէք օլուր իսէնըդ խէլաւընըդ միւշիււլ օլուր,
շիւնքի թաշիկ իթտիկինիդ գըզըն հալէա նէ ախ-
լեադտա օլտուղու մէհհուլունուղ տուր, նէ պի-
լէյիմ' էլտէ օլան վարիյէթի թիւքէտիպտէ պիր բա-
րասըդ մէմէքէթինէ ավտէթ իթմէք էյու պիր շէյ
մի տիր, նէ հալ իսէ պուրալարընը սիվլին միւթա-
լանըզա հէվալէ իտէրիմ' տէյուպտէ պիր քէրրէ
էթրտիքընա պադտըզտա սապահ օլտուղունու ան-
լաշըլարադ օ կիճէ տախի ույդուսուղ գալտըլսը :

ԵՒԿԻՐՄԻ ՍԷՓԻԶԻՆՃԻ ԿԻՒՆ

ՍԱԽԹԼ ԳԱՆՏՈՐԷ

Իրթէսի կիւն Նէնիպ պէյ ավընը հազըլլա-
յուպ եօլա րէվան օլմադ նիյէթինտէ օլտուղունու
չօպանտ իսթար իթտիքտէ, մէրգուս' չօպան իզ-
հարը թէհասիւֆ իթմիշ, վէ օ ախշալ աախի օ-
րատա գալմասընը րէճա վէ իպրամ' իյէմիշ իսէտէ
միւմայիլէյ հապուլ իթմէյուպ, ֆազաթ տիլա-
յէթ վէ ֆէթանէթի ճիհէթլէ քէնախիսնի գիյասէ :

տի իլէ սէվմիշ օլտուղունտան մահալուպէսինի տրա-
մադ իւղրէ քէնտիսինէ ըիֆադաթ իթմէք իսթէ-
տիկի հալտէ տէրադապ պիր աթ միւսալայէնէ ի-
տէճէկինի, վէ պիր միւտտէթ կէպինիպ տօլաշորդ-
տան սօնրա խթանպօլա կիթտիքլէրինտէ պիր մէ-
մուրիլէթէ թային իտէճէյինի պէյան իլլէտի :

Չօպան Նէճիպ պէյին թէրթիֆինի մէմնունէն
գապուշ իտիպ, իքիսի տախի պիրէր աթա սիվար
օլարադ եօլա րէվան, վէ ախլամ իւզէրէ պիր քէօ-
յէ վասըլ օլմալարը իլէ մէհման օլտուլար : Ալէ զա-
թէն էվլէլքի ախլամտան ույգուսուզ գալմըշ, վէ
օ կիւն տախի աշուրի եօրուլմուշ օլտուղլարընտան
սապահա գատար րահաթ ույգուլա տալորլար :

Նէճիպ պէյ ալէսսապահ գալգուպ պէհուտէ
նէրտէ էօթէյի պէրիյի տօլաշուր, վէ մահալուպէ-
սինի արաշորըրը իտէտէ հիշ պիր էսէր վէ էմարէ
կէօրէմէտիկինտէն հէման գաթի իւմիւտ օլմադ
տէրէճէսինէ նէթիշիւր :

Թէսատիւֆ իլէ իտտա օլունմաղ ֆէհվաւըն-
ճա, վուգուսաթը մալիւմատան սօնրա, Ռէֆըդանըն
թէյլէսի տախի Քօննատա օթուրամայուպ քէօյտէն
քէօյէ տօլաշարադ նիհայէթ շու քէօյէ վասըլ վէ
իգամէթ իթմէքտէ պուլունմուշ օլտուղունտան,
Ռէֆըդա թէյլէսինի կէօրիւնճէ աղը պաշընտան
կիտիպ պօյնունա, սարըլըր, վէ քէնտիսինի մէր-
գումայա թանըտըրուպ օ կիւնէ գատար սլաշըն-
տան կէլէն վուգուսաթըն ճիւմէսինի մուխթասար :

ճա նապլ վէ հիքեայէ խտեր : Պիշարէ թէյղէ դա-
տըն Բէֆըդայա բասթ կէլտիկինէ տէրէճէսիզ մէ-
նուն օլուպ , Նէճիպ պէյ իլէ պէյնլէրինտէ նէ եօլ-
տա մուամէլէ վուգու պուրուղունու , վէ էֆքեար
վէ թասավվուրու նէտէն իպարէթ օլտուղունու խ-
թիֆսար իթտիկինտէն Բէֆըդա խանըմ շու վէճհ
իլէ քէլամէ շուրու իլլէտի :

Պաղընըղ թէյղէ խանըմ , Նէճիպ պէյին հալ-
ու գալինի օլտուղճա թէճըիւպէ խտիպ , քէնտի-
սինին աղըլը , զէքի , ֆէթին վէ սահիպ մէրհա-
մէթ օլտուղունու անլատըմ , վէ Խսթանպօլտան
պուրալարա գատար տիւշտիւկիւնիւ էօյրէնէրէք ,
սատաղաթը քեամրլէսի ճիհէթլէ պէն տախի քէն-
տիսինէ կէճիւլլէնտիմ : Տօղրուսու պէօյլէ պիր
տամատընըղ օլտուղու հալտէ ալտանմաղսընըղտէ-
յու զանն իտէրիմ , անճաղ թէճըիւպէլէրիմին ի-
չինտէ նագիք պիր փարչա վար տըրքի անը հէնուզ
իճրա իտէմէմիչիմ , չիւնքի մէրգում պանա չօպան
նագարչ իլէ պագաղըղընտան արատըղը գըղ պէն
օլտուղումտան խապէրի եօգ տուր , հէլէ էզճիւմլէ
սէրըրիւլթէ վէրմէքտէ իչիմէ կէլմէղ իտի :

Թէճըիւպէլէրիմին իչինտէ նագիք պիր փար-
չա վար տէտիկիմէ թէաճիւպ իթմէյինիզ , չիւնքի
էքսէր տէլիգանլուլար սէվտիքլէրի գըղը կէօրտիւք-
լէրի կիւլի ախլեագ վէ առաթընը թահուր թահ-
գըղ վէ թէճըիւպէյէ ալմաղսըղըն էվլէնմէկէ , վէ
պէօյլէլիքլէ պախթիյար օլմաղա չըգընըյօրլար :

խաղերէրի եօյ քի պէօյլէ թաճիլ խտէրէք տիւնս
 էանըն մուսիպէթինի պաշարընա տալէթ խտէր
 լէր : Ինչալլահ եարըն պէն Նէճիպ պէյի եալընըզ
 ճա սիզէ կէօնտէրիբիմ , վէ պիր արալըք քէնտիս
 սինաէն պրըլուպ կիզլիճէ օ պիր օտայա կիրմէք
 լէ թէպտիլի ճամէ խտէրիմ , սիզ շունտան պուն
 տան լազըրտը իտէր իքէն շիւպհէսի զայիլ օլմագ
 իւզրէ պիր քէրրէ եիւզիւմիւ քէնտիսինէ կէօթէ
 րիբիմ , թապիաթը իլէ Նէճիպ պէյ պէնի սէնտէն
 իսթէյէճէք օլտուղունտան , պէօյլէ պիր թէքրիֆ
 իթաիլի կիպի «էկէրչի տէրագապ պուրատա նիս
 քեահ օլուպ ալուր կէօթիւրիւր իսէն վէրիբիմ»
 ճէվապընը իթա խտէրսին , պաղալըմ սէնին շու
 թէքիֆին իչիւն պանա նէ սէօյլէր տէյուպ : վէ պէ
 լինլէրինտէ պէօյլէճէ դարար վէրիպ պիրպիլլէրին
 տէն պրըլալար :

Սխչամ օլուպ քէօյ օտասընա թէճէմմիւ իս
 տէն միսաֆիրլէր տաղըրըզտան սօնրա չօպան Նէ
 ճիպ պէյէ խիթապէն

— Պու կիւն քէօյ իչինտէ կէզէր իքէն թաս
 վիրինի պանա կէօթէրտիկին դըզա պէնզէր պիր
 գըզ կէօրտիւմ , պագալըմ պու միւժտէմէ նէ
 պախիշ վէրէճէքսին եօլու պիր լազըրտը իթաի :

Նէճիպ պէյ պու խաղերի մէսէրէէմ էսէրին
 տէն տէրէճէսիզ մէմնուն օլուպ «աման սահիհ մի
 սէօյլէյօրսուն չօպան արգատաշ» տէյու թէլաշ իթ
 մէկէ պաշարընճա չօպան հիշ պօյրատան «էվ

վեթ ա պէյիմ , հաթտու ետլընըզ դըզը կէօրմէք ,
լէ գանաաթ իթմէյուպ , խամի Բէֆըֆէ օլտուղունու
վէ թէյզէսի իլէ եադընտա պու քէօյէ կէլմիշ օլ-
տուզլարընը պիլէ թահզըզ իթսիմ :

— Աիւզէլ թահզըզ իթմիշսին , թէմամ պէ-
նիւմ արատըզլմ դըզ տլը :

— Եկէր տօղրուսունու խթէր իսէն դըզըն
թէյզէսի իլէ պէրապէր կէօրիւշիւպ սէնին Բէֆը-
դայէ թաշիզ իթմիշ օլտուղունու պիլէ անլաթտըմ :

— Պու պիր ճիրվէյի իւահի տիր քի , սէնինլէ
կէօրիւշիւպ րէֆիդ օլտուդ , ինչալլահ միւրատըմա
նալիլ օլուր իսէմ սէնի էհյա իտէճէկիմէ շիւպ-
հէն օլմասըն , անճադ դըզըն թէյզէսի նէ՞ ճէվապ
վէրտի :

— Մէրդ ումա շու հալէ հէման րազը օլտու-
տիսէմ ճալիզ տիր , չիւնքի օխանէմիզի քէնտիսի-
նէ թարիֆ իթ , կէլսին դըզը կէօզիւ իլէ կէօրսիւն ,
պէն տալիս քէնտիսինի կէօրէյիմ , ճէվապընը վէրտի :

Աման չօպան դարտաշ պու կիճէ նա՞սըլ
սապահ օլաճադ , եարըն մահպուպէմի կէօրէճէ-
յիմ հա՛ , փէք մէմնուն օլտում աֆէրին չօպան
տէյուպ պիր քէօչէյէ չէքիլիպ եաթտըլար :

Զօպան կիւզէլ կիւզէլ ույումաղա պաշլատը
խտէտէ Նէճիպ պէյին սապահա դատար կէօզիւնէ
ույդու կիրմէյուպ , օ կիճէ պին տիւրլիւ էֆէքար
վէ միւթալաա իլէ կէշիշտիրտիքտէն սօնրա սապահ-
լէյին չօպանա էրքէնճէ սէս վէրիպ ույսնտըրտը :

Պաւնյար ի քիսի պիրիքտէ թէյլէ գատընըն
խանէսինէ կիտէրէք իչէրույէ կիրաիւէր , վէ չօպան
Նէճիպ պէյի մէրդումայա թանըթարըստըտան
ոճորա ըուխսաթ ալուպ գափուտան տըշարույա չըգ-
տը իսէտէ , թաշթա փէրտէտէն աշուպ . պիր թագ-
ըիպ տիկէր օտայա կիրմէսի իլէ էլպիսէսինի թէպ-
տիլ իթտի , եիւղիւնիւ կէօղիւնիւ կիւղէլէն երյ-
գայուպ սաչլարընը թարայարագ թէյլէսի իլէ Նէ-
ճիպ պէյին միւքեպէմէսինի տինէր իտի :

Նէճիպ պէյ թէյլէ գատըն իլէ շունտան պուն-
տան պազը լագըրտը իթտիքտէն սօնրա Րէֆըգա-
նըն աչըր իլէ Խսթանպօլտան չըգարագ օրալարա
տիւշտիւքտէն , վէ պին տիւրլիւ միհնէթ վէ մէ-
շագգաթ չէքտիքտէն պիւպահա , պիր քէրէճիք
Րէֆըգանըն եիւղիւնիւ կէօրմէք արղուսունտա օլ-
տուղունու պէյան իտինճէ մէրդումա ըագը օլուպ ,
Րէֆըգանըն իչէրույէ կէլմէսինէ էմր իթտի :

Րէֆըգա խանըմ պիր քէրէ օտա գափուսուն-
տան կէօրիւնտիւկիւ հալտէ Նէճիպ պէյին ազըր
պաշընտան կիտիպ քէնտի մահպուպէսի օլտուղու-
նա չիւպհէսի գալմամըշ իսէտէ , պիր կէօրիւպ պիր
տէ կէօղիւնտէն զայպ օլմասը գալպինէ փէք թէէ-
սիր իթտի , վէ պուն սըրաաա թէյլէ գատըն քէլա-
մէ շուրու իտիպ , պէյինէրինտէ շու վէճհ իլէ միւ-
քեիւպէմէ աշըրտը

— Պէյէֆէնտի , իլթէ գըզըմըզը կէօղիւնիւկի-
լէ կէօրտիւնիւկ , ֆագաթ պիլմէմ . քի պէյէնտինի զմի :

— Նէ սէօյէյօրսուն ճանըմ , պէն գըղընըղը շիմտի՞ մի պէյէնէճէյիմ , զաթէն պիր դաչ սէնէ-տէն պերու քէնտիսինէ կէօնիւ վէրմիշ , վէ աչգ վէ սէվաասը իլէ պուրալարա կէլմիշ տիւշմիւշիւմ , հալէա պու քերէ քէնտիսինի կէօրմէ.ք իսթէտիկիմ տէն միւրատ թասվիրինի կէօրտիւկիւմ Րէֆըդա խանըմ օլուպ օլմատըղընը թահգըղ իթմէքտէն ի պարէթ իտի :

Վազաա տիրոաշ օլտուղոււմ Րէֆըդա քէնտի-պի օլտուղունա շիւպհէմ գալմատը :

— Եյշիմտի նէ՞ տիմէք իսթէրսինիզ :

— Սլլահըն էմրի իլէ ալմագ իսթէրիմ ամէ մա . . . :

— Տէմէք.քի իքի ֆիքիրլիսին , պէյ էֆէնտի պիլմիշ օլմալսընըղ .քի գըղըմըղը ալմագլա պաշը-նըղա տէվլէթ ալաճագսընըղ , վազաա մէմէքէթ-տէ ի.քէն շօգ զէնկինլէր իսթէտիլէր իսէտէ պիր տիւրլիւ փէտէրի վէրմէտի , պաթթսըղըղըմըղտան մը պիլմէմ նէտէն իսայլը միւտտէթտիր վէտէրլի զայպ օլտու : պիլգտէ տիւշէ գալգա պու քէօյէ կէ-լիպ մէսքեան իթտի.ք , սէնի աշըղը սատըգ կէօրիւ-յօրոււմ , անըն իչուն արայըպ սօրմագսըղըն Րէ-ֆըդամը սանա վէրմէկէ բագը օլտոււմ , պունա նէ՞ տէրլիսինիզ :

— Փէք կիւղէլ սէօյէյօրսունուղ , վէ Րէֆը-գա խանըմըն կիւղէլիկինէ ույար եօգ տէսէմ ճա-յիղ տիր , ֆազաթ ոըֆաթ կիւղէլիկի իլէ սէրա-

պէր ասլեագ կիւղէլիկիտէ լալըմ տըր , էվվէթ
զըղընըղը ճան ու տիլտէն սէվէրիմ , ֆագաթ պէօյ-
լէ պիր նագիկ իշէտէ աճէլէ իթմէկի ըէտտ իտէ-
րիմ , պէնտէնիզ Րէֆըգա խանըմըն հալ ու վա-
գալընը պիլմէզ օլտուղումոան պունու պիր գաչ
քիշիաէն սօրուպ անլամագ իւզըն պանա պիր գաչ
կիւն ըուխսաթ վէրմէլիսինիզ :

— Իշթէ պու օլմատը պիգիմ էօյլէ էօթէքինէ
պէրիքինէ սօրուպ սօրուչտուրուպ միննէթ իլէ սաթը-
լաճագ գըզըմըզ եօգ տուր , Րէֆըգա պու տէրէճէ
տիւպէր օլտուգ ճա պիրի ալմաղիսէ տիկէրինին ալա-
ճաղընա չիւպհէմի վար , պէնիմ պիլտիկիմ պիր զըղըն
եալընըզ կիւղէլիկինէ պագըլուր , ասլեագըզ էյու ի-
միշ ֆէնա իմիշ օնէ տիմէքտիր , զաթէն գաթը տէ-
տիկին էրքէյին էլինտէ պալմամունա պէնզէր , հէր
նէ թարաֆա էյէր իսէն օ թարաֆա էյիլուր :

— Խալըր գատըն , պունտա պէօյիւք սէհվի-
նիզ վար տըր , պէնտէնիզ նիշէ գաթըսը կիւղէլ ա-
տէմէր պիլիրիմ քի կիճէ կիւնտիւզ էվլէրինտէ
մարաղա էքսիք տէյի տիր , էվվէթ կիւղէլիկինէ
գափըլուպ էվլէնիշ օլան պինլէրճէ առէմլէքտէն
էվվէլճէ գաթըլարընըն ալպեագընը թահուր թահ-
զըգա ալմատըղլարընտան տօլայը նատիմ վէ փիւշ-
ման օլտուգլարընա չիւպհէ մի իտէրսինիզ , պու
մաղուլէ պիշարէլէրին փէք չօգլարընը պէնտէնիզ
թիւլէ իթմիշ օլտուգճա տօղըրուսու գըրգ էօյէր
վէ էօյլէ պիշէրիմ :

— Պէնիմ տէտիկիմ գարըսընը գուլանմագ
պիլմէյէն էրքէքլէր իչուն տէյիլ տիր, էկէրչի պիր
ատէէմ գարըսընըն միգաճընը գուլանա պիրտի-
մի ծնտան էյու գարը օլամազ, թապիաթը իլէ
ախլեադ պույուրտուղունուզ տէվլէթլէրինին պարը
գըսմընա հիչ պիր միւթալիգաթը օլմայուպ, անլէ-
րին թավը վէ հարէքէթի միւճէրրէտ զէվճինէ ա-
յիպ տիր, գօճասը էյու օլտուժու գարըսըտա էյու
օլուր, անճագ պիր տէլիգանլունունտա կիւզէլ պիր
գըզա մալիք օլմասը պէօյիւք պախթիյարլըզ տէ-
յիլ մի տիր: Շուրասընը ունուլթմայալըմ քի կիւ-
զէլ գըզլար էքսէրի տիւշմէնլէրիտէ չօդ օլուր, ան-
ճագ Վիմսէնին սէօղիւնէ էմնիյէթ իտիլմէմէք ճա-
յիլ տիր:

Վազթը իլէ մէմէքէթին պիրինտէ պիր սա-
աթճը տէլիգանլունու կիւզէլճէ պիր գըզա թաշիգ
իտիպ, մէրգուժայը փէտէր վէ վալիսէսինտէն իս-
թէմիշ իսէտէ վէրմէտիքլէրինտէն քէնտիսինի սէր-
սէրի վէ փէթմուրտէ պիր հալէ գօյմուշ:

Համտի նամընտա տիկէր պիր տէլիգանլու տա-
լի Մըսըրտա Մերվինազ նամընտա պիր գըզա ա-
լեազա իտիպ, մէրգուժա իլէ օլտուգճա իւֆէթ
տախի փէյտա իյլէմիշ իսէտէ քէնտիսի զայէթլէ Ֆա-
գըր օլտուղունտան, պիր տիւշիւն փարասը թէ-
տարիք իթմէք էմէլի իլէ օ մէմէքէթէ կէլմիշ իտի:

Մէրգում Համտի սաաթճը իլէ տօսթլուգ
փէյտա իտէրէք պիր սըսըլըզ Մերվինազըն կիւզէլ-

իկինի , վէ ծնա կէճնիւլէնմիշ օլտուղունու աղը՞ղ
տօլուտու իլէ սաաթճըյա հազլ վէ հիքեայէ իթ-
տիքտէ մէրդում հէման հիշ տինլէմէյօր կիպի կէօ-
րիւնէրէք պիր արալըդ օտտամ սէնտէ կիւզէլ դը-
զա կէճնիւլ վէրէն ատէմէրէ պէն տիվանէ նազա-
րը իլէ պագարըմ , էվիլէթ պէն տալի պիրինէ ա-
շէագա իթմիշիմ , ֆագաթ պիր վուզուաթա մէպ-
նի թէրք իթմէկէ մէճպուր օլտում :

Շէյլէ քի պիր կիւն մէյխանէտէ օթուրմուշ
վէ սէվտիկիմն աշգընա իւթիւսթէ տօլտուրուպ
չագմագտա վէ շարգըլար օգումադտա օլտուղու-
նու պէյանտէն սօնրա չու վէճհ իլէ հիքեայէյէ
ալաչլատը , պիր կիւն ֆիլան սօգագ'տան կէշէր ի-
քէն ֆիլան խանըմընփէն ճիրէսիվուրուլտուղունտան ,
ալաչլմը չէվիրտիկիմ սուրէթտէ դայէթ հիւսնէ
պիր դըզ կէօրտիւմ , անճագ պէնտէնիզ օրալար-
տա օլմայարագ Եօլլումա կիտիպ , ֆէրտասը կիւն
պի թէրրար կէչտիլիմտէ մէզրիւր ճամ Եինէ վու-
րուլտու :

Իշթէ չու ճամ վուրուլաշ քէյֆիլէթի իւշ
պէշ կիւն թէրրար իթտիքտէն սօնրա պիր կիւնտէ
մէդքիւրէ դըզ փէնճիրէյի աշտըզը կիպի օայ է-
ֆէնտիմ պու դատար կիւնտիւր սիզի չազըրըրմ
նիշուն իշիթմէմէզիքտէնկէլիյօրստունուզ օսիվալընա
աֆվ պույուրուն էֆէնտիմ , պէլքի պաշգասընը
չազըրըյօրստունուզ իւմիւտի իլէ աշնալըդ վէրմէ-
տիմ օգըլըլու ճէվապ վէրմիշ իտիմ . չու սըրա

Եւսմ մէրգումա պէսպէյլի պէնիմ թալէհիմոնէն տիբր
քի հէր կէօնիւ վէրտիկիմ տէրիգանլու պէօյլէ
ինճէ վէ տէրին տիւչիւնիւյօրլար տէյերէք պէնի
իչէրի տաւլէթ իթտի, պու սլրատա էլլէրիմ ա.
յազլարլմ տիթրէյերէք նէրտիպանտէն տիւչէ գաւ.
գա եօգարը չըպտըմ, վէ մէրգումա իլէ միւքնա.
լէմէյէ պաշլատըմ:

Էսնայի սէօհպէթտէ մէրգումա պէնիմ սա.
նաաթըմը սօրմուչ օլտուղունտան հէր նէ դատար
պէնտէնիղ չէօքնիւ իսէմ տէ, իչի նէղաքէթէ
տէօքմէք իչին սաաթճը օլտուղումու պէյան իթ.
տիքտէ մէրգումա գահդահա իլէ կիւլմէյէ պաշ.
լտյուպ, պէնիմ մէյլ իթտիկիմ տէրիգանլու.
րըն ճիւմէսի սաաթճը օլույօրլոր, պուտա պէ.
նիմ թալէհիմոնէն օլմալը տէյերէք սրա սրրա խա.
նէլէրինէ կիթմէքիկիմի թէնպիհ իթտիկի կիպի,
նիհայէթինտէ պիլնէֆա քէնտիտի պանա կէլէճէ.
կինի վաա վէ թէհահիւտ իթտիկինտէն գալլիմտէ
ալէադաոր փէք թէէսիր իթմիշ տիր տէյերէք սէօ.
ղիւնէ խիթամ վէրտի:

Պիշարէ դատըն հիքեայէյի պուրայա գատար
կէթիրտիքտէ Նէճիւզ պէյէ խիթապէն կէօրտիւ.
նիւլմիւ պէյ էֆէնտի, շու սաաթճը պէրպատը
կիւզէլէմ գըղը պօղմագ իչին պաղ նէ զէմին վէ
ղէման իլէ հիքեայէլէր սէօյլէյօր, պիր կիւզէլ գը.
ղըն հալ ու վազալինի շունտան պունտան էօրէն.
մէկէ գալղըշտըն մը իտի, էրպապը հասէտին ա.

խէր կէօնա մանէա վէրհճէքլէրինէ շիւպհէն օլմա-
սըն , իշթէ սաաթճընընտա լթտիկի թըպդը պո-
ղապիլաէն տիր :

Նէճիպ պէյ պուրատա պիր մըդտար տիւշիւն-
տիւքտէն սօնրա տօղրուսու փէք կիւզէլ հիքեա-
յէ նազլ իթտինիզ , ֆազաթ էպնայի պէշէրտէ
էյու վէ ֆէնա հէր նասըլ օլուր էսէ օլսուն պիր
ախլեագ վար տըր օլտուղունու շու հիքեայէնիզ
սիզ տախի թաստիք իտէյօրսունուզ , տէտիքտէ
Բէֆըգա խանըմ տիկէր օտատա նիմ կիւլէկէ
պաշլատը :

Թէյզէ գամըն թէքրար քէլամէ շուրու իտիպ ,
սաաթճը միւսիպէթի շու տիւզմէ հիքեայէյի Մը-
տըրը Համտիյէ նազլ վէ պէյան իթտիքտէ մէր-
դում Համտի մէմուլ տուր քի պէօյլէ պիր վու-
դուաթ պմուշտուն , ալէմ պույա չօգ շէյլէր օլ-
մագ իհթիմալը վար տըր , ֆազաթ պէն Սէրվինա-
նըմ իլէ կէօրիւշմիւշ , գօնուշմիւշ , վէ ախլեա-
ղընա վագըֆ օլմուշ օլտուղումտան ապա գասէ-
վէթ վէ շիւպհէմ եօգ տուր :

— Շիւպհէն եօգ մու տուր տէտի Համտի ,
նասըլտա գալիւլմըշ սըն եա հո՛ւ , հիշ իշիթմէտին
մի քի գըղաթ աշըղլարընա սէրրիւշթէ վէրմէմէք ,
վէ շիւպհէ վէրմէմէք եօլունտա տախի փէք էրպապ
վէ մահիրէ տէրլէր :

— Պէ ճանըմ օլա պիլիւր քի էօյլէ գըղաթ-
տա պուրունսուն , անճագ պէնիմ Սէրվինագըմ սէ-

չին տէտիքլէրին սըրասընտա տէյիլ տիր , պէն ա-
նը թէճըիւպէ իթմիշ վէ նէ ակաւագտա օլտուղու-
նու էօյրէնմիշիմ , պու պապտէ հիշ պիր մէրադ-
վէ վէսվէսէմ օլմայուպ , եպլընըզ մէրազըմ պիր
տիւլիւն փարասը թէտարիք իթմէք տիր :

— Սըթըգ պու իշ իտտապա պինտի , ար-
թըք պէնի Մըսըրա գատար կիթմէկէ մէճպուր ի-
տէճէքսին , էկէրչի սէնին էյու թապիաթ սահիպի
տիր տէյու պէլլէտիկին Մէրվինաղտան պիր նու-
մունէ կէթիւրիւր վէ իպրազ իտէր իսվէմ պիր տէ-
յէճէյին գալուր մու :

— Մէրվինազըմ տէյիլ նումունէ կէթիւրմէք
հալեա եիւզիւնիւ պիլէ կէօրէմէյէճէկինի պիլիւր
իսէմտէ իշթէ շիմտիտէն սանա բուխսաթ վէրիւրիմ
Մըսըրա կիթ , վէ հէր պիր ղէմին վէ ղէմանը իճ-
րա իթ , էկէր միւրատընա նայիլ օլա պիլիւր իսէն
սանա քէօլէ օլուրում տէյէրէք պէյինլէրինտէ գալ-
լը գարար իթտիքլէրինտէն մէրգում սաաթ ճը
սէմթի մըսըրա միւթէրահի օլտու :

ԵԻԿԻՐՄԻ ՏՕԳՈՒՋՈՒՆՃՈՒ ԿՈՒՆ

ՐԵՖԸԱՆԸՆ ՓԵՏԵՐԻՆԵՆ ԲԱՍԹ ԿԵԼՄԵՍԻ

Սաաթճը Համտիտէն այրըլարագ տօղրուճա Մըսըրա կիթտի, վէ Սէրվինաղըն խանէսի էօնիւն, տէն պէլքի պինլէրճէ տէֆա կէշտիտէ մէրգուճա նէ գափուտա վէ նէ տէ փէնճիրէտէ կէօրէմէ տիկի կիպի, խանէլէրինէ տախի էրքէք օլարագ հիշ պիր քիմանին կիրմէտիկինէ տէրէճէօիղ թէ աճճիւպիտէր իտի: Սէրվինաղըն իգամէթ իթտի կի խանէնին իթթիսալընտա ուֆագ պիր էվճիղաղ օլուպ, շու էվի մէրգում սաաթճը քիրսլայարագ պէշ ճն կիւնլէր օթուրտուղու սըրաուա, հէզար զահմէթ վէ մէշագգաթ իլէ մէրգուճանըն օտասլնա նագըր օլան պիր տիվսըլ պիր արալըլ տշմաղա մուվաֆֆագ օլտու:

Շու արալըլտան մէրգում սաաթճը տիւրպին իլէ Սէրվինաղը սէյր վէ թամաշայա չըղըշտըլտա Համտինին թարֆի իւղէ զայէթ հիւսնէ վէ տիւ պէր օլտուղունա էյուտէն իսքեաթ օլտու:

Հէլէ հէր կիւղէսլէքտէն պաշգա Մըսըր գըլ:

լարնա մախսուս օլան սիյահ փերչէմլէր ինսանըն
ազլընը պաշընտան ալուր իտի :

ՂԱԶԵԼ

Ահ էֆէնտիմ օլ սէնին սիմեա գըվըրճըգ փերչէմին
Տէհրի սալար պիւսպիւթիւն սէվտա գըվըրճըգ փերչէմին :

Պին գաիմ աշտը տէրունիմտէ օլ չէշմի միւթկեանըն
Հանչէր վէ նիյզէմի տիր այա գըվըրճըգ փերչէմին :

Մէրդուլի մույի սէֆիտին տիր փերուշան հալ խտէն
Կէրչի գըլար ազլըմը եաղմա գըվըրճըգ փերչէմին :

Հիւքի իտէր էպրուլէրին էյ շահին շահի սէյլը գըլ :
Քիւշիւր մաֆահաեէ շահա գըվըրճըգ փերչէմին :

Խափսիայէ եարա սէն եիւղսիւր րէճա իթ կիւֆթիյա
Իթմէսուն պապընաա գուլի ֆէտա գըվըրճըգ փերչէմին :

«Սէնի Եուսուֆյա կիւղէլլիքտէ սօրարլարսա պանա
Եուսուֆու կէօրմէտիմ ամմա սէնի րանէ պիլիրիմ», :

Յէհվասընճա Մէրվինազըն կիւղէլլիկինէ հիչ
ույար եօգ տիսէմ ճայիզ իտի : Պիր կիւն պիչարէ
գըզճըղազ օտասընըն գափու վէ իէնճէրէլէրինի
սըգը սըգը գափամըչ , վէ փերտէլէրի էնտիրիպ
քէնտիսինի սէթր վէ սիփէր իտէրէք չամաշուրու
տէյիշտիրմէքլէ մէշղուլ պուրունմուշ օլտուղու հալ-
տէ , մէրգուլմ սաաթճը , տիվար արալըղընտան
տիւրպիւն իլէ պունու սէյր իյլէր օլտուղունտան
կէօքսիւնտէ օլան սիյահ խալի կէօրիւնճէ ֆըրսաթը
ղանիմէթ ատտ իտէրէք Մըսըրտան չըգտըղը կիպի
կէլիպ քէյֆիյէթի պիր չօգ իւսվէլէր իլէ Համտիյէ
34

նաքլ վէ հիքեայէ իյլէտի , Համտի պու հալի իշի-
տինճէ ագլը պաշընտան կիտիպ , մահպուպէսինին
ատէմի սատագաթընա ճանը սըգըլարագ ահ վէ
ֆիղան իլէ պիր գաշ կիւն սէրսէրի վէ տէրպէտէր
կէզտիքտէն սօնրա նիհայէթ քէնաիսինի թէլէֆ
իյլէտի :

Սնլատընըզ մը պէյ էֆէնտի , Սերվինազըն
հիշ պիր ճիւնհա վէ թագսիրաթը եօղ իքէն սա-
աթճընըն տիւզէնպազլըղը հէմ գըզըն իսմինի պօզ-
տու , վէ հէմ տէ Համտինին թէլէֆի նէֆս իթ-
մէսինէ սէպէպ օլտու , շիմտի սիզ տախի Ռէֆըզա
իյիւն չուճա պուճա սօրտուգտա քիմի պօյուճա վէ
քիմի էնինէ պիր թագըմ մանեա վէրէճէքլէրինէ
շիւպհէ եօզ տուր , սօնրա հէմ գըզըն իսմի լէ-
քէլէնիր վէ հէմ տէ սիզ տախի սէվկիւլիւնիւզտէն
մահրում գալուրսունուզ :

— Ա. վալիտէճիյիմ , տիւնեատէ ինսանլարըն
հիշ պիր թագսիրաթը օլմասուն օլամազ . պէն
պունուն իյիւն սիզտէն թէէմինաթ իսթէմէյօրում.
կէլէլիմ քի հասէտ վէ շարէզ էֆքեարը իլէ սէյլէ-
նիլէն պիր լագըրտը հէր նէ գատար ուսթալըզ
վէ կէրչէքլիք իլէ տախի նագլ օլունսա , անըն եա-
լանա պէնզէր օլտուղունու էրպապը չտալուգ ֆէրգ
իտէպիլիր : Եու սաաթճը իլէ Համտի պէյսինտէ
վուգու պուլան մուամէլէյէ կէլինճէ , զաթէն շու
իշ թահգըզ վէ թէճէսսիւս տիմէք օլմայուպ , սըրֆ
պիր շարէզ վէ իտաապա չըգըշմազ տիմէք օլ-

սուղունտան , պիղիմ մէսէլէմիգէ Էմսալ Թու.թու.
լամազ :

Պէնտէնիզ հէր նէ գատար վիճուտ կիւզէլ-
լիկինէ մէճպուր իսէմ տէ , ախլեաղը համիտէյէ
տահա զիեատէ մէճպուրում , քեաշքի հէր տէլի-
գանլու պանա հէմէֆքեար օլալար իտի , չիւնքի
պէօյլէլիքլէ ախլեազ պօզուգլուղունուն տէֆ վէ
իզալէ օլաճաղընա չիւպհէ եօդ տուր : Հէմչիրէ
զանտէնիզ Րէֆրգա խանըմըն քիմնէտէն սօրուլմա-
մասը հազգընտա օլան ըսրարընըզ անա պիր իթի-
պար գաղանտըրմատըգտան պաշգա , նամուսունա
տախի տօգունուր ախէմ ճայիզ տիր , օ հալտէ
պանա ըուխսաթ վէրմէլիսինիզ քի պիր գաշ կիւն-
լէր Թահգըզ իտէյիմ :

— Պու Թէքլիֆինիզի գապուլ իտէմէմ , իշ-
թէ գըզըմըզը կէօզիւն իլէ կէօրտիւն , էկէր պէօյ-
լէճէ գապուլ իտիպ ալուր իսէն ֆէպհա , օլմատըղը
հալտէ գըսմէթինիզ պաշգա եէրտէն արամալը-
սընըզ :

— Էօյլէ օլտուգճա սիզ տախի գըսմէթինիզի
պաշգա եէրտէն արայընըզ տէյուպ Նէճիպ պէյ
գափուտան տըշարույա չըգարադ օտաորնա կէլտի :

Պու արալըզ չօպան տախի օտայա կէլիպ ,
Նէճիպ պէյի մահզուն պիր հալտէ կէօրիւնճէ
սէօզէ պաչալուպ , օ տէկիլ ամմա ճանըմ պէյ
էֆէնտի , սիզի միւքէտտէր կէօրիւյօրում , սազըն
գըզը մը կէօրմէտինիզ , եօխա կէօրիւպտէ պէ-

յէ՛նմէտին մի , վէ եախօտ պաշգա պիր վուգուաթ մը օլտու , քէրէմ պույուրուն սէօյէյին ,

— Գըզը կէօրտիւմ , վէ թաավիրին սահիպի Րէֆըգա օլտուղունու անլատըմ , տօղրուսու կիւզէլ գըզ , ֆագաթ թէյզէսի իլէ պազը միւքեալէմէյէ կիրիշտիքտէ “գըզըմըզը սօրուպ սօրուշտուրմագսըզըն ալուր իսէն վէրիւրիզ , եօխսա վէրմէյիզ , եօլլու իտտատաա պուլունտուղունտան , գըսմէթինիզի պաշգա եէրսէն արայընըզ տէյուպ , գափուտան տըշարույա չըգտըմ ,

— Պէօյէ եափմանըզա նէ՞ սէպէպ վար իտի :

— Մաշալլահ , Րէֆըգա վիճուտճա կիւզէլ տիր տէյուպ ախլեագընը ապա թէճէսուս ալթընա ալմամալը մը , հիչ էօյէ շէ՞յ մի օլուր :

— Այ էֆէնտիւմ , օ քի պու գաաար կէօնիւլէնմիշսէնիզ , շու գատարճըզ պիր թէքլիֆի գապուլ իտիպ իշի պիթիրմէլի իտինիզ :

— Նէ՞ մինասիպէթ , կիւզէլլիք տէտիկին մուվագտորը , ֆագաթ պէտ ախլեագ տայիմա օլտուղունտան անտէն իհթիրազ վէ իճթինապ կէրէք տիր , Րէֆըգա սէվիլէճէք պիր գըզ տըր , աշգ վէ սէվտասը իլէ եանըպ թուլթուշտուղում իշիւն փիւշման տէյիլիմ , անճագ նէ ախլեագտա օլտուղունու էօյրէնմէքտէ պէնիմ իշիւն էն մուգատտէս պիր պօրճ տուր , պիրտէ շուեա թէաճճիւպ իթտիւմ քի գըզըն թէյզէսի պէնի կէօրտիւկիւ կիպի եալընըզ պէյլիլիմէ գափըլըպ քիւմ իւմ քիւմ տէյիլիւմ հիչ պունլարըն

Թահադըզընա չըգըշմագսըզըն հէման Բէֆըդայը պահա-
նա վիրմէկէ գըրեամ իթաի : մէրգումանըն շու հալի,
ճանըմ չօպան , Թահսին օլունուր պիր շէյ մի պիր,
չօդ ատէմէր պիրըրիմ քի գըզլարընըն զէնկին պիր
ատէմ իսթէտիկի կիպի հալ ու վագալ , վէ ախ-
լեագընը թէճըրիկէ իթմէքսիպին մէնաֆիի շախ-
սիյէլէրի իչիւն չըգարուպ վէրիւրլէր , ֆագաթ պէտ
ախլեագտա օլան տամատլարըն պիր ֆայիտէ կէօր-
մէտիքլէրի կիպի զէմ իթմէկէ պաշլարլար , վէլ
հասըլ ախլեագը համիտէ կիպի կիւզէլլիք օլամագ .
պէտ ախլեագ պիր զէնկինտէն իսէ , ախլեագը
համիտէ իլէ միւթասըֆ օլան պիր ֆագըրէ տահա
էվլէա տըր . պու միւպահասա թապիաթը իլէ ու-
լուն սիւրէր , հէման պիզ պու կիճէ տէ պու քէօյտէ
րահաթ իտէլիմ տէ եարըն ինշալլահ եօլունուրպ
կիտէլիմ , վագտա միւրատըմա նայիլ օլամատըմ
իսէտէ , պունուտա գատէրէ հէվալէ իտէրէք խա-
յըրլուտու պու իմիշ տէրիմ :

— Շու հալէ փէք էսէֆ իաիյօրում :

— Նէ չարէ գուզում , թէյղէ գատընըն թէք-
լիֆի փէք աղըր օլուպ , գապուլ իթմէք միւմքին
տէյիլ իտի :

Ճիհանըն իգալ վէ իտպարը թագտիրէ մահիւլ տիւր ,
Յագաթ թագտիրաէ հօգասն իթմէմէք չիւն օլմալը էֆքեար ,

Յէհվասընրա քիչի գըրգ էօլլիւպ պիր պիչ-
մէլի տէ իւսթ թարաֆընը աա գատիրէ սիւալ իթ-
մէլի , սօն փիւշմանյըդ ադճէ իթմէզ իքի կէօղիւմ

տէյերէք իբրիտէ պիրէր քէօչէյէ եաթարլար :

Ֆերտասը կիւն ալէս սապահ իբրիտ պիրլիքտէ
աթլարընա սիվար օլարագ ախչամա գատար տէրէ
տէփէ աշորգտան սօնրա պիր քէօյէ վասըլ օլուպ ,
օտանըն պիրիսինտէ միթաֆիր օլտուլար :

Շու օտատան իշերույէ կիրտիքլէրինտէ միսա-
ֆիրլէր արասընտա օթուրմագտա օլան փէտէրի
հաճի Էմին էֆէնսիյի չօպան գըյաֆէթինտէ օլան
Րէֆրգա կէօրիւնճէ կէօզլէրի գանլու եաշլար իլէ
տօլուպ , աղլամաղա պաշլատը :

Պիշարէ փէտէր հիտտէթ պէլասը իլէ շէօյլէ
պիր թագսիրաթտա պուլունտուղունա պինլէրճէ
տէֆա նատիմ վէ փիւշման օլուպ , հէր նէ գատար
աթընա սիվար օլարագ հիւքիւմէթին էլինտէն խէլաս
օլապիլմիշ իսէտէ , տէստի զատիր իլէ պիր տանէճիք
էվլատընը գաթլ վէ իտամ իթմիշ օլտուղունա
սապը վէ թէհամմիւլ իտէմէյերէք , վէ զամիր վէճ ,
տանընը ըահաթ պուլամայարագ կիճէ կիւնաիւզ
գան եաշ աղլամագլէ մէշղուլ իտի :

Չօպան գըյաֆէթլի Րէֆրգա պէտ պախտ
փէտէրինի կէօրիւնճէ թանըյուպ , հէր նէ գատար
գուճաղընա աթըլմագ վէ քէնտիսլնի պիլտիրմէք
խսթէտի իսէտէ , պու հալ պէլքի զէվալլը աստմին
մէվթինէ սէպէպ օլուր միւթալասար իլէ սիւքիւթ
իտիպ եալընըզ կէօզ եաշը տէօքմէքլէ իքթիֆա
իյլէտի :

Նէճիպ պէյ չօպանըն պու հալինէ պիր մանեա

վիրէմէյուպ , աղլատըղընըն սէպէպինի սիվալ իթ-
տիքտէ պազը գըսա ճէվաւլար վէրէրէք օտատան
իչէրույէ կիրիպ պիրէր թարաֆա օթուրտուլար :

Հաճը էմին էֆէնտի չօպանըն կէօզլէրի քէն-
տի գըզընըն կէօզլէրինէ պէնզէր օլտուղունու կէօ-
րինճէ երւրէկի օյնայուպ , պիր ահը սէրտ չէք-
տիքտէն սօնրա պունլարըն եանընա կէլէրէք նէրէ-
տէն կէլմիշ վէ նէրէյէ կիթմէք նիյէթինտէ պու-
լունմուշ օլտուղլարընը սիվալ իյլէտի :

Նէճիպ պէյ քէլամէ պաշլայուպ , էֆէնտիմ
պէնտէնիզ պիր մէմուրիյէթլէ պու թարաֆլարա
կէլմիշ վէ իշիմի պիթիլմիշ օլտուղունմտան եինէ
Իսթանպօլա ավտէթ իտիյօրում :

— Էյ պու չօպան նէրէյէ կիտիյօր :

— Պու չօպան ղարիպ պիր տէլիգանլու օլ-
տուղունտան պէնտէնիզէ ըէֆիզ օլարագ օ տախի
Իսթանպօլա կէլիյօր :

— Սահի՞հ մի սէօյլէյօրսունուզ , աճայի՛պ ,
չօպան գըսմը Իսթանպօլտա նէ՞ իշ եափաճագ ,
տաւար եօգ քի պարէ կիւտիւպ տէ սէպէպլէնսին :

— Պունա նի՞չին թէաճճիւպ իտիյօրսունուզ ,
էօյլէ չօպանլար պուլունմազ մը քի քըյաֆէթլէրի
տիրայէթլէրինի սէթը վէ սիփէր իթմիշ օլտուն :

— Հազգընըզ վար , պունու ինքեար իտէ-
մէմ . ֆագաթ պու չօպանըն պէօյլէ կէնճ հալինտէ
Իսթանպօլա կիթմէսինէ պիր մանեա վէրէմէմ :

Եու սըրատա չօպանըն սապը վէ թէհամմիւ-

իւ գալմայարագ հեման տըշարույա դօշմասը իւն
եւերէնէ գափանուպ, պիւթիւն եիւրեկէ աղա-
մաղա գարար վերտի:

Հաճը Էմին էֆէնտի Նէճիպ պէյտէն պու գա-
տար պիր մալիւմաթ ալտըդտան սօնրա կէօզլէրի
գըղընըն կէօպլէրինէ պէնգէր օլան չօպանը հօլուն-
տան ալը դօյուպ քէնտի եանընա ալմադ իւզըն
նիյէթ խտերէք, պիր արալըդ քէնտիտի տախի սը-
շարույա չըդըպ, մէրգումանըն եիւզիւ իւզէրինէ
գափանմըշ աղլամագտա օլտուղունու կէօրիւնճէ
թէսէլլի իթմէկէ վէ դօլունտան թութուպ օթուրթ-
մաղա չալըշտը: Պատէհու, օղլում, օ տէյիլ ամմա
նիչիւն աղլայօրսուն, տէյու սիվալ իթտիքտէ ա
պէնիմ էֆէնտիմ, զարիպ գըամը նէրէտէ կիւլ-
միւշ տիւր, զարիպին քեար վէ քիսպի կիճէ կիւն-
տիւզ աղլամադ վէ թէքրար աղլամագ տըր, զա-
րիպին սէրմայէյի թէսէլլիսի եալընըզ էճէլ տիր-
ա'հ էճէ'լ, հէր քէսէ տէհչէթ վէրիճի էճէ'լ, սէն
զարիպլէր վէ պիշարէլէր իչիւն նէ գատար թաթ-
լուսուն:

Պօյատը Պինէմի ալ գանէ մէտէտ տիտէլէրիմ,
Նօլա պիր կիւն պէնի րահաթ դօյա պու չէմի թէրիմ:

Տիլի Նաչատըմը շատ իթմէկէ սայ իյլէր իքէն,
Նիչիւն օլուն շու ճիհանտէ պանա հէմիա քիտէրիմ:

Կիւն պէ կիւն ծառ ճիհան էնվայի ղէֆքինտէ օլուպ,
Նէյա պէն ղէմմը խանէյի քէնտիմէ մէքքեան խտէրիմ:

Աշղըյա թալէհինի հաղմըշ էղէլ պէօյլէ խիւտա)
Տէյէ կէօր տիլ գատէրիմ տիր գատէրիմ տիր գատէրիմ:

Իշթէ պէօյէ պապալըգ , մէրտի զարիպին
աղլամաղտան պաշչա քեարը օլամազ :

— Էօյլէ ամմա օօզլում զարիպիքտէն պէթէր
տէրալէր վար տրր , հիտտէթ պէլասընա ուղրա-
յարազ քէնտի Էի իլէ Էվլատընը Էօլտիւրմիւշ օլան
փէտէրին տէրալէրի տահա պէօյիւք տէյի'Լ մի
տիր :

— Հազղընըզ վար Էֆէնտիմ , օ տա միւշ-
կիւլ տէրտ տիր տէյուպ պիթէքրար աղլամաղա
պաշչայլնճա հաճը Էմին Էֆէնտի տախի կէօզլէ-
րինտէն դան հաշ տէօքէրէք պէօյլէիքլէ պիր մըզ-
տար հիւրէքլէրինի ֆերահլանտըրտըլար : Վէ մու-
ախսէրէն հաճը Էմին Էֆէնտի շու վէճհլէ սէօհ-
պէթէ պաշլատը :

— Սէն Նէճիպ պէյ իլէ Խսթանպօլա կիտիյօր
իմիշսին , Էօյլէ՞ մի :

— Էվվէթ Էֆէնտիմ :

— Այ օղուլ , Խսթանպօլտա նէ՞ հախաճազ-
սըն . սէնի պէն օլտուզ ճա ագըլը պիր չօճուզ կէօ-
րիւյօրում , պու պէյէ ըիֆագաթ իտիպ տէ վա-
թանընը թէրք իթմէք ճէհալէթ տէյի'Լ մի տիր ,
Էկէր պէնի տինլէր իսէն Նէճիպ պէյին հադա-
սընը ալրարգ վէ պէնիմ եանըմա կէլ , պէն սանա
ճնտան տահա էյու պադար վէ մաաշ տախի վէ-
րերիմ :

— Պէնի վիգայէ իթտիկինիդ իլիւն թէշէք-
քիւր իտէրիմ , ֆադաթ պիր քէրրէ սէօշ վէրսիշ
88

օշաուղումտան սէօղիւմտէն տէօնէմէմ , վէ պիթ-
թապը սյու թէքլիֆինիզի տէ գապուլ իտէմէմ ,
չիւնքիւ վտառնը իծրա իթմէյէն եալաննը տէմէք
օշաուղումտան պու տէանամըդը իթմէկէ պիր վէճհ
իլէ րադը օշամամ :

— Ա. գուզում, զաթէն պու իշտէ պէանամ-
լըդա վէ եալաննըլըդա տապիր նէ՞ իշ վաը քի պու
տէրէճէ իհիթիրազ իւպօթոււն , սէն չիմաի անըն
պիր խրամէթքիարը մնալաննընաւ օշաուղումտան
խրամէթքիար գըմն նէրէտէ պյուլը չօճա կէօ-
րիւրմէ օթյա իլիթմէսի թապի տիր :

— Օլամազ էֆէնալիմ , պէն պիր քէրէ սէօղ
վէրմիլիմ , սէօղիւմլէ կէրուլէ ալմազ իհիթիմալիմ
եօղ տուր . քէր հէր իշնետէն էվվէլ սէօղիւնտէ
սնադը օլմալը քի տիկէր խրամէթէրէ սաաաւաթ
իւզըն գուլունապիլին :

Հոճ Նսին էֆէնալի չապանըն պու տէրէճէ
ըրարընա պիր մանէա վիթմէյուպ , հիտտէթէ-
նէրէք իհիթուր իշէլու Մըճէ չապան տալի կի-
տիպ Նէճիպ ալէլին իտալա թուրտու : Քէօյ
օտաաը պու եա , քէր իտալա իտալա տիւրիւ լա-
գըրաը իտէ : Բէն իտալա տիւրիւ չօ վէճհ
իլէ պիր հիթէպէ նազլ իթմէկէ պաշլաուր :

Գուլը իլէ պիլին պիր տալէմն Քէամիլէ
նամընա գուլ իտալա քէր իտալա իտալա , մէր-
դումանըն չար իտալա քէրալէ եալըմը օշան
իւզէլիկի ճիհէթէ հէման հէր քէս պունուս վէ-

շինտէ աօլաշմադտա , վէ աշդու սեվտասը իլէ
թուրթուշմադտա օլտուղլարընտան մէրգումէյի տի-
տէյի աշիրտէն մուհաֆաղա իթմէք իւլլըն փէտէրի
միւքէմմէլ վէ ֆէվգէշատէ եիւքսէք քեարկիր պիր
էվէ Լափտըրմըշ , վէ հէր պիր դափույա պէքճի
մադամընտա իքիշէր տանէ երրթըճը արալան պաղ-
լանմըշ օլտուղու կիսի , քէքէմէսի Քեամիլէնին տա-
լի վալիտէսի իլէ պիրլիքտէ էվին եօգարըտաքի
դաշլընտա օթուրմասընը էմր իթմիշ իտի :

ՕԹՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ԿԻԻՆ

ԿԻԻԶԵԼԼԻԲ ՏԱԽԻ ՊԻՐ ՊԵԼԱ ՏԸՐ

Մէշտը խըրսըզըն պիրի քէնաիսինի պէլլի
իթմիշ տէ Զէտէ զիր էլպէտէ իլէ պիր լին գա-
սապույա իթմիշ , վէ պապար եէթնի կէզմէքտէ
պուլու մուշ օլտուղու պալտէ պիր դօճա դարընըն
էլլնտէ պիր ճաւ փաշապաշ , վէ իթիյար պիր
աւոնմէն էլլնտէ ուֆաշ պիր լէշտիպան , վէ իս-
թիյար պիր պաւղըն էլլնտէ տալի պիր քէօճնէ
պէյաշ կէօմէնի կէօրմէտի իլէ պուն արըն եանընա
վարըպ , շու էլլէշէնտէ օլտու էշեանըն նէ օլտուղու-
նու , վէ նէ իլէ եարայապիլէճէկինի փիւալ իլլէտի :

Մէգրիւր ճնմը պիր ատէմ կէօզիւնէ գօյուպ
պագորգտա օն պէշ կիւնիւք ուզադ պիր մահէի
կէօրէպիլիր օշտուղու կիւպի, շու ուֆադ ներտի-
պան իլէ տէ էն եիւքսէք պիր մահէլէ չըգապիլէ-
ճէկիւնի, վէ մէգրիւր կէօմէկ կիլէն ատամըն ելը-
թըճը ճանիլէրէրտէն էմին օլաճաղընը անլամասը
իլէ, վէ պու իւշ էշեանըն տախի քէնաի սանաա-
թընա իգթիզա իտէ ճէյիւնի պիլէրէք իւշիւնիւ տա-
խի կէօյնիւնիւ իտէրէք սաթուն ալտը :

Չօպան պուրաճըգտա հազըրունա իսիթապէն
• շու իւշ վարչա էշեայը սէվտաքիտը անլիգան-
լուլարըն ճիւմէսի տախի սաթուն ալսա մէնֆա-
աթտան խալի օլամաղ զանն իտէրիմ, տէյիւնճէ
Նէճիպ պէյ քէլամէ շուրու իտիպ • պունտա պէօ-
յիւք սէհվիւնիլ վար չօպան արգատաշ, չիւնքի
պիր աէլիգանընուն ալեազա իթտիկի գըզըն
կէօյնիւնիւ էլտէ իտիլմէտիքճէ պու մագուլէ. թը-
լըսըմը էշեանըն հիշ պիր շէյէ միւֆիտ օլամայա-
ճաղը տէրքեար արը, եօլլու ճէվադ վիւրէրէք լա-
զըրտընըն իշինէ լազըրտը գարըշտըրմա քի շու
գաթը աինլէյէլիմ տէաի :

Բէօյիւ թէքրար հիքեսյէյէ պաշլայուպ, շու
մէշհուր իւրտըզ պունլարտան մէգրիւր իւշ յիարչա
էշեայը պարադ տաղա չէքիլտիքտէն սօնրա պէ-
րայի թէճըրիւպէ ճամը կէօզիւնէ գօյուպ էթրաֆը
նազար իյլէտիկի հալտէ ուզադտան գուլէ չէքիւնտէ
պիր պինտ, վէ պինտըն իւսթ գաթընտաքի օտտ.

տա պիր առաջնորդի անկողնայա կեօրնէսի իւն աղբ
պաշտնատն կիտիւ , շու խանէյն գատար կիմ մէք
վէ թըլըսըմը նէրտիւան իւն գուլէտէն իշերույն
կիւմէք իւզըն քէնտիւին ճէ գարար վիրէրէք Եթա
րէվան օշտու :

Պէշ կիւն սիրաթլէ կիթտիքտէն սօնրա խա
նէի մէվպուրա եէթիշիւ , քէօհնէ կէօմէք սոյէ
սինտէ արսլանլարըն տէհշէթիւնաէն գուրթուլարադ
թըլըսըմը նէրտիւանը գոյուպ պիր թարաֆտան
ուշաթմասը իւն գըզըն օթուրտուղու իւսթ գաթա
գատար չըդապիւէրէք պիր թաղրիւ խանէտէն իւ
շէրույն կիրտի :

Բեամլիւնին օթուրտուղու դափու արալը
ղընտան մէրդու մանըն վէտէր վէ վալիտէսի իւն
թաաթ իթմէքտէ օրտուլարընը կէօրէրէք , սէպ
սէտա չըդարմաղսրզըն եանընտաքի օտայա կիրիւ
օթուրտու :

Շու օտանըն տէօրա քէօշէսինի թէհարրիւ էյ
լէտիկի սըրատա պիր թիմուր սանտըգ սըլուպ
եալտշճաճըդ դափաղընը աշմասը իւն տէրունինտէ
քեաղատլարա սարըլմիշ տիւնեատէ էմալը կէօ
րիւլմէտիք պիր էլմաս եիւղիւկ վէ պիր տէ փըր
լանթա իւն միւզէյեէն պիր սաաթ կէօրտիւ :

Էլմաս եիւղիւկիւն իւզէրինտէքի քեաղտտա
պու եիւղիւկ շինտիսթան շահգատէսինտէն կէլ
միշ իսէտէ , քեամիլէ խանըմ պէյէնմէտիկի իշիւն
շահգատէյէ վարմադ իսթէմէտի , տէյու եաղբ

մըշ օլտուղու կիպի, տաթըն քեաղըննտա տախի
«պու սաթ ինկիլիզ Գըրալգատէսի թարաֆընտան
կէօնտէրիլմիշ խէտէ, Քեամիլէ խանըմըն խաթէ-
տիկի կիպի իւզէրինտէ այ վէ կիւն վէ եազմուր
վէ ֆուրթունա կիպի ալէամէթի կէօլթէրմէտի-
կինտէն, մէրգումա պէյէնմէյէրէք Գըրալ գատէյէ
ճէվապ պիլէ եազմաուր» տէյու եազըլմըշ օլտու-
ղու խըրսըզըն թէաճճիւպ վէ թէհայեթըրինիւ
մուճիպ օլտու :

Հէլէ եզ ճիւմէ պէօյիւճէք պիր տէֆթէրտէ
Քեամիլէնին աշղ վէ սէվտասը եօլունտա թիւնը
նէֆս իտէն պիշարէկեանըն էսամէսինի կէօրիւպ
օգույունա պիւսպիլթիւն հայրէթտէ դալըպ,
Քեամիլէյի թէմամը իլէ կէօքմէք արշուսունտան
պաշգա կէօզիւնէ պիր շէյ կէօրէնմէզ իտի :

Իշթէ ալւ վէճհ իլէ պէր իրի սաթ կէշիշ-
տիրտիրտէն սօնրա, մէրգումէ Քեամիլէ խանըմըն
իէտէր վէ վալիտէսինին եաթաւլարը օրթասընտա
եափըլմըշ դարտան ալէյազ եաթազտու եաթմըշ,
վէ կիւզէլիկի սայէսինտէ օռայը մալա մալ թէն-
վիր իլէմիշ, վէ իւշիւտէ խուպ ըահաթա վարմըշ
օլտուղլարընտան խըրսըզը մէրգում իշէրույէ կի-
րիպ, Քեամիլէնին պաշը ուճունա վարարազ պիր
քէրրէ եիւզիւնէ պաղաւղտա, մահիթապ ըույի
զէմինէ ինմիշ, վէ չու խանէյէ միտաֆիր կէլմիշ
զանն իթտի :

ՂԱԶԷԼ

Թըշլընազըմ քիմ պէօյիւթմիւշ պէօյլէ պիփէրվա սէնի
Քիմ եէթիշտիրմիշ պու կէօնա սէրվէրտէն պալէա սէնի :

Պօյտան խօշ ըէնկտէն փաքիտէ տիր նազիք թէնին
Պէյլէմիշ քօյնուշտա կէօյա քիմ կիւլիւ ըանէ սէնի :

Քիւլի տիսա կիթտին աւնա դօրգարըմազար իտէր ,
Նազէնինիմ ճամբի խար կիւլի տիսա սէնի :

Պէշ Նէշտէ կիւլ պիր Նէշտէ ճամ կէլտին սազըյա ,
Գանպիսին ալտա կիւլի եախօտ քի ճամի եա սէնի :

Սանտըմ օրնաշ ճէսթէ պիր Ֆէվարէյի ապու հայաթ ,
Պէօյլէ կէօթէրտի պանա օլ դատրի միւսթէսնա սէնի :

Սաֆ իքէն պիշիլի Նաուստին ոինէմ տիրիդ ,
Ալմատըմ պիր ճէշիճիք ազըւշէ սէր թափա սէնի :

Պէն տէտիքճէ պէօյլէ քիմ գըլտը նէտիմի նաթուան ,
կէօթէրիր Նէկիւշթ իլէ միճլիտէքի միշա սէնի :

«Փարէ փարէ օրնաուան եա նէյլէսուն պիչարէ տիլ
Հէր նազարտա պիր թէճէլլի կէօթէրիր ախտարի աշք»

Յէհվատընճա սարըդը մէրգուճա Քեամիլէ-
նին պու տէրէճէ կիւզէլլիկինէ սապր վէ թէհամ-
միւլ իտէմէյէրէք , էլի վէ այադշ տիթրէր , կէօզ-
լէրի դարարըր վէ այազտա տուրմազա մէճալի
գալմայուպ , քէնտուսինտէն պիխապէր Քեամիլէ-
նին եանընա տիւշիւպ պայըլուր :

Պիր միւտաթէթճիք սօնրա դըզըն փէտէիլի ու-

յանուայ, քերիմէսինին եանընտա պերիսինին եաթ-
մագտա օլաուղունու կէօրիւնճէ, պիր ուչան դու-
շուն պիլէ գուլէյէ կիրմէսի միւմքին տէյիլ իքէն,
պու տտամըն պուրատա պուլունմասը միւնէրէտ
զըղըմըն մալիւմաթը իլէ տիր դիւիւմիւ Փասիտէ-
ինէ զահիպ օլարագ, հէր նէ գատար խըրսըզ
չօգտան ըուհունու թէսլիւմ իթմիշ խէտէ, գըս-
գանն փէտէր իշի հիշ թահզըղա չըղըմագտըղըն,
գամայը էլինէ ալմասը իլէ պիր գըղընըն պիրտէ
խըրսըղըն հէօքսինէ տալլամասը աթըր օլտու:

Հիքթայէ պուրատա կէլտիքտէ հաճը էմին
Լ. Քէնուէ չէշէնի հուղուրունտան քէթմ վէ իլալայէ
վագըթ պուլմայարագ խըշիլըրա խըշիլըրա ալլամայա
լաշլաշէն հէր քէս ալթ իւթ օլուպ, պիրպի-
լինի նիւղիւնէ պագմաղա վէ մէրղ ումու թէսէլլի
իթմէկի չըղըշալար խէտէ, օ տահա զիւտտէ
ալլայարագ գըրմընը գընընտան չըղարըպ քէն-
ալլաթի թէլէթ իթմէկի թասալլուր խէր իտի:

Հաճը էմին Էֆէնտինին շու հալի հէր քէսէ
պըրթ կէթիրլպ, պին տիւրլիւ թէ-էլլի վէ նու-
մաթ իթտիլէր խէտէ, պիր տիւրլիւ քնար իթ-
լուպ, նիհայէթ իւլ էմը քէնտիսինին տըշարույա
ալլաթմասընը քէնա իթմիշ, վէ պիր ալլան ալ-
լաթա կէօթիւրիւմիշ օլտուղուղունտան, չօպան
յաթէլթի Ռէթըյա տալսի էվլատըզ մուհալ-
լիւ իլէ արթըզ օտատա օթուրմայուպ, փէ-
տալլին եանընտա կիթմէքլէ կէօզէրլնտէն դան

եալ ահօքերէք ճանրմ Լեփնորմ Աֆհասն պա-
յուրուն : պու տէրէճէ աղլամայրն, տէրտինիդ հեր-
նէ իտէ դուլունուգա սէօյլէյին, պէլքի պիր տէր-
ման պուլունուր : եօրու նիյաղ վէ իսթիրհամնա
ճէվապէն հաճը Էմին Էֆէնտի. քէլամէ պաշայուպ,
— Սէն նէ՞ սէօյլէյօրուուն չօպան աղաւթ, պէնիմ
տէրտիմէ յօգման պիլէ չարէ պուլումաղ : Ա. Ն. Նէ-
րէտէն իտի տէ չու. քէօյլիւ չու միւթէէսիր հ/քեա-
յէյի հաղլ իյլէտի, պլլիրմիտին դաւալմէ նաւը
թէէսիր իթտի :

Պէն տախի Քեամիլէնին վէտէրի կիպի պի-
չարէ գըղըմըն ճանընա դատա լթմիչիմ, զէվալը
Քէֆըղամըն պիլիւնաճ օլտուղու տէրքեար տըր,
Ֆաղտիթ լծաղ սիրտիթօրը օլտուղունու անլտա-
պիլմէկէ վաղըթ օլտումու :

— Էօյլամէ չարէ պուլումաղ օլտուղունտան,
նէ գտտար աղլայուպ Ֆէրետա իթսէնիդ հաղղը-
նըղ վւր տըր : Անհաղ Էօյլէ վուպուաթլար օլա-
պլիր քի. քի. քէնտի էլի իլէ դաթլ վէ Էտամ
իթտիմ գանն իթտիկի քիմէսնէ, պիր հիք-
մէլիէ մէպնի գուրթումումալ օլուր :

— Պէն պու լաղըրաւյա ամին տէյէմէմ չօ-
պան ուրդատալ, լաղըրաւ իչիմիդտէ գալուր իտէ
սէվիլիլիւ Քէֆըղամըն, ահ ճիկէրիարէ Էվաւըրի
պէն քէնտի էլիմ իլէ Էօլտիւրտիմ, օ չիմաի հիւրրի
գըղըրընա գօրըչաւ, տըթըղ պունա հիչ պլր հիք-
մէլի վէ սէպէպիլէթ սըղընամաղ :

— Տէյէլիմ քի սիլլին սէօյլէտիկինիզ կիպի
օլմուշ օլտուն , պէնտէնիզ տախի խաֆիէն սիզէ
շու գտտարճըք անլատըրմ քի , սիզին գըղընըզ
հալէա պէր հայաթ օլմալը տըր :

Հաճը էմին էֆէնաի պուրաճըդուա չար նաչար
կիւլիւպ , սէօյլէ պագալըմ չօպան արգատաշ , գը-
ղըմըն հալէա պէր հայաթ օլաճաղընը նէրէտէն
պիլիրսին :

— Էֆէնտիմ , պուռնաան պիր հաֆիշա էլվէլ
տալարլարը սույա էնտիրտիկիմաէ , նաիէհան ըր-
մաղըն պաշնա իքի աթըր կէլիպ . շուրատա պի-
րէր լիւլէ թիւթիւն իչէլի՛ տէյէրէք , աթլարընտան
ինմէլէրի իլէ շու վէճհէ պիր սէօհպէթ աչըտը :

ԻՔԻ ԱԹԼԱՆԸՆ ՄԻԻՔԵԱԼԷՄԷՍԻ

— Եահու պիչարէ գըզ նէ՛ հալէ կիրմիշ ,
գօրգուսունտան էլի աեաղը տիթրէյօր իտի , տօղ-
րուսու չօգ աճըտըմ :

— Նէ տէյօրսուն ա գարտաշ , ղէվալը գըզ
նասըլ գօրգմասըն , պիղիմ հէմ էրքէք հէմ տէ
աթըր օլտուղումուզ հալտէ օ տէհչէթլու տէրէնին
իչինտէն կէչէր իքէն գօրգմատըգ մը . էօյլէ պիր
նագիք գըզ հայտութլար էլինէ տիւշմիւշ , վէ պիր
թագրիպ գուրթուլմուշ իսէտէ . իքի կիւնտէն պե-
րու պիր չէյ եէմէմիշ օլտուղու հալտէ գօրգմաղ
վէ տիթրէմէ՞զ մի :

— Լաքին պիլիրմիսին Գօնեատա իքէն եիւ-

զիւմիւզէ պիւէ պագմազ իսի , տաղ պաշընտա իտէ
«սիգի պանա Ալլահ մը կէօնտէրտի» տէյերէք նա
սըլ սոյնումազա սարըլտը :

— Ելպէթ ա գարտաշ , չէհէր պաշգա տաղ
պաշը պաշգա , տէնիվէ տիւչէն երլանա սարըլտը
պիշարէ գըզը աթըն թէրթիսինէ ալարագ քէօյէ
կէօթիւրտիւկիւմ հալաէ , քէնտիսինէ քօլտիւրմէյէ
չըգըշտն փէտէր՝ մի իմիշ , եօխա խտրիճաէն պիր
քիմսէ մի իմիշ թէլաշ իլէ պունու սորամատըմ :

— Պէն սորտում պիրատէր :

— Էյ նէ ճէվապ վէրտի :

— Իշթէ տիւնեանըն պիր թագըմ էտէպ-
սիզլէրի էհլի կիրուհինըն պաշընը պէլայա սօգուպ
աղրապա վէ միւթալիպաթլարը իլէ , պիւ նէֆս
աթալարընըն պիւէ վէսվէսէ վէ շիւպհէսինի տա-
վէթ իթտիրիլէր :

Հաճը էմին էֆէնտի շուրաճըգտա պիթէք-
րար քէլամա պաշլայուպ , «ա'հ չօպան , շու հի-
քեայէն իլէ գալպիմի ալթիւսթ իթտին , վէ պէնի
իզթիրապ վէ էնտիշէյէ կիրիֆթար իյլէտին , վա-
դաա պէնիմ գըզըմ էօլմիւշ , վէ պէնիմ կիպի
հասէա , գընգանճ վէ պէտպախտ պիր փէտէրին
հիտտէթի ուղրունա գուրպան կիթմիշ տիր : Ան-
ճագ շու հիքեայէն էկէրչի սահիհ իսէ , ալըլարըն
քէօյէ կէօթիւրտիւքլէրի գըզ , թըպզը պէնիմ
գըզըմ կիպի փէտէրինին հիտտէթինէ ուղրամըշ ,
վէ վագաա եագայը գուրթարապիլմիշ օլան պաշ-

Դա պիտի զԸՂ • մալը տըր : Անապա շու ամբըլարը
Թանըրմըսըն, վէ նէրէյէ կիթաիքլէրն սիւն շմիտին :

— Մէրդումանը դաթէն թանըմամ, վէ քիմ
օլտուգարընըսա պիւմէմ, տնճադ չիմտի էինէ
կէօրէճէք օլտամ թանըր յապիլիլիմ :

Շուրասընը տնու թմայալըմ քի, մէրդուման
աթըլըտը պիւլիմ Կարընքի կիտէճէյիմը Եօլա տօղ-
րու կիթաիլէր. էկէրէի Կարընքի կիւն պիւլիմ իլէ
Եօլճու օլտանըղ, մէրդուման աթըլըտըս բաթիմ կէ-
լէճէ կիմիլի, վէ քէրիմէնկիւտէն իտպէր ալտալիլէ-
ճէկիւնիլի մէմուլ իտէրիմ :

— Պէնիմ զէվալը զըզըմէն չօդտան պէրու
զիւմընյի ֆիրիչիլիկէնէնէ գարըչըն օլտուղմնու
չօդ քէրէ սէօյլէտիլիմ կիպի, թէրբար իտէրիմ,
Ֆադաթ սէնին շու սէվիմի հալին իլլին թէրլիֆիլի
դապուլ իտէրէք, սիլին իլէ պէրտպէր Եօլճու օ-
լաճալըմ, չիմտիլիք պու դաւտար քեաֆի աիթ
աէյէրէք իտթմը քէլամ իլլէտի :

ՕՐՈՒՋ ՊԻՐԵՆՃԻ ԿԻՒՆ

ՀՍ.ՍՐԷԹԷ ԳՍ.ՎՄՇՄՍ.Գ

Օ կիճէ աաիսի քէօյ օտաւընտա միտաֆիլի դա-
ւաբադ, իրթէսի կիւն ալէս ստպահ Նէճիպ պէյ

վէ հաճը Էմին էֆէնտի վէ մերդում չօպան հաճը
լարընա սիմար օրարագ եօրա ընվան ծընուլար :

Պունլարըն իւշիւ տէ պիրէր էֆրէարտա , եա-
նի հաճը Էմին էֆէնտի ինանըլմազ վէ էմիլէթ
օլունմազ պիր հաւաքիսին տրդասընտան գօշմազ-
տա , վէ Րէֆրգա խանըմ քէնտիսինի փէտէրինէ
վէ սէվկիւլիսինէ պէյան իթմէք իւղրէ մինասիպ
պիր վաղըթ վէ Փըրուսթ պէքլէմէքտէ , վէ Նէճիպ
պէյ իսէ չու եօլճուլուգունտան պիր սէմէրէ հասըլ
օլունարընտան , ինճէ ինճէ պու մատտէյի տիւ-
շիւնմէքտէ , վէլ հասըլ հէր պիրի պիրէր կէօնա
էֆրէարտէ գահիպ օլտուգլարը հալտէ , եօլ իւզէ-
րինտէ րասթ կէլտիլէրի էթրաֆ վէ էքնաֆընտա-
տէսթի գուտրէթ իլէ միւզէյէն , վատի վէ չու-
քիւֆէղար պիր օվանըն օրթասընտան աղար պիր
ըրմազ կէօրմէլէրի իլէ , չու միւֆէրրին մահէլտէ
պիր մրգտար տրամ վէ իսթիլա հալթ իթմէք իւզրէ
աթլարընտան աշաղը ինտիլէր :

Պու միւֆէրրին վէ պինաղըր մահէլտէ հաճը
Էմին էֆէնտի Փէրուհ իտէճէկի եէրտէ , պիւ ազս
մահզւն վէ մէհուս պիր հալտէ պուլունուք իտի :

Մահէլը մէղքիւրտէ իւշ արդատաշ սիր եէրէ
թօլլանարագ շունտան պունտան պիր մրգտարճըզ
սէօհպէ թ իթտիքտէն սօնրա , Նէճիպ պէյ չօպանա
խիսապէն — եահու , պու կիճէ թօհաֆ պիր
բույա կէօրաիւմ . սէօզտէ Րէֆրգա խանըմ արայա
վատըթալար գօշուպ , քէնտիսինի իսթէտիկիւմ տ-

տէմոէն սօրուպ սիւսլ իթմէք , վէ թահգըդ իյ-
լէմէքլիկիմ իշիւն խառտէթէն պանա խապէր կէօն-
տէրմիշ :

— Էֆէնտիմ , քիչի արզու իթտիկի շէյի էք-
սէրի ըույսարնտա կէօրիւր , նասըլ քի ճէպինտէ
պէշ վարասը օլճայան ըույսարնտա սանսըր . տօ-
լուսու լալթուն վէ միւճնվնէրէթէ գալուշուր : Է-
կէր պէնտէնիլէ գալուր իսէ , պ թ իշը կէօրտիւ-
կիւն . ըույսը նագլ իթմէյուպ , գալալինիզտէն
կէջմ քան օլան լալթէյ էտինիլ :

— Դու սքրատա հաճը Էմին էֆէնտի մէրգում
չօպինքն պու տէրէճէ զէքիւվէթ վէ տիրայէթինէ
հայրան օլուպ , քաօրուսու չօպան արգաւտաշ , սա-
նա չօպան օճնմէքն իսէ : վաիզ վէ խաթիւպ տի-
մ . ք տահա էվլէտ տըր . տէյու մէհթ վէ սէնա իյ-
լէտիքոնէ սօնրա . Նէճիւպ պէյ իլէ սէօհպէթէ
սրալլայսրագ . — ճանըմ պէյ էֆէնտի , սիվալ
այըպ օլուսն տմմա , նաօր օլուպ տա պու թա-
րաֆա թէշրիք իթալինիլ , վէ Բէֆըգա թէսմիյէ
կիթտիկինիլ գըլ քիմ իմիշ , անլայուպ կէօրէպիլ-
տինիլ զէ :

— Էֆէնտիմ , պէնտէնիլ Իօթանպօլտա ու-
մուրը թիւճնարիյէ իլէ մէէլիւֆ իքէն , պու թա-
րաֆարտա Բէֆըգա նամընտա պիր գըլըն կիւ-
ղէլիկինի իշիթմիշ , վէ պիր միւտոնէթ սօնրա մէր-
գումմանը թաավիրքնի տալի կէօրմիւշ օլուսղում-
տան , կէօնիւլլէնէրէք վէ աչք ու սէվսայա տիւլէ-

ընք, քենտիսինի պուլմադ արշունու իլէ պու հա-
վալէյէ կիրմիշ, վէ պիր խալլի միւտտէթ արայուպ
պուլամատըլըմըն իւզէրինէ ավոնէթ իթմէկի գուր-
մուշ ի.քէն, պու պիզիմ չոպան արդատաշա ռասթ
կէլտիմ :

Պուլնտան պիր գաշ կիւն էվվէլ, քէօյիւն
պիրինտէ միւսաֆիր օլտուղումուզ հալտէ, պիզիմ
չոպան արդատաշ Ռէֆլըգանըն օ քէօյտէ օթուր-
տուղունու խապէր ալաբազ պէնտէնիլէ իիթար
իթմէսի իլէ կիւտիմ գըզը կէօզիւմ իլէ կէօր-
տիւմ : Աալաա պէնիմ թալիդ թաիլիմ Ռէֆլ-
գա օլտուղունու թանըտըմ խէտէ պազը մէվաւ-
տան տալլալ վուզու պուլան պաղը Կիթրազաթա
մէպնի մէլըղումայը ալմադ իսթէմէյուպ, սէվաւ-
սընտան ֆարիդ օլտուլ :

— Պու Ռէֆլըգա տէտիկինիլ քիւմ իմիշ, վէ
քիւմ գըզը իմիշ, անլայա՞մատընըլ մը :

— Փէտէրիմ մէրհում պէնեէնիլէ շու վէճհ
իլէ նասիհաթ իթմիշ իտի «սադ» օլտում, թէա-
հիւլ իտէճէկին զէման, ալաճաղըն գըզըն քիւմ
վէ քիւմ գըզը օլտուղունու թահգըզա չըդըշ-
մայուպ, պալլուճա նէ հալ վէ ախլէագտա օլ-
տուղունու թահաշը թէսըզըզա ալաաըն վասիլէ-
թինի իթմիշ օլտուղանտան, պու էմրինի հէր
վէճ : Իլէ իճրայէ պօրճուլում : Տօղրուսու քէն-
տիսինի թէճրիւպէ իթմէք իսթէմէյէն գըզարը
հէմ սէվմէմ, վէ հէմ տէ սէվմէք իսթիմա-
լըմ հօդ սուր :

— Հաղպընը վար , մէրհում փէտէրինիդ
կիւզէլ նաորհաթ իթմիշ , չիւնքի արպէտդ կիւ-
զէլիկի գատար կիւզէլիք օլամազ :

— Վաղաա կէօրտիւկիւմ Տէֆըդա տիւնեա
կիւզէլի պիր գըզ տըր , ֆաղաթ հէր նէ օլուր իսէ
օլտուն , թէճըրկպէ էթմէտիքճէ ադտը իղտիվաճ
իտէմէմ : Չիւնքի պէօյլէ ետիւնաուրըլըմ հապտէ
մէրհում փէտէրիմին վատիյէթիքնէ դարշու հա-
րաքէթտէ պուլունմուշ օլուրում : Իշթէ պու սէ-
պէպտէն իտի քի , ալիադա վէ սէվտաւընը պէր
թարաֆ էտէրէք ալտէթէ մէճպուր օլտում :

Պու սըրաաա պիլիմ ադըլը չօպան պու-
լարըն սէօհպէթիւնի տինպէյուպ , պիր միւստէթճիք
սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա «էկէր լուխտաթընըզ
օլուր իսէ պէնտէնիդ տախի պու կիճէ կէօրմիշ
օլտուղում լույայը նաղլ իտէյիմ» տէտիքտէ ,
հաճը էմին էֆէնտի խափանախափա կիւլէրէք ,
արթըգ իշիմիդ լույա նաղլ էթմէկէ դաւտը ,
սէօյլէսէ պարէ տինլէյէլիմ տէմէսինէ միւթէադըպ
մէրգում չօպան շու վ.ճ. իլէ հիքեայէյիպաչաւտը :

Նաղլ իտէճէկիմ լույա պիր տէրէճէյէ գու-
տար տէհչէթլի իսէտէ , էլհամտիւրիւլլահ սօնու
սէլամէթ չըգտը :

Պէնտէնիդ կէօյա լույամտա պիր գըզ օլ-
մուղում , յաքին գըզ տէյուպտէ կէշմէյէլիմ : Եօյլէ
պիր գըզ քի կիւզէլիկտէ հէման էմսայըմ եօգ
կիպի իմիշ :

Փետերիմ պէնի կէօղտէն էսիրկէճէսինէ սէ-
վէր օլտուղունա նիսպէթլէ տիտէի աղիրտէն տա-
խի սաղընուր , վէ ատէթա գաֆէս ալթընտա պի-
լէ օթուրմագլըղմը թէճվիզ կէօրմէզ իմիշ :

Վազաա գըսղանտըղընա հագկը վար , չիւնքի
ալէմտէ նամուսուղ ատէմ չօգ , զէվալլը փետէր
նամուսունու պու վէճհլէ վիգայէ իթմէք եօլունու
պուլմուշ :

Յէնպլըգ ջուրասընտա տըր քի , պիր արալըգ
փետէրիմին տիյարը ախէրէ կիթմէսի իգթիզա ի-
տիպ , պէնի խանէսինտէ օլան իխթիյար պիր խա-
թունու թահտը հիմայէսինէ պըրագարագ կիթմիշ :

Խանէմիզին գարչուսունտաքի էվտէ օթուր-
մագտա օլան տէլիգանլունուն պիրի , միւտտէթի
էօմրինտէ պէնի պիր տէֆա գաֆէս ալթընտան
կէօրմէսի իլէ թաշիգ իթմիշ , վէ փետէրիմին մէմ-
լէքէթտէ պուլունմատըղընը ֆըրսաթ ատտ իտէ-
րէք պէնի ալմագ նիյէթինտէ օլտուղունու վալի-
տէսինէ սէօյէտիքճէ • օ գըղը սանա վէրմէղլէր ,
ճէվապընը ալուր իմիշ :

Գօմչուլուգ ճիհէթի իլէ մէրղումուն վալի-
տէսի հէման հէր կիւն խանէմիզէ կէլիր կիտէր
օլտուղունտան , պիր կիւն փետէրիմ թարաֆըն-
տան կէլմիշ օլան պիր մէքթուպու մէրղումայա
վէրիպ , մէքթուպու մէզքիւրիւ օղլունա օգութ-
մասընը , վէ մէալինի անլայարագ պիղէ պէնսն
իթմէսինի ըհա իթմիշ իմիշիզ :

Շու մէքթուպտա օն օնպէշ կիւնտէն փէտէրքի-
մին կէլէճէկինի եազրլմըշ իքէն, հէրնէ էֆքեարէ
մէպնի խէ փէտէրիմին վէֆաթ իթմիշ օլտուզու-
նա տայիր պիր մէքթուպ օլտուզունու սէօյլէտի-
կինտէն, պու խապէրի իշիթտիկիմ կիպի, աղլա-
յարագ ահ վէ ֆէրեատ իթմէկէ պաշլամըշլմ :

Պիր գաշ կիւնլէր կէշտիքտէն սօնրա պիր ախ-
շամ վալիտէսի եինէ պիզիմ էվէ կէլտիքաէ, օղ-
լու տախի խաֆիէն իշէրույէ կիթիպ, աշաղը օտա-
տա սագլանմըշ իմիշ :

Վալիտէսի կիթաիքտէն սօնրա տախի մէր-
գում եինէ օրատա գալմըշ, վէ պէն տախի պաղը
իշ սէպէպի իլէ աշաղը օտայա ինմիշ օլտուզում-
տան, ասկէր գըյաֆէթ ինտէ օլաբագ շու տէլի-
գանլույու կէօրմէքիկիմ պէպի խէյֆ վէ տէհշէթէ
կիրիֆթար իյլէմիշ :

Զիքը օլունան տէլիգանլու պէնիմ գօրգմուշ
օլտուզումու անլայարագ, տէրհալ ճէպինտէն պիր
մէքթուպ չըգարուպ « պու մէքթուպ պու կիւն
փէտէրինտէն կէլտի, խաթըրնըզ իշիւն մախսուս
ալուպ կէթիրտիմ, տէմէսի իւզէրինէ, կէօղիւմէ
հիշ պիր գօրգու կէօրիւնմէյէրէք « աման էֆէն-
սիմ, փէտէրիմ սաղ մը տըր « տէյու ճէսա-
րէթլէ թա եանընա կիթմիշ, վէ լագըրտը լթ-
մէկէ պաշլամըշլմ :

Փէտէրիմ իսէ շու արալըգ դուրպէթտէն
տէօնմիւշ, վէ սօգագ գափուսունուն էօնիւնտէ

աթտան ինմիշ օլտուղունսան նրաֆ էլ լէյլտէ (կիճէ եարըսը) աշաղը օտաւտա մօմ եռնմագտա օլտուղու մէրադ խտէրէք, պիր քէրրէ փէնճէրէտէն իշէրու պագմասը իլէ պէնիմ պիր տէլիգանլու իլէ սէօհ պէթ իլմմէքտէ օլտուղումու կէօղիւ իլէ կէօրմիւշ :

Պուրատա հաճը էմին էֆէնտի տէրին տիւշիւնճէյէ պաշլատը : Օլմայա քի, տէր խտի ֆիքըրինտէն, մէգքիւր չօպան հիւքիւմէթին պիր թէպտիլի օլմուշ օլուպ, վէ պիղզլաթ քէնտի իթտիքլէրինտէն խապէր ալմիշ, վէ աղզընտան իքրար ալմադ իշին բույա մագամընտա նաղլէ պաշլասըն : Պատէհու տէտի չօպանա, պու սէօյլէտիքլէրին սահիհ օլարադ պիր բույա՞ մը տըր, եօխսա պիր մէսէլ օլուպ, բույա տէյու նաղլ խոխօրսուն : Զիրա . . . : Հէր նէ հալ խսէ սէն պու բույայը պիրաղ գըսա քէօխպ, պիթիւմէյէ պագ, զիրա պէօյլէ տիւքիւշա բըմադ քէնարընըն սէֆասընը բույայա պօղմայալմ :

— Էյ զարարը եօգ տէտի, Նէճիպ պէյ, նաղլ իթսին տէ տիյնէյէյիմ, զիրա տէրտի ա-տէմ էքսէրի բույալարտան պիլէ քէնտիսինէ թէ-սէյի արար : Քի՞մ պիլիւր պու չօպանըն տախի նէ տէրտի վար տըր քի պէօյլէ բույա կէօրմիւշ :

Յէվալլը փէտէրիմ, տէտի չօպան, իշին աօլընա վագըֆ օլմագսըզըն միւսահապաթըմըղը պաշլա պիր ֆիքէրէ տլարադ, դափույու գրօքզ իշէրույէ կերմիշ, վէ գըլըճընը . . .

— Եյ, եէթիշիր արթըգ, չօպան մը սըն նէ սին, տէտի հաճը Էմին էֆէնտի, պէօլէ . . . րույալար նազլ իթմէք էյի շէյ սայըլամադ :

— Չօդ գալմատը էֆէնտիմ, շիմտի պիթէր տէտի չօպան. գըլըճը պիր տէլիդանլույա պիր տէ պանա վուրտուղու կիպի իքիմիպիտէ եէրէ տէ վիրմիշ :

Շու սըրատա գան թէրէ պաթարադ ույա նըպ տա քէնտիմի քէօյ օտսսընտա պուլտուղում հալտէ, շէօլէ պիր մախուֆ րույատէն գուրթուլտուղում իշիւն համտ վէ սէնա իթմէկէ պաշլատըմ տէյլնճէ, հաճը Էմին էֆէնտի սապը վէ թէ համմիլ իտէմէյէրէք աղլամաղա պաշլայօր իքէն, չօպան էլպիսէսլնի պիր թարաֆա աթտըղը կիպի, փէտէրինին պօյնունա սարըլարադ . ա'հ փէտէրիմ էֆէնտիմ, սէնին Էօլմիւշ տէյու պէլլէտիկին գըղըն Րէֆըգա հայաթտա վէ հուզուրունտա տըր . :

Շու սաաթտա պու իւշ քիշինին հալլէրինի թարիֆ օլունմաղ տէրէճէտէ տիր : Հաճը Էմին էֆէնտինին տէրտլի վէ գաթի իւմիւտլիքտէն շաղլըղա թէպաիլ օլտու իսէտէ, պիր էյամ նութգու թութուլուպ, տիվանէ հիսէթինի քէսպ իթտի :

Վէ կէօլլէրինէ իմանմայուպ, ալթ թ տէվամ Րէֆըգանըն եիւզիւնէ պաղար իտի :

Նէճիպ պէյ իտէ պիր լաղըրտը իտէմէյուպ, գըղըն եիւզիւնէ պաղըպ հայրան օլուր իտի :

Բէֆֆըգա իսէ պիր տիւղիւյէ փէտէրինին էլ-
լէրինի Եօիէրէք « սիղ պու կիւն մուհարէպէտէն
վէ դուրպէթտէն կէլտինիլ , վէ էվլատրնըզը սաղ
սալիմ պուլտունուզ » տէյուպ , աղլամաորնա նէ-
թիճէ վէրէմէզ իտի :

Պիր միւստէթճիք պու հալ իյէ կէշտիքտէն
սօնրա հաճը Էմին էֆէնտի « ա'հ դըզըմ , սէն
նա'սըլ օլուպտա սաղ դալտրն » տէյու սիվալ իթ-
տիքտէ , Բէֆֆըգա խանըմ վուդուի հալի պէյան-
տան պաշղա , Նէճիպ պէյէ րասթ կէլիպ քէն-
տիսինին աշըդ օլտուղունու , վէ պէշ Օն կիւնտէն
պէրու հէր պիր թավը վէ հարէքէթինի թէճրիւ-
պէ իտիպ , ախլադը համիտէ իյէ միւթաարֆ պիր
տէլիգանլու օլտուղունա մալիմաթ քէսպ իթմիշ
իտուկինի սէրտ վէ իննան իյէտի :

Նէճիպ պէյ շէօյլէ պիր նիմ թէպէսսիւմ իյէ
« ալիմ Սլլա'հ պէն սէնի կէօրտիւկիւմ կիւնտէն
պէրու չօպան իսմինի վէրմէկէ տիլիմ իլէրույէ
վարմայօր իտի իսէտէ , նէ ֆայիտէ քի դըյաֆէ-
թին պէնի ալտաթմիշ իտի » Խօյլու մէգալէթէ
Բէֆֆըգա խանըմ կիւլիւմսէմէկէ պաշլատը :

Փիւ վազը Նէճիպ պէյ շու դատար դէման-
տան պէրու Եանըպ թութուչտուղու Բէֆֆըգայը
պուլտու իսէտէ , ալէադասընըն սօն չիլէսինի չէք-
մէք իւզրէ պէշ Օն կիւնլէր տահա պէքլէմէկէ
մէճպուր իտի :

Պու իւշ քիշինին մէսէրրէթ վէ մէմուսիյէթ-

լերի Թարիֆ գապուլ իթմէզ տերեճէտէ օլտու-
ղունտան, պու դըթայը երգասպը միւթապահըն
թէֆէքքիւրինէ հէվալէ իտէրիլ :

Հաճը Էմին էֆէնտի շէօյլէ պիր տերին ույ-
գուտան ույանուը կիպի, պիր արայըզ Եա դը-
զըմ, իւշ կիւնտէն պերու պերապերիզ, նիճիւն
քէնտիւնի պանա թանըտուպ տա կէօզ Եաշլուրըմը
տուրտուրամատըն :

— Կիւզէլ ամա էֆէնտիմ, հէլ վազըթտա
պէօյլէ պիր սըր աշըմը մու : Էզ ճիւմէ սիզի
կէօրէլիտէն պերու պէնիմ տէ կէօյլէրիմին Եաշը
տուրմատը . Փազաթ քէնտիմի պիրտէն պիրէ սիզէ
պէնան իտիշիմ մազարաթտան վարիսթա՞ մը օ-
լուր իտի զանն իտէրսինիլ :

— Հազդընըզ վար դըզըմ, սիզի պիրտէն
պիրէ կէօրմիւշ վէ թանըմիւշ օլտա իտիմ ֆէրա-
հըմտան ֆիւճճէթէն վէֆաթ իտէճէկիմէ շիւսհէ
Եօզ իտի :

— Էվլէթ էֆէնտիմ, Նէճիւզ պէյ էֆէնտի
իլէ կէօրիւշտիւկիւմիւզ անտէ, քէմալ տերեճէտէ
պանա թաշիգ իթմիշ օլտուղու պիլիսիլիմ հալտէ
տալսի պիր վէճհ իլէ քէնտիմի թանըթմայուպ,
Էվլէլ Էմիրտէ նէ ախլադտա աստամ օլտուղունու
պիլ թէճըլւպէ անլատըմ : Մէմուլ իտէրիմ քի
օ տալսի պէնիմ նէ հալ վէ ախլադտա օլտու-
ղումու անլամիւշ տըր :

Վազաս անըն պէնի սէվաթիկի գատար տէն

տէ օնա կէօնիւլէնտիմ , վէ Սլլահըն էմրի իւզրէ
քէնտիսինէ վարմաղա գարար վէրտիմ իսէտէ ,
էլհամտիւրիւլլահ վէլինիյմէթիմ փէտէրիմ պէր
հայաթ օլտուգճա , բէյի բիզանըզը թահսիլ իթ-
մէկէ մէճպուրում :

— Պագ գըզըմ , հեր գանդի իշտէ կիւղէլճէ
թահգըզ վէ թէճէսսիւզ իթմէտիքճէ աթլամա-
մագ , վէ պիլա մուհաքէմէ հիւքիւմ իթմէմէք
իլին պու տէֆա էլիմտէն շըգան շու գաղա պէնի
էրպապ իթտի : Հէլէ պիր գըզըն հագլլ միւրատ
վէ մագսէտինէ էնկէլ օլմամագ վէ ճէպր իթմէ-
մէք , վէ շու հագլլ միւրատընա քէնտիսինի սէր-
պէսթ պըրագմագ իլին քէզալիք փէք էրպապ
օրում :

Սլէլ խուսուս պիրպիրինիզի պէյէնտինիզ վէ
եէքտիկէրինիզին թապիյաթընա վագըֆ օլմուշ օլ-
տուղունուզտան , պունա պիզլթ Վուգուլթ միւ-
սաատէ իթտիքտէն սօնրա պէն տախի մէճնունէն
րուխսաթ վէրիւրիմ :

Վարըն գըզըմ , սէֆայի խաթըր իլէ էմրարը
վագըթ իյլէին . ձէնապը հագ պիրպիրինիզտէն
այրրմաթըն , տուասընը իթտիքտէն սօնրա , ճիւմ-
լէթէն աթլարընա սիվալ օլարագ պէշ օն կիւն
եօլճուլուգ իթմէքլէ իսթանպօլա տախիլ օլտու-
լում :

Իշթէ օղլում , տէաի տէրվիշ , • կէօրտիւկիւն

էվտէ Նեհիպ պէյ ին Րէֆրպա խանըմըն տիւյիւ-
նիւ օլմադ տա տըր . Ճէնապը հադ ճիւմէյի պէր
միւրաւ իյլէսին :

Այս գրաւ Կէր
Գրաւ Եւ Եւ Եւ
Եւ Եւ Եւ Եւ
Եւ Եւ Եւ Եւ

ԽԻՑԱՄ

u

رسیدہ

Handwritten text in purple ink, possibly a signature or date.

Handwritten text in black ink, including the word "میں" (Mein) and other illegible script.

